

4 25

Gardiner

THE REPUBLIC
OF
PLATO

CAMBRIDGE UNIVERSITY PRESS

London: FETTER LANE, E.C.

C. F. CLAY, MANAGER

Edinburgh: 100, PRINCES STREET

Berlin: A. ASHER AND CO.

Leipzig: F. A. BROCKHAUS

New York: G. P. PUTNAM'S SONS

Bombay and Calcutta: MACMILLAN AND CO., LTD.

[All Rights reserved.]

THE REPUBLIC
OF
PLATO

EDITED BY
JAMES ADAM, LITT.D.

CAMBRIDGE
AT THE UNIVERSITY PRESS
1909

First Edition 1899. Reprinted 1900, 1909.

PREFACE TO THE EDITION OF 1909.

OWING to the untimely death of the editor in 1907, the preparation of a reprint of this book has devolved upon me. In the interval between the first publication and reprint of this text (in 1897 and 1900 respectively), and the appearance in 1902 of his larger work on the *Republic* in two volumes with a commentary, the editor altered his views on the text very considerably. He had always, as may be seen from the introduction to this book, been disposed to take a conservative line with regard to the authority of the Manuscript A, and this tendency was increased by further study, so that in many cases where in 1897 the readings of minor MSS or emendations of various scholars, including the editor himself, were adopted, he reverted in the large edition of 1902 to the reading of A. In a very few instances changes in the opposite direction were made, and emendations not formerly approved were substituted for the reading of A.

After the publication of the large edition the editor was occupied with other work, and ceased to make any minute study of the text of the *Republic*. I have therefore corrected the text of this book so as to bring it into correspondence with the large edition, and I believe that the editor's latest views are thus represented. As regards

PREFACE.

one passage, Book vi 503 c, he was convinced by the late Professor Lewis Campbell (*Classical Review* Vol. xvii p. 106 f.) that the reading of A should be restored. With the exception of this alteration, which I have made, I think that the justification for all changes made in this reprint will be found in the notes to the edition of 1902 (Vol. I reprinted 1905, Vol. II reprinted 1907).

I have felt some hesitation as to the right course to take in citing the MS *v*, where its reading is preferred and agrees with that of F. Professor Burnet's article in the *Classical Review* Vol. xvi p. 98 ff. called forth an acknowledgment from the editor (*Classical Review* Vol. xvi p. 215 ff.) that F and *v* were of the same family, and that, as F is the older member, it should be cited in preference to *v* wherever the two agree. If this were done, however, it would have been necessary to re-write the last paragraph on p. xii of the Introduction, and also note 3 on the same page. I have been unwilling to make so great an alteration in the editor's work, and have therefore cited both MSS in all cases where F and *v* have a common reading, which is preferred to that of A. The slight additions to the Introduction involved by this change are indicated by square brackets on pp. xii and xiii.

The corrections of the text have necessitated the omission of some passages in the list on p. xvii, where the reading of A¹ was originally adopted, but that of A² was substituted in the large edition. Otherwise the Introduction is unchanged, with the exception of the additions mentioned above.

A. M. ADAM.

CAMBRIDGE August 1909.

STUDIORUM PLATONICORUM
EGREGIO ANTISTITI FAUTORIQUE
HENRICO JACKSON, LITT.D.,
HOC OPUS
BENEFICIORUM MEMOR DEDICO.

ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟΝ ΔΕ ΟΥΡΑΝΟΥΡΓΙΟΝ ΚΑΙ ΓΗΝ ΚΑΙΝΗΝ ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝ, ἐΝ
ΟΙΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ ΚΑΤΟΙΚΕῖ.

INTRODUCTION.

THE text of the Republic, as is well known, rests chiefly upon Codex Parisinus A (number 1807). This noble Manuscript so excited the admiration of Cobet that he was willing to commit the others to the flames. ‘Vile damnum,’ he exclaims, ‘si omnes ad unum flammis comburerentur¹.’ Later critics, while recognizing the unchallenged supremacy of A, have admitted that the Venetian codex II has some title to consideration. According to Schanz, II is the best representative of the second of the two families or groups into which he divides Bekker’s twelve Manuscripts of the Republic². Beyond the limits of these two MSS, Schanz declines to go³.

An editor of the Republic might well be thankful if he could be spared the necessity of using any MSS except only A and II. But it must first be proved that all the other MSS are directly descended either from A, or from II, or from both of

¹ *Mnemosyne N.S.* III (1875), p. 197. The MS has been described by Cobet *i.c.* pp. 157 ff.; by Schanz *Rheinisches Museum* XXXIII (1878), pp. 303 ff., and recently with great fulness by Waddell in his edition of the *Parmenides*, pp. xciv ff.

² *Hermes* XIII (1877), pp. 173 ff.: see also Jordan *ib.* XIII (1878), p. 479. II has been described by Wohlrab in *Die Platonhandschriften und ihre gegenseitigen Beziehungen* (Leipzig, 1887), pp. 688—689, and by Castellani in Jowett and Campbell’s edition of the *Republic*, Vol. II p. 73. See also Waddell *i.c.* pp. lxxxv ff.

³ *Hermes* *i.c.* p. 181, and *Über den Platocodex der Markusbibliothek*, pp. 77—82.

these MSS together. Such a proposition, in default of external evidence, can only be established by the fulfilment of three conditions, not one of which has yet been adequately fulfilled. We must, in the first place, possess a thoroughly full and trustworthy collation of all the MSS¹. That Bekker's collations are sometimes wrong, and frequently incomplete, has been abundantly proved by Schneider², Dübner³, and Castellani⁴. The second requisite is a careful comparison of each of the later MSS with A and II. The comparison must be exhaustive: it must take account not merely of isolated passages, but of every individual instance both of agreement and of difference. So comprehensive and laborious an inquiry has not yet been undertaken, nor can it be fruitfully begun until we are assured of the correctness of our collations. Finally, when these two conditions have been fulfilled, it will still not be satisfactorily proved that any of the later MSS is a direct descendant of A or II, or of any one or more of its extant predecessors, until every case of divergence between the copy and its supposed original has been explained by a theory which not only may, but must, be true. It cannot be affirmed that we have already reached this stage in the criticism of Platonic

¹ Cf. J. L. V. Hartman *Notae Criticae ad Platonis de Republica libros*, p. xii: "Aliquando fortasse, si accurate variae cuiusque codicis manus enotatae fuerint, certiora iudicia de cognatione, qua Politiae codices contineantur, proferre licebit, verum adhuc percaute virorum doctorum de ea suspicionibus et hariolationibus fides habenda est."

² Vol. I pp. xviii ff., Vol. II pp. iii ff. After giving the results of a recollection of the first four books of Φ, Schneider remarks "Profecto optandum est ut omnibus deinceps, quam nobis nunc uni licuit, aliquando adhibeatur retractatio." The wish has now been fulfilled as far as some of the most important MSS are concerned; but we have still no revision of Bekker in 7 out of his 12 MSS. It is especially the inference from Bekker's silence which is apt to be fallacious.

³ For Parisinus A. Dübner's collation, which is used by the Zurich editors, was first published in full by Schneider in his *Additamenta* (1854).

⁴ In his recollection of II and Ξ for Jowett and Campbell's edition.

MSS: we may even doubt whether it is attainable without the help of such external evidence as we can never hope to find¹.

On the other hand we have one solid fact which renders these inferior MSS of some practical value to the student of the Republic. They contain many indubitably right readings which are not to be found either in A or in II. How is the presence of these readings to be explained on the theory that A and II are the originals of all our MSS? Some of them are no doubt due to conjecture: but it would be rash to affirm that they are all arrived at in this way. Even if they were, no critical edition of the Republic can dispense with conjectural readings altogether; and why neglect the efforts of the Manuscripts in this direction, especially when they are admitted to be sound? The result of ignoring all MSS except A and II would only be to restore by conjecture in many cases the reading of the very MS which we have condemned unheard². But there is strong reason for believing that the right readings in some of these MSS do not rest upon conjecture, but represent a tradition which is independent of both A and II. They are too numerous, and too convincing to admit of any

¹ In *Hermes* XII pp. 180—181 Schanz inclines to hold that the ‘Mutterhandschrift’ of Ξ and three other MSS is derived from A. He cites a few cases in which these MSS agree with A. What of the numerous cases where they disagree? ‘Nicht zu verwundern ist, dass bei der grossen zeitlichen Entfernung von A die Handschriften mΞvt Interpolationen und Ergänzungen der Lücken, welche A bietet, aus der zweiten Klasse erfahren haben.’ This is quite *possible*, but other alternatives are equally so. What the true explanation is we have no chance of knowing except by such an exhaustive inquiry as is sketched above. The same criticism applies to Schanz’s later view on the descent of Ξ from A (*Über den Platocodex* etc. p. 81).

² It is a fact that some of the best-known emendations have been made in ignorance that they are already contained in one or other of the inferior MSS, notably (for example) Orelli’s στραγγενομένῳ for στρατενομένῳ in 472 A. In such cases I have generally cited the MS authority and ignored the emendator.

other explanation¹. Nor is the affiliation of all other MSS to A or II, whether immediately, or through intervening ancestors, in harmony with the antecedent probabilities. We may provisionally admit that the MSS can be roughly divided into two groups². But is there any *a priori* reason why the parent of each group should still be extant? In that case A must have been the only MS of the first class in existence at one period, and II the only MS of the second; or else they must have been the only MSS from which copies were made. For neither alternative is there any external evidence whatever; and the probabilities are strongly against both. It is far more likely that our MSS reach back collaterally in several lines of descent through links which have often disappeared, to the archetype from which they are all derived.

On these grounds I have not felt myself at liberty, in preparing the present text, to neglect any of the MSS of which collations are available. The fundamental principle to which I have endeavoured to conform is this. *By reason of its age and excellence, Parisinus A is the primary authority for the text of the Republic, but the other MSS are valuable for correcting its errors and supplying its omissions*³. The primary criterion by which at all events an editor should determine the relative value of the other MSS is the assistance which they give when A breaks down.

¹ Examples will be found (for the codices Ξ and q) in the notes upon 388 E 392 A 407 C 411 D 415 C 425 D 431 B 440 C 454 D 501 A 532 A 532 D 540 C 544 C 580 D 590 E 604 C 606 C 610 D 611 C 615 B. These instances, which could easily be multiplied, are not likely to be all of them conjectural. The argument against deriving Ξ from A and q from II would be still further strengthened by a comparison of the passages in which A (or II) is right and Ξ (or q) wrong.

² This is made probable by a comparison of the omissions in the different MSS: cf. Schanz *Hermes l.c.* pp. 173—174. Professor Campbell has however given reasons for holding that there were three groups: Vol. II pp. 67—96.

³ Cf. Schneider, Vol. I pp. iiiii—v.

By applying this general principle in accordance with certain canons to be presently explained, I have been able to keep the notes in this edition within short compass. The MSS which have had to be cited in one or more places are the following :—

- (1) Parisinus A. Ninth Century.

Of this MS I have used a collation made by myself in 1891¹.

- (2) Venetus II. Twelfth Century.

- (3) Venetus E. Fifteenth Century.

Of these two MSS I have used Castellani's collation, lent me by Professor Campbell.

(4) Monacensis q. Fifteenth Century. Recollated, after Bekker, by Schneider.

- (5) Angelicus v. Sixteenth Century. Collated by Bekker.

(6) Vaticanus Θ. Twelfth Century (?). Collated by Bekker. I have also recollated the first three books.

(7) Vindobonensis Φ. Collated by Bekker, and after him by Schneider.

- (8) Parisinus K. Fifteenth Century. Collated by Bekker.

(9) Vaticanus m. Contains only Books ii—x. Collated by Bekker.

- (10) Vaticanus r. Collated by Bekker.

The above MSS were (together with two others) all of them used by Bekker. The following, which are occasionally cited in the notes, were collated by De Furia. Stallbaum in his edition makes use of De Furia's collation.

(11) Flor. B=Stallbaum's b. Contains only Books i—ii. i—ii 358 E was written in the twelfth century : the rest is later.

- (12) Flor. R=Stallbaum's x.

¹ Professor Campbell's collation is published in Jowett and Campbell's edition, Vol. II pp. 132—145. I have recently examined the MS again, in order to settle the few and insignificant discrepancies between Professor Campbell's collation and my own.

(13) Flor. T = Stallbaum's α' . Fifteenth Century.

(14) Flor. U = Stallbaum's β' . Fifteenth Century¹ (?).

Besides these, the following three Vienna MSS collated by Schneider are once or twice referred to.

(15) Vind. D. Contains only Books I—V.

(16) Vind. E. This MS omits Book II 379 B—III 399 B.

(17) Vind. F. Fourteenth century. [See Preface to the edition of 1909.]

(18) Cesenas M. Twelfth or Thirteenth Century. Collated by Rostagno for Jowett and Campbell's edition².

The only MSS besides A which are referred to with any frequency are Π , Ξ , and q . The two last, though both, and especially q , shew manifest signs of editing, are, according to my estimate, more useful than any others (Π only excepted) for correcting the errors of A; and—what is of great importance—they have been carefully recollated with Bekker's collation.

In the case, therefore, of A, Π , Ξ , and q , we now possess collations on which we can fully rely. For our knowledge of v , which next to these four I have found the most valuable in correcting A, we are still dependent upon Bekker³. It is very seldom necessary to refer to any of the remaining MSS.

The specific canons by which I have endeavoured to apply

¹ I have adopted Schneider's notation of De Furia's MSS (Flor. B etc.) in preference to Stallbaum's, chiefly because Schneider's edition is indispensable for a critical study of the text of the Republic. Schneider is the only editor who gives a collation of all the MSS used by Bekker, Stallbaum, and himself.

² See Vol. II pp. 157—164.

³ v has been cited in all more than twenty times. In these cases it is supported sometimes by no other MSS, sometimes by a small number. Only in three instances have I inferred the reading of v from Bekker's silence, viz. in 400 A, 429 C, 504 C, and in the first two passages the reading in question is found also in Cesenas M. In a few cases it is perhaps still open to doubt whether v is right; but the general result—that where A is wrong, v is right oftener than any other single MS except Π , Ξ and q —is, I believe, firmly established. [See Preface to the edition of 1909.]

the aforesaid general principle in writing the notes to this edition are as follows:—

I. Follow A wherever possible¹.

II. Where A must be deserted, state the reading of A and the source of the reading adopted.

If the right reading is (1) that of Π alone or with other MSS, cite Π only. If (2) that of Ξq alone or with other MSS, cite Ξq only. If (3) that of Ξ or q alone or with other MSS, cite Ξ or q only. If (4) that of [Fv alone or with other MSS, cite Fv only. If (5)] that of v alone or with other MSS, cite v only².

In the few cases where the right reading (as it appears to me) is not given by any of the above MSS, I cite all its supporters among (5) Bekker's MSS or, failing these, (6) the MSS of de Furia and Schneider. Cesenas M appears to be the only MS which preserves the right reading in two places³, and I have accordingly referred to it there and there only. Finally, where an emendation has been adopted in preference to the reading of any of the Manuscripts, I mention its author.

These canons are subject to certain reservations.

Codex A, as is well known, has suffered more than one revision. We frequently meet with corrections both in the

¹ 'Possible' is of course a term which different editors and critics will always interpret differently. On the whole, I think it will be found that the present edition follows A pretty closely. In several instances I have been able to restore the reading of A where it has been abandoned even by the most conservative editors, e.g. πρὸς τὸ λογιστικὸν in 440 E (on the strength of CIA II 317. 9, cf. Meisterhans *Grammatik der Attischen Inschriften*², p. 158).

² In a small number of cases, where the reading of A has been retained in the text, I have added in the footnote a reading from one (or more) of the later MSS. By this it is intended to suggest that, though A is probably right, the alternative reading is not unworthy of consideration.

³ 492 E and 547 B. It should perhaps have been noted that in 390 A the first hand of M wrote παράπλεῖαι (sic), not παράπλειαι or παραπλεῖαι. This—so far as it goes—is perhaps in favour of the restoration παρὰ πλέιαι (adopted in the text) or παρὰ πλεῖαι, if πλέιαι can be scanned πλέξαι.

body of the text and in the margin. It is usual to ascribe these indiscriminately to "A²," but no one supposes that they all come from the same hand¹. We have to distinguish between (1) marginal additions of words omitted by the copyist, (2) marginal various readings, glosses, etc., (3) corrections added above the words in the text itself, (4) words or letters written over an erasure. Of the first category, some are due to the original hand, although the majority perhaps are somewhat later: few if any are very late. With few exceptions, they have all been noted in this edition². The corrections and glosses in the margin are of widely different date and value, and I have cited them only where they seem to me to give the right reading. A similar remark will apply to the third category, except that I usually refrain from citing them in any case. When correct, they are usually letters, syllables, or particles accidentally omitted, and when wrong, they are for the most part late variants of no authority. The corrections belonging to the fourth category are much more interesting and important. Many, if not most of them, are in all probability by the original hand, which, as Professor Campbell observes³, "corrected many slips in the course of writing." Traces of the original reading can sometimes be detected in spite of the erasure, but it is more frequently divined with more or less of certainty.

¹ On the different hands in A see Schanz *Rhein. Mus.* XXXIII (1878), pp. 303 ff.; Campbell, Vol. II p. 70; and Waddell's *Parmenides*, p. c.

² I have omitted to add a note in the following cases: 328 D ὡς παρὰ φίλους τε 333 E οὐκ ἀν οὖν (*οὐκον* is written in the text of A) 360 A τῶν παρὰ τὸν βασιλέα 364 D καὶ τραχεῖαν after ἀνάντη (not in II and therefore rejected as probably spurious) 367 C the second ἀλλὰ τὸ δοκεῖν 373 E καὶ ἵδια καὶ δημοσίᾳ 376 C φιλότοφον 382 B ἐψεῦσθαι καὶ 454 C καὶ τὴν 493 D εἴτε δὴ—όμιλῆ. Many of the omissions are mere slips, due to homoioteleuton; others are perhaps due to the accidental omission of one or more lines in copying (cf. Schanz *Rhein. Mus.* l.c. pp. 303—307). Most, if not all of them, are in the text of II; and probably few, if any, are spurious, unless they can be shewn to be so on independent grounds.

³ Vol. II p. 71.

Apart from orthography, it is not the original text (so far as it can be deciphered), but its revision which is usually correct. This is in harmony with the view which assigns most of this class of corrections to the first hand. There are, however, a considerable number of cases in which the original reading is probably right, and in most of these we may perhaps suspect that the correction is not by the first hand. A desire to lighten the notes has usually prevented me from drawing attention except when absolutely necessary to cases of this kind; but it may be useful to have a list—nearly, if not quite, complete¹—of the instances in which the original reading has been preferred to that written over an erasure.

Book I. 337 B ἀποκρίνωμαι A¹ ἀποκρίνομαι A²: 338 B ψεύδει A¹ ψεύδη A²: 340 E ἐπιλιπούσης A¹ ἐπιλεπούσης A². (In the last two cases A² may be right.)

Book II. 368 B χρήσωμαι A¹ χρήσομαι A²: 368 E μεῖξον (bis) A¹ μείζων A².

Book III. 402 A ἔμοὶ γοῦν A¹ ἔμοιγ' οὖν A²: 402 C γνωρίζωμεν—αἰσθανώμεθα—ἀτιμάζωμεν A¹ γνωρίζομεν—αἰσθανόμεθα—ἀτιμάζομεν A²: 415 B φυλάξονται A¹ φυλάξωσι A².

Book IV. 426 B αὐτὸν A¹ αὐτῶν A²: 437 C ἐρωτῶντος A¹ ἐρῶντος A²: 437 D εἴη A¹ εἰ ᾧ A²: 442 D ἀπαμβλύνεται A¹ ἀπαμβλύνηται A².

Book V. 466 A εἰμεν A¹ εὶ μὲν A²: 469 B προσκυνήσομεν A¹ προσκυνήσωμεν A²: 472 B τοῦτο A¹ τοῦτό γ' A²: 473 A δοκεῖ A¹ δοκῆ A².

Book VI. 487 C λέγωσιν A¹ λέγουσιν A²: 491 D εἴτε τῶν A¹ εἴ τέ τῶν A²: 509 C παραλίπης A¹ παραλείπης A².

Book VII. 515 E ἀνείν A¹ ἀνίν A²: 533 A ἀπολίποι A¹ ἀπολείποι A²: 534 A ἐπιστήμην A¹ ἐπιστήμη A². 537 A ὁ A¹ ὦ A² (intended for ϖ. The omission of the iota adscript proves the lateness of this correction).

Book VIII. 545 B ταύτην A¹ ταύτη A²: 547 A φήσομεν A¹ φήσωμεν A²: 558 D εἰμεν A¹ εὶ μὲν A²: 564 D προεστὸς A¹

¹ Differences merely of accentuation, breathings, and spelling are ignored. I also omit those cases which are mentioned in the notes.

προεστῶς A²: 566 D *μέλλει* A¹ *μέλει* A²: 567 B *αὐτὸν* A¹ *ἀστὸν* A².

Book IX. 573 B *ἀποκτείνει*—*ἀθεῖ* A¹ *ἀποκτείνῃ*—*ἀθῆ* A²: 573 E *ἐπιδίπη* A¹ *ἐπιδείπη* A²: 577 B *προσποιησώμεθα* A¹ *προσποιησόμεθα* A²: 585 B *οἶν* A¹ *οῖα* A²: 586 D *λέγωμεν*—*λαμβάνωσι* A¹ *λέγομεν*—*λαμβάνουσι* A².

Book X. 604 C *ὅ τε* A¹ *ὅ τι* A²: 605 A *τε* A¹ *γε* A²: 605 B *ποιῶν* A¹ *ποιοῦν* A²: 607 D *ἀπολογησαμένη* A¹ *ἀπολογησομένη* A²: 608 E *ἔγωγ'* A¹ *ἔγωγε τούτο γ'* (sic) A²: 614 B *οὐ* A¹ *οὖν* A²: 615 A *օσους* A¹ *οὺς* A²: 615 E *διαλαβόντες* A¹ *ἰδίᾳ λαβόντες* A²: 621 D *χιλιέτει* A¹ *χιλιέτι* A².

I have not chronicled the instances in which I desert the punctuation, accentuation, or spelling, of A. As regards the last, A¹ preserves several traces of the true Attic orthography, such as *ἀποκτείνυμι* (for example in 360 c), *ὑός* and a few others¹. These I have sedulously preserved. In general I have silently abandoned the spelling of A wherever the evidence of Inscriptions² appeared conclusive against it, and sometimes also (though rarely) on other grounds, as for example in *φιλόνικος* versus *φιλόνεικος*³. Otherwise, in doubtful cases, where no sure guidance comes from Inscriptions, such as the addition or omission of *v* *ἔφελκυστικόν*, *εὐπαθία* versus *εὐπαθεία* and the like⁴, I have invariably aimed at following the practice of the first hand in A. I have also deferred to Inscriptions so far as to exclude those grammatical forms which have conclusively been shewn to be unattic, such as *ἴστωσαν* (352 A et al.), *ψευδέσθωσαν* (381 D), *εὐρῆσθαι* (for *ηύρῆσθαι*), and a few

¹ Cf. Schanz *Platonis Opera* Vol. VIII p. vi. *ὦbs* is found also in II.

² As given in Meisterhans *Gr. der Att. Inschr.* ed. 2.

³ Cf. Schanz *l.c.* Vol. VI p. x. That the derivation of *φιλόνικος* from *νικη* was known to Plato can hardly be doubted in view of *Rep.* 581 A—B, 586 C: see the editor's note on *Prot.* 336 E.

⁴ Cf. Schanz *Theact.* pp. vii ff. The orthography of this edition will be found to be in general agreement with that adopted by Schanz in his *Platonis opera*.

others; but where there seems to be some room for doubt, the reading of A has been retained. In general, the cases where it has seemed necessary to abandon A on these and similar grounds are few and insignificant.

So much with regard to Manuscripts. The other documentary materials on which editors occasionally rely are citations of the Republic in ancient authors, the translation by Ficinus (1491), the Aldine edition (1513), the two editions published at Bâle (1534 and 1556), and that of Stephanus¹ (1578).

The excerpts from the Republic in Stobaeus, Galen, and other ancient writers, have been carefully collated by Schneider. They are seldom of value for determining the text. The instances in which they seem to be right and Plato's MSS wrong, are specified in the notes. Schneider has also collated Ficinus' translation, and all the early editions which I have named, with very little practical result.

Besides these *subsidia critica*, there are, of course, emendations. The number of conjectures on the Republic, already enormous, is steadily increasing. I have a large collection, gathered from German, French, and English editions, periodicals, dissertations, and monographs, but I cannot hope that it is quite complete². There is hardly a single passage of the slightest difficulty on which corrections have not been proposed, and, where the difficulties are at all serious, we have a positive *embarras de choix*.

The favourite weapon of a certain school of critics is excision. Everything which can be cut out without detriment to the syntax, or serious injury to the meaning, is "interpolated." The warcries of this party are 'Apage nugas istas!' 'Apage foedum emblemata!' 'Putidissimum interpretamentum!'

¹ It should be mentioned that the paging of the present edition has been throughout revised with that of Stephanus.

² In his *Notae Criticae ad Platonis de Republica libros* (1896) Hartman has collected the conjectures on Books I—V up to the end of 1894. His work, when it is finished, will be a great boon to editors of the Republic.

‘Credat Judaeus Apella!’ and so on. Rational criticism is less clamorous, but more effective. “It is to be regretted,” says Professor Jebb, “when a habit of mind such as might be fostered by the habitual composition of telegrams is applied to the textual criticism of poetry,—or, indeed, of prose¹. ” This observation applies with especial force to the often half-poetical prose of Plato, all of whose discourses, as Aristotle reminds us, *ἔχουσι τὸ περιττόν*². A suspected interpolation should not be condemned unless it is not only superfluous, but unsound, in language, or sentiment, or both, and unless we can reasonably explain its intrusion. The neglect of these two canons plunges us into “der wüste Dilettantismus der Glossenspiürerei,” of which Usener justly complains³. Their observance seldom involves the cancelling of any words or clauses which occur in A : the tendency of that ms is rather to err in the opposite direction⁴.

Of the corrections which have been suggested on the text itself, a large number are wholly worthless. “Dum alienos errores emendare nituntur, ostendunt suos.” They are the Cimmerian offspring of Chaos and old Night, and, in common charity, we should restore them to the darkness out of which they sprang. Others possess a certain exegetical value, and serve to draw attention to real difficulties, which may have escaped the notice of commentators. A more careful interpretation will prove them unnecessary, and therefore wrong. A third class includes those which are probable, and may be right. To the highest grade belong those which are certain, not of course mathematically, but dialectically certain—πιθανὰ

¹ *Electra*, p. liii.

² *Pol.* II 6. 126^{3a} 10. Aristotle is primarily speaking of the genius of Plato, but the exuberance of his genius is reflected in the copiousness of his style.

³ *Unser Platontext* p. 26.

⁴ I have drawn attention in the notes to some passages which have perhaps been interpolated in A. They are not, however, expelled from the text except when they are (in my opinion) demonstrably spurious.

καὶ ἀπερίσπαστα καὶ περιωδευμένα, as Carneades might have said. A truly successful emendation of the Republic is impossible unless the following conditions are observed. It must first be shewn that the text of A is corrupt. The next step is to examine the readings of the later MSS. If any of these furnishes a reading which is entirely satisfactory in point of sense, and such that it might easily have been corrupted into the existing text of A, emendation is at once put out of court¹. Otherwise we are at liberty to exercise the art. The final test is threefold. Does our emendation result in a thoroughly suitable meaning? Is it linguistically above suspicion? Was it likely, in accordance with the universal laws of palaeographical corruption, and—if possible—in accordance with the particular tendencies of A, to have degenerated into the reading of the oldest and best of our Manuscripts²? The forgetfulness of these conditions leads to “der wüste Dilettantismus der Coniecturenjagd”³.

I have endeavoured to admit only such conjectures as are (in my judgment) either certain, in the sense just given to the

¹ Examples will be found in the notes on 348 E 400 A 466 A 472 A 473 C 582 C 620 B.

² Codex A is singularly free from palaeographical errors. Its chief fault is a tendency (whether native, or inherited) to omit letters, syllables, and words under the influence of homoioteleuton and the like. I have presumed upon this in making several corrections which will be found in the notes. This particular error is apt to cause dislocation if the omitted words are put back in the wrong place, and two or three new emendations have been suggested on the strength of this. Other errors which occasionally occur in A are (1) wrong accents (2) wrong division of words (3) confusion of *α* and *αι*, *ε* and *αι*, *ε* and *η*, *η* and *ει*, *η* and *ι*, *η* and *γ*, *ι* and *ει* (frequent), *ο* and *οι*, *ο* and *ω* (frequent), *ω* and *φ*, *ω* and *οι*, *γ* and *τ*, *π* and *τ*, *π* and *τι* (4) final *ν* wrongly added or omitted (tolerably frequent) (5) *προσ-* for *προ-* in compound verbs (6) omission of *άν* (7) the optative after *όταν* (*ότ'* *άν* in A), and *καν* (8) assimilation of the inflexional endings of neighbouring words which are not in grammatical agreement. For examples of these errors, as well as of emendations presupposing them, consult the notes.

³ Usener, *I.c.*

word, or at all events probable¹. Those which I regard as sure and well-established among the emendations due to previous editors and critics will be found in the following passages: 364 C 377 B 428 C 431 C (*παισι*) 432 C 437 D 442 A 445 C 468 B 493 B 494 B 499 B 504 A 554 B 606 C 615 C (*αὐτόχειρος*). A few others are in a high degree probable. Where I regard the MS reading as certainly corrupt, the emendation has generally been inserted in the text; but in cases of doubt, where the balance of evidence still seems to be slightly in favour of the MSS, I have sometimes added a conjecture after the MS reading in the notes.

Of my own suggestions, a few have already appeared in the Classical Review or elsewhere, but the majority are now published for the first time. They are the result of a minute and laborious study of the text of the Republic during the last nine years. Some of them require for their defence a close examination of the argument in the passage where they occur². This duty I shall endeavour to discharge on another occasion. A few will, I trust, carry conviction as they stand³. I have honestly endeavoured to try them by the same tests as have been used in accepting or rejecting the proposals of

¹ Many emendations which have obtained wide currency are excluded from the notes because I have been unable to convince myself that they are even probable. I have, however, mentioned Badham's well-known conjecture *δι' ὦτων* for *ἰδιωτῶν* (560 D), though (in common with Jowett and Campbell) I believe it to be wrong. Palaeographically considered, it is excellent; but the contrast between the formal alliance (*αὐτὴν τὴν ξυμμαχίαν*) and the representations of private individuals (*ἰδιωτῶν*) is precisely what the sense requires, and A is therefore right. Moreover, the *ἀλάζονες λόγοι* are personified, and consequently *δι' ὠτῶν εἰσδέχονται* naturally means 'admit through their *own* ears.' So that we have *λόγοι* admitting *λόγοι* through their ears! For these reasons I think that if only our MSS had all read *δι' ὠτῶν*, *ἰδιωτῶν* would already have been restored. Cobet and Madvig have loudly applauded Badham for this "palmaria emendatio," *ἀμφότεροι* (as one is tempted to say) *ὠτα τοῦ νοῦ προστησάμενοι* (*Rcp.* 531 A).

² This is true in particular of the correction on 585 C.

³ Such as *ἀπλῆς* for *ἄλλης* in 396 E, and *δὲ* *ἰδὲ* for *δεῖ δὲ* in 580 D.

others; but emendators are generally more partial to their offspring than even parents or poets, and my verdict, in this as in other cases, may well be sometimes mistaken. The text of the Republic—long may it be so!—is jealously guarded by a vast array of scholars, but there is no edition which dispenses with corrections altogether; and we must beware of stereotyping an emendation because it is old, or fathered by an illustrious name¹. It is the duty, as well as the right, of every editor to go back to the MSS, and, whenever they err, to test every emendation, including his own, solely by the standard of its intrinsic probability. This has been my aim throughout; and as often as my corrections and suggestions are proved to be wrong, I shall gladly accept better remedies from others, or make atonement to the injured MSS in the larger edition of the Republic which I have in preparation.

It only remains for me to express my thanks to those who have lent assistance and advice in connexion with the work. Professor Campbell's generous and unsolicited loan of the collations made by Castellani and Rostagno has proved of the very greatest service. Dr Jackson has looked over most of the proofs, and constantly helped me in many other ways. But for him, indeed, this edition would not have been undertaken. Mr C. E. S. Headlam has also helped me in the revision of the notes. Finally, it is perhaps not too late to thank M. Delisle of the Bibliothèque Nationale for the facilities which he gave me for collating Paris A under circumstances of some difficulty.

I desire also to thank the Managers and Staff of the University Press for their unfailing courtesy and consideration.

¹ Ruhnken's *βλίττεια* for *βλίττει* in 564 E is, I think, a case in point.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΠΡΟΣΩΠΑ.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

ΓΛΑΥΚΩΝ

ΠΟΛΕΜΑΡΧΟΣ

ΘΡΑΣΥΜΑΧΟΣ

ΑΔΕΙΜΑΝΤΟΣ

ΚΕΦΑΛΟΣ

ΠΛΑΤΩΝΟΣ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

A.

St. T.
II. p.

I. Κατέβην χθὲς εἰς Πειραιᾶ μετὰ Γλαύκωνος τοῦ 327 Ἀρίστωνος, προσευξόμενός τε τῇ θεῷ καὶ ἄμα τὴν ἔορτὴν βουλόμενος θεάσασθαι τίνα τρόπον ποιήσουσιν, ἀτε νῦν πρῶτον ἄγοντες. καλὴ μὲν οὖν μοι καὶ ἡ τῶν ἐπιχωρίων πομπὴ ἔδοξεν εἶναι, οὐ μέντοι ἡττον ἐφαίνετο πρέπειν ἢν οἱ Θρᾷκες ἔπειτον. προσευξαμενοι δὲ καὶ θεωρήσαντες ἀπῆμεν πρὸς τὸ ἄστυ. κατιδὼν οὖν πόρρωθεν ἡμᾶς Β οἴκαδε ὡρμημένους Πολέμαρχος ὁ Κεφάλου ἐκέλευσε δραμόντα τὸν παῖδα περιμεῖναι ἐ κελεῦσαι. καὶ μου ὅπισθεν ὁ παῖς λαβόμενος τοῦ ἴματίου, Κελεύει ὑμᾶς, ἔφη, Πολέμαρχος περιμεῖναι. καὶ ἐγὼ μετεστράφην τε καὶ ἡρόμην ὅπου αὐτὸς εἴη. Οὗτος, ἔφη, ὅπισθεν προσέρχεται· ἀλλὰ περιμένετε. Ἄλλὰ περιμενοῦμεν, ἢ δ' ὃς ὁ Γλαύκων. καὶ δλίγῳ ὕστερον ὁ τε Πολέμαρχος ἥκε καὶ Σ Ἀδείμαντος ὁ τοῦ Γλαύκωνος ἀδελφὸς καὶ Νικήρατος ὁ Νικίου καὶ ἄλλοι τινές, ώς ἀπὸ τῆς πομπῆς. ὁ οὖν Πολέμαρχος ἔφη ³Ω Σώκρατες, δοκεῖτέ μοι πρὸς ἄστυ ὥρμησθαι ως ἀπιόντες. Οὐ γὰρ κακῶς δοξάζεις, ἢν δ' ἐγώ. Ὁρᾶς οὖν ἡμᾶς, ἔφη, ὅσοι ἐσμέν; Πῶς γὰρ οὕ; Ἡ τούνυν τούτων, ἔφη, κρείττους γένεσθε ἢ μένετ' αὐτοῦ. Οὐκοῦν, ἢν δ' ἐγώ, ἔτι ἐν λείπεται¹, τὸ ἦν πείσωμεν ὑμᾶς,

¹ ἐν λείπεται Ξ q et γρ in marg. A²: ἔλλειπεται A.

ώς χρὴ ήμᾶς ἀφεῖναι; Ὡς καὶ δύναισθ' ἄν, ηδὸν ὅς,
πεῖσαι μὴ ἀκούοντας; Οὐδαμῶς, ἔφη ὁ Γλαύκων. Ὡς
τοίνυν μὴ ἀκουσομένων, οὕτω διανοεῖσθε. καὶ ὁ Ἀδεί-
328 μαντος, Ἄρα γε, | ηδὸν ὅς, οὐδὲ ὅτι λαμπὰς ἔσται πρὸς
ἔσπεραν ἀφ' ἵππων τῇ θεῷ; Ἀφ' ἵππων; ηδὸν ἐγώ·
καὶ νόν γε τοῦτο. λαμπάδια ἔχοντες διαδώσουσιν ἀλ-
λήλοις ἀμιλλώμενοι τοῖς ἵπποις; ηδὸν λέγεται; Οὕτως,
ἔφη ὁ Πολέμαρχος· καὶ πρὸς γε παννυχίδα ποιήσουσιν,
ηδὸν ἄξιον θεάσασθαι. ἔξαναστησόμεθα γὰρ μετὰ τὸ
δεῖπνον καὶ τὴν παννυχίδα θεασόμεθα καὶ ξυνεσόμεθά
τε πολλοῖς τῶν νέων αὐτόθι καὶ διαλεξόμεθα. ἀλλὰ
Β μένετε καὶ μὴ ἄλλως ποιεῖτε. καὶ ὁ Γλαύκων, "Εοικεν,
ἔφη, μενετέον εἶναι. Ἀλλ' εἰ δοκεῖ, ηδὸν ἐγώ, οὕτω χρὴ
ποιεῖν.

II. Ἡμεν οὖν οἴκαδε εἰς τοῦ Πολεμάρχου, καὶ Λυ-
σίαν τε αὐτόθι κατελάβομεν καὶ Εὐθύδημον, τοὺς τοῦ
Πολεμάρχου ἀδελφούς, καὶ δὴ καὶ Θρασύμαχον τὸν Καλ-
χηδόνιον καὶ Χαρμαντίδην τὸν Παιανιέα καὶ Κλειτοφῶντα
τὸν Ἀριστωνύμου· ηδὸν δὲ ἔνδον καὶ ὁ πατὴρ ὁ τοῦ
Πολεμάρχου Κέφαλος. καὶ μάλα πρεσβύτης μοι ἔδοξεν
C εἶναι· διὰ χρόνου γὰρ καὶ ἐωράκη αὐτόν. καθῆστο δὲ
ἔστεφανωμένος ἐπὶ τινος προσκεφαλαίου τε καὶ δίφρου·
τεθυκὼς γὰρ ἐτύγχανεν ἐν τῇ αὐλῇ. ἔκαθεξόμεθα οὖν
παρ' αὐτόν· ἔκειντο γὰρ δίφροι τινὲς αὐτόθι κύκλῳ.
εὐθὺς οὖν με ἴδων ὁ Κέφαλος ἡσπάζετό τε καὶ εἶπεν Ὁ
Σώκρατες, οὐδὲ θαμίζεις ήμῖν καταβαίνων εἰς τὸν Πει-
ραιᾶ· χρῆν μέντοι. εἰ μὲν γὰρ ἐγώ ἔτι ἐν δυνάμει ηδὸν τοῦ
ῥᾳδίως πορεύεσθαι πρὸς τὸ ἄστυ, οὐδὲν ἄν σε ἔδει δεῦρο
D ιέναι, ἀλλ' ήμεῖς ἄν παρὰ σὲ ἥμεν· οὐν δέ σε χρὴ πυ-
κνότερον δεῦρο ιέναι· ώς εὖ ὅσθι ὅτι ἔμοιγε, ὅσον αἱ ἄλλαι
αἱ κατὰ τὸ σῶμα ἤδοναὶ ἀπομαραίνονται, τοσοῦτον αὔξον-
ται αἱ περὶ τοὺς λόγους ἐπιθυμίαι τε καὶ ἤδοναί. μὴ οὖν
ἄλλως ποίει, ἀλλὰ τοῖσδέ τε τοῖς νεανίαις ξύνισθι καὶ δεῦρο

παρ' ἡμᾶς φοίτα ώς παρὰ φίλους τε καὶ πάνυ οἰκείους. Καὶ μήν, ἦν δὲ ἐγώ, ὡς Κέφαλε, χαίρω διαλεγόμενος τοῖς σφόδρα πρεσβύταις. δοκεῖ γάρ μοι χρῆναι παρ' αὐτῶν Ε πυνθάνεσθαι, ὥσπερ τινὰ ὁδὸν προεληλυθότων, ἦν καὶ ἡμᾶς ἵσως δεήσει πορεύεσθαι, ποία τίς ἔστιν, τραχεῖα καὶ χαλεπή, ἡ ῥᾳδία καὶ εὔπορος· καὶ δὴ καὶ σοῦ ἡδέως ἀν πυθοίμην, ὅ τι σοι φαίνεται τὸῦτο, ἐπειδὴ ἐνταῦθα ἥδη εἰ τῆς ἡλικίας, δὲ δὴ ἐπὶ γήραος οὐδῷ φασὶν εἶναι οἱ ποιηταί, πότερον χαλεπὸν τοῦ βίου ἢ πῶς σὺ αὐτὸς ἔξαγ-γέλλεις.

III. Ἐγώ σοι, ἔφη, νὴ τὸν Δία ἐρῶ, ὡς Σώκρατες, | οἶόν γέ μοι φαίνεται. πολλάκις γάρ συνερχόμεθά τινες 329 εἰς ταῦτὸ παραπλησίαν ἡλικίαν ἔχοντες, διασώζοντες τὴν παλαιὰν παροιμίαν. οἱ οὖν πλεῦστοι ἡμῶν ὀλοφύρονται ἔνυιόντες, τὰς ἐν τῇ νεότητι ἥδονάς ποθοῦντες καὶ ἀνα-μιμησκόμενοι περὶ τε τάφροδίσια καὶ περὶ πότους καὶ εὐωχίας καὶ ἄλλ' ἄττα ἀ τῶν τοιούτων ἔχεται, καὶ ἀγα-νακτοῦσιν ώς μεγάλων τινῶν ἀπεστερημένοι καὶ τότε μὲν εὗ ζῶντες, νῦν δὲ οὐδὲ ζῶντες. ἔνιοι δὲ καὶ τὰς τῶν οἰκείων προπηλακίσεις τοῦ γήραος ὀδύρονται, καὶ ἐπὶ Β τούτῳ δὴ τὸ γῆρας ὑμνοῦσιν ὅσων κακῶν σφίσιν αἴτιον. ἐμοὶ δὲ δοκοῦσιν, ὡς Σώκρατες, οὕτοι οὐ τὸ αἴτιον αἰ-τιάσθαι. εἰ γὰρ ἦν τοῦτο αἴτιον, κανὸν ἐγὼ τὰ αὐτὰ ταῦτα ἐπεπόνθη ἔνεκά γε γήραος καὶ οἱ ἄλλοι πάντες ὅσοι ἐν-ταῦθα ἥλθον ἡλικίας. νῦν δὲ ἔγωγε ἥδη ἐντετύχηκα οὐχ οὔτως ἔχοντιν καὶ ἄλλοις, καὶ δὴ καὶ Σοφοκλεῖ ποτὲ τῷ ποιητῇ παρεγενόμην ἐρωτωμένῳ ὑπό τινος Πῶς, ἔφη, ὡς Σοφόκλεις, ἔχεις πρὸς τάφροδίσια; ἔτι οὖτος τε εἰς γυναικὶ Σ συγγίγνεσθαι; καὶ ὅσ, Εὐφήμει, ἔφη, ὡς ἄνθρωπε· ἀσμεν-έστατα μέντοι αὐτὸς ἀπέφυγον, ὥσπερ λυττῶντά τινα καὶ ἄγριον δεσπότην ἀποφυγών. εὗ οὖν μοι καὶ τότε ἔδοξεν ἐκεῖνος εἰπεῖν καὶ νῦν οὐχ ἥττοι. παντάπασι γὰρ τῶν γε τοιούτων ἐν τῷ γήρᾳ πολλὴ εἰρήνη γίγνεται

καὶ ἐλευθερία. ἐπειδὰν αἱ ἐπιθυμίαι παύσωνται κατατείνουσαι καὶ χαλάσωσιν, παντάπασιν τὸ τοῦ Σοφοκλέους Δ γίγνεται· δεσποτῶν πάνυ πολλῶν ἔστι καὶ μαινομένων ἀπηλλάχθαι. ἀλλὰ καὶ τούτων πέρι καὶ τῶν γε πρὸς τοὺς οἰκείους μία τις αἰτία ἔστιν, οὐ τὸ γῆρας, ὃ Σώκρατες, ἀλλ’ ὁ τρόπος τῶν ἀνθρώπων. ἀν μὲν γὰρ κόσμιοι καὶ εὔκολοι ὥστιν, καὶ τὸ γῆρας μετρίως ἔστιν ἐπίπονόν· εἰ δὲ μή, καὶ γῆρας, ὃ Σώκρατες, καὶ νεότης χάλεπὴ τῷ τοιούτῳ ξυμβαίνει.

IV. Καὶ ἐγὼ ἀγασθεὶς αὐτοῦ εἰπόντος ταῦτα, βου-
Ε λόμενος ἔτι λέγειν αὐτὸν ἐκίνουν καὶ εἶπον· Ὡ Κέφαλε,
οἴμαί σου τοὺς πολλούς, ὅταν ταῦτα λέγης, οὐκ ἀποδέ-
χεσθαι, ἀλλ’ ἡγεῖσθαι σε ῥᾳδίως τὸ γῆρας φέρειν οὐ διὰ
τὸν τρόπον, ἀλλὰ διὰ τὸ πολλὴν οὐσίαν κεκτῆσθαι· τοῖς
γὰρ πλουσίοις πολλὰ παραμύθια φασιν εἶναι. Ἀληθῆ,
ἔφη, λέγεις· οὐ γὰρ ἀποδέχονται· καὶ λέγουσι μέν τι,
οὐ μέντοι γε ὅσον οἴονται, ἀλλὰ τὸ τοῦ Θεμιστοκλέους
εὗ ἔχει, ὃς τῷ Σεριφίῳ λοιδορούμενῷ καὶ λέγοντι, ὅτι οὐ
330 δι’ αὐτὸν ἀλλὰ διὰ τὴν πόλιν εὐδοκιμοῦ, ἀπεκρίνατο,
ὅτι οὕτ’ ἀν αὐτὸς Σερίφιος ὃν δινομαστὸς ἐγένετο οὕτ’
ἐκεῖνος Ἀθηναῖος. καὶ τοῖς δὴ μὴ πλουσίοις, χαλεπῶς δὲ
τὸ γῆρας φέρουσιν, εὗ ἔχει ὁ αὐτὸς λόγος, ὅτι οὕτ’ ἀν ὁ
ἐπιεικῆς πάνυ τι ῥᾳδίως γῆρας μετὰ πενίας ἐνέγκοι, οὕθ’
ο μὴ ἐπιεικῆς πλουτίσας εὔκολός ποτ’ ἀν ἑαυτῷ γένοιτο.
Πότερον δέ, ἦν δ’ ἐγώ, ὃ Κέφαλε, ὃν κέκτησαι τὰ πλείω
Β παρέλαβες ἢ ἐπεκτήσω; Ποιῶ¹ ἐπεκτησάμην, ἔφη, ὃ Σώ-
κρατες; μέσος τις γέγονα χρηματιστὴς τοῦ τε πάππου
καὶ τοῦ πατρός. ὁ μὲν γὰρ πάππος τε καὶ διώνυσος ἐμοὶ
σχεδόν τι ὅσην ἐγὼ νῦν οὐσίαν κέκτημαι παραλαβὼν
πολλάκις τοσαύτην ἐποίησεν, Λυσανίας δὲ ὁ πατὴρ ἔτι
ἐλάττω αὐτὴν ἐποίησε τῆς νῦν οὐσῆς· ἐγὼ δὲ ἀγαπῶ, ἐὰν
μὴ ἐλάττω καταλίπω τούτοισιν, ἀλλὰ βραχεῖ γέ τινι πλείω

¹ ποιῶ¹. Π²: ποιῶ^A.

ἢ παρέλαβον. Οὐ τοι¹ ἔνεκα ἡρόμην, ἢν δ' ἐγώ, ὅτι μοι ἔδοξας οὐ σφόδρα ἀγαπᾶν τὰ χρήματα. τοῦτο δὲ ποιοῦσιν C ως τὸ πολὺ οὖ ἀν μὴ αὐτοὶ κτήσωνται· οἱ δὲ κτησάμενοι διπλῆ ἢ οἱ ἄλλοι ἀσπάζονται αὐτά. ὥσπερ γὰρ οἱ ποιηταὶ τὰ αὐτῶν ποιήματα καὶ οἱ πατέρες τοὺς παιδας ἀγαπῶσιν, ταύτη τε δὴ καὶ οἱ χρηματισάμενοι περὶ τὰ χρήματα σπουδάζονται ώς ἔργον ἑαυτῶν, καὶ κατὰ τὴν χρείαν, ὥπερ² οἱ ἄλλοι. χαλεποὶ οὖν καὶ ξυγγενέσθαι εἰσίν, οὐδὲν ἐθέλοντες ἐπαινεῖν ἀλλ' ἢ τὸν πλοῦτον. Ἀληθῆ, ἔφη, λέγεις.

V. Πάνυ μὲν οὖν, ἢν δ' ἐγώ. ἀλλά μοι ἔτι τοσόνδε D εἰπέ· τί μέγιστον οἴει ἀγαθὸν ἀπολελαυκέναι τοῦ πολλὴν οὐσίαν κεκτῆσθαι; "Ο, ἢ δ' ὅς, ἵσως οὐκ ἀν πολλοὺς πείσαιμι λέγων. εὐ γὰρ ἵσθι, ἔφη, ὁ Σώκρατες, ὅτι, ἐπειδάν τις ἐγγὺς ἢ τοῦ οἵεσθαι τελευτήσειν, εἰσέρχεται αὐτῷ δέος καὶ φροντὶς περὶ ὧν ἔμπροσθεν οὐκ εἰσήει. οὗ τε γάρ λεγόμενοι μῦθοι περὶ τῶν ἐν "Αιδου, ώς τὸν ἐνθάδε ἀδικήσαντα δεῖ ἐκεῖ διδόναι δίκην, καταγελώμενοι τέως, τότε δὴ στρέφουσιν αὐτοῦ τὴν ψυχὴν μὴ ἀληθεῖς ὥσιν. E καὶ αὐτὸς ἥτοι ὑπὸ τῆς τοῦ γήρως ἀσθενείας ἢ καὶ ὥσπερ ἥδη ἐγγυτέρω ὧν τῶν ἐκεῖ μᾶλλον τι καθορᾷ αὐτά. ὑποψίας δ' οὖν καὶ δείματος μέστὸς γίγνεται καὶ ἀναλογίζεται ἥδη καὶ σκοπεῖ, εἴ τινά τι ἥδικηκεν. δ' μὲν οὖν εὑρίσκων ἑαυτοῦ ἐν τῷ βίῳ πολλὰ ἀδικήματα καὶ ἐκ τῶν ὕπινων, ὥσπερ οἱ παῦδες, θαμὰ ἐγειρόμενος δειμαίνει καὶ ζῆ μετὰ κακῆς ἐλπίδος· τῷ | δὲ μηδὲν ἑαυτῷ ἀδικον ἔνειδότι 331 ἥδεῖα ἐλπὶς ἀεὶ πάρεστι καὶ ἀγαθή, γηροτρόφος, ώς καὶ Πίνδαρος λέγει. χαριέντως γάρ τοι, ὁ Σώκρατες, τοῦτ' ἐκεῦνος εἶπεν, ὅτι ὃς ἀν δικαιώσ καὶ ὀσίως τὸν βίον διαγάγῃ, γλυκεῖά οἱ καρδίαν ἀτάλλοιστα γηροτρόφος συναορεῖ ἐλπίς, ἀ μάλιστα θνατῶν πολίστροφον γνώμαν κυβερνᾶ. εὖ οὖν λέγει θαυ-

¹ οὐ τοι Flor. B: οὗτοι A.

² ὥπερ II: ἥπερ A.

μαστῶς ὡς σφόδρα. πρὸς δὴ τοῦτ' ἔγωγε τίθημι τὴν τῶν χρημάτων κτῆσιν πλείστου ἀξίαν εἶναι, οὐ τι
 Β παντὶ ἀνδρὶ, ἀλλὰ τῷ ἐπιεικεῖ. τὸ γὰρ μηδὲ ἄκοντά τινα ἔξαπατήσαι ἢ ψεύσασθαι, μηδὲ αὖ ὁφείλοντα ἢ θεῷ θυσίας τινὰς ἢ ἀνθρώπῳ χρήματα ἔπειτα ἐκεῖσε ἀπιέναι δεδιότα, μέγα μέρος εἰς τοῦτο ἢ τῶν χρημάτων κτῆσις συμβάλλεται. ἔχει δὲ καὶ ἄλλας χρείας πολλάς· ἀλλά γε ἐν ἀνθρώπῳ ἐνὸς οὐκ ἐλάχιστον ἔγωγε θείην ἀν εἰς τοῦτο ἀνδρὶ νοῦν ἔχοντι, ὥς Σώκρατες, πλούτου χρησιμώτατον
 C εἶναι. Παγκάλως, ἦν δ' ἐγώ, λέγεις, ὥς Κέφαλε. τοῦτο δ' αὐτό, τὴν δικαιοσύνην, πότερα τὴν ἀλήθειαν αὐτὸ φήσομεν εἶναι ἀπλῶς οὕτως καὶ τὸ ἀποδιδόναι, ἀν τίς τι παρά του λάβῃ, ἢ καὶ αὐτὰ ταῦτα ἔστιν ἐνίστε μὲν δικαίως, ἐνίστε δὲ ἀδίκως ποιεῖν; οἶν τοιόνδε λέγω· πᾶς ἀν που εἴποι, εἴ τις λάβοι παρὰ φίλου ἀνδρὸς σωφρονοῦντος ὅπλα, εἰ μανεῖς ἀπαιτοῦ, ὅτι οὕτε χρὴ τὰ τοιαῦτα ἀποδιδόναι, οὕτε δίκαιος ἀν εἴη ὁ ἀποδιδοὺς οὐδὲ αὖ πρὸς τὸν οὕτως ἔχοντα πάντα ἐθέλων τάληθῇ λέγειν.
 D Ὁρθῶς, ἔφη, λέγεις. Οὐκ ἄρα οὗτος ὥρος ἔστι δικαιοσύνης, ἀληθῆ τε λέγειν καὶ ἀ ἀν λάβῃ τις ἀποδιδόναι. Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη, ὥς Σώκρατες, ὑπολαβὼν δὲ Πολέμαρχος, εἴπερ γέ τι χρὴ Σιμωνίδη πείθεσθαι. Καὶ μέντοι, ἔφη ὁ Κέφαλος, καὶ παραδίδωμι ὑμῖν τὸν λόγον· δεῖ γάρ με ἥδη τῶν ἱερῶν ἐπιμεληθῆναι. Οὐκοῦν, ἔφη, ἐγὼ δὲ Πολέμαρχος τῶν γε σῶν κληρονόμος; Πάνυ γε, ἢ δ' ὃς γελάσας· καὶ ἄμα ἥει πρὸς τὰ ἱερά.

E VI. Λέγε δή, εἴπον ἐγώ, σὺ δὲ τοῦ λόγου κληρονόμος, τί φῆς τὸν Σιμωνίδην λέγοντα δρθῶς λέγειν περὶ δικαιοσύνης; "Οτι, ἢ δ' ὅς, τὸ τὰ δρθῶς λέγειν περὶ ἀποδιδόναι δίκαιον ἔστι· τοῦτο λέγων δοκεῖ ἔμοιγε καλῶς λέγειν. Ἀλλὰ μέντοι, ἦν δ' ἐγώ, Σιμωνίδη γε οὐ ῥάδιον ἀπιστεῖν· σοφὸς γάρ καὶ θεῖος ἀνήρ¹. τοῦτο μέντοι ὅ τι

¹ ἀνήρ Α: ἀνήρ Bekker.

ποτε λέγει, σὺ μέν, ὁ Πολέμαρχε, ἵσως γιγνώσκεις, ἐγὼ δὲ ἀγνοῶ. δῆλον γάρ ὅτι οὐ τοῦτο λέγει, ὅπερ ἄρτι ἐλέγομεν, τό τινος παρακαταθεμένου τι ὀτῷοῦν μὴ σωφρόνως ἀπαιτοῦντι ἀποδιδόναι· καίτοι γε ὁφειλόμενόν πού 332 ἔστιν τοῦτο, ὁ παρακατέθετο· ἥ γάρ; Ναί. Ἀποδοτέον δέ γε οὐδ' ὅπωστιοῦν τότε, ὅπότε τις μὴ σωφρόνως ἀπαιτοῖ; Ἀληθῆ, ἥ δ' ὅς. "Ἀλλο δή τι ἥ τὸ τοιοῦτοι, ώς ἔοικεν, λέγει Σιμωνίδης τὸ τὰ ὁφειλόμενα δίκαιον εἶναι ἀποδίδονται. "Ἀλλο μέντοι νὴ Δί, ἔφη· τοῖς γάρ φίλοις οἴεται ὁφείλειν τοὺς φίλους ἀγαθὸν μέν τι δρᾶν, κακὸν δὲ μηδέν. Μανθάνω, ἥν δ' ἐγώ· ὅτι οὐ τὰ ὁφειλόμενα ἀποδίδωσιν, ὃς ἂν τῷ χρυσίον ἀποδῷ παρακαταθεμένῳ, ἐάνπερ B ἡ ἀπόδοσις καὶ ἡ λῆψις βλαβερὰ γίγνηται, φίλοι δὲ ὥστιν ὅ τε ἀπολαμβάνων καὶ ὁ ἀποδιδούς· οὐχ οὕτω λέγειν φῆς τὸν Σιμωνίδην; Πάνυ μὲν οὖν. Τί δέ; τοῖς ἐχθροῖς ἀποδοτέον, ὅ τι ἂν τύχῃ ὁφειλόμενον; Παντάπασι μὲν οὖν, ἔφη, ὃ γε ὁφείλεται αὐτοῖς. ὁφείλεται δέ¹, οἶμαι, παρά γε τοῦ ἐχθροῦ τῷ ἐχθρῷ, ὅπερ καὶ προσήκει, κακόν τι.

VII. Ἡνίξατο ἄρα, ἥν δ' ἐγώ, ώς ἔοικεν, ὁ Σιμωνίδης ποιητικῶς τὸ δίκαιον ὃ εἴη. διενοεῖτο μὲν γάρ, ώς φαίνεται, C ὅτι τοῦτ' εἴη δίκαιον, τὸ προσῆκον ἕκάστῳ ἀποδιδόναι, τοῦτο δὲ ὡνόμασεν ὁφειλόμενον. Ἀλλὰ τί οἴει; ἔφη. ²Ω πρὸς Διός, ἥν δ' ἐγώ, εἰ οὖν τις αὐτὸν ἥρετο, ὁ Σιμωνίδης, ἡ τίσιν οὖν τί ἀποδιδοῦσα ὁφειλόμενον καὶ προσῆκον τέχνη ἰατρικὴ καλεῖται; τί ἀν οἴει ἡμῖν αὐτὸν ἀποκρίνασθαι; Δῆλον ὅτι, ἔφη, ἡ σώμασιν φάρμακά τε καὶ σιτία καὶ ποτά. Ἡ δὲ τίσιν τί ἀποδιδοῦσα ὁφειλόμενον καὶ προσῆκον τέχνη μαγειρικὴ καλεῖται; Ἡ τοῖς ὅψοις τὰ ἡδύσματα. D Εἰλεν· ἡ οὖν δὴ τίσιν τί ἀποδιδοῦσα τέχνη δικαιοσύνη ἀν καλοῦτο; Εἰ μέν τι, ἔφη, δεῖ ἀκολουθεῖν, ὁ Σώκρατες, τοῖς ἔμπροσθεν εἰρημένοις, ἡ τοῖς φίλοις τε καὶ ἐχθροῖς ὡφελίας

¹ δὲ Ξ: δέ γε Α.

τε καὶ βλάβας ἀποδιδοῦσα. Τὸ τοὺς φίλους ἄρα εὖ ποιεῖν καὶ τὸν ἔχθρον κακῶς δικαιοσύνην λέγει; Δοκεῖ μοι. Τίς οὖν δυνατώτατος κάμινοντας φίλους εὖ ποιεῖν καὶ ἔχθρον κακῶς πρὸς νόσον καὶ ύγίειαν; Ἱατρός. Τίς δὲ **E** πλέοντας πρὸς τὸν τῆς θαλάττης κίνδυνον; Κυβερνήτης. Τί δέ; ὁ δίκαιος ἐν τίνι πράξει καὶ πρὸς τί ἔργον δυνατώτατος φίλους ὥφελεῖν καὶ ἔχθρον βλάπτειν; Ἐν τῷ προσπολεμεῖν καὶ ἐν τῷ ξυμμαχεῖν, ἔμοιγε δοκεῖ. Εἰεν· μὴ κάμινονσί γε μήν, ὡς φίλε Πολέμαρχε, Ἱατρὸς ἄχρηστος. Ἀληθῆ. Καὶ μὴ πλέουσι δὴ κυβερνήτης. Ναί. Ἄρα καὶ τοῖς μὴ πολεμοῦσιν ὁ δίκαιος ἄχρηστος; Οὐ πάνυ μοι **333** δοκεῖ τοῦτο. Χρήσιμον ἄρα καὶ ἐν εἰρήνῃ δικαιοσύνη; Χρήσιμον. Καὶ γὰρ γεωργία· ἢ οὐ; Ναί. Πρός γε καρποῦ κτῆσιν. Ναί. Καὶ μὴν καὶ σκυτοτομική; Ναί. Πρός γε ὑποδημάτων ἄν, οἷμαι, φαίης κτῆσιν. Πάνυ γε. Τί δὲ δή; τὴν δικαιοσύνην πρὸς τίνος χρείαν ἢ κτῆσιν ἐν εἰρήνῃ φαίης ἀν χρήσιμον εἶναι; Πρὸς τὰ ξυμβόλαια, ὡς Σώκρατες. Ξυμβόλαια δὲ λέγεις κοινωνήματα, ἢ τι ἄλλο; **B** Κοινωνήματα δῆτα. Ἄρ' οὖν ὁ δίκαιος ἀγαθὸς καὶ χρήσιμος κοινωνὸς εἰς πεττῶν θέσιν, ἢ ὁ πεττευτικός; Ὁ πεττευτικός. Ἀλλ' εἰς πλίνθων καὶ λίθων θέσιν ὁ δίκαιος χρησιμώτερός τε καὶ ἀμείνων κοινωνὸς τοῦ οἰκοδομικοῦ; Οὐδαμῶς. Ἀλλ' εἰς τίνα δὴ κοινωνίαν ὁ δίκαιος ἀμείνων κοινωνὸς τοῦ κιθαριστικοῦ, ὥσπερ ὁ κιθαριστικὸς τοῦ δικαίου εἰς κρουμάτων; Εἰς ἀργυρίου, ἔμοιγε δοκεῖ. Πλὴν γ' ἵσως, ὡς Πολέμαρχε, πρὸς τὸ χρῆσθαι ἀργυρίῳ, ὅταν δέη **C** ἀργυρίου κοινῇ πρίασθαι ἢ ἀποδόσθαι ἵππον· τότε δέ, ὡς ἐγὼ οἶμαι, ὁ ἵππικός· ἢ γάρ; Φαίνεται. Καὶ μὴν ὅταν γε πλοῖον, ὁ ναυπηγὸς ἢ ὁ κυβερνήτης. Ἔοικεν. Ὁταν οὖν τί δέη ἀργυρίῳ ἢ χρυσίῳ κοινῇ χρῆσθαι, ὁ δίκαιος χρησιμώτερος τῶν ἀλλων; Ὁταν παρακαταθέσθαι καὶ σῶν εἶναι, ὡς Σώκρατες. Οὐκοῦν λέγεις, ὅταν μηδὲν δέη αὐτῷ χρῆσθαι ἀλλὰ κεῖσθαι; Πάνυ γε. Ὁταν ἄρα ἄχρηστον ἢ

ἀργύριον, τότε χρήσιμος ἐπ' αὐτῷ ἢ δικαιοσύνη; Κινδυ- D
νεύει. Καὶ ὅταν δὴ δρέπανον δέη¹ φυλάττειν, ἢ δικαιοσύνη
χρήσιμος καὶ κοινῇ καὶ ἴδιᾳ· ὅταν δὲ χρῆσθαι, ἢ ἀμπελουρ-
γική; Φαίνεται. Φήσεις δὲ καὶ ἀσπίδα καὶ λύραν ὅταν δέη
φυλάττειν καὶ μηδὲν χρῆσθαι, χρήσιμον εἶναι τὴν δικαιο-
σύνην, ὅταν δὲ χρῆσθαι, τὴν ὄπλιτικήν καὶ τὴν μουσικήν;
Ἄναγκη. Καὶ περὶ τάλλα δὴ πάντα ἢ δικαιοσύνη ἔκάστου
ἐν μὲν χρήσει ἄχρηστος, ἐν δὲ ἀχρηστίᾳ χρήσιμος; Κιν-
δυνεύει.

VIII. Οὐκ ἀν οὖν, ὡς φίλε, πάνυ γέ τι σπουδαῖον εἴη E
ἢ δικαιοσύνη, εἰ πρὸς τὰ ἄχρηστα χρήσιμον ὃν τυγχάνει.
τόδε δὲ σκεψώμεθα. ἂρ' οὐχ ὁ πατάξαι δεινότατος ἐν μάχῃ
εἴτε πυκτικῇ εἴτε τινὶ καὶ ἄλλῃ, οὗτος καὶ φυλάξασθαι;
Πάνυ γε. Ἄρ' οὖν καὶ νόσον ὅστις δεινὸς φυλάξασθαι,
καὶ λαθεῖν οὗτος δεινότατος ἐμποιήσας²; "Εμοιγε δοκεῖ.
Ἄλλὰ μὴν στρατοπέδους γε ὁ αὐτὸς φύλαξ ἀγαθός, ὅσπερ 334
καὶ τὰ τῶν πολεμίων κλέψαι καὶ βουλεύματα καὶ τὰς
ἄλλας πράξεις. Πάνυ γε. "Οτου τις ἄρα δεινὸς φύλαξ,
τούτου καὶ φὼρ δεινός. "Εοικεν. Εἰ ἄρα ὁ δίκαιος ἀργύριον
δεινὸς φυλάττειν, καὶ κλέπτειν δεινός. 'Ως γοῦν ὁ λόγος,
ἔφη, σημαίνει. Κλέπτης ἄρα τις ὁ δίκαιος, ὡς ἔοικεν,
ἀναπέφανται· καὶ κινδυνεύεις παρ' 'Ομήρου μεμαθηκέναι
αὐτό. καὶ γὰρ ἐκεῖνος τὸν τοῦ 'Οδυσσέως πρὸς μητρὸς
πάππον Αὔτόλυκον ἀγαπᾷ τε καὶ φησιν αὐτὸν πάντας B
ἀνθρώπους κεκάσθαι κλεπτοσύνη θ' ὄρκῳ τε. ἔοικεν
οὖν ἡ δικαιοσύνη καὶ κατὰ σὲ καὶ καθ' 'Ομηρού καὶ κατὰ
Σιμωνίδην κλεπτική τις εἶναι, ἐπ' ὥφελίᾳ μέντοι τῶν
φίλων καὶ ἐπὶ βλάβῃ τῶν ἐχθρῶν. οὐχ οὕτως ἔλεγες;
Οὐ μὰ τὸν Δὲ, ἔφη, ἀλλ' οὐκέτι οἶδα ἔγωγε ὅτι ἔλεγον.
τούτο μέντοι ἔμοιγε δοκεῖ ἔτι, ὥφελεν μὲν τοὺς φίλους ἡ
δικαιοσύνη, βλάπτειν δὲ τοὺς ἐχθρούς. Φίλους δὲ λέγεις
εἶναι πότερον τοὺς δοκοῦντας ἔκάστῳ χρηστοὺς εἶναι, ἢ C

¹ δέη *q*: δέοι Α.

² ἐμποιήσας Schneider: ἐμποιῆσαι Α.

τοὺς ὄντας, καὶ μὴ δοκῶσι, καὶ ἔχθροὺς ὡσαύτως; Εἰκὸς μέν, ἔφη, οὓς ἂν τις ἥγῆται χρηστούς, φιλεῖν, οὓς δὲ ἀν πουνηρούς, μισεῖν. Ἀρ' οὖν οὐχ ἀμαρτάνουσιν οἱ ἄνθρωποι περὶ τοῦτο, ὥστε δοκεῖν αὐτοῖς πολλοὺς μὲν χρηστοὺς εἶναι μὴ ὄντας, πολλοὺς δὲ τούναντίον; Ἀμαρτάνουσιν. Τούτοις ἄρα οἱ μὲν ἀγαθοὶ ἔχθροί, οἱ δὲ κακοὶ φίλοι; Πάνυ γε. Ἀλλ' ὅμως δίκαιον τότε τούτοις, τοὺς μὲν πουνηροὺς Δ ὡφελεῖν, τοὺς δὲ ἀγαθοὺς βλάπτειν. Φαίνεται. Ἀλλὰ μὴν οἵ γε ἀγαθοὶ δίκαιοι τε καὶ οὗτοι μὴ ἀδικεῖν. Ἀληθῆ. Κατὰ δὴ τὸν σὸν λόγον τοὺς μηδὲν ἀδικοῦντας δίκαιον κακῶς ποιεῖν. Μηδαμῶς, ἔφη, ὁ Σώκρατες· πουνηρὸς γάρ ἔοικεν εἶναι δὲ λόγος. Τοὺς ἀδίκους ἄρα, ἢν δὲ ἐγώ, δίκαιον βλάπτειν, τοὺς δὲ δικαίους ὡφελεῖν. Οὗτος ἐκείνου καλλίων φαίνεται. Πολλοῖς ἄρα, ὁ Πολέμαρχε, ξυμβήσεται, Ε ὅσοι διημαρτήκασιν τῶν ἀνθρώπων, δίκαιον εἶναι τοὺς μὲν φίλους βλάπτειν· πουνηροὶ γάρ αὐτοῖς εἰσίν· τοὺς δὲ ἔχθροὺς ὡφελεῖν· ἀγαθοὶ γάρ· καὶ οὕτως ἐροῦμεν αὐτὸ τούναντίον ἢ τὸν Σιμωνίδην ἔφαμεν λέγειν. Καὶ μάλα, ἔφη, οὕτω ξυμβαίνει. ἀλλὰ μεταθώμεθα· κινδυνεύομεν γάρ οὐκ ὀρθῶς τὸν φίλον καὶ ἔχθρὸν θέσθαι. Πῶς θέμενοι, ὁ Πολέμαρχε; Τὸν δοκοῦντα χρηστόν, τοῦτον φίλον εἶναι. Νῦν δὲ πῶς, ἢν δὲ ἐγώ, μεταθώμεθα; Τὸν δοκοῦντά τε, ἢ 335 δὲ ὃς, καὶ τὸν ὄντα χρηστὸν φίλον· τὸν δὲ δοκοῦντα | μέν, ὄντα δὲ μή, δοκεῖν ἀλλὰ μὴ εἶναι φίλον· καὶ περὶ τοῦ ἔχθροῦ δὲ ἢ αὐτὴν θέσις. Φίλος μὲν δή, ὡς ἔοικε, τούτῳ τῷ λόγῳ ὁ ἀγαθὸς ἔσται, ἔχθρὸς δὲ δὲ πουνηρός. Ναί. Κελεύεις δὴ ἡμᾶς προσθεῖναι τῷ δικαίῳ, ἢ, ὡς τὸ πρῶτον ἐλέγομεν, λέγοντες δίκαιον εἶναι τὸν μὲν φίλον εὑ ποιεῖν, τὸν δὲ ἔχθρὸν κακῶς, νῦν πρὸς τούτῳ ὡδε λέγειν, ὅτι ἔστιν δίκαιον τὸν μὲν φίλον ἀγαθὸν ὄντα εὑ ποιεῖν, τὸν δὲ ἔχθρὸν κακὸν ὄντα Β βλάπτειν; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη, οὕτως ἢν μοι δοκεῖ καλῶς λέγεσθαι.

IX. "Εστιν ἄρα, ἢν δὲ ἐγώ, δικαίου ἀνδρὸς βλάπτειν

καὶ ὄντινοῦν ἀνθρώπων; Καὶ πάνυ γε, ἔφη, τούς γε πονηρούς τε καὶ ἔχθροὺς δεῖ βλάπτειν. Βλαπτόμενοι δὲ ἵπποι βελτίους ἢ χείρους γίγνονται; Χείρους. Ἀρα εἰς τὴν τῶν κυνῶν ἀρετήν, ἢ εἰς τὴν τῶν ἵππων; Εἰς τὴν τῶν ἵππων. Ἀρ' οὖν καὶ κύνες βλαπτόμενοι χείρους γίγνονται εἰς τὴν τῶν κυνῶν, ἀλλ' οὐκ εἰς τὴν τῶν ἵππων ἀρετήν; Ἀνάγκη. Ἀνθρώπους δέ, ὡς ἐταῖρε, μὴ οὕτω φῶμεν, C βλαπτομένους εἰς τὴν ἀνθρωπείαν ἀρετὴν χείρους γίγνεσθαι; Πάνυ μὲν οὖν. Ἀλλ' ἡ δικαιοσύνη οὐκ ἀνθρωπείᾳ ἀρετή; Καὶ τοῦτ' ἀνάγκη. Καὶ τοὺς βλαπτόμενους ἄρα, ὡς φίλε, τῶν ἀνθρώπων ἀνάγκη ἀδικωτέρους γίγνεσθαι. Ἔοικεν. Ἀρ' οὖν τῇ μουσικῇ οἱ μουσικοὶ ἀμούσους δύνανται ποιεῖν; Ἀδύνατον. Ἀλλὰ τῇ ἱππικῇ οἱ ἱππικοὶ ἀφίππους; Οὐκ ἔστιν. Ἀλλὰ τῇ δικαιοσύνῃ δὴ οἱ δίκαιοι ἀδίκους; ἢ καὶ ξυλλήβδην ἀρετῆ οἱ ἀγαθοὶ κακούς; Ἀλλὰ D ἀδύνατον. Οὐ γὰρ θερμότητος, οἷμαι, ἔργον ψύχειν, ἀλλὰ τοῦ ἐναντίου. Ναῦ. Οὐδὲ ξηρότητος ὑγραίνειν, ἀλλὰ τοῦ ἐναντίου. Πάνυ γε. Οὐδὲ δὴ τοῦ ἀγαθοῦ βλάπτειν, ἀλλὰ τοῦ ἐναντίου. Φαίνεται. Οἱ δέ γε δίκαιοις ἀγαθός; Πάνυ γε. Οὐκ ἄρα τοῦ δικαίου βλάπτειν ἔργον, ὡς Πολέμαρχε, οὕτε φίλοις οὔτ' ἄλλον οὐδένα, ἀλλὰ τοῦ ἐναντίου, τοῦ ἀδίκου. Παντάπασί μοι δοκεῖς ἀληθῆ λέγειν, ἔφη, ὡς Σώκρατες. Εἰ ἄρα τὰ ὄφειλόμενα ἔκαστῳ ἀποδιδόναι E φησίν τις δίκαιοιν εἶναι, τοῦτο δὲ δὴ νοεῖ αὐτῷ, τοῖς μὲν ἔχθροῖς βλάβην ὄφείλεσθαι παρὰ τοῦ δικαίου ἀιδρός, τοῖς δὲ φίλοις ὥφελίαν, οὐκ ἢν σοφὸς ὁ ταῦτα εἰπών· οὐ γὰρ ἀληθῆ ἔλεγεν· οὐδαμοῦ γὰρ δίκαιοιν οὐδένα ἡμῖν ἐφάνη ὃν βλάπτειν. Συγχωρᾶ, ἢ δ' ὅς. Μαχούμεθα ἄρα, ἢν δ' ἔγώ, κοινὴ ἔγώ τε καὶ σύ, εάν τις αὐτὸ φῆ ἢ. Σιμωνίδην ἢ Βίαντα ἢ Πιττακὸν εἰρηκέναι ἢ τιν' ἄλλον τῶν σοφῶν τε καὶ μακαρίων ἀιδρῶν; ἔγὼ γοῦν, ἔφη, ἔτοιμός είμι κοινωνεῖν τῆς μάχης. Ἀλλ' οἶσθα, ἢν δ' ἔγώ, | οὗ μοι δο- 336 κεῖ εἶναι τὸ ρῆμα, τὸ φάναι δίκαιοιν εἶναι τοὺς μὲν φίλους

ἀφελεῖν, τοὺς δ' ἔχθροὺς βλάπτειν; Τίνος; ἔφη. Οἶμαι
αὐτὸ Περιάνδρου εἶναι ἡ Περδίκκου ἡ Ξέρξου ἡ Ἰσμηνίου
τοῦ Θηβαίου ἡ τινος ἄλλου μέγα οἰομένου δύνασθαι πλου-
σίου ἀνδρός. Ἀληθέστατα, ἔφη, λέγεις. Εἰεν, ἦν δ' ἐγώ·
ἐπειδὴ δὲ οὐδὲ τοῦτο ἐφάνη ἡ δικαιοσύνη ὃν οὐδὲ τὸ δί-
καιον, τί ἀν ἄλλο τις αὐτὸ φαίη εἶναι;

Β Χ. Καὶ ὁ Θρασύμαχος πολλάκις μὲν καὶ διαλεγομέ-
νων ἡμῶν μεταξὺ ὥρμα ἀντιλαμβάνεσθαι τοῦ λόγου,
ἐπειτα ὑπὸ τῶν παρακαθημένων διεκωλύετο βουλομένων
διακοῦσαι τὸν λόγον· ὡς δὲ διεπαυσάμεθα καὶ ἐγὼ ταῦτ'
εἶπον, οὐκέτι ἡσυχίαν ἡγεν, ἀλλὰ συστρέψας ἐαυτὸν ὥσπερ
θηρίον ἥκεν ἐφ' ἡμᾶς ὡς διαρπασόμενος. καὶ ἐγώ τε
καὶ ὁ Πολέμαρχος δείσαντες διεπτοήθημεν· ὁ δ' εἰς τὸ
C μέσον φθεγξάμενος Τίς, ἔφη, ὑμᾶς πᾶλαι φλυαρία ἔχει,
ὁ Σώκρατες; καὶ τί εὐηθίζεσθε πρὸς ἀλλήλους ὑποκατα-
κλινόμενοι ὑμῖν αὐτοῖς; ἀλλ' εἴπερ ὡς ἀληθῶς βούλει
εἰδέναι τὸ δίκαιον ὅ τι ἐστί, μὴ μόνον ἐρώτα μηδὲ φιλοτι-
μοῦ ἐλέγχων, ἐπειδάν τίς τι ἀποκρίνηται, ἐγνωκὼς τοῦτο,
ὅτι ῥῶν ἐρωτᾶν ἡ ἀποκρίνεσθαι, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ἀπό-
D κριναι καὶ εἰπέ, τί φῆς εἶναι τὸ δίκαιον· καὶ ὅπως μοι μὴ
ἐρεῖς, ὅτι τὸ δέον ἐστὶν μηδ' ὅτι τὸ ὡφέλιμον μηδ' ὅτι τὸ
λυσιτελοῦν μηδ' ὅτι τὸ κερδαλέον μηδ' ὅτι τὸ ξυμφέρον,
ἀλλὰ σαφῶς μοι καὶ ἀκριβῶς λέγε ὅ τι ἀν λέγῃς· ὡς ἐγὼ
οὐκ ἀποδέξομαι, ἐὰν ὕθλους τοιούτους λέγῃς. καὶ ἐγὼ
ἀκούσας ἔξεπλάγην καὶ προσβλέπων αὐτὸν ἐφοβούμην,
καὶ μοι δοκῶ, εἰ μὴ πρότερος ἐωράκη αὐτὸν ἡ ἐκεῖνος ἐμέ,
ἄφωνος ἀν γενέσθαι. νῦν δὲ ινίκα ὑπὸ τοῦ λόγου ἥρχετο
E ἔξαγριαίνεσθαι, προσέβλεψα αὐτὸν πρότερος, ὥστε αὐτῷ
οἱός τ' ἐγενόμην ἀποκρίνασθαι, καὶ εἰπον ὑποτρέμων Ὡ
Θρασύμαχε, μὴ χαλεπὸς ἡμῖν ἵσθι· εἰ γὰρ ἔξαμαρτά-
νομεν ἐν τῇ τῶν λόγων σκέψει ἐγώ τε καὶ ὅδε, εὐ ἵσθι ὅτι
ἀκοντες ἀμαρτάνομεν. μὴ γὰρ δὴ οἴου, εἰ μὲν χρυσίον
ἔξητοῦμεν, οὐκ ἀν ποτε ἡμᾶς ἐκόντας εἶναι ὑποκατακλίνε-

σθαι ἀλλήλοις ἐν τῇ ζητήσει καὶ διαφθείρειν τὴν εὔρεσιν αὐτοῦ, δικαιοσύνην δὲ ζητοῦντας, πρᾶγμα πολλῶν χρυσίων τιμιώτερον, ἔπειθ' οὕτως ἀνοίτως ὑπείκειν ἀλλήλοις καὶ οὐ σπουδάζειν ὅ τι μάλιστα φανῆναι αὐτό. οἷον γε¹ σύ, ὡς φίλε· ἀλλ', οἶμαι, οὐ δυνάμεθα· ἐλεεῖσθαι οὖν ημᾶς πολὺ μᾶλλον εἰκός ἐστίν | που ὑπὸ ὑμῶν τῶν δεινῶν ἦ 337 χαλεπαίνεσθαι.

XI. Καὶ ὃς ἀκούσας ἀνεκάγχασέ τε μάλα σαρδάνιον καὶ εἰπεν² Ω‘Ηράκλεις, ἔφη, αὗτη κείνη η εἰωθυῖα εἰρωνεία Σωκράτους, καὶ ταῦτ’ ἐγὼ ηδὴ τε καὶ τούτοις προϋλεγον, ὅτι σὺ ἀποκρίνασθαι μὲν οὐκ ἐθελήσοις, εἰρωνεύσοιο δὲ καὶ πάντα μᾶλλον ποιήσοις ἷ ἀποκρινοῦ³, εἰ τίς τί σ' ἐρωτᾷ. Σοφὸς γὰρ εἴ, ην δὲ ἐγώ, ὡς Θρασύμαχε· εὖ οὖν ηδησθα ὅτι, εἴ τινα ἔροιο ὄπόσα ἐστὶ τὰ δώδεκα, καὶ ἐρόμενος προείποις αὐτῷ· ὅπως μοι, ὡς ἀνθρωπε, μὴ ἐρεῖς, ὅτι B ἐστιν τὰ δώδεκα δὶς ἔξ μηδὲ ὅτι τρὶς τέτταρα μηδὲ ὅτι ἔξακις δύο μηδὲ ὅτι τετράκις τρία· ὡς οὐκ ἀποδέξομαί σου, εἰλικριναί τοιαῦτα φλυαρῆς· δῆλον, οἶμαι, σοὶ ην ὅτι οὐδεὶς ἀποκρινοῦτο³ τῷ οὕτως πυνθανομένῳ. ἀλλ' εἴ σοι εἰπεν· ὡς Θρασύμαχε, πῶς λέγεις; μὴ ἀποκρίνωμαι ὡν προεῖπες μηδέν; πότερον, ὡς θαυμάσιε, μηδὲ εἰ τούτων τι τυγχάνει διν, ἀλλ' ἔτερον εἴπω τι τοῦ ἀληθοῦς; η πῶς λέγεις; τί C ἀν αὐτῷ εἰπεις πρὸς ταῦτα; Εἰεν, ἔφη· ὡς δὴ ὄμοιον τοῦτο ἐκείνῳ. Οὐδέν γε κωλύει, ην δὲ ἐγώ· εἰ δὲ οὖν καὶ μὴ ἐστιν ὄμοιον, φαίνεται δὲ τῷ ἐρωτηθέντι τοιοῦτον, ἥπτόν τι αὐτὸν οἵει ἀποκρινεῖσθαι³ τὸ φαινόμενον ἑαυτῷ, ἐάν τε ήμενις ἀπαγορεύωμεν ἐάν τε μή; "Ἄλλο τι οὖν, ἔφη, καὶ σὺ οὕτω ποιήσεις; ὁν ἐγὼ ἀπεῖποι, τούτων τι ἀποκρινεῖ; Οὐκ ἀν θαυμάσαιμι, ην δὲ ἐγώ, εἴ μοι σκεψαμένῳ οὕτῳ δόξειεν. Τί οὖν, ἔφη, ἀν ἐγὼ δείξω ἔτέραιν ἀπόκρισιν D

¹ γε Θ² et (antecedente οἷον) Φ: τε Α.
νοῦτο γ: ἀποκρίνοιο et ἀποκρίνοιτο Α.

² ἀποκρινοῦ et ἀποκρινεῖσθαι ΙΙ: ἀποκρινεῖσθαι ΙΙ: ἀποκρίνε-

παρὰ πάσας ταύτας περὶ δικαιοσύνης βελτίω τούτων; τί
ἀξιοῖς παθεῖν; Τί ἄλλο, ἦν δὲ ἐγώ, ἢ ὅπερ προσήκει
πάσχειν τῷ μὴ εἰδότι; προσήκει δέ που μαθεῖν παρὰ τοῦ
εἰδότος· καὶ ἐγὼ οὖν τοῦτο ἀξιῶ παθεῖν. Ἡδὺς γὰρ εἰ,
ἔφη. ἄλλὰ πρὸς τῷ μαθεῖν καὶ ἀπότεισον ἀργύριον.
Οὐκοῦν ἐπειδάν μοι γένηται, εἶπον. Ἀλλ' ἔστιν, ἔφη ὁ
Γλαύκων· ἄλλ' ἔνεκα ἀργυρίου, ὡς Θρασύμαχε, λέγε.
Επάντες γὰρ ἡμεῖς Σωκράτει εἰσοίσομεν. Πάνυ γε, οἴμαι, ἢ
δ' ὅς, ἵνα Σωκράτης τὸ εἰωθὸς διαπράξηται, αὐτὸς μὲν μὴ
ἀποκρίνηται, ἄλλου δὲ ἀποκρινομένου λαμβάνῃ λόγον καὶ
ἐλέγχῃ. Πῶς γὰρ ἄν, ἔφην ἐγώ, ὡς βέλτιστε, τὶς ἀποκρί-
ναιτο πρῶτον μὲν μὴ εἰδὼς μηδὲ φάσκων εἰδέναι, ἐπειτα,
εἴ τι καὶ οὔεται περὶ τούτων, ἀπειρημένον αὐτῷ¹, ὅπως
μηδὲν ἔρει ὅν ἡγεῖται, ὑπ' ἀνδρὸς οὐ φαύλου; ἀλλὰ σὲ δὴ
338 μᾶλλον εἰκὸς λέγειν· σὺ γὰρ δὴ | φῆς εἰδέναι καὶ ἔχειν
εἰπεῖν. μὴ οὖν ἄλλως ποίει, ἄλλ' ἐμοὶ τε χαρίζουν ἀποκρι-
νόμενος καὶ μὴ φθονήσῃς καὶ Γλαύκωνα τόνδε διδάξαι
καὶ τοὺς ἄλλους.

XII. Εἰπόντος δέ μου ταῦτα ὁ τε Γλαύκων καὶ οἱ
ἄλλοι ἐδέοντο αὐτοῦ μὴ ἄλλως ποιεῖν. καὶ ὁ Θρασύμαχος
φανερὸς μὲν ἦν ἐπιθυμῶν εἰπεῖν, ἵν' εὐδοκιμήσειεν,
ἡγούμενος ἔχειν ἀπόκρισιν παγκάλην· προσεποιεῖτο δὲ
φιλονικεῖν πρὸς τὸ ἐμὲ εἶναι τὸν ἀποκρινόμενον. τελευτῶν
Β δὲ ξυνεχώρησεν, κάπειτα Λύτη δή, ἔφη, ἡ Σωκράτους
σοφία, αὐτὸν μὲν μὴ ἐθέλειν διδάσκειν, παρὰ δὲ τῶν
ἄλλων περισόντα μανθάνειν καὶ τούτων μηδὲ χάριν ἀποδι-
δόνται. "Οτι μέν, ἦν δὲ ἐγώ, μανθάνω παρὰ τῶν ἄλλων,
ἀληθῆ εἰπει, ὡς Θρασύμαχε· δτι δὲ οὐ με φῆς χάριν ἐκτίνειν,
ψεύδει· ἐκτίνω γὰρ ὅσην δύναμαι· δύναμαι δὲ ἐπαινεῖν
μόνον· χρήματα γὰρ οὐκ ᔁχω· ως δὲ προθύμως τοῦτο
δρῶ, ἐάν τις μοι δοκῇ εὖ λέγειν, εὖ εἴσει αὐτίκα δὴ
С μάλα, ἐπειδὰν ἀποκρίνῃ· οἴμαι γάρ σε εὖ ἔρειν. "Ακουε

¹ αὐτῷ Bremius: αὐτῷ εἴη codd.

δή, ἥ δ' ὅς. φημὶ γὰρ ἐγὼ εἶναι τὸ δίκαιον οὐκ ἄλλο τι ἥ τὸ τοῦ κρείττονος ξυμφέρον. ἀλλὰ τί οὐκ ἐπαινεῖς; ἀλλ' οὐκ ἐθελήσεις. Ἐὰν μάθω γε πρῶτον, ἔφην, τί λέγεις· νῦν γὰρ οὕπω οἶδα. τὸ τοῦ κρείττονος φῆς ξυμφέρον δίκαιον εἶναι. καὶ τοῦτο, ὡς Θρασύμαχε, τί ποτε λέγεις; οὐ γάρ που τό γε τοιόνδε φῆς· εἰ Πουλυδάμας ἡμῶν κρείττων ὁ παγκρατιαστὴς καὶ αὐτῷ ξυμφέρει τὰ βόεια κρέα πρὸς τὸ σῶμα, τοῦτο τὸ σιτίον εἶναι καὶ ἡμῖν τοῖς ἥπτοσιν Δ ἐκείνους ξυμφέρον ἄμα καὶ δίκαιον. Βδελυρὸς γὰρ εἴ, ἔφη, ὡς Σώκρατες, καὶ ταύτη ὑπολαμβάνεις, ἥ ἂν κακουργήσαις μάλιστα τὸν λόγον. Οὐδαμῶς, ὡς ἀριστε, ἦν δ' ἐγώ· ἀλλὰ σαφέστερον εἰπὲ τί λέγεις. Εἰτ' οὐκ οἶσθ', ἔφη, ὅτι τῶν πόλεων αἱ μὲν τυραννοῦνται, αἱ δὲ δημοκρατοῦνται, αἱ δὲ ἀριστοκρατοῦνται; Πῶς γὰρ οὖ; Οὐκοῦν τοῦτο κρατεῖ ἐν ἑκάστῃ πόλει, τὸ ἀρχον; Πάνυ γε. Τίθεται δέ γε τοὺς νόμους ἑκάστη¹ ἡ ἀρχὴ πρὸς τὸ αὐτῇ ξυμφέρον, Ε δημοκρατία μὲν δημοκρατικούς, τυραννίς δὲ τυραννικούς, καὶ αἱ ἄλλαι οὔτως· θέμεναι δὲ ἀπέφηναν τοῦτο δίκαιον τοῖς ἀρχομένοις εἶναι, τὸ σφίσι ξυμφέρον, καὶ τὸν τούτου ἐκβαίνοντα κολάζουσιν ως παρανομοῦντά τε καὶ ἀδικοῦντα. τοῦτ' οὖν ἐστίν, ὡς βέλτιστε, ὃ λέγω, ἐν ἀπάσαις ταῖς πόλεσιν ταύτον εἶναι δίκαιον, τὸ τῆς καθεστηκίας ἀρχῆς 339 ξυμφέρον· αὕτη δέ που κρατεῖ, ὡστε ξυμβαίνει τῷ ὀρθῷ λογιζομένῳ πανταχοῦ εἶναι τὸ αὐτὸ δίκαιον, τὸ τοῦ κρείττονος ξυμφέρον. Νῦν, ἦν δ' ἐγώ, ἔμαθον δὲ λέγεις· εἰ δὲ ἀληθὲς ἡ μή, πειράσομαι μαθεῖν. τὸ ξυμφέρον μὲν οὖν, ὡς Θρασύμαχε, καὶ σὺ ἀπεκρίνω δίκαιον εἶναι· καίτοι ἔμοιγε ἀπηγόρευες ὅπως μὴ τοῦτο ἀποκρινούμην· πρόσεστι δὲ διὸ αὐτόθι τὸ τοῦ κρείττονος. Σμικρά γε ἵσως, Β ἔφη, προσθίκη. Οὕπω δῆλον οὐδὲ εἰ μεγάλη· ἀλλ' ὅτι μὲν τοῦτο σκεπτέον εἰ ἀληθῆ λέγεις, δῆλον. ἐπειδὴ γὰρ ξυμφέρον γέ τι εἶναι καὶ ἐγὼ ὅμολογῶ τὸ δίκαιον, σὺ δὲ

¹ ἑκάστη Π: ἑκάστη Α.

προστίθης καὶ αὐτὸ φῆς εἶναι τὸ τοῦ κρείττονος, ἐγὼ δὲ ἀγνοῶ, σκεπτέον δή. Σκόπει, ἔφη.

XIII. Ταῦτ' ἔσται, ἦν δὲ ἐγώ. καὶ μοι εἰπέ· οὐ καὶ πείθεσθαι μέντοι τοὺς ἄρχουσιν δίκαιον¹ φῆς εἶναι; Ἐγωγε. Σ Πότερον δὲ ἀναμάρτητοι εἰσιν οἱ ἄρχοντες ἐν ταῖς πόλεσιν ἑκάσταις ἡ οἶοι τι καὶ ἀμαρτεῖν; Πάντως που, ἔφη, οῖοι τι καὶ ἀμαρτεῖν. Οὐκοῦν ἐπιχειροῦντες νόμους τιθέναι τοὺς μὲν ὅρθως τιθέασιν, τοὺς δέ τινας οὐκ ὅρθως; Οἷμαι ἐγωγε. Τὸ δὲ ὅρθως ἄρα τὸ τὰ ξυμφέροντά ἔστι τίθεσθαι ἑαυτοῖς, τὸ δὲ μὴ ὅρθως ἀξύμφορα; ἡ πῶς λέγεις; Οὕτως. **Α** δὲ ἀνθωνται, ποιητέον τοὺς ἄρχομένοις, καὶ τοῦτο ἔστι τὸ δίκαιον; Πῶς γὰρ οὐ; Οὐ μόνον ἄρα δίκαιον **Δ** ἔστι κατὰ τὸν σὸν λόγον τὸ τοῦ κρείττονος ξυμφέρον ποιεῖν, ἀλλὰ καὶ τούναντίον, τὸ μὴ ξυμφέρον. Τί λέγεις σύ; ἔφη. **Α** σὺ λέγεις, ἔμοιγε δοκῶ· σκοπῶμεν δὲ² βέλτιον. οὐχ ὡμολόγηται τοὺς ἄρχοντας τοὺς ἄρχομένοις προστάττοντας ποιεῖν ἄττα ἐνίστε διαμαρτάνειν τοῦ ἑαυτοῖς βελτίστου, ἀ δὲ ἀν προστάττωσιν οἱ ἄρχοντες δίκαιον εἶναι τοὺς ἄρχομένοις ποιεῖν; ταῦτα οὐχ ὡμολόγηται; Οἶμαι ἐγωγε, ἔφη. Οἴου τοίνυν, ἦν δὲ ἐγώ, καὶ τὸ ἀξύμφορα ποιεῖν τοὺς ἄρχουσί τε καὶ κρείττοσι δίκαιον εἶναι ὡμολογῆσθαι σοι, ὅταν οἱ μὲν ἄρχοντες ἀκοντεῖς κακὰ αὐτοῖς προστάττωσιν, τοὺς δὲ δίκαιον εἶναι φῆς ταῦτα ποιεῖν ἀ ἐκεῖνοι προσέταξαν· ἄρα τότε, ὡς σοφώτατε Θρασύμαχε, οὐκ ἀναγκαῖον συμβαίνειν αὐτὸ οὕτωσὶ δίκαιον εἶναι ποιεῖν τούναντίον ἡ ὁ σὺ λέγεις; τὸ γὰρ τοῦ κρείττονος ἀξύμφορον δήπου προστάττεται τοὺς ἥπτοσιν ποιεῖν. Ναὶ **340** | μὰ Δί', ἔφη, ὡς Σώκρατες, ὁ Πολέμαρχος, σαφέστατά γε. Ἐὰν σύ γ', ἔφη, αὐτῷ μαρτυρήσῃς, ὁ Κλειτοφῶν ὑπολαβών. Καὶ τί, ἔφη, δεῖται μάρτυρος; αὐτὸς γὰρ Θρασύμαχος ὁμολογεῖ τοὺς μὲν ἄρχοντας ἐνίστε ἑαυτοῖς κακὰ προστάττειν, τοῖς δὲ ἄρχομένοις δίκαιον εἶναι ταῦτα

¹. δίκαιον Π : καὶ δίκαιον Α.

² δὲ Ξ q : δὴ Α.

ποιεῖν. Τὸ γὰρ τὰ κελευόμενα ποιεῖν, ὡς Πολέμαρχε, ὑπὸ τῶν ἀρχόντων δίκαιου εἶναι ἔθετο Θρασύμαχος. Καὶ γὰρ τὸ τοῦ κρείττονος, ὡς Κλειτοφῶν, συμφέρον δίκαιου εἶναι ἔθετο. ταῦτα δὲ ἀμφότερα θέμενος ὥμολόγησεν αὖτε Β τοὺς κρείττους τὰ αὐτοῖς ἀξύμφορα κέλευειν τοὺς ἥττους τε καὶ ἀρχομένους ποιεῖν. ἐκ δὲ τούτων τῶν ὥμολογιῶν οὐδὲν μᾶλλον τὸ τοῦ κρείττονος ξυμφέρον δίκαιου ἀν εἴη ἢ τὸ μὴ ξυμφέρον. 'Αλλ', ἔφη ὁ Κλειτοφῶν, τὸ τοῦ κρείττονος ξυμφέρον ἔλεγεν δὲ ἥγοιτο ὁ κρείττων αὐτῷ ξυμφέρειν· τοῦτο ποιητέον εἶναι τῷ ἥττου, καὶ τὸ δίκαιου τοῦτο ἐπίθετο. 'Αλλ' οὐχ οὕτως, ἢ δὲ ὁ Πολέμαρχος, ἐλέγετο. Οὐδέν, ἢν δὲ ἐγώ, ὡς Πολέμαρχε, διαφέρει, ἀλλ' εἰ νῦν Σ οὕτω λέγει Θρασύμαχος, οὕτως αὐτοῦ ἀποδεχώμεθα.

XIV. Καί μοι εἰπέ, ὡς Θρασύμαχε· τοῦτο ἢν δὲ ἐβούλου λέγειν τὸ δίκαιου, τὸ τοῦ κρείττονος ξυμφέρον¹ δοκοῦν εἶναι τῷ κρείττου, ἐάν τε ξυμφέρη ἐάν τε μή; οὕτως σε φῶμεν λέγειν; "Ηκιστά γ', ἔφη· ἀλλὰ κρείττω με οἴει καλεῖν τὸν ἔξαμαρτάνοντα, ὅταν ἔξαμαρτάνῃ; "Ἐγωγε, εἶπον, φίμην σε τοῦτο λέγειν, ὅτε τοὺς ἄρχοντας ὥμολόγεις οὐκ ἀναμαρτήτους εἶναι, ἀλλά τι καὶ ἔξαμαρτάνειν. Δ Συκοφάντης γὰρ εἰ, ἔφη, ὡς Σώκρατες, ἐν τοῖς λόγοις· ἐπεὶ αὐτίκα ἰατρὸν καλεῖς σὺ τὸν ἔξαμαρτάνοντα περὶ τοὺς κάμνοντας κατ' αὐτὸ τοῦτο δὲ ἔξαμαρτάνει; ἢ λογιστικόν, δις ἀν ἐν λογισμῷ ἀμαρτάνῃ, τότε ὅταν ἀμαρτάνῃ, κατὰ ταύτην τὴν ἀμαρτίαν; ἀλλ', οἶμαι, λέγομεν τῷ ρήματι οὕτως, ὅτι δὲ ἰατρὸς ἔξήμαρτεν καὶ δὲ λογιστῆς ἔξήμαρτεν καὶ δὲ γραμματιστῆς· τὸ δέ, οἶμαι, ἔκαστος τούτων, καθ' ὃσον τοῦτ' ἔστιν δὲ προσαγορεύομεν αὐτόν, Ε οὐδέποτε ἀμαρτάνει· ὥστε κατὰ τὸν ἀκριβῆ λόγον, ἐπειδὴ καὶ σὺ ἀκριβολογεῖ, οὐδεὶς τῶν δημιουργῶν ἀμαρτάνει. ἐπιλιπούσης γὰρ ἐπιστήμης δὲ ἀμαρτάνων ἀμαρτάνει, ἐν φούκῳ ἔστι δημιουργός· ὥστε δημιουργὸς ἢ σοφὸς ἢ ἄρχων

¹ ξυμφέρον Α: ξυμφέρον, <τὸ ξυμφέρον> Bonitz.

οὐδεὶς ἀμαρτάνει τότε ὅταν ἄρχων ἦ, ἀλλὰ πᾶς γ' ἀν εἴποι,
ὅτι ὁ ἰατρὸς ἡμαρτεῖν καὶ ὁ ἄρχων ἡμαρτεῖν. τοιοῦτον οὖν
δὴ σοι καὶ ἐμὲ ὑπόλαβε νῦν δὴ ἀποκρίνεσθαι· τὸ δὲ
ἀκριβέστατον ἐκεῖνο τυγχάνει ὅν, τὸν ἄρχοντα, καθ' ὅσον
341 | ἄρχων ἔστι, μὴ ἀμαρτάνειν, μὴ ἀμαρτάνοντα δὲ τὸ αὐτῷ
βέλτιστον τίθεσθαι, τοῦτο δὲ τῷ ἀρχομένῳ ποιητέον. ὥστε,
ὅπερ ἔξ ἄρχῆς ἔλεγον, δίκαιον λέγω τὸ τοῦ κρείττουνος
ποιεῦν συμφέρον.

XV. Εἰνει, ἦν δ' ἐγώ, ὡς Θρασύμαχε· δοκῶ σοι συκο-
φαντεῖν; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Οὕτι γάρ με ἔξ ἐπιβουλῆς
ἐν τοῖς λόγοις κακουργοῦντά σε ἐρέσθαι ως ἡρόμην; Εὖ
μὲν οὖν οἶδα, ἔφη· καὶ οὐδέν γέ σοι πλέον ἔσται· οὔτε
B γὰρ ἀν με λάθοις κακουργῶν, οὔτε μὴ λαθὼν βιάσασθαι
τῷ λόγῳ δύναιο. Οὐδέ γ' ἀν ἐπιχειρήσαιμι, ἦν δ' ἐγώ,
ὡς μακάριε. ἀλλ' ἵνα μὴ αὐθις ἡμῖν τοιοῦτον ἐγγένηται,
διόρισαι, ποτέρως λέγεις τὸν ἄρχοντά τε καὶ τὸν κρείτ-
τονα, τὸν ως ἔπος εἰπεῖν ἡ τὸν ἀκριβεῖ λόγῳ, ὃ νῦν δὴ
ἔλεγες, οὐ τὸ ξυμφέρον κρείττονος δύντος δίκαιον ἔσται
τῷ ἥπτον ποιεῦν. Τὸν τῷ ἀκριβεστάτῳ, ἔφη, λόγῳ ἄρ-
χοντα ὅντα. πρὸς ταῦτα κακούργει καὶ συκοφάντει, εἴ τι
C δύνασαι· οὐδέν σου παρίεμαι· ἀλλ' οὐ μὴ οἰός τ' ἦς. Οὕτι
γὰρ ἀν με, εἴπον, οὕτω μανῆναι, ὥστε ξυρεῖν ἐπιχειρεῖν
λέοντα καὶ συκοφαντεῖν Θρασύμαχον; Νῦν γοῦν, ἔφη,
ἐπεχείρησας, οὐδὲν ὡν καὶ ταῦτα. "Αδην, ἦν δ' ἐγώ, τῶν
τοιούτων. ἀλλ' εἰπέ μοι· ὁ τῷ ἀκριβεῖ λόγῳ ἰατρός, ὃν
ἄρτι ᔔλεγες, πότερον χρηματιστής ἔστιν ἡ τῶν καμνόντων
θεραπευτής; καὶ λέγε τὸν τῷ δύντι ἰατρὸν δύντα. Τῶν
καμνόντων, ἔφη, θεραπευτής. Τί δὲ κυβερνήτης; ὁ ὁρθῶς
κυβερνήτης ναυτῶν ἄρχων ἔστιν ἡ ναύτης; Ναυτῶν
D ἄρχων. Οὐδέν, οἶμαι, τοῦτο ὑπολογιστέον, ὅτι πλεῖν ἐν
τῇ νητῇ, οὐδὲ ἔστιν κλητέος ναύτης· οὐ γὰρ κατὰ τὸ πλεῖν
κυβερνήτης καλεῖται, ἀλλὰ κατὰ τὴν τέχνην καὶ τὴν τῶν
ναυτῶν ἄρχήν. Ἀληθῆ, ἔφη. Οὐκοῦν ἔκάστῳ τούτων

ἔστιν τι ἔμφέρον; Πάνυ γε. Οὐ καὶ ἡ τέχνη, ἢν δ' ἐγώ,
 ἐπὶ τούτῳ πέφυκεν, ἐπὶ τῷ τὸ ἔμφέρον ἐκάστῳ ζητεῖν τε
 καὶ ἐκπορίζειν; Ἐπὶ τούτῳ, ἔφη. Ἀρ' οὖν καὶ ἐκάστη τῶν
 τέχνων ἔστιν τι ἔμφέρον ἄλλο ἢ ὅ τι μάλιστα τελέαν¹
 εἶναι; Πῶς τοῦτο ἐρωτᾶς; "Ωσπερ, ἔφην ἐγώ, εἴ με Ε
 ἔροιο, εἰ ἔξαρκεῖ σώματι εἶναι σώματι ἢ προσδεῖται τινος,
 εἴποιμ' ἀνότι Παντάπασι μὲν οὖν προσδεῖται. διὰ ταῦτα
 καὶ ἡ τέχνη ἔστιν ἡ ἰατρικὴ υῦν ηὔρημένη, ὅτι σῶμά ἔστι
 πουηρὸν καὶ οὐκ ἔξαρκεῖ αὐτῷ τοιούτῳ εἶναι. τούτῳ οὖν
 δπως ἐκπορίζῃ τὰ συμφέροντα, ἐπὶ τούτῳ παρεσκευάσθη ἡ
 τέχνη. ἢ ὁρθῶς σοι δοκῶ, ἔφην, ἀνείπεν οὕτω λέγων, ἢ οὐ;
 Ὁρθῶς, | ἔφη. Τί δὲ δή; αὐτὴ ἡ ἰατρικὴ ἔστιν πουηρά, ἢ 342
 ἄλλη τις τέχνη ἔσθ' ὅ τι προσδεῖται τινος ἀρετῆς, ὥσπερ
 ὁφθαλμοὶ ὄψεως καὶ ὡτα ἀκοῆς καὶ διὰ ταῦτα ἐπ' αὐτοῖς
 δεῖ τινὸς τέχνης τῆς τὸ ἔμφέρον εἰς ταῦτα σκεψομένης τε
 καὶ ἐκποριούσης²; ἀρα καὶ ἐν αὐτῇ τῇ τέχνῃ ἔνι τις πουη-
 ρία, καὶ δεῖ³ ἐκάστη τέχνη ἄλλης τέχνης, ἡτις αὐτῇ τὸ ἔμφέρον
 σκέψεται, καὶ τῇ σκοπουμένῃ ἐτέρας αὖ τοιαύτης,
 καὶ τοῦτ' ἔστιν ἀπέραντον; ἢ αὐτὴ αὐτῇ τὸ ἔμφέρον
 σκέψεται; ἢ οὕτε αὐτῆς οὕτε ἄλλης προσδεῖται ἐπὶ τὴν Β
 αύτῆς πουηρίαν τὸ ἔμφέρον σκοπεῖν· οὕτε γὰρ πουηρία
 οὕτε ἀμαρτία οὐδεμία οὐδεμίᾳ τέχνη πάρεστιν, οὐδὲ προσ-
 ἡκει τέχνη ἄλλῳ τὸ ἔμφέρον ζητεῖν ἢ ἐκείνῳ οὖν τέχνῃ
 ἔστιν, αὐτὴ δὲ ἀβλαβῆς καὶ ἀκέραιος ἔστιν ὁρθὴ οὐσία,
 ἔωσπερ ἀν ἢ ἐκάστη ἀκριβῆς ὅλη ἡπερ ἔστε; καὶ σκόπει
 ἐκείνῳ τῷ ἀκριβεῖ λόγῳ· οὕτως ἢ ἄλλως ἔχει; Οὕτως,
 ἔφη, φαίνεται. Οὐκ ἄρα, ἢν δ' ἐγώ, ἰατρικὴ ἰατρικὴ τὸ Σ
 ἔμφέρον σκοπεῖ ἄλλὰ σώματι. Ναί, ἔφη. Οὐδὲ ἴππική
 ἴππικὴ ἄλλ' ἵπποις· οὐδὲ ἄλλη τέχνη οὐδεμία ἔαυτῇ, οὐδὲ
 γὰρ προσδεῖται, ἄλλ' ἐκείνῳ οὐ τέχνῃ ἔστιν. Φαίνεται,

¹ Ita A: sed malim ἄλλο, ἢ ὅ τι μάλιστα τελέαν <δεῖ> εἶναι;

² ἐκποριούσης q : ἐκποριζούσης A.

³ δεῖ II: δεῖ ἀεὶ A.

ἔφη, οὕτως. Ἐλλὰ μήν, ω̄ Θρασύμαχε, ἀρχουσί γε αἱ τέχναι καὶ κρατοῦσιν ἐκείνου, οὐπέρ εἰσιν τέχναι. Συνεχώρησεν ἐνταῦθα καὶ μάλα μόγις. Οὐκ ἄρα ἐπιστήμη γε οὐδεμία τὸ τοῦ κρείττουος ξυμφέρον σκοπεῖ οὐδὲ ἐπιτάττει, **D** ἀλλὰ τὸ τοῦ ἥττονός τε καὶ ἀρχομένου οὐπὸ έαυτῆς. Ξυνωμολόγησε μὲν καὶ ταῦτα τελευτῶν, ἐπεχείρει δὲ περὶ αὐτὰ μάχεσθαι· ἐπειδὴ δὲ ὡμολόγησεν, "Ἄλλο τι οὖν, ἦν δὲ ἔγω, οὐδὲ ἵατρὸς οὐδεὶς, καθ' ὅσον ἵατρός, τὸ τῷ ἵατρῷ ξυμφέρον σκοπεῖ οὐδὲ ἐπιτάττει, ἀλλὰ τὸ τῷ κάμινοντι; ὡμολόγηται γὰρ δὲ ἀκριβῆς ἵατρὸς σωμάτων εἶναι ἀρχων ἀλλ' οὐ χρηματιστής. ἢ οὐχ ὡμολόγηται; Ξυνέφη. Οὐκοῦν καὶ δὲ κυβερνήτης δὲ ἀκριβῆς ναυτῶν εἶναι ἀρχων **E** ἀλλ' οὐ ναύτης; 'Ωμολόγηται. Οὐκ ἄρα δὲ γε τοιοῦτος κυβερνήτης τε καὶ ἀρχων τὸ τῷ κυβερνήτῃ ξυμφέρον σκέψεται τε καὶ προστάξει, ἀλλὰ τὸ τῷ ναύτῃ τε καὶ ἀρχομένῳ. Ξυνέφησε μόγις. Οὐκοῦν, ἦν δὲ ἔγω, ω̄ Θρασύμαχε, οὐδὲ ἄλλος οὐδεὶς ἐν οὐδεμιᾷ ἀρχῆ, καθ' ὅσον ἀρχων ἐστίν, τὸ αὐτῷ ξυμφέρον σκοπεῖ οὐδὲ ἐπιτάττει, ἀλλὰ τὸ τῷ ἀρχομένῳ καὶ δὲ ἀντὶ αὐτὸς δημιουργῆ, καὶ πρὸς ἐκεῖνο βλέπων καὶ τὸ ἐκείνῳ ξυμφέρον καὶ πρέπον καὶ λέγει ἀλέγει καὶ ποιεῖ ἀποιεῖ ἄπαντα.

343 XVI. | Ἐπειδὴ οὖν ἐνταῦθα ἦμεν τοῦ λόγου καὶ πᾶσι καταφανὲς ἦν, ὅτι δὲ τοῦ δικαίου λόγος εἰς τούναντίον περιειστήκει, δὲ Θρασύμαχος ἀντὶ τοῦ ἀποκρίνεσθαι, Εἰπέ μοι, ἔφη, ω̄ Σώκρατες, τίτθη σοι ἐστιν; Τί δέ; ἦν δὲ ἔγω· οὐκ ἀποκρίνεσθαι χρῆν μᾶλλον ἢ τοιαῦτα ἐρωτᾶν; "Οτι τοί σε, ἔφη, κορυζῶντα περιορᾶ καὶ οὐκ ἀπομύττει δεόμενον, ὃς γε αὐτῇ οὐδὲ πρόβατα οὐδὲ ποιμένα γιγνώσκεις. "Οτι δὴ τί μάλιστα; ἦν δὲ ἔγω. "Οτι οἴει τοὺς ποιμένας **B** ἢ τοὺς βουκόλους τὸ τῶν προβάτων ἢ τὸ τῶν βοῶν ἀγαθὸν σκοπεῖν καὶ παχύνειν αὐτὸὺς καὶ θεραπεύειν πρὸς ἄλλο τι βλέποντας ἢ τὸ τῶν δεσποτῶν ἀγαθὸν καὶ τὸ αὐτῶν, καὶ δὴ καὶ τοὺς ἐν ταῖς πόλεσιν ἀρχοντας, οἵ ως ἀληθῶς

ἀρχουσιν, ἄλλως πως ἡγεῖ διανοεῖσθαι πρὸς τοὺς ἀρχομένους ἢ ὥσπερ ἀν τις πρὸς πρόβατα διατεθείη, καὶ ἄλλο τι σκοπεῦν αὐτοὺς διὰ νυκτὸς καὶ ἡμέρας ἢ τοῦτο ὅθεν αὐτὸι ὠφελήσονται. καὶ οὕτω πόρρω εἰ περὶ τε τοῦ C δικαίου καὶ δικαιοσύνης καὶ ἀδίκου τε καὶ ἀδικίας, ὥστε ἀγνοεῖς, ὅτι ἡ μὲν δικαιοσύνη καὶ τὸ δίκαιον ἀλλότριον ἀγαθὸν τῷ ὅντι, τοῦ κρείττονός τε καὶ ἄρχοντος ξυμφέρον, οἰκεία δὲ τοῦ πειθομένου τε καὶ ὑπηρετοῦντος βλάβη, ἡ δὲ ἀδικία τούναντίον, καὶ ἄρχει τῶν ὡς ἀληθῶς εὐηθικῶν τε καὶ δικαίων, οἱ δ' ἀρχόμενοι ποιοῦσιν τὸ ἐκείνου ξυμφέρον κρείττονος ὅντος, καὶ εὑδαίμονα ἐκείνου ποιοῦσιν ὑπηρετοῦντες αὐτῷ, ἑαυτοὺς δὲ οὐδὲ διπωστιοῦν. σκο- D πεῖσθαι δέ, ὡς εὐηθέστατε Σώκρατες, οὐτωσὶ χρή, ὅτι δίκαιος ἀνὴρ ἀδίκου πανταχοῦ ἔλαττον ἔχει. πρῶτον μὲν ἐν τοῖς πρὸς ἀλλήλους ξυμβολαίοις, ὅπου ἀν ὁ τοιοῦτος τῷ τοιούτῳ κοινωνήσῃ, οὐδαμοῦ ἀν εὔροις ἐν τῇ διαλύσει τῆς κοινωνίας πλέον ἔχοντα τὸν δίκαιον τοῦ ἀδίκου ἀλλ' ἔλαττον· ἔπειτα ἐν τοῖς πρὸς τὴν πόλιν, ὅταν τέ τινες εἰσφοραὶ ὥστιν, δὲ μὲν δίκαιος ἀπὸ τῶν ἵσων πλέον εἰσφέρει, δὲ δὲ ἔλαττον, ὅταν τε λήψεις, δὲ μὲν οὐδέν, δὲ δὲ πολλὰ E κερδαίνει. καὶ γὰρ ὅταν ἄρχην τινα ἄρχη ἐκάτερος, τῷ μὲν δικαίῳ ὑπάρχει, καὶ εἰ μηδεμίᾳ ἄλλῃ ζημίᾳ, τά γε οἰκεῖα δι' ἀμέλειαν μοχθηροτέρως ἔχειν, ἐκ δὲ τοῦ δημοσίου μηδὲν ὠφελεῖσθαι διὰ τὸ δίκαιον εἶναι, πρὸς δὲ τούτοις ἀπεχθέσθαι τοῖς τε οἰκείοις καὶ τοῖς γνωρίμοις, ὅταν μηδὲν ἐθέλῃ αὐτοῖς ὑπηρετεῖν παρὰ τὸ δίκαιον· τῷ δὲ ἀδίκῳ πάντα τούτων τάνατόν τοῦ πάρχει. λέγω γὰρ ὅτι περὶ τοῦ δὴ ἔλεγοι, τὸν μεγάλα δυνάμενον πλεονεκτεῖν. τοῦτον οὖν 344 σκόπει, εἴπερ βούλει κρίνειν, ὅσῳ μᾶλλον ξυμφέρει ἴδιᾳ αὐτῷ ἀδικον εἶναι ἢ τὸ δίκαιον. πάντων δὲ ῥᾶστα μαθήσει, ἐὰν ἐπὶ τὴν τελεωτάτην ἀδικίαν ἔλθῃς, ἢ τὸν μὲν ἀδικήσαντα εὐδαιμονέστατον ποιεῖ, τοὺς δὲ ἀδικηθέντας καὶ ἀδικῆσαι οὐκ ἀν ἐθέλοντας ἀθλιωτάτους. ἔστιν δὲ

τοῦτο τυραννίς, ἢ οὐ κατὰ σμικρὸν τάλλοτρια καὶ λάθρᾳ καὶ βίᾳ¹ ἀφαιρεῖται, καὶ ἵερὰ καὶ ὅσια καὶ ἔδια καὶ δημόσια, Β ἀλλὰ ξυλλήβδην, ὃν ἐφ' ἑκάστῳ μέρει ὅταν τις ἀδικήσας μὴ λάθη, ζημιοῦται τε καὶ ὄνειδη ἔχει τὰ μέγιστα· καὶ γὰρ ἵερόσυλοι καὶ ἀνδραποδισταὶ καὶ τοιχωρύχοι καὶ ἀποστερηταὶ καὶ κλέπται οἱ κατὰ μέρη ἀδικοῦντες τῶν τοιούτων κακουργημάτων καλοῦνται· ἐπειδὰν δέ τις πρὸς τοὺς τῶν πολιτῶν χρήμασιν καὶ αὐτὸς ἀνδραποδισάμενος δουλώσηται, ἀντὶ τούτων τῶν αἰσχρῶν ὄνομάτων εὐδαίμονες καὶ μακάριοι κέκληνται, οὐ μόνον ὑπὸ τῶν πολιτῶν Σ ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τῶν ἀλλων, ὅσοι ἀν πύθωνται αὐτὸν τὴν ὄλην ἀδικίαν ἡδικηκότα· οὐ γὰρ τὸ ποιεῖν τὰ ἀδικα ἀλλὰ τὸ πάσχειν φοβούμενοι ὄνειδίζουσιν οἱ ὄνειδίζοντες τὴν ἀδικίαν. οὕτως, ὁ Σώκρατες, καὶ ἴσχυρότερον καὶ ἐλευθεριώτερον καὶ δεσποτικώτερον ἀδικία δικαιοσύνης ἐστὶν ἵκανῶς γιγνομένη, καὶ ὅπερ ἐξ ἀρχῆς ἔλεγον, τὸ μὲν τοῦ κρείττονος ξυμφέρον τὸ δίκαιον τυγχάνει ὅν, τὸ δὲ ἀδικον ἕαυτῷ λυσιτελοῦν τε καὶ ξυμφέρον.

D XVII. Ταῦτα εἰπὼν ὁ Θρασύμαχος ἐν νῷ εἶχεν ἀπιέναι, ὥσπερ βαλανεὺς ἡμῶν καταντλήσας κατὰ τῶν ὥτων ἀθρόον καὶ πολὺν τὸν λόγον. οὐ μὴν εἴασάν γε αὐτὸν οἱ παρόντες, ἀλλ’ ἡνάγκασαν ὑπομεῖναι τε καὶ παρασχεῖν τῶν εἰρημένων λόγον. καὶ δὴ ἔγωγε καὶ αὐτὸς πάνυ ἐδεόμην τε καὶ εἰπον¹ Ω δαιμόνιε Θρασύμαχε, οἶον ἐμβαλὼν λόγον ἐν νῷ ἔχεις ἀπιέναι, πρὶν διδάξαι ἵκανῶς ἢ μαθεῖν εἴτε οὕτως εἴτε ἄλλως ἔχειν; ἢ σμικρὸν οὔει ἐπιχειρεῖν Ε πρᾶγμα διορίζεσθαι, ἀλλ’ οὐ βίου διαγωγήν, ἢ ἀν διαγόμενος ἔκαστος ἡμῶν λυσιτελεστάτην ζωὴν ζῷη; Ἐγὼ γὰρ οὖμαι, ἔφη ὁ Θρασύμαχος, τουτὶ ἄλλως ἔχειν; Ἔοικας, ἦν δὲ ἔγώ, ἢτοι ἡμῶν γε οὐδὲν κήδεσθαι, οὐδέ τι φροντίζειν εἴτε χεῖρον εἴτε βέλτιον βιωσόμεθα ἀγνοοῦντες ὃ σὺ φῆς εἰδέναι. ἀλλ’, ω γαθέ, προθυμοῦ καὶ ἡμῖν ἐνδείξασθαι.

¹ βιᾳ II : βιᾳ A.

οὔτοι κακῶς σοι κείσεται, ὃ τι ἀν ἡμᾶς τοσούσδε ὅντας 345
εὐεργετήσης. ἐγὼ γὰρ δή σοι λέγω τό γ' ἐμόν, ὅτι οὐ
πείθομαι οὐδὲ οἶμαι ἀδικίαν δικαιοσύνης κερδαλεώτερον
εἶναι, οὐδὲ ἐὰν ἐὰν τις αὐτὴν καὶ μὴ διακωλύῃ πράττειν
ἀ βούλεται. ἀλλ', ω̄ γαθέ, ἔστω μὲν ἀδικος, δυνάσθω δὲ
ἀδικεῖν ἢ τῷ λανθάνειν ἢ τῷ διαμάχεσθαι· ὅμως ἐμέ γε
οὐ πείθει ώς ἔστι τῆς δικαιοσύνης κερδαλεώτερον. ταῦτ'
οὖν καὶ ἔτερος ἵσως τις ἡμῶν πέπονθει, οὐ μόνος ἐγώ. Β
πεῖσον οὖν, ω̄ μακάριε, ίκανῶς ἡμᾶς, ὅτι οὐκ ὁρθῶς βου-
λευόμεθα δικαιοσύνην ἀδικίας περὶ πλείονος ποιούμενοι.
Καὶ πῶς, ἔφη, σὲ πείσω; εἰ γὰρ οἷς νῦν δὴ ἔλεγον μὴ
πέπεισαι, τί σοι ἔτι ποιήσω; ἢ εἰς τὴν ψυχὴν φέρων ἐνθῶ
τὸν λόγον; Μὰ Δί', ἦν δὲ ἐγώ, μὴ σύ γε· ἀλλὰ πρῶτον
μέν, ἢ ἀν εἴπης, ἔμμενε τούτοις, ἢ ἐὰν μετατιθῇ, φανερῶς
μετατίθεσο καὶ ἡμᾶς μὴ ἐξαπάτα. νῦν δὲ ὁρᾶς, ω̄
Θρασύμαχε, ἔτι γὰρ τὰ ἔμπροσθεν ἐπισκεψώμεθα, ὅτι τὸν C
ώς ἀληθῶς ἴατρὸν τὸ πρῶτον ὁριζόμενος τὸν ώς ἀληθῶς
ποιμένα οὐκέτι φού δεῦν ὕστερον ἀκριβῶς φυλάξαι, ἀλλὰ
ποιμαίνειν¹ οἵει αὐτὸν τὰ πρόβατα, καθ' ὅσον ποιμήν
ἔστιν, οὐ πρὸς τὸ τῶν προβάτων βέλτιστον βλέποντα, ἀλλ'
ῶσπερ δαιτυμόνα τινὰ καὶ μέλλοντα ἔστιάσεσθαι, πρὸς
τὴν εὐωχίαν, ἢ αὖ πρὸς τὸ ἀποδόσθαι, ὕσπερ χρημα-
τιστὴν ἀλλ' οὐ ποιμένα. τῇ δὲ ποιμενικῇ οὐ δήπου ἄλλου D
του μέλει ἢ, ἐφ' ϕ τέτακται, ὅπως τούτῳ τὸ βέλτιστον
ἐκποριεῖ· ἐπεὶ τά γε αὐτῆς, ὥστ' εἶναι βελτίστη, ίκανῶς
διήπου ἐκπεπόρισται, ἔως γ' ἀν μηδὲν ἐνδέη τοῦ ποιμενικὴ
εἶναι· οὕτω δὲ ὥμην ἔγωγε νῦν δὴ ἀναγκαῖον εἶναι ἡμῖν
δμολογεῖν, πᾶσαν ἀρχήν, καθ' ὅσον ἀρχή, μηδεὶν ἄλλῳ
τὸ βέλτιστον σκοπεῖσθαι ἢ ἐκείνῳ τῷ ἀρχομένῳ τε καὶ
θεραπευομένῳ, ἔν τε πολιτικῇ καὶ ἰδιωτικῇ ἀρχῇ. σὺ δὲ E
τοὺς ἀρχοντας ἐν ταῖς πόλεσιν, τοὺς ἀληθῶς ἀρχοντας,
ἐκόντας οἵει ἀρχεῖν; Μὰ Δί' οὐκ, ἔφη, ἀλλ' εὖ οἶδα.

¹ ποιμαίνειν II et γρ in marg. A²: πιαίνειν Λ.

XVIII. Τί δέ; ἦν δ' ἐγώ, ω̄ Θρασύμαχε, τὰς ἄλλας ἀρχὰς οὐκ ἐννοεῖς ὅτι οὐδεὶς ἔθέλει ἄρχειν ἕκων, ἀλλὰ μισθὸν αἰτοῦσιν, ω̄ς οὐχὶ αὐτοῦσιν ὡφελίαν ἐσομένην ἐκ 346 τοῦ ἄρχειν ἀλλὰ τοῖς ἀρχομένοις; ἐπεὶ τοσόνδε εἰπέ· οὐχὶ ἐκάστην μέντοι φαμὲν ἐκάστοτε τῶν τεχνῶν τούτῳ ἔτέραν εἶναι, τῷ ἔτέραν τὴν δύναμιν ἔχειν; καὶ, ω̄ μακάριε, μὴ παρὰ δόξαν ἀποκρίνουν, ἵνα τι καὶ περαίνωμεν. Ἀλλὰ τούτῳ, ἔφη, ἔτέρα. Οὐκοῦν καὶ ὡφελίαν ἐκάστη ἰδίαν τινὰ ἡμῖν παρέχεται, ἀλλ' οὐ κοινήν, οἷον ἰατρικὴ μὲν ὑγίειαν, κυβερνητικὴ δὲ σωτηρίαν ἐν τῷ πλεῖν, καὶ αἱ ἄλλαι οὕτω; Πάνυ γε. Οὐκοῦν καὶ μισθωτικὴ μισθόν; Β αὗτη γάρ αὐτῆς ἡ δύναμις. ἢ τὴν ἰατρικὴν σὺ καὶ τὴν κυβερνητικὴν τὴν αὐτὴν καλεῖς; ἢ ἐάνπερ βούλῃ ἀκριβῶς διορίζειν, ὥσπερ ὑπέθου, οὐδέν τι μᾶλλον, ἐάν τις κυβερνῶν ὑγιὴς γίγνηται διὰ τὸ ξυμφέρειν¹ αὐτῷ πλεῖν ἐν τῇ θαλάττῃ, ἔνεκα τούτου καλεῖς μᾶλλον αὐτὴν ἰατρικὴν; Οὐ δῆτα, ἔφη. Οὐδέ γ', οἷμαι, τὴν μισθωτικὴν, ἐὰν ὑγιαίνῃ τις μισθαριῶν. Οὐ δῆτα. Τί δέ; τὴν ἰατρικὴν Σ μισθαριητικὴν, ἐὰν ἴώμενός τις μισθαριῇ; Οὐκ ἔφη. Οὐκοῦν τὴν γε ὡφελίαν ἐκάστης τῆς τέχνης ἰδίαν ὡμολογήσαμεν εἶναι; "Εστω, ἔφη. "Ηντινα ἄρα ὡφελίαν κοινῆ ὡφελοῦνται πάντες οἱ δημιουργοί, δῆλον ὅτι κοινῆ τινὶ τῷ αὐτῷ προσχρώμενοι ἀπ' ἐκείνου ὡφελοῦνται. "Εοικεν, ἔφη. Φαμὲν δέ γε τὸ μισθὸν ἀρνυμένους ὡφελεῖσθαι τοὺς δημιουργοὺς ἀπὸ τοῦ προσχρῆσθαι τῷ μισθωτικῇ τέχνῃ γίγνεσθαι αὐτοῖς. Ξυνέφη μόγις. Οὐκ ἄρα Δ ἀπὸ τῆς αὐτοῦ τέχνης ἐκάστῳ αὕτη ἡ ὡφελία ἐστίν, ἡ τοῦ μισθοῦ λῆψις, ἀλλ', εἰ δεῖ ἀκριβῶς σκοπεῖσθαι, ἡ μὲν ἰατρικὴ ὑγίειαν ποιεῖ, ἡ δὲ μισθαριητικὴ μισθόν, καὶ ἡ μὲν οἰκοδομικὴ οἰκίαν, ἡ δὲ μισθαριητικὴ αὐτῇ ἐπομένη μισθόν, καὶ αἱ ἄλλαι πάσαι οὕτως· τὸ αὐτῆς ἐκάστη ἔργον ἔργαζεται καὶ ὡφελεῖ ἐκεῖνο, ἔφ' ω̄ τέτακται. ἐὰν δὲ μὴ

¹ ξυμφέρειν Ξ² q: ξυμφέρον Α.

μισθὸς αὐτῇ προσγίγνηται, ἔσθ' ὅ τι ὡφελεῖται ὁ δημιουργὸς ἀπὸ τῆς τέχνης; Οὐ φαίνεται, ἔφη. Ἡρόδοτος¹ οὖν οὐδὲ ὡφελεῖ τότε, ὅταν προῦκα ἐργάζηται; Οἶμαι ἔγωγε. Εἰ Οὐκοῦν, ὡς Θρασύμαχε, τοῦτο ἥδη δῆλον, ὅτι οὐδεμία τέχνη οὐδὲ ἀρχὴ τὸ αὐτῇ ὡφέλιμον παρασκευάζει, ἀλλ', ὅπερ πάλαι ἐλέγομεν, τὸ τῷ ἀρχομένῳ καὶ παρασκευάζει καὶ ἐπιτάπτει, τὸ ἐκείνου ξυμφέρον ἥττονος ὅντος σκοποῦνσα, ἀλλ' οὐ τὸ τοῦ κρείττονος. Διὰ δὴ ταῦτα ἔγωγε, ὡς φίλε Θρασύμαχε, καὶ ἄρτι ἔλεγον μηδένα ἐθέλειν ἐκόντα ἀρχεῖν καὶ τὰ ἀλλότρια κακὰ μεταχειρίζεσθαι ἀνορθοῦντα, ἀλλὰ μισθὸν αἴτειν, ὅτι ὁ μέλλων καλῶς τῇ τέχνῃ | πράξειν 347 οὐδέποτε αὐτῷ τὸ βέλτιστον πράττει οὐδὲ ἐπιτάπτει κατὰ τὴν τέχνην ἐπιτάπτων, ἀλλὰ τῷ ἀρχομένῳ· ὡν² δὴ ἔνεκα, ὡς ἔστι, μισθὸν δεῦν ὑπάρχειν τοῖς μέλλουσιν ἐθελήσειν ἀρχεῖν, ἢ ἀργύριον ἢ τιμήν, ἢ ζημίαν, ἐὰν μὴ ἀρχῇ.

XIX. Πῶς τοῦτο λέγεις, ὡς Σώκρατες; ἔφη ὁ Γλαύκων. τοὺς μὲν γάρ δύο μισθοὺς γιγνώσκω· τὴν δὲ ζημίαν ἥντινα λέγεις καὶ ὡς ἐν μισθοῦ μέρει εἴρηκας, οὐ ξυνῆκα. Τὸν τῶν βελτίστων ἄρα μισθόν, ἔφην, οὐ ξυνιεῖς, δι' ὃν τὸν ἀρχουσιν οἱ ἐπιεικέστατοι, ὅταν ἐθέλωσιν ἀρχεῖν. ἢ οὐκ οἶσθα, ὅτι τὸ φιλότιμόν τε καὶ φιλάργυρον εἶναι ὅνειδος λέγεται τε καὶ ἔστιν; "Ἐγωγε, ἔφη. Διὰ ταῦτα τοίνυν, ἦν δὲ ἔγώ, οὔτε χρημάτων ἔνεκα ἐθέλουσιν ἀρχεῖν οἱ ἀγαθοὶ οὔτε τιμῆς· οὔτε γάρ φανερῶς πραττόμενοι τῆς ἀρχῆς ἔνεκα μισθὸν μισθωτοὶ βούλονται κεκλήσθαι, οὔτε λάθρᾳ αὐτοὶ ἐκ τῆς ἀρχῆς λαμβάνοντες κλέπται· οὐδὲ αὖτις τιμῆς ἔνεκα· οὐ γάρ εἰσι φιλότιμοι. δεῦ δὴ² αὐτοῖς ἀνάγκην προσέναι καὶ ζημίαν, εἰ μέλλουσιν ἐθέλειν ἀρχεῖν· ὅθεν κινδυνεύει τὸ ἐκόντα ἐπὶ τὸ ἀρχεῖν οὐναντί ἀλλὰ μὴ ἀνάγκην περιμένειν αἰσχρὸν νενομίσθαι. τῆς δὲ ζημίας μεγίστη τὸ ὑπὸ πονηροτέρου ἀρχεσθαι, ἐὰν μὴ αὐτὸς ἐθέλῃ ἀρχεῖν·

¹ ὡν Ξ: φ A.

² δὴ Π: δὲ A.

ἢν δείσαντές μοι φαίνονται ἄρχειν, ὅταν ἄρχωσιν, οἱ ἐπιεικεῖς, καὶ τότε ἔρχονται ἐπὶ τὸ ἄρχειν, οὐχ ὡς ἐπ’ ἀγαθὸν τι ἴόντες οὐδὲ ὡς εὐπαθήσοντες ἐν αὐτῷ, ἀλλ’ ὡς Δ ἐπ’ ἀναγκαῖον καὶ οὐκ ἔχοντες ἑαυτῶν βελτίοσιν ἐπιτρέψαι οὐδὲ ὁμοίοις. ἐπεὶ κινδυνεύει, πόλις ἀνδρῶν ἀγαθῶν εἰ γένοιτο, περιμάχητον ἀν εἶναι τὸ μὴ ἄρχειν, ὥσπερ νῦν τὸ ἄρχειν, καὶ ἐνταῦθ’ ἀν καταφανὲς γενέσθαι, ὅτι τῷ ὅντι ἀληθινὸς ἄρχων οὐ πέφυκε τὸ αὐτῷ ξυμφέρον σκοπεῖσθαι, ἀλλὰ τὸ τῷ ἄρχομένῳ· ὥστε πᾶς ἀν ὁ γιγνώσκων τὸ ὀφελεῖσθαι μᾶλλον ἔλοιτο ὑπ’ ἀλλου ἢ ἀλλον ὀφελῶν πράγματα ἔχειν. τοῦτο μὲν οὖν ἔγωγε οὐδαμῆ συγχωρῶ Ε Θρασυμάχῳ, ὡς τὸ δίκαιον ἐστιν τὸ τοῦ κρείττονος ξυμφέρον. ἀλλὰ τοῦτο μὲν δὴ καὶ εἰσαῦθις σκεψόμεθα· πολὺ δέ μοι δοκεῖ μεῖζον εἶναι, ὃ οὐν λέγει Θρασύμαχος, τὸν τοῦ ἀδίκου βίον φάσκων εἶναι κρείττω ἢ τὸν τοῦ δικαίου. σὺ οὖν ποτέρως, ἢν δ’ ἔγώ, ὡς Γλαύκων, αἴρει καὶ πότερον ἀληθεστέρως¹ δοκεῖ σοι λέγεσθαι; Τὸν τοῦ δικαίου ἔγωγε, ἔφη, λυσιτελέστερον βίον εἶναι. "Ηκουσας, ἢν δ’ ἔγώ,
348 | ὅσα ἄρτι Θρασύμαχος ἀγαθὰ διῆλθε τῷ τοῦ ἀδίκου;
"Ηκουσα, ἔφη, ἀλλ’ οὐ πείθομαι. Βούλει οὖν αὐτὸν πείθωμεν, ἀν δυνώμεθά πη ἔξευρεῖν, ως οὐκ ἀληθῆ λέγει; Πῶς γάρ οὐ βούλομαι; ἢ δ’ ὅς. "Λν μὲν τοίνυν, ἢν δ’ ἔγώ, ἀντικατατείναντες λέγωμεν αὐτῷ λόγον παρὰ λόγον, ὅσα αὖ ἀγαθὰ ἔχει τὸ δίκαιον εἶναι, καὶ αὐθις οὗτος, καὶ ἀλλον ἡμεῖς, ἀριθμεῖν δεήσει τάγαθὰ καὶ μετρεῖν ὅσα
Β ἔκάτεροι ἐν ἔκατέρῳ λέγομεν, καὶ ἦδη δικαστῶν τινῶν τῶν διακρινούντων δεησόμεθα· ἀν δὲ ὥσπερ ἄρτι ἀνομολογούμενοι πρὸς ἀλλιόλους σκοπῶμεν, ἥμα αὐτοί τε δικασταὶ καὶ ῥήτορες ἐσόμεθα. Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. 'Οποτέρως οὖν σοι, ἢν δ’ ἔγώ, ἀρέσκει. Οὔτως, ἔφη.

XX. "Ιθι δή, ἢν δ’ ἔγώ, ὡς Θρασύμαχε, ἀπόκριναι ἡμῖν ἐξ ἀρχῆς· τὴν τελέαν ἀδικίαν τελέας οὕσης δικαιο-

¹ ἀληθεστέρως Fv: ως ἀληθεστέρως A.

σύνης λυσιτελεστέραν φὴς εἶναι; Πάνυ μὲν οὖν καὶ φημί,
ἔφη, καὶ δὶ’ ἄ, εἴρηκα. Φέρε δὴ τὸ τοιόνδε περὶ αὐτῶν **C**
πῶς λέγεις; τὸ μέν που ἀρετὴν αὐτοῦ καλεῖς, τὸ δὲ κα-
κίαν; Πῶς γὰρ οὐ; Οὐκοῦν τὴν μὲν δικαιοσύνην ἀρετήν,
τὴν δὲ ἀδικίαν κακίαν; Εἰκός γ’, ἔφη, ω̄ ἥδιστε, ἐπειδὴ
καὶ λέγω ἀδικίαν μὲν λυσιτελεῦν, δικαιοσύνην δ’ οὐ.
Αλλὰ τί μήν; Τούναντίον, ἡ δ’ ὅς. **H** τὴν δικαιοσύνην
κακίαν; Οὔκ, ἀλλὰ πάνυ γειναίαν εὐήθειαν. Τὴν ἀδικίαν **D**
ἄρα κακοήθειαν καλεῖς; Οὔκ, ἀλλ’ εὐβουλίαν, ἔφη. **H**
καὶ φρόνιμοί σοι, ω̄ Θρασύμαχε, δοκοῦσιν εἶναι καὶ ἀγαθοὶ
οἱ ἀδικοὶ; Οὕ γε τελέως, ἔφη, οἷοί τε ἀδικεῦν, πόλεις τε
καὶ ἔθνη δυνάμενοι ἀνθρώπων ἴφ’ ἑαυτοὺς ποιεῖσθαι. σὺ
δὲ οἵει με ἵσως τοὺς τὰ βαλλάντια ἀποτέμνοντας λέγειν.
λυσιτελεῦν μὲν οὖν, ἡ δ’ ὅς, καὶ τὰ τοιαῦτα, ἐάνπερ
λανθάνῃ· ἔστι δὲ οὐκ ἄξια λόγου, ἀλλ’ ἂ νῦν δὴ ἔλεγον.
Τοῦτο μέντοι, ἔφην, οὐκ ἀγνοῶ ὃ τι βούλει λέγειν· ἀλλὰ **E**
τόδε ἔθαύμασα, εἰ ἐν ἀρετῆς καὶ σοφίας τίθης μέρει τὴν
ἀδικίαν, τὴν δὲ δικαιοσύνην ἐν τοῖς ἐναντίοις. Ἀλλὰ
πάνυ οὕτω τίθημι. Τοῦτο, ἥν δ’ ἐγώ, ἥδη στερεώτερον,
ω̄ ἔταιρε, καὶ οὐκέτι ράδιον¹ ἔχειν ὃ τί τις εἴπη. εἰ γὰρ
λυσιτελεῦν μὲν τὴν ἀδικίαν ἐτίθεσο, κακίαν μέντοι ἡ
αἰσχρὸν αὐτὸν ὡμολόγεις εἶναι, ὥσπερ ἄλλοι τινές, εἴχομεν
ἄν τι λέγειν κατὰ τὰ νομιζόμενα λέγοντες· νῦν δὲ δῆλος εἰ
ὅτι φήσεις αὐτὸν καὶ καλὸν καὶ ἰσχυρὸν εἶναι καὶ τἄλλα
αὐτῷ πάντα προσθήσεις, | ἡ ήμεῖς τῷ δικαίῳ προσετίθεμειν, 349
ἐπειδὴ γε καὶ ἐν ἀρετῇ αὐτὸν καὶ σοφίᾳ ἐτόλμησας θεῖναι.
Ἀληθέστατα, ἔφη, μαντεύει. Ἀλλ’ οὐ μέντοι, ἥν δ’ ἐγώ,
ἀπικυνητέον γε τῷ λόγῳ ἐπεξελθεῦν σκοπούμενοι, ἔως ἂν
σε ὑπολαμβάνω λέγειν ἅπερ διαγοεῖ. ἐμοὶ γὰρ δοκεῖς σύ,
ω̄ Θρασύμαχε, ἀτεχνῶς νῦν οὐ σκώπτειν, ἀλλὰ τὰ δο-
κινῆτα περὶ τῆς ἀληθείας² λέγειν. Τί δέ σοι, ἔφη, τοῦτο
διαφέρει, εἴτε μοι δοκεῖ εἴτε μή, ἀλλ’ οὐ τὸν λόγον ἐλέγ-

¹ ράδιον F v: ρᾶσον A.² ἀληθεῖας Λ: ἀδικίας coniecit H. Wolf.

Β χεις; Οὐδέν, ἥν δ' ἐγώ. ἀλλὰ τόδε μοι πειρῶ ἔτι πρὸς τούτους ἀποκρίνασθαι· ὁ δίκαιος τοῦ δικαίου δοκεῖ τί σοι ἀν ἐθέλειν πλέον ἔχειν; Οὐδαμῶς, ἔφη· οὐ γὰρ ἀν ἥν ἀστεῖος, ὥσπερ νῦν, καὶ εὐήθης. Τί δέ; τῆς δικαίας πράξεως; Οὐδὲ τῆς <πράξεως τῆς¹> δικαίας, ἔφη. Τοῦ δὲ ἀδίκου πότερον ἀξιοῦ ἀν πλεονεκτεῖν καὶ ἡγοῦτο δίκαιου εἶναι, ἢ οὐκ ἀν ἡγοῦτο δίκαιου; 'Ηγοῦτ' ἀν, ἢ δ' ὅς, καὶ ἀξιοῦ, ἀλλ' οὐκ ἀν δύναιτο. 'Αλλ' οὐ τοῦτο, ἥν δ' ἐγώ,
 Σ ἐρωτῶ, ἀλλ' εἰ τοῦ μὲν δικαίου μὴ ἀξιοῦ πλέον ἔχειν μηδὲ βούλεται ὁ δίκαιος, τοῦ δὲ ἀδίκου; 'Αλλ' οὔτως, ἔφη, ἔχει. Τί δέ δὴ ὁ ἄδικος; ἄρα ἀξιοῦ τοῦ δικαίου πλεονεκτεῖν καὶ τῆς δικαίας πράξεως; Πῶς γὰρ οὐκ; ἔφη, ὅς γε πάντων πλέον ἔχειν ἀξιοῦ. Οὐκοῦν καὶ ἀδίκου ἀνθρώπου τε καὶ πράξεως ὁ ἄδικος πλεονεκτήσει καὶ ἀμιλλήσεται ὡς ἀπάντων πλεῖστον αὐτὸς λάβῃ; "Εστι ταῦτα.

XXI. "Ωδε δὴ λέγωμεν, ἔφην· ὁ δίκαιος τοῦ μὲν δόμοίου οὐ πλεονεκτεῖν, τοῦ δὲ ἀνομοίου, ὁ δὲ ἄδικος τοῦ τε Δ δόμοίου καὶ τοῦ ἀνομοίου. "Αριστα, ἔφη, εἴρηκας. "Εστιν δέ γε, ἔφην, φρόνιμός τε καὶ ἀγαθὸς ὁ ἄδικος, ὁ δὲ δίκαιος οὐδέτερα. Καὶ τοῦτ', ἔφη, εὖ. Οὐκοῦν, ἥν δ' ἐγώ, καὶ ἔοικε τῷ φρονίμῳ καὶ τῷ ἀγαθῷ ὁ ἄδικος, ὁ δὲ δίκαιος οὐκ ἔοικεν; Πῶς γὰρ οὐ μέλλει, ἔφη, ὁ τοιοῦτος ὃν καὶ ἔοικέναι τοῖς τοιούτοις, ὁ δὲ μὴ ἔοικέναι; Καλῶς. τοιοῦτος ἄρα ἐστὶν ἐκάτερος αὐτῶν οἵσπερ ἔοικεν. 'Αλλὰ τί μέλλει;
 Ε ἔφη. Εἰνε, ω Θρασύμαχε· μουσικὸν δέ τινα λέγεις, ἔτερον δὲ ἄμουσον; "Εγωγε. Πότερον φρόνιμον καὶ πότερον ἄφρονα; Τὸν μὲν μουσικὸν δήπου φρόνιμον, τὸν δὲ ἄμουσον ἄφρονα. Οὐκοῦν καὶ ἀπέρ φρόνιμον, ἀγαθόν, ἀ δὲ ἄφρονα, κακόν; Ναί. Τί δὲ ἰατρικόν; οὐχ οὔτως; Οὔτως. Δοκεῖ ἀν οὖν τίς σοι, ω ἄριστε, μουσικὸς ἀνὴρ ἀρμοττόμενος λύραν ἐθέλειν μουσικοῦ ἀνδρὸς ἐν τῇ ἐπιτάσει καὶ ἀνέσει τῷ μουσικῷ πλεονεκτεῖν ἢ ἀξιοῦν πλέον ἔχειν;

¹ πράξεως τῆς nos : om. codd.

Οὐκ ἔμοιγε. Τί δέ; ἀμούσου; Ἀνάγκη, ἔφη. Τί δὲ
ἰατρικός; | ἐν τῇ ἐδωδῆ ἢ πόσει ἐθέλειν ἄν τι ἰατρικοῦ 350
πλεονεκτεῖν ἢ ἀνδρὸς ἢ πράγματος; Οὐ δῆτα. Μή
ἰατρικοῦ δέ; Ναί. Περὶ πάσης δὲ ὅρᾳ ἐπιστήμης τε καὶ
ἀνεπιστημοσύνης, εἴ τις σοι δοκεῖ ἐπιστήμων ὁστισοῦν
πλειώ ἄν ἐθέλειν αἱρεῖσθαι ἢ ὅσα ἄλλοις ἐπιστήμων ἢ
πράττειν ἢ λέγειν, καὶ οὐ ταῦτὰ τῷ ὁμοίῳ ἑαυτῷ εἰς τὴν
αὐτὴν πρᾶξιν. Ἀλλ' ἵσως, ἔφη, ἀνάγκη τοῦτο γε οὕτως
ἔχειν. Τί δὲ ὁ ἀνεπιστήμων; οὐχὶ ὁμοίως μὲν ἐπιστή-
μονος πλεονεκτήσειεν ἄν, ὁμοίως δὲ ἀνεπιστήμονος; "Ισως. **B**
Ο δὲ ἐπιστήμων σοφός; Φημί. Ο δὲ σοφὸς ἀγαθός;
Φημί. Ο ἄρα ἀγαθός τε καὶ σοφὸς τοῦ μὲν ὁμοίου οὐκ
ἐθελήσει πλεονεκτεῖν, τοῦ δὲ ἀνομοίου τε καὶ ἐναντίου.
Εοικεν, ἔφη. Ο δὲ κακός τε καὶ ἀμαθὴς τοῦ τε ὁμοίου
καὶ τοῦ ἐναντίου. Φαίνεται. Οὐκοῦν, ὥ Θρασύμαχε, ἦν
δ' ἐγώ, ὁ ἄδικος ἡμῖν τοῦ ἀνομοίου τε καὶ ὁμοίου πλεον-
εκτεῖν; ἢ οὐχ οὕτως ἔλεγες; "Εγωγε, ἔφη. Ο δέ γε
δίκαιος τοῦ μὲν ὁμοίου οὐ πλεονεκτήσει, τοῦ δὲ ἀνομοίου; **C**
Ναί. "Εοικεν ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, ὁ μὲν δίκαιος τῷ σοφῷ καὶ
ἀγαθῷ, ὁ δὲ ἄδικος τῷ κακῷ καὶ ἀμαθεῖ. Κινδυνεύει.
Ἄλλὰ μὴν ὡμολογοῦμεν, φεγγεῖος ἐκάτερος εἴη, τοιοῦτον
καὶ ἐκάτερον εἶναι. Ωμολογοῦμεν γάρ. Ο μὲν ἄρα
δίκαιος ἡμῖν ἀναπέφανται ὥν ἀγαθός τε καὶ σοφός, ὁ δὲ
ἄδικος ἀμαθής τε καὶ κακός.

XXII. Ο δὲ Θρασύμαχος ωμολόγησε μὲν πάντα
ταῦτα, οὐχ ώς ἐγὼ νῦν ῥᾳδίως λέγω, ἀλλ' ἐλκόμενος καὶ **D**
μόγις, μετὰ ἴδρωτος θαυμαστοῦ ὅσου, ἥτε καὶ θέρους ὅντος.
τότε καὶ εἶδον ἐγώ, πρότερον δὲ οὕπω, Θρασύμαχον
ἐρυθριῶντα. ἐπειδὴ δὲ οὖν διωμολογησάμεθα τὴν δικαι-
οσύνην ἀρετὴν εἶναι καὶ σοφίαν, τὴν δὲ ἄδικίαν κακίαν
τε καὶ ἀμαθίαν, Εἴεν, ἦν δ' ἐγώ, τοῦτο μὲν ἡμῖν οὕτω
κείσθω, ἔφαμεν δὲ δὴ καὶ ἴσχυρὸν εἶναι τὴν ἄδικίαν. ἢ οὐ
μέμνησαι, ὥ Θρασύμαχε; Μέμνημαι, ἔφη· ἀλλ' ἔμοιγε

οὐδὲ ἀ νῦν λέγεις ἀρέσκει, καὶ ἔχω περὶ αὐτῶν λέγειν. εἰ
Ε οὖν λέγοιμι, εὗ οἶδ' ὅτι δημηγορεῦν ἄν με φαίης· ἡ οὖν
 ἔα με εἰπεῖν ὅσα βούλομαι, ἢ, εἰ βούλει ἐρωτᾶν, ἐρώτα.
 ἐγὼ δέ σοι, ὥσπερ ταῖς γραυσὶν ταῖς τοὺς μύθους λεγού-
 σαις, εἰειν ἐρῶ καὶ κατανεύσομαι καὶ ἀνανεύσομαι. Μη-
 δαμῶς, ἦν δ' ἐγώ, παρά γε τὴν σαυτοῦ δόξαν. "Ωστε σοι,
 ἔφη, ἀρέσκειν, ἐπειδήπερ οὐκ ἔὰς λέγειν. καίτοι τί ἄλλο
 βούλει; Οὐδὲν μὰ Δία, ἦν δ' ἐγώ, ἀλλ' εἴπερ τοῦτο
 ποιήσεις, ποίει. ἐγὼ δὲ ἐρωτήσω. Ἐρώτα δή. Τοῦτο
 351 τοίνυν ἐρωτῶ, ὅπερ ἄρτι, ἵνα καὶ ἔξῆς διασκεψώμεθα | τὸν
 λόγον, ὅποιόν τι τυγχάνει ὃν δικαιοσύνη πρὸς ἀδικίαν.
 ἐλέχθη γάρ που, ὅτι καὶ δυνατώτερον καὶ ἴσχυρότερον εἴη
 ἀδικία δικαιοσύνης· νῦν δέ γ', ἔφην, εἴπερ σοφίᾳ τε καὶ
 ἀρετῇ ἐστιν δικαιοσύνη, ῥᾳδίως, οἷμαι, φανήσεται καὶ
 ἴσχυρότερον ἀδικίας, ἐπειδήπερ ἐστὶν ἀμαθία ἡ ἀδικία.
 οὐδεὶς ἀν ἔτι τοῦτο ἀγνοήσειεν. ἀλλ' οὐ τι οὕτως
 ἀπλῶς, ὡς Θρασύμαχε, ἔγωγε ἐπιθυμῶ, ἀλλὰ τῆδε πη
Β σκέψασθαι· πόλιν φαίης ἀν ἀδικον εἶναι καὶ ἄλλας πόλεις
 ἐπιχειρεῦν δουλοῦσθαι ἀδίκως καὶ καταδεδουλῶσθαι, πολ-
 λὰς δὲ καὶ ύφ' ἕαυτῇ ἔχειν δουλωσαμένην; Πῶς γάρ οὐκ;
 ἔφη· καὶ τοῦτο γε ἡ ἀρίστη μάλιστα ποιήσει καὶ τελεώ-
 τατα οὖσα ἀδικος. Μανθάνω, ἔφην· ὅτι σὸς οὗτος ἦν ὁ
 λόγος. ἀλλὰ τόδε περὶ αὐτοῦ σκοπῶ· πότερον ἡ κρείττων
 γιγνομένη πόλις πόλεως ἀνευ δικαιοσύνης τὴν δύναμιν
 ταύτην ἔξει, ἡ ἀνάγκη αὐτῇ μετὰ δικαιοσύνης; Εἰ μέν,
C ἔφη, ως σὺ ἄρτι ἔλεγες ἔχει, ἡ δικαιοσύνη σοφίᾳ, μετὰ
 δικαιοσύνης· εἰ δὲ ως ἐγὼ ἔλεγον, μετὰ ἀδικίας. Πάνυ
 ἄγαμαι, ἦν δ' ἐγώ, ὡς Θρασύμαχε, ὅτι οὐκ ἐπινεύεις μόνον
 καὶ ἀνανεύεις, ἀλλὰ καὶ ἀποκρίνει πάνυ καλῶς. Σοὶ γάρ,
 ἔφη, χαρίζομαι.

XXIII. Εὖ γε σὺ ποιῶν· ἀλλὰ δὴ καὶ τόδε μοι
 χάρισαι καὶ λέγε· δοκεῖς ἀν ἡ πόλιν ἡ στρατόπεδον ἡ
 ληστὰς ἡ κλέπτας ἡ ἄλλο τι ἔθνος, ὅσα κοινῇ ἐπί τι

ἔρχεται ἀδίκως, πρᾶξαι ἂν τι δύνασθαι, εἰ ἀδικοῖεν ἀλλήλους; Οὐ δῆτα, ἢ δ' ὅς. Τί δ' εἰ μὴ ἀδικοῖεν; οὐ μᾶλλον; **D** Πάνυ γε. Στάσεις γάρ που, ὡς Θρασύμαχε, ἢ γε ἀδικία καὶ μίση καὶ μάχας ἐν ἀλλήλοις παρέχει, ἢ δὲ δικαιοσύνη ὁμόνοιαν καὶ φιλίαν· ἢ γάρ; "Εστω, ἢ δ' ὅς, ἵνα σοι μὴ διαφέρωμαι¹. 'Αλλ' εὖ γε σὺ ποιῶν, ὡς ἄριστε. τόδε δέ μοι λέγε· ἄρα εἰ τοῦτο ἔργον ἀδικίας, μῆσος ἐμποιεῦν ὅπου ἀν ἐνῇ, οὐ καὶ ἐν ἐλευθέροις τε καὶ δούλοις ἐγγιγνομένη μισεῖν ποιήσει ἀλλήλους καὶ στασιάζειν καὶ ἀδυνάτους εἶναι κοινῇ μετ' ἀλλήλων πράττειν; Πάνυ γε. Τί δέ; ἀν **E** ἐν δυοῖν ἐγγένηται, οὐ διοίσονται καὶ μισήσουσιν καὶ ἐχθροὶ ἔσονται ἀλλήλοις τε καὶ τοῖς δικαίοις; "Εσονται, ἔφη. 'Εὰν δὲ δή, ὡς θαυμάσιε, ἐν ἐνὶ ἐγγένηται ἀδικία μῶν μὴ ἀπολεῖ τὴν αὐτῆς δύναμιν, ἢ οὐδὲν ἥττον ἔξει; Μηδὲν ἥττον ἐχέτω, ἔφη. Οὐκοῦν τοιάνδε τινὰ φαίνεται ἔχουσα τὴν δύναμιν, οἵαν, ως ἀν ἐγγένηται, εἴτε πόλει τινὶ εἴτε γένει εἴτε στρατοπέδῳ εἴτε ἄλλῳ ὅτῳδι, πρώτον μὲν ἀδύνατον | αὐτὸ ποιεῖν² πράττειν μεθ' αὐτοῦ διὰ τὸ στασιά- 352 ζειν καὶ διαφέρεσθαι, ἔτι δὲ ἐχθρὸν εἶναι ἑαυτῷ τε καὶ τῷ ἐναντίῳ παντὶ καὶ τῷ δικαίῳ; οὐχ οὔτως; Πάνυ γε. Καὶ ἐν ἐνὶ δή, οἷμαι, ἐνοῦσα ταῦτα πάντα ποιήσει, ἅπερ πέφυκεν ἐργάζεσθαι· πρώτον μὲν ἀδύνατον αὐτὸν πράττειν ποιήσει στασιάζοντα καὶ οὐχ ὁμονοοῦντα αὐτὸν ἑαυτῷ, ἔπειτα ἐχθρὸν καὶ ἑαυτῷ καὶ τοῖς δικαίοις· ἢ γάρ; Ναί. Δίκαιοι δέ γ' εἰσίν, ως φίλε, καὶ οἱ θεοί; "Εστων, ἔφη. **B** Καὶ θεοῖς ἄρα ἐχθρὸς ἔσται ὁ ἀδικος, ως Θρασύμαχε, ὁ δὲ δίκαιος φίλος. Εὐωχοῦ τοῦ λόγου, ἔφη, θαρρῶν· οὐ γάρ ἔγωγέ σοι ἐναντιώσομαι, ἵνα μὴ τοῖσδε ἀπέχθωμαι. "Ιθι δή, ἦν δὲ ἐγώ, καὶ τὰ λοιπά μοι τῆς ἐστιάσεως ἀποπλήρωσον ἀποκρινόμενος ὥσπερ καὶ νῦν. ὅτι μὲν γὰρ καὶ σοφώτεροι καὶ ἀμείνους καὶ δυνατώτεροι πράττειν οἱ

¹ διαφέρωμαι Π: διαφέρωμεν Α.

² ποιεῖν Π: ποιεῖ Α.

δίκαιοι φαίνονται, οἱ δὲ ἄδικοι οὐδὲν πράττειν μετ' ἀλλήλων οἰοί τε, ἀλλὰ δὴ καὶ οὓς φαμεν ἐρρωμένως πώποτέ τι μετ' ἀλλήλων κοινῇ πρᾶξαι ἄδικους ὅντας, τοῦτο οὐ παντάπασιν ἀληθὲς λέγομεν· οὐ γὰρ ἀν ἀπείχοντο ἀλλήλων κομιδῇ ὅντες ἄδικοι, ἀλλὰ δῆλον ὅτι ἐνἡν τις αὐτοῖς δικαιοσύνη, ἡ αὐτοὺς ἐποίει μήτοι καὶ ἀλλήλους γε καὶ ἐφ' οὓς ἥσαν ἄμα ἄδικεῖν, δι' ἣν ἔπραξαν ἢ ἔπραξαν, ὥρμησαν δὲ ἐπὶ τὰ ἄδικα ἄδικά ἡμιμόχθηροι ὅντες, ἐπεὶ οἵ γε παμπόνηροι καὶ τελέως ἄδικοι τελέως εἰσὶν καὶ πράττειν δέδύνατο· ταῦτα μὲν οὖν ὅτι οὔτως ἔχει, μανθάνω, ἀλλ' οὐχ ὡς σὺ τὸ πρῶτον ἐτίθεσο. εἰ δὲ καὶ ἀμεινον ζώσιν οἱ δίκαιοι τῶν ἀδίκων καὶ εὐδαιμονέστεροί εἰσιν, ὅπερ τὸ ὕστερον προύθέμεθα σκέψασθαι, σκεπτέον. φαίνονται μὲν οὖν καὶ νῦν, ὡς γέ μοι¹ δοκεῖ, ἐξ ὧν εἰρήκαμεν· ὅμως δὲ ἔτι² βέλτιον σκεπτέον. οὐ γὰρ περὶ τοῦ ἐπιτυχόντος ὁ λόγος, ἀλλὰ περὶ τοῦ ὅντινα τρόπου χρὴ ζῆν. Σκόπει δή, ἔφη. Σκοπῶ, ἦν δὲ ἐγώ. καὶ μοι λέγε· δοκεῖ τί σοι εἶναι Εἴππου ἔργον; "Εμοιγε. Ἀρ' οὖν τοῦτο ἀν θείης καὶ ὑπουργοῦ καὶ ἄλλου ὄτουοῦν ἔργον, ὃ ἀν ἡ μόνῳ ἐκείνῳ ποιῇ τις ἡ ἀριστα; Οὐ μανθάνω, ἔφη. Ἀλλ' ὡδε· ἔσθ' ὅτῳ ἀν ἄλλῳ ἴδοις ἡ ὀφθαλμοῖς; Οὐ δῆτα. Τί δέ; ἀκούσαις ἄλλῳ ἡ ὠσίν; Οὐδαμῶς. Οὐκοῦν δικαίως ἀν ταῦτα τούτων φαῖ-

353 μεν³ ἔργα εἶναι; Πάνυ γε. Τί δέ; | μαχαίρᾳ ἀν⁴ ἀμπέλου κλῆμα ἀποτέμοις καὶ σμίλῃ καὶ ἄλλοις πολλοῖς; Πῶς γὰρ οὕτω; Ἀλλ' οὐδενί γ' ἀν, οἷμαι, οὔτω καλῶς, ὡς δρεπάνῳ τῷ ἐπὶ τοῦτο ἔργασθέντι. Ἀληθῆ. Ἀρ' οὖν οὐ τοῦτο τούτου ἔργον θήσομεν; Θήσομεν μὲν οὖν.

XXIV. Νῦν δή, οἷμαι, ἀμεινον ἀν μάθοις δὲ ἀρτιηρώτων, πυνθανόμενος εἰ οὐ τοῦτο ἐκάστου εἴη ἔργον, δὲ ἀν ἡ μόνον τι ἡ κάλλιστα τῶν ἄλλων ἀπεργάζηται.

¹ ὡς γε μοι (sic) Π: ὥστε μοι A¹: ὡς γ' ἐμοὶ corr. A².

² δὲ ἔτι Ξ q: δέ τι A. ³ φαῦμεν Stephanus: φαμὲν A.

⁴ ἀν F v cum Stobaeo (Flor. 9. 63): om. A

'Αλλ', ἔφη, μανθάνω τε καί μοι δοκεῖ τοῦτο ἐκάστου πράγματος ἔργον εἶναι. Εἰεν, ἦν δ' ἐγώ· οὐκοῦν καὶ Β ἀρετὴ δοκεῖ σοι εἶναι ἐκάστῳ, φῆπερ καὶ ἔργον τι προστέτακται; ἵωμεν δὲ ἐπὶ τὰ αὐτὰ πάλιν. ὀφθαλμῶν, φαμέν, ἔστιν ἔργον; "Εστιν. "Αρ' οὖν καὶ ἀρετὴ ὀφθαλμῶν ἔστιν; Καὶ ἀρετή. Τί δέ; ὥτων ἦν τι ἔργον; Ναί. Οὐκοῦν καὶ ἀρετή; Καὶ ἀρετή. Τί δὲ πάντων πέρι τῶν ἄλλων; οὐχ οὕτω; Οὕτω. "Εχε δή· ἀρ' ἂν ποτε δόματα τὸ αὐτῶν ἔργον καλῶς ἀπεργάσαιντο μὴ ἔχοντα τὴν αὐτῶν οἰκείαν C ἀρετήν, ἀλλ' ἀντὶ τῆς ἀρετῆς κακίαν; Καὶ πῶς ἀν; ἔφη· τυφλότητα γάρ ίσως λέγεις ἀντὶ τῆς ὁψεως. "Ητις, ἦν δ' ἐγώ, αὐτῶν ἡ ἀρετή· οὐ γάρ πω τοῦτο ἐρωτῶ, ἀλλ' εἰ τῇ οἰκείᾳ μὲν ἀρετῇ τὸ αὐτῶν ἔργον εὑν ἐργάσεται τὰ ἐργαζόμενα, κακίᾳ δὲ κακῶς. 'Αληθές, ἔφη, τοῦτό γε λέγεις. Οὐκοῦν καὶ ὥτα στερόμενα τῆς αὐτῶν ἀρετῆς κακῶς τὸ αὐτῶν ἔργον ἀπεργάσεται; Πάνυ γε. Τίθεμεν οὖν καὶ τὰλλα πάντα εἰς τὸν αὐτὸν λόγον; "Εμοιγε δοκεῖ. "Ιθι D δή, μετὰ ταῦτα τόδε σκέψαι· ψυχῆς ἔστιν τι ἔργον, ὃ ἄλλῳ τῶν ὄντων ούδ' ἀν ἐνὶ πράξαις; οἷον τὸ τοιόνδε· τὸ ἐπιμελεῖσθαι καὶ ἄρχειν καὶ βούλευεσθαι καὶ τὰ τοιαῦτα πάντα, ἔσθ' ὅτῳ ἄλλῳ ἡ ψυχὴ δικαίως ἀν αὐτὰ ἀποδοῖμεν καὶ φাইμεν ίδια ἐκείνου¹ εἶναι; Οὐδεὶν ἄλλῳ. Τί δ' αὖ τὸ ζῆν; ψυχῆς φίσομεν ἔργον εἶναι; Μάλιστά γ', ἔφη. Οὐκοῦν καὶ ἀρετήν φαμέν τινα ψυχῆς εἶναι; Φαμέν. "Αρ' E οὖν ποτέ, ὡ Θρασύμαχε, ψυχὴ τὰ αὐτῆς ἔργα εὑ ἀπεργάσεται στερομένη τῆς οἰκείας ἀρετῆς, ἡ ἀδύνατον; 'Αδύνατον. 'Λιγάκη ἄρα κακὴ ψυχὴ κακῶς ἄρχειν καὶ ἐπιμελεῖσθαι, τῇ δὲ ἀγαθῇ πάντα ταῦτα εὑ πράττειν. 'Λιγάκη. Οἴκοῦν ἀρετήν γε συνεχωρήσαμεν ψυχῆς εἶναι δικαιοσύνην, κακίαν δὲ ἀδικίαν; Συνεχωρήσαμεν γάρ. 'Η μὲν ἄρα δικαία ψυχὴ καὶ ὁ δίκαιος ἀνὴρ εὑ βιώσεται, κακῶς δὲ ὁ ἄδικος. Φαίνεται, ἔφη, κατὰ τὸν σὸν λόγον. | 'Αλλὰ 354

¹ ἐκείνου Ξ q: ἐκείνης Λ.

μὴν ὁ γε εὖ ζῶν μακάριός τε καὶ εὐδαίμων, ὁ δὲ μὴ τάναντία. Πῶς γὰρ οὕ; 'Ο μὲν δίκαιος ἄρα εὐδαίμων, ὁ δ' ἀδικος ἀθλιος. "Εστων, ἔφη. 'Αλλὰ μὴν ἀθλιόν γε εἶναι οὐ λυσιτελεῖ, εὐδαίμονα δέ. Πῶς γὰρ οὕ; Οὐδέποτ' ἄρα, ὡς μακάριε Θρασύμαχε, λυσιτελέστερον ἀδικία δικαιοσύνης. Ταῦτα δή σοι, ἔφη, ὡς Σώκρατες, είστιάσθω ἐν τοῖς Βενδιδείοις. 'Τπὸ σοῦ γε, ἵν δ' ἐγώ, ὡς Θρασύμαχε, ἐπειδή μοι πρᾶος ἐγένουν καὶ χαλεπαίνων ἐπαύσω. οὐ Β μέντοι καλῶς γε είστιαμαι, δι' ἐμαυτόν, ἀλλ' οὐ διὰ σέ· ἀλλ' ὥσπερ οἱ λίχνοι τοῦ ἀεὶ παραφερομένου ἀπογεύονται ἀρπάζοντες, πρὶν τοῦ προτέρου μετρίως ἀπολαῦσαι, καὶ ἐγώ μοι¹ δοκῶ οὔτω, πρὶν ὃ τὸ πρῶτον ἐσκοποῦμεν εὑρεῖν, τὸ δίκαιον ὁ τί ποτ' ἐστίν, ἀφέμενος ἐκείνου δρμῆσαι ἐπὶ τὸ σκέψασθαι περὶ αὐτοῦ, εἴτε κακία ἐστὶν καὶ ἀμαθία εἴτε σοφία καὶ ἀρετή, καὶ ἐμπεσόντος αὐτὸν λόγου, ὅτι λυσιτελέστερον ἡ ἀδικία τῆς δικαιοσύνης, οὐκ ἀπεσχόμην τὸ μὴ οὐκ ἐπὶ τοῦτο ἐλθεῖν ἀπ' ἐκείνου, ὥστε μοι Κ ινοὶ γέγονεν ἐκ τοῦ διαλόγου μηδὲν εἰδέναι· ὅπότε γὰρ τὸ δίκαιον μὴ οἶδα ὁ ἐστιν, σχολῆ εἰσομαι εἴτε ἀρετή τις οὗσα τυγχάνει εἴτε καὶ οὕ, καὶ πότερον ὁ ἔχων αὐτὸν οὐκ εὐδαίμων ἐστὶν ἡ εὐδαίμων.

τέλος πολιτείας α'.

¹ ἐγώ μοι Θ τ: ἐγῷμαι Α.

B.

I. Ἐγὼ μὲν οὖν ταῦτα εἰπὼν ὥμην λόγου ἀπηλλά- 357
χθαι· τὸ δ' ἦν ἄρα, ως ἔοικε, προοίμιον. ὁ γὰρ Γλαύκων
ἀεὶ τε ἀνδρειότατος ὡν τυγχάνει πρὸς ἅπαντα, καὶ δὴ καὶ
τότε τοῦ Θρασυμάχου τὴν ἀπόρρησιν οὐκ ἀπεδέξατο, ἀλλ'
ἔφη ^Ω Σώκρατες, πότερον ήμᾶς βούλει δοκεῖν πεπεικέναι,
ἢ ως ἀληθῶς πεῖσαι ὅτι παντὶ τρόπῳ ἀμεινόν ἐστιν Β
δίκαιον εἶναι ἢ ἄδικον; 'Ως ἀληθῶς, εἶποι, ἔγωγ' ἀν
έλοιμην, εἰ ἐπ' ἐμοὶ εἴη. Οὐ τοίνυν, ἔφη, ποιεῖς δὲ βούλει.
λέγε γάρ μοι. ἄρα σοι δοκεῖ τοιόνδε τι εἶναι ἀγαθόν, δὲ
δεξαίμεθ' ἀν ἔχειν οὐ τῶν ἀποβαίνοντων ἐφιέμενοι, ἀλλ'
αὐτὸς αὐτοῦ ἔνεκα ἀσπαζόμενοι; οἶν τὸ χαίρειν καὶ αἱ
ἡδοναὶ ὅσαι ἀβλαβεῖς καὶ μηδὲν εἰς τὸν ἔπειτα χρόνον διὰ
ταῦτα γίγνεται ἄλλο ἢ χαίρειν ἔχοντα. "Εμοιγε, ἦν δ'
ἔγώ, δοκεῖ τι εἶναι τοιούτον. Τί δέ; δὲ αὐτό τε αὐτοῦ Σ
χάριν ἀγαπῶμεν καὶ τῶν ἀπ' αὐτοῦ γιγνομένων; οἶν αὖ
τὸ φρονεῖν καὶ τὸ ὄρāν καὶ τὸ ὑγιαίνειν. τὰ γὰρ τοιαῦτά
που δι' ἀμφότερα ἀσπαζόμεθα. Ναί, εἶποι. Τρίτον δὲ
όρᾶς τι, ἔφη, εἶδος ἀγαθοῦ, ἐν φ τὸ γυμνάζεσθαι καὶ τὸ
κάμινοντα ἰατρεύεσθαι καὶ ἰάτρευσίς τε καὶ ὁ ἄλλος
χρηματισμός; ταῦτα γὰρ ἐπίπονα φαῖμεν ἄν, ὡφελεῖν δὲ
ήμᾶς, καὶ αὐτὰ μὲν ἑαυτῶν ἔνεκα οὐκ ἀν δεξαίμεθα ἔχειν, Δ
τῶν δὲ μισθῶν τε χάριν καὶ τῶν ἄλλων ὅσα γίγνεται ἀπ'
αὐτῶν. "Εστιν γὰρ οὖν, ἔφην, καὶ τοῦτο τρίτον. ἀλλὰ τί
δή; 'Εν ποίῳ, ἔφη, τούτων τὴν δικαιοσύνην τίθης; 'Εγὼ

358 μὲν οἶμαι, ἦν δ' ἐγώ, ἐν τῷ καλλίστῳ, ὃ καὶ δι' αὐτὸν καὶ
διὰ τὰ γυγνόμενα ἀπ' αὐτοῦ ἀγαπητέον τῷ μέλλοντι
μακαρίῳ ἔσεσθαι. Οὐ τοίνυν δοκεῖ, ἔφη, τοῖς πολλοῖς,
ἀλλὰ τοῦ ἐπιπόνου εἴδους, ὃ μισθῶν θ' ἔνεκα καὶ εὐδοκι-
μήσεων διὰ δόξαν¹ ἐπιτηδευτέον, αὐτὸν δὲ δι' αὐτὸν φευκτέον
ώς ὃν χαλεπόν.

II. Οἶδα, ἦν δ' ἐγώ, ὅτι δοκεῖ οὕτω, καὶ πάλαι ὑπὸ²
Θρασυμάχου ως τοιούτου ὃν ψέγεται, ἀδικία δ' ἐπαινεῖται.
Β ἀλλ' ἐγώ τις, ως ἔοικε, δυσμαθής. "Ιθι δή, ἔφη, ἀκουσον
καὶ ἐμοῦ, ἐάν σοι ταῦτα δοκῇ. Θρασύμαχος γάρ μοι
φαίνεται πρωταίτερον τοῦ δέοντος ὑπὸ σοῦ ὥσπερ ὅφις
κηληθῆναι, ἐμοὶ δὲ οὕπω κατὰ νοῦν ἡ ἀπόδειξις γέγονει
περὶ ἑκατέρου· ἐπιθυμῶ γὰρ ἀκοῦσαι τί τ' ἔστιν ἑκάτερον
καὶ τίνα ἔχει δύναμιν αὐτὸν καθ' αὐτὸν ἐν τῇ ψυχῇ,
τοὺς δὲ μισθοὺς καὶ τὰ γυγνόμενα ἀπ' αὐτῶν ἔσται
χαίρειν. οὕτωσι οὖν ποιήσω, ἐὰν καὶ σοὶ δοκῇ· ἐπανα-
C νεώσομαι τὸν Θρασυμάχου λόγον, καὶ πρῶτον μὲν ἐρῶ
δικαιοσύνην οἰον εἶναι φασιν καὶ ὅθεν γεγονέναι· δεύτερον
δὲ ὅτι πάντες αὐτὸν οἱ ἐπιτηδεύοντες ἀκοντεῖς ἐπιτηδεύοντιν
ως ἀναγκαῖον ἀλλ' οὐχ ως ἀγαθόν· τρίτον δὲ ὅτι εἰκότως
αὐτὸν δρῶσι· πολὺ γάρ ἀμείνων ἄρα δ τοῦ ἀδίκου ἡ δ τοῦ
δικαίου βίος, ὡς λέγουσιν. ἐπεὶ ἐμοιγε, ὡς Σώκρατες, οὕτι
δοκεῖ οὕτως· ἀπορῶ μέντοι διατεθρυλημένος τὰ ὡτα,
ἀκούων Θρασυμάχου καὶ μυρίων ἄλλων, τὸν δὲ ὑπὲρ τῆς
D δικαιοσύνης λόγον, ως ἀμείνον ἀδικίας, οὐδενός πω ἀκήκοα
ως βούλομαι· βούλομαι δὲ αὐτὸν καθ' αὐτὸν ἐγκωμιαζό-
μενον ἀκοῦσαι. μάλιστα δ' οἶμαι ἀν σοῦ πυθέσθαι· διὸ
κατατέίνας ἐρῶ τὸν ἀδικον βίον ἐπαινῶν, εἰπὼν δὲ ἐνδεί-
ξομαί σοι, ὃν τρόπον αὖ βούλομαι καὶ σοῦ ἀκούειν ἀδικίαν
μὲν ψέγοντος, δικαιοσύνην δὲ ἐπαινοῦντος. ἀλλ' ὥρα, εἴ
σοι βούλομένῳ ἡ λέγω. Πάντων μάλιστα, ἦν δ' ἐγώ.

¹ διὰ δόξαν codd.: seclusit Herwerden. Cf. 363 A.

² ἀδικία δ'

ἐπαινεῖται Π: om. A.

περὶ γὰρ τίνος ἀν μᾶλλον πολλάκις τις νοῦν ἔχων χαίροι Ε λέγων καὶ ἀκούων; Κάλλιστα, ἔφη, λέγεις· καὶ ὁ πρῶτον ἔφην ἐρεῖν, περὶ τούτου ἄκουε, οὗτόν τέ τι¹ καὶ ὅθεν γέγονε δικαιοσύνη.

Πεφυκέναι γὰρ δή φασιν τὸ μὲν ἀδικεῖν ἀγαθόν, τὸ δὲ ἀδικεῖσθαι κακόν, πλέοντι δὲ κακῷ ὑπερβάλλειν τὸ ἀδικεῖσθαι ἡ ἀγαθῷ τὸ ἀδικεῖν, ὥστ' ἐπειδὴν ἀλλήλους ἀδικῶσί τε καὶ ἀδικῶνται καὶ ἀμφοτέρων γεύωνται, τοῖς μὴ δυναμένοις τὸ μὲν ἐκφεύγειν | τὸ δὲ αἴρεῖν, δοκεῖν² 359 λυσιτελεῖν ξυνθέσθαι ἀλλήλοις μήτ' ἀδικεῖν μήτ' ἀδικεῖσθαι· καὶ ἐντεῦθεν δὴ ἄρξασθαι νόμους τίθεσθαι καὶ ξυνθήκας αὐτῶν, καὶ διοράσαι τὸ ὑπὸ τοῦ νόμου ἐπίταγμα νόμιμόν τε καὶ δίκαιον· καὶ εἶναι δὴ ταύτην γένεσίν τε καὶ οὐσίαν δικαιοσύνης, μεταξὺ οὖσαν τοῦ μὲν ἀρίστου δυντος, ἐὰν ἀδικῶν μὴ διδῷ δίκην, τοῦ δὲ κακίστου, ἐὰν ἀδικούμενος τιμωρεῖσθαι ἀδύνατος ἦ· τὸ δὲ δίκαιον ἐν μέσῳ ὃν τούτων ἀμφοτέρων ἀγαπᾶσθαι οὐχ ὡς ἀγαθόν, Β ἀλλ' ὡς ἀρρωστίᾳ τοῦ ἀδικεῖν τιμώμενον· ἐπεὶ τὸν δυναμένον αὐτὸν ποιεῖν καὶ ὡς ἀληθῶς ἄνδρα οὐδέ ἀν ἐνί ποτε ξυνθέσθαι τὸ μήτε ἀδικεῖν μήτε ἀδικεῖσθαι· μαίνεσθαι γὰρ ἄν. ἡ μὲν οὖν δὴ φύσις δικαιοσύνης, ω̄ Σώκρατες, αὕτη τε καὶ τοιαύτη, καὶ ἐξ ὧν πέφυκε, τοιαῦτα, ὡς ὁ λόγος.

III. ‘Ως δὲ καὶ οἱ ἐπιτηδεύοντες ἀδυναμίᾳ τοῦ ἀδικεῖν ἄκοντες αὐτὸν ἐπιτηδεύοντι, μάλιστ’ ἀν αἰσθοίμεθα, εἰ τοιόνδε ποιήσαιμεν τῇ διανοίᾳ· δόντες ἐξουσίαν ἐκατέρῳ C ποιεῖν ὃ τι ἀν βούληται, τῷ τε δικαίῳ καὶ τῷ ἀδίκῳ, εἰτ’ ἐπακολούθησαιμεν θεώμενοι, ποῦ ἡ ἐπιθυμία ἐκάτερον ἄξει. ἐπ’ αὐτοφώρῳ οὖν λάβοιμεν ἀν τὸν δίκαιον τῷ ἀδίκῳ εἰς ταύτων ἴοντα διὰ τὴν πλεονεξίαν, ὃ πᾶσα φύσις διώκειν πεφυκειν ὡς ἀγαθόν, νόμῳ δέ βίᾳ παράγεται ἐπὶ

¹ οἷόν τε τι πος: τι ὃν τε Α: τι οἶν τε ΙΙ: τι οἴονται γ. Ast: δοκεῖ codic.

² δοκεῖν

τὴν τοῦ ἵσου τιμήν. εἴη δ' ἀν ἡ ἔξουσία ἡν λέγω τοιάδε μάλιστα, εἰ αὐτοῖς γένοιτο οἵαν ποτέ φασιν δύναμιν τῷ¹

D Γύγου τοῦ Λυδοῦ προγόνῳ, γενέσθαι. εἶναι μὲν γὰρ αὐτὸν ποιμένα θητεύοντα παρὰ τῷ τότε Λυδίας ἄρχοντι, ὅμβρου δὲ πολλοῦ γενομένου καὶ σεισμοῦ ῥαγῆναι τι τῆς γῆς καὶ γενέσθαι χάσμα κατὰ τὸν τόπον ἦ ἐνεμεν· ἰδόντα δὲ καὶ θαυμάσαντα καταβῆναι· καὶ ἰδεῖν ἄλλα τε δὴ μυθολογοῦσιν θαυμαστὰ καὶ ἵππον χαλκοῦν κοῦλον, θυρίδας ἔχοντα, καθ' ἂς ἐγκύψαντα ἰδεῖν ἐνόντα νεκρόν, ὡς φαίνεσθαι, μείζω ἢ κατ' ἄνθρωπον· τοῦτον δὲ ἄλλο μὲν ἔχειν² **E** οὐδέν, περὶ δὲ τῇ χειρὶ χρυσοῦν δακτύλιον, ὃν³ περιελόμενον ἐκβῆναι. συλλόγου δὲ γενομένου τοὺς ποιμέσιν εἰωθότος, ἵν' ἔξαγγέλλοιεν κατὰ μῆνα τῷ βασιλεῖ τὰ περὶ τὰ πούμνια, ἀφικέσθαι καὶ ἐκεῖνον ἔχοντα τὸν δακτύλιον. καθήμενον οὖν μετὰ τῶν ἄλλων τυχεῖν τὴν σφενδόνην τοῦ δακτυλίου περιαγαγόντα πρὸς ἑαυτὸν εἰς τὸ εἴσω τῆς 360 χειρός. τούτου δὲ γενομένου ἀφανῆ αὐτὸν γενέσθαι τοὺς παρακαθημένοις, καὶ διαλέγεσθαι ὡς περὶ οἰχομένου. καὶ τὸν θαυμάζειν τε καὶ πάλιν ἐπιψηλαφῶντα τὸν δακτύλιον στρέψαι ἔξω τὴν σφενδόνην, καὶ στρέψαντα φανερὸν γενέσθαι. καὶ τοῦτο ἐννοήσαντα ἀποπειρᾶσθαι τοῦ δακτυλίου, εἰ ταύτην ἔχοι τὴν δύναμιν, καὶ αὐτῷ οὕτω ξυμβαίνειν, στρέφοντι μὲν εἴσω τὴν σφενδόνην ἀδήλῳ γίγνεσθαι, ἔξω δὲ δίλω. αἰσθόμενον δὲ εὐθὺς διαπράξασθαι τῶν ἀγγέλων γενέσθαι τῶν παρὰ τὸν βασιλέα· **B** ἐλθόντα δὲ καὶ τὴν γυναικα αὐτοῦ μοιχεύσαντα, μετ' ἐκείνης ἐπιθέμενον τῷ βασιλεῖ ἀποκτεῖναι καὶ τὴν ἀρχὴν κατασχεῖν. εἰ οὖν δύο τοιούτω δακτυλίω γενοίσθην, καὶ τὸν μὲν ὁ δίκαιος περιθεῖτο, τὸν δὲ ὁ ἄδικος, οὐδεὶς ἀν γένοιτο, ὡς δόξειεν, οὔτως ἀδαμάντινος, ὃς ἀν μείνειεν ἐν

¹ Sic codd.: an τῷ <Γύγη, τῷ>? Cf. 612 B.

² ἔχειν II: om. A.

³ δακτύλιον ὃν codd.: δακτύλιον Jackson.

τῇ δικαιοσύνῃ καὶ τολμήσειεν ἀπέχεσθαι τῶν ἀλλοτρίων καὶ μὴ ἅπτεσθαι, ἔξδυν αὐτῷ καὶ ἐκ τῆς ἀγορᾶς ἀδεῶς ὃ τι βούλοιτο λαμβάνειν, καὶ εἰσιόντι εἰς τὰς οἰκίας συγγί-^σ γνεσθαι ὅτῳ βούλοιτο, καὶ ἀποκτεινύαι καὶ ἐκ δεσμῶν λιγειν οὔστινας βούλοιτο, καὶ τάλλα πράττειν ἐν τοῖς ἀνθρώποις ἵσθεον ὅντα. οὕτω δὲ δρῶν οὐδὲν ἀν διάφορον τοῦ ἑτέρου ποιοῦ, ἀλλ' ἐπὶ ταῦτὸν ἰοιεν ἀμφότεροι. καίτοι μέγα τοῦτο τεκμήριον ἀν φαίη τις, ὅτι οὐδεὶς ἐκὼν δίκαιος ἀλλ' ἀναγκαζόμενος, ως οὐκ ἀγαθοῦ ἴδιᾳ ὅντος, ἐπεὶ ὅπου γ' ἀν οἴηται ἔκαστος οἶδες τε ἔσεσθαι ἀδικεῖν, ἀδικεῖν. λυσιτελεῖν γάρ δὴ οἴεται πᾶς ἀνὴρ πολὺ μᾶλλον ἴδιᾳ τὴν Δ ἀδικίαν τῆς δικαιοσύνης, ἀληθῆ οὐόμενος, ως φήσει ὁ περὶ τοῦ τοιούτου λόγου λέγων· ἐπεὶ εἴ τις τοιαύτης ἔξουσίας ἐπιλαβόμενος μηδέν ποτε ἐθέλοι ἀδικῆσαι μηδὲ ἄψαιτο τῶν ἀλλοτρίων, ἀθλιώτατος μὲν ἀν δόξειεν εἶναι τοῖς αἰσθανομένοις καὶ ἀνοητότατος, ἐπαινοῦεν δὲ ἀν αὐτὸν ἀλλήλων ἐναντίον ἔξαπατῶντες ἀλλήλους διὰ τὸν τοῦ ἀδικεῖσθαι φόβον. ταῦτα μὲν οὖν δὴ οὕτω.

IV. Τὴν δὲ κρίσιν αὐτὴν τοῦ βίου πέρι ὡν λέγομεν, Ε ἐὰν διαστησώμεθα τόν τε δικαιότατον καὶ τὸν ἀδικώτατον, οἷοί τ' ἐσόμεθα κρῦναι ὀρθῶς· εἰ δὲ μή, οὐ. τίς¹ οὖν δὴ η διάστασις; ήδε· μηδὲν ἀφαιρῶμεν μήτε τοῦ ἀδίκου ἀπὸ τῆς ἀδικίας, μήτε τοῦ δικαίου ἀπὸ τῆς δικαιοσύνης, ἀλλὰ τέλεον ἐκάτερον εἰς τὸ ἑαυτοῦ² ἐπιτήδευμα τιθῶμεν. πρῶτον μὲν οὖν ὁ ἀδικος ὥσπερ οἱ δεινοὶ δημιουργοὶ ποιείτω· οἶον κυβερνήτης ἄκρος ἡ ἱατρὸς τά τε ἀδύνατα ἐν τῇ τέχνῃ καὶ τὰ δυνατὰ διαισθάνεται, καὶ | τοῖς μὲν 361 ἐπιχειρεῖ, τὰ δὲ ἔχει· ἔτι δὲ ἐὰν ἄρα πῃ σφαλῆ, ἵκανδις ἐπαινορθοῦσθαι· οὕτω καὶ ὁ ἀδικος ἐπιχειρῶν ὀρθῶς τοῖς ἀδικήμασιν λανθανέτω, εἰ μέλλει σφόδρα ἀδικος εἶναι· τὸν ἀλισκόμενον δὲ φαῦλον ἡγητέον· ἐσχάτη γάρ ἀδικία δοκεῖν δίκαιον εἶναι μηδὲν ὅντα. δοτέον οὖν τῷ τελέως

¹ τίς II: τι Λ.

² ἑαυτοῦ II: ἑαυτῷ Λ.

ἀδίκῳ τὴν τελεωτάτην ἀδικίαν, καὶ οὐκ ἀφαιρετέον, ἀλλ᾽ ἔατέον τὰ μέγιστα ἀδικοῦντα τὴν μεγίστην δόξαν αὐτῷ

Β παρεσκευακέναι εἰς δικαιοσύνην, καὶ ἐὰν ἄρα σφάλληται τι, ἐπανορθοῦσθαι δυνατῷ εἶναι, λέγειν τε ἵκανῷ ὅντι πρὸς τὸ πείθειν, ἐάν τι μηνύηται τῶν ἀδικημάτων, καὶ βιάσασθαι, ὅσα ἀν βίας δέηται, διά τε ἀνδρείαν καὶ ῥώμην καὶ διὰ παρασκευὴν φίλων καὶ οὐσίας. τοῦτον δὲ τοιούτον θέντες τὸν δίκαιον παρ' αὐτὸν ἴστωμεν τῷ λόγῳ, ἄνδρα ἀπλοῦν καὶ γενναῖον, κατ' Αἰσχύλον οὐ δοκεῖν ἀλλ' εἶναι ἀγαθὸν ἐθέλοντα. ἀφαιρετέον δὴ τὸ δοκεῖν. εἰ γὰρ δόξει

С δίκαιος εἶναι, ἔσονται αὐτῷ τιμαὶ καὶ δωρεαὶ δοκοῦντι τοιούτῳ εἶναι· ἄδηλον οὖν εἴτε τοῦ δικαίου εἴτε τῶν δωρεῶν τε καὶ τιμῶν ἔνεκα τοιούτος εἴη¹. γυμνωτέος δὴ πάντων πλὴν δικαιοσύνης, καὶ ποιητέος ἐναντίως διακείμενος τῷ προτέρῳ· μηδὲν γὰρ ἀδικῶν δόξαν ἐχέτω τὴν μεγίστην ἀδικίας, ἵνα γέ βεβασανισμένος εἰς δικαιοσύνην τῷ μὴ τέγγεσθαι ὑπὸ κακοδοξίας καὶ τῶν ἀπ'² αὐτῆς

Д γιγνομένων· ἀλλὰ ἔστω³ ἀμετάστατος μέχρι θανάτου, δοκῶν μὲν εἶναι ἀδικος διὰ βίου, ὃν δὲ δίκαιος, ἵνα ἀμφότεροι εἰς τὸ ἔσχατον ἐληλυθότες, ὁ μὲν δικαιοσύνης, ὁ δὲ ἀδικίας, κρίνωνται ὁπότερος αὐτοῦ εὐδαιμονέστερος.

V. Βαβαί, ἦν δ' ἐγώ, ὡς φίλε Γλαύκων, ως ἐρρωμένως ἔκάτερον ὥσπερ ἀνδριάντα εἰς τὴν κρίσιν ἐκκαθαίρεις τοῦ ἀνδροῦν. 'Ως μάλιστ', ἔφη, δύναμαι. ὅντοιν δὲ τοιούτοιν, οὐδὲν ἔτι, ως ἐγώμαι, χαλεπὸν ἐπεξελθεῖν τῷ λόγῳ, οἷος ἔκάτερον βίος ἐπιμένει. λεκτέον οὖν· καὶ δὴ κἄν ἀγροκοτέρως λέγηται, μὴ ἐμὲ οἶου λέγειν, ὡς Σώκρατες, ἀλλὰ τοὺς ἐπαινοῦντας πρὸ δικαιοσύνης ἀδικίαν. ἐροῦσι δὲ τάδε, ὅτι οὕτω διακείμενος ὁ δίκαιος μαστιγώσεται, στρεβλώσεται, δεδήσεται, ἐκκαυθήσεται τῷ φθαλμῷ, τελευτῶν πάντα κακὰ παθὼν ἀνασχινδυλευθήσεται καὶ γνώσεται, ὅτι οὐκ εἶναι δίκαιον ἀλλὰ δοκεῖν δεῖ ἐθέλειν· τὸ δὲ τοῦ

¹ εἴη codd.: seclusit Madvig. ² ἀπ' Eusebius: ὑπ' codd. Cf. 366 E.

³ ἔστω Vind. D Flor. V: ἔτω A¹.

Αἰσχύλου πολὺ ἦν ἄρα δρθότερον λέγειν κατὰ τοῦ ἀδίκου. τῷ δὲ γὰρ φήσουσι τὸν ἀδικον, ὅτε ἐπιτηδεύοντα πρᾶγμα ἀληθίας ἔχόμενον καὶ οὐ πρὸς δόξαν ζῶντα, οὐ δοκεῖν ἀδικον ἀλλ' εἶναι ἐθέλειν,

βαθεῖαν ἄλοκα διὰ φρενὸς καρπούμενον,
ἔξ οὐς τὰ κεδνὰ βλαστάνει βουλεύματα,

B

πρῶτον μὲν ἀρχεῖν ἐν τῇ πόλει δοκοῦντι δικαίῳ εἶναι, ἔπειτα γαμεῦν ὅπόθεν ἀν βούληται, ἐκδιδόναι εἰς οὓς ἀν βούληται, ξυμβάλλειν, κοινωνεῖν οἷς ἀν ἐθέλῃ, καὶ παρὰ ταῦτα πάντα ὡφελεῖσθαι κερδαίνοντα τῷ μὴ δυσχεραίνειν τὸ ἀδικεῖν· εἰς ἀγῶνας τοίνυν ιόντα καὶ ἴδιᾳ καὶ δημοσίᾳ περιγένεσθαι καὶ πλεονεκτεῖν τῶν ἔχθρῶν, πλεονεκτοῦντα δὲ πλούτειν καὶ τούς τε φίλους εὖ ποιεῖν καὶ τοὺς ἔχθροὺς βλάπτειν, καὶ θεοῖς θυσίας καὶ ἀναθήματα σίκανῶς καὶ μεγαλοπρεπῶς θύειν τε καὶ ἀνατιθέναι, καὶ θεραπεύειν τοῦ δικαίου πολὺ ἄμεινον τοὺς θεοὺς καὶ τῶν ἀνθρώπων οὓς ἀν βούληται, ὥστε καὶ θεοφιλέστερον αὐτὸν εἶναι μᾶλλον προσήκειν ἐκ τῶν εἰκότων ἢ τὸν δίκαιον. οὕτω φασίν, ὁ Σώκρατες, παρὰ θεῶν καὶ παρ' ἀνθρώπων τῷ ἀδίκῳ παρεσκευάσθαι τὸν βίον ἄμεινον ἢ τῷ δικαίῳ.

VII. Ταῦτ' εἰπόντος τοῦ Γλαύκωνος, ἐγὼ μὲν ἐν τῷ D εἰχόν τι λέγειν πρὸς ταῦτα, ὃ δὲ ἀδελφὸς αὐτοῦ Ἀδείμαντος, Οὐ τί που οἴει, ἔφη¹, ὁ Σώκρατες, ίκανῶς εἰρῆτθαι περὶ τοῦ λόγου; Ἀλλὰ τί μήν; εἶπον. Λύτό, ἢ δ' ὅς, οὐκ εἴρηται ὁ μάλιστα ἔδει ρήθῆναι. Οὐκοῦν, ἢν δ' ἐγώ, τὸ λεγόμενον, ἀδελφὸς ἀνδρὶ παρείη· ὥστε καὶ σύ, εἴ τι ὅδε ἐλλείπει, ἐπάμυνε. καίτοι ἐμέ γε ίκανὰ καὶ τὰ ὑπὸ τούτου ρήθείτα καταπαλᾶσαι καὶ ἀδύνατον ποιῆσαι βοηθεῦν ἰκανοσύνῃ. Καὶ ὅς, Οὐδέν, ἔφη, λέγεις, ἀλλ' ἔτι καὶ τάδε E ἕκουε· δεῖ γὰρ διελθεῖν ἡμᾶς καὶ τοὺς ἐναντίους λόγους

¹ ἔφη II: ομ. A.

ών ὅδε εἶπεν, οὐδὲ δικαιοσύνην μὲν ἐπαινοῦσιν, ἀδικίαν δὲ ψέγουσιν, ἵνα τὸ σαφέστερον ὁ μοι δοκεῖ βούλεσθαι Γλαύκων. λέγουσι δέ που καὶ παρακελεύονται πατέρες τε οἱ νέσιν καὶ πάντες οἱ τινῶν κηδόμενοι, ως χρὴ δίκαιον
 363 | εἶναι, οὐκ αὐτὸ δικαιοσύνην ἐπαινοῦντες, ἀλλὰ τὰς ἀπ' αὐτῆς εὐδοκιμήσεις, ἵνα δοκοῦντι δικαίῳ εἶναι γίγνηται ἀπὸ τῆς δόξης ἀρχαί τε καὶ γάμοι καὶ ὅσα περ Γλαύκων διῆλθεν ἄρτι, ἀπὸ τοῦ εὐδοκιμεῖν ὅντα τῷ δικαίῳ. ἐπὶ πλέον δὲ οὗτοι τὰ τῶν δοξῶν λέγουσιν· τὰς γὰρ παρὰ θεῶν εὐδοκιμήσεις ἐμβάλλοντες ἀφθονα ἔχουσι λέγειν ἀγαθὰ τοῖς δσίοις, ἡ φασὶ θεοὺς διδόναι, ὥσπερ ὁ γενναῖος Β· Ἡσίοδός τε καὶ "Ομηρός φασιν, ὁ μὲν τὰς δρῦς τοῖς δικαίοις τοὺς θεοὺς ποιεῖν

ἄκρας μέν τε φέρειν βαλάνους, μέσσας δὲ μελίσσας·

εἰροπόκοι δ' ὅτες, φησίν, μαλλοῦς καταβεβρίθασι, καὶ ἄλλα δὴ πολλὰ ἀγαθὰ τούτων ἔχόμενα· παραπλήσια δὲ καὶ ὁ ἔτερος· ὥστε τεν γάρ φησιν

ἢ βασιλῆος ἀμύμονος, ὥστε θεούδης εὐδικίας ἀνέχησι, φέρησι δὲ γαῖα μέλαινα

C πυροὺς καὶ κριθάς, βρίθησι δὲ δένδρεα καρπῷ, τίκτη δ' ἔμπεδα μῆλα, θάλασσα δὲ παρέχῃ ἰχθῦς.

Μουσαῖος δὲ τούτων νεανικώτερα τάγαθὰ καὶ ὁ ὑδος αὐτοῦ παρὰ θεῶν διδόασιν τοῖς δικαίοις· εἰς "Λιδου γάρ ἀγάγοντες τῷ λόγῳ καὶ κατακλίναντες καὶ συμπόσιον τῶν δσίων κατασκευάσαντες ἐστεφανωμένους ποιοῦσιν τὸν ἄπαντα χρόνον ἥδη διάγειν μεθύοντας, ἥγησάμενοι κάλλιστον ἀρετῆς μισθὸν μέθην αἰώνιον· οἱ δὲ ἔτι τούτων μακροτέρους ἀποτίνουσιν¹ μισθοὺς παρὰ θεῶν· παῖδας γὰρ παίδων φασὶ καὶ γένος κατόπισθεν λείπεσθαι τοῦ δσίου καὶ εὐόρκου. ταῦτα δὴ καὶ ἄλλα τοιαῦτα ἐγκωμιάζουσιν

¹ ἀποτίνουσιν γ: ἀποτείνουσιν A.

δικαιοσύνην· τοὺς δὲ ἀνοσίους αὐ^τ καὶ ἀδίκους εἰς πηλόν
τινα κατορύπτουσιν ἐν "Αἰδου καὶ κοσκίνῳ ὕδωρ ἀν-
αγκάζουσι φέρειν, ἔτι τε ζῶντας εἰς κακὰς δόξας ἄγοντες, Ε
ἄπερ Γλαύκων περὶ τῶν δικαίων δοξαζομένων δὲ ἀδίκων
διῆλθε τιμωρήματα, ταῦτα περὶ τῶν ἀδίκων λέγουσιν,
ἄλλα δὲ οὐκ ἔχουσιν. ὁ μὲν οὖν ἔπαινος καὶ ὁ ψόγος
οὗτος ἔκατέρων.

VII. Πρὸς δὲ τούτοις σκέψαι, ὡς Σώκρατες, ἄλλο αὖ
εἶδος λόγων περὶ δικαιοσύνης τε καὶ ἀδικίας ἴδιᾳ τε
λεγόμενον καὶ ὑπὸ ποιητῶν. | πάντες γὰρ ἐξ ἐνὸς στόματος 364
ὑμνοῦσιν, ώς καλὸν μὲν ἡ σωφροσύνη τε καὶ δικαιοσύνη¹,
χαλεπὸν μέντοι καὶ ἐπίπονον· ἀκολασία δὲ καὶ ἀδικία
ἥδη μὲν καὶ εὐπετὲς κτήσασθαι, δόξη δὲ μόνον καὶ νόμῳ
αἰσχρόν. λυσιτελέστερα δὲ τῶν δικαίων τὰ ἄδικα ώς ἐπὶ
τὸ πλῆθος λέγουσι, καὶ πονηροὺς πλουσίους καὶ ἄλλας
δυνάμεις ἔχοντας εὐδαιμονίζειν καὶ τιμᾶν εὐχερῶς ἐθέ-
λουσιν δημοσίᾳ τε καὶ ἴδιᾳ, τοὺς δὲ ἀτιμίζειν καὶ
ὑπερορᾶν, οἱ ἀν πῃ ἀσθενεῖς τε καὶ πένητες ὥστιν, ὅμο-
λογοῦντες αὐτοὺς ἀμείνους εἶναι τῶν ἐτέρων. τούτων δὲ
πάντων οἱ περὶ θεῶν τε λόγοι καὶ ἀρετῆς θαυμασιώτατοι
λέγονται, ώς ἄρα καὶ θεοὶ πολλοῖς μὲν ἀγαθοῖς δυστυχίας
τε καὶ βίον κακὸν ἔτειμαν, τοῖς δ' ἐγαντίοις ἐγαντίαν
μοῖραν. ἀγύρται δὲ καὶ μάντεις ἐπὶ πλουσίων θύρας
ἴοντες πείθουσιν ώς ἔστι παρὰ σφίσι τισὶν δύναμις ἐκ θεῶν
πυριζομένη θυσίας τε καὶ ἐπωδαῖς, εἴτε τι ἀδίκημά του
γέγονεν αὐτοῦ ἢ προγόνων, ἀκεῖσθαι μεθ' ἥδονῶν τε καὶ C
ἐνορτῶν· ἔάν τέ τινα ἐχθρὸν πημῆναι ἐθέλη, μετὰ σμικρῶν
δαπανῶν ὁμοίως δίκαιον ἀδίκῳ βλάψειν² ἐπαγωγαῖς τισὶν
καὶ καταδέσμοις, τοὺς θεούς, ώς φασιν, πείθοντές σφισιν
ὑπηρετεῖν. τούτοις δὲ πᾶσιν τοῖς λόγοις μάρτυρας ποιητὰς
ἐπάγονται, οἱ μὲν κακίας περὶ εὐπετείας ἄδοντες³

¹ τε καὶ δικαιοσύνη II: om. A.

² βλάψειν q: βλάψει A.

³ περὶ

Madvig: πέρι A. ἄδοντες Muretus: πέρι—διδόντες codd.

ώς τὴν μὲν κακότητα καὶ ἵλαδὸν ἔστιν ἐλέσθαι
D ρήϊδίως· λείη μὲν ὄδός, μάλα δ' ἐγγύθι ναίει·
 τῆς δ' ἀρετῆς ἰδρῶτα θεοὶ προπάροιθεν ἔθηκαν
 καὶ τινα ὅδὸν μακράν τε καὶ ἀνάντη· οἱ δὲ τῆς τῶν θεῶν
 ὑπὲρ ἀνθρώπων παραγωγῆς τὸν "Ομηρον μαρτύρονται, ὅτι
 καὶ ἐκεῦνος εἶπεν

λιστοὶ δέ τε¹ καὶ θεοὶ αὐτοὶ,
 καὶ τοὺς μὲν θυσίαισι καὶ εὐχωλαῖς ἀγαναῖσιν
E λοιβῇ τε κνίσῃ τε παρατρωπῶσ' ἀνθρωποι
 λισσόμενοι, ὅτε κέν τις ὑπερβήη καὶ ἀμάρτη.
 βίβλων δὲ ὄμαδον παρέχονται Μουσαίου καὶ Ὁρφέως,
 Σελήνης τε καὶ Μουσῶν ἐκγόνων, ὡς φασι, καθ' ἃς θυη-
 πολοῦσιν, πείθοντες οὐ μόνον ἴδιώτας ἀλλὰ καὶ πόλεις,
 ὡς ἄρα λύσεις τε καὶ καθαρμὸι ἀδικημάτων διὰ θυσιῶν
 365 καὶ παιδιᾶς ἥδουνῶν εἰσὶ μὲν ἔτι | ζῶσιν, εἰσὶ δὲ καὶ
 τελευτήσασιν, ἃς δὴ τελετὰς καλοῦσιν, αἱ τῶν ἐκεῦ κακῶν
 ἀπολύουσιν ἡμᾶς, μὴ θύσαντας δὲ δεινὰ περιμένει.

VIII. Ταῦτα πάντα, ἔφη, ὁ φίλε Σώκρατες, τοιαῦτα
 καὶ τοσαῦτα λεγόμενα ἀρετῆς πέρι καὶ κακίας, ὡς ἀν-
 θρωποι καὶ θεοὶ περὶ αὐτὰ ἔχουσι τιμῆς, τί οἴμεθα
 ἀκουούσας νέων Ψυχὰς ποιεῦν, ὅσοι εὐφυεῖς καὶ ίκανοὶ ἐπὶ
 πάντα τὰ λεγόμενα ὥσπερ ἐπιπτόμενοι συλλογίσασθαι ἐξ
B Β αὐτῶν, ποῖός τις ἀν ὧν καὶ πῇ πορευθεὶς τὸν βίον ὡς
 ἄριστα διέλθοι; λέγοι γὰρ ἀν ἐκ τῶν εἰκότων πρὸς αὐτὸν
 κατὰ Πίνδαρον ἐκεῦνο τὸ Πότερον δίκᾳ τεῖχος ὕψιον
 ἡ σκολιαῖς ἀπάταις ἀναβὰς καὶ ἐμαυτὸν οὕτω περι-
 φρύξας διαβιώ; τὰ μὲν γὰρ λεγόμενα δικαίῳ μὲν ὅντι μοι,
 ἐὰν καὶ μὴ δοκῶ, ὅφελος οὐδέν φασιν εἶναι, πόνους δὲ καὶ
 ζημίας φανεράς· ἀδίκῳ δὲ δόξαν δικαιοσύνης παρασκευα-
 σαμένῳ θεσπέστιος βίος λέγεται. οὐκοῦν, ἐπειδὴ τὸ δοκεῖν,

¹ λιστοὶ δέ τε a manu rec. II: λιστοὶ δέ στρεπτοὶ τε A¹: λιστοὶ δέ στρεπτοὶ δέ τε A².

ώς δηλοῦσί μοι οἱ σοφοί, καὶ τὰν ἀλάθειαν βιάται καὶ κύριον εὐδαιμονίας, ἐπὶ τοῦτο δὴ τρεπτέον ὅλως· πρόθυρα μὲν καὶ σχῆμα κύκλῳ περὶ ἔμαυτὸν σκιαγραφίαν ἀρετῆς περιγραπτέον, τὴν δὲ τοῦ σοφωτάτου Ἀρχιλόχου ἀλώπεκα ἐλκτέον ἔξοπισθεν κερδαλέαν καὶ ποικίλην. ἀλλὰ γάρ, φησί τις, οὐράδιον ἀεὶ λανθάνειν κακὸν ὄντα. οὐδὲ γάρ ἄλλο οὐδὲν εὐπετές, φήσομεν, τῶν μεγάλων· ἀλλ' ὅμως, εἰ μέλλομεν εὐδαιμονήσειν, ταύτη ἵτεον, ώς τὰ ἵχην ^D τῶν λόγων φέρει. ἐπὶ γάρ τὸ λανθάνειν ξυνωμοσίας τε καὶ ἑταιρίας συνάξομεν, εἰσὶν τε πειθοῦς διδάσκαλοι σοφίαν δημιγορικήν τε καὶ δικαιικὴν διδόντες, ἐξ ὧν τὰ μὲν πείσομεν, τὰ δὲ βιασόμεθα, ώς πλεονεκτοῦντες δίκην μὴ διδόναι. ἀλλὰ δὴ θεοὺς οὔτε λανθάνειν οὔτε βιάσασθαι δυνατόν. οὐκοῦν, εἰ μὲν μὴ εἰσὶν ἢ μηδὲν αὐτοῖς τῶν ἀνθρωπίνων μέλει, τί καὶ¹ ἡμῖν μελητέον τοῦ λανθάνειν· εἰ ^E δὲ εἰσί τε καὶ ἐπιμελοῦνται, οὐκ ἄλλοθέν τοι αὐτοὺς ἴσμεν ἢ ἀκηκόαμεν, ἢ ἔκ τε τῶν λόγων καὶ τῶν γενεαλογησάντων ποιητῶν· οἱ δὲ αὐτοὶ οὗτοι λέγουσιν, ώς εἰσὶν οἵοι θυσίαις τε καὶ εὐχωλαῖς ἀγανῆσιν καὶ ἀναθήμασιν παράγεσθαι ἀναπειθόμενοι· οἷς ἢ ἀμφότερα ἢ οὐδέτερα πειστέον· εἰ δ' οὖν πειστέον, ἀδικητέον καὶ θυτέον ἀπὸ τῶν ἀδικημάτων. | δίκαιοι μὲν γάρ ὄντες ἀζήμιοι ὑπὸ θεῶν 366 ἐσόμεθα, τὰ δ' ἐξ ἀδικίας κέρδη ἀπωσόμεθα· ἀδικοὶ δὲ κερδανοῦμέν τε καὶ λισσόμενοι ὑπερβαίνοντες καὶ ἀμαρτάνοντες πείθοντες αὐτοὺς ἀζήμιοι ἀπαλλάξομεν. ἀλλὰ γάρ ἐν "Αἰδου δίκην δώσομεν ων ἀν ἐνθάδε ἀδικήσωμεν, ἢ αὐτοὶ ἢ παῖδες παίδων. ἀλλ' ὁ φίλε, φήσει λογιζόμενος, αἱ τελεταὶ αὖ μέγα δύνανται² καὶ οἱ λύσιοι θεοί, ώς αἱ μέγισται πόλεις λέγουσι καὶ οἱ θεῶν παῖδες, ποιηταὶ καὶ προφῆται τῶν θεῶν γενόμενοι, οἱ ταῦτα οὕτως ἔχειν μημύουσιν.

¹ τι καὶ Γ ν: καὶ Λ.² αὖ μέγα δύνανται Π: ομ. Λ.

IX. Κατὰ τίνα οὖν ἔτι λόγου δικαιοσύνην ἀν πρὸ μεγίστης ἀδικίας αἴροιμεθ' ἄν; ἢν ἐὰν μετ' εὐσχημοσύνης κιβδήλου κτησώμεθα, καὶ παρὰ θεοῖς καὶ παρ' ἀνθρώποις πράξιμεν κατὰ νοῦν ζωντές τε καὶ τελευτήσαντες, ώς ὁ τῶν πολλῶν τε καὶ ἄκρων λεγόμενος λόγος. ἐκ δὴ πάντων Σ τῶν εἰρημένων τίς μηχανή, ὡς Σώκρατες, δικαιοσύνην τιμᾶν ἐθέλειν, φῶς τις δύναμις ὑπάρχει ψυχῆς ἢ χρημάτων ἢ σώματος ἢ γένους, ἀλλὰ μὴ γελᾶν ἐπαινουμένης ἀκούοντα; ώς δὴ τοι εἴ τις ἔχει ψευδῆ μὲν ἀποφῆναι ἀ εἰρήκαμεν, ίκανῶς δὲ ἔγνωκεν ὅτι ἀριστον δικαιοσύνη, πολλήν που συγγνώμην ἔχει καὶ οὐκ ὀργίζεται τοῖς ἀδίκοις, ἀλλ' οἶδεν, ὅτι πλὴν εἴ τις θείᾳ φύσει δυσχεραίνων τὸ ἀδικεῖν ἢ Δ ἐπιστήμην λαβὼν ἀπέχεται αὐτοῦ, τῶν γε ἄλλων οὐδεὶς ἑκὼν δίκαιος, ἀλλὰ ὑπὸ ἀναιδρίας ἢ γήρως ἢ τινος ἄλλης ἀσθενείας ψέγει τὸ ἀδικεῖν, ἀδυνατῶν αὐτὸ δρᾶν. ώς δέ, δῆλον· ὁ γὰρ πρώτος τῶν τοιούτων εἰς δύναμιν ἐλθὼν πρώτος ἀδικεῖ, καθ' ὅσον ἀν οἵος τ' ἦ. καὶ τούτων ἀπάντων οὐδὲν ἄλλο αἴτιον ἢ ἐκεῖνο, δθεινπερ ἄπας ὁ λόγος οὗτος ὕρμησεν καὶ τῷδε καὶ ἐμοὶ πρὸς σέ, ὡς Σώκρατες, εἰπεῖν, ὅτι ^Ω θαυμάσιε, πάντων ὑμῶν, ὅσοι ἐπαινέται Ε φατὲ δικαιοσύνης εἶναι¹, ἀπὸ τῶν ἔξ ἀρχῆς ἥρωων ἀρξάμενοι, ὅσων λόγοι λελειμμένοι, μέχρι τῶν νῦν ἀνθρώπων οὐδεὶς πώποτε ἔψεξεν ἀδικίαν οὐδὲ ἐπήνεσεν δικαιοσύνην ἄλλως ἢ δόξας τε καὶ τιμᾶς καὶ δωρεὰς τὰς ἀπ' αὐτῶν γιγνομένας· αὐτὸ δ' ἔκάτερον τῇ αὐτοῦ δυνάμει ἐν τῇ τοῦ ἔχοντος ψυχῆ ἐνὸν καὶ λανθάνον θεούς τε καὶ ἀνθρώπους οὐδεὶς πώποτε οὔτ' ἐν ποιήσει οὔτ' ἐν ἴδίοις λόγοις ἐπεξῆλθεν ίκανῶς τῷ λόγῳ, ώς τὸ μὲν μέγιστον κακῶν ὅσα ἵσχει ψυχὴ ἐν αὐτῇ, δικαιοσύνη δὲ μέγιστον ἀγαθόν. 367 εἰ | γὰρ οὕτως ἐλέγετο ἔξ ἀρχῆς ὑπὸ πάντων ὑμῶν καὶ ἐκ νέων ἡμᾶς ἐπείθετε, οὐκ ἀν ἀλλήλους ἐφυλάττομεν μὴ ἀδικεῖν, ἀλλ' αὐτὸς αὐτοῦ ἢν ἔκαστος φύλαξ, δεδιώς μὴ

¹ εἶναι Π: om. A.

ἀδικῶν τῷ μεγίστῳ κακῷ ξύνοικος ἦ. ταῦτα, ὡς Σώκρατες,
 ἵσως δὲ καὶ ἔτι τούτων πλείω Θρασύμαχός τε καὶ ἄλλος
 πού τις ὑπὲρ δικαιοσύνης τε καὶ ἀδικίας λέγοιεν ἀν
 μεταστρέφοντες αὐτοῦ τὴν δύναμιν, φορτικῶς, ὡς γέ μοι
 δοκεῖ· ἀλλ' ἐγώ, οὐδὲν γάρ σε δέομαι ἀποκρύπτεσθαι, Β
 σοῦ ἐπιθυμῶν ἀκοῦσαι τάνατία, ως δύναμαι μάλιστα
 κατατείνας λέγω. μὴ οὖν ἡμῖν μόνον ἐνδείξῃ τῷ λόγῳ,
 ὅτι δικαιοσύνη ἀδικίας κρέπτον, ἀλλὰ τί ποιοῦσα ἐκατέρᾳ
 τὸν ἔχοντα αὐτὴν δι' αὐτὴν ἥ μὲν κακόν, ἥ δὲ ἀγαθόν ἐστιν·
 τὰς δὲ δόξας ἀφαίρει, ὡσπερ Γλαύκων διεκελεύσατο. εἰ
 γάρ μὴ ἀφαιρήσεις ἐκατέρωθεν τὰς ἀληθεῖς, τὰς δὲ
 ψευδεῖς προσθήσεις, οὐ τὸ δίκαιον φήσομεν ἐπαινεῖν σε,
 ἀλλὰ τὸ δοκεῖν, οὐδὲ τὸ ἀδίκον εἶναι ψέγειν, ἀλλὰ τὸ C
 δοκεῖν, καὶ παρακελεύεσθαι ἀδίκον ὄντα λανθάνειν, καὶ
 ὅμολογεῖν Θρασυμάχῳ, ὅτι τὸ μὲν δίκαιον ἀλλότριον
 ἀγαθόν, ξυμφέρον τοῦ κρείττονος, τὸ δὲ ἀδίκον αὐτῷ μὲν
 ξυμφέρον καὶ λυσιτελοῦν, τῷ δὲ ἥττονι ἀξύμφορον. ἐπειδὴ
 οὖν ὡμολόγησας τῶν μεγίστων ἀγαθῶν εἴησαι δικαιοσύνην,
 ἢ τῶν τε ἀποβανόντων ἀπ' αὐτῶν ἔνεκα ἄξια κεκτῆσθαι,
 πολὺ δὲ μᾶλλον αὐτὰ αὐτῶν, οἷον ὁρᾶν, ἀκούειν, φρονεῖν,
 καὶ ὑγιαίνειν δή, καὶ ὅσ' ἄλλα ἀγαθὰ γόνιμα τῇ αὐτῷ D
 φύσει ἀλλ' οὐ δόξῃ ἐστίν,—τοῦτ' οὖν αὐτὸν ἐπαίνεσον
 δικαιοσύνης, ὃ αὐτὴν δι' αὐτὴν τὸν ἔχοντα ὄντινσιν καὶ
 ἀδικία βλάπτει· μισθοὺς δὲ καὶ δόξας πάρες ἄλλοις
 ἐπαινεῖν. ώς ἐγὼ τῶν μὲν ἄλλων ἀποδεχοίμην¹ ἀν οὕτως
 ἐπαιρούντων δικαιοσύνην καὶ ψεγόντων ἀδικίαν, δόξας τε
 περὶ αὐτῶν καὶ μισθοὺς ἐγκωμιαζόντων καὶ λοιδορούντων,
 σοῦ δὲ οὐκ ἄν, εἰ μὴ σὺ κελεύοις, διότι πάντα τὸν βίον
 οὐδὲν ἄλλο σκοπῶν διελήνθας ἥ τοῦτο. μὴ οὖν ἡμῖν E
 ἐγδείξῃ μόνον τῷ λόγῳ, ὅτι δικαιοσύνη ἀδικίας κρείττον,
 ἀλλὰ τί ποιοῦσα ἐκατέρᾳ τὸν ἔχοντα αὐτὴν δι' αὐτήν, ἐάν

¹ ἀποδεχοίμην II et in mg. A: ἀποσχοίμην in contextu A.

τε λανθάνη ἐάν τε μὴ θεούς τε καὶ ἀνθρώπους, ἢ μὲν ἀγαθόν,
ἢ δὲ κακόν ἐστι.

X. Καὶ ἐγὼ ἀκούσας ἀεὶ μὲν δὴ τὴν φύσιν τοῦ τε
Γλαύκωνος καὶ τοῦ Ἀδειμάντου ἡγάμην, ἀτὰρ οὖν καὶ
368 τότε πάνυ γε ἥσθην | καὶ εἶπον· Οὐ κακῶς εἰς ὑμᾶς, ὡ
παῖδες ἐκείνου τοῦ ἀνδρός, τὴν ἀρχὴν τῷν ἐλεγείων
ἐποίησεν ὁ Γλαύκωνος ἔραστής, εὐδοκιμήσαντας περὶ τὴν
Μεγαροῦ μάχην, εἰπών·

παῖδες Ἀρίστωνος, κλεινοῦ θεῖον γένος ἀνδρός.

τοῦτό μοι, ὃ φίλοι, εὖ δοκεῖ ἔχειν· πάνυ γὰρ θεῖον
πεπόνθατε, εἰ μὴ πέπεισθε ἀδικίαν δικαιοσύνης ἄμεινον
εἶναι, οὕτω δυνάμενοι εἰπεῖν ὑπὲρ αὐτοῦ. δοκεῖτε δή μοι
Β ὡς ἀληθῶς οὐ πεπείσθαι· τεκμαίρομαι δὲ ἐκ τοῦ ἄλλου
τοῦ ὑμετέρου τρόπου, ἐπεὶ κατά γε αὐτοὺς τοὺς λόγους
ἡπίστουν ἀν ὑμῖν· ὅσῳ δὲ μᾶλλον πιστεύω, τοσούτῳ
μᾶλλον ἀπορῶ ὃ τι χρήσωμαι· οὕτε γὰρ ὅπως βοηθῶ
ἔχω· δοκῶ γάρ μοι ἀδύνατος εἶναι· σημεῖον δέ μοι, ὅτι ἡ
πρὸς Θρασύμαχον λέγων φίμην ἀποφαίνειν, ὡς ἄμεινον
δικαιοσύνη ἀδικίας, οὐκ ἀπεδέξασθε μου· οὔτ' αὖ ὅπως μὴ
βοηθήσω ἔχω· δέδοικα γάρ, μὴ οὐδὲ ὅσιον ἦ παραγενό-
C μενον δικαιοσύνη κακηγορούμενη ἀπαγορεύειν καὶ μὴ
βοηθεῖν ἔτι ἐμπινέοντα καὶ δυνάμενον φθέγγεσθαι. κρά-
τιστον οὖν οὕτως ὅπως δύναμαι ἐπικουρεῖν αὐτῇ. ὃ τε
οὖν Γλαύκων καὶ οἱ ἄλλοι ἐδέοντο παντὶ τρόπῳ βοηθῆσαι
καὶ μὴ ἀνεῖναι τὸν λόγον, ἀλλὰ διερευνήσασθαι τί τέ
ἐστιν ἑκάτερον καὶ περὶ τῆς ὠφελίας αὐτοῦν τὰληθὲς
ποτέρως ἔχει. εἶπον οὖν ὅπερ ἐμοὶ ἔδοξεν, ὅτι Τὸ ζήτημα
Φ ἐπιχειροῦμεν οὐ φαῦλον ἀλλ' ὀξὺ βλέποντος, ὡς ἐμοὶ
φαίνεται. ἐπειδὴ οὖν ἡμεῖς οὐ δεινοί, δοκεῖ μοι, ἢν δ'
ἐγώ, τοιαύτην ποιήσασθαι ζήτησιν αὐτοῦ, οἴανπερ ἀν εἰ
προσέταξέ τις γράμματα σμικρὰ πόρρωθεν ἀναγνῶναι μὴ
πάνυ ὀξὺ βλέπουσιν, ἐπειτά τις ἐνευόησεν, ὅτι τὰ αὐτὰ

γράμματα ἔστι που καὶ ἄλλοθι μείζω τε καὶ ἐν μείζονι· ἔρμαιον ἀν ἐφάνη, οἶμαι, ἐκεῖνα πρῶτον ἀναγνόντας οὕτως ἐπισκοπεῦν τὰ ἐλάττω, εἰ τὰ αὐτὰ ὅντα τυγχάνει. Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη ὁ Ἀδείμαντος· ἀλλὰ τί τοιοῦτον, ὡς Σώκρατες, ἐν τῇ περὶ τὸ δίκαιον ζητήσει καθορᾶς; Ἐγώ σοι, ἔφην, Ε ἐρῶ. δικαιοσύνη, φαμέν, ἔστι μὲν ἀνδρὸς ἐνός, ἔστι δέ που καὶ ὄλης πόλεως; Πάνυ γε, ή δ' ὅς. Οὐκοῦν μείζον πόλις ἐνὸς ἀνδρός; Μεῖζον, ἔφη. Ἰσως τοίνυν πλειστὸν ἀν δικαιοσύνη ἐν τῷ μείζονι ἐνείη καὶ ῥάρων καταμαθεῖν. εἰ οὖν βιούλεσθε, πρῶτον ἐν | ταῖς πόλεσι ζητήσωμεν ποιόν τι 369 ἔστιν· ἔπειτα οὕτως ἐπισκεψώμεθα καὶ ἐν ἐνὶ ἑκάστῳ, τὴν τοῦ μείζονος ὁμοιότητα ἐν τῇ τοῦ ἐλάττου ιδέᾳ ἐπισκοποῦντες. Ἀλλά μοι δοκεῖ, ἔφη, καλῶς λέγειν. Ἄρ' οὖν, ήν δ' ἐγώ, εἰ γυγνομένην πόλιν θεασαίμεθα λόγῳ, καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτῆς ἴδοιμεν ἀν γυγνομένην καὶ τὴν ἀδικίαν; Τάχ' ἄν, ή δ' ὅς. Οὐκοῦν γενομένου αὐτοῦ ἐλπίς εὐπετέστερον ιδεῖν ὁ ζητοῦμεν; Πολύ γε. Δοκεῖ οὖν B χρῆγαι ἐπιχειρῆσαι περαίνειν; οἶμαι μὲν γάρ οὐκ ὀλίγον ἔργον αὐτὸν εἶναι· σκοπεῦτε οὖν. Ἐσκεπται, ἔφη ὁ Ἀδείμαντος· ἀλλὰ μὴ ἄλλως ποίει.

XI. Γίγνεται τοίνυν, ήν δ' ἐγώ, πόλις, ὡς ἐγῷμαι, ἐπειδὴ τυγχάνει ήμῶν ἔκαστος οὐκ αὐτάρκης, ἀλλὰ πολλῶν ἐνδεής· ή τίν' οἵει ἀρχὴν ἄλλην πόλιν οἰκίζειν; Οὐδεμίαν, ή δ' ὅς. Οὔτω δὴ ἄρα παραλαμβάνων ἄλλος ἄλλον ἐπ' ἄλλου, τὸν δὲ ἐπ' ἄλλου χρείᾳ, πολλῶν δεόμενοι, C πολλοὺς εἰς μίαν οἰκησιν ἀγείραντες κοινωνούς τε καὶ βοηθούς—ταύτη τῇ ξυνοικίᾳ ἐθέμεθα πόλιν ὅνομα. ή γάρ; Πάνυ μὲν οὖν. Μεταδίδωσι δὴ ἄλλος ἄλλῳ, εἴ τι μεταδίδωσιν, ή μεταλαμβάνει, οἰόμενος αὐτῷ ἄμεινον εἶναι; Πάνυ γε. Ἰθι δή, ήν δ' ἐγώ, τῷ λόγῳ ἐξ ἀρχῆς ποιῶμεν πόλιν. ποιήσει δὲ αὐτήν, ὡς ἔοικεν, ή ήμετέρα χρεία. Πώς δ' οὕ; Ἀλλὰ μὴν πρώτη γε καὶ μεγίστη τῶν χρειῶν ή τῆς τροφῆς παρασκευὴ τοῦ εἶναι τε καὶ ζῆν D

ένεκα. Παντάπασί γε. Δευτέρα δὴ οἰκήσεως, τρίτη δὲ ἐσθῆτος καὶ τῶν τοιούτων. "Εστι ταῦτα. Φέρε δὴ, ην δ' ἐγώ, πῶς ἡ πόλις ἀρκέσει ἐπὶ τοσαύτην παρασκευήν; ἄλλο τι γεωργὸς μὲν εἰς, ὁ δὲ οἰκοδόμος, ἄλλος δέ τις οὐφάντης; ἡ καὶ σκυτοτόμον αὐτόσε προσθήσομεν, ἡ τιν' ἄλλον τῶν περὶ τὸ σῶμα θεραπευτίν; Πάνυ γε. Εὕη δ' ἀνὴ ἡ γε ἀναγκαιοτάτη πόλις ἐκ τεττάρων ἡ πέντε ἀνδρῶν.

Ε Φαίνεται. Τί δὴ οὖν; ἔνα ἔκαστον τούτων δεῖ τὸ αὐτοῦ ἔργον ἅπασι κοινὸν κατατιθέναι, οἷον τὸν γεωργὸν ἔνα ὄντα παρασκευάζειν σιτία τέτταρσιν καὶ τετραπλάσιον χρόνον τε καὶ πόνον ἀναλίσκειν ἐπὶ σίτου παρασκευῆ, καὶ ἄλλοις κοινωνεῖν, ἡ ἀμελήσαντα ἑαυτῷ μόνον τέταρτον 370 μέρος ποιεῦν τούτου τοῦ | σιτίου ἐν τετάρτῳ μέρει τοῦ χρόνου, τὰ δὲ τρία, τὸ μὲν ἐπὶ τῇ τῆς οἰκίας παρασκευῆ διατρίβειν, τὸ δὲ ἴματίου, τὸ δὲ ὑποδημάτων, καὶ μὴ ἄλλοις κοινωνοῦντα πράγματα ἔχειν, ἀλλ' αὐτὸν δὶ' αὐτὸν τὰ αὐτοῦ πράττειν; καὶ ὁ Ἀδείμαντος ἔφη, Ἄλλ' ἵσως, ὁ Σωκρατες, οὕτω ῥᾶον¹ ἡ κείνως. Οὐδέν, ἡν δ' ἐγώ, μὰ Δία ἄποπον. ἐννοω γάρ καὶ αὐτὸς εἰπόντος σοῦ, ὅτι Β πρῶτον μὲν φύεται ἔκαστος οὐ πάνυ ὅμοιος ἔκάστῳ, ἀλλὰ διαφέρων τὴν φύσιν, ἄλλος ἐπ' ἄλλου ἔργου πρᾶξιν. ἡ οὐ δοκεῖ σοι; "Εμοιγε. Τί δέ; πότερον κάλλιον πράττοι ἀν τις εἰς ὃν πολλὰς τέχνας ἐργαζόμενος, ἡ ὅταν μίαν εἰς; "Οταν, ἡ δ' ὃς, εἰς μίαν. Ἄλλὰ μήν, οἶμαι, καὶ τόδε δῆλον, ὡς, ἐάν τις τινος παρῇ ἔργου καιρόν, διόλλυται. Δῆλον γάρ. Οὐ γάρ, οἶμαι, ἐθέλει τὸ πραττόμενον τὴν τοῦ πράττοντος σχολὴν περιμένειν, ἀλλ' ἀνάγκη τὸν Σ πράττοντα τῷ πραττομένῳ ἐπακολουθεῖν μὴ ἐν παρέργου μέρει. Ἀνάγκη. "Ἐκ δὴ τούτων πλείω τε ἔκαστα γίγνεται καὶ κάλλιον² καὶ ῥᾶον, ὅταν εἰς ἐν κατὰ φύσιν καὶ ἐν καιρῷ, σχολὴν τῶν ἄλλων ἄγων, πράττῃ. Παντάπασι μὲν οὖν. Πλειόνων δή, ὁ Ἀδείμαντε, δεῖ πολιτῶν ἡ

¹ ῥᾶον q: ῥάδιον A.

² κάλλιον codd.: an καλλίω?

τεττάρων ἐπὶ τὰς παρασκευὰς ὡν ἐλέγομεν. ὁ γάρ γεωργός, ὡς ἔοικεν, οὐκ αὐτὸς ποιήσεται ἑαυτῷ τὸ ἄροτρον, εἰ μέλλει καλὸν εἶναι, οὐδὲ σμινύην οὐδὲ τἄλλα ὅργανα Δ ὅσα περὶ γεωργίαν. οὐδὲ ἀνὸς οἰκοδόμος· πολλῶν δὲ καὶ τούτῳ δεῖ. ὡσαύτως δ' ὁ ὑφάντης τε καὶ ὁ σκυτοτόμος. Ἐ Αληθῆ. Τέκτονες δὴ καὶ χαλκῆς καὶ τοιοῦτοί τινες πολλοὶ δημιουργοί, κουνωνοὶ ἡμῖν τοῦ πολιχνίου γιγνόμενοι, συχνὸν αὐτὸς ποιοῦσιν. Πάνυ μὲν οὖν. Ἐ Αλλ' οὐκ ἂν πω πάνυ γε μέγα τι εἴη, εἰ αὐτοῖς βουκόλους τε καὶ ποιμένας τούς τε ἄλλους νομέας προσθεῖμεν, ἵνα οἵ τε Ε γεωργοὶ ἐπὶ τὸ ἄροῦν ἔχοιεν βοῦς, οἵ τε οἰκοδόμοι πρὸς τὰς ἀγωγὰς μετὰ τῶν γεωργῶν χρῆσθαι ὑποζυγίοις, ὑφάνται δὲ καὶ σκυτοτόμοι δέρμασίν τε καὶ ἐρίοις. Οὐδέ γε, ἢ δ' ὅσ, σμικρὰ πόλις ἀν εἴη ἔχουσα πάντα ταῦτα. Ἐ Αλλὰ μήν, ἦν δ' ἐγώ, κατοικίσαι γε αὐτὴν¹ τὴν πόλιν εἰς τοιοῦτον τόπον, οὗ ἐπεισαγωγίμων μὴ δεήσεται, σχεδόν τι ἀδύνατον. Ἐ Λδύνατον γάρ. Προσδείσει ἄρα ἔτι καὶ ἄλλων, οἱ ἐξ ἄλλης πόλεως αὐτῇ κομιοῦσιν ὡν δεῖται. Δεήσει. Καὶ μὴν κενὸς ἀν ἵη² ὁ διάκονος, μηδὲν ἄγων ὡν ἐκεῖνοι δέονται, παρ' ὧν ἀν κομίζωνται ὡν ἀν αὐτοῖς | χρεία, κενὸς ἄπεισιν. ἢ γάρ; Δοκεῖ μοι. Δεῖ δὴ τὰ 371 οἴκοι μὴ μόνον ἑαυτοῖς ποιεῖν ἴκανά, ἄλλὰ καὶ οīα καὶ ὅσα ἐκείνοις ὡν ἀν δέονται. Δεῖ γάρ. Πλειόνων δὴ γεωργῶν τε καὶ τῶν ἄλλων δημιουργῶν δεῖ ἡμῖν τῇ πόλει. Πλειόνων γάρ. Καὶ δὴ καὶ τῶν ἄλλων διακόνων που τῶν τε εἰσαξόντων καὶ ἐξαξόντων ἔκαστα. οὗτοι δέ εἰσιν ἔμποροι. ἢ γάρ; Ναί. Καὶ ἔμπόρων δὴ δεησόμεθα. Πάνυ γε. Καὶ ἐὰν μέν γε κατὰ θάλατταν ἢ ἔμπορία γίγνηται, συχρῶν καὶ ἄλλων προσδεήσεται τῶν ἐπιστημόνων τῆς Β περὶ τὴν θάλατταν ἐργασίας. Συχρῶν μέντοις.

XII. Τί δὲ δή; ἐν αὐτῇ τῇ πόλει πῶς ἀλλήλοις

¹ αὐτὴν codd: αν Herwerden.² ἵη q: εἴη Λ.

μεταδώσουσιν ὡν ἀν ἔκαστοι ἐργάζωνται; ὡν δὴ ἔνεκα καὶ κοινωνίαν ποιησάμενοι πόλιν φύκίσαμεν. Δῆλον δή, ἢ δ' ὅς, ὅτι πωλοῦντες καὶ ὧνούμενοι. Ἀγορὰ δὴ ἡμῖν καὶ νόμισμα ξύμβολον τῆς ἀλλαγῆς ἔνεκα γενήσεται ἐκ Στούτου. Πάνυ μὲν οὖν. "Αν οὖν κομίσας ὁ γεωργὸς εἰς τὴν ἀγοράν τι ὡν ποιεῖ, ἢ τις ἄλλος τῶν δημιουργῶν, μὴ εἰς τὸν αὐτὸν χρόνον ἥκη τοῖς δεομένοις τὰ παρ' αὐτοῦ ἀλλάξασθαι, ἀργήσει τῆς αὐτοῦ δημιουργίας καθίμενος ἐν ἀγορᾷ; Οὐδαμῶς, ἢ δ' ὅς, ἄλλὰ εἰσὶν οἱ τοῦτο ὄρῳντες ἑαυτοὺς ἐπὶ τὴν διακονίαν τάπτουσιν ταύτην, ἐν μὲν ταῖς ὄρθως οἰκουμέναις πόλεσι σχεδόν τι οἱ ἀσθενέστατοι τὰ σώματα καὶ ἀχρεῖοί τι ἄλλο ἔργον πράττειν. αὐτοῦ γάρ **D** δεῖ μένοντας αὐτοὺς περὶ τὴν ἀγορὰν τὰ μὲν ἀντ' ἀργυρίου ἀλλάξασθαι τοῖς τι δεομένοις ἀποδόσθαι, τοῖς δὲ ἀντὶ αὐτοῦ ἀργυρίου διαλλάττειν, ὅσοι τι δέονται πρίασθαι. Αὕτη ἄρα, ἦν δὲ ἐγώ, ἡ χρεία καπήλων ἡμῖν γένεσιν ἐμποιεῖ τῇ πόλει. ἢ οὐ καπήλους καλοῦμεν τοὺς πρὸς ὧνήν τε καὶ πρᾶσιν διακονοῦντας ἴδρυμένους ἐν ἀγορᾷ, τοὺς δὲ πλάνητας ἐπὶ τὰς πόλεις ἐμπόρους; Πάνυ μὲν οὖν. "Ετι δή, τινες, ως ἐγῷμαι, εἰσὶ καὶ ἄλλοι διάκονοι, οἱ ἀν τὰ μὲν τῆς **E** διανοίας μὴ πάνυ ἀξιοκοινώνητοι ὥσιν, τὴν δὲ τοῦ σώματος ἰσχὺν ἱκανὴν ἐπὶ τοὺς πόνους ἔχωσιν· οἱ δὴ πωλοῦντες τὴν τῆς ἰσχύος χρείαν, τὴν τιμὴν ταύτην μισθὸν καλοῦντες, κέκληνται, ως ἐγῷμαι, μισθωτοί· ἢ γάρ; Πάνυ μὲν οὖν. Πλήρωμα δὴ πόλεως εἰσιν, ως ἔοικε, καὶ μισθωτοί. Δοκεῖ μοι. "Αρ' οὖν, ω 'Αδείμαντε, ἥδη ἡμῖν ηὔξηται ἡ πόλις, ὥστ' εἶναι τελέα; "Ισως. Ποῦ οὖν ἂν ποτε ἐν αὐτῇ εἴη ἡ τε δικαιοσύνη καὶ ἡ ἀδικία; καὶ τίνι 372 ἔμμα ἐγγενομένη ὡν ἐσκέμμεθα; 'Εγὼ μέν, ἔφη, | οὐκ ἐνυοῶ, ω Σώκρατες, εἰ μή που ἐν αὐτῶν τούτων χρείᾳ τινὶ τῇ πρὸς ἄλλήλους. 'Αλλ' ἴσως, ἦν δὲ ἐγώ, καλῶς λέγεις· καὶ σκεπτέον γε καὶ οὐκ ἀποκυνητέον.

πρῶτον οὖν σκεψώμεθα, τίνα τρόπον διαιτήσονται οἱ

οὕτω παρεσκευασμένοι. ἄλλο τι ἡ σύντον τε ποιοῦντες καὶ οἶνον καὶ ίμάτια καὶ ὑποδήματα; καὶ οἰκοδομησάμενοι οἰκίας θέρους μὲν τὰ πολλὰ γυμνοί τε καὶ ἀνυπόδητοι ἐργάσονται, τοῦ δὲ χειμῶνος ἡμεριεσμένοι τε καὶ ὑποδεδε- Β μένοι ἱκανῶς· θρέψονται δὲ ἐκ μὲν τῶν κριθῶν ἄλφιτα σκευαζόμενοι, ἐκ δὲ τῶν πυρῶν ἄλευρα· τὰ μὲν πέψαντες, τὰ δὲ μάξαντες μάζας γενναίας καὶ ἄρτους ἐπὶ κάλαμον τινα παραβαλλόμενοι ἡ φύλλα καθαρά, κατακλινέντες ἐπὶ στιβάδων ἐστρωμένων μίλακί τε καὶ μυρρίναις, εὐωχήσονται αὐτοί τε καὶ τὰ παιδία, ἐπιπίνοντες τοῦ οἴνου, ἐστεφανωμένοι καὶ ὑμνοῦντες τοὺς θεούς, ἡδέως ξυνόντες ἀλλήλοις, οὐχ ὑπὲρ τὴν οὐσίαν ποιούμενοι τοὺς Σ παῖδας, εὐλαβούμενοι πενίαν ἡ πόλεμον.

XIII. Καὶ δὲ Γλαύκων ὑπολαβών, "Ανευ ὅψου, ἔφη, ως ἔοικας, ποιεῖς τοὺς ἄνδρας ἐστιωμένους. 'Αληθῆ, ἦν δ' ἐγώ, λέγεις. ἐπελαθόμην ὅτι καὶ ὅψον ἔξουσιν. ἀλλα τε δῆλον ὅτι καὶ ἐλάσσας καὶ τυρὸν καὶ βολβοὺς καὶ λάχανα οἷα δὴ ἐν ἀγροῖς ἐψήματα ἐψήσονται. καὶ τραγήματά που παραθήσομεν αὐτοῖς τῶν τε σύκων καὶ ἐρεβίνθων καὶ κυάμων, καὶ μύρτα καὶ φηγούς σποδιοῦσιν πρὸς τὸ πῦρ, Δ μετρίως ὑποπίνοντες· καὶ οὕτω διάγοντες τὸν βίον ἐν εἰρήνῃ μετὰ ὑγιείας, ως εἰκός, γηραιοὶ τελευτῶντες ἄλλον τοιοῦτον βίον τοῖς ἐκγόνοις παραδώσουσιν. καὶ ὅς, Εἰ δὲ ὑῶν πόλιν, ὡς Σώκρατες, ἔφη, κατεσκεύαζες, τί ἀν αὐτὰς ἄλλο ἢ ταῦτα ἔχόρταζες; 'Λλλὰ πῶς χρή, ἦν δ' ἐγώ, ὡς Γλαύκων; "Λπερ νομίζεται, ἔφη· ἐπί τε κλινῶν κατακεῖσθαι, οἷμαι, τοὺς μέλλοντας μὴ ταλαιπωρεῖσθαι, καὶ ἀπὸ τραπεζῶν δειπνεῖν, καὶ ὅφα ἀπερ καὶ οἱ νῦν ἔχουσι Ε καὶ τραγήματα. Εἰεν, ἦν δ' ἐγώ, μανθάνω· οὐ πόλιν, ως ἔοικε, σκοποῦμεν μάνον ὅπως γύγνεται, ἄλλὰ καὶ τρυφῶσαν πόλιν. ἵσως οὖν οὐδὲ κακῶς ἔχει· σκοποῦντες γάρ καὶ τοιαύτην τάχ' ἀν κατίδοιμεν τὴν τε δικαιοσύνην καὶ ἀδικίαν ὅπη ποτὲ ταῖς πόλεσιν ἐμφίονται. ἡ μὲν οὖν

ἀληθινὴ πόλις δοκεῖ μοι εἶναι ἡν διεληλύθαμεν, ὥσπερ
 ὑγιῆς τις· εἰ δ' αὖ βούλεσθε, καὶ φλεγμαίνουσαν πόλιν
 θεωρήσωμεν. οὐδὲν ἀποκωλύει. ταῦτα γάρ δή τισιν, ὡς
 373 δοκεῖ, | οὐκ ἔξαρκέσει, οὐδὲν αὕτη ἡ δίαιτα, ἀλλὰ κλῖναι τε
 προσέσονται καὶ τράπεζαι καὶ τάλλα σκεύη, καὶ ὅφα δὴ
 καὶ μύρα καὶ θυμιάματα καὶ ἑταῖραι καὶ πέμματα, ἔκαστα
 τούτων παντοδαπά. καὶ δὴ καὶ ἀ τὸ πρῶτον ἐλέγομεν
 οὐκέτι τάναγκαῖα θετέον, οἰκίας τε καὶ ιμάτια καὶ ὑποδή-
 ματα, ἀλλὰ τήν τε ζωγραφίαν κινητέον καὶ τὴν ποικιλίαν¹
 καὶ χρυσὸν καὶ ἐλέφαντα καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα κτητέον.
 Β ἡ γάρ; Ναί, ἔφη. Οὐκοῦν μείζονά τε αὖ τὴν² πόλιν δεῖ
 ποιεῖν, ἐκείνη γάρ ἡ ὑγιεινὴ οὐκέτι ίκανή, ἀλλ' ἥδη ὅγκου
 ἐμπληστέα καὶ πλήθους, ἀ οὐκέτι τοῦ ἀναγκαίου ἔνεκά
 ἔστιν ἐν ταῖς πόλεσιν, οἷον οἵ τε θηρευτὰ πάντες οἵ τε
 μιμηταί, πολλοὶ μὲν οἱ περὶ τὰ σχήματά τε καὶ χρώματα,
 πολλοὶ δὲ οἱ περὶ μουσικήν, ποιηταί τε καὶ τούτων
 ὑπηρέται, ῥαψῳδοί, ὑποκριταί, χορευταί, ἐργολάβοι, σκευῶν
 Σ τε παντοδαπῶν δημιουργοί, τῶν τε ἄλλων καὶ τῶν περὶ
 τὸν γυναικεῖον κόσμον. καὶ δὴ καὶ διακόνων πλειόνων
 δεησόμεθα. ἡ οὐ δοκεῖ δεήσειν παιδαγωγῶν, τιτθῶν,
 τροφῶν, κομμωτριῶν, κουρέων, καὶ αὖ ὁψοποιῶν τε καὶ
 μαγείρων; ἔτι δὲ καὶ συβωτῶν προσδεησόμεθα· τοῦτο
 γάρ ήμūn ἐν τῇ προτέρᾳ πόλει οὐκ ἐνῆν· ἔδει γάρ οὐδέν·
 ἐν δὲ ταύτῃ καὶ τούτου προσδεήσει, δεήσει δὲ καὶ τῶν
 ἄλλων βοσκημάτων παμπόλλων, εἴ τις αὐτὰ ἔδεται. Η
 Δ γάρ; Πῶς γάρ οὖ; Οὐκοῦν καὶ ιατρῶν ἐν χρείαις ἐσόμεθα
 πολὺ μᾶλλον οὔτω διαιτώμενοι ἡ ὡς τὸ πρότερον; Πολύ
 γε.

XIV. Καὶ ἡ χώρα που ἡ τότε ίκανὴ τρέφειν τοὺς
 τότε σμικρὰ δὴ ἔξ ίκανῆς ἔσται· ἡ πῶς λέγομεν; Οὕτως,
 ἔφη. Οὐκοῦν τῆς τῶν πλησίον χώρας ήμūn ἀποτμητέον,
 εἰ μέλλομεν ίκανὴν ἔξειν οὐμεῖν τε καὶ ἀροῦν, καὶ ἐκείνοις

¹ καὶ τὴν ποικιλίαν Π: ομ. Α.

² αὖ τὴν Π: αὐτὴν Α.

αὐτῆς ἡμετέρας, ἐὰν καὶ ἐκεῦνοι ἀφώσιν αὐτοὺς ἐπὶ χρημάτων κτῆσιν ἅπειρου, ὑπερβάντες τὸν τῶν ἀναγκαίων ὄρον; Πολλὴ ἀνάγκη, ἔφη, ὁ Σώκρατες. Πολεμήσομεν Ε τὸ μετὰ τοῦτο, ὁ Γλαύκων; ἢ πῶς ἔσται; Οὕτως, ἔφη. Καὶ μηδέν γέ πω λέγωμεν, ἵν δὲ ἐγώ, μήτ' εἰ τι κακὸν μήτ' εἰ ἀγαθὸν ὁ πόλεμος ἐργάζεται, ἀλλὰ τοσοῦτον μόνον, ὅτι πολέμου αὐτὸν γένεσιν ηὑρήκαμεν, ἐξ ὧν μάλιστα τὰς πόλεσιν καὶ ἴδια καὶ δημοσίᾳ κακὰ γίγνεται ὅταν γίγνηται. Πάνυ μὲν οὖν. ³⁷⁴Ἐτι δή, ὁ φίλε, μείζονος τῆς πόλεως δεῖ οὕτι σμικρῷ, ἀλλ' ὅλῳ στρατοπέδῳ, δὲ ἐξελθὸν ὑπὲρ τῆς οὐσίας ἀπάσης καὶ ὑπὲρ ὧν νῦν δὴ ἐλέγομεν διαμαχεῖται τοῖς ἐπιοῦσιν. Τί δέ; ἢ δέ ὅς· αὐτοὶ οὐχ ἰκανοί; Οὔκ, εἰ σύ γε, ἵν δὲ ἐγώ, καὶ ἡμεῖς ἀπαντες ὥμολογήσαμεν καλῶς, ἡνίκα ἐπλάττομεν τὴν πόλιν· ὥμολογοῦμεν δέ που, εἰ μέμνησαι, ἀδύνατον ἔνα πολλὰς καλῶς ἐργάζεσθαι τέχνας. Ἀληθῆ λέγεις, ἔφη. Τί οὖν; ἵν δὲ ἐγώ· ἢ περὶ τὸν πόλεμον ἀγωνία οὐ τεχνικὴ δοκεῖ ^B εἶναι; Καὶ μάλα, ἔφη. ⁹Η οὖν τι σκυτικῆς δεῖ μᾶλλον κιήδεσθαι ἢ πολεμικῆς; Οὐδαμῶς. Ἀλλ' ἄρα τὸν μὲν σκυτοτόμον διεκαλύομεν μήτε γεωργὸν ἐπιχειρεῖν εἴναι ἄμα μήτε ὑφάντην μήτε οἰκοδόμον, ἀλλὰ σκυτοτόμον¹, ἵνα δὴ ἡμῖν τὸ τῆς σκυτικῆς ἔργον καλῶς γίγνοιτο, καὶ τῶν ἄλλων εἰνὶ ἐκάστῳ ὡσαύτως ἐν ἀπεδίδομεν, πρὸς δὲ ἐπεφύκει ἔκαστος καὶ ἐφ' ὃ ἔμελλε τῶν ἄλλων σχολὴν ἄγων διὰ βίου αὐτὸν ἐργαζόμενος οὐ παριεὶς τοὺς καιροὺς ^C καλῶς ἀπεργάζεσθαι· τὰ δὲ διὰ περὶ τὸν πόλεμον πότερον οὐ περὶ πλείστου ἐστὶν εὖ ἀπεργασθέντα; ἢ οὕτω ῥάδιον, ὥστε καὶ γεωργῶν τις ἄμα πολεμικὸς ἔσται καὶ σκυτοτομῶν καὶ ἄλλην τέχνην ἡντινοῦν ἐργαζόμενος, πεττευτικὸς δὲ ἢ κυβευτικὸς ἰκανῶς οὐδέ ἀν εἰς γένοιτο μὴ αὐτὸν ἄκατον ἐκ παιδὸς ἐπιτηδεύων, ἀλλὰ παρέργῳ χρώμενος; καὶ ἀσπίδα μὲν λιπθὼν ἢ τι ἄλλο τῶν πολεμικῶν ὅπλων τε ^D

¹ ἀλλὰ σκυτοτόμον ΙΙ: ομ. Α.

καὶ ὄργάνων αὐθημερὸν ὀπλιτικῆς ἡ τινος ἄλλης μάχης
τῶν κατὰ πόλεμον ἵκανὸς ἔσται ἀγωνιστής, τῶν δὲ ἄλλων
ὄργάνων οὐδένα δημιουργὸν οὐδὲ ἀθλητὴν ληφθὲν
ποιήσει, οὐδὲ ἔσται χρήσιμον τῷ μήτε τὴν ἐπιστήμην
ἐκάστου λαβόντι μήτε τὴν μελέτην ἵκανὴν παρασχομένῳ;
Πολλοῦ γὰρ ἂν, ἥ δ' ὅς, τὰ ὄργανα ἦν ἄξια.

XV. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, ὅσῳ μέγιστον τὸ τῶν
Ε φυλάκων ἔργον, τοσούτῳ σχολῆς τε τῶν ἄλλων πλείστης
ἄν εἴη καὶ αὖ τέχνης τε καὶ ἐπιμελείας μεγίστης δεόμενον.
Οἷμαι ἔγωγε, ἥ δ' ὅς. Ἀρ' οὖν καὶ φύσεως ἐπιτηδείας
εἰς αὐτὸ τὸ ἐπιτήδευμα; Πῶς δ' οὕ; Ἡμέτερον δὴ ἔργον
ἄν εἴη, ὡς ἔοικεν, εἴπερ οἷοί τ' ἐσμέν, ἐκλέξασθαι, τίνες
τε καὶ ποῖαι φύσεις ἐπιτήδειαι εἰς πόλεως φυλακήν.
Ἡμέτερον μέντοι. Μὰ Δία, ἦν δ' ἐγώ, οὐκ ἄρα φαῦλον
πρᾶγμα ἡράμεθα· ὅμως δὲ οὐκ ἀποδειλιατέον, ὅσον γ' ἄν
375 δύναμις παρείκη. | Οὐ γὰρ οὖν, ἔφη. Οἴει οὖν τι, ἦν δ'
ἐγώ, διαφέρειν φύσιν γενναίου σκύλακος εἰς φυλακὴν
νεανίσκου εὐγενοῦς; Τὸ ποῖον λέγεις; Οἶον δέξύν τέ που
δεῖ αὐτοῦ ἑκάτερον εἶναι πρὸς αἰσθησιν καὶ ἐλαφρὸν πρὸς
τὸ αἰσθανόμενον διωκαθεῖν, καὶ ἴσχυρὸν αὖ, ἐὰν δέῃ
ἔλόντα διαμάχεσθαι. Δεῖ γὰρ οὖν, ἔφη, πάντων τούτων.
Καὶ μὴν ἀνδρείον γε, εἴπερ εὖ μαχεῖται. Πῶς δ' οὕ;
Ἀνδρεῖος δὲ εἶναι ἄρα ἔθελήσει ὁ μὴ θυμοειδῆς εἴτε ἵππος
Β εἴτε κύων ἥ ἄλλο ὄτιον ζῷον; ἥ οὐκ ἐννευόηκας, ὡς
ἄμαχόν τε καὶ ἀνίκητον θυμός, οὖ παρόντος ψυχὴ πᾶσα
πρὸς πάντα ἀφοβός τέ ἔστι καὶ ἀήτητος; Ἐννευόηκα.
Τὰ μὲν τοίνυν τοῦ σώματος οἶον δεῖ τὸν φύλακα εἶναι,
δῆλα. Ναί. Καὶ μὴν καὶ τὰ τῆς ψυχῆς, ὅτι γε θυμοειδῆ.
Καὶ τοῦτο. Πῶς οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ὡς Γλαύκων, οὐκ ἄγριοι
ἄλλήλοις ἔσονται καὶ τοὺς ἄλλοις¹ πολίταις, ὅντες τοιοῦτοι
τὰς φύσεις; Μὰ Δία, ἥ δ' ὅς, οὐ ράδίως. Ἀλλὰ μέντοι
C δεῖ γε πρὸς μὲν τοὺς οἰκείους πράους αὐτοὺς εἶναι, πρὸς

¹ ἄλλοις *q*: ἄλλοτροις Λ.

δὲ τοὺς πολεμίους χαλεπούς· εἰ δὲ μή, οὐ περιμενοῦσιν ἄλλους σφᾶς διολέσαι, ἀλλ’ αὐτοὶ φθῆσονται αὐτὸ δράσαντες. Ἀληθῆ, ἔφη. Τί οὖν, ἦν δ’ ἐγώ, ποιήσομεν; πόθεν ἄμα πρᾶου καὶ μεγαλόθυμου ήθος εὑρήσομεν; ἐναντία γάρ που θυμοειδεῖ πραεῖα φύσις. Φαίνεται. Ἀλλὰ μέντοι τούτων ὅποτέρου ἀν στέρηται, φύλαξ ἀγαθὸς οὐ μὴ γένηται· ταῦτα δὲ ἀδυνάτοις ἔοικεν, καὶ οὕτω δὴ ξυμβαίνει ἀγαθὸν φύλακα ἀδύνατον γενέσθαι. Δ Κινδυνεύει, ἔφη. καὶ ἐγὼ ἀπορήσας τε καὶ ἐπισκεψάμενος τὰ ἔμπροσθεν, Δικαίως γε, ἦν δ’ ἐγώ, ὡς φίλε, ἀποροῦμεν· ἵς γάρ προύθέμεθα εἰκόνος ἀπελείφθημεν. Πῶς λέγεις; Οὐκ ἐνοίσαμεν, ὅτι εἰσὶν ἄρα φύσεις, οἵας ἡμεῖς οὐκ φήθημεν, ἔχουσαι τάναντία ταῦτα. Ποῦ δή; Ἰδοι μὲν ἀν τις καὶ ἐν ἄλλοις ζώοις, οὐ μέντ’ ἀν ἥκιστα ἐν φῇ ἡμεῖς παρεβάλλομεν τῷ φύλακι. οἰσθα γάρ που τῶν γενναίων Ε κυνῶν, ὅτι τοῦτο φύσει αὐτῶν τὸ ήθος, πρὸς μὲν τοὺς συνήθεις τε καὶ γυναρίμους ὡς οἶόν τε πραοτάτους εἶναι, πρὸς δὲ τοὺς ἀγνῶτας τούναντίον. Οἶδα μέντοι. Τοῦτο μὲν ἄρα, ἦν δ’ ἐγώ, δυνατόν, καὶ οὐ παρὰ φύσιν ζητοῦμεν τοιούτον εἶναι τὸν φύλακα. Οὐκ ἔοικεν.

XVI. Ἀρ' οὖν σοι δοκεῖ ἔτι τοῦδε προσδεῖσθαι ὁ φυλακικὸς ἐσόμενος, πρὸς τῷ θυμοειδεῖ ἔτι προσγενέσθαι φιλόσοφος τὴν φύσιν; Πῶς δή; ἔφη· οὐ γάρ | ἐνυοῶ. 376 Καὶ τοῦτο, ἦν δ’ ἐγώ, ἐν τοῖς κυσὶν κατόψει, δὲ καὶ ἄξιον θαυμάσαι τοῦ θηρίου. Τὸ ποῖον; "Οτι δὸν¹ μὲν ἀν ἔδῃ ἀγνῶτα, χαλεπαίνει, οὐδὲν δὴ² κακὸν προπεποιθώς³. δὸν δὲ ἀν γιώριμον, ἀσπάζεται, καὶ μηδὲν πώποτε ἵπ' αὐτοῦ ἀγαθὸν πεπόνθη. ἡ οὕπω τοῦτο ἔθαύμασας; Οὐ πάνυ, ἔφη, μέχρι τούτου προσέσχον τὸν νοῦν· ὅτι δέ που δρᾶ ταῦτα, δῆλον. Ἀλλὰ μὴν κομψόν γε φαίνεται τὸ πάθος αὐτοῦ τῆς φύσεως καὶ ὡς ἀληθῶς φιλόσοφον. Πῆ δή; Β

¹ ὅτι δὸν ΙΙ: δὸν Α.² δὴ γ: δὲ Α.³ προπεποιθώς ΙΙ:προσπεποιθώς Α¹: προπεποιθώς Α².

Ὅτι, ἦν δ' ἐγώ, ὅψιν οὐδενὶ ἄλλῳ φίλην καὶ ἔχθρὰν διακρίνει, ἡ τῷ τὴν μὲν καταμαθεῖν, τὴν δὲ ἀγνοῆσαι. καίτοι πῶς οὐκ ἀν φιλομαθὲς εἴη, συνέσει τε καὶ ἀγνοίᾳ ὁριζόμενον τό τε οἰκείον καὶ τὸ ἀλλότριον; Οὐδαμῶς, ἡ δ' ὅς, ὅπως οὐ. Ἀλλὰ μέντοι, εἶπον ἐγώ, τό γε φιλομαθὲς καὶ φιλόσοφον ταύτον; Ταύτον γάρ, ἔφη. Οὐκοῦν θαρροῦντες τιθῶμεν καὶ ἐν ἀνθρώπῳ, εἰ μέλλει πρὸς τοὺς Σοίκείους καὶ γνωρίμους πρᾶός τις ἔσεσθαι, φύσει φιλόσοφον καὶ φιλομαθῆ αὐτὸν δεῖν εἶναι; Τιθῶμεν, ἔφη. Φιλόσοφος δὴ καὶ θυμοειδής καὶ ταχὺς καὶ ἰσχυρὸς ἡμῖν τὴν φύσιν ἔσται ὁ μέλλων καλὸς κάγαθὸς ἔσεσθαι φύλαξ πόλεως; Παντάπασι μὲν οὖν, ἔφη. Οὗτος μὲν δὴ ἀν οὔτως ὑπάρχοι. Θρέψονται δὲ δὴ ἡμῖν οὗτοι καὶ παιδευθήσονται τίνα τρόπουν; καὶ ἄρα τι προοῦργον ἡμῖν ἔστιν αὐτο-

D σκοποῦσι πρὸς τὸ κατιδεῖν, οὐπερ ἔνεκα πάντα σκοποῦμεν, δικαιοσύνην τε καὶ ἀδικίαν τίνα τρόπουν ἐν πόλει γίγνεται, ἵνα μὴ ἐῶμεν ἴκανὸν λόγον ἡ συχνὸν διεξίωμεν¹; καὶ ὁ τοῦ Γλαύκωνος ἀδελφὸς Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη, ἐγωγε προσδοκῶ προοῦργον εἶναι εἰς τοῦτο ταύτην τὴν σκέψιν. Μὰ Δία, ἦν δ' ἐγώ, ω φίλε Ἀδείμαντε, οὐκ ἄρα ἀφετέον, οὐδὲ εἰ μακροτέρα τυγχάνει οὖσα. Οὐ γάρ οὖν. "Ιθι οὖν, ὥσπερ ἐν μύθῳ μυθολογοῦντές τε καὶ σχολὴν ἄγοντες

E λόγῳ παιδεύωμεν τοὺς ἄνδρας. Ἀλλὰ χρή.

XVII. Τίς οὖν ἡ παιδεία; ἡ χαλεπὸν εὑρεῖν βελτίω τῆς ὑπὸ τοῦ πολλοῦ χρόνου ηύρημένης; ἔστιν δέ που ἡ μὲν ἐπὶ σώμασι γυμναστική, ἡ δ' ἐπὶ ψυχῆ μουσική. "Εστιν γάρ. Ἀρ' οὖν οὐ μουσικῇ πρότερον ἀρξόμεθα παιδεύοντες ἡ γυμναστική; Πῶς δ' οὐ; Μουσικῆς δ', εἶπον², τίθης λόγους, ἡ οὐ; "Εγωγε. Λόγων δὲ διττὸν εἶδος, τὸ μὲν ἀληθές, ψεῦδος δ' ἔτερον; Ναί. Παιδευτέον 377 δ' | ἐν ἀμφοτέροις, πρότερον δ' ἐν τοῖς ψεύδεσιν; Οὐ

¹ ἵνα—διεξίωμεν, quae in marg. præbet A, nescio an sint delenda.

² εἶπον F v: εἶπὼν A.

μανθάνω, ἔφη, πῶς λέγεις. Οὐ μανθάνεις, ἢν δὲ ἐγώ, ὅτι πρῶτον τοὺς παιδίοις μύθους λέγομεν; τοῦτο δέ που ὡς τὸ ὄλον εἰπεῖν ψεῦδος, ἔνι δὲ καὶ ἀληθῆ. πρότερον δὲ μύθοις πρὸς τὰ παιδία ἡ γυμνασίοις χρώμεθα. "Εστι ταῦτα. Τοῦτο δὴ ἔλεγον, ὅτι μουσικῆς πρότερον ἀπτέον ἡ γυμναστικής. Ὁρθῶς, ἔφη. Οὐκοῦν οὖσθ' ὅτι ἀρχὴ παντὸς ἔργου μέγιστον, ἄλλως τε καὶ νέῳ καὶ ἀπαλῷ ὁτῳοῦν; Β μάλιστα γάρ δὴ τότε πλάττεται καὶ ἐνδύεται τύπον¹, ὃν ἦν τις βούληται ἐνσημήνασθαι ἔκαστω. Κομιδῇ μὲν οὖν. Ἄρ' οὖν ῥᾳδίως οὕτω παρήσομεν τοὺς ἐπιτυχόντας ὑπὸ τῶν ἐπιτυχόντων μύθους πλασθέντας ἀκούειν τοὺς παῖδας καὶ λαμβάνειν ἐν ταῖς ψυχαῖς ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐναντίας δόξας ἐκείναις, ἃς, ἐπειδὴν τελεωθῶσιν, ἔχειν οἰησόμεθα δεῦν αὐτούς; Οὐδ' ὁπωστιοῦν παρήσομεν. Πρῶτον δὴ ἡμῖν, ὡς ἔοικεν, ἐπιστατητέον τοὺς μυθοποιοῖς, καὶ δὲ μὲν **C** ἀν καλὸν ποιήσωσιν, ἐγκριτέον, ὃν δὲ ἀν μή, ἀποκριτέον· τοὺς δὲ ἐγκριθέντας πείσομεν τὰς τροφούς τε καὶ μητέρας λέγειν τοῖς παισὶν καὶ πλάττειν τὰς ψυχὰς αὐτῶν τοῖς μύθοις πολὺ μᾶλλον ἢ τὰ σώματα ταῖς χερσίν· ὅν δὲ νῦν λέγουσι τοὺς πολλοὺς ἐκβλητέον. Ποίους δή; ἔφη. Ἐν τοῖς μείζοσιν, ἢν δὲ ἐγώ, μύθοις ὀψόμεθα καὶ τοὺς ἐλάττους. δεῖ γάρ δὴ τὸν αὐτὸν τύπον εἶναι καὶ ταῦτὸν δύνασθαι τούς τε μείζους καὶ τοὺς ἐλάττους. ἢ οὐκ οἴει; **D** "Ἐγωγ", ἔφη· ἀλλ' οὐκ ἐννοῶ οὐδὲ τοὺς μείζους τίνας λέγεις. Οὓς Ἡσίοδός τε, εἶπον, καὶ "Ομηρος ἡμῖν ἐλεγέτην καὶ οἱ ἄλλοι ποιηταί. οὗτοι γάρ που μύθους τοῖς ἀνθρώποις ψευδεῖς συντιθέντες ἔλεγόν τε καὶ λέγουσι. Ποίους δή, ἢ δὲ ὅς, καὶ τί αὐτῶν μεμφόμενος λέγεις; "Οπερ, ἢν δὲ ἐγώ, χρὶ καὶ πρῶτον καὶ μάλιστα μέμφεσθαι, ἄλλως τε καὶ ἐάν τις μὴ καλῶς ψεύδηται. Τί τοῦτο; **E** "Οταν εἰκάζῃ τις κακῶς τῷ λόγῳ περὶ θεῶν τε καὶ ἡρώων οἵοι εἰσιν, ὥσπερ γραφεὺς μηδὲν ἐοικότα γράφων οἷς ἀν

¹ τύπον H. Richards: τύπος codd.

ζμοια βουληθή γράψαι. Καὶ γάρ, ἔφη, δρθῶς ἔχει τά γε τοιαῦτα μέμφεσθαι. ἀλλὰ πῶς δὴ λέγομεν καὶ ποῖα; Πρῶτον μέν, ἦν δὲ ἐγώ, τὸ μέγιστον καὶ περὶ τῶν μεγίστων ψεῦδος ὁ εἰπὼν οὐ καλῶς ἐψεύσατο, ως Οὐρανός τε εἰργάσατο ἢ φησι δρᾶσαι αὐτὸν Ἡσίοδος, ὃ τε αὖτον
 378 Κρόνος ὡς ἐτιμωρήσατο αὐτόν· τὰ δὲ δὴ | τοῦ Κρόνου ἔργα καὶ πάθη ὑπὸ τοῦ νέος, οὐδέ ἀν εἰ ἦν ἀληθῆ, φίμην δεῖν ῥᾳδίως οὕτω λέγεσθαι πρὸς ἄφρονάς τε καὶ νέους, ἀλλὰ μάλιστα μὲν σιγᾶσθαι, εἰ δὲ ἀνάγκη τις ἦν λέγειν, δι’ ἀπορρήτων ἀκούειν ως ὀλιγίστους, θυσαμένους οὐ χοῖρον, ἀλλά τι μέγα καὶ ἅπορον θῦμα, ὅπως ὁ τι ἐλαχίστοις συνέβη ἀκοῦσαι. Καὶ γάρ, ἦν δὲ ὅς, οὗτοί γε οἱ λόγοι χαλεποί. Καὶ οὐ λεκτέοι γ’, ἔφην, ὡς Ἀδείμαντε,
 Β ἐν τῇ ἡμετέρᾳ πόλει, οὐδὲ λεκτέον νέω ἀκούοντι, ως ἀδικῶν τὰ ἔσχατα οὐδὲν ἀν θαυμαστὸν ποιοῦ, οὐδέ αὖτον ἀδικοῦντα πατέρα κολάζων παντὶ τρόπῳ, ἀλλὰ δρῷῃ ἀν διπέρ θεῶν οἱ πρῶτοι τε καὶ μέγιστοι. Οὐ μὰ τὸν Δία, ἦν δὲ ὅς, οὐδὲ αὐτῷ μοι δοκεῖ¹ ἐπιτήδεια εἶναι λέγειν. Οὐδέ γε, ἦν δὲ ἐγώ, τὸ παράπαν, ως θεοὶ θεοῖς πολεμοῦσι τε καὶ
 C ἐπιβουλεύουσι καὶ μάχονται· οὐδὲ γάρ ἀληθῆ· εἴ γε δεῖ ἡμῖν τοὺς μέλλοντας τὴν πόλιν φυλάξειν αἴσχιστον νομίζειν τὸ ῥᾳδίως ἀλλήλοις ἀπεχθάνεσθαι· πολλοῦ δεῖ γιγαντομαχίας τε μυθολογητέον αὐτοῖς καὶ ποικιλτέον, καὶ ἄλλας ἔχθρας πολλὰς καὶ παντοδαπὰς θεῶν τε καὶ ήρώων πρὸς συγγενεῖς τε καὶ οἰκείους αὐτῶν. ἀλλ’ εἴ πως μέλλομεν πείσειν, ως οὐδεὶς πώποτε πολίτης ἔτερος ἔτέρῳ ἀπήχθετο οὐδὲ ἔστιν τοῦτο ὅσιον, τοιαῦτα λεκτέα²
 D μᾶλλον πρὸς τὰ παιδία εὐθὺς καὶ γέρουσι καὶ γραυσί, καὶ πρεσβυτέροις γιγνομένοις καὶ τοὺς ποιητὰς ἐγγὺς τούτων ἀναγκαστέον λογοποιεῖν. "Ηρας δὲ δεσμοὺς ὑπὸ νέος καὶ Ἡφαίστου ρίψεις ὑπὸ πατρός, μέλλοντος τῇ μητρὶ τυπτομένη ἀμύνειν, καὶ θεομαχίας ὅσας "Ομηρος πεποίηκεν οὐ

¹ δοκεῖ Fv: δοκῶ A.² λεκτέα II: om. A.

παραδεκτέον εἰς τὴν πόλιν, οὔτ' ἐν ὑπονοίαις πεποιημένας οὕτε ἄνευ ὑπονοιῶν. ὁ γάρ νέος οὐχ οὗτος τε κρίνειν ὅ τι τε ὑπόνοια καὶ δοῦλος, ἀλλ' ἀν τηλικοῦτος ὃν λάβη
ἐν ταῖς δόξαις, δυσέκνιπτά τε καὶ ἀμετάστατα φιλεῖ **Ε** γίγνεσθαι. ὅν δὴ ἵσως ἔνεκα περὶ παντὸς ποιητέον, ἢ πρώτα ἀκούοντιν, ὅ τι κάλλιστα μεμυθολογημένα πρὸς ἀρετὴν ἀκούειν.

XVIII. "Εχει γάρ, ἔφη, λόγον. ἀλλ' εἴ τις αὖ καὶ ταῦτα ἐρωτῷ ημᾶς, ταῦτα ἄττα ἐστὶν καὶ τίνες οἱ μῦθοι, τίνας ἀν φαῖμεν; καὶ ἐγὼ εἰπον ^Ω 'Αδείμαντε, οὐκ ἐσμὲν ποιηταὶ ἐγώ τε καὶ σὺ ἐν τῷ παρόντι, | ἀλλ' οἰκισταὶ 379 πόλεως. οἰκισταῖς δὲ τοὺς μὲν τύπους προσήκει εἰδέναι, ἐν οἷς δεῖ μυθολογεῖν τοὺς ποιητάς, παρ' οὓς ἐὰν ποιῶσιν οὐκ ἐπιτρεπτέον, οὐ μὴν αὐτοῖς γε ποιητέον μύθους. 'Ορθῶς, ἔφη· ἀλλ' αὐτὸ δὴ τοῦτο, οἱ τύποι περὶ θεολογίας, τίνες ἀν εἰεν; Τοιούτῳ πού τινες, ἥν δ' ἐγώ· οἵος τυγχάνει ὁ θεὸς ὅν, ἀεὶ δίπον ἀποδοτέον, ἐάν τέ τις αὐτὸν ἐν ἔπεσιν ποιῇ, ἐάν τε ἐν μέλεσιν¹, ἐάν τε ἐν τραγῳδίᾳ. Δεῖ γάρ. Οὐκοῦν ἀγαθὸς ὁ γε θεὸς τῷ δοντι τε καὶ λεκτέον οὕτω; **Β** Τί μήν; Ἀλλὰ μὴν οὐδέν γε τῶν ἀγαθῶν βλαβερόν. ἥ γάρ; Οὐ μοι δοκεῖ. ^ΩΑρ' οὖν δοῦλος βλαβερόν, βλάπτει; Οὐδαμῶς. ^ΩΟ δέ μὴ βλάπτει, κακόν τι ποιεῖ; Οὐδὲ τοῦτο. ^ΩΟ δέ γε μηδὲν κακὸν ποιεῖ, οὐδὲ ἀν τινος εἴη κακοῦ αἴτιον; Πῶς γάρ; Τί δέ; ὡφέλιμον τὸ ἀγαθόν; Ναί. Λίτιον ἄρα εὐπραγίας; Ναί. Οὐκ ἄρα πάντων γε αἴτιον τὸ ἀγαθόν, ἀλλὰ τῶν μὲν εὐ ἔχόντων αἴτιον, τῶν δὲ κακῶν ἀναίτιον. Παντελῶς γ', ἔφη. Οὐδὲ ἄρα, ἥν δ' ἐγώ, **Ω** ό θεός, ἐπειδὴ ἀγαθός, πάντων ἀν εἴη αἴτιος, ὡς οἱ πολλοὶ λέγουσιν, ἀλλὰ δλίγων μὲν τοῖς ἀνθρώποις αἴτιος, πολλῶν δὲ ἀναίτιος· πολὺ γάρ ἐλάττω τάγαθὰ τῶν κακῶν ήμιν· καὶ τῶν μὲν ἀγαθῶν οὐδένα ἄλλον αἴτιατέον, τῶν δὲ

¹ ἐάν τε ἐν μέλεσιν **Π**: ομ. **Δ**.

κακῶν ἄλλ' ἄττα δεῦ ζητεῦν τὰ αἰτια, ἀλλ' οὐ τὸν θεόν.
 Ἀληθέστατα, ἔφη, δοκεῖς μοι λέγειν. Οὐκ ἄρα, ἦν δ' ἐγώ,
D ἀποδεκτέον οὕτε 'Ομήρου οὔτ'. ἄλλου ποιητοῦ ταύτην τὴν
 ἀμαρτίαν περὶ τοὺς θεοὺς ἀνοίγως ἀμαρτάνοντος καὶ λέγον-
 τος, ως δοιοὶ πίθοι

κατακείαται ἐν Διὸς οὔδει
 κηρῶν ἔμπλειοι, δὲ μὲν ἐσθλῶν, αὐτὰρ δὲ δειλῶν·
 καὶ φῶ μὲν ἀν μείξας δὲ Ζεὺς δῷ ἀμφοτέρων,
 ἄλλοτε μέν τε κακῷ ὅ γε κύρεται, ἄλλοτε δὲ
 ἐσθλῷ,

φῶ δὲ ἀν μή, ἄλλ' ἄκρατα τὰ ἔτερα,
 τὸν δὲ κακὴ βούβρωστις ἐπὶ χθόνα δῖαν ἐλαύνει.
E οὐδὲ ως ταμίας ἡμῖν Ζεὺς

ἀγαθῶν τε κακῶν τε τέτυκται.

XIX. Τὴν δὲ τῶν ὄρκων καὶ σπονδῶν σύγχυσιν, ἷν
 δὲ Πάνδαρος συνέχειν, ἔάν τις φῆ δι' Ἀθηνᾶς τε καὶ Διὸς
 380 γεγονέναι, οὐκ ἐπαινεσόμεθα, οὐδὲ θεῶν ἔριν τε καὶ κρίσιν
 διὰ Θέμιτός τε καὶ Διός· οὐδὲ αὖ, ως Αἰσχύλος λέγει,
 ἐατέον ἀκούειν τοὺς νέους, ὅτι

θεὸς μὲν αἰτίαν φύει βροτοῖς,
 ὅταν κακῶσαι δῶμα παμπήδην θέλῃ.

ἄλλ' ἔάν τις ποιῇ, ἐν οἷς ταῦτα τὰ ἴαμβεία ἔνεστιν¹, τὰ
 τῆς Νιόβης πάθη ἢ τὰ Πελοπιδῶν ἢ τὰ Τρωϊκὰ ἢ τι ἄλλο
 τῶν τοιούτων, ἢ οὐ θεοῦ ἔργα ἐατέον αὐτὰ λέγειν, ἢ εἰ θεοῦ,
 ἐξευρετέον αὐτοῖς σχεδὸν δὲν νῦν ἡμεῖς λόγου ζητοῦμεν,
B καὶ λεκτέον, ως δὲ μὲν θεὸς δίκαια τε καὶ ἀγαθὰ εἰργάζετο,
 οἱ δὲ ὡνίναντο κολαζόμενοι· ως δὲ ἄθλιοι μὲν οἱ δίκην
 διδόντες, ἦν δὲ δὴ δὲ δρῶν ταῦτα θεός, οὐκ ἐατέον λέγειν
 τὸν ποιητήν. ἄλλ' εἰ μὲν ὅτι ἐδεήθησαν κολάσεως λέγοιεν

¹ ἐν οἷς—ἔνεστι codd.: deleuit J. A. Platt, fortasse recte.

ώς ἄθλιοι οἱ κακοί, διδόντες δὲ δίκην ὡφελοῦντο ὑπὸ τοῦ θεοῦ, ἔατέον· κακῶν δὲ αἴτιον φάναι θεόν τινι γίγνεσθαι ἀγαθὸν ὅντα, διαμαχετέον παντὶ τρόπῳ μήτε τινὰ λέγειν ταῦτα ἐν τῇ αὐτοῦ πόλει, εἰ μέλλει εὔνομήσεσθαι, μήτε τινὰ ἀκούειν μήτε νεώτερον μήτε πρεσβύτερον, μήτε¹ ἐν Σ μέτρῳ μήτε ἄνευ μέτρου μυθολογοῦντα, ὡς οὕτε ὅσια ἀν λεγόμενα, εἰ λέγοιτο, οὕτε ξύμφορα ἡμῖν οὕτε σύμφωνα αὐτὰ αὐτοῖς. Σύμψηφός σοί είμι, ἔφη, τούτου τοῦ νόμου, καί μοι ἀρέσκει. Οὗτος μὲν τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, εἰς ἀν εἴη τῶν περὶ θεοὺς νόμων τε καὶ τύπων, ἐν ὃ δεήσει τοὺς λέγοντας λέγειν καὶ τοὺς ποιοῦντας ποιεῖν, μὴ πάντων αἴτιον τὸν θεόν, ἀλλὰ τῶν ἀγαθῶν. Καὶ μάλ', ἔφη, ἀπόχρη.

Τί δὲ δὴ ὁ δεύτερος ὅδε; ἀρα γόητα τὸν θεὸν οἵει εἶναι Δ καὶ οἷον ἔξ ἐπιβουλῆς φαντάζεσθαι ἀλλοτε ἐν ἄλλαις ἰδέαις, τοτὲ μὲν αὐτὸν γιγνόμενον καὶ ἀλλάττοντα τὸ αὐτοῦ εἶδος εἰς πολλὰς μορφάς, τοτὲ δὲ ἡμᾶς ἀπατῶντα καὶ ποιοῦντα περὶ αὐτοῦ τοιαῦτα δοκεῖν, ἢ ἀπλοῦν τε εἶναι καὶ πάντων ἥκιστα τῆς ἑαυτοῦ ἰδέας ἐκβαίνειν; Οὐκ ἔχω, ἔφη, νῦν γε οὕτως εἰπεῖν. Τί δὲ τόδε; οὐκ ἀνάγκη, εἴπερ τι ἔξισται τῆς αὐτοῦ ἰδέας, ἢ αὐτὸν ὑφ' ἑαυτοῦ μεθίστασθαι ἢ ὑπὸ ἀλλου; Ἀνάγκη. Οὐκοῦν ὑπὸ Ε μὲν ἀλλου τὰ ἄριστα ἔχοντα ἥκιστα ἀλλοιοῦται τε καὶ κινεῖται; οἷον σῶμα ὑπὸ σιτίων τε καὶ ποτῶν καὶ πόνων, καὶ πᾶν φυτὸν ὑπὸ εἰλήσεών τε καὶ ἀνέμων καὶ τῶν τοιούτων παθημάτων, οὐ τὸ ὑγιέστατον καὶ ἴσχυρότατον ἥκιστα | ἀλλοιοῦται; Πῶς δ' οὖ; Ψυχὴν δὲ οὐ τὴν 381 ἀνδρειοτάτην καὶ φρονιμωτάτην ἥκιστ' ἀν τι ἔξωθεν πάθος ταράξειέν τε καὶ ἀλλοιώσειεν; Ναί. Καὶ μήν που καὶ τά γε ξύνθετα πάντα σκεύη τε καὶ οἰκοδομήματα καὶ ἀμφιέσματα² κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον τὰ εὖ είργασμένα

¹ μήτε ΙΙ: μὴ Λ.

² καὶ ἀμφιέσματα ΙΙ: ομ. Λ.

καὶ εὖ ἔχοντα ύπὸ χρόνου τε καὶ τῶν ἄλλων παθημάτων ἥκιστα ἀλλοιοῦται. "Εστι δὴ ταῦτα. Πᾶν δὴ τὸ καλῶς Β ἔχον, ἢ φύσει ἢ τέχνῃ ἢ ἀμφοτέροις, ἐλαχίστην μεταβολὴν ύπ' ἄλλου ἐνδέχεται. "Εοικεν. 'Αλλὰ μὴν ὁ θεός γε¹ καὶ τὰ τοῦ θεοῦ πάντη ἄριστα ἔχει. Πῶς δ' οὐ; Ταύτη μὲν δὴ ἥκιστα ἀν πολλὰς μορφὰς ἵσχοι ὁ θεός. "Ηκιστα δῆτα.

XX. 'Αλλ' ἄρα αὐτὸς αὐτὸν μεταβάλλοι ἀν καὶ ἄλλοιοι; Δῆλον, ἔφη, ὅτι, εἴπερ ἀλλοιοῦται. Πότερον οὖν ἐπὶ τὸ βέλτιόν τε καὶ κάλλιον μεταβάλλει ἑαυτόν, ἢ ἐπὶ τὸ χεῖρον καὶ τὸ αἰσχιον ἑαυτούν; 'Ανάγκη, ἔφη, ἐπὶ Σ τὸ χεῖρον, εἴπερ ἀλλοιοῦται. οὐ γάρ που ἐνδεῖ γε φήσομεν τὸν θεὸν κάλλους ἢ ἀρετῆς εἶναι. 'Ορθότατα, ἦν δ' ἐγώ, λέγεις· καὶ οὕτως ἔχοντος δοκεῖ ἀν τίς σοι, ω 'Αδείμαντε, ἔκὼν αὐτὸν χείρω ποιεῖν ὅπηοῦν ἢ θεῶν ἢ ἀνθρώπων; 'Αδύνατον, ἔφη. 'Αδύνατον ἄρα, ἔφην, καὶ θεῷ ἐθέλειν αὐτὸν ἀλλοιοῦν· ἀλλ', ως ἔοικε, κάλλιστος καὶ ἄριστος ων εἰς τὸ δυνατὸν ἔκαστος αὐτῶν μένει ἀεὶ ἀπλῶς ἐν τῇ αὐτοῦ μορφῇ. "Απασα, ἔφη, ἀνάγκη ἔμοιγε Δ δοκεῖ. Μηδὲν ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, ως ἄριστε, λεγέτω ἡμῖν τῶν ποιητῶν, ως

θεοὶ ξείνοισιν ἔοικότες ἀλλοδαποῖσι
παντοῖοι τελέθοντες ἐπιστρωφῶσι πόληας.

μηδὲ Πρωτέως καὶ Θέτιδος καταψευδέσθω μηδείς, μηδὲ ἐν τραγῳδίαις μηδὲ ἐν τοῖς ἄλλοις ποιήμασιν εἰσαγέτω "Ηραν ἥλλοιωμένην ως ἱέρειαν ἀγείρουσαν

'Ινάχου 'Αργείου ποταμοῦ παισὶν βιοδώροις.

Ε καὶ ἄλλα τοιαῦτα πολλὰ μὴ ἡμῖν ψευδέσθων· μηδ' αὖ ύπὸ τούτων ἀναπειθόμεναι αἱ μητέρες τὰ παιδία ἐκδειματούντων, λέγουσαι τοὺς μύθους κακῶς, ως ἄρα θεοί τινες περιέρχονται νύκτωρ πολλοῖς ξένοις καὶ παντοδαποῖς

¹ γε II: τε Α.

ὶνδαλλόμενοι, ἵνα μὴ ἄμα μὲν εἰς θεοὺς βλασφημῶσιν, ἄμα δὲ τοὺς παῖδας ἀπεργάζωνται δειλοτέρους. Μὴ γάρ, ἔφη. 'Αλλ' ἄρα, ήν δ' ἐγώ, αὐτοὶ μὲν οἱ θεοί εἰσιν οἷοι μὴ μεταβάλλειν, ήμιν δὲ ποιοῦσιν δοκεῖν σφᾶς παντοδαποὺς φαίνεσθαι, ἐξαπατῶντες καὶ γοητεύοντες; 'Ισως, ἔφη. Τί δέ; ήν δ' ἐγώ· ψεύδεσθαι | θεὸς ἐθέλοι ἀνὴ λόγῳ ἢ ἔργῳ 382 φάντασμα προτείνων; Οὐκ οἶδα, ηδὸς. Οὐκ οἰσθα, ην δ' ἐγώ, ὅτι τό γε ὡς ἀληθῶς ψεῦδος, εἰ οἰόν τε τοῦτο εἰπεῖν, πάντες θεοί τε καὶ ἀνθρώποι μισοῦσιν; Πῶς, ἔφη, λέγεις; Οὔτως, ην δ' ἐγώ, ὅτι τῷ κυριωτάτῳ που ἑαυτῶν ψεύδεσθαι καὶ περὶ τὰ κυριώτατα οὐδεὶς ἐκὼν ἐθέλει, ἀλλὰ πάντων μάλιστα φοβεῖται ἐκεῖ αὐτὸ κεκτῆσθαι. Οὐδὲ νῦν πω, ηδὸς, μανθάνω. Οἴει γάρ τι με, ἔφην, σεμνὸν λέγειν· ἐγὼ δὲ λέγω, ὅτι τῇ ψυχῇ περὶ τὰ ὄντα B ψεύδεσθαι τε καὶ ἐψεῦσθαι καὶ ἀμαθῆ εἶναι καὶ ἐνταῦθα ἔχειν τε καὶ κεκτῆσθαι τὸ ψεῦδος πάντες ἥκιστα ἀν δέξαιντο καὶ μισοῦσι μάλιστα αὐτὸ ἐν τῷ τοιούτῳ. Πολύ γε, ἔφη. 'Αλλὰ μὴν ὁρθότατά γ' ἄν, δο νῦν δὴ ἐλεγον, τοῦτο ὡς ἀληθῶς ψεῦδος καλοῦτο, ηδὸν τῇ ψυχῇ ἄγνοια, ηδ τοῦ ἐψευσμένου· ἐπεὶ τό γε ἐν τοῖς λόγοις μίμημά τι τοῦ ἐν τῇ ψυχῇ ἐστὶν παθήματος, καὶ ὑστερον γεγονός, εἰδωλον, οὐ πάνυ ἄκρατον ψεῦδος. ηδ οὐχ οὔτω; Πάνυ C μὲν οὖν.

XXI. Τὸ μὲν δὴ τῷ ὄντι ψεῦδος οὐ μόνον ὑπὸ θεῶν ἀλλὰ καὶ ὑπὸ ἀνθρώπων μισεῖται. Δοκεῖ μοι. Τί δὲ δή; τὸ ἐν τοῖς λόγοις ψεῦδος πότε καὶ τῷ χρήσιμον, ὥστε μὴ ἀξιον εἶναι μίσους; ἀρ' οὐ πρός τε τοὺς πολεμίους, καὶ τῶν καλουμένων φίλων, ὅταν διὰ μανίαν ἡ τινα ἄγοιαν κακόν τι ἐπιχειρῶσιν πράττειν, τότε ἀποτροπῆς ἐνεκα ὡς φάρμακον χρήσιμον γίγνεται; καὶ ἐν αἷς νῦν δὴ ἐλέγομεν D ταῖς μυθολογίαις, διὰ τὸ μὴ εἰδέναι ὑπη τάληθες ἔχει περὶ τῶν παλαιῶν, ἀφομοιοῦντες τῷ ἀληθεῖ τὸ ψεῦδος ὅ τι μάλιστα, οὕτω χρήσιμον ποιοῦμεν; Καὶ μάλα, ηδὸς,

οὕτως ἔχει. Κατὰ τί δὴ οὖν τούτων τῷ θεῷ τὸ ψεῦδος χρήσιμον; πότερον διὰ τὸ μὴ εἰδέναι τὰ παλαιὰ ἀφομοιῶν ἀν ψεύδοιτο; Γελοῖον μέντ' ἀν εἴη, ἔφη. Ποιητὴς μὲν ἄρα ψευδῆς ἐν θεῷ οὐκ ἔνι. Οὐ μοι δοκεῖ. Ἐλλὰ δεδιὼς
Ε τοὺς ἔχθροὺς ψεύδοιτο; Πολλοῦ γε δεῖ. Ἐλλὰ δὶ’ οἰκείων ἄνοιαν ἡ μανίαν; Ἐλλ’ οὐδείς, ἔφη, τῶν ἀνοίτων καὶ μαινομένων θεοφιλής. Οὐκ ἄρα ἔστιν οὖν ἔνεκα ἀν θεὸς ψεύδοιτο. Οὐκ ἔστιν. Πάντη ἄρα ἀψευδὲς τὸ δαιμόνιόν τε καὶ τὸ θεῖον. Παντάπασι μὲν οὖν, ἔφη. Κομιδῇ ἄρα ὁ θεὸς ἀπλοῦν καὶ ἀληθὲς ἔν τε ἔργῳ καὶ ἐν λόγῳ, καὶ οὔτε αὐτὸς μεθίσταται οὔτε ἀλλοις ἔξαπατᾷ, οὔτε κατὰ φαντασίας¹ οὔτε κατὰ λόγους οὔτε κατὰ σημείων πομπᾶς
 383 ὑπαρ οὐδὲ ὅναρ². | Οὕτως, ἔφη, ἔμοιγε καὶ αὐτῷ φαίνεται σοῦ λέγοντος. Συγχωρεῖς ἄρα, ἔφην, τοῦτον δεύτερον τύπον εἶναι, ἐν φῷ δεῖ περὶ θεῶν καὶ λέγειν καὶ ποιεῖν, ως μήτε αὐτοὺς γόητας ὅντας τῷ μεταβάλλειν ἑαυτοὺς μήτε ἡμᾶς ψεύδεσι παράγειν ἐν λόγῳ ἢ ἐν ἔργῳ; Συγχωρῷ. Πολλὰ ἄρα Όμήρου ἐπαινοῦντες ἀλλα τοῦτο οὐκ ἐπαινεσόμεθα, τὴν τοῦ ἐνυπνίου πομπὴν ὑπὸ Διὸς τῷ Ἀγαμέμνονι, οὐδὲ Αἰσχύλου, ὅταν φῇ ἡ Θέτις τὸν Ἀπόλλωνα ἐν τοῖς αὐτῆς
Β γάμοις ἄδοντα

ἐνδατεῖσθαι τὰς ἑὰς εὐπαιδίας,
 νόσων τ' ἀπείρους καὶ μακραίωνας βίους.
 ξύμπαντά τ' εἰπών, θεοφιλεῖς ἐμὰς τύχας
 παιῶν' ἐπηυφήμησεν, εὐθυμῶν ἐμέ.
 κάγῳ τὸ Φοίβον θεῖον ἀψευδὲς στόμα
 ἥλπιζον εἶναι, μαντικῇ βρύον τέχνῃ.
 ὁ δ', αὐτὸς ὑμνῶν, αὐτὸς ἐν θοίνῃ παρών,
 αὐτὸς τάδ' εἰπών, αὐτός ἔστιν ὁ κτανῶν
 τὸν παιδα τὸν ἐμόν.

¹ οὔτε κατὰ φαντασίας Π: om. A.
 dum A¹: οὕθ' ὑπαρ οὐδὲ ὅναρ A² Π.

² ὑπαρ οὐδὲ ὅναρ dedimus secun-

ὅταν τις τοιαῦτα λέγγη περὶ θεῶν, χαλεπανοῦμέν τε καὶ οἱ χορὸν οὐ δώσομεν, οὐδὲ τοὺς διδασκάλους ἐάσομεν ἐπὶ παιδείᾳ χρῆσθαι τῶν νέων, εἰ μέλλουσιν ἡμῖν οἱ φύλακες θεούσεβεῖς τε καὶ θεῖοι γίγνεσθαι, καθ' ὅσον ἀνθρώπῳ ἐπὶ πλεῖστον οἶόν τε. Παντάπασιν, ἔφη, ἔγωγε τοὺς τύπους τούτους συγχωρῷ καὶ ὡς νόμοις ἀν χρωμην.

Τέλος πολιτείας Β'.

Γ.

386 I. Τὰ μὲν δὴ περὶ θεούς, ἥν δ’ ἐγώ, τοιαῦτα, ὡς
 ἔοικεν, ἀκουστέον τε καὶ οὐκ ἀκουστέον εὑθὺς ἐκ παίδων
 τοῖς θεούς τε τιμήσουσιν καὶ γονέας τήν τε ἀλλήλων
 φιλίαν μὴ περὶ σμικροῦ ποιησομένοις. Καὶ οἷμαί γ’, ἔφη,
 δρθῶς ἡμῖν φαίνεσθαι. Τί δὲ δή; εἰ μέλλουσιν εἶναι ἀν-
 δρεῖοι, ἄρα οὐ ταῦτά τε λεκτέον καὶ οἴα αὐτοὺς ποιῆσαι
 B ἥκιστα τὸν θάνατον δεδιέναι; ἢ ἡγεῖ τινά ποτ’ ἀν γενέσθαι
 ἀνδρεῖον, ἔχοντα ἐν αὐτῷ τοῦτο τὸ δεῖμα; Μὰ Δία, ἢ
 δ’ ὅς, οὐκ ἐγωγε. Τί δέ; τὰν "Αἰδουν ἡγούμενον εἶναι τε
 καὶ δεινὰ εἶναι οἵει τινὰ θανάτου ἀδεῆ ἔσεσθαι καὶ ἐν ταῖς
 μάχαις αἱρίσεσθαι πρὸ δῆτης τε καὶ δουλείας θάνατον;
 Οὐδαμῶς. Δεῖ δή, ὡς ἔοικεν, ἡμᾶς ἐπιστατεῖν καὶ περὶ
 τούτων τῶν μύθων τοῖς ἐπιχειροῦσιν λέγειν, καὶ δεῖσθαι
 C μὴ λοιδορεῖν ἀπλῶς οὕτως τὰ ἐν "Αἰδουν, ἀλλὰ μᾶλλον
 ἐπαινεῖν, ὡς οὔτε ἀληθῆ λέγοντας οὔτε ὠφέλιμα τοῖς μέλ-
 λουσιν μαχίμοις ἔσεσθαι. Δεῖ μέντοι, ἔφη. Ἐξαλείψομεν
 ἄρα, ἥν δ’ ἐγώ, ἀπὸ τοῦτο τοῦ ἔπους ἀρξάμενοι πάντα τὰ
 τοιαῦτα,

βουλοίμην κ’ ἐπάρουρος ἐὼν θητευέμεν ἀλλω
 ἀνδρὶ παρ’ ἀκλήρῳ, φῷ μὴ βίοτος πολὺς εἴη¹,
 ἢ πᾶσιν νεκύεσσι καταφθιμένοισιν ἀνάσσειν·
 καὶ τὸ

¹ ϕ—εἴη Π: om. A.

D

οἰκία δὲ θυητοῖσι¹ καὶ ἀθανάτοισι φανείη
σμερδαλέ² εὐρώεντα, τά τε στυγέουσι θεοί περ·
καὶ

ῳ πόποι, ἢ ῥά τις ἔστι καὶ εἰν Ἀΐδαο δόμοισιν
ψυχὴ καὶ εἴδωλον, ἀτὰρ φρένες οὐκ ἔνι πάμπαν·
καὶ τὸ

οὕῳ πεπνῦσθαι, ταὶ δὲ σκιαὶ ἀτσσουσι·
καὶ

ψυχὴ δ' ἐκ ῥεθέων πταμένη Ἀΐδόσδε βεβήκει,
ὸν πότμον γούωσα, λιποῦσ' ἀνδροτῆτα καὶ ἡβην·
| καὶ τὸ

387

ψυχὴ δὲ κατὰ χθονός, ἡύτε καπνός,
φέρετο τετριγυῖα.

καὶ

ώς δ' ὅτε νυκτερίδες μυχῷ ἀντρού θεσπεσίοιο
τρίζουσαι ποτέονται, ἐπεὶ κέ τις ἀπογέσησιν
ὅρμαθοῦ ἐκ πέτρης, ἀνά τ' ἀλλήλησιν ἔχονται,
ῳς αἱ τετριγυῖαι ἄμ' ἥεσαν.

ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα πάντα παραιτησόμεθα "Ομηρόν τε Β
καὶ τοὺς ἄλλους ποιητὰς μὴ χαλεπαίνειν ἀν διαγράφωμεν,
οὐχ ὡς οὐ ποιητικὰ καὶ ἥδεα τοῖς πολλοῖς ἀκούειν, ἀλλ'
ὅσῳ ποιητικώτερα, τοσούτῳ ἥττον ἀκουστέον παισὶ καὶ
ἀνδράσιν, οὓς δεῖ ἐλευθέρους εἶναι, δουλείαν θανάτου μᾶλλον
πεφιβημένους. Παντάπασι μὲν οὖν.

II. Οὐκοῦν ἔτι καὶ τὰ περὶ ταῦτα δινόματα πάντα
τὰ δεινά τε καὶ φοβερὰ ἀποβλητέα, κωκυτούς τε καὶ στύ-
γας καὶ ἐνέρους καὶ ἀλίβαντας, καὶ ἄλλα ὅσα τούτου τοῦ C
τύπου δινομαζόμενα φρίττειν δὴ ποιεῖ² πάντας τοὺς ἀκού-
οντας. καὶ ἵσως εὖ ἔχει πρὸς ἄλλο τι· ἡμεῖς δὲ ὑπὲρ³
τῶν φυλάκων φοβούμεθα, μὴ ἐκ τῆς τοιαύτης φρίκης
θερμότεροι καὶ μαλακώτεροι τοῦ δέοντος γένιωνται ἡμῖν.

¹ Θυητοῖσι Π: θυητοῖς Λ.
ποιεῖ ως οἰλόν τε q.

² ποιεῖ Hertz: ποιεῖ ως οἰεται Λ:
³ ὑπὲρ Π: ὑπὸ Λ.

Καὶ ὁρθῶς γ', ἔφη, φοβούμεθα. Ἀφαιρετέα ἄρα; Ναί.
 Τὸν δὲ ἐναντίον τύπον τούτοις λεκτέον καὶ ποιητέον;
D Δῆλα δή. Καὶ τοὺς ὀδυρμὸντις ἄρα ἔξαιρήσομεν καὶ τοὺς
 οἴκτους τοὺς τῶν ἐλλογίμων ἀνδρῶν. Ἀνάγκη, ἔφη, εἰπερ
 καὶ τὰ πρότερα. Σκόπει δή, ἦν δ' ἐγώ, εἰ ὁρθῶς ἔξαιρή-
 σομεν ἢ οὐ. φαμὲν δὲ δή, ὅτι ὁ ἐπιεικὴς ἀνὴρ τῷ ἐπιεικεῖ,
 οὐπερ καὶ ἑταῖρος ἐστιν, τὸ τεθνάναι οὐ δεινὸν ἥγήσεται.
 Φαμὲν γάρ. Οὐκ ἄρα ὑπέρ γ' ἐκείνου ως δεινόν τι πεπον-
 θότος ὀδύροιτ' ἄν. Οὐ δῆτα. Άλλὰ μὴν καὶ τόδε λέγομεν,
 ως ὁ τοιοῦτος μάλιστα αὐτὸς αὐτῷ αὐτάρκης πρὸς τὸ εὖ
E ξῆν, καὶ διαφερόντως τῶν ἄλλων ἥκιστα ἐτέρου προσδεῖται.
 Ἀληθῆ, ἔφη. "Ηκιστα ἄρ' αὐτῷ δεινὸν στερηθῆναι ὑέος ἢ
 ἀδελφοῦ ἢ χρημάτων ἢ ἄλλου του τῶν τοιούτων. "Ηκιστα
 μέντοι. "Ηκιστ' ἄρα καὶ ὀδύρεται, φέρει¹ δὲ ως πραότατα,
 ὅταν τις αὐτὸν τοιαύτη ξυμφορὰ καταλάβῃ. Πολύ γε.
 Ὁρθῶς ἄρ' ἀν² ἔξαιροῦμεν τοὺς θρήνους τῶν ὀνομαστῶν
 ἀνδρῶν, γυναιξὶ δὲ ἀποδιδοῦμεν, καὶ οὐδὲ ταύταις σπου-
 388 δαίαις, καὶ | ὅσοι κακοὶ τῶν ἀνδρῶν, ἵνα ἡμῖν δυσχεραίνωσιν
 ὅμοια τούτοις ποιεῖν οὓς δή φαμεν ἐπὶ φυλακῇ τῆς χώρας
 τρέφειν. Ὁρθῶς, ἔφη. Πάλιν δὴ Όμήρου τε δεησόμεθα
 καὶ τῶν ἄλλων ποιητῶν μὴ ποιεῖν Ἀχιλλέα, θεᾶς παῖδα,
 ἄλλοτ' ἐπὶ πλευρᾶς κατακείμενον, ἄλλοτε δ' αὗτε
 ὑπτιον, ἄλλοτε δὲ πρηνῆ,
 τοτὲ δ' ὁρθὸν ἀναστάντα
 πλωΐζοντ'³ ἀλύοντ' ἐπὶ θῖν' ἀλὸς ἀτρυγέτοιο,
 Β μηδὲ ἀμφοτέραισιν χερσὶν ἐλόντα κόνιν αἰθαλόεσ-
 σταν χεινάμενον κὰκ κεφαλῆς, μηδὲ ἄλλα κλαίοντά τε
 καὶ ὀδυρόμενον, ὅσα καὶ οἷα ἐκεῖνος ἐποίησε· μηδὲ Πρίαμον,
 ἐγγὺς θεῶν γεγονότα, λιτανεύοντά τε καὶ
 κυλινδόμενον κατὰ κόπρον,

¹ φέρει coniecit Stallbaum: δούρεσθαι, φέρειν A. Cf. 407 c.

² ἄρ' ἀν Π: ἄρα A. ³ πλωΐζοντ' nescio an sit corruptum: an
 ἀφλοίζοντ'; Cf. Il. xv 607.

έξονομακλήδην ὄνομάζοντ' ἄνδρα ἔκαστον.
πολὺ δ' ἔτι τούτων μᾶλλον δεησόμεθα μήτοι θεούς γε
ποιεῖν ὀδυρομένους καὶ λέγοντας

ώμοι ἐγὼ δειλή, ὥμοι δυσαριστοτόκεια. C
εἰ δ' οὖν θεούς, μήτοι τόν γε μέγιστον τῶν θεῶν τολμῆσαι
οὕτως ἀνομοίως μιμήσασθαι, ὥστε· ὡς πόποι, φάναι,

ἢ φίλον ἄνδρα διωκόμενον περὶ ἄστυ
δοφθαλμοῖσιν ὁρῶμαι, ἐμὸν δ' ὀλοφύρεται ἥτορ·
καὶ

αἱ αἱ ἐγών, ὅ τέ μοι Σαρπηδόνα φίλτατον ἀνδρῶν
μοῖρ' ὑπὸ Πατρόκλοιο Μενοιτιάδαο δαμῆναι. D

III. Εἴ γάρ, ως φίλε Ἀδείμαντε, τὰ τοιαῦτα ἡμῖν οἱ
νέοι σπουδῆ ἀκούοιεν καὶ μὴ καταγελῶν ὡς ἀναξίως λε-
γομένων, σχολῆ ἀν ἑαυτόν γέ τις ἀνθρωπον ὄντα ἀνάξιον
ἥγησαι τούτων καὶ ἐπιπλήξειεν, εἰ καὶ ἐπίοι αὐτῷ τοι-
ούτον ἢ λέγειν ἢ ποιεῖν, ἀλλ' οὐδὲν αἰσχυνόμενος οὐδὲ
καρτερῶν πολλοὺς ἐπὶ σμικροῖσιν παθήμασιν θρήνους ἀν
ἄδοι καὶ ὀδυρμούς. Ἀληθέστατα, ἔφη, λέγεις. Δεῦ δέ γε E
οὐχ, ὡς ἄρτι ἡμῖν ὁ λόγος ἐσήμαινεν· φῶς πειστέον, ἔως ἂν
τις ἡμᾶς ἄλλῳ καλλίονι πείσῃ. Οὐ γὰρ οὖν δεῦ. Ἀλλὰ
μὴν οὐδὲ φιλογέλωτάς γε δεῦ εἶναι. σχεδὸν γὰρ ὅταν τις
ἐφιῆ¹ ἴσχυρῷ γέλωτι, ἴσχυρὰν καὶ μεταβολὴν ζητεῖ τὸ
τοιοῦτον. Δοκεῖ μοι, ἔφη. Οὕτε ἄρα ἀνθρώπους ἀξίους
λόγου κρατουμένους ὑπὸ γέλωτος ἀν τις ποιῇ, | ἀποδεκτέον, 389
πολὺ δὲ ἥττον, ἐὰν θεούς. Πολὺ μέντοι, ἢ δ' ὅς. Οὐκοῦν
Ομήρου οὐδὲ τὰ τοιαῦτα ἀποδεξόμεθα περὶ θεῶν·
ἄσβεστος δ' ἄρ' ἐνώρτο γέλως μακάρεσσι θεοῖσιν,
ὡς ἵδον "Ηφαιστον διὰ δώματα ποιπνύοντα
οὐκ ἀποδεκτέον κατὰ τὸν σὸν λόγον. Εἰ σύ, ἔφη, βούλει
ἔμὸν τιθέναι· οὐ γὰρ οὖν δὴ ἀποδεκτέον.

¹ ἐφιῆ (vel potius ἐφιη) Ξ : ἐφη Λ.

B Ἀλλὰ μὴν καὶ ἀλήθειάν γε περὶ πολλοῦ ποιητέον. εἰ γάρ δρθῶς ἐλέγομεν ἄρτι, καὶ τῷ ὅντι θεοῖσι μὲν ἄχρηστον ψεῦδος, ἀνθρώπους δὲ χρήσιμον ὡς ἐν φαρμάκου εἴδει, δῆλον, ὅτι τό γε τοιοῦτον ἰατροῖς δοτέον, ἴδιώταις δὲ οὐχ ἀπτέον. Δῆλον, ἔφη. Τοῖς ἄρχουσιν δὴ τῆς πόλεως, εἴπερ τισὶν ἄλλοις, προσήκει ψεύδεσθαι ἢ πολεμίων ἢ πολιτῶν ἔνεκα ἐπ' ὠφελίᾳ τῆς πόλεως, τοῖς δὲ ἄλλοις πᾶσιν οὐχ ἀπτέον τοῦ τοιούτου, ἀλλὰ πρός γε δὴ τοὺς τοιούτους ἄρχοντας ἴδιώτη γενέσθαι ταῦτὸν καὶ μεῖζον ἀμάρτημα φήσομεν ἢ κάμνοντι πρὸς ἰατρὸν ἢ ἀσκοῦντι πρὸς παιδοτρίβην περὶ τῶν τοῦ αὐτοῦ σώματος παθημάτων μὴ τάληθῇ λέγειν, ἢ πρὸς κυβερνήτην περὶ τῆς νεώς τε καὶ τῶν ναυτῶν μὴ τὰ ὅντα λέγοντι ὅπως ἢ αὐτὸς ἢ τις τῶν ξυνναυτῶν πράξεως ἔχει. Ἀληθέστατα, ἔφη. ³Αν ἄρ' ἄλλον τινὰ **D** λαμβάνῃ ψευδόμενον ἐν τῇ πόλει τῶν οἱ δημιουργοὶ ἔασι,

μάντιν ἢ ἵητῆρα κακῶν ἢ τέκτονα δούρων,
κολάσει ως¹ ἐπιτήδευμα εἰσάγοντα πόλεως ὕσπερ νεώς
ἀνατρεπτικόν τε καὶ δλέθριον. Εάν γε, ἢ δ' ὅς, ἐπί γε
λόγῳ ἔργα τελῆται.

Τί δέ; σωφροσύνης ἄρα οὐ δεήσει ήμīν τοῖς νεανίαις;
Πῶς δ' οὖ; Σωφροσύνης δὲ ως πλήθει οὐ τὰ τοιάδε μέγιστα,
E ἄρχόντων μὲν ὑπηκόους εἶναι, αὐτοὺς δὲ ἄρχοντας τῶν περὶ
πότους καὶ ἀφροδίσια καὶ περὶ ἐδωδὰς ἥδονῶν; Ἐμοιγε
δοκεῖ. Τὰ δὴ τοιάδε φήσομεν, οἷμαι, καλῶς λέγεσθαι, οἷα
καὶ Ὁμήρω Διομήδης λέγει,

τέττα, σιωπῇ ἥσο, ἐμῷ δ' ἐπιπείθεο μύθῳ,
καὶ τὰ τούτων ἔχόμενα, τὰ

ἴσαν μένεα πνείοντες Ἀχαιοί,
σιγῇ, δειδιότες σημάντορας,

¹ κολάσει ως Π : κολάσεως Α.

καὶ ὅσα ἄλλα τοιαῦτα. Καλῶς. Τί δέ; τὰ τοιάδε
οἰνοβαρές, κυνὸς ὄμματ' ἔχων, κραδίην δὲ ἐλάφοιο
καὶ τὰ τούτων ἔξῆς, ἄρα καλῶς, καὶ ὅσα ἄλλα τις ἐν λόγῳ 390
ἢ ἐν ποιήσει εἴρηκε νεανιεύματα¹ ἰδιωτῶν εἰς ἀρχοντας;
Οὐ καλῶς. Οὐ γάρ, οἶμαι, εἴς γε σωφροσύνην τέοις ἐπιτή-
δεια ἀκούειν. εἰ δέ τινα ἄλλην ἡδονὴν παρέχεται, θαυμα-
στὸν οὐδέν. ἢ πῶς σοι φαίνεται; Οὔτως, ἔφη.

IV. Τί δέ; ποιεῖν ἄνδρα τὸν σοφώτατον λέγοντα, ώς
δοκεῖ αὐτῷ κάλλιστον εἶναι πάντων, ὅταν

παρὰ πλέαι² ὥστι τράπεζαι
σίτου καὶ κρειῶν, μέθυ δὲ ἐκ κρητῆρος ἀφύσσων B
οἰνοχόος φορέησι καὶ ἐγχείη δεπάεσσι,
δοκεῖ σοι ἐπιτήδειον εἶναι πρὸς ἐγκράτειαν ἑαυτοῦ ἀκούειν
νέφω; ἢ τὸ
λιμῷ δὲ οἴκτιστον θανέειν καὶ πότμον ἐπισπεῖν;
ἢ Δία, καθευδόντων τῶν ἄλλων θεῶν τε καὶ ἀνθρώπων,
ώς, μόνος ἐγρηγορῶς ἢ ἐβουλεύσατο, τούτων πάντων
ῥᾳδίως ἐπιλανθανόμενον διὰ τὴν τῶν ἀφροδισίων ἐπι- C
θυμίαν, καὶ οὕτως ἐκπλαγέντα ἰδόντα τὴν "Ηραν, ὥστε
μηδὲ εἰς τὸ δωμάτιον ἐθέλειν ἐλθεῖν, ἀλλ’ αὐτοῦ βουλόμενον
χαμαὶ ξυγγίγνεσθαι, καὶ λέγοντα ώς οὕτως ὑπὸ ἐπιθυμίας
ἔχεται, ώς οὐδὲ ὅτε τὸ πρῶτον ἐφοίτων πρὸς ἄλλή-
λους φίλους λιγθοντε τοκῆας; οὐδὲ "Αρεώς τε καὶ
Αφροδίτης ὑπὸ 'Ηφαίστου δεσμὸν δι' ἔτερα τοιαῦτα. Οὐ
μὰ τὸν Δία, ἢ δὲ ὅς, οὐ μοι φαίνεται ἐπιτήδειον. 'Αλλ' εἴ D
πού τινες, ἦν δὲ ἐγώ, καρτερίαι πρὸς ἄπαντα καὶ λέγονται
καὶ πράττονται ὑπὸ ἐλλογίμων ἀνδρῶν, θεατέον τε καὶ
ἀκουστέον, οἷον καὶ τὸ

¹ νεανιεύματα II² q: νεανικεύματα A.
vel παραπλεῖαι codd. Cf. Od. IX 8.

² παρὰ πλέαι nos: παραπλεῖαι

στῆθος δὲ πλήξας κραδίην ἡνίπαπε μύθῳ·
τέτλαθι δὴ, κραδίη· καὶ κύντερον ἄλλο ποτ'
ἔτλης.

Παντάπασι μὲν οὖν, ἔφη. Οὐ μὲν δὴ δωροδόκους γε
Ἐ ἑατέον εἶναι τοὺς ἄνδρας οὐδὲ φιλοχρημάτους. Οὐδαμῶς.
Οὐδ' ἀστέον αὐτοῖς ὅτι

δῶρα θεοὺς πείθει, δῶρ' αἰδοίους βασιλῆας·

οὐδὲ τὸν τοῦ Ἀχιλλέως παιδαγώγὸν Φοίνικα ἐπαινετέον,
ώς μετρίως ἔλεγε συμβουλεύων αὐτῷ δῶρα μὲν λαβόντι
ἐπαμύνειν τοῖς Ἀχαιοῖς, ἀνευ δὲ δώρων, μὴ ἀπαλλάττε-
σθαι τῆς μήνιος. οὐδ' αὐτὸν τὸν Ἀχιλλέα ἀξιώσομεν οὐδ'
όμολογήσομεν οὕτω φιλοχρήματον εἶναι, ὥστε παρὰ τοῦ
Ἀγαμέμνονος δῶρα λαβεῖν, καὶ τιμὴν αὖ λαβόντα νεκροῦ
391 ἀπολύειν, | ἄλλως δὲ μὴ 'θέλειν. Οὔκουν δίκαιόν γε, ἔφη,
ἐπαινεῦν τὰ τοιαῦτα. 'Οκνῶ δέ γε, ἢν δ' ἐγώ, δι' "Ομηρον
λέγειν, ὅτι οὐδ' ὅσιον ταῦτά γε κατὰ Ἀχιλλέως φάναι καὶ
ἄλλων λεγόντων πείθεσθαι, καὶ αὖ ως πρὸς τὸν Ἀπόλλω
εἶπεν

ἔβλαψάς μ' ἔκάεργε, θεῶν ὀλοώτατε πάντων·
ἢ σ' ἀν τεισαίμην, εἴ μοι δύναμίς γε παρείη,

Β καὶ ως πρὸς τὸν ποταμόν, θεὸν ὅντα, ἀπειθῶς εἰχεν καὶ
μάχεσθαι ἔτοιμος ἦν, καὶ αὖ τὰς τοῦ ἑτέρου ποταμοῦ
Σπερχειοῦ ἱερὰς τρίχας

Πατρόκλω ἥρωϊ, ἔφη, κόμην ὀπάσαιμι φέρεσθαι,
νεκρῷ ὅντι, καὶ ως ἔδρασεν τοῦτο, οὐ πειστέον. τάς τε
αὖ "Εκτορος ἔλξεις περὶ τὸ σῆμα τὸ Πατρόκλου καὶ τὰς
τῶν ζωγρηθέντων σφαγὰς εἰς τὴν πυράν, ξύμπαντα ταῦτα
οὐ φήσομεν ἀληθῆ εἰρῆσθαι, οὐδ' ἐάσομεν πείθεσθαι τοὺς
C ἡμετέρους, ως Ἀχιλλεύς, θεᾶς ὧν παῖς καὶ Πηλέως,
σωφρονεστάτου τε καὶ τρίτου ἀπὸ Διός, καὶ ὑπὸ τῷ
σοφωτάτῳ Χείρωνι τεθραμμένος, τοσαύτης ἢν ταραχῆς
πλέων, ὥστ' ἔχειν ἐν αὐτῷ νοσήματε δύο ἐναντίω ἀλλήλοιν,

ἀνελευθερίαν μετὰ φιλοχρηματίας καὶ αὖ ὑπερηφανίαν θεῶν τε καὶ ἀνθρώπων. Ὁρθῶς, ἔφη, λέγεις.

V. Μὴ τοίνυν, ήν δ' ἐγώ, μηδὲ τάδε πειθώμεθα μηδ' ἔωμεν λέγειν, ώς Θησεὺς Ποσειδῶνος ὑὸς Πειρίθους τε Διὸς ἄρμησαν οὔτως ἐπὶ δεινὰς ἀρπαγάς, μηδέ τιν' ἄλλον¹ Δ θεοῦ παῖδά τε καὶ ἥρω τολμῆσαι ἀν δεινὰ καὶ ἀσεβῆ ἐργάσασθαι, οἷα νῦν καταψεύδονται αὐτῶν· ἀλλὰ προσ- αναγκάζωμεν τοὺς ποιητὰς ἦ μὴ τούτων αὐτὰ ἔργα φάναι, ἦ τούτους μὴ εἶναι θεῶν παῖδας, ἀμφότερα δὲ μὴ λέγειν, μηδὲ ἡμῖν ἐπιχειρεῖν πειθεῖν τοὺς νέους, ώς οἱ θεοὶ κακὰ γεννῶσιν, καὶ ἥρωες ἀνθρώπων οὐδὲν βελτίους. ὅπερ γάρ Ε ἐν τοῖς πρόσθεν ἐλέγομεν, οὐθ' ὅσια ταῦτα οὔτε ἀληθῆ. ἐπεδείξαμεν γάρ που, ὅτι ἐκ θεῶν κακὰ γίγνεσθαι ἀδύ- νατον. Πῶς γάρ οὕ; Καὶ μὴν τοῖς γε ἀκούοντιν Βλαβερά. πᾶς γάρ ἑαυτῷ ξυγγνώμην ἔξει κακῷ ὅντι, πεισθεὶς ώς ἄρα τοιαῦτα πράττουσίν τε καὶ ἐπραττον καὶ

οἱ θεῶν ἀγχίσποροι,

οἱ² Ζηνὸς ἐγγύς, ων κατ' Ἰδαῖον πάγον

Διὸς πατρῷου βωμός ἐστ' ἐν αἰθέρι,

καὶ οὐ πώ σφιν ἐξίτηλον αἷμα δαιμόνων.

ων ἔνεκα παυστέον τοὺς τοιούτους μύθους, μὴ ἡμῖν πολλὴν εὐχέρειαν | ἐντίκτωσι τοῖς νέοις πονηρίας. Κομιδῆ μὲν οὖν, 392 ἔφη.

Τί οὖν, ήν δ' ἐγώ, ἡμῖν³ ἔτι λοιπὸν εἶδος λόγων πέρι ὁριζομένοις⁴ οἵους τε λεκτέον καὶ μή; περὶ γάρ θεῶν ώς δεῖ λέγεσθαι εἴρηται, καὶ περὶ δαιμόνων τε καὶ ἥρωων καὶ τῶν ἐν["]Λιδου. Πάνυ μὲν οὖν. Οὐκοῦν καὶ περὶ ἀνθρώ- πων τὸ λοιπὸν εἴη ἀν; Δῆλα διή. Ἀδύνατον διή, ω φίλε, ἡμῖν τοῦτο γε ἐν τῷ παρόντι τάξαι. Πῶς; "Οτι οἵμαι ἡμᾶς ἐρεῦν, ώς ἄρα καὶ ποιητὰς καὶ λογοποιοὶ κακῶς

¹ ἄλλον Π: ἄλλου Α. ² οἱ Bekker: om. codd. ³ ἡμῖν Π: om. Α.

⁴ πέρι ὁριζομένοις q: περιορίζομεν οἵς Α.

Β λέγουσιν περὶ ἀνθρώπων τὰ μέγιστα, ὅτι εἰσὶν ἄδικοι μέν, εὐδαιμονες δὲ πολλοί, δίκαιοι δὲ ἄθλιοι, καὶ ὡς λυσιτελεῖ τὸ ἄδικεν, ἐὰν λανθάνῃ, ἥ δὲ δικαιοσύνη ἀλλότριον μὲν ἀγαθόν, οἰκεία δὲ ζημία· καὶ τὰ μὲν τοιαῦτα ἀπερεῖν λέγειν, τὰ δ' ἐναντία τούτων προστάξειν ἄδειν τε καὶ μυθολογεῖν· ἥ οὐκ οἴει; Εὖ μὲν οὖν, ἔφη, οἶδα. Οὐκοῦν ἐὰν ὁμολογῆς ὁρθῶς με λέγειν, φήσω σε ώμολογηκέναι ἀπάλαι ζητοῦμεν¹; Ὁρθῶς, ἔφη, ὑπέλαβες. Οὐκοῦν περὶ ἀνθρώπων ὅτι τοιούτους δεῖ λόγους λέγεσθαι, τότε διομολογησόμεθα, ὅταν εὑρωμεν, οἶόν ἐστιν δικαιοσύνη, καὶ ὡς φύσει λυσιτελοῦν τῷ ἔχοντι, ἐάν τε δοκῇ ἐάν τε μὴ τοιούτος εἶναι; Ἀληθέστατα, ἔφη.

VI. Τὰ μὲν δὴ λόγων πέρι ἔχέτω τέλος, τὸ δὲ λέξεως, ὡς ἐγὼ οἶμαι, μετὰ τοῦτο σκεπτέον, καὶ ἡμῖν ἡ τε λεκτέον καὶ ὡς λεκτέον παντελῶς ἐσκέψεται. καὶ δὸς Ἄδειμαντος, Τοῦτο, ἥ δ' ὅς, οὐ μανθάνω ὅ τι λέγεις. Ἀλλὰ μέντοι, Δὴν δ' ἐγώ, δεῖ γε. ἵσως οὖν τῇδε μᾶλλον εἴσει. ἀρ' οὐ πάντα, ὅσα ὑπὸ μυθολόγων ἡ ποιητῶν λέγεται, διήγησις οὖσα τυγχάνει ἡ γεγονότων ἡ δύντων ἡ μελλόντων; Τί γάρ, ἔφη, ἄλλο; Ἀρ' οὖν οὐχὶ ἦτοι ἀπλῆ διηγήσει, ἡ διὰ μιμήσεως γιγνομένη, ἥ δι' ἀμφοτέρων περαιώνουσιν; Καὶ τοῦτο, ἥ δ' ὅς, ἔτι δέομαι σαφέστερον μαθεῖν. Γελοῖος, ἥν δ' ἐγώ, ἔοικα διδάσκαλος εἶναι καὶ ἀσαφῆς. ὥσπερ Εοῦν οἱ ἀδύνατοι λέγειν, οὐ κατὰ δόλον ἀλλ' ἀπολαβὼν μέρος τι πειράσομαι σοι ἐν τούτῳ δηλώσαι δι βούλομαι. καὶ μοι εἰπέ· ἐπίστασαι τῆς Ἰλιάδος τὰ πρῶτα, ἐν οἷς ὁ ποιητής φησι τὸν μὲν Χρύσην δεῖσθαι τοῦ Ἀγαμέμνονος ἀπολῦσαι τὴν θυγατέρα, τὸν δὲ χαλεπαίνειν, τὸν δέ, ἐπειδὴ 393 οὐκ ἐτύγχανεν, | κατεύχεσθαι τῶν Ἀχαιῶν πρὸς τὸν θεόν; "Ἐγωγε. Οἰσθ' οὖν, ὅτι μέχρι μὲν τούτων τῶν ἐπῶν, καὶ ἐλίσσετο πάντας Ἀχαιούς,

Ἄτρείδα δὲ μάλιστα δύω, κοσμήτορε λαῶν,

¹ ζητοῦμεν Stallbaum (cum Ficino): ἐζητοῦμεν codd.

λέγει τε αὐτὸς ὁ ποιητὴς καὶ οὐδὲ ἐπιχειρεῖ ἡμῶν τὴν διάνοιαν ἄλλοσε τρέπειν, ώς ἄλλος τις ὁ λέγων ἢ αὐτός· τὰ δὲ μετὰ ταῦτα ὥσπερ αὐτὸς ὃν ὁ Χρύσης λέγει καὶ B πειρᾶται ἡμᾶς ὅ τι μάλιστα ποιῆσαι μὴ "Ομηρον δοκεῖν εἶναι τὸν λέγοντα, ἀλλὰ τὸν ἴερέα, πρεσβύτην ὅντα. καὶ τὴν ἄλλην δὴ πᾶσαν σχεδόν τι οὕτω πεποίηται διήγησιν περὶ τε τῶν ἐν Ἰλίῳ καὶ περὶ τῶν ἐν Ιθάκῃ καὶ ὅλη Ὁδυσσείᾳ παθημάτων. Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Οὐκοῦν διήγησις μέν ἔστιν καὶ ὅταν τὰς ῥήσεις ἑκάστοτε λέγῃ καὶ ὅταν τὰ μεταξὺ τῶν ῥήσεων; Πῶς γάρ οὖ; Ἀλλ' ὅταν γέ τινα λέγῃ ῥῆσιν ὡς τις ἄλλος ὅν, ἀρ' οὐ τότε ὁμοιοῦν C αὐτὸν φήσομεν ὅ τι μάλιστα τὴν αὐτοῦ λέξιν ἑκάστῳ, δὸν ἀν προείπη ως ἐροῦντα; Φήσομεν· τί γάρ; Οὐκοῦν τό γε ὁμοιοῦν ἔαυτὸν ἄλλῳ ἢ κατὰ φωνὴν ἢ κατὰ σχῆμα μιμεῖσθαι ἔστιν ἐκεῖνον φῶντας τις ὁμοιοῦ; Τί μήν; Ἐν δὴ τῷ τοιούτῳ, ως ἔοικεν, οὐτός τε καὶ οἱ ἄλλοι ποιηταὶ διὰ μιμήσεως τὴν διήγησιν ποιοῦνται. Πάνυ μὲν οὖν. Εἰ δέ γε μηδαμοῦ ἔαυτὸν ἀποκρύπτοιτο ὁ ποιητής, πᾶσα ἀν αὐτῷ ἄνευ μιμήσεως ἢ ποίησίς τε καὶ διήγησις γεγονυῖα εἴη. ἵνα δὲ μὴ εἴπῃς, ὅτι οὐκ αὖ μανθάνεις, ὅπως ἀν τοῦτο D γένοιτο, ἐγὼ φράσω. εἰ γάρ "Ομηρος εἰπών, ὅτι ἥλθεν ὁ Χρύσης τῆς τε θυγατρὸς λύτρα φέρων καὶ ίκέτης τῶν Ἀχαιῶν, μάλιστα δὲ τῶν βασιλέων, μετὰ τοῦτο μὴ ως Χρύσης γενόμενος ἔλεγεν, ἀλλ' ἔτι ως "Ομηρος, οἶσθ' ὅτι οὐκ ἀν μίμησις ἢν ἄλλ' ἀπλῇ διήγησις. εἰχε δ' ἀν ὁδέ πως· φράσω δὲ ἄνευ μέτρου· οὐ γάρ είμι ποιητικός· ἐλθὼν ὁ ἱερεὺς ηὔχετο ἐκείνοις μὲν τοὺς θεοὺς δοῦγαι E ἐλόντας τὴν Τροίαν αὐτοὺς σωθῆναι, τὴν δὲ θυγατέρα οἱ λῦσαι δεξαμένους ἅποινα καὶ τὸν θεὸν αἰδεσθέντας. ταῦτα δὲ εἰπόντος αὐτοῦ οἱ μὲν ἄλλοι ἐσέβοντο καὶ συνήνοντι, ὁ δὲ Ἀγαμέμνων ἡγρίαινεν ἐντελλόμενος νῦν τε ἀπιέραι καὶ αὐθις μὴ ἐλθεῖν, μὴ αὐτῷ τό τε σκῆπτρον καὶ τὰ τοῦ θεοῦ στέμματα οὐκ ἐπαρκέσοι· πρὶν δὲ λυθῆναι αὐτοῦ τὴν

θυγατέρα, ἐν "Αργει ἔφη γηράσειν μετὰ οὗ· ἀπίειναι δ'
 394 ἐκέλευεν καὶ μὴ¹ ἐρεθίζειν, ὥνα σῶς οἴκαδε | ἔλθοι. ὁ δὲ
 πρεσβύτης ἀκούσας ἔδεισέν τε καὶ ἀπήγει σιγῇ, ἀπο-
 χωρήσας δὲ ἐκ τοῦ στρατοπέδου πολλὰ τῷ Ἀπόλλωνι
 ηὔχετο, τάς τε ἐπωνυμίας τοῦ θεοῦ ἀνακαλῶν καὶ ὑπο-
 μιμήσκων καὶ ἀπαιτῶν, εἴ τι πώποτε ἦ ἐν ναῶν οἰκοδο-
 μήσειν ἦ ἐν ἱερῶν θυσίαις κεχαρισμένον δωρήσαιτο· ὥν
 δὴ χάριν κατήγορον τεῖσαι τοὺς Ἀχαιοὺς τὰ ἀ δάκρυα
 τοῖς ἐκείνους βέλεσιν. οὕτως, ἦν δ' ἐγώ, ω̄ ἑταῖρε, ἄνευ
 Β μιμήσεως ἀπλῆ διήγησις γίγνεται. Μανθάνω, ἔφη.

VII. Μάνθανε τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, ὅτι ταύτης αὐ-
 ἐναντία γίγνεται, ὅταν τις τὰ τοῦ ποιητοῦ τὰ μεταξὺ τῶν
 ἥρησεων ἔξαιρων τὰ ἀμοιβαῖα καταλείπῃ. Καὶ τοῦτο, ἔφη,
 μανθάνω, ὅτι ἔστιν τὸ περὶ τὰς τραγῳδίας τοιοῦτον. Ὁρ-
 θότατα, ἔφην, ὑπέλαβες, καὶ οἷμαί σοι ἥδη δηλοῦν δὲ
 ἔμπροσθεν οὐχ οἶστος τ' ἦ, ὅτι τῆς ποιήσεώς τε καὶ μυθο-
 Σ λογίας ἡ μὲν διὰ μιμήσεως ὅλη ἐστίν, ὕσπερ σὺ λέγεις,
 τραγῳδία τε καὶ κωμῳδία, ἡ δὲ δι' ἀπαγγελίας αὐτοῦ τοῦ
 ποιητοῦ· εὔροις δ' ἀν αὐτὴν μάλιστά που ἐν διθυράμ-
 βοις· ἡ δ' αὐν δ' ἀμφοτέρων ἔν τε τῇ τῶν ἐπῶν ποιήσει,
 πολλαχοῦ δὲ καὶ ἀλλοθι, εἴ μοι² μανθάνεις. Ἀλλὰ ξυνίμι,
 ἔφη, δὲ τότε ἐβούλου λέγειν. Καὶ τὸ πρὸ τούτου δὴ
 ἀναμνήσθητι, ὅτι ἔφαμεν, ἀ μὲν λεκτέον, ἥδη εἰρῆσθαι, ως
 δὲ λεκτέον, ἔτι σκεπτέον εἶναι. Ἀλλὰ μέμνημαι. Τοῦτο
 Δ τοίνυν αὐτὸν ἦν δὲ ἔλεγον, ὅτι χρείη διομολογήσασθαι,
 πότερον ἐάσομεν τοὺς ποιητὰς μιμουμένους ἡμῖν τὰς
 διηγήσεις ποιεῖσθαι, ἡ τὰ μὲν μιμουμένους, τὰ δὲ μή, καὶ
 ὅποια ἔκάτερα, ἡ οὐδὲ μιμεῖσθαι. Μαντεύομαι, ἔφη,
 σκοπεῖσθαι σε, εἴτε παραδεξόμεθα τραγῳδίαν τε καὶ
 κωμῳδίαν εἰς τὴν πόλιν, εἴτε καὶ οὐ. "Ισως, ἦν δ' ἐγώ·
 ἵσως δὲ καὶ πλειόν ἔτι τούτων· οὐ γὰρ δὴ ἔγωγέ πω οἶδα,
 ἀλλ' ὅπη ἀν ὁ λόγος ὕσπερ πνεῦμα φέρῃ, ταύτη ἵτεον.

¹ μὴ codd.: μή ἐ Valckenaer.

² μοι codd.: μου Heindorf.

Καὶ καλῶς γ', ἔφη, λέγεις. Τόδε τοίνυν, ὡς Ἀδείμαντε, εἴθερι, πότερον μιμητικοὺς ἡμῖν δεῖ εἶναι τοὺς φύλακας ἢ οὐ. ἢ καὶ τοῦτο τοῖς ἔμπροσθεν ἐπεται, ὅτι εἰς ἔκαστος ἐν μὲν ἀν ἐπιτήδευμα καλῶς ἐπιτηδεύοι, πολλὰ δ' οὔ, ἀλλ' εἰ τοῦτο ἐπιχειροῦ, πολλῶν ἐφαπτόμενος πάντων ἀποτυγχάνοι ἄν, ὥστ' εἶναί που ἐλλόγιμος; Τί δ' οὐ μέλει; Οὐκοῦν καὶ περὶ μιμήσεως ὁ αὐτὸς λόγος, ὅτι πολλὰ ὁ αὐτὸς μιμεῖσθαι εὑ ὕσπερ ἐν οὐ δυνατός; Οὐ γὰρ οὖν. Σχολῇ ἄρα ἐπιτηδεύσει γέ τι ἄμα τῶν ἀξίων λόγου ἐπιτη- 395 δευμάτων καὶ πολλὰ μιμήσεται καὶ ἔσται μιμητικός, ἐπει που οὐδὲ τὰ δοκοῦντα ἐγγὺς ἀλλήλων εἶναι δύο μιμήματα δύνανται οἱ αὐτοὶ ἄμα εὑ μιμεῖσθαι, οἷον κωμῳδίαν καὶ τραγῳδίαν ποιοῦντες. ἢ οὐ μιμήματα¹ ἄρτι τούτω ἐκάλεις; "Εγωγέ· καὶ ἀληθῆ γε λέγεις, ὅτι οὐ δύνανται οἱ αὐτοὶ. Οὐδὲ μὴν ῥαψῳδοί γε καὶ ὑποκριταὶ ἄμα. Ἀληθῆ. Ἄλλ' οὐδέ τοι ὑποκριταὶ κωμῳδοῖς τε καὶ τραγῳδοῖς οἱ αὐτοὶ· ² πάντα δὲ ταῦτα μιμήματα. ἢ οὔ; Μιμήματα. Καὶ ἔτι γε τούτων, ὡς Ἀδείμαντε, φαίνεται μοι εἰς σμικρότερα κατακεκερματίσθαι ἡ τοῦ ἀνθρώπου φύσις, ὥστε ἀδύνατος εἶναι πολλὰ καλῶς μιμεῖσθαι, ἢ αὐτὰ ἐκεῖνα πράττειν, ὥν δὴ καὶ τὰ μιμήματά ἔστιν ἀφομοιώματα. Ἀληθέστατα, ἢ δ' ὅς.

VIII. Εἰ ἄρα τὸν πρῶτον λόγον διασώσομεν, τοὺς φύλακας ἡμῖν τῶν ἄλλων πασῶν δημιουργιῶν ἀφειμένους δεῖν εἶναι δημιουργοὺς ἐλευθερίας τῆς πόλεως πάνυ ἀκρι- C βεῖς καὶ μηδὲν ἄλλο ἐπιτηδεύειν, ὅ τι μὴ εἰς τοῦτο φέρει, οὐδὲν δὴ δέοι ἄν αὐτοὺς ἄλλο πράττειν οὐδὲ μιμεῖσθαι· ἐὰν δὲ μιμῶνται, μιμεῖσθαι τὰ τούτοις προσήκοντα εὐθὺς ἐκ παιδῶν, ἀνδρείους, σώφρονας, ὄσίους, ἐλευθέρους, καὶ τὰ τοιαῦτα πάντα, τὰ δὲ ἀνελεύθερα μήτε ποιεῖν μήτε δεινοὺς εἶναι μιμήσασθαι, μηδὲ ἄλλο μηδὲν τῶν αἰσχρῶν, ἵνα μὴ² ἐκ τῆς μιμήσεως τοῦ εἶναι ἀπολαύσωσιν. ἢ οὐκ ἔσθησαι,

¹ μιμήματά Ξ: μιμήματά τε Α (sed τά in litura). ² μὴ Π: om. Α.

Δ ὅτι αἱ μιμήσεις, ἐὰν ἐκ νέων πόρρω διατελέσωσιν, εἰς ἔθη τε καὶ φύσιν καθίστανται καὶ κατὰ σῶμα καὶ φωνὰς καὶ κατὰ τὴν διάνοιαν; Καὶ μάλα, ἡ δ' ὄς. Οὐ δὴ ἐπιτρέψομεν, ἥν δ' ἐγώ, ὃν φαμὲν κῆδεσθαι καὶ δεῖν αὐτοὺς ἄνδρας ἀγαθὸν γενέσθαι, γυναῖκα μιμεῖσθαι ἄνδρας ὅντας, ἡ νέαν ἡ πρεσβυτέραν, ἡ ἄνδρι λοιδορουμένην ἡ πρὸς θεοὺς ἐρίζουσάν τε καὶ μεγαλαυχουμένην, οἰομένην εὐδαίμονα Ε εἶναι, ἡ ἐν ξυμφορᾶς τε καὶ πένθεσιν καὶ θρήνοις ἔχομένην· κάμνουσαν δὲ ἡ ἐρῶσαν ἡ ὠδίνουσαν πολλοῦ καὶ δεήσομεν. Παντάπασι μὲν οὖν, ἡ δ' ὄς. Οὐδέ γε δούλας τε καὶ δούλους πράττοντας ὅσα δούλων. Οὐδὲ τοῦτο. Οὐδέ γε ἄνδρας κακούς, ὡς ἔοικεν, δειλούς τε καὶ τὰ ἐναντία πράττοντας ὃν νῦν δὴ εἴπομεν, κακηγοροῦντάς τε καὶ κωμῳδοῦντας ἀλλήλους καὶ αἰσχρολογοῦντας, μεθύοντας 396 ἡ καὶ | νήφοντας, ἡ καὶ¹ ἄλλα ὅσα οἱ τοιοῦτοι καὶ ἐν λόγοις καὶ ἐν ἔργοις ἀμαρτάνουσιν εἰς αὐτούς τε καὶ εἰς ἄλλους. οἷμαι δὲ οὐδὲ μαινομένοις ἐθιστέον ἀφομοιοῦν αὐτοὺς ἐν λόγοις οὐδὲ ἐν ἔργοις. γυνωστέον μὲν γὰρ καὶ μαινομένους καὶ πονηροὺς ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας, ποιητέον δὲ οὐδὲν τούτων οὐδὲ μιμητέον. Ἀληθέστατα, ἔφη. Τί δέ; ἡν δ' ἐγώ· χαλκεύοντας ἡ τι ἄλλο δημιουργοῦντας, ἡ ἐλαύνοντας Β τριήρεις ἡ κελεύοντας τούτοις, ἡ τι ἄλλο τῶν περὶ ταῦτα μιμητέον; Καὶ πῶς, ἔφη, οἷς γε οὐδὲ προσέχειν τὸν νοῦν τούτων οὐδενὶ ἐξέσται; Τί δέ; Ὕππους χρεμετίζοντας καὶ ταύρους μυκωμένους καὶ ποταμοὺς ψιφοῦντας καὶ θάλατταν κτυποῦσαν καὶ βροντὰς καὶ πάντα αὖ τὰ τοιαῦτα ἡ μιμήσονται; Ἀλλ' ἀπείρηται αὐτοῖς, ἔφη, μήτε μαίνεσθαι μήτε μαινομένοις ἀφομοιοῦσθαι. Εἰ ἄρα, ἡν δ' ἐγώ, μανθάνω ἀ σὺ λέγεις, ἔστιν τι εἶδος λέξεώς τε καὶ Σ διηγήσεως, ἐν ὧ ἀν διηγοῦτο ὁ τῷ ὅντι καλὸς κάγαθός, ὅπότε τι δέοι αὐτὸν λέγειν, καὶ ἔτερον αὖ ἀνόμοιον τούτῳ εἶδος, οὗ ἀν ἔχοιτο ἀεὶ καὶ ἐν ὧ διηγοῦτο ὁ ἐναντίως ἐκείνῳ

¹ ἡ καὶ codd.: καὶ Hartmann.

φύς τε καὶ τραφείς. Ποῦν δή, ἔφη, ταῦτα; 'Ο μέν μοι δοκεῖ, ἦν δ' ἐγώ, μέτριος ἀνήρ, ἐπειδὴν ἀφίκηται ἐν τῇ διηγήσει ἐπὶ λέξιν τινὰ ἡ πρᾶξιν ἀνδρὸς ἀγαθοῦ, ἐθελήσειν ως αὐτὸς ὃν ἐκεῖνος ἀπαγγέλλειν καὶ οὐκ αἰσχυνεῖσθαι ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ μιμήσει, μάλιστα μὲν μιμούμενος τὸν ἀγαθὸν ἀσφαλῶς τε καὶ ἐμφρόνως πράττοντα, ἐλάττω δὲ D καὶ ἥττον ἡ ὑπὸ νόσων ἡ ὑπὸ ἐρώτων ἐσφαλμένον ἡ καὶ ὑπὸ μέθης ἡ τινος ἄλλης ξυμφορᾶς. ὅταν δὲ γίγνηται κατά τινα ἑαυτοῦ ἀνάξιον, οὐκ ἐθελήσειν σπουδῆς ἀπεικάζειν ἑαυτὸν¹ τῷ χείρονι, εἰ μὴ ἄρα κατὰ βραχύ, ὅταν τι χρηστὸν ποιῇ, ἀλλ' αἰσχυνεῖσθαι, ἅμα μὲν ἀγύμναστος ὃν τοῦ μιμεῖσθαι τοὺς τοιούτους, ἅμα δὲ καὶ δυσχεραίνων αὐτὸν ἐκμάττειν τε καὶ ἐνιστάναι εἰς τοὺς τῶν κακιόνων τύπους, ἀτιμάζων τῇ διανοίᾳ, ὅ τι μὴ παιδιᾶς χάριν. E Εἰκός, ἔφη.

IX. Οὐκοῦν διηγήσεται χρήσεται οἵᾳ ἡμεῖς ὀλίγον πρότερον διήλθομεν περὶ τὰ τοῦ 'Ομήρου ἐπη, καὶ ἔσται αὐτοῦ ἡ λέξις μετέχονσα μὲν ἀμφοτέρων, μιμήσεώς τε καὶ τῆς ἀπλῆς² διηγήσεως, σμικρὸν δέ τι μέρος ἐν πολλῷ λόγῳ τῆς μιμήσεως· ἡ οὐδὲν λέγω; Καὶ μάλα, ἔφη, οἴον γε ἀνάγκη τὸν τύπον εἶναι τοῦ τοιούτου ρήτορος. Οὐκοῦν, ἦν δὲ ἐγώ, ὁ μὴ | τοιοῦτος αὖ, ὅσῳ ἂν φαυλότερος ἦ, πάντα 397 τε μᾶλλον μιμήσεται³ καὶ οὐδὲν ἑαυτοῦ ἀνάξιον οἴήσεται εἶναι, ὥστε πάντα ἐπιχειρήσει μιμεῖσθαι σπουδῆς τε καὶ ἐναντίον πολλῶν, καὶ ἡ νῦν δὴ ἐλέγομεν, βροντάς τε⁴ καὶ ψόφους ἀνέμων τε καὶ χαλαξῶν καὶ ἀξόνων καὶ τροχιλιῶν, καὶ σαλπίγγων καὶ αὐλῶν καὶ συρίγγων καὶ πάντων ὄργάνων φωνάς, καὶ ἔτι κυνῶν καὶ προβάτων καὶ ὄρνέων φθύγγους· καὶ ἔσται δὴ ἡ τούτου λέξις ἅπασα διὰ μιμή- B σεως φωναῖς τε καὶ σχήμασιν, ἡ σμικρόν τι διηγήσεως

¹ ἑαυτὸν II: ἑαυτοῦ A.
g: διηγήσεται A.

² ἀπλῆς nos: ἄλλης codd.

³ μιμήσεται

⁴ τε II: γε A.

ἔχουσα; Ἐνάγκη, ἔφη, καὶ τοῦτο. Ταῦτα τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, ἔλεγον τὰ δύο εἴδη τῆς λέξεως. Καὶ γὰρ ἔστιν, ἔφη. Οὐκοῦν αὐτοῦ τὸ μὲν σμικρὰς τὰς μεταβολὰς ἔχει, καὶ ἐάν τις ἀποδιδῷ πρέπουσαν ἄρμονίαν καὶ ρυθμὸν τῇ λέξει, δλίγου πρὸς τὴν αὐτὴν γίγνεται λέγειν τῷ ὄρθως λέγοντι καὶ ἐν μιᾷ ἄρμονίᾳ· σμικρὰ γὰρ αἱ μεταβολαὶ· καὶ δὴ **C** ἐν ρυθμῷ ωσαύτως παραπλησίῳ τινί; Κομιδῇ μὲν οὖν, ἔφη, οὕτως ἔχει. Τί δέ; τὸ τοῦ ἑτέρου εἶδος οὐ τῶν ἐναντίων δεῖται, πασῶν μὲν ἄρμονιῶν, πάντων δὲ ρυθμῶν, εἰ μέλλει αὖ οἰκείως λέγεσθαι, διὰ τὸ παντοδαπὰς μορφὰς τῶν μεταβολῶν ἔχειν; Καὶ σφόδρα γε οὕτως ἔχει. Ἀρ' οὖν πάντες οἱ ποιηταὶ καὶ οἵ τι λέγοντες ἢ τῷ ἑτέρῳ τούτων ἐπιτυγχάνουσιν τύπῳ τῆς λέξεως, ἢ τῷ ἑτέρῳ, ἢ ἐξ **D** ἀμφοτέρων τινὶ ξυγκεραννύντες; Ἐνάγκη, ἔφη. Τί οὖν ποιήσομεν; ἦν δ' ἐγώ· πότερον εἰς τὴν πόλιν πάντας τούτους παραδεξόμεθα ἢ τῶν ἀκράτων τὸν ἑτερον ἢ τὸν κεκραμένον; Ἐὰν ἡ ἐμή, ἔφη, νικᾶ, τὸν τοῦ ἐπιεικοῦς μιμητὴν ἄκρατον. Ἀλλὰ μήν, ὥς Ἄδείμαντε, ἡδύς γε καὶ ὁ κεκραμένος, πολὺ δὲ ἥδιστος παισί τε καὶ παιδαγωγοῖς ὁ ἐναντίος οὐ σὺ αἱρεῖ, καὶ τῷ πλείστῳ ὅχλῳ. Ἡδιστος γάρ. Ἀλλ' ἵσως, ἦν δ' ἐγώ, οὐκ ἀν αὐτὸν ἀρμόττειν φαίνει. **E** τῇ ἡμετέρᾳ πολιτείᾳ, ὅτι οὐκ ἔστιν διπλοῦς ἀνὴρ παρ' ἡμῖν οὐδὲ πολλαπλοῦς, ἐπειδὴ ἔκαστος ἐν πράττει. Οὐ γὰρ οὖν ἀρμόττει. Οὐκοῦν διὰ ταῦτα ἐν μόνῃ τῇ τοιαύτῃ πόλει τὸν τε σκυτοτόμον σκυτοτόμον εὑρήσομεν καὶ οὐ κυβερνήτην πρὸς τῇ σκυτοτομίᾳ, καὶ τὸν γεωργὸν γεωργὸν καὶ οὐ δικαστὴν πρὸς τῇ γεωργίᾳ, καὶ τὸν πολεμικὸν πολεμικὸν καὶ οὐ χρηματιστὴν πρὸς τῇ πολεμικῇ, καὶ πάντας οὕτω; Ἀληθῆ, ἔφη. Ἄνδρα δή, ώς ἕοικε, δυνάμενον | ὑπὸ σοφίας παντοδαπὸν γίγνεσθαι καὶ μιμεῖσθαι πάντα χρήματα, εἰ ἡμῖν ἀφίκοιτο εἰς τὴν πόλιν αὐτός τε καὶ τὰ ποιήματα βουλόμενος ἐπιδείξασθαι, προσκυνοῦμεν ἀν αὐτὸν ως ἱερὸν καὶ θαυμαστὸν καὶ ἡδύν, εἴποιμεν δ' ἄρ-

ὅτι οὔτ'¹ ἔστιν τοιοῦτος ἀνὴρ ἐν τῇ πόλει παρ' ἡμῖν οὕτε θέμις ἐγγενέσθαι, ἀποπέμποιμέν τε εἰς ἄλλην πόλιν μύρου κατὰ τῆς κεφαλῆς καταχέαντες καὶ ἐρίῳ στέψαντες, αὐτὸὶ δ' ἀν τῷ αὐστηροτέρῳ καὶ ἀηδεστέρῳ ποιητῇ χρώμεθα καὶ μυθολόγῳ ὠφελίας ἔνεκα, ὃς ἡμῖν τὴν τοῦ ἐπιεικοῦς ^B λέξιν μιμοῦτο καὶ τὰ λεγόμενα λέγοι ἐν ἐκείνοις τοῖς τύποις, οἷς κατ' ἀρχὰς ἐνομοθετησάμεθα, ὅτε τοὺς στρατιώτας ἐπεχειροῦμεν παιδεύειν. Καὶ μάλ', ἔφη, οὕτως ἀν ποιοῦμεν, εἰ ἐφ' ἡμῖν εἴη. Νῦν δή, εἶπον ἐγώ, ὥς φίλε, κινδυνεύει ἡμῖν τῆς μουσικῆς τὸ περὶ λόγους τε καὶ μύθους παντελῶς διαπεπεράνθαι· ἡ τε γὰρ λεκτέον καὶ ὡς λεκτέον, εἴρηται. Καὶ αὐτῷ μοι δοκεῖ, ἔφη.

X. Οὐκοῦν μετὰ τοῦτο, ἦν δ' ἐγώ, τὸ περὶ φόδης ^C τρόπου καὶ μελῶν λοιπόν; Δῆλα δή. ² Αρ' οὖν οὐ πᾶς ἥδη ἀν εὔροι, ἀ ἡμῖν λεκτέον περὶ αὐτῶν, οἷα δεῖ εἶναι, εἴπερ μέλλομεν τοῖς προειρημένοις συμφωνήσειν; καὶ ὁ Γλαύκων ἐπιγελάσας, Ἐγώ τοίνυν, ἔφη, ὥς Σώκρατες, κινδυνεύω ἐκτὸς τῶν πάντων εἶναι· οὐκοῦν ἵκανῶς γε ἔχω ἐν τῷ παρόντι ξυμβαλέσθαι, ποῖα ἄττα δεῖ ἡμᾶς λέγειν, ὑποπτεύω μέντοι. Πάντως δήπου, ἦν δ' ἐγώ, πρώτον μὲν τόδε ἵκανῶς ἔχεις λέγειν, ὅτι τὸ μέλος ἐκ ^D τριῶν ἔστὶν συγκείμενον, λόγου τε καὶ ἀρμονίας καὶ ρυθμοῦ. Ναί, ἔφη, τοῦτό γε. Οὐκοῦν ὅσον γε αὐτοῦ λόγος ἔστιν, οὐδὲν δήπου διαφέρει τοῦ μὴ ἀδομένου λόγου πρὸς τὸ ἐν τοῖς αὐτοῖς δεῖν τύποις λέγεσθαι οἷς ἄρτι προείπομεν, καὶ ὠσταύτως; Ἀληθῆ, ἔφη. Καὶ μὴν τὴν γε ἀρμονίαν καὶ ρυθμὸν ἀκολουθεῖν δεῖ τῷ λόγῳ. Πῶς δ' οὐ; Ἀλλὰ μέντοι θρήνων τε καὶ ὀδυρμῶν ἔφαμεν ἐν λόγοις οὐδὲν προσδεῖσθαι. Οὐ γὰρ οὖν. Τίνες οὖν θρηνώδεις ἀρμονίαι; ^E Λέγε μοι· σὺ γὰρ μουσικός. Μιξολυδιστί, ἔφη, καὶ συντονολυδιστὶ καὶ τουαῦται τινες. Οὐκοῦν αὗται, ἦν δ' ἐγώ, ἀφαιρετέαι; ἄχρηστοι γὰρ καὶ γυναιξὶν ἀς δεῖ ἐπιεικεῖς

¹ οὔτ' οὐσ.: οὐκ codd.

εῖναι, μὴ ὅτι ἀνδράσι. Πάνυ γε. Ἐλλὰ μὴν μέθη γε φύλαξιν ἀπρεπέστατον καὶ μαλακία καὶ ἀργία. Πῶς γὰρ οὖ; Τίνες οὖν μαλακαὶ τε καὶ συμποτικαὶ τῶν ἀρμονιῶν; Ἱαστί, ἥ δ' ὅς, καὶ λυδιστὶ αὖ τινες¹ χαλαραὶ καλοῦνται.

399 | Ταύταις οὖν, ὡς φίλε, ἐπὶ πολεμικῶν ἀνδρῶν ἔσθ' ὁ τι χρήσει; Οὐδαμῶς, ἔφη· ἀλλὰ κινδυνεύει σοι δωριστὶ λείπεσθαι καὶ φρυγιστί. Οὐκ οἶδα, ἔφην ἐγώ, τὰς ἀρμονίας, ἀλλὰ κατάλειπε ἐκείνην τὴν ἀρμονίαν, ἥ ἐν τε πολεμικῇ πράξει ὄντος ἀνδρείου καὶ ἐν πάσῃ βιαίῳ ἐργασίᾳ πρεπόντως ἀν μιμήσαιτο φθόγγους τε καὶ προσωδίας, καὶ ἀποτυχόντος ἥ εἰς τραύματα ἥ εἰς θανάτους Β ἴοντος ἥ εἰς τινα ἄλλην ξυμφορὰν πεσόντος, ἐν πᾶσι τούτοις παρατεταγμένως καὶ καρτερούντως ἀμυνομένου τὴν τύχην· καὶ ἄλλην αὖ ἐν εἰρηνικῇ τε καὶ μὴ βιαίῳ ἄλλῳ ἐν ἑκουσίῳ πράξει ὄντος, ἥ τινά τι πείθοντός τε καὶ δεομένου, ἥ εὐχῇ θεὸν ἥ διδαχῇ καὶ νουθετήσει ἄνθρωπον, ἥ τούταντίον ἄλλῳ δεομένῳ ἥ διδάσκοντι ἥ μεταπείθοντι ἔαυτὸν ὑπέχοντα², καὶ ἐκ τούτων πράξαντα κατὰ νοῦν, καὶ μὴ ὑπερηφάνως ἔχοντα, ἀλλὰ σωφρόνως τε καὶ μετρίως Σ ἐν πᾶσι τούτοις πράττοντά τε καὶ τὰ³ ἀποβαίνοντα ἀγαπῶντα. ταύτας δύο ἀρμονίας, βίαιον, ἑκούσιον, δυστυχούντων, εὐτυχούντων, σωφρόνων, ἀνδρείων⁴ αἵτινες φθόγγους μιμήσονται κάλλιστα, ταύτας λεῖπε. Ἐλλ', ἥ δ' ὅς, οὐκ ἄλλας αἴτεις λείπειν, ἥ ἂς νῦν δὴ ἐγὼ ἔλεγον. Οὐκ ἄρα, ἥν δὲ ἐγώ, πολυχορδίας γε οὐδὲ παναρμονίου ἡμῖν δεήσει ἐν ταῖς φύδαις τε καὶ μέλεσιν. Οὐ μοι, ἔφη, φαίνεται. Τριγώνων ἄρα καὶ πηκτίδων καὶ πάντων Δ ὄργάνων, ὅσα πολύχορδα καὶ πολυαρμόνια, δημιουργοὺς οὐ θρέψομεν. Οὐ φαινόμεθα. Τί δέ; αὐλοποιοὺς ἥ αὐλητὰς παραδέξει εἰς τὴν πόλιν; ἥ οὐ τοῦτο πολυχορδότατον, καὶ αὐτὰ τὰ παναρμόνια αὐλοῦ τυγχάνει ὄντα

¹ αὖ τινες secundum A¹ dedimus: αἴτινες vulgo.

² ὑπέχοντα Ξ:

ἐπέχοντα A.

³ τὰ Π: om. A.

⁴ ἀνδρείων Ξ: ἀνδρείων ἀρμονίας A.

μίμημα; Δῆλα δή, ή δ' ὅς. Λύρα δή σοι, ἥν δ' ἐγώ, καὶ κιθάρα λείπεται, καὶ κατὰ πόλιν χρίσιμα· καὶ αὖ κατ' ἀγροὺς τὸν νομεῦσι σύριγξ ἄν τις εἴη. ‘Ως γοῦν, ἔφη, ὁ λόγος ἡμῖν σημαίνει. Οὐδέν γε, ἥν δ' ἐγώ, καὶνδὸν ποιοῦμεν, Ε ὡ φίλε, κρίνοντες τὸν Ἀπόλλω καὶ τὰ τοῦ Ἀπόλλωνος ὅργανα πρὸ Μαρσύου τε καὶ τῶν ἐκείνου δργάνων. Μὰ Δία, ή δ' ὅς, οὐ μοι φαινόμεθα. Καὶ νὴ τὸν κύνα, εἰπον, λελήθαμέν γε διακαθαίροντες πάλιν ἥν ἄρτι τρυφᾶν ἔφαμεν πόλιν. Σωφρονοῦντές γε ἡμεῖς, ή δ' ὅς.

XI. “Ιθι δή, ἔφην, καὶ τὰ λοιπὰ καθαίρωμεν. ἐπόμενον γὰρ δὴ ταῖς ἀρμονίαις ἀν ἡμῖν εἴη τὸ περὶ ρύθμούς, μὴ ποικίλους αὐτοὺς διώκειν μηδὲ παντοδαπὰς βάσεις, ἀλλὰ βίου ρύθμοὺς ἰδεῖν κοσμίου τε καὶ ἀνδρείου τίνες εἰσίν· οὓς ἴδοντα | τὸν πόδα τῷ τοιούτου λόγῳ ἀναγκάζειν 400 ἐπεσθαι καὶ τὸ μέλος, ἀλλὰ μὴ λόγον ποδί τε καὶ μέλει. οἵτινες δ' ἀν εἰεν οὗτοι οἱ ρύθμοι, σὸν ἔργον, ὥσπερ τὰς ἀρμονίας, φράσαι. Ἀλλὰ μὰ Δῖ, ἔφη, οὐκ ἔχω λέγειν. ὅτι μὲν γὰρ τρί τα ἐστὶν εἴδη, ἔξ ὧν αἱ βάσεις πλέκονται, ὥσπερ ἐν τοῖς φθόγγοις τέτταρα, ὅθεν αἱ πᾶσαι ἀρμονίαι, τεθεαμένοις ἀν εἴποιμι¹. ποῖα δ' ὅποιουν βίου² μιμήματα, λέγειν οὐκ ἔχω. Ἀλλὰ ταῦτα μέν, ἥν δ' ἐγώ, Β καὶ μετὰ Δάμωνος βουλευσόμεθα, τίνες τε ἀνελευθερίας καὶ ὑβρεως ἡ μανίας καὶ ἄλλης κακίας πρέπουσαι βάσεις, καὶ τίνας τοῖς ἐναντίοις λειπτέον ρύθμούς. οἷμαι δέ με ἀκηκοέναι οὐ σαφῶς ἐνόπλιόν τέ τινα ὀνομάζοντος αὐτοῦ ξύνθετον καὶ δάκτυλον καὶ ἡρῷόν γε, οὐκ οἶδα ὅπως διακοσμοῦντος καὶ ἵσον ἄνω καὶ κάτω τιθέντος, εἰς βραχύ τε καὶ μακρὸν γιγνόμενοι, καί, ὡς ἐγὼ οἶμαι, λαμβοῖ, καὶ τιν' ἄλλον τροχαῖον ὡνόμαζε, μήκη δὲ καὶ βραχύτητας προσῆπτε. καὶ τούτων τισὶν οἶμαι τὰς ἀγωγὰς Σ τοῦ ποδὸς αὐτὸν οὐχ ἥττον ψέγειν τε καὶ ἐπαινέειν ἡ τοὺς ρύθμοὺς αὐτούς, ἥτοι ξυναμφότερόν τι· οὐ γὰρ ἔχω λέγειν.

¹ εἴποιμι ν : εἴποι Α.

² ποῖα δ' ὅποιον βίου ΙΙ : ομ. Α.

ἀλλὰ ταῦτα μέν, ὥσπερ εἶπον, εἰς Δάμωνα ἀναβεβλήσθω· διελέσθαι γὰρ οὐ σμικροῦ λόγουν. ἢ σὺ οἴει; Μὰ Δῖ, οὐκ ἔγωγε. Ἀλλὰ τόδε γε, ὅτι τὸ τῆς εὐσχημοσύνης τε καὶ ἀσχημοσύνης τῷ εὐρύθμῳ τε καὶ ἀρρύθμῳ ἀκολουθεῖ, δύνασαι διελέσθαι; Πῶς δ' οὖ; Ἀλλὰ μὴν τὸ εὐρυθμόν **D** γε καὶ τὸ ἄρρυθμον, τὸ μὲν τῇ καλῇ λέξει ἔπεται ὅμοιού μενον, τὸ δὲ τῇ ἐναντίᾳ, καὶ τὸ εὐάρμοστον καὶ ἀνάρμοστον¹ ὡσαύτως, εἴπερ ῥυθμός γε καὶ ἄρμονία λόγῳ, ὥσπερ ἄρτι ἐλέγετο, ἀλλὰ μὴ λόγος τούτοις. Ἀλλὰ μήν, ἢ δ' ὅς, ταῦτα γε λόγῳ ἀκολουθητέον. Τί δ' ὁ τρόπος τῆς λέξεως, ἢν δ' ἐγώ, καὶ ὁ λόγος; οὐ τῷ τῆς ψυχῆς ἥθει ἔπεται; Πῶς γὰρ οὖ; Τῇ δὲ λέξει τὰ ἄλλα; Ναί. Εὐλογία ἄρα καὶ εὐαρμοστία καὶ εὐσχημοσύνη καὶ εὐρυθμία εὐηθείᾳ ἀκολουθεῖ, οὐχ ἦν ἄνοιαν οὖσαν ὑποκοριζόμενοι καλοῦμεν ὡς εὐηθείαν, ἀλλὰ τὴν ὡς ἀληθῶς εὖ τε καὶ καλῶς τὸ ἥθος κατεσκευασμένην διάνοιαν. Παντάπασι μὲν οὖν, ἔφη. Ἄρ' οὖν οὐ πανταχοῦ ταῦτα διωκτέα τοῖς νέοις, εἰ μέλλουσι τὸ αὐτῶν πράττειν; Διωκτέα μὲν οὖν.

401 "Εστιν δὲ γέ που πλήρης μὲν γραφικὴ αὐτῶν καὶ πᾶσα ἡ τοιαύτη δημιουργία, πλήρης δὲ ὑφαντικὴ καὶ ποικιλία καὶ οἰκοδομία καὶ πᾶσα αὖ ἡ τῶν ἄλλων σκευῶν ἐργασία, ἔτι δὲ ἡ τῶν σωμάτων φύσις καὶ ἡ τῶν ἄλλων φυτῶν. ἐν πᾶσι γὰρ τούτοις ἔνεστιν εὐσχημοσύνη ἢ ἀσχημοσύνη. καὶ ἡ μὲν ἀσχημοσύνη καὶ ἄρρυθμία καὶ ἀναρμοστία κακολογίας καὶ κακοηθείας ἀδελφά, τὰ δὲ ἐναντία τοῦ ἐναντίου, σώφρονός τε καὶ ἀγαθοῦ ἥθους, ἀδελφά τε καὶ μιμήματα. Παντελῶς μὲν οὖν, ἔφη.

B XII. Ἄρ' οὖν τοῖς ποιηταῖς ἡμῖν μόνον ἐπιστατητέον καὶ προσαναγκαστέον τὴν τοῦ ἀγαθοῦ εἰκόνα ἥθους ἐμποιεῖν τοῖς ποιήμασιν ἢ μὴ παρ' ἡμῖν ποιεῖν, ἢ καὶ τοῖς ἄλλοις δημιουργοῖς ἐπιστατητέον καὶ διακωλυτέον τὸ κακόνθες τοῦτο καὶ ἀκόλαστον καὶ ἀνελεύθερον καὶ ἀσχημον

¹ καὶ ἀνάρμοστον Π: ομ. Α.

μήτε ἐν εἰκόσι τι ζῷων μήτε ἐν οἰκοδομήμασι μήτε ἐν ἄλλῳ μηδενὶ δημιουργουμένῳ ἐμποιεῖν, ἢ ὁ μὴ οἶος τε ὡν οὐκ ἔατέος παρ' ἡμῖν δημιουργεῖν, ἵνα μὴ ἐν κακίᾳ εἰκόσι τρεφόμενοι ἡμῖν οἱ φύλακες ὥσπερ ἐν κακῇ βοτάνῃ, πολλὰ Σ ἑκάστης ἡμέρας κατὰ σμικρὸν ἀπὸ πολλῶν δρεπόμενοί τε καὶ νεμόμενοι¹, ἐν τι ἔννιστάντες λανθάνωσιν κακὸν μέγα ἐν τῇ αὐτῷ ψυχῇ, ἀλλ' ἐκείνους ζητητέον τοὺς δημιουργοὺς τοὺς εὐφυῶν δυναμένους ἴχνευειν τὴν τοῦ καλοῦ τε καὶ εὐσχήμονος φύσιν, ἵνα ὥσπερ ἐν ὑγιεινῷ τόπῳ οἰκοῦντες οἱ νέοι ἀπὸ παντὸς ὠφελῶνται, ὅπόθεν ἀν αὐτοῖς ἀπὸ τῶν καλῶν ἔργων ἢ πρὸς ὄψιν ἢ πρὸς ἀκοήν τις² προσβάλῃ ὥσπερ αὔρα φέρουσα ἀπὸ χρηστῶν τόπων ὑγίειαν, καὶ εὐθὺς ἐκ παιδῶν λανθάνῃ εἰς ὁμοιότητά τε καὶ D φιλίαν καὶ ξυμφωνίαν τῷ καλῷ λόγῳ ἄγουστα; Πολὺ γάρ ἀν, ἔφη, κάλλιστα οὕτω τραφεῖν. Ἄρ' οὖν, ην δὲ ἔγω, ὁ Γλαύκων, τούτων ἔνεκα κυριωτάτη ἐν μουσικῇ τροφή, ὅτι μάλιστα καταδύεται εἰς τὸ ἐντὸς τῆς ψυχῆς ὅ τε ῥυθμὸς καὶ ἀρμονία, καὶ ἐρρωμενέστατα ἅπτεται αὐτῆς, φέροντα τὴν εὐσχημοσύνην, καὶ ποιεῖ εὐσχήμονα, ἐάν τις ὀρθῶς τραφῇ, εἰ δὲ μή, τούναντίον; καὶ ὅτι αὖ τῶν³ παραλειπο- E μένων καὶ μὴ καλῶς δημιουργηθέντων ἢ μὴ καλῶς φύντων ὀξύτατ' ἀν αἰσθάνοιτο δὲ καὶ τραφεῖς ὡς ἔδει, καὶ ὀρθῶς δὴ δυσχεραίνων τὰ μὲν καλὰ ἐπαινοῦ καὶ χαίρων καὶ⁴ καταδεχόμενος εἰς τὴν ψυχὴν τρέφοιτ⁵ ἀν αὐτῶν καὶ γίγνοιτο καλός τε καλγαθός, | τὰ δὲ αἰσχρὰ ψέγοι τ'⁶ ἀν 402 ὀρθῶς καὶ μισοῦ ἔτι νέος ὡν, πρὶν λόγου δυνατὸς εἶναι λαβεῖν, ἐλθόντος δὲ τοῦ λόγου ἀσπάζοιτ⁷ ἀν αὐτὸν γιωρίζων δι' οἰκείότητα μάλιστα δὲ οὕτω τραφεῖς; Ἐμοὶ γοῦν δοκεῖ, ἔφη, τῶν τοιούτων ἔνεκα ἐν μουσικῇ εἶναι ή τροφή. "Ωσπερ ἄρα, ην δὲ ἔγω, γραμμάτων πέρι τότε ίκανῶς

¹ νεμόμενοι Π: ἀνεμόμενοι Α et in mg. ἀνιμώμενοι Α².

² τις nos:

τι codd.

³ αὖ τῶν Π: αὐτῶν Α.

om. q: ante δυσχεραίνων transposuit Vermehren.

⁴ Sic codd.: χαλρων καὶ

εἴχομεν, ὅτε τὰ σποιχεῖα μὴ λανθάνοι ήμᾶς ὀλίγα ὄντα ἐν ἄπασιν οἷς ἔστιν περιφερόμενα, καὶ οὕτ’ ἐν σμικρῷ οὕτ’ ἐν Β μεγάλῳ ητιμάζομεν αὐτά, ως οὐ δέοι αἰσθάνεσθαι, ἀλλὰ πανταχοῦ προύθυμούμεθα διαγιγνώσκειν, ως οὐ πρότερον ἐσόμενοι γραμματικοὶ πρὶν οὔτως ἔχοιμεν—'Αληθῆ. Οὐκοῦν καὶ εἰκόνας¹ γραμμάτων, εἴ που ἡ ἐν ὕδασιν ἡ ἐν κατόπτροις ἐμφαίνοντο, οὐ πρότερον γνωσόμεθα, πρὶν ἀν αὐτὰ γνῶμεν, ἀλλ’ ἔστιν τῆς αὐτῆς τέχνης τε καὶ μελέτης; Παντάπασι μὲν οὖν, Ἀρ’ οὖν, ὁ λέγω, πρὸς θεῶν, οὔτως οὐδὲ μουσικοὶ πρότερον ἐσόμεθα, οὔτε αὐτοὶ Σ οὔτε οὓς φαμεν ήμῖν παιδευτέον εἶναι τοὺς φύλακας, πρὶν ἀν τὰ τῆς σωφροσύνης εἴδη καὶ ἀνδρείας καὶ ἐλευθεριότητος καὶ μεγαλοπρεπείας καὶ ὅσα τούτων ἀδελφὰ καὶ τὰ τούτων αὖ ἐναντία πανταχοῦ περιφερόμενα γνωρίζωμεν καὶ ἐνόντα ἐν οἷς ἔνεστιν αἰσθανώμεθα καὶ αὐτὰ καὶ εἰκόνας αὐτῶν, καὶ μήτε ἐν σμικροῖς μήτε ἐν μεγάλοις ἀτιμάζωμεν, ἀλλὰ τῆς αὐτῆς οἰώμεθα² τέχνης εἶναι καὶ μελέτης; Πολλὴ ἀνάγκη, ἔφη. Οὐκοῦν, ἦν δ’ Δ ἐγώ, ὅτου ἀν ξυμπίπτη ἐν τε τῇ ψυχῇ καλὰ ἥθη ἐνόντα καὶ ἐν τῷ εἴδει ὅμολογοῦντα ἑκείνοις καὶ ξυμφωνοῦντα, τοῦ αὐτοῦ μετέχοντα τύπου, τοῦτ’ ἀν εἴη κάλλιστον θέαμα τῷ δυναμένῳ θεᾶσθαι; Πολύ γε. Καὶ μὴν τό γε κάλλιστον ἐρασμιώτατον. Πῶς δ’ οὐ; Τῶν δὴ ὁ τι³ μάλιστα τοιούτων ἀνθρώπων ὃ γε μουσικὸς ἐρώη ἀν· εἰ δὲ ἀξύμφωνος εἴη, οὐκ ἀν ἐρώη. Οὐκ ἀν, εἴ γέ τι, ἔφη, κατὰ τὴν ψυχὴν ἐλλείποι· εἰ μέντοι τι κατὰ τὸ σῶμα, ὑπομείνειεν ἀν, ὥστε Ε ἐθέλειν ἀσπάζεσθαι. Μανθάνω, ἦν δ’ ἐγώ. ὅτι ἔστιν σου ἡ γέγονεν παιδικὰ τοιαῦτα· καὶ συγχωρῶ. ἀλλὰ τόδε μοι εἰπέ· σωφροσύνη καὶ ἡδονὴ ὑπερβαλλούσῃ ἔστι τις κοινωνία; Καὶ πῶς, ἔφη, ἡ γε ἔκφρονα ποιεῖ οὐχ ἡττον ἡ 403 λύπη; Ἀλλὰ τῇ ἄλλῃ ἀρετῇ; | Οὐδαμῶς. Τί δέ; ὕβρει

¹ εἰκόνας Ξ q: ει εἰκόνας Α.² οἰώμεθα Π: οἰόμεθα Α.³ δὴ διέτι Α.

τε καὶ ἀκολασίᾳ; Πάντων μάλιστα. Μείζω δέ τινα καὶ ὁξυτέραν ἔχεις εἰπεῖν ἡδουνὴν τῆς περὶ τὰ ἀφροδίσια; Οὐκ ἔχω, ή δ' ὅς, οὐδέ γε μανικωτέραν. 'Ο δὲ ὥρθὸς ἔρως πέφυκε κοσμίου τε καὶ καλοῦ σωφρόνως τε καὶ μουσικῶς ἐρᾶν; Καὶ μάλα, ή δ' ὅς. Οὐδὲν ἄρα προσοιστέον μανικὸν οὐδὲ ξυγγενὲς ἀκολασίας τῷ ὥρθῷ ἔρωτι; Οὐ προσοιστέον. Οὐ προσοιστέον ἄρα αὕτη ἡ ἡδουνή, οὐδὲ κοινωνητέον αὐτῆς **Β** ἐραστῇ τε καὶ παιδικοῖς ὥρθαις ἐρώσι τε καὶ ἐρωμένοις; Οὐ μέντοι, μὰ Δὲ, ἔφη, ὦ Σώκρατες, προσοιστέον. Οὔτω δή, ως ἔοικε, νομοθετήσεις¹ ἐν τῇ οἰκιζομένῃ πόλει, φιλεῖν μὲν καὶ ξυνεῖναι καὶ ἅπτεσθαι ὥσπερ ὑέος παιδικῶν ἐραστήν, τῶν καλῶν χάριν, ἐὰν πείθῃ· τὰ δ' ἄλλα οὔτως ὁμιλεῖν πρὸς ὃν τις σπουδάζοι, ὅπως μηδέποτε δόξει μακρότερα τούτων ξυγγίγνεσθαι· εἰ δὲ μή, ψόγον ἀμουσίας καὶ **С** ἀπειροκαλίας ὑφέξοντα. Οὔτως, ἔφη. ²Αρ' οὖν, ήν δ' ἐγώ, καὶ σοὶ φαίνεται τέλος ἡμῖν ἔχειν ὁ περὶ μουσικῆς λόγος; οἱ γοῦν δεῖ τελευτᾶν, τετελεύτηκεν· δεῖ δέ που τελευτᾶν τὰ μουσικὰ εἰς τὰ τοῦ καλοῦ ἐρωτικά. Ξύμφημι, ή δ' ὅς.

XIII. Μετὰ δὴ μουσικὴν γυμναστικὴν θρεπτέοι οἱ νεανίαι. Τί μήν; Δεῖ μὲν δὴ καὶ ταύτῃ ἀκριβῶς τρέφεσθαι ἐκ παιδων διὰ βίου, ἔχει δέ πως, ως ἐγῷμαι, ὥδε· **Д** σκόπει δὲ καὶ σύ· ἐμοὶ μὲν γάρ οὐ φαίνεται, δ' ἀν χρηστὸν ἥ σῶμα, τοῦτο τῇ αὐτοῦ ἀρετῇ ψυχὴν ἀγαθὴν ποιεῖν, ἀλλὰ τούναντίον ψυχὴ ἀγαθὴ τῇ αὐτῆς ἀρετῇ σῶμα παρέχειν ως οἴον τε βέλτιστον· σοὶ δὲ πῶς φαίνεται; Καὶ ἐμοί, ἔφη, οὔτως. Οὐκοῦν εἰ τὴν διάνοιαν ἵκανῶς θεραπεύσαντες παραδοῦμεν αὐτῇ τὰ περὶ τὸ σῶμα ἀκριβολογεῖσθαι, ἡμεῖς δὲ ὅσον τοὺς τύπους ὑφηγησαίμεθα, ἵνα μὴ **Е** μακρολογῶμεν, ὥρθῶς ἀν ποιοῖμεν; Πάνυ μὲν οὖν. Μέθης μὲν δὴ εἴπομεν ὅτι ἀφεκτέον αὐτοῖς παντὶ γάρ που μᾶλλον ἐγχωρεῖ, ή φύλακι, μεθυσθέντι μὴ εἰδέναι, ὅπου γῆς ἐστίν. Γελοῖον γάρ, ή δ' ὅς, τόν γε φύλακα

¹ νομοθετήσεις Π: ὁ νομοθετὴς (sic) εἰς Α, sed ὁ addidit Α².

φύλακος δεῖσθαι. Τί δὲ δὴ σίτων πέρι; ἀθληταὶ μὲν γὰρ
οἱ ἄνδρες τοῦ μεγίστου ἀγῶνος. ἢ οὐχί; Ναί. Ἀρ' οὖν
404 ἡ τῶνδε τῶν ἀσκητῶν ἔξις προσήκουσ' | ἀν εἴη τούτοις;
Ίσως. Ἀλλ', ἦν δ' ἐγώ, ὑπνώδης αὔτη γέ τις καὶ σφαλερὰ
πρὸς ὑγίειαν· ἢ οὐχ ὥρᾶς ὅτι καθεύδουσί τε τὸν βίον καὶ,
ἐὰν σμικρὰ ἐκβώσιν τῆς τεταγμένης διαίτης, μεγάλα καὶ
σφόδρα νοσοῦσιν οὗτοι οἱ ἀσκηταί; Ὁρῶ. Κομψοτέρας
δὴ τινος, ἦν δ' ἐγώ, ἀσκήσεως δεῖ τοῖς πολεμικοῦς ἀθληταῖς,
οὓς γε ὥσπερ κύνας ἀγρύπνους τε¹ ἀνάγκη εἶναι καὶ
ὅ τι μάλιστα δξὺν ὥρᾶν καὶ ἀκούειν καὶ πολλὰς μεταβολὰς
B ἐν ταῖς στρατείαις² μεταβάλλοντας ὑδάτων τε καὶ τῶν
ἄλλων σίτων καὶ εἰλήσεων καὶ χειμώνων μὴ ἀκροσφαλεῖς
εἶναι πρὸς ὑγίειαν. Φαίνεται μοι. Ἀρ' οὖν ἡ βελτίστη
γυμναστικὴ ἀδελφή τις ἀν εἴη τῆς μουσικῆς, ἦν δὲ λίγον
πρότερον διῆμεν; Πῶς λέγεις; Ἀπλῆ που καὶ ἐπιεικῆς
γυμναστική, καὶ μάλιστα ἡ τῶν περὶ τὸν πόλεμον. Πῆ
δή; Καὶ παρ' Ὁμήρου, ἦν δ' ἐγώ, τά γε τοιαῦτα μάθοι ἀν
τις. οἰσθα γὰρ ὅτι ἐπὶ στρατείας³ ἐν ταῖς τῶν ἡρώων
C ἔστιάσεσιν οὕτε ἵχθύσιν αὐτοὺς ἔστιᾳ, καὶ ταῦτα ἐπὶ
θαλάττη ἐν Ἐλλησπόντῳ ὅντας, οὕτε ἐφθοῖς κρέασιν,
ἀλλὰ μόνον ὁπτοῖς, ἀ δὴ μάλιστ' ἀν εἴη στρατιώταις
εὑπορα· πανταχοῦ γάρ, ως ἔπος εἰπεῖν, αὐτῷ τῷ πυρὶ
χρῆσθαι εὐπορώτερον, ἢ ἀγγεῖα ξυμπεριφέρειν. Καὶ μάλα.
Οὐδὲ μὴν ἡδυσμάτων, ως ἐγῶμαι, Ὅμηρος πώποτε ἐμνή-
σθη. ἢ τοῦτο μὲν καὶ οἱ ἄλλοι ἀσκηταὶ ἵσασιν, ὅτι τῷ
μέλλοντι σώματι εὖ ἔξειν ἀφεκτέον τῶν τοιούτων ἀπάν-
των; Καὶ ὥρθως γε, ἔφη, ἵσασί τε καὶ ἀπέχονται.
D Συρακοσίαν δέ, ω φίλε, τράπεζαν καὶ Σικελικὴν ποικι-
λίαν ὅψου, ως ἔοικας, οὐκ αἰνεῖς, εἴπερ σοι ταῦτα δοκεῖ
ὥρθως ἔχειν. Οὕ μοι δοκῶ. Ψέγεις ἄρα καὶ Κορινθίαν
κόρην φίλην εἶναι ἀνδράσιν μέλλουσιν εὖ σώματος ἔξειν.

¹ τε Π: τε καὶ Α. ² στρατείαις Θ τ: στρατιᾶς Α. ³ στρατειας Π²:
στρατιᾶς Α.

Παντάπασι μὲν οὖν. Οὐκοῦν καὶ Ἀττικῶν πεμμάτων τὰς δοκούσας εἶναι εὐπαθίας; Ἀνάγκη. Ὁλην γάρ, οἷμαι, τὴν τοιαύτην σίτησιν καὶ δίαιταν τῇ μελοποιίᾳ τε καὶ φόδῃ τῇ ἐν τῷ παναρμονίῳ καὶ ἐν πᾶσι ρυθμοῖς πεποιημένῃ Ε ἀπεικάζοντες ὀρθῶς ἀν ἀπεικάζοιμεν. Πῶς γάρ οὕ; Οὐκοῦν ἔκει μὲν ἀκολασίαν ἡ ποικιλία ἐνέτικτεν, ἐνταῦθα δὲ νόσον, ἡ δὲ ἀπλότης κατὰ μὲν μουσικὴν ἐν ψυχαῖς σωφροσύνην, κατὰ δὲ γυμναστικὴν ἐν σώμασιν ὑγίειαν; Ἀληθέστατα, ἔφη. Ἀκολασίας δὲ καὶ νόσων | πληθυουσῶν 405 ἐν πόλει ἄρ' οὐ δικαστήριά τε καὶ ἰατρεῖα πολλὰ ἀνοίγεται, καὶ δικαιοκή τε καὶ ἰατρικὴ σεμνύνονται, ὅταν δὴ καὶ ἐλευθεροὶ πολλοὶ καὶ σφόδρα περὶ αὐτὰ σπουδάζωσιν; Τί γὰρ οὐ μέλλει;

XIV. Τῆς δὲ κακῆς τε καὶ αἰσχρᾶς παιδείας ἐν πόλει ἄρα μή τι μεῖζον ἔξεις λαβεῖν τεκμήριον, ἢ τὸ δεῖσθαι ἰατρῶν καὶ δικαστῶν ἄκρων μὴ μόνον τὸν φαύλους τε καὶ χειροτέχνας, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐν ἐλευθέρῳ σχήματι προσποιουμένους τεθράφθαι; ἢ οὐκ αἰσχρὸν δοκεῖ καὶ Β ἀπαιδευσίας μέγα τεκμήριον τὸ ἐπακτῷ παρ' ἄλλων, ώς δεσποτῶν τε καὶ κριτῶν, τῷ δικαίῳ ἀναγκάζεσθαι χρῆσθαι, καὶ ἀπορίᾳ οἰκείων; Πάντων μὲν οὖν, ἔφη, αἰσχυστον. Ἡ δοκεῖ σοι, ἦν δ' ἐγώ, τούτου αἰσχιον εἶναι τοῦτο, ὅταν τις μὴ μόνον τὸ πολὺ τοῦ βίου ἐν δικαστηρίοις φεύγων τε καὶ διώκων κατατρίβηται, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ ἀπειροκαλίας ἐπ' αὐτῷ δὴ τούτῳ πεισθῆ καλλωπίζεσθαι, ώς δεινὸς ὃν περὶ τὸ ἀδικεῖν καὶ ίκανὸς πάσας μὲν στροφὰς Σ στρέφεσθαι, πάσας δὲ διεξόδους διεξελθὼν ἀποστραφῆναι λυγιζόμενος, ὥστε μὴ παρασχεῖν δίκην, καὶ ταῦτα σμικρῶν τε καὶ οὐδενὸς ἀξίων ἔνεκα, ἀγνοῶν, ὅσφε καύλιον καὶ ἄμεινον τὸ παρασκευάζειν τὸν βίον αὐτῷ μηδὲν δεῖσθαι νυστάζοντος δικαστοῦ; Οὔκ, ἀλλὰ τοῦτ', ἔφη, ἔκεινον ἔτι αἰσχιον. Τὸ δὲ ἰατρικῆς, ἦν δ' ἐγώ, δεῖσθαι, ὅ τι μὴ τραυμάτων ἔνεκα ἢ τινων ἐπετείων ιοσημάτων

D ἐπιπεσόντων, ἀλλὰ δι' ἀργίαν τε καὶ δίαιταν οὖν διήλθομεν ῥευμάτων τε καὶ πνευμάτων ὕσπερ λίμνας ἐμπιμπλαμένους φύσας τε καὶ κατάρρους νοσήμασιν ὄνόματα τίθεσθαι ἀναγκάζειν τοὺς κομψοὺς Ἀσκληπιάδας, οὐκ αἰσχρὸν δοκεῖ; Καὶ μάλ', ἔφη, ὡς ἀληθῶς καὶ ταῦτα καὶ ἄτοπα νοσημάτων ὄνόματα. Οἶα, ἦν δὲ ἐγώ, ὡς οἶμαι, οὐκ ἦν ἐπ' Ἀσκληπιοῦ· τεκμαίρομαι δέ, ὅτι ἀντοῦ οἱ ύεις

E ἐν Τροίᾳ Εὔρυπύλῳ τετρωμένῳ ἐπ' οἴνον Πράμνειον
406 ἄλφιτα πολλὰ ἐπιπασθέντα καὶ τυρὸν ἐπιξυσθέντα, ἂ δὴ δοκεῖ φλεγματώδη εἶναι, οὐκ ἐμέμψαντο τῇ δούσῃ πιεῖν, οὐδὲ Πατρόκλῳ τῷ ἰωμένῳ ἐπετίμησαν. Καὶ μὲν δή, ἔφη, ἄτοπόν γε τὸ πῶμα οὕτως ἔχοντι. Οὕκ, εἴλ' γ' ἐννοεῖς, εἴπον, ὅτι τῇ παιδαγωγικῇ τῶν νοσημάτων ταύτῃ τῇ νῦν ἰατρικῇ πρὸ τοῦ Ἀσκληπιάδαι οὐκ ἔχρωντο, ὡς φασι, πρὶν Ἡρόδικον γενέσθαι· Ἡρόδικος δὲ παιδοτρίβης ὃν καὶ νοσώδης γενόμενος, μείξας γυμναστικὴν ἰατρικήν, ἀπέ-

B κναιστε πρῶτον μὲν καὶ μάλιστα ἑαυτόν, ἔπειτ' ἄλλους ὕστερον πολλούς. Πῆ δή; ἔφη. Μακρόν, ἦν δὲ ἐγώ, τὸν θάνατον αὐτῷ ποιήσας. παρακολουθῶν γάρ τῷ νοσήματι θανασίμῳ ὅντι οὕτε ίάσασθαι, οἶμαι, οἵος τ' ἦν ἑαυτόν, ἐν ἀσχολίᾳ τε πάντων ἰατρευόμενος διὰ βίου ἔζη ἀποκναιόμενος, εἴλ' τι τῆς εἰωθυίας διαίτης ἐκβαίη, δυσθανατῶν δὲ ὑπὸ σφίας εἰς γῆρας ἀφίκετο. Καλὸν ἄρα τὸ γέρας, ἔφη,

C τῆς τέχνης ἡμέγκατο. Οἶον εἰκός, ἦν δὲ ἐγώ, τὸν μὴ εἰδότα, ὅτι Ἀσκληπιὸς οὐκ ἀγνοίᾳ οὐδὲ ἀπειρίᾳ τούτου τοῦ εἴδους τῆς ἰατρικῆς τοῖς ἐκγόνοις οὐ κατέδειξεν αὐτό, ἀλλ' εἰδὼς ὅτι πᾶσι τοῖς εὐνομουμένοις ἔργον τι ἐκάστῳ ἐν τῇ πόλει προστέτακται, ὃ ἀναγκαῖον ἐργάζεσθαι, καὶ οὐδεὶν σχολὴ διὰ βίου κάμνειν ἰατρευόμενῳ. ὃ ἡμεῖς γελοίως ἐπὶ μὲν τῶν δημιουργῶν αἰσθανόμεθα, ἐπὶ δὲ τῶν πλουσίων τε καὶ εὐδαιμόνων δοκούντων εἶναι οὐκ αἰσθανόμεθα. Πῶς; ἔφη.

D XV. Τέκτων μέν, ἦν δὲ ἐγώ, κάμνων ἀξιοῖ παρὰ τοῦ ἰατροῦ φάρμακον πιῶν ἔξεμέσαι τὸ νόσημα, ἢ κάτω

καθαρθεὶς ἢ καύσει ἢ τομῇ χρησάμενος ἀπηλλάχθαι· ἐὰν δέ τις αὐτῷ μακρὰν¹ δίαιταν προστάττῃ, πιλίδιά τε περὶ τὴν κεφαλὴν περιτιθεὶς καὶ τὰ τούτοις ἐπόμενα, ταχὺ εἰπεν, ὅτι οὐ σχολὴ κάμνειν, οὐδὲ λυσιτελεῖν οὔτω ζῆν, νοσήματι τὸν νοῦν προσέχοντα, τῆς δὲ προκειμένης ἔργασίας ἀμελοῦντα. καὶ μετὰ ταῦτα χαίρειν εἰπὼν τῷ τοιούτῳ ἰατρῷ, εἰς τὴν εἰωθυῖαν δίαιταν ἐμβάσ, ὑγιὴς γενόμενος ζῆται τὰ Ε ἑαυτοῦ πράττων· ἐὰν δὲ μὴ ἴκανὸν ἥ τὸ σῶμα ὑπενεγκεῖν, τελευτήσας πραγμάτων ἀπηλλάγη. Καὶ τῷ τοιούτῳ μέν γ', ἔφη, δοκεῖ πρέπειν οὔτω ἰατρικὴν χρῆσθαι. ² Αρα, ἦν δ' ἐγώ, ὅτι ἦν τι αὐτῷ ἔργον, | δὲ εἰ μὴ πράττοι, οὐκ 407 ἐλυσιτέλει ζῆν; Δῆλον, ἔφη. ‘Ο δὲ δὴ πλούσιος, ὡς φαμεν, οὐδὲν ἔχει τοιούτον ἔργον προκείμενον, οὐδὲν ἀναγκαζομένῳ ἀπέχεσθαι ἀβίωτον. Οὔκουν δὴ λέγεται γε. Φωκυλίδου γάρ, ἦν δ' ἐγώ, οὐκ ἀκούεις, πῶς φησὶ δεῖν, ὅταν τῷ ἥδη βίος ἥ, ἀρετὴν ἀσκεῖν; Οἷμαι δέ γε, ἔφη, καὶ πρότερον. Μηδέν, εἶπον, περὶ τούτου αὐτῷ μαχώμεθα, ἀλλ᾽ ήμᾶς αὐτοὺς διδάξωμεν, πότερον μελετητέον τοῦτο τῷ πλουσίῳ καὶ ἀβίωτον τῷ μὴ μελετῶντι, ἥ³ νοσοτροφία B τεκτονικὴ μὲν καὶ ταῖς ἄλλαις τέχναις ἐμπόδιον τῇ προσέξει τοῦ νοῦ, τὸ δὲ Φωκυλίδου παρακέλευμα οὐδὲν ἐμποδίζει. Ναὶ μὰ τὸν Δία, ἥ δ' ὁς, σχεδόν γέ τι πάντων μάλιστα ἥ γε περαιτέρω γυμναστικῆς, ἥ περιττὴ αὕτη ἐπιμέλεια τοῦ σώματος· καὶ γὰρ πρὸς οἰκονομίας καὶ πρὸς στρατείας καὶ πρὸς ἐδραίους ἐν πόλει ἀρχὰς δύσκολος. τὸ δὲ δὴ μέγιστον, ὅτι καὶ πρὸς μαθήσεις ἀστιναστοῦν καὶ ἐννοήσεις τε καὶ μελέτας πρὸς ἑαυτὸν χαλεπή, C κεφαλῆς τινὰς⁴ αἱὲν διατάσεις⁵ καὶ ἵλιγγους ὑποπτεύουσα καὶ αἴτιωμένη ἐκ φιλοσοφίας ἐγγίγνεσθαι, ὥστε, ὅπῃ αὕτη⁶, ἀρετῇ ἀσκεῖσθαι καὶ δοκιμάζεσθαι⁶ πάντη ἐμπόδιος·

¹ μακρὰν Ξ: μικρὰν A. ² ἥ Π: ᾧ A. ³ τινὰς Ξ q: τινος (sic) A.

⁴ διατάσεις ex em. F v cum Galenio: διαστάσεις A. ⁵ αὕτη Ξ: ταῦτη A.

⁶ ἀσκεῖσθαι καὶ δοκιμάζεσθαι Ξ: ἀσκεῖται καὶ δοκιμάζεται A.

κάμνειν γὰρ οἴεσθαι ποιεῖ ἀεὶ καὶ ὠδίνοντα μήποτε λήγειν περὶ τοῦ σώματος. Εἰκός γε, ἔφη¹. οὐκοῦν ταῦτα γιγνώσκοντα φῶμεν καὶ Ἀσκληπιὸν τοὺς μὲν φύσει τε καὶ διαίτῃ ὑγιεινῶς ἔχοντας τὰ σώματα, νόσημα δέ τι **D** ἀποκεκριμένου ἶσχοντας ἐν αὐτοῖς, τούτοις μὲν καὶ ταύτῃ τῇ ἔξει καταδεῖξαι ἰατρικήν, φαρμάκους τε καὶ τομαῖς τὰ νοσήματα ἐκβάλλοντα αὐτῶν τὴν εἰωθυῖαν προστάττειν δίαιταν ἵνα μὴ τὰ πολιτικὰ βλάπτοι, τὰ δὲ εἴσω διὰ παντὸς νενοσηκότα σώματα οὐκ ἐπιχειρεῖν διαιταῖς κατὰ σμικρὸν ἀπαντλοῦντα καὶ ἐπιχέοντα μακρὸν καὶ κακὸν βίον ἀνθρώπῳ ποιεῖν, καὶ ἔκγονα αὐτῶν, ως τὸ εἰκός, ἔτερα **E** τοιαῦτα φυτεύειν, ἀλλὰ τὸν μὴ δυνάμενον ἐν τῇ καθεστηκούῃ περιόδῳ ζῆν μὴ οἴεσθαι δεῖν θεραπεύειν, ως οὔτε αὐτῷ οὕτε πόλει λυσιτελῆ; Πολιτικόν, ἔφη, λέγεις Ἀσκληπιόν. Δῆλον, ἦν δὲ ἐγώ, ὅτι τοιοῦτος ἦν²· καὶ οἱ παιδεῖς αὐτοῦ οὐχ ὄρᾶς ως καὶ ἐν Τροίᾳ ἀγαθοὶ πρὸς τὸν **408** πόλεμον ἐφάνησαν, καὶ τῇ ἰατρικῇ, ως ἐγὼ λέγω, ἔχρωντο; ἢ οὐ μέμνησαι, ὅτι καὶ τῷ Μενέλεῳ ἐκ τοῦ τραύματος, οὐδὲ Πάνδαρος ἔβαλεν,

αἷμ’ ἐκμυζήσαντ’ ἐπὶ τ’ ἥπια φάρμακ’ ἔπασσον,
ὅτι δὲ ἐχρῆν μετὰ τοῦτο ἡ πιεῦν ἡ φαγεῖν οὐδὲν μᾶλλον
ἢ τῷ Εὑρυπύλῳ προσέταττον, ως ἵκανῶν ὅντων τῶν φαρ-
μάκων ἱάσασθαι ἄνδρας πρὸ τῶν τραυμάτων ὑγιεινούς
B τε καὶ κοσμίους ἐν διαιτῇ, καὶν εἰ τύχοιεν ἐν τῷ παραχρῆμα
κυκεῶνα πιόντες, νοσάδη δὲ φύσει τε καὶ ἀκόλαστον οὔτε
αὐτοῖς οὔτε τοῖς ἄλλοις ὥσοντο λυσιτελεῖν ζῆν, οὐδὲ ἐπὶ
τούτοις τὴν τέχνην δεῖν εἶναι, οὐδὲ θεραπευτέον αὐτούς,
οὐδὲ εἰ Μίδου πλουσιώτεροι εἶεν. Πάνυ κομψούς, ἔφη,
λέγεις Ἀσκληπιοῦ παιδας.

XVI. Πρέπει, ἦν δὲ ἐγώ. καίτοι ἀπειθοῦντές γε

¹ ἔφην nos: ἔφη A. ² ὅτι—ἦν, quae ante οὐχ ὄρᾶς ponunt codd., e Schneideri coniectura hoc transtulimus.

ἡμῶν οἱ τραγῳδοποιοί τε καὶ Πίνδαρος Ἀπόλλωνος μέν φασιν Ἀσκληπιὸν εἶναι, ὑπὸ δὲ χρυσοῦ πεισθῆναι πλούτοιν ἄνδρα θανάσιμον ἥδη ὅντα ἵάσασθαι, ὅθεν δὴ καὶ κεραυνωθῆναι αὐτόν. ἡμεῖς δὲ κατὰ τὰ προειρημένα οὐ πειθόμεθα αὐτοῖς ἀμφότερα, ἀλλ’ εἰ μὲν θεοῦ ἦν, οὐκ ἦν, φήσομεν, αἰσχροκερδής, εἰ δὲ αἰσχροκερδής, οὐκ ἦν θεοῦ. Ὁρθότατα, ἢ δ’ ὅς, ταῦτά γε. ἀλλὰ περὶ τοῦδε τί λέγεις, ὁ Σώκρατες; ἀρ’ οὐκ ἀγαθοὺς δεῖ ἐν τῇ πόλει κεκτῆσθαι ἰατρούς; εἰνεν δ’ ἀν που μάλιστα τοιοῦτοι ὅσοι πλείστους μὲν ὑγιεινούς, πλείστους δὲ νοσώδεις μετεχειρίσαντο, καὶ δικασταὶ αὖ ὡσαύτως οἱ παντοδαπαῖς φύσεσιν ὄμιληκότες. Καὶ μάλα, εἴπον, ἀγαθοὺς λέγω. ἀλλ’ οἷσθα οὓς ἡγοῦμαι τοιοῦτους; Ἄν εἴπῃς, ἔφη. Ἀλλὰ πειράσομαι, ἦν δ’ ἐγώ. σὺ μέντοι οὐχ ὄμοιον πρᾶγμα τῷ αὐτῷ λόγῳ ἥρου. Πῶς; ἔφη. Ἰατροὶ μέν, εἴπον, δεινότατοι ἀν γένοιντο, εἰ ἐκ παιδων ἀρξάμενοι πρὸς τῷ μανθάνειν τὴν τέχνην ὡς πλείστοις τε καὶ πονηροτάτοις σώμασιν ὄμιλήσειαν καὶ αὐτοὶ πάσας νόσους κάμοιεν καὶ εἴεν μὴ πάνυ ὑγιεινοὶ φύσει. οὐ γάρ, οἶμαι, σώματι σῶμα θεραπεύουσιν· οὐ γὰρ ἀν αὐτὰ ἐνεχώρει κακὰ εἴναι ποτε καὶ γενέσθαι· ἀλλὰ ψυχῆς σῶμα, ἥ¹ οὐκ ἐγχωρεῖ κακὴν γενομένην τε καὶ οὖσαν εὗ τι θεραπεύειν. Ὁρθώς, ἔφη. Δικαστής δέ γε, ὁ φίλε, ψυχῆς ψυχῆς ἄρχει, ἥ² | οὐκ ἐγχωρεῖ ἐκ νέας ἐν πονηραῖς 409 ψυχαῖς τεθράφθαι τε καὶ ὄμιληκέναι καὶ πάντα ἀδικήματα αὐτὴν ἡδικηκυῖαι διεξεληλυθέναι, ὥστε δξέως ἀφ’ αὐτῆς τεκμαίρεσθαι τὰ τῶν ἄλλων ἀδικήματα, οἶον κατὰ σῶμα νόσους· ἀλλ’ ἀπειρον αὐτὴν καὶ ἀκέραιον δεῖ κακῶν ἥθων νέαν οὖσαν γεγονέναι, εἰ μέλλει καλὴ κάγαθὴ οὖσα κρίνειν ὑγιῶς τὰ δίκαια. διὸ δὴ καὶ εὐήθεις νέοι ὅντες οἱ ἐπιεικεῖς φαίνονται καὶ εὐεξαπάτητοι ὑπὸ τῶν ἀδίκων, ἄτε οὐκ ἔχοντες ἐν ἑαυτοῖς παραδείγματα ὄμοιοπαθῆ τοῦς πονηροῖς. Καὶ μὲν δή, ἔφη, σφόδρα γε αὐτὸν πάσχουσι. Τοιγάρτοι,

¹ ἡ Π: ἡ Α.² ἡ Π: η Α¹: ἡ Α².

ἥν δ' ἐγώ, οὐ νέον ἀλλὰ γέροντα δεῖ τὸν ἀγαθὸν δικαστὴν εἶναι, ὁψιμαθῆ γεγονότα τῆς ἀδικίας οὗτον ἔστιν, οὐκ οἰκείαν ἐν τῇ αὐτοῦ ψυχῇ ἐνοῦσαν ἡσθημένου, ἀλλ' ἀλλοτρίαν ἐν ἀλλοτρίαις μεμελετηκότα ἐν πολλῷ χρόνῳ διαισθάνεσθαι, οἷον πέφυκε κακόν, ἐπιστήμῃ, οὐκ ἐμπειρίᾳ Σ οἰκείᾳ κεχρημένου. Γενναιότατος γοῦν, ἔφη, ἕοικεν εἶναι ὁ τοιούτος δικαστής. Καὶ ἀγαθός γε, ἦν δ' ἐγώ, δ σὺ ἥρωτας· ὁ γὰρ ἔχων ψυχὴν ἀγαθὴν ἀγαθός· ὁ δὲ δεινὸς ἐκεῖνος καὶ καχύποπτος, ὁ πολλὰ αὐτὸς ἡδικηκῶς καὶ πανούργος τε καὶ σοφὸς οἰόμενος εἶναι, ὅταν μὲν ὄμοίοις διμιλῇ, δεινὸς φαίνεται ἔξευλαβούμενος, πρὸς τὰ ἐν αὐτῷ παραδείγματα ἀποσκοπῶν· ὅταν δὲ ἀγαθοῖς καὶ πρεσβύτεροις ἡδη πλησιάσῃ, ἀβέλτερος αὖθις φαίνεται, ἀπιστῶν παρὰ καιρὸν καὶ ἀγνοῶν ὑγιεῖς ἥθος, ἄτε οὐκ ἔχων παράδειγμα τοῦ τοιούτου. πλεονάκις δὲ πονηροῖς ἢ χρηστοῖς ἐντυγχάνων σοφώτερος ἢ ἀμαθέστερος δοκεῖ εἶναι αὐτῷ τε καὶ ἄλλοις. Παντάπασι μὲν οὖν, ἔφη, ἀληθῆ.

XVII. Οὐ τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, τοιοῦτον χρή τὸν δικαστὴν ζητεῖν τὸν ἀγαθὸν τε καὶ σοφόν, ἀλλὰ τὸν πρότερον. πονηρία μὲν γὰρ ἀρετὴν τε καὶ αὐτὴν οὕποτ' ἀν γνοίη. Ε ἀρετὴ δὲ φύσεως παιδευομένης¹ χρόνῳ ἅμα αὐτῆς τε καὶ πονηρίας ἐπιστήμην λήψεται. σοφὸς οὖν οὗτος, ὡς μοι δοκεῖ, ἀλλ' οὐχ ὁ κακὸς γίγνεται. Καὶ ἐμοί, ἔφη, ξυνδοκεῖ. Οὐκοῦν καὶ ἴατρικὴν οἵαν εἴπομεν μετὰ τῆς τοιαύτης δικαστικῆς κατὰ πόλιν νομοθετήσεις, αὐτῷ τῶν πολιτῶν σοι 410 τοὺς μὲν εὐφυεῖς τὰ σώματα καὶ τὰς ψυχὰς θεραπεύσουσι, τοὺς δὲ μή, ὅσοι μὲν κατὰ σῶμα τοιοῦτοι, ἀποθνήσκειν ἔάσουσιν, τοὺς δὲ κατὰ τὴν ψυχὴν κακοφυεῖς καὶ ἀνιάτους αὐτοὶ ἀποκτενοῦσιν; Τὸ γοῦν ἄριστον, ἔφη, αὐτοῖς τε τοῖς πάσχοντιν καὶ τῇ πόλει οὕτω πέφανται. Οἱ δὲ δὴ νέοι, ἦν δ' ἐγώ, δῆλον ὅτι εὐλαβήσονται σοι δικαστικῆς εἰς χρείαν ιέναι, τῇ ἀπλῇ ἐκείνῃ μουσικῇ χρώμενοι, ἦν δὴ

¹ παιδευομένης codd.: παιδευομένη H. Richards.

ἔφαμεν σωφροσύνην ἐντίκτειν. Τί μήν; ἔφη. Ἄρ' οὖν οὐ κατὰ ταῦτα ἔχνη ταῦτα ὁ μουσικὸς γυμναστικὴν διώκων, ἐὰν ἐθέλῃ, αἱρήσει, ὥστε μηδὲν ἰατρικῆς δεῖσθαι ὅ τι μὴ ἀνάγκη; Ἐμοιγε δοκεῖ. Αὐτὰ μὴν τὰ γυμνάσια καὶ τοὺς πόνους πρὸς τὸ θυμοειδὲς τῆς φύσεως βλέπων κἀκεῦνο ἐγείρων πονήσει μᾶλλον ἢ πρὸς ἴσχύν, οὐχ ὥσπερ οἱ ἄλλοι ἀθλητὰς ῥώμης ἔνεκα σιτία καὶ πόνους μεταχειρίζονται¹. Ὁρθότατα, ἢ δ' ὅς. Ἄρ' οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ὁ Γλαύκων, καὶ οἱ καθιστάντες μουσικὴ καὶ γυμναστικὴ παιδεύειν οὐχ οὐδὲν εἰκά τινες οἴονται καθιστᾶσιν², ὥν τῇ C μὲν τὸ σῶμα θεραπεύοντο, τῇ δὲ τὴν ψυχήν; Ἀλλὰ τί μήν; ἔφη. Κινδυνεύουσιν, ἦν δ' ἐγώ, ἀμφότερα τῆς ψυχῆς ἔνεκα τὸ μέγιστον καθιστάναι. Πῶς δή; Οὐκ ἐννοεῖς, εἶπον, ὡς διατίθενται αὐτὴν τὴν διάνοιαν οὐδὲν γυμναστικὴ μὲν διὰ βίου ὁμιλήσωσιν, μουσικῆς δὲ μὴ ἄψωνται; ἢ ὅσοι ἀν τούναντίον διατεθῶσιν; Τίνος δέ, ἢ δ' ὅς, πέρι D λέγεις; Ἀγριότητός τε καὶ σκληρότητος, καὶ αὖ μαλακίας τε καὶ ἡμερότητος, ἦν δ' ἐγώ. Ἔγωγε, ἔφη, ὅτι οἱ μὲν γυμναστικὴ ἀκράτῳ χρησάμενοι ἀγριώτεροι τοῦ δέοντος ἀποβαίνουσιν, οἱ δὲ μουσικὴ μαλακώτεροι αὖ γίγνονται ἢ ὡς κάλλιον αὐτοῖς. Καὶ μήν, ἦν δ' ἐγώ, τό γε ἀγριον τὸ θυμοειδὲς ἀν τῆς φύσεως παρέχοιτο, καὶ δρόθως μὲν τραφὲν ἀνδρεῖον ἀν εἴη, μᾶλλον δ' ἐπιταθὲν τοῦ δέοντος σκληρόν τε καὶ χαλεπὸν γίγνοιτ' ἄν, ὡς τὸ εἰκός. Δοκεῖ μοι, ἔφη. Τί δέ; τὸ ἡμερον οὐχ ἡ φιλόσοφος ἀν ἔχοι φύσις; καὶ E μᾶλλον μὲν ἀνεθέντος αὐτοῦ μαλακώτερον εἴη τοῦ δέοντος, καλῶς δὲ τραφέντος ἡμερόν τε καὶ κόσμιον; Ἐστι ταῦτα. Δεῖν δέ γέ φαμεν τοὺς φύλακας ἀμφοτέρα³ ἔχειν τούτω τῷ φύσει. Δεῖ γάρ. Οὐκοῦν ἡρμόσθαι δεῖ αὐτὰς πρὸς ἀλλήλας; Πῶς δ' οὐ; Καὶ τοῦ μὲν ἡρμοσμένου σώφρων

¹ μεταχειρίζονται Galenus: μεταχειριζέται codd. ² καθιστᾶσιν codd.: καθίστασαι Madvig. ³ ἀμφοτέρα Schneider: ἀμφότερα codd.

411 τε καὶ ἀνδρεία ἡ | ψυχή; Πάνυ γε. Τοῦ δὲ ἀναρμόστου δειλὴ καὶ ἄγροικος; Καὶ μάλα.

XVIII. Οὐκοῦν ὅταν μέν τις μουσικῆ παρέχῃ καταυλεῖν καὶ καταχεῖν τῆς ψυχῆς διὰ τῶν ὥσπερ διὰ χώνης ἂς οὐν δὴ ἡμεῖς ἐλέγομεν τὰς γλυκείας τε καὶ μαλακὰς καὶ θρηνώδεις ἀρμονίας, καὶ μινθρίζων τε καὶ γεγανωμένος ὑπὸ τῆς ὥδῆς διατελῆ τὸν βίον ὅλον, οὗτος Β τὸ μὲν πρῶτον, εἴ τι θυμοειδὲς εἶχεν, ὥσπερ σύδηρον ἐμάλαξεν καὶ χρήσιμον ἔξ ἀχρήστου καὶ σκληροῦ ἐποίησεν· ὅταν δὲ ἐπέχων¹ μὴ ἀνιῆ ἀλλὰ κηλῆ, τὸ μετὰ τοῦτο ἥδη τήκει καὶ λείβει, ἕως ἂν ἐκτίξῃ τὸν θυμὸν καὶ ἐκτέμη ὥσπερ νεῦρα ἐκ τῆς ψυχῆς καὶ ποιήσῃ μαλθακὸν αἰχμητήν. Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Καὶ ἐὰν μέν γε, ἦν δὲ ἐγώ, ἔξ ἀρχῆς φύσει ἄθυμον λάβη, ταχὺ τοῦτο διεπράξατο· ἐὰν δὲ θυμοειδῆ, ἀσθενῆ ποιήσας τὸν θυμὸν δέξύρροπον Σ ἀπειργάσατο, ἀπὸ σμικρῶν ταχὺ ἐρεθιζόμενόν τε καὶ κατασβεννύμενον. ἀκράχολοι² οὖν καὶ ὀργίλοι ἀντὶ θυμοειδοῦς γεγένηνται, δυσκολίας ἔμπλεοι. Κομιδῆ μὲν οὖν. Τί δέ; ἂν αὖ γυμναστικῆ πολλὰ πονῆ καὶ εὐωχῆται εὖ μάλα, μουσικῆς δὲ καὶ φιλοσοφίας μὴ ἄπτηται, οὐ πρῶτον μὲν εὖ ἵσχων τὸ σῶμα φρονήματός τε καὶ θυμοῦ ἐμπίμπλαται καὶ ἀνδρειότερος γίγνεται αὐτὸς αὐτοῦ; Καὶ μάλα γε. Τί δέ; ἐπειδὰν ἄλλο μηδὲν πράττη μηδὲ Δ κοινωνῆ Μούσης μηδαμῆ, οὐκ εἴ τι καὶ ἐνῆν αὐτοῦ φιλομαθὲς ἐν τῇ ψυχῇ, ἄτε οὔτε μαθήματος γενόμενον³ οὐδενὸς οὔτε ζητήματος, οὔτε λόγου μετίσχον οὔτε τῆς ἄλλης μουσικῆς, ἀσθενές τε καὶ κωφὸν καὶ τυφλὸν γίγνεται, ἄτε οὐκ ἐγειρόμενον οὐδὲ τρεφόμενον οὐδὲ διακαθαιρομένων τῶν αἰσθήσεων αὐτοῦ; Οὕτως, ἔφη. Μισόλογος δή, οἷμαι, ὁ τοιοῦτος γίγνεται καὶ ἀμουσος, καὶ πειθοῖ μὲν διὰ λόγων οὐδὲν ἔτι χρῆται, βίᾳ δὲ καὶ

¹ ἐπέχων codd.: ἐπιχέων Morgenstern.
χολοι A. Cf. Lobeck *Phryni*. p. 664.

² ἀκράχολοι Π: ἀκρ-

³ γενόμενον η: γενομένου A.

ἀγριότητι ὥσπερ θηρίον πρὸς¹ πάντα διαπράττεται, Ε καὶ ἐν ἀμαθίᾳ καὶ σκαιότητι μετὰ ἀρρυθμίας τε καὶ ἀχαριστίας ξῆ. Παντάπασιν, ἦ δ' ὅς, οὕτως ἔχει. Ἐπὶ δὴ² δύ' ὅντε τούτω, ὡς ἔοικε, δύο τέχνα θεὸν ἔγωγ' ἄν τινα φαίην δεδωκέναι τοῖς ἀνθρώποις, μουσικήν τε καὶ γυμναστικὴν ἐπὶ τὸ θυμοειδὲς καὶ τὸ φιλόσοφον, οὐκ ἐπὶ ψυχὴν καὶ σῶμα, εἰ μὴ εἴη πάρεργον³, ἀλλ' ἐπ' ἔκεινω, ὅπως ἀν ἀλλήλοιν ξυναρμοσθῆτον | ἐπιτεινομένω καὶ ἀνιε- 412 μένω μέχρι τοῦ προσήκοντος. Καὶ γὰρ ἔοικεν, ἔφη. Τὸν κάλλιστ' ἄρα μουσικὴν γυμναστικὴν κεραυνύντα καὶ μετριώτατα⁴ τῇ ψυχῇ προσφέροντα, τοῦτον ὁρθότατ'⁵ ἄν φαῖμεν εἶναι τελέως μουσικώτατον καὶ εὐαρμοστότατον, πολὺ μᾶλλον ἢ τὸν τὰς χορδὰς ἀλλήλαις ξυνιστάντα. Εἰκότως γ', ἔφη, ὁ Σώκρατες. Οὐκοῦν καὶ ἐν τῇ πόλει ἡμῖν, ὁ Γλαύκων, δεήσει τοῦ τοιούτου τινὸς ἀεὶ ἐπιστάτου, εἰ μέλλει ἡ πολιτεία σῳζεσθαι; Δεήσει μέντοι, ὡς οἶον τέ Β γε μάλιστα.

XIX. Οἱ μὲν δὴ τύποι τῆς παιδείας τε καὶ τροφῆς οὗτοι ἄν εἰεν. χορείας γὰρ τί ἄν τις διεξίοι τῶν τοιούτων καὶ θήρας τε καὶ κυνηγέσια καὶ γυμνικοὺς ἀγῶνας καὶ ἵππικούς; σχεδὸν γάρ τι δῆλα δή, ὅτι τούτοις ἐπόμενα δεῖ αὐτὰ εἶναι, καὶ οὐκέτι χαλεπά εὑρεῖν. "Ισως, ἦ δ' ὅς, οὐ χαλεπά. Εἰεν, ἦν δ' ἔγω· τὸ δὴ μετὰ τοῦτο τί ἄν ἡμῖν διαιρετέον εἴη; ἀρ' οὐκ αὐτῶν τούτων οἵτινες ἄρξουσι τε καὶ ἄρξονται; Τί μήν; "Οτι μὲν πρεσβυτέρους τοὺς C ἄρχοντας δεῖ εἶναι, νεωτέρους δὲ τοὺς ἄρχομένους, δῆλον; Δῆλον. Καὶ ὅτι γε τοὺς ἄριστους αὐτῶν; Καὶ τοῦτο. Οἱ δὲ γεωργῶν ἄριστοι ἀρ' οὐ γεωργικώτατοι γίγνονται; Ναί. Νῦν δ', ἐπειδὴ φυλάκων αὐτοὺς ἄριστους δεῖ εἶναι, ἀρ' οὐ φυλακικωτάτους πόλεως; Ναί. Οὐκοῦν φρονίμους

¹ πρὸς πάντα codd.: an πρὸς <θηρίον> πάντα?

² ἐπὶ δὴ q:

ἐπειδὴ A.

³ εἴη πάρεργον Π² q: εἰπερ εργον (sic) A¹: ἢ πάρεργον A².

⁴ μετριώτατα Ξ q²: μετριώτατα A.

τε εἰς τοῦτο δεῖ ὑπάρχειν καὶ δυνατοὺς καὶ ἔτι κηδεμόνας
 Δ τῆς πόλεως; "Εστι τὰῦτα. Κήδοιτο δέ γ' ἄν τις μάλιστα
 τούτου ὃ τυγχάνοι φιλῶν. Ἀνάγκη. Καὶ μὴν τοῦτο γ'
 ἄν μάλιστα φιλοῦ, φὲν ξυμφέρειν ἥγοῦτο τὰ αὐτὰ καὶ ἐαυτῷ
 καὶ¹ ἐκείνου μὲν εὖ πράττοντος οἴοιτο ξυμβαίνειν καὶ
 ἐαυτῷ εὖ πράττειν, μὴ δέ, τούταντίον. Οὔτως, ἔφη.
 'Εκλεκτέον ἄρ' ἐκ τῶν ἀλλων φυλάκων τοιούτους ἄνδρας,
 οἵ ἄν σκοποῦσιν ἡμῖν μάλιστα φαίνωνται παρὰ πάντα τὸν
 Ε βίον, ὃ μὲν ἄν τῇ πόλει ἥγήσωνται ξυμφέρειν, πάση
 προθυμίᾳ ποιεῦν, ὃ δ' ἄν μή, μηδενὶ τρόπῳ πρᾶξαι ἄν
 ἔθέλειν. Ἐπιτήδειοι γάρ, ἔφη. Δοκεῖ δή μοι τηρητέον
 αὐτοὺς εἶναι ἐν ἀπάσαις ταῖς ἡλικίαις, εἰ φυλακικοί εἰσι
 τούτου τοῦ δόγματος καὶ μήτε γοητευόμενοι μήτε βια-
 ζόμενοι ἐκβάλλουσιν ἐπιλανθανόμενοι δόξαν τὴν τοῦ ποιεῦν
 δεῖν ἢ τῇ πόλει βέλτιστα. Τίνα, ἔφη, λέγεις τὴν ἐκβολήν;
 'Εγώ σοι, ἔφην, ἐρῶ. φαίνεται μοι δόξα ἐξιέναι ἐκ
 413 διανοίας ἢ ἔκουσίως ἢ ἀκουσίως, ἔκουσίως μὲν ἡ ψευδής
 τοῦ μεταμανθάνοντος, ἀκουσίως δὲ πᾶσα ἡ ἀληθής. Τὸ
 μὲν τῆς ἔκουσίου, ἔφη, μανθάνω, τὸ δὲ τῆς ἀκουσίου δέομαι
 μαθεῖν. Τί δαί; οὐ καὶ σὺ ἥγει, ἔφην ἐγώ, τῶν μὲν
 ἀγαθῶν ἀκουσίως στέρεσθαι τοὺς ἀνθρώπους, τῶν δὲ
 κακῶν ἔκουσίως; ἢ οὐ τὸ μὲν ἐψεῦσθαι τῆς ἀληθείας
 κακόν, τὸ δὲ ἀληθεύειν ἀγαθόν; ἢ οὐ τὸ τὰ δυντα δοξάζειν
 ἀληθεύειν δοκεῖ σοι εἶναι; 'Αλλ', ἢ δ' ὅς, ὁρθῶς λέγεις,
 καὶ μοι δοκοῦσιν ἀκούτες ἀληθοῦς δόξης στερίσκεσθαι.
 Β Οὐκοῦν κλαπέντες ἢ γοητευθέντες ἢ βιασθέντες τοῦτο
 πάσχουσιν; Οὐδὲ νῦν, ἔφη, μανθάνω. Τραγικῶς, ἢν δ'
 ἐγώ, κινδυνεύω λέγειν. κλαπέντας μὲν γάρ τοὺς μετα-
 πεισθέντας λέγω καὶ τοὺς ἐπιλανθανομένους, ὅτι τῶν μὲν
 χρόνος, τῶν δὲ λόγος ἐξαιρούμενος λανθάνει. νῦν γάρ
 που μανθάνεις; Ναί. Τοὺς τοίνυν βιασθέντας λέγω οὓς
 ἄν ὀδύνη τις ἢ ἀλγηδὼν μεταδοξάσαι ποιήσῃ. Καὶ τοῦτ',

¹ καὶ Hermann: καὶ ὅταν μάλιστα codd.

ἔφη, ἔμαθον, καὶ ὥρθῶς λέγεις. Τοὺς μὴν γοητευθέντας, οἵτινες ἐγῷμαι, καὶ σὺ φαίης εἶναι οἱ ἀν μεταδοξάσωσιν ἢ ὑφ' ἡδουνῆς κηληθέντες ἢ ὑπὸ φόβου τι δείσαντες. "Εοικε γάρ,
ἢ δ' ὅς, γοητεύειν πάντα ὅσα ἀπατᾷ.

XX. Ὁ τοίνυν ἄρτι ἔλεγον, ζητητέον, τίνες ἄριστοι φύλακες τοῦ παρ' αὐτοῖς δόγματος, τοῦτο ὡς ποιητέον, ὃ ἀν τῇ πόλει ἀεὶ δοκῶσι βέλτιστον εἶναι αὐτοῖς ποιεῖν. τηρητέον δὴ εὐθὺς ἐκ παίδων, προθεμένοις ἔργα, ἐν οἷς ἀν τις τὸ τοιοῦτον μάλιστα ἐπιλανθάνοιτο καὶ ἐξαπατῶτο, καὶ τὸν μὲν μνήμονα καὶ δυσεξαπάτητον ἐγκριτέον, τὸν δὲ Δ μὴ ἀποκριτέον. ἢ γάρ; Ναί. Καὶ πόνους γε αὖ καὶ ἀλγηδόνας καὶ ἀγώνας αὐτοῖς θετέον, ἐν οἷς ταῦτα ταῦτα τηρητέον. Ὁρθῶς, ἔφη. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἔγω, καὶ τρίτου εἴδους τοῦ τῆς¹ γοητείας ἄμιλλαν ποιητέον, καὶ θεατέον— ὥσπερ τοὺς πώλους ἐπὶ τοὺς ψόφους τε καὶ θορύβους ἄγοντες σκοπούσιν εἰ φοβεροί, οὕτω νέους ὅντας εἰς δείματ' ἄπτα κομιστέον καὶ εἰς ἡδονὰς αὖ μεταβλητέον, Ε βασανίζοντας πολὺ μᾶλλον ἢ χρυσὸν ἐν πυρί,—εἰ δυσγοήτευτος καὶ εὐσχήμων ἐν πᾶσι φαίνεται, φύλαξ αὐτοῦ ὃν ἀγαθὸς καὶ μουσικῆς ἡς ἐμάνθανεν, εὑρυθμόν τε καὶ εὐάρμοστον ἑαυτὸν ἐν πᾶσι τούτοις παρέχων, οἷος δὴ ἀν ὃν καὶ ἑαυτῷ καὶ πόλει χρησιμώτατος εἴη. καὶ τὸν ἀεὶ ἐν τε παισὶ καὶ νεανίσκοις καὶ ἐν ἀνδράσι βασανίζόμενον καὶ ἀκήρατον ἐκβαίνοντα | καταστατέον ἄρχοντα τῆς πόλεως 414 καὶ φύλακα, καὶ τιμὰς δοτέον καὶ ζῶντι καὶ τελευτήσαντι, τάφων τε καὶ τῶν ἀλλων μνημείων μέγιστα γέρα λαγχάνοντα· τὸν δὲ μὴ τοιοῦτον ἀποκριτέον. τοιαύτη τις, ἦν δ' ἔγω, δοκεῖ μοι, ὡς Γλαύκων, ἡ ἐκλογὴ εἶναι καὶ κατάστασις τῶν ἀρχόντων τε καὶ φυλάκων, ὡς ἐν τύπῳ, μὴ δι' ἀκριβείας, εἰρῆσθαι. Καὶ ἐμοί, ἢ δ' ὅς, οὕτως πῃ φαίνεται. Ὅπερ οὖν ὡς ἀληθῶς ὥρθότατον καλεῖν τούτους Β μὲν φύλακας παντελεῖς τῶν τε ἔξωθεν πολεμίων τῶν τε

¹ τοῦ τῆς Ξ: τούτοις Α.

έντὸς φιλίων, ὅπως οἱ μὲν μὴ βουλήσονται, οἱ δὲ μὴ δυνήσονται κακουργεῖν, τοὺς δὲ νέους, οὓς νῦν δὴ¹ φύλακας ἐκαλοῦμεν, ἐπικούρους τε καὶ βοηθοὺς τοῖς τῶν ἀρχόντων δόγμασιν; "Εμοιγε δοκεῖ, ἔφη.

XXI. Τίς ἀν οὖν ἡμῖν, ἦν δ' ἐγώ, μηχανὴ γένοιτο τῶν ψευδῶν τῶν ἐν δέοντι γιγνομένων, ὃν νῦν δὴ² ἐλέγομεν, Σ γενναῖόν τι ἐν ψευδομένους πεῖσαι μάλιστα μὲν καὶ αὐτοὺς τοὺς ἄρχοντας, εἰ δὲ μή, τὴν ἄλλην πόλιν; Ποῖόν τι; ἔφη. Μηδὲν καινόν, ἦν δ' ἐγώ, ἀλλὰ Φοινικικόν τι, πρότερον μὲν ἡδη πολλαχοῦ γεγονός, ὡς φασιν οἱ ποιηταὶ καὶ πεπείκασιν, ἐφ' ἡμῶν δὲ οὐ γεγονὸς οὐδέ οἶδα εἰ γενόμενον ἄν, πεῖσαι δὲ συχνῆς πειθοῦς. 'Ως ἕοικας, ἔφη, ὀκνοῦντι λέγειν. Δόξω δέ σοι, ἦν δ' ἐγώ, καὶ μάλ' εἰκότως ὀκνεῖν, ἐπειδὰν εἴπω. Λέγ', ἔφη, καὶ μὴ φοβοῦ. Λέγω Δ δὴ· καίτοι οὐκ οἶδα ὁποίᾳ τόλμῃ ἡ ποίοις λόγοις χρώμενος ἐρῶ καὶ ἐπιχειρήσω πρῶτον μὲν αὐτοὺς τοὺς ἄρχοντας πείθειν καὶ τοὺς στρατιώτας, ἐπειτα δὲ καὶ τὴν ἄλλην πόλιν, ὡς ἄρ' ἡ ἡμένις αὐτοὺς ἐτρέφομέν τε καὶ ἐπαιδεύομεν, ὥσπερ ὅνείρατα ἐδόκουν ταῦτα πάντα πάσχειν³ τε καὶ γίγνεσθαι περὶ αὐτούς, ἥσαν δὲ τότε τῇ ἀληθείᾳ ὑπὸ γῆς ἐντὸς πλαττόμενοι καὶ τρεφόμενοι καὶ αὐτοὶ καὶ τὰ ὅπλα Ε αὐτῶν καὶ ἡ ἄλλη σκευὴ δημιουργούμενη. ἐπειδὴ⁴ δὲ παντελῶς ἐξειργασμένοι ἥσαν, καὶ ἡ γῆ αὐτοὺς μήτηρ οὖσα ἀνῆκεν, καὶ νῦν δεῖ⁵ ὡς περὶ μητρὸς καὶ τροφοῦ τῆς χώρας ἐν ᾧ εἰσὶ βουλεύεσθαι τε καὶ ἀμύνειν αὐτούς, ἐάν τις ἐπ' αὐτὴν ἵη, καὶ ὑπὲρ τῶν ἄλλων πολιτῶν ὡς ἀδελφῶν ὅντων καὶ γηγενῶν διανοεῖσθαι. Οὐκ ἐτός, ἔφη, πάλαι ἡσχύνου τὸ ψεῦδος λέγειν. Πάνυ, ἦν δ' ἐγώ, 415 | εἰκότως· ἀλλ' ὅμως ἄκουε καὶ τὸ λοιπὸν τοῦ μύθου. ἐστὲ μὲν γὰρ δὴ πάντες οἱ ἐν τῇ πόλει ἀδελφοί, ὡς φήσομεν πρὸς αὐτοὺς μυθολογοῦντες, ἀλλ' ὁ θεὸς πλάττων, ὅσοι

¹ νῦν δὴ Π: δὴ νῦν Α. ² νῦν δὴ Φν: δὴ νῦν Α. ³ πάσχειν codd.: an ὑπάρχειν? ⁴ ἐπειδὴ codd.: an ἔτι. ἥδη? ⁵ δεῖ q: δὴ Α.

μὲν ὑμῶν ἵκανοὶ ἄρχειν, χρυσὸν ἐν τῇ γενέσει συνέμειξεν αὐτοῖς, διὸ τιμιώτατοί εἰσιν· ὅσοι δὲ ἐπίκουροι, ἄργυρον· σίδηρον δὲ καὶ χαλκὸν τοῖς τε γεωργοῖς καὶ τοῖς ἄλλοις δημιουργοῖς. ἡτε οὖν ξυγγενεῖς ὅντες πάντες τὸ μὲν πολὺ ὁμοίους ἀν ὑμῖν αὐτοῖς γεννῶτε, ἔστι δὲ ὅτε ἐκ χρυσοῦ **B** γεννηθείη ἀν ἄργυροῦν καὶ ἐξ ἄργυροῦ χρυσοῦν ἕκγονον καὶ τἄλλα πάντα οὔτως ἐξ ἀλλήλων. τοῖς οὖν ἄρχουσι καὶ πρῶτον καὶ μάλιστα παραγγέλλει ὁ θεός, ὅπως μηδενὸς οὔτω φύλακες ἀγαθοὶ ἔσονται μηδ' οὔτω σφόδρα φυλάξουσι μηδὲν ὡς τοὺς ἐκγόνους, ὅ τι αὐτοῖς τούτων ἐν ταῖς ψυχαῖς παραμέμπται, καὶ ἐάν τε σφέτερος ἕκγονος ὑπόχαλκος ἢ ὑποσίδηρος γένηται, μηδενὶ τρόπῳ κατελεήθηται, ἀλλὰ τὴν τῇ φύσει προσήκουσαν τιμὴν ἀποδόντες ὥσουσιν εἰς δημιουργοὺς ἢ εἰς γεωργούς, καὶ ἀν αὖ ἐκ τούτων τις ὑπόχρυσος ἢ ὑπάργυρος φυῆ, τιμήσαντες ἀνάξουσι τοὺς μὲν εἰς φυλακήν, τοὺς δὲ εἰς ἐπικουρίαν, ὡς χρησμοῦ ὅντος τότε τὴν πόλιν διαφθαρῆναι, ὅταν αὐτὴν ὁ σίδηρος ἢ ὁ χαλκὸς¹ φυλάξῃ. τοῦτον οὖν τὸν μῦθον ὅπως ἀν αὐτοὶ οὕτοι· ὅπως μέντ' ἀν οἱ τούτων ὑεῖς καὶ οἱ **D** ἔπειτα οἵ τ' ἄλλοι ἀνθρωποι οἱ ὑστερον. Ἀλλὰ καὶ τοῦτο, ἦν δὲ ἐγώ, εὐ ἀν ἔχοι πρὸς τὸ μᾶλλον αὐτοὺς τῆς πόλεώς τε καὶ ἀλλήλων κήδεσθαι· σχεδὸν γάρ τι μανθάνω δέ λέγεις.

XXII. Καὶ τοῦτο μὲν δὴ ἔξει ὅπη ἀν αὐτὸν ἡ φήμη ἀγάγη· ἡμεῖς δὲ τούτους τοὺς γηγενεῖς ὅπλίσαντες προάγωμεν ἡγουμένων τῶν ἀρχόντων. ἐλθόντες δὲ θεασάσθων τῆς πόλεως ὅπου κάλλιστον στρατοπεδεύσασθαι, ὅθεν τούς τε ἔνδον μάλιστ' ἀν κατέχοιεν, εἴ τις μὴ ἐθέλοι τοῖς **E** νόμοις πείθεσθαι, τούς τε ἔξωθεν ἀπαμύνοιεν, εἰ πολέμιος ὥσπερ λύκος ἐπὶ ποιμνην τις ἦσε, στρατοπεδευσάμενοι δέ, θύσαντες οἷς χριή, εὐνὰς ποιησάσθων. ἢ πῶς; Οὔτως,

¹ ὁ σίδηρος ἢ ὁ χαλκὸς **q**: ὁ σίδηρος φύλαξ ἢ ὁ χαλκοῦς **A¹**: ὁ σιδηροῦς φύλαξ ἢ ὁ χαλκοῦς **A²**.

ἔφη. Οὐκοῦν τοιαύτας, οἵας χειμῶνός τε στέγειν καὶ θέρους ἵκανὰς εἶναι; Πῶς γάρ οὐχί; οἰκήσεις γάρ, ἔφη, δοκεῖς μοι λέγειν. Ναί, ἦν δ' ἐγώ, στρατιωτικάς γε, ἀλλ' 416 οὐ χρηματιστικάς. | Πῶς, ἔφη, αὖ τοῦτο λέγεις διαφέρειν ἐκείνου; Ἐγώ σοι, ἦν δ' ἐγώ, πειράσομαι εἰπεῖν. δεινότατον γάρ που πάντων καὶ αἰσχιστον¹ ποιμέσι τοιούτους γε καὶ οὕτω τρέφειν κύνας ἐπικούρους ποιμνίων, ὥστε ὑπὸ ἀκολασίας ἢ λιμοῦ ἢ τινος ἄλλου κακοῦ ἔθους αὐτοὺς τοὺς κύνας ἐπιχειρῆσαι τοῖς προβάτοις κακουργεῖν καὶ ἀντὶ κυνῶν λύκοις δόμοιωθῆναι. Δεινόν, ἡ δ' ὅς· πῶς δ'
Β οὐ; Οὐκοῦν φυλακτέον παντὶ τρόπῳ, μὴ τοιοῦτον ἥμīν οἱ ἐπίκουροι ποιήσωσι πρὸς τοὺς πολίτας, ἐπειδὴ αὐτῶν κρείττους εἰσίν, ἀντὶ ξυμμάχων εὔμενῶν δεσπόταις ἀγρίοις ἀφομοιωθῶσιν; Φυλακτέον, ἔφη. Οὐκοῦν τὴν μεγίστην τῆς εὐλαβείας παρεσκευασμένοι ἀν εἰεν, εἰ τῷ δόντι καλῶς πεπαιδευμένοι εἰσίν; Ἀλλὰ μὴν εἰσίν γ', ἔφη. καὶ ἐγὼ² εἰπον, Τοῦτο μὲν οὐκ ἄξιον δισχυρίζεσθαι, ὡ φίλε Γλαύκων· δὲ μέντοι ἄρτι ἐλέγομεν, ἄξιον, ὅτι δεῖ αὐτοὺς **C** τῆς ὄρθῆς τυχεῖν παιδείας, ἥτις ποτέ ἐστιν, εἰ μέλλουσι τὸ μέγιστον ἔχειν πρὸς τὸ ἥμεροι εἶναι αὐτοῖς τε καὶ τοῖς φυλαττομένοις ὑπ' αὐτῶν. Καὶ ὅρθως γε, ἡ δ' ὅς. Πρὸς τοίνυν τῇ παιδείᾳ ταύτη φαίη ἀν τις νοῦν ἔχων δεῦν καὶ τὰς οἰκήσεις καὶ τὴν ἄλλην οὐσίαν τοιαύτην αὐτοῖς παρεσκευάσθαι³, ἥτις μήτε τοὺς φύλακας ὡς ἀρίστους εἶναι παύσοι αὐτούς, κακουργεῖν τε μὴ ἐπαροῦ⁴ περὶ τοὺς **D** ἄλλους πολίτας. Καὶ ἀληθῶς γε φήσει. "Ορα δή, εἰπον ἐγώ, εἰ τοιόνδε τινὰ τρόπον δεῖ αὐτοὺς ζῆν τε καὶ οἰκεῖν, εἰ μέλλουσι τοιοῦτοι ἔσεσθαι· πρῶτον μὲν οὐσίαν κεκτημένον μηδεμίαν μηδένα ἴδιαν, ἀν μὴ πᾶσα ἀνάγκη· ἔπειτα οἴκησιν καὶ ταμιεῖον μηδενὶ εἶναι μηδὲν τοιοῦτον, εἰς δὲ οὐ πᾶς ὁ βουλόμενος εἰσειστι· τὰ δ' ἐπιτήδεια, ὅσων δέονται

¹ αἰσχιστον Ξ q: αἰσχιστὸν που A.

² ἐγὼ F u: ἐγωγ' A.

σκευάσθαι II: παρασκευάσασθαι A.

³ παρε-

⁴ ἐπαροῦ Θ: ἐπάργ A.

ἄνδρες ἀθληταὶ πολέμου σώφρονές τε καὶ ἄνδρεῖοι, ταξι-
μένους παρὰ τῶν ἄλλων πολιτῶν δέχεσθαι μισθὸν τῆς Ε
φυλακῆς τοσοῦτον, ὅσον μήτε περιεῖναι αὐτοῖς εἰς τὸν
ἐνιαυτὸν μήτε ἐνδεῖν· φοιτῶντας δὲ εἰς ἔνστίτια ὥσπερ
ἐστρατοπεδευμένους κοινῇ ξῆν· χρυσίον δὲ καὶ ἀργύριον
εἰπεῖν αὐτοῖς ὅτι θεῖον παρὰ θεῶν αἰεὶ ἐν τῇ ψυχῇ ἔχουσι
καὶ οὐδὲν προσδένται τοῦ ἀνθρωπείου, οὐδὲ ὅσια τὴν
ἐκείνου κτῆσιν τῇ τοῦ θυητοῦ χρυσοῦ κτήσει ξυμμιγνύντας
μιαίνειν, διότι πολλὰ καὶ ἀνόσια περὶ τὸ τῶν | πολλῶν 417
νόμισμα γέγονεν, τὸ παρ' ἐκείνοις δὲ ἀκήρατον· ἄλλα
μόνοις αὐτοῖς τῶν ἐν τῇ πόλει μεταχειρίζεσθαι καὶ ἅπτε-
σθαι χρυσοῦ καὶ ἀργύρου οὐ θέμις, οὐδὲ ὑπὸ τὸν αὐτὸν
ὅροφον ἴέναι οὐδὲ περιάψασθαι οὐδὲ πίνειν ἐξ ἀργύρου ἢ
χρυσοῦ. καὶ οὕτω μὲν σφέζοιντό τ' ἀν καὶ σφέζοιεν τὴν
πόλιν· ὅπότε δ' αὐτοὶ γῆν τε ἰδίαν καὶ οἰκίας καὶ
νομίσματα κτήσονται, οἰκονόμοι μὲν καὶ γεωργοὶ ἀντὶ
φυλάκων ἔσονται, δεσπόται δ' ἐχθροὶ ἀντὶ ξυμμάχων τῶν Β
ἄλλων πολιτῶν γενήσονται, μισοῦντες δὲ δὴ καὶ μισού-
μενοι καὶ ἐπιβουλεύοντες καὶ ἐπιβουλευόμενοι διάξουσι
πάντα τὸν βίον, πολὺ πλείω καὶ μᾶλλον δεδιότες τοὺς
ἔνδον ἢ τοὺς ἔξωθεν πολεμίους, θέοντες ἡδη τότε ἐγγύτατα
ὸλέθρου αὐτοί τε καὶ ἡ ἄλλῃ πόλις. τούτων οὖν πάντων
ἴνεκα, ἢν δ' ἐγώ, φῶμεν οὕτω δεῦν κατεσκευάσθαι τοὺς
φύλακας οἰκήσεώς τε πέρι καὶ τῶν ἄλλων, καὶ ταῦτα
νομοθετήσωμεν, ἢ μή; Πάνυ γε, ἢ δ' ὃς ὁ Γλαύκων.

τέλος πολιτείας Γ'.

Δ.

419 I. Καὶ ὁ Ἀδείμαντος ὑπολαβὼν Τί οὖν, ἔφη, ὡς
Σώκρατες, ἀπολογήσει, ἐάν τις σε φῆ μὴ πάνυ τι εὐ-
δαιμονας ποιεῖν τούτους τοὺς ἄνδρας, καὶ ταῦτα δι'
έαυτούς, ὥν ἔστι μὲν ἡ πόλις τῇ ἀληθείᾳ, οἱ δὲ μηδὲν
ἀπολαύουσιν ἀγαθὸν τῆς πόλεως, οἷον ἄλλοι ἀγρούς τε
κεκτημένοι καὶ οἰκίας οἰκοδομούμενοι καλὰς καὶ μεγάλας
καὶ ταύταις πρέπουσαν κατασκευὴν κτώμενοι καὶ θυσίας
θεοῦς ἴδιας θύοντες καὶ ξενοδοκοῦντες καὶ δὴ καί, ἀ νῦν δὴ
σὺ ἔλεγες, χρυσόν τε καὶ ἄργυρον κεκτημένοι καὶ πάντα
ὅσα νομίζεται τοῦς μέλλουσιν μακαρίοις εἶναι; ἀλλ᾽
ἀτεχνῶς, φαίη ἀν, ὕσπερ ἐπίκουροι μισθωτοὶ ἐν τῇ πόλει
420 φαίνονται | καθῆσθαι οὐδὲν ἄλλο ἢ φρουροῦντες. Ναί, ἦν
δ' ἐγώ, καὶ ταῦτά γε ἐπισίτιοι καὶ οὐδὲ μισθὸν πρὸς τοῖς
σιτίοις λαμβάνοντες ὕσπερ οἱ ἄλλοι, ὕστε οὐδ' ἀν ἀπο-
δημῆσαι βούλωνται ἴδιᾳ, ἔξεσται αὐτοῖς, οὐδ' ἔταιραις
διδόναι οὐδ' ἀναλίσκειν ἀν ποι βούλωνται ἄλλοσε, οἷα δὴ
οἱ εὐδαιμονες δοκοῦντες εἶναι ἀναλίσκουσι. ταῦτα καὶ
ἄλλα τοιαῦτα συχνὰ τῆς κατηγορίας ἀπολείπεις. 'Αλλ,
ἢ δ' ὅς, ἔστω καὶ ταῦτα κατηγορημένα. Τί οὖν δὴ
B | ἀπολογησόμεθα, φέρε; Ναί. Τὸν αὐτὸν οἶμον, ἦν δ' ἐγώ,
πορεύομενοι εὐρήσομεν, ὡς ἐγῷ μαι, ἀ λεκτέα. ἐροῦμεν
γάρ, ὅτι θαυμαστὸν μὲν ἀν οὐδὲν εἴη, εἰ καὶ οὗτοι οὕτως
εὐδαιμονέστατοί εἰσιν, οὐ μὴν πρὸς τοῦτο βλέποντες τὴν
πόλιν οἰκίζομεν, ὅπως ἐν τι ἡμῖν ἔθνος ἔσται διαφερόντως

εὔδαιμον, ἀλλ' ὅπως ὁ τι μάλιστα ὄλη ἡ πόλις. φήθημεν γὰρ ἐν τῇ τοιαύτῃ μάλιστα ἀν εὑρεῖν¹ δικαιοσύνην καὶ ἀν ἐν τῇ κάκιστα οἰκουμένῃ ἀδικίαν, κατιδόντες δὲ κρῖναι ἂν, C ὃ πάλαι ζητοῦμεν. νῦν μὲν οὖν, ὡς οἰόμεθα, τὴν εὐδαιμονίαν πλάττομεν οὐκ ἀπολαβόντες διάγονος ἐν αὐτῇ τοιούτους τινὰς τιθέντες, ἀλλ' ὄλην· αὐτίκα δὲ τὴν ἐναντίαν σκεψόμεθα. ὥσπερ οὖν ἂν εἰ ἡμᾶς ἀνδριάντας γράφοντας προσελθών τις ἔφεγε λέγων, ὅτι οὐ τοῖς καλλίστοις τοῦ ζώου τὰ κάλλιστα φάρμακα προστίθεμεν· οἱ γὰρ ὀφθαλμοί, κάλλιστον δν, οὐκ ὀστρείω ἐναληλιμμένοι εἰεν, ἀλλὰ μέλανι· μετρίως ἂν ἐδοκοῦμεν πρὸς αὐτὸν ἀπολογεῖσθαι D λέγοντες· ²Ω θαυμάσιε, μὴ οἴου δεῖν ἡμᾶς οὕτω καλοὺς ὀφθαλμοὺς γράφειν, ὥστε μηδὲ ὀφθαλμοὺς φαίνεσθαι, μηδ' αὖ τἄλλα μέρη, ἀλλ' ἄθρει εἰ τὰ προσήκοντα ἑκάστοις ἀποδιδόντες τὸ ὄλον καλὸν ποιοῦμεν· καὶ δὴ καὶ νῦν μὴ ἀνάγκαζε ἡμᾶς τοιαύτην εὐδαιμονίαν τοῖς φύλαξι προσάπτειν, ἢ ἐκείνους πᾶν μᾶλλον ἀπεργάσεται ἢ φύλακας. ἐπιστάμεθα γὰρ καὶ τοὺς γεωργοὺς ξυστίδας E ἀμφιέσαντες καὶ χρυσὸν περιθέντες πρὸς ἡδονὴν ἐργάζεσθαι κελεύειν τὴν γῆν, καὶ τοὺς κεραμέας κατακλίναντες ἐπὶ δεξιὰ² πρὸς τὸ πῦρ διαπίνοντάς τε καὶ εὐωχουμένους, τὸν τροχὸν παραθεμένους, ὅσον ἂν ἐπιθυμῶσι κεραμεύειν, καὶ τοὺς ἄλλους πάντας τοιούτῳ τρόπῳ μακαρίους ποιεῖν, ἵνα δὴ ὄλη ἡ πόλις εὐδαιμονῇ. ἀλλ' ἡμᾶς μὴ οὕτω νουθέτει· ως, ἀν σοὶ πειθώμεθα, οὔτε ὁ γεωργὸς γεωργὸς ἔσται, οὔτε | ὁ κεραμεὺς κεραμεύς, οὔτε ἄλλος οὐδεὶς οὐδὲν 421 ἔχων σχῆμα ἐξ ὧν πόλις γίγνεται. ἀλλὰ τῶν μὲν ἄλλων ἐλάττων λόγος· νευρορράφοι γὰρ φαῦλοι γενόμενοι καὶ διαφθαρέντες καὶ προσποιησάμενοι εἶναι μὴ δύντες πόλεις οὐδὲν δεινόν· φύλακες δὲ νόμων τε καὶ πόλεως μὴ δύντες ἀλλὰ δοκοῦντες ὄρᾶς δὴ ὅτι πᾶσαν ἄρδην πόλιν ἀπολύασιν καὶ αὖ τοῦ εὗ οἰκεῖν καὶ εὐδαιμονεῖν μόνοι τὸν

¹ Έν εὑρεῖν Π: ἀνευρεῖν Α.

² ἐπὶ δεξιᾷ Ξ η: ἐπιδεξια Α.

καιρὸν ἔχουσιν. εἰ μὲν οὖν ἡμεῖς μὲν φύλακας ὡς ἀληθῶς
 Β ποιοῦμεν, ἥκιστα κακούργους τῆς πόλεως, ὁ δ' ἐκεῦνο
 λέγων γεωργούς¹ τινας καὶ ὕσπερ ἐν πανηγύρει ἀλλ' οὐκ
 ἐν πόλει ἐστιάτορας εὐδαιμονας, ἄλλο ἄν τι ἡ πόλιν λέγοι.
 σκεπτέον οὖν, πότερον πρὸς τοῦτο βλέπουντες τοὺς φύλακας
 καθιστῶμεν, ὅπως ὅ τι πλείστη αὐτοῖς εὐδαιμονία ἐγγενή-
 σεται, ἡ τοῦτο μὲν εἰς τὴν πόλιν ὅλην βλέποντας θεατέον
 εἰ ἐκείνη ἐγγίγνεται, τοὺς δ' ἐπικούρους τούτους καὶ τοὺς
 Σ φύλακας ἐκεῦνο ἀναγκαστέον ποιεῖν καὶ πειστέον, ὅπως ὅ
 τι ἄριστοι δημιουργοὶ τοῦ ἑαυτῶν ἔργου ἔσονται, καὶ τοὺς
 ἄλλους ἅπαντας ὥσταύτως, καὶ οὕτω ξυμπάσης τῆς πόλεως
 αὐξανομένης καὶ καλῶς οἰκιζομένης ἐατέον ὅπως ἐκάστοις
 τοῖς ἔθνεσιν ἡ φύσις ἀποδίδωσι τοῦ μεταλαμβάνειν εὐ-
 δαιμονίας.

II. Ἀλλ', ἡ δ' ὅς, καλῶς μοι δοκεῖς λέγειν. Ἄρ,
 οὖν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ τὸ τούτου ἀδελφὸν δόξω σοι μετρίως
 λέγειν; Τί μάλιστα; Τοὺς ἄλλους αὖ δημιουργοὺς σκόπει
 Δ εἰ τάδε διαφθείρει², ὥστε καὶ κακοὺς γίγνεσθαι. Τὰ ποῖα
 δὴ ταῦτα; Πλούτος, ἦν δ' ἐγώ, καὶ πενία. Πῶς δή; Ὡδε.
 πλουτήσας χυτρεὺς δοκεῖ σοι ἔτι ἐθελήσειν ἐπιμελεῖσθαι
 τῆς τέχνης; Οὐδαμῶς, ἔφη. Ἄργος δὲ καὶ ἀμελής γενή-
 σεται μᾶλλον αὐτὸς αὐτοῦ; Πολύ γε. Οὐκοῦν κακῶν
 χυτρεὺς γίγνεται; Καὶ τοῦτο, ἔφη, πολύ. Καὶ μὴν καὶ
 ὅργανά γε μὴ ἔχων παρέχεσθαι ὑπὸ πενίας ἡ τι ἄλλο τῶν
 Ε εἰς τὴν τέχνην τά τε ἔργα πονηρότερα ἐργάσεται καὶ τοὺς
 ὑεῖς ἡ ἄλλους, οὓς ἀν διδάσκη, χείρους δημιουργοὺς δι-
 δάξεται. Πῶς δ' οὖ; ὘π' ἀμφοτέρων δή, πενίας τε καὶ
 πλούτου, χείρω μὲν τὰ τῶν τεχνῶν ἔργα, χείρους δὲ αὐτοί.
 Φαίνεται. Ἔτερα δή, ὡς ἔοικε, τοὺς φύλαξιν ηύρικαμεν,
 ἢ παντὶ τρόπῳ φυλακτέον ὅπως μήποτε αὐτοὺς λήσει εἰς
 τὴν πόλιν παραδύντα. Ποῖα ταῦτα; Πλούτος τε, ἦν δ'

¹ γεωργούς codd.: αν λεωργούς?

² διαφθείρει ΙΙ : διαφέρει Α.

έγώ, καὶ πενία· | ώς τοῦ μὲν τρυφῆν καὶ ἀργίαν καὶ νεωτε- 422
ρισμὸν ποιοῦντος, τοῦ δὲ ἀνέλευθερίαν καὶ κακοεργίαν
πρὸς τῷ νεωτερισμῷ. Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. τόδε μέντοι,
ὦ Σώκρατες, σκόπει, πῶς ἡμῖν ἡ πόλις οὕτα τ' ἔσται πολε-
μεῖν, ἐπειδὰν χρήματα μὴ κεκτημένη ἦ, ἄλλως τε κἄν πρὸς
μεγάλην τε καὶ πλουσίαν ἀναγκασθῆ πολεμεῖν. Δῆλον,
ἢν δ' ἔγώ, δτι πρὸς μὲν μίαν χαλεπώτερον, πρὸς δὲ δύο
τοιαύτας ὅδουν. Πῶς εἰπεις; ἢ δ' ὅς. Πρῶτον μέν που, B
εἰπον, ἐὰν δέῃ μάχεσθαι, ἄρα οὐ πλουσίοις ἀνδράσι μα-
χοῦνται αὐτοὶ ὅντες πολέμου ἀθληταί; Ναὶ τοῦτο γε,
ἔφη. Τί οὖν, ἢν δ' ἔγώ, ὡς Ἀδείμαντε; εἰς πύκτης ως οἵον
τε κάλλιστα ἐπὶ τοῦτο παρεσκευασμένος δυοῖν μὴ πύ-
κταιν, πλουσίοιν δὲ καὶ πιόνοιν, οὐκ ἀν δοκεῖ σοι ῥᾳδίως
μάχεσθαι; Οὐκ ἀν ἵσως, ἔφη, ἄμα γε. Οὐδ' εἰ ἔξείη, ἢν
δ' ἔγώ, ὑποφεύγοντι τὸν πρότερον ἀεὶ προσφερόμενον
ἀναστρέφοντα κρούειν, καὶ τοῦτο ποιοῖ πολλάκις ἐν ἡλίῳ C
τε καὶ πνίγει; ἄρα γε οὐ καὶ πλείους χειρώσαιτ' ἀν τοιού-
τους ὁ τοιοῦτος; Ἀμέλει, ἔφη, οὐδὲν ἀν γένοιτο θαυμα-
στόν. Ἀλλ' οὐκ οἴει πυκτικῆς πλέον μετέχειν τοὺς
πλουσίους ἐπιστήμη τε καὶ ἐμπειρίᾳ ἢ πολεμικῆς; Ἔγωγ',
ἔφη. Ῥᾳδίως ἄρα ἡμῖν οἱ ἀθληταὶ ἐκ τῶν εἰκότων δι-
πλασίοις τε καὶ τριπλασίοις αὐτῶν μαχοῦνται. Συγχω-
ρήσομαι σοι, ἔφη· δοκεῖς γάρ μοι ὅρθως λέγειν. Τί δ'; D
ἀν πρεσβείαν πέμψαντες εἰς τὴν ἑτέραν πόλιν τάληθῆ
εἴπωσιν, δτι ἡμεῖς μὲν οὐδὲν χρυσίῳ οὐδ' ἀργυρίῳ χρώμεθα,
οὐδὲ ἡμῖν θέμις, ὑμῖν δέ· συμπολεμήσαντες οὖν μεθ'
ἡμῶν ἔχετε τὰ τῶν ἑτέρων· οἴει τινὰς ἀκούσαντας ταῦτα
αἰρήσεσθαι κυνῶν πολεμεῖν στερεοῖς τε καὶ ἴσχνοῖς μᾶλλον
ἢ μετὰ κυνῶν προβάτοις πίσι τε καὶ ἀπαλοῖς; Οὐ
μοι δοκεῖ. ἀλλ' ἐὰν εἰς μίαν, ἔφη, πόλιν συναθροισθῆ
τὰ τῶν ἄλλων χρήματα, ὅρα μὴ κίνδυνον φέρη τῇ μὴ E
πλουτούσῃ. Εὐδαίμων εἰ, ἢν δ' ἔγώ, δτι οἴει ἄξιον εἶναι
ἄλλην τινὰ προσειπεῖν πόλιν η τὴν τοιαύτην οἵαν ἡμεῖς

κατεσκευάζομεν. Ἀλλὰ τί μήν; ἔφη. Μειζόνως, ἢν δ' ἐγώ,
χρὴ προσαγορεύειν τὰς ἄλλας· ἐκάστη γὰρ αὐτῶν πόλεις
εἰσὶ πάμπολαι, ἀλλ' οὐ πόλις, τὸ τῶν παιζόντων. δύο
μέν, κανὸν ὅτιοῦν ἥ, πολεμίᾳ¹ ἄλλήλαις, ἡ μὲν πενήτων, ἡ δὲ
423 πλουσίων· τούτων δ' | ἐν ἑκατέρᾳ πάνυ πολλαί, αἷς ἐὰν
μὲν ὡς μιᾶς προσφέρῃ, παντὸς ἀν ἀμάρτοις, ἐὰν δὲ ὡς
πολλαῖς, διδοὺς τὰ τῶν ἐτέρων τοῖς ἐτέροις χρήματά τε
καὶ δυνάμεις ἡ καὶ αὐτούς, ξυμμάχοις μὲν ἀεὶ πολλοῖς
χρήσει, πολεμίοις δ' ὀλίγοις. καὶ ἔως² ἀν ἡ πόλις σοι
οἰκῇ σωφρόνως ὡς ἄρτι ἐτάχθη, μεγίστη ἔσται, οὐ τῷ
εὐδοκιμεῖν λέγω, ἀλλ' ὡς ἀληθῶς μεγίστη, καὶ ἐὰν μόνον
ἥ χιλίων τῶν προπολεμούντων. οὕτω γὰρ μεγάλην πόλιν
Β μίαν οὐ ῥᾳδίως οὔτε ἐν "Ελλησιν οὔτε ἐν βαρβάροις
εὑρίσεις, δοκούσας δὲ πολλὰς καὶ πολλαπλασίας τῆς
τηλικαύτης. ἡ ἄλλως οἴει; Οὐ μὰ τὸν Δί', ἔφη.

III. Οὐκοῦν, ἢν δ' ἐγώ, οὗτος ἀν εἴη καὶ κάλλιστος
ὄρος τοῖς ἡμετέροις ἄρχουσιν, ὅσην δεῖ τὸ μέγεθος τὴν
πόλιν ποιεῖσθαι καὶ ἡλίκη οὔση ὅσην χώραν ἀφορισα-
μένους τὴν ἄλλην χαίρειν ἐάν. Τίς, ἔφη, ὄρος; Οἷμαι μέν,
ἡν δ' ἐγώ, τόνδε· μέχρι οὖ ἀν ἐθέλη αὐξομένη εἶναι μία,
C μέχρι τούτου αὐξεῖν, πέρα δὲ μή. Καὶ καλῶς γ', ἔφη.
Οὐκοῦν καὶ τοῦτο αὖ ἄλλο πρόσταγμα τοῖς φύλαξι
προστάξομεν, φυλάττειν παντὶ τρόπῳ, ὅπως μήτε σμικρὰ
ἡ πόλις ἔσται μήτε μεγάλη δοκοῦσα, ἀλλά τις ἴκανὴ καὶ
μία. Καὶ φαῦλόν γ', ἔφη, ἵσως αὐτοῖς προστάξομεν.
Καὶ τούτου γε, ἢν δ' ἐγώ, ἔτι φαυλότερον τόδε, οὖ καὶ ἐν
τῷ πρόσθεν ἐπεμνήσθημεν λέγοντες, ὡς δέοι, ἐάν τε τῶν
φυλάκων τις φαῦλος ἔκγονος γένηται, εἰς τοὺς ἄλλους
D αὐτὸν³ ἀποπέμπεσθαι, ἐάν τ' ἐκ τῶν ἄλλων σπουδαῖος, εἰς
τοὺς φύλακας. τοῦτο δ' ἐβούλετο δηλοῦν, ὅτι καὶ τοὺς
ἄλλους πολίτας, πρὸς ὅ τις πέφυκεν, πρὸς τοῦτο ἔνα πρὸς
ἐν ἔκαστον ἔργον δεῖ κομίζειν, ὅπως ἀν ἐν τὸ αὐτοῦ

¹ πολεμίᾳ Π: πολέμια Α.

² ἔως F v: ὡς A.

³ αὐτὸν II: αὐτῶν A.

ἐπιτηδεύων ἔκαστος μὴ πολλοί, ἀλλ' εἰς γίγνηται, καὶ οὕτω δὴ ξύμπασα ἡ πόλις μία φύηται, ἀλλὰ μὴ πολλαί.
 "Εστι γάρ, ἔφη, τοῦτο ἐκείνου σμικρότερον. Οὕτοι, ἦν δ'
 ἐγώ, ὡς ἀγαθὴ Ἀδείμαντε, ώς δόξειεν ἄν τις, ταῦτα πολλὰ
 καὶ μεγάλα αὐτοῖς προστάττομεν, ἀλλὰ πάντα φαῦλα, Ε
 ἐὰν τὸ λεγόμενον ἐν μέγα φυλάττωσι, μᾶλλον δ' ἀντὶ
 μεγάλου ἵκανον. Τί τοῦτο; ἔφη. Τὴν παιδείαν, ἦν δ'
 ἐγώ, καὶ τροφήν. ἐὰν γάρ εὖ παιδευόμενοι μέτριοι ἀνδρες
 γίγνωνται, πάντα ταῦτα ῥᾳδίως διόφονται καὶ ἄλλα γε,
 ὅσα νῦν ἡμεῖς παραλείπομεν, τήν τε τῶν γυναικῶν κτῆσιν
 καὶ γάμων καὶ παιδοποιίας, ὅτι | δεῖ ταῦτα κατὰ τὴν 424
 παροιμίαν πάντα ὅ τι μάλιστα κοινὰ τὰ φίλων¹ ποιεῖσθαι.
 'Ορθότατα γάρ, ἔφη, γίγνοιτ' ἄν. Καὶ μήν, εἶπον, πολιτεία,
 ἐάνπερ ἄπαξ ὄρμήσῃ εὖ, ἔρχεται ὕσπερ κύκλος αὐξανο-
 μένη. τροφὴ γάρ καὶ παιδευσις χρηστὴ σφέζομένη φύσεις
 ἀγαθὰς ἐμποιεῖ, καὶ αὖ φύσεις χρηστὰὶ τοιαύτης παιδείας
 ἀντιλαμβανόμεναι ἔτι βελτίους τῶν προτέρων φύουνται εἴς
 τε τἄλλα καὶ εἰς τὸ γεννᾶν, ὕσπερ καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις Β
 ξώοις. Εἰκός γ', ἔφη. 'Ως τοίνυν διὰ βραχέων εἰπεῖν,
 τούτου ἀνθεκτέον τοῖς ἐπιμεληταῖς τῆς πόλεως, ὅπως ἀν
 αὐτοὺς μὴ λάθη διαφθαρέν, ἀλλὰ παρὰ πάντα αὐτὸ
 φυλάττωσι, τὸ μὴ νεωτερίζειν περὶ γυμναστικήν τε καὶ
 μουσικὴν παρὰ τὴν τάξιν, ἀλλ' ως οἱόν τε μάλιστα
 φυλάττειν, φοβουμένους ὅταν τις λέγῃ, ως τὴν ἀοιδὴν

μᾶλλον ἐπιφρονέουσ' ἀνθρωποι,
 ἥτις ἀειδόντεσσι νεωτάτη ἀμφιπέληται,

μὴ πολλάκις τὸν ποιητήν τις οἴηται λέγειν οὐκ ἄσματα Σ
 νέα, ἀλλὰ τρόπον ὡδῆς νέον, καὶ τοῦτο ἐπαινῆ. δεῖ δ'
 οὔτ' ἐπαινεῖν τὸ τοιοῦτον οὐτε ὑπολαμβάνειν· εἶδος γάρ
 καινὸν μουσικῆς μεταβάλλειν εὐλαβητέον ως ἐν ὅλῳ

¹ κοινὰ τὰ φίλων Λ: κοινὰ Hartmann.

κινδυνεύοντα· οὐδαμοῦ γάρ κινοῦνται μουσικῆς τρόποι
ἄνευ πολιτικῶν νόμων τῶν μεγίστων, ὡς φησί τε Δάμων
καὶ ἐγώ πειθομαι. Καὶ ἐμὲ τούνυν, ἔφη ὁ Ἀδείμαντος,
θὲς τῶν πεπεισμένων.

D IV. Τὸ δὴ φυλακτήριον, ἦν δ' ἐγώ, ως ἔοικεν, ἐν-
ταῦθά που οἰκοδομητέον τοῖς φύλαξιν, ἐν μουσικῇ. Ἡ
γοῦν παρανομία, ἔφη, ράδιως αὕτη λανθάνει παραδυ-
μένη. Ναί, ἔφην, ως ἐν παιδιᾶς γε μέρει καὶ ως κακὸν
οὐδὲν ἐργαζομένη. Οὐδὲ γάρ ἐργάζεται, ἔφη, ἄλλο γε ἢ
κατὰ σμικρὸν εἰσοικισαμένη ἡρέμα ὑπορρεῖ πρὸς τὰ ἥθη
τε καὶ τὰ ἐπιτηδεύματα· ἐκ δὲ τούτων εἰς τὰ πρὸς
ἀλλήλους ξυμβόλαια μείζων ἐκβαίνει· ἐκ δὲ δὴ τῶν
E ξυμβολαίων ἔρχεται ἐπὶ τοὺς νόμους καὶ πολιτείας σὺν
πολλῷ, ὡς Σώκρατες, ἀσελγείᾳ, ἔως ἂν τελευτῶσα πάντα
ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ ἀνατρέψῃ. Εἰνεν, ἦν δ' ἐγώ· οὔτω τοῦτο
ἔχει; Δοκεῖ μοι, ἔφη. Οὐκοῦν, δὲ ἐξ ἀρχῆς ἐλέγομεν, τοῖς
ἡμετέροις παισὶν ἐννομωτέρου εὐθὺς παιδιᾶς μεθεκτέον,
ως παρανόμου γιγνομένης αὐτῆς καὶ παίδων τοιούτων
425 ἐννόμους τε καὶ σπουδαίους ἐξ | αὐτῶν ἀνδρας αὐξάνεσθαι
ἀδύνατον ὅν; Πῶς δ' οὐχί; ἔφη. "Οταν δὴ ἄρα καλῶς
ἀρξάμενοι παῖδες παιζειν εύνομίαν διὰ τῆς μουσικῆς
εἰσδέξωνται, πάλιν τούναντίον ἢ κείνοις εἰς πάντα ξυνέ-
πεταί τε καὶ αὐξεῖ, ἐπανορθοῦσα εἴ τι καὶ πρότερον τῆς
πόλεως ἔκειτο. Ἀληθῆ μέντοι, ἔφη. Καὶ τὰ σμικρὰ ἄρα,
εἶπον, δοκοῦντα εἶναι νόμιμα ἐξευρίσκουσιν οὗτοι, ἀ οἱ
πρότερον ἀπώλλυσαν πάντα. Ποῖα; Τὰ τοιάδε· σιγάς
B τε τῶν νεωτέρων παρὰ πρεσβυτέροις, ἀς πρέπει, καὶ
κατακλίσεις καὶ ὑπαναστάσεις καὶ γονέων θεραπείας, καὶ
κουράς γε καὶ ἀμπεχόνας καὶ ὑποδέσεις καὶ ὅλον τὸν τοῦ
σώματος σχηματισμὸν καὶ τǎλλα ὅσα τοιαῦτα. ἢ οὐκ
οἴει; "Ἐγωγε. Νομοθετεῖν δ' αὐτὰ οἷμαι εὔηθες· οὔτε γάρ
που γίγνεται οὕτ' ἀν μείνειν λόγῳ τε καὶ γράμμασιν
νομοθετηθέντα. Πῶς γάρ; Κινδυνεύει γοῦν, ἦν δ' ἐγώ, ὡς

Αδείμαντε, ἐκ τῆς παιδείας ὅποι ἀν τις ὄρμήσῃ, τοιαῦτα καὶ τὰ ἑπόμενα εἶναι. ή οὐκ ἀεὶ τὸ δόμοιον ὃν δόμοιον ^ο παρακαλεῖ; Τί μήν; Καὶ τελευτῶν δή, οἶμαι, φαῖμεν ἀν εἰς ἔν τι τέλεον καὶ νεανικὸν ἀποβαίνειν αὐτὸ ή ἀγαθὸν ή καὶ τούναντίον. Τί γάρ οὐκ; η δ' ὅς. Ἐγὼ μὲν τοίνυν, εὖπον, διὰ ταῦτα οὐκ ἔτι τὰ τοιαῦτα ἐπιχειρήσαμι νομοθετεῖν. Εἰκότως γ', ἔφη. Τί δέ; ω πρὸς θεῶν, ἔφην, τάδε¹ τὰ ἀγοραῖα ξυμβολαίων τε πέρι κατ' ἀγορὰν ἔκαστοι ἢ πρὸς ἀλλήλους ξυμβάλλουσιν, εἰ δὲ βούλει, καὶ χειροτεχνικῶν περὶ ξυμβολαίων καὶ λοι- ^Δ δοριῶν καὶ αἰκείας καὶ δικῶν λήξεως² καὶ δικαστῶν καταστάσεως, καὶ εἴ που τελῶν τινὲς η πράξεις η θέσεις ἀναγκαῖοι εἰσιν η κατ' ἀγορὰς η λιμένας, η καὶ τὸ παράπαν³ ἀγορανομικὰ ἄττα η ἀστυνομικὰ η ἐλλιμενικὰ η ὅσα ἄλλα τοιαῦτα, τούτων τολμήσομέν τι νομοθετεῖν; Ἀλλ' οὐκ ἄξιον, ἔφη, ἀνδράσι καλοῖς κάγαθοῖς ἐπιτάττειν· τὰ πολλὰ γάρ αὐτῶν, ὅσα δεῖ νομοθετήσασθαι, ῥᾳδίως που εὐρίσουσιν. Ναί, ω φίλε, εὖπον, έάν γε θεὸς ^Ε αὐτοῖς διδῷ σωτηρίαν τῶν νόμων ὡν ἔμπροσθεν διήλθομεν. Εἰ δὲ μή γε, η δ' ὅς, πολλὰ τοιαῦτα τιθέμενοι ἀεὶ καὶ ἐπανορθούμενοι τὸν βίον διατελοῦσιν, οἱόμενοι ἐπιλήψεσθαι τοῦ βελτίστου. Λέγεις, ἔφην ἔγώ, βιώσεσθαι τοὺς τοιούτους ὡσπερ τοὺς κάμνοντάς τε καὶ οὐκ ἐθέλοντας ὑπὸ ἀκολασίας ἐκβῆναι πονηρᾶς διαίτης. Πάνυ μὲν οὖν. Καὶ μὴν | οὗτοί γε χαριέντως διατελοῦσιν. ⁴²⁶ Ιατρευόμενοι γάρ οὐδὲν περαίνουσιν, πλήν γε ποικιλώτερα καὶ μείζω ποιοῦσι⁴ τὰ νοσήματα, καὶ ἀεὶ ἐλπίζοντες, έάν τις φύρμακον συμβουλεύσῃ, ὑπὸ τούτου ἐσεσθαι ὑγιεῖς⁵. Ηάνυ γάρ, ἔφη, τῶν οὕτω καμνόντων τὰ τοιαῦτα πάθη. Τί δέ; ην δ' ἔγώ· τόδε αὐτῶν οὐ χαρίεν, τὸ πάντων

¹ τάδε Π: ομ. Α.² λήξεως γ: λήξεις Α.³ παράπαν Ξ:

πάμπταν Α.

⁴ ποιοῦσι codd.: an ποιοῦντες?⁵ ύγιεις Ξ γ:

ὑγιής Α.

ἔχθιστον ἡγεῖσθαι τὸν τάληθῆ λέγοντα, ὅτι, πρὶν ἀν μεθύων καὶ ἐμπιμπλάμενος καὶ ἀφροδισιάζων καὶ ἀργῶν Β παύσηται, οὕτε φάρμακα οὕτε καύσεις οὕτε τομαὶ οὐδ' αὖ ἐπῳδὰὶ αὐτὸν οὐδὲ περίαπτα οὐδὲ ἄλλο τῶν τοιούτων οὐδὲν ὀνήσει; Οὐ πάνυ χαρίεν, ἔφη· τὸ γὰρ τῷ εὑ λέγοντι χαλεπαίνειν οὐκ ἔχει χάριν. Οὐκ ἐπαινέτης εἰ, ἔφην ἐγώ, ως ἔοικας, τῶν τοιούτων ἀνδρῶν. Οὐ μέντοι μὰ Δία.

V. Οὐδ' ἀν ἥ πόλις ἄρα, ὅπερ ἄρτι ἐλέγομεν, ὅλη τοιοῦτον ποιῆι, οὐκ ἐπαινέσει. ἥ οὐ φαίνονται σοι ταῦτὸν ἐργάζεσθαι τούτοις τῶν πόλεων ὅσαι κακῶς πολιτεύμεναι Σ προαγορεύουσι τοῖς πολίταις τὴν μὲν κατάστασιν τῆς πόλεως ὅλην μὴ κινεῖν, ως ἀποθανουμένους, δις ἀν τοῦτο δρᾶ· δις δ' ἀν σφᾶς οὕτω πολιτευομένους ἥδιστα θεραπεύη καὶ χαρίζηται ὑποτρέχων καὶ προγιγνώσκων τὰς σφετέρας βουλήσεις καὶ ταύτας δεινὸς ἢ ἀποπληροῦν, οὗτος ἄρα ἀγαθός τε ἔσται ἀνὴρ καὶ σοφὸς τὰ μεγάλα καὶ τιμήσεται ὑπὸ σφῶν; Ταῦτὸν μὲν οὖν, ἔφη, ἔμοιγε δοκοῦσι δρᾶν, καὶ Δ οὐδὲ ὄπωστιοῦν ἐπαινῶ. Τί δ' αὖ; τοὺς ἐθέλοντας θερα πεύειν τὰς τοιαύτας πόλεις καὶ προθυμουμένους οὐκ ἄγασαι τῆς ἀνδρείας τε καὶ εὐχερείας; "Ἐγωγ', ἔφη, πλήν γ' ὅσοι ἔξηπάτηνται ὑπὸ αὐτῶν καὶ οἴονται τῇ ἀλιθείᾳ πολιτικοὶ εἶναι, ὅτι ἐπαινοῦνται ὑπὸ τῶν πολλῶν. Πῶς λέγεις; οὐ συγγιγνώσκεις, ἦν δ' ἐγώ, τοῖς ἀνδράσιν; ἥ οἵει οἱόν τ' εἶναι ἀνδρὶ μὴ ἐπισταμένῳ μετρεῖν, ἐτέρων τοιούτων πολλῶν λεγόντων ὅτι τετράπηχύς ἐστιν, αὐτὸν Ε ταῦτα μὴ ἡγεῖσθαι περὶ αὐτοῦ; Οὐκ αὖ, ἔφη, τοῦτό γε. Μὴ τοίνυν χαλέπαινε· καὶ γάρ πού εἰσι πάντων χαριέ στατοι οἱ τοιοῦτοι, νομοθετοῦντές τε οἷα ἄρτι διήλθομεν καὶ ἐπανορθοῦντες, ἀεὶ οἰόμενοί τι πέρας εὑρήσειν περὶ τὰ ἐν τοῖς ξυμβολαίοις κακουργήματα καὶ περὶ ἂν οὐν δὴ ἐγὼ ἔλεγον, ἀγνοοῦντες ὅτι τῷ οὗτι ὥσπερ "Τδραν τέμνονται.

427 Καὶ μήν, | ἔφη, οὐκ ἄλλο τί γε ποιοῦσιν. Ἐγὼ μὲν τοίνυν,

ἥν δ' ἐγώ, τὸ τοιοῦτον εἶδος νόμων πέρι καὶ πολιτείας οὕτ' ἐν κακῶς οὕτ' ἐν εὖ πολιτευομένη πόλει φύμην ἀν δεῖν τὸν ἀληθινὸν νομοθέτην πραγματεύεσθαι· ἐν τῇ μὲν ὅτι ἀνωφελὴ καὶ πλέον οὐδέν, ἐν δὲ τῇ, ὅτι τὰ μὲν αὐτῶν καὶν ὁσπισοῦν εὔροι, τὰ δὲ ὅτι αὐτόματα ἔπεισιν ἐκ τῶν ἔμπροσθεν ἐπιτηδευμάτων.

Τί οὖν, ἔφη, ἔτι ἀν ἡμῖν λοιπὸν τῆς νομοθεσίας εἴη; Β καὶ ἐγὼ εἰπον ὅτι Ἡμῖν μὲν οὐδέν, τῷ μέντοι Ἀπόλλωνι τῷ ἐν Δελφοῖς τά τε μέγιστα καὶ κάλλιστα καὶ πρώτα τῶν νομοθετήμάτων. Τὰ ποῖα; ἦ δ' ὅς. Ἱερῶν τε ἰδρύσεις καὶ θυσίαι καὶ ἄλλαι θεῶν τε καὶ δαιμόνων καὶ ἥρώων θεραπεῖαι, τελευτησάντων τε¹ αὖ θῆκαι καὶ ὅσα τοῖς ἐκεῖ δεῖ οὐδητοῦντας ἵλεως αὐτοὺς ἔχειν. τὰ γὰρ δὴ τοιαῦτα οὕτ' ἐπιστάμεθα ἡμεῖς οἰκίζοντές τε πόλιν οὐδενὶ ἄλλῳ πεισόμεθα, ἐὰν νοῦν ἔχωμεν, οὐδὲ χρησόμεθα C ἔξηγητῇ, ἄλλ' ἷ τῷ πατρίῳ οὐτος γὰρ δήπου ὁ θεὸς περὶ τὰ τοιαῦτα πᾶσιν ἀνθρώποις πάτριος ἔξηγητὴς ἐν μέσῳ τῆς γῆς ἐπὶ τοῦ ὄμφαλοῦ καθήμενος ἔξηγενται. Καὶ καλῶς γ', ἔφη, λέγεις· καὶ ποιητέον οὕτω.

VII. Ὁμικισμένη μὲν τοίνυν, ἥν δ' ἐγώ, ἥδη ἀν σοι εἴη, D ὡς παῖς Ἀρίστωνος, ἡ πόλις· τὸ δὲ δὴ μετὰ τοῦτο σκόπει ἐν αὐτῇ φῶς ποθὲν πορισάμενος ἴκανὸν αὐτός τε καὶ τὸν ἀδελφὸν παρακάλει καὶ Πολέμαρχον καὶ τοὺς ἄλλους, ἐάν πως ἰδωμεν, ποῦ ποτ' ἀν εἴη ἡ δικαιοσύνη καὶ ποῦ ἡ ἀδικία, καὶ τί ἄλλήλοιν διαφέρετον, καὶ πότερον δεῖ κεκτῆσθαι τὸν μέλλοντα εὐδαίμονα εἶναι, ἐάν τε λανθάνῃ ἐάν τε μὴ πάντας θεούς τε καὶ ἀνθρώπους. Οὐδὲν λέγεις, ἔφη ὁ Γλαύκων· σὺ γὰρ ὑπέσχους ζητήσειν, ώς οὐχ ὅσιόν E σοι δὲν μὴ οὐ βοηθεῦν δικαιοσύνη εἰς δύναμιν παντὶ τρόπῳ. Ἀληθῆ, ἔφην ἐγώ, ὑπομιμήσκεις, καὶ ποιητέον μέν γε οὕτως, χρὴ δὲ καὶ ὑμᾶς ξυλλαμβάνειν. Ἀλλ', ἔφη, ποιήσομεν οὕτω. Ἐλπίζω τοίνυν, ἥν δ' ἐγώ, εὐρήσειν

¹ τε Ξ: om. A.

αὐτὸς ὁδε. οἷμαι ἡμῖν τὴν πόλιν, εἴπερ ὁρθῶς γε ὥκισται,
τελέως ἀγαθὴν εἶναι. Ἀνάγκη, ἔφη. Δῆλον δὴ ὅτι σοφή
τ' ἐστὶ καὶ ἀνδρεία καὶ σώφρων καὶ δικαία. Δῆλον.

Οὐκοῦν ὅ τι ἀν αὐτῶν εὑρωμεν ἐν αὐτῇ, τὸ ὑπόλοιπον
428 ἐσται τὸ οὐχ ηὐρημένον; Τί μήν; "Ωσπερ τοίνυν ἄλλων
τινῶν τεττάρων, εἰ ἐν τι ἐζητοῦμεν αὐτῶν ἐν ὄτῳοῦν,
ὅπότε πρῶτον ἐκεῖνο ἐγνωμεν, ἵκανῶς ἀν εἰχεν ἡμῖν, εἰ δὲ
τὰ τρία πρότερον ἐγνωρίσαμεν, αὐτῷ ἀν τούτῳ ἐγνώριστο
τὸ ζητούμενον· δῆλον γὰρ ὅτι οὐκ ἄλλο ἔτι ἦν ἢ τὸ
ὑπολειφθέν. Ὁρθῶς, ἔφη, λέγεις. Οὐκοῦν καὶ περὶ
τούτων, ἐπειδὴ τέτταρα ὄντα τυγχάνει, ὀσταύτως ζητητέον;
Δῆλα δή. Καὶ μὲν δὴ πρῶτον γέ μοι δοκεῖ ἐν αὐτῷ
B κατάδηλον εἶναι ἡ σοφία· καὶ τι ἄτοπον περὶ αὐτῆν
φαίνεται. Τί; ἢ δ' ὅς. Σοφὴ μὲν τῷ ὄντι δοκεῖ μοι ἡ
πόλις εἶναι ἦν διήλθομεν· εὑρίσκουσα γάρ. οὐχί; Ναί.
Καὶ μήν τοῦτο γε αὐτό, ἡ εὑρίσκουσα, δῆλον ὅτι ἐπιστήμη
τίς ἐστιν· οὐ γάρ που ἀμαθίᾳ γε ἀλλ' ἐπιστήμῃ εὖ
βουλεύονται. Δῆλον. Πολλαὶ δέ γε καὶ παντοδαπαὶ
ἐπιστήμαι ἐν τῇ πόλει εἰσίν. Πῶς γάρ οὖ; Ἄρ' οὖν διὰ
C τὴν τῶν τεκτόνων ἐπιστήμην σοφὴ καὶ εὑρίσκουσα ἡ πόλις
προσρητέα; Οὐδαμῶς, ἔφη, διά γε ταύτην, ἀλλὰ τεκτονική.
Οὐκ ἄρα διὰ τὴν ὑπὲρ τῶν ξυλίνων σκευῶν ἐπιστήμην
βουλευομένην¹ ὡς ἀν ἔχοι βέλτιστα, σοφὴ κλητέα πόλις.
Οὐ μέντοι. Τί δέ; τὴν ὑπὲρ τῶν ἐκ τοῦ χαλκοῦ ἢ τινα
ἄλλην τῶν τοιούτων; Οὐδέ τηνιοῦν, ἔφη. Οὐδὲ τὴν
ὑπὲρ τοῦ καρποῦ τῆς γενέσεως ἐκ τῆς γῆς, ἀλλὰ γεωργική.
Δοκεῖ μοι. Τί δ'; ἦν δ' ἐγώ· ἐστι τις ἐπιστήμη ἐν τῇ
ἄρτι ὑφ' ἡμῶν οἰκισθείσῃ παρά τισι τῶν πολιτῶν, ἢ οὐχ
D ὑπὲρ τῶν ἐν τῇ πόλει τιὸς βουλεύεται, ἀλλ' ὑπὲρ αὐτῆς
ὄλης, ὄντιν' ἀν² τρόπον αὐτή τε πρὸς αὐτὴν καὶ πρὸς τὰς
ἄλλας πόλεις ἄριστα ὁμιλοῦ; "Εστι μέντοι. Τίς, ἔφην

¹ βουλευομένην Heindorf: βουλευομένη codd. ² ὄντιν' ἀν Ast: ὄντινα codd.

έγώ, καὶ ἐν τίσιν; Λύτη, ἡ δ' ὅς, ἡ φυλακικὴ καὶ ἐν τούτοις τοῖς ἄρχουσιν, οὓς νῦν δὴ τελέους φύλακας ὀνομάζομεν. Διὰ ταύτην οὖν τὴν ἐπιστήμην τί τὴν πόλιν προσαγορεύεις; Εὔβουλον, ἔφη, καὶ τῷ ὅντι σοφῆν. Πότερον οὖν¹, ἦν δ' ἐγώ, ἐν τῇ πόλει οἵτινες ἡμῖν χαλκέας πλείους ἐνέσεσθαι ἢ τοὺς ἀληθινοὺς φύλακας τούτους; ΕΠολύ, ἔφη, χαλκέας. Οὐκοῦν, ἔφην, καὶ τῶν ἄλλων, ὅσοι ἐπιστήμας ἔχοντες ὀνομάζονται τινες εἶναι, πάντων τούτων οὗτοι ἀν εἰεν ὀλίγιστοι; Πολύ γε. Τῷ σμικροτάτῳ ἄρα ἔθνει καὶ μέρει ἑαυτῆς καὶ τῇ ἐν τούτῳ ἐπιστήμῃ, τῷ προεστῷ καὶ ἄρχοντι, ὅλη σοφὴ ἀν εἴη κατὰ φύσιν οἰκισθεῖσα πόλις· καὶ τοῦτο, ὡς ἔοικε, φύσει ὀλίγιστον γίγνεται | γένος, φῶ προσήκει ταύτης τῆς ἐπιστήμης μετα- 429 λαγχάνειν, ἷν μόνην δεῖ τῶν ἄλλων ἐπιστημῶν σοφίαν καλεῖσθαι. Ἀληθέστατα, ἔφη, λέγεις. Τοῦτο μὲν δὴ ἐν τῶν τεττάρων οὐκ οἶδα ὄντινα τρόπουν ηγρήκαμεν αὐτό τε καὶ ὅπου τῆς πόλεως ἴδρυται. Ἐμοὶ γοῦν² δοκεῖ, ἔφη, ἀποχρώντως ηγρήσθαι.

VII. Ἀλλὰ μὴν ἀνδρεία γε αὐτή τε καὶ ἐν φῶ κεῖται τῆς πόλεως, δι' ὃ τοιαύτη κλητέα ἡ πόλις, οὐ πάνυ χαλεπὸν ἰδεῖν. Πῶς δή; Τίς ἀν, ἦν δ' ἐγώ, εἰς ἄλλο τι Β ἀποβλέψας ἢ δειλὴν ἢ ἀνδρείαν πόλιν εἴποι, ἄλλ' ἢ εἰς τοῦτο τὸ μέρος, δὲ προπολεμεῖ τε καὶ στρατεύεται ὑπὲρ αὐτῆς; Οὐδ' ἀν εἰς, ἔφη, εἰς ἄλλο τι. Οὐ γάρ οἷμαι, εἴπον, οὕτω γε ἄλλοι ἐν αὐτῇ ἢ δειλοὶ ἢ ἀνδρεῖοι ὄντες κύριοι ἀν εἰεν ἢ τοίαν αὐτὴν εἶναι ἢ τοίαν. Οὐ γάρ. Καὶ ἀνδρεία ἄρα πόλις μέρει τινὶ ἑαυτῆς ἐστί, διὰ τὸ ἐν ἐκείνῳ ἔχειν δύναμιν τοιαύτην, ἢ διὰ παντὸς σώσει τὴν περὶ τῶν δεινῶν δόξαν, ταῦτά τε αὐτὰ εἶναι καὶ τοιαῦτα, Σ ἡ τε καὶ οἷα ὁ νομοθέτης παρήγγειλεν³ ἐν τῇ παιδείᾳ. ἢ οὐ τοῦτο ἀνδρείαν καλεῖς; Οὐ πάνυ, ἔφη, ἔμαθον δὲ εἴπεις.

¹ οὗππερ Ξ: ομ. Α. ² ἐμοὶ γοῦν Π: ἐμοὶγ' οὖν Α. ³ παρήγγειλεν ν: παρήγγειλλεν (sic) Α¹: παρήγγελλεν Α².

ἀλλ' αὐθις εἰπέ. Σωτηρίαν ἔγωγ', εἶπον, λέγω τινὰ εἶναι τὴν ἀνδρείαν. Ποίαν δὴ σωτηρίαν; Τὴν τῆς δόξης τῆς ὑπὸ νόμου διὰ τῆς παιδείας γεγονυῖας¹ περὶ τῶν δεινῶν, ἡ τέ ἐστι καὶ οὖτα· διὰ παντὸς δὲ ἔλεγον αὐτῆς² σωτηρίαν τὸ Δ ἐν τε λύπαις ὅντα διασφέζεσθαι αὐτὴν καὶ ἐν ἥδοναῖς καὶ ἐν ἐπιθυμίαις καὶ ἐν φόβοις καὶ μὴ ἐκβάλλειν. φῷ δέ μοι δοκεῖ ὅμοιον εἶναι, ἐθέλω ἀπεικάσαι, εἰ βούλει. Ἐλλὰ βούλομαι. Οὐκοῦν οὖσθα, ἦν δὲ ἔγώ, ὅτι οἱ βαφεῖς, ἐπειδὴν βουληθῶσι βάψαι ἔρια ὥστ' εἶναι ἀλουργά, πρῶτον μὲν ἐκλέγονται ἐκ τοσούτων χρωμάτων μίαν φύσιν τὴν τῶν λευκῶν, ἐπειτα πρόπαρασκευάζουσιν οὐκ ὀλίγη παρασκευῇ θεραπεύσαντες³, ὅπως δέξεται ὁ τι Ε μάλιστα τὸ ἄνθος, καὶ οὕτῳ δὴ βάπτουσι. καὶ ὁ μὲν ἀν τούτῳ τῷ τρόπῳ βαφῆ, δευσοποιὸν γίγνεται τὸ βαφέν, καὶ ἡ πλύσις οὕτ' ἄνευ ρυμμάτων οὔτε μετὰ ρυμμάτων δύναται αὐτῶν τὸ ἄνθος ἀφαιρεῖσθαι· ἀ δὲ ἀν μή, οὖσθα οἷα δὴ γίγνεται, ἐάν τέ τις ἄλλα χρώματα βάπτῃ ἐάν τε καὶ ταῦτα μὴ προθεραπεύσας. Οἶδα, ἔφη, ὅτι ἐκπλυτα καὶ γελοῖα. Τοιούτον τοίνυν, ἦν δὲ ἔγώ, ὑπόλαβε κατὰ δύναμιν ἐργάζεσθαι καὶ ήμᾶς, ὅτε ἐξελεγόμεθα τοὺς 430 στρατιώτας καὶ ἐπαιδεύομεν | μουσικῇ καὶ γυμναστικῇ· μηδὲν οὖσι ἄλλο μηχανᾶσθαι, ἢ ὅπως ήμῶν ὁ τι κάλλιστα τοὺς νόμους πεισθέντες δέξοιντο ὥσπερ βαφήν, ὥνα δευσοποιὸς αὐτῶν ἡ δόξα γίγνοιτο καὶ περὶ δεινῶν καὶ περὶ τῶν ἄλλων διὰ τὸ τὴν τε φύσιν καὶ τὴν τροφὴν ἐπιτηδείαν ἐσχηκέναι, καὶ μὴ αὐτῶν ἐκπλύναι τὴν βαφήν τὰ ρύματα ταῦτα, δεινὰ ὅντα ἐκκλύζειν, ἢ τε ήδονή, παντὸς χαλεπή στραίον δεινοτέρα οὖσα τοῦτο δρᾶν καὶ κονίας, λύπη τε καὶ φόβος καὶ ἐπιθυμία, παντὸς ἄλλου ρύματος. τὴν δὴ τοιαύτην δύναμιν καὶ σωτηρίαν διὰ παντὸς δόξης ὄρθῆς τε καὶ νομίμου δεινῶν πέρι καὶ μὴ ἀνδρείαν ἔγωγε καλῶ καὶ

¹ γεγονυῖας *q*: γεγονυῖαν A.² αὐτῆς *pos*: αὐτὴν *codd.*³ θερα-πεύσαντες *post* παρασκευῇ *codd.*: *post* καὶ *olim nos.*

τίθεμαι, εἰ μή τι σὺ ἄλλο λέγεις. Ἐλλ' οὐδέν, ή δ' ὅς, λέγω· δοκεῖς γάρ μοι τὴν ὄρθην δόξαν περὶ τῶν αὐτῶν τούτων ἀνευ παιδείας γεγονοῦνταν, τὴν τε θηριώδη καὶ ἀνδραποδώδη, οὕτε πάνυ μόνιμον¹ ἥγεισθαι ἄλλο τέ τι ἡ ἀνδρείαν καλεῖν. Ἀληθέστατα, ἦν δ' ἐγώ, λέγεις. Ἀπο- C δέχομαι τοίνυν τοῦτο ἀνδρείαν εἶναι. Καὶ γάρ ἀποδέχου, ἦν δ' ἐγώ, πολιτικήν γε, καὶ ὄρθως ἀποδέξει. αὐθις δὲ περὶ αὐτοῦ, ἐὰν βούλῃ, ἔτι κάλλιον δίμεν· νῦν γάρ οὐ τοῦτο ἐζητοῦμεν, ἀλλὰ δικαιοσύνην· πρὸς οὖν τὴν ἐκείνου ζήτησιν, ώς ἐγῷμαι, ίκανῶς ἔχει. Ἀλλὰ καλῶς, ἔφη, λέγεις.

VIII. Δύο μήν, ἦν δ' ἐγώ, ἔτι λοιπά, ἀ δεῖ κατιδεῖν D ἐν τῇ πόλει, ἢ τε σωφροσύνη καὶ οὐ δὴ ἔνεκα πάντα ζητοῦμεν, δικαιοσύνη. Πάνυ μὲν οὖν. Πῶς οὖν ἀν τὴν δικαιοσύνην εὔροιμεν, ἵνα μηκέτι πραγματευώμεθα περὶ σωφροσύνης; Ἐγώ μὲν τοίνυν, ἔφη, οὕτε οἶδα οὔτ' ἀν βουλοίμην αὐτὸ πρότερον φανῆναι, εἴπερ μηκέτι ἐπισκεψόμεθα σωφροσύνην· ἀλλ' εἰ ἔμοιγε βούλει χαρίζεσθαι, σκόπει πρότερον τοῦτο ἐκείνου. Ἀλλὰ μέντοι, ἦν δ' ἐγώ, βούλομαι γε, εἰ μὴ ἀδικῶ.¹ Σκόπει δή, ἔφη. Σκεπτέον, E εἶπον· καὶ ὡς γε ἐντεῦθεν ἰδεῖν, ξυμφωνίᾳ τινὶ καὶ ἀρμονίᾳ προσέοικεν μᾶλλον ἢ τὰ πρότερον. Πῶς; Κόσμος πού τις, ἦν δ' ἐγώ, ἡ σωφροσύνη ἐστὶν καὶ ἡδονῶν τινῶν καὶ ἐπιθυμιῶν ἐγκράτεια, ὡς φασι, κρείττω δὴ αὐτοῦ λέγοντες² οὐκ οἰδ' ὅντινα τρόπου· καὶ ἄλλα ἄττα τοιαῦτα ὥσπερ ἵχνη αὐτῆς λέγεται. ἢ γάρ; Πάντων μάλιστα, ἔφη. Οὐκοῦν τὸ μὲν κρείττω αὐτοῦ γελοῖον; ὁ γὰρ ἑαυτοῦ κρείττων καὶ ἡττων δῆπον ἀν αὐτοῦ εἴη καὶ ὁ ἡττων κρείττων· | ὁ αὐτὸς γάρ ἐν ἅπασιν τούτοις προσάγορεύεται. 431 Τί δ' οὖ; Ἀλλ', ἦν δ' ἐγώ, φαίνεται μοι βούλεσθαι λέγειν οὗτος ὁ λόγος, ὡς τι ἐν αὐτῷ τῷ ἀνθρώπῳ περὶ τὴν ψυχὴν

¹ μόνιμον Stobaeus (*Flor.* 43. 97): νόμιμον codd. mg. A²: φαίνονται (sed punctis notatum) A¹.

² λέγοντες in

τὸ μὲν βέλτιον ἔνι, τὸ δὲ χείρον, καὶ ὅταν μὲν τὸ βέλτιον φύσει τοῦ χείρονος ἐγκρατὲς ἦ, τοῦτο λέγειν τὸ¹ κρείττω αὐτοῦ· ἐπαινεῖ γοῦν· ὅταν δὲ ὑπὸ τροφῆς κακῆς ἡ τινος ὄμιλίας κρατηθῇ ὑπὸ πλήθους τοῦ χείρονος σμικρότερον Β τὸ βέλτιον ὅν, τοῦτο δὲ ὡς ἐν ὀνείδει ψέγειν τε καὶ καλεῖν ἥττω ἑαυτοῦ καὶ ἀκόλαστον τὸν οὕτω διακείμενον. Καὶ γὰρ ἔοικεν, ἔφη. Ἐπόβλεπε τοίνυν, ἦν δὲ ἐγώ, πρὸς τὴν νέαν ἡμῶν πόλιν, καὶ εὐρήσεις ἐν αὐτῇ τὸ ἔτερον τούτων ἐνόν· κρείττω γὰρ αὐτὴν αὐτῆς δικαίως φήσεις προσαγορεύεσθαι, εἴπερ, οὐ² τὸ ἄμεινον τοῦ χείρονος ἄρχει, σώφρον κλητέον καὶ κρείττον αὐτοῦ. Ἀλλ᾽ ἀποβλέπω, ἔφη, καὶ ἀληθῆ λέγεις. Καὶ μὴν καὶ τάς γε Σ πολλὰς καὶ παντοδαπὰς ἐπιθυμίας καὶ ἡδονάς τε καὶ λύπας ἐν παισὶ³ μάλιστα ἀν τις εὔροι καὶ γυναιξὶ καὶ οἰκέταις καὶ τῶν ἐλευθέρων λεγομένων ἐν τοῖς πολλοῖς τε καὶ φαύλοις. Πάνυ μὲν οὖν. Τὰς δέ γε ἀπλᾶς τε καὶ μετρίας⁴, αἱ δὴ μετὰ νοῦ τε καὶ δόξης ὄρθῆς λογισμῷ ἀγονται, ἐν δλίγοις τε ἐπιτεύξει καὶ τοῖς βέλτιστα μὲν φῦσιν, βέλτιστα δὲ παιδευθεῖσιν. Ἀληθῆ, ἔφη. Οὐκοῦν καὶ ταῦτα ὄρᾶς ἐνόντα σοι ἐν τῇ πόλει, καὶ κρατουμένας Δ αὐτόθι τὰς ἐπιθυμίας τὰς ἐν τοῖς πολλοῖς τε καὶ φαύλοις ὑπό τε τῶν ἐπιθυμιῶν καὶ τῆς φρονήσεως τῆς ἐν τοῖς ἐλάττοσί τε καὶ ἐπιεικεστέροις; Ἔγωγ', ἔφη.

IX. Εἰ ἄρα δεῖ τινὰ πόλιν προσαγορεύειν κρείττω ἡδονῶν τε καὶ ἐπιθυμιῶν καὶ αὐτὴν αὐτῆς, καὶ ταύτην προσρητέον. Παντάπασιν μὲν οὖν, ἔφη. Ἄρ' οὖν οὐ καὶ σώφρονα κατὰ πάντα ταῦτα; Καὶ μάλα, ἔφη. Καὶ μὴν εἴπερ αὐ⁵ ἐν ἄλλῃ πόλει ἡ αὐτὴ δόξα ἔνεστι τοῖς τε Ε ἄρχουσι καὶ ἀρχομένοις περὶ τοῦ οὗστινας δεῖ ἄρχειν, καὶ ἐν ταύτῃ ἀν εἴη τοῦτο ἐνόν. ἢ οὐ δοκεῖ; Καὶ μάλα, ἔφη, σφόδρα. Ἐν ποτέροις οὖν φήσεις τῶν πολιτῶν τὸ

¹ τὸ Π: τὸν Α.² οὐΞρ: οὖν Α.³ παισὶ H. Wolf: πᾶσι codd.⁴ τὰς—ἀπλᾶς—μετριαὶς codd.: τὰς—ἀπλᾶς—μετριαὶς Herwerden.

σωφρονεῖν ἐνεῖναι, ὅταν οὕτως ἔχωσιν; ἐν τοῖς ἄρχουσιν
 ἡ ἐν τοῖς ἀρχομένοις; Ἐν ἀμφοτέροις που, ἔφη. Ὁρᾶς
 οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ὅτι ἐπιεικῶς ἐμαντευόμεθα ἄρτι, ώς ἀρμονίᾳ
 τινὶ ἡ σωφροσύνη ώμοιώται; Τί δή; "Οτι οὐχ ὕσπερ ἡ
 ἀνδρεία καὶ ἡ σοφία ἐν μέρει τινὶ ἑκατέρᾳ ἐνοῦσα ἡ μὲν
 | σοφίη, ἡ δὲ ἀνδρείαν τὴν πόλιν παρείχετο, οὐχ οὔτω 432
 ποιεῖ αὕτη, ἀλλὰ δι' ὅλης ἀτεχνῶς τέταται, διὰ πασῶν
 παρεχομένης ξυνάδοντας τούς τε ἀσθενεστάτους ταύτον καὶ
 τοὺς ἴσχυροτάτους καὶ τοὺς μέσους, εἰ μὲν βούλει, φρονή-
 σει, εἰ δὲ βούλει, ἴσχυϊ, εἰ δέ, καὶ πλήθει ἡ χρήμασιν ἡ
 ἄλλῳ διτροῦν τῶν τοιούτων· ὕστε δρθότατ' ἀν φαῖμεν
 ταύτην τὴν ὁμόνοιαν σωφροσύνην εἶναι, χείρονός τε καὶ
 ἀμείνονος κατὰ φύσιν ξυμφωνίαν, διόπτερον δεῖ ἄρχειν, καὶ
 ἐν πόλει καὶ ἐν ἐνὶ ἑκάστῳ. Πάνυ μοι, ἔφη, ξυνδοκεῖ. Β
 Εἰεν, ἦν δ' ἐγώ· τὰ μὲν τρία ἡμῖν ἐν τῇ πόλει κατώπται,
 ὡς γε οὐτωσὶ δόξαι· τὸ δὲ δὴ λοιπὸν εἶδος, δι' ὃ ἀν ἔτι
 ἀρετῆς μετέχοι πόλις, τί ποτ' ἀν εἴη; δῆλον γάρ, ὅτι
 τοῦτ' ἔστιν ἡ δικαιοσύνη. Δῆλον. Οὐκοῦν, ὡς Γλαύκωι,
 οὗ δὴ ίμᾶς δεῖ ὕσπερ κυριηγέτας τινὶς θάμνον¹ κύκλῳ
 περιίστασθαι προσέχοντας τὸν νοῦν, μή πῃ διαφύγῃ ἡ
 δικαιοσύνη καὶ ἀφανισθεῖσα ἄδηλος γένηται· φανερὸν γάρ
 δὴ ὅτι ταύτη πη ἔστιν. ὅρα οὖν καὶ προθυμοῦ κατιδεῖν, C
 ἐάν πως πρότερος ἐμοῦ ἵδης καὶ ἐμοὶ φράσης². Εἰ γάρ
 ὕφελον³, ἔφη· ἀλλὰ μᾶλλον, ἐάν μοι ἐπομένῳ χρῆ καὶ τὰ
 δεικνύμενα δυναμένῳ καθορᾶν, πάνυ μοι μετρίῳ⁴ χρήσει.
 "Ἐπου, ἦν δ' ἐγώ, εὐξάμενος μετ' ἐμοῦ. Ποιήσω ταῦτα·
 ἀλλὰ μάνον, ἢ δ' ὅσ, ἥγον. Καὶ μήν, εἰπον ἐγώ, δύσβατός
 γέ τις ὁ τόπος φαίνεται καὶ ἐπίσκιος· ἔστι γοῦν σκοτεινὸς
 καὶ δυσδιερεύητος· ἀλλὰ γάρ ὅμως ἵτεον. Ιτέον γάρ, D
 ἔφη. καὶ ἐγὼ κατιδῶν Ἰοῦ ἰοῦ, εἰπον, ὡς Γλαύκωι·
 κινδυνεύομέν τι ἔχειν ἵχνος, καὶ μοι δοκεῖ οὐ πάνυ τι

¹ θάμνον Π: θάμνων Λ. ² φράσης Π: φράσεις Λ. ³ ὕφελον Π:
 ὕφελον Λ.

⁴ μετρίῳ H. Richards: μετρίως codd.

έκφευξισθαι ήμâs. Εν ἀγγέλλεις, ἢ δ' ὅς. Ἡ μήν, ἥν δ' ἐγώ, βλακικόν γε ήμῶν τὸ πάθος. Τὸ ποῖον; Πάλαι, ὡς μακάριε, φαίνεται πρὸ ποδῶν ήμῶν ἐξ ἀρχῆς κυλινδεῖσθαι, καὶ οὐχ ἑωρᾶμεν ἄρ' αὐτό, ἀλλ' ήμεν καταγελαστότατοι· ὥσπερ οἱ ἐν ταῖς χερσὶν ἔχοντες ζητοῦσιν Ε ἐνίστε ὁ ἔχουσιν, καὶ ήμενις εἰς αὐτὸ μὲν οὐκ ἀπεβλέπομεν, πόρρω δέ ποι ἀπεσκοποῦμεν, ἢ δὴ καὶ ἐλάνθανεν ἵσως ήμâs. Πῶς, ἔφη, λέγεις; Οὕτως, εἶπον, ως δοκοῦμέν μοι καὶ λέγοντες αὐτὸ καὶ ἀκούοντες πάλαι οὐ μανθάνειν ήμῶν αὐτῶν, ὅτι ἐλέγομεν τρόπον τινὰ αὐτό. Μακρόν, ἔφη, τὸ προοίμιον τῷ ἐπιθυμοῦντι ἀκοῦσαι.

433 X. Ἀλλ', ἥν δ' ἐγώ, ἀκουε, | εἴ τι ἄρα λέγω. ὁ γὰρ ἐξ ἀρχῆς ἐθέμεθα δεῦν ποιεῖν διὰ παντός, ὅτε τὴν πόλιν κατῳκίζομεν, τοῦτο ἐστιν, ως ἐμοὶ δοκεῖ, ἦτοι τούτου τι εἶδος ἡ δικαιοσύνη. ἐθέμεθα δὲ δήπου καὶ πολλάκις ἐλέγομεν, εἰ μέμνησαι, ὅτι ἔνα ἔκαστον ἐν δέοι ἐπιτηδεύειν τῶν περὶ τὴν πόλιν, εἰς ὁ αὐτοῦ ἡ φύσις ἐπιτηδειοτάτη πεφυκυῖα εἴη. Ἐλέγομεν γάρ. Καὶ μὴν ὅτι γε τὸ τὰ αὐτοῦ πράττειν καὶ μὴ πολυπραγμονεῦν δικαιοσύνη ἐστί, καὶ τοῦτο ἄλλων τε πολλῶν ἀκηκόαμεν καὶ Β αὐτοὶ πολλάκις εἰρήκαμεν. Σιρήκαμεν γάρ. Τοῦτο τοίνυν, ἥν δ' ἐγώ, ὡς φίλε, κινδυνεύει τρόπον τινὰ γιγνόμενον ἡ δικαιοσύνη εἶναι, τὸ τὰ αὐτοῦ πράττειν· οἰσθα ὅθεν τεκμαίρομαι; Οὔκ, ἀλλὰ λέγ', ἔφη. Δοκεῖ μοι, ἥν δ' ἐγώ, τὸ ὑπόλοιπον ἐν τῇ πόλει ὡν ἐσκέμμεθα, σωφροσύνης καὶ ἀνδρείας καὶ φρονήσεως, τοῦτο εἶναι, ὁ πᾶσιν ἐκείνοις τὴν δύναμιν παρέσχεν, ὥστε ἐγγενέσθαι, καὶ ἐγγενομένοις γε σωτηρίαν παρέχει¹, ἔωσπερ ἀν ἐνῆ. καίτοι ἔφαμεν **C** δικαιοσύνην ἔσεσθαι τὸ ὑπολειφθὲν ἐκείνων, εἰ τὰ τρία εῦροιμεν. Καὶ γὰρ ἀνάγκη, ἔφη. Ἀλλὰ μέντοι, ἥν δ' ἐγώ, εἰ δέοι γε κρῖναι, τί τὴν πόλιν ήμῶν τούτων μάλιστα ἀγαθὴν ἀπεργάσεται ἐγγενόμενον, δύσκριτον ἀν εἴη,

¹ παρέχει Γ Vind. D: παρέχειν Α.

πότερον ἡ ὁμοδοξία τῶν ἀρχόντων τε καὶ ἀρχομένων, ἡ ἡ περὶ δεινῶν τε καὶ μή, ἄπτα ἐστί, δόξης ἐννόμου σωτηρίᾳ ἐν τοῖς στρατιώταις ἐγγενομένη, ἡ ἡ¹ ἐν τοῖς ἄρχουσι φρόνησίς τε καὶ φυλακὴ ἐνούσα, ἡ τοῦτο μάλιστα ἀγαθὴν D αὐτὴν ποιεῖ ἐνδὺ καὶ ἐν παιδὶ καὶ ἐν γυναικὶ καὶ δούλῳ καὶ ἐλευθέρῳ καὶ δημιουργῷ καὶ ἄρχοντι καὶ ἀρχομένῳ, ὅτι τὸ αὐτοῦ ἔκαστος εἰς ὃν ἔπραττεν καὶ οὐκ ἐπολυπραγμόνει. Δύσκριτον, ἔφη· πῶς δ' οὕ; Ἐνάμιλλον ἄρα, ὡς ἔοικε, πρὸς ἀρετὴν πόλεως τῇ τε σοφίᾳ αὐτῆς καὶ τῇ σωφροσύνῃ καὶ τῇ ἀνδρείᾳ ἡ τοῦ ἔκαστον ἐν αὐτῇ τὰ αὐτοῦ πράττειν δύναμις. Καὶ μάλα, ἔφη. Οὐκοῦν δικαιοσύνην τό γε τούτοις ἐνάμιλλον ἀν εἰς ἀρετὴν πόλεως E θείης; Παντάπασι μὲν οὖν. Σκόπει δὴ καὶ τῇδε, εἰ οὗτω δόξει. ἄρα τοῖς ἄρχουσιν ἐν τῇ πόλει τὰς δίκας προστάξεις δικάζειν; Τί μήν; ²Η ἄλλου οὔτινοσοῦν² μᾶλλον ἐφιέμενοι δικάσουσιν ἡ τούτου³, ὅπως ἀν ἔκαστοι μήτ' ἔχωσι τάλλοτρια μήτε τῶν αὐτῶν στέρωνται; Οὐκ, ἀλλὰ τούτου. ⁴Ως δικαίου ὄντος; Ναί. Καὶ ταύτη ἄρα πη ἡ τοῦ οἰκείου τε καὶ ἑαυτοῦ ἔξις τε καὶ πρᾶξις δικαιοσύνη ἀν | ὁμολογοῦτο. ⁵Ἐστι ταῦτα. ⁶Ιδὲ δή, ἐὰν σοὶ ὅπερ 434 ἐμοὶ ξυνδοκῇ. τέκτων σκυτοτόμου ἐπιχειρῶν ἔργα ἐργάζεσθαι ἡ σκυτοτόμος τέκτονος, ἡ τὰ ὅργανα μεταλαμβάνοντες τάλληλων ἡ τιμάς, ἡ καὶ ὁ αὐτὸς ἐπιχειρῶν ἀμφότερα πράττειν, πάντα τάλλα μεταλλαττόμενα ἀρίστοι ἀν τι δοκεῖ μέγα βλάψαι πόλιν; Οὐ πάνυ, ἔφη. ⁷Άλλ' ὅταν γε, οἷμαι, δημιουργὸς ὃν ἡ τις ἄλλος χρηματίστης φύσει ἔπειτα ἐπαιρόμενος ἡ πλούτῳ ἡ πλήθει ἡ B ἴσχυΐ ἡ ἄλλῳ τῷ⁴ τοιούτῳ εἰς τὸ τοῦ πολεμικοῦ εἶδος ἐπιχειρῆ ἵέναι, ἡ τῶν πολεμικῶν τις εἰς τὸ τοῦ βουλευτικοῦ καὶ φύλακος ἀνάξιος ὦν, καὶ τὰ ἀλλήλων οὗτοι ὅργανα μεταλαμβάνωσι καὶ τὰς τιμάς, ἡ ὅταν ὁ αὐτὸς

¹ ἡ ἡ Ξ² γ: ἡ Λ. ² οὔτινοσοῦν Ξ: τινὸς οὖν Λ. ³ τούτου II:

τοῦτο Λ. ⁴ τῷ II: τῷ Λ.

πάντα ταῦτα ἄμα ἐπιχειρῆ πράττειν, τότε οἶμαι καὶ σοὶ δοκεῖν ταύτην τὴν τούτων μεταβολὴν καὶ πολυπραγμοσύνην ὅλεθρον εἶναι τῇ πόλει. Παντάπασι μὲν οὖν. Ἡ τριῶν ἄρα δυτῶν γενῶν πολυπραγμοσύνη καὶ μεταβολὴ Σ εἰς ἄλληλα μεγίστη τε βλάβη τῇ πόλει καὶ ὀρθότατ’ ἀν προσαγορεύοιτο μάλιστα κακουργία. Κομιδῆ μὲν οὖν. Κακουργίαν δὲ τὴν μεγίστην τῆς ἑαυτοῦ πόλεως οὐκ ἀδικίαν φήσεις εἶναι; Πῶς δ’ οὔ; Τοῦτο μὲν ἄρα ἀδικία.

XI. Πάλιν δὲ ὥδε λέγωμεν· χρηματιστικοῦ, ἐπικουρικοῦ, φυλακικοῦ γένους οἰκειοπραγία, ἐκάστου τούτων τὸ αὐτοῦ πράττοντος ἐν πόλει, τούναντίον¹ ἐκείνου δικαιοσύνη τ’ ἀν εἴη καὶ τὴν πόλιν δικαιάν παρέχοι. Οὐκ δ’ ἄλλη ἔμοιγε δοκεῖ, ηδὲ δ’ ὅς, ἔχειν ηδὲ ταύτη. Μηδέν, ηδὲ δ’ ἐγώ, πω πάνυ παγίως αὐτὸ λέγωμεν, ἀλλ’ ἐὰν μὲν ήμūν καὶ εἰς ἔνα ἕκαστον τῶν ἀνθρώπων ἵὸν τὸ εἶδος τοῦτο ὁμολογῆται καὶ ἐκεῖ δικαιοσύνη εἶναι, συγχωρησόμεθα ηδη τί γὰρ καὶ ἐροῦμεν; εἰ δὲ μή, τότε ἄλλο τι σκεψόμεθα. οὐν δὲ ἐκτελέσωμεν τὴν σκέψιν, ηδὲ φύγημεν, εἰ ἐν μείζονί τινι τῶν ἔχόντων δικαιοσύνην πρότερον ἐκεῖ ἐπιχειρήσαιμεν θεάσασθαι, ῥῶν ἀν ἐν ἐνὶ ἀνθρώπῳ Ε κατιδεῖν οἷόν ἐστιν. καὶ ἔδοξε δὴ ήμūν τοῦτο εἶναι πόλις, καὶ οὕτω φύκίζομεν ως ἐδυνάμεθα ἀρίστην, εὖ εἰδότες ὅτι ἔν γε τῇ ἀγαθῇ ἀν εἴη. ὃ οὖν ήμūν ἐκεῖ ἐφάνη, ἐπαναφέρωμεν εἰς τὸν ἔνα, καὶ μὲν ὁμολογῆται, καλῶς ἔξει. ἐὰν δέ τι ἄλλο ἐν τῷ ἐνὶ ἐμφαίνηται, πάλιν ἐπανιόντες ἐπὶ 435 τὴν πόλιν βασανοῦμεν. | καὶ τάχ’ ἀν παρ’ ἄλληλα σκοποῦντες καὶ τρίβοντες ὥσπερ ἐκ πυρείων ἐκλάμψαι ποιήσαιμεν τὴν δικαιοσύνην, καὶ φανερὰν γενομένην βεβαιωσαίμεθ² ἀν αὐτὴν παρ’ ήμūν αὐτοῖς. Ἀλλ’, ἔφη, καθ’ ὄδόν τε λέγεις καὶ ποιεῖν χρῆ οὕτως. Ἀρ’ οὖν, ηδὲ δ’ ἐγώ, ὃ γε ταῦτὸν ἀν τις προσείποι μεῖζον τε καὶ ἔλαττον,

¹ τούναντίον codd.: τούναντίον <δν> olim nos.

² βεβαιωσαίμεθ² q: βεβαιωσάμεθ¹ Α¹: βεβαιωσόμεθ¹ Α².

ἀνόμοιον τυγχάνει ὃν ταύτη, ἢ ταύτὸν προσαγορεύ· ται, ἢ ὅμοιον; "Ομοιον, ἔφη. Καὶ δίκαιος ἄρα ἀνὴρ δικαίας πόλεως κατ' αὐτὸν τὸ τῆς δικαιοσύνης εἶδος οὐδὲν διοίσει, Β ἀλλ' ὅμοιος ἔσται. "Ομοιος, ἔφη. Ἐλλὰ μέντοι πόλις γε ἔδοξεν εἶναι δικαία, ὅτι¹ ἐν αὐτῇ² τριττὰ γένη φύσεων ἐνόντα τὸ αὐτῶν ἔκαστον ἔπραττεν· σώφρων δὲ αὖτις καὶ ἀνδρεία καὶ σοφὴ διὰ τῶν αὐτῶν τούτων γενῶν ἀλλ' ἄττα πάθη τε καὶ ἔξεις. Ἀληθῆ, ἔφη. Καὶ τὸν ἔνα ἄρα, ὡς φίλε, οὕτως ἀξιώσομεν, τὰ αὐτὰ ταῦτα εἴδη ἐν τῇ αὐτοῦ ψυχῇ ἔχοντα, διὰ τὰ αὐτὰ πάθη ἐκείνοις τῶν αὐτῶν οὐνομάτων ὁρθῶς ἀξιοῦσθαι τῇ πόλει. Πᾶσα ἀνάγκη, ἔφη. Εἰς φαῦλόν γε αὖ, ἵν δ' ἐγώ, ὡς θαυμάσιε, σκέμμα ἐμπεπτώκαμεν περὶ ψυχῆς, εἴτε ἔχει τὰ τρία εἴδη ταῦτα ἐν αὐτῇ εἴτε μή. Οὐ πάνυ μοι δοκοῦμεν, ἔφη, εἰς φαῦλον. ἵσως γάρ, ὡς ἡ ἐμὴ δόξα, ἀκριβῶς μὲν τοῦτο ἐκ τοιούτων μεθόδων, οἵας νῦν ἐν τοῖς λόγοις χρώμεθα, οὐ μή ποτε λάβωμεν· ἀλλῃ³ γάρ μακροτέρα καὶ πλείων ὄδος ἡ ἐπὶ τοῦτο ἄγουσσα· ἵσως μέντοι τῶν γε προειρημενων τε καὶ προεσκεμμένων ἀξίως. Οὐκοῦν ἀγαπητόν; ἔφη· ἐμοὶ μὲν γάρ ἔν γε τῷ παρόντι ἴκανῶς ἀν ἔχοι. Ἐλλὰ μέντοι, εἰπον, ἐμοιγε καὶ πάνυ ἔξαρκέσει. Μή τοίνυν ἀποκάμης, ἔφη, ἀλλὰ σκόπει. Ἄρ; οὖν ἡμῖν, ἵν δ' ἐγώ, πολλὴ ἀνάγκη ὁμολογεῖν, ὅτι γε τὰ αὐτὰ ἐν ἑκάστῳ ἔνεστιν ἡμῶν εἴδη τε καὶ ἥθη, ἅπερ ἐν τῇ πόλει; οὐ γάρ που ἀλλοθεν ἐκεῖσε ἀφίκται. γελοῖον γάρ ἀν εἴη, εἴ τις οἰηθείη τὸ θυμοειδὲς μὴ ἐκ τῶν ἰδιωτῶν ἐν ταῖς πόλεσιν ἐγγεγονέναι, οἱ δὴ καὶ ἔχουσι ταύτην τὴν αἰτίαν, οἷον οἱ κατὰ τὴν Θράκην τε καὶ Σκυθικὴν καὶ σχεδόν τι κατὰ τὸν ἄγω τόπον, ἡ τὸ φιλομαθέσ, ὃ δὴ περὶ τὸν παρ' ἡμῖν

¹ ὅτι Π: ὅτε Λ.² αὐτῇ Η: ἑαυτῇ Λ.³ ἀλλῃ Flor. T cum Galeno: ἀλλὰ Λ.

436 μάλιστ' ἀν τις αἰτιάσαιτο τόπον, ἡ τὸ | φιλοχρήματον, ὁ¹
περὶ τοὺς τε Φοίνικας εἶναι καὶ τοὺς κατὰ Αἴγυπτον φαίη
τις ἀν οὐχ ἥκιστα. Καὶ μάλα, ἔφη. Τοῦτο μὲν δὴ οὕτως
έχει, ἢν δ' ἐγώ, καὶ οὐδὲν χαλεπὸν γνῶναι. Οὐ δῆτα.

XII. Τόδε δὲ ἥδη χαλεπόν, εἰ τῷ αὐτῷ τούτων²
ἔκαστα πράττομεν ἡ τρισὶν οὖσιν ἄλλο ἄλλῳ· μανθά-
νομεν μὲν ἐτέρῳ, θυμούμεθα δὲ ἄλλῳ τῶν ἐν ἡμῖν, ἐπι-
θυμοῦμεν δ' αὖτε τρίτῳ τινὶ τῶν περὶ τὴν τροφήν τε καὶ
B γέννησιν ἡδονῶν καὶ ὅσα τούτων ἀδελφά, ἡ ὅλη τῇ ψυχῇ
καθ' ἔκαστον αὐτῶν πράττομεν, ὅταν ὄρμήσωμεν. ταῦτ
ἔσται τὰ χαλεπὰ διορίσασθαι ἀξίως λόγου. Καὶ ἐμοὶ
δοκεῖ, ἔφη. ³Ωδε τοίνυν ἐπιχειρῶμεν αὐτὰ ὄριζεσθαι, εἴτε
τὰ αὐτὰ ἀλλήλοις εἴτε ἔτερά ἔστι. Πῶς; Δῆλον ὅτι
ταῦτὸν τάναντία ποιεῦν ἡ πάσχειν κατὰ ταῦτόν γε καὶ
πρὸς ταῦτὸν οὐκ ἐθελήσει ἄμα, ὥστε ἀν που εὑρίσκωμεν
C ἐν αὐτοῖς ταῦτα γιγνόμενα, εἰσόμεθα ὅτι οὐ ταῦτὸν ἦν
ἄλλὰ πλείω. Εἰεν. Σκόπει δὴ δὲ λέγω. Λέγε, ἔφη.
Ἐστάναι, εἰπον, καὶ κινεῖσθαι τὸ αὐτὸν ἄμα κατὰ τὸ αὐτὸν
ἄρα δυνατόν; Οὐδαμῶς. Ἐτι τοίνυν ἀκριβέστερον ὁμολο-
γησώμεθα, μή πη προϊόντες ἀμφισβητήσωμεν. εἰ γάρ τις
λέγοι ἀνθρωπον ἔστηκότα, κινοῦντα δὲ τὰς χεῖράς τε καὶ
τὴν κεφαλήν, ὅτι δὲ αὐτὸς ἔστηκέ τε καὶ κινεῖται ἄμα, οὐκ
ἄν, οἷμαι, ἀξιοῦμεν οὕτω λέγειν δεῖν, ἀλλ' ὅτι τὸ μέν τι
D αὐτοῦ ἔστηκε, τὸ δὲ κινεῖται. οὐχ οὕτω; Οὕτω. Οὐκοῦν
καὶ εἰ ἔτι μᾶλλον χαριεντίζοιτο ὁ ταῦτα λέγων, κομψευό-
μενος ὡς οἵ γε στρόβιλοι ὅλοι ἔστασί τε ἄμα καὶ
κινοῦνται ὅταν ἐν τῷ αὐτῷ πήξαντες τὸ κέντρον περι-
φέρωνται, ἵνα καὶ ἄλλο τι κύκλῳ περιιὸν ἐν τῇ αὐτῇ ἔδρᾳ
τοῦτο δρᾶ, οὐκ ἀν ἀποδεχοίμεθα³, ὡς οὐ κατὰ ταῦτα
έαυτῶν τὰ τοιαῦτα τότε μενόντων τε καὶ φερομένων, ἀλλὰ
E φαῖμεν ἀν ἔχειν αὐτὰ εὐθύ τε καὶ περιφερὲς ἐν αὐτοῖς, καὶ

¹ δ Ξ: τὸ Α.

² τούτων Apelt (cum q²): τούτῳ Α.

³ ἀποδεχοίμεθα q: ἀποδεχώμεθα Α¹: ἀποδεχόμεθα Α².

κατὰ μὲν τὸ εὐθὺν ἔσταναι, οὐδαμῆ γὰρ ἀποκλίνειν, κατὰ δὲ τὸ περιφερὲς κύκλῳ κινεῖσθαι· ὅταν δὲ τὴν εὐθυωρίαν ἦ¹ εἰς δεξιὰν ἡ εἰς ἀριστερὰν ἡ εἰς τὸ πρόσθεν ἡ εἰς τὸ ὄπισθεν ἐγκλίνη ἄμα περιφερόμενον, τότε οὐδαμῆ ἔστιν ἔσταναι². Καὶ ὥρθως γε, ἔφη. Οὐδὲν ἄρα ήμᾶς τῶν τοιούτων λεγόμενον ἐκπλήξει, οὐδὲ μᾶλλον τι πείσει, ὡς ποτέ τι ἀν τὸ αὐτὸν ἄμα κατὰ τὸ αὐτὸν πρὸς τὸ αὐτὸν τάναντία | πάθοι ἡ καὶ εἴη ἡ καὶ ποιήσειν. Οὕκουν ἐμέ γε, ἔφη. 437
'Αλλ' ὅμως, ἦν δ' ἐγώ, ἵνα μὴ ἀναγκαζώμεθα πάσας τὰς τοιαύτας ἀμφισβητήσεις ἐπεξιόντες καὶ βεβαιούμενοι ώς οὐκ ἀληθεῖς οὖσας μηκύνειν, ὑποθέμενοι ώς τούτου οὕτως ἔχοντος εἰς τὸ πρόσθεν προΐωμεν, ὄμολογήσαντες ἐάν ποτε ἄλλῃ φανῇ ταῦτα ἡ ταύτη, πάντα ήμῦν τὰ ἀπὸ τούτου ξυμβαίνοντα λελυμένα ἔσεσθαι. 'Αλλὰ χρή, ἔφη, ταῦτα ποιεῖν.

XIII. 'Αρ' οὖν, ἦν δ' ἐγώ, τὸ ἐπινεύειν τῷ ἀνανεύειν B καὶ τὸ ἐφίεσθαι τινος λαβεῖν τῷ ἀπαριεῖσθαι καὶ τὸ προσάγεσθαι τῷ ἀπωθεῖσθαι, πάντα τὰ τοιαῦτα τῶν ἐναντίων ἀν³ ἀλλήλοις θείης εἴτε ποιημάτων εἴτε παθημάτων; οὐδὲν γὰρ ταύτη διοίσει. 'Αλλ', ἡ δ' ὅς, τῶν ἐναντίων. Τί οὖν; ἦν δ' ἐγώ· διψῆν καὶ πεινῆν καὶ ὅλως τὰς ἐπιθυμίας, καὶ αὖ τὸ ἐθέλειν καὶ τὸ βούλεσθαι, οὐ πάντα ταῦτα εἰς ἐκεῖνά ποι άν θείης τὰ εἴδη τὰ νῦν δὴ λεχθέντα; οἶνον ἀεὶ τὴν τοῦ ἐπιθυμοῦντος ψυχὴν οὐχὶ ἥτοι C ἐφίεσθαι φήσεις ἐκείνου οὐ ἀν ἐπιθυμῆ, ἡ προσάγεσθαι τοῦτο δὲ ἀν βούληται οἱ γενέσθαι, ἡ αὖ καθ' ὅσον ἐθέλει τι οἱ πορισθῆναι, ἐπινεύειν τοῦτο πρὸς αὐτὴν ὥσπερ τινὸς ἐρωτῶντος, ἐπορεγομένην αὐτοῦ τῆς γενέσεως; "Ἐγωγε. Τί δέ; τὸ ἀβουλεῖν καὶ μὴ ἐθέλειν μηδ' ἐπιθυμεῖν οὐκ εἰς τὸ ἀπωθεῖν καὶ ἀπελαύνειν ἀπ' αὐτῆς καὶ εἰς ἄπαντα τάναντία ἐκείνοις θήσομεν; Πῶς γὰρ οὐ; Τούτων δὴ D οὕτως ἐχόντων ἐπιθυμιῶν τι φήσομεν εἶναι εἶδος, καὶ

¹ ἡ II: ἡ καὶ A. ² ἔστιν ἔστόναι A: ἔσταναι Flor. U cum Galeno.

³ ἀν Bailey: om. codd.

έναργεστάτας αὐτῶν τούτων ἢν τε δίψαν καλοῦμεν καὶ ἢν πεῖναν; Φήσομεν, ἢ δ' ὅς. Οὐκοῦν τὴν μὲν ποτοῦ, τὴν δ' ἐδωδῆς; Ναί. Ἀρ' οὖν, καθ' ὅσον δίψα ἔστι, πλέονος ἀντινος ἡ οὐ¹ λέγομεν ἐπιθυμία ἐν τῇ ψυχῇ εἴη; οἶν δίψα ἔστι δίψα ἀρά γε θερμοῦ ποτοῦ ἡ ψυχροῦ, ἢ πολλοῦ ἡ ὀλίγου, ἢ καὶ ἐνὶ λόγῳ² ποιοῦ τινὸς πώματος; ἢ ἐὰν μέν Ε τις θερμότης τῷ δίψῃ προσῆ, τὴν τοῦ ψυχροῦ ἐπιθυμίαν προσπαρέχοιτ' ἀν, ἐὰν δὲ ψυχρότης, τὴν τοῦ θερμοῦ; ἐὰν δὲ διὰ πλήθους παρουσίαν πολλὴ ἡ δίψα ἡ, τὴν τοῦ πολλοῦ παρέξεται, ἐὰν δὲ ὀλίγη, τὴν τοῦ ὀλίγου; αὐτὸ δὲ τὸ διψῆν οὐ μή ποτε ἄλλου γένηται ἐπιθυμία ἡ οὗπερ πέφυκεν, αὐτοῦ πώματος, καὶ αὖ τὸ πεινῆν βρώματος; Οὔτως, ἔφη, αὐτή γε ἡ ἐπιθυμία ἑκάστη αὐτοῦ μόνον ἑκάστου οὐ πέφυκεν, τοῦ δὲ τοίου ἡ τοίου τὰ προσγι-
438 γνόμενα. | Μήτοι τις, ἢν δ' ἐγώ, ἀσκέπτους ἡμᾶς ὅντας θορυβήσῃ, ως οὐδεὶς ποτοῦ ἐπιθυμεῖ, ἀλλὰ χρηστοῦ ποτοῦ, καὶ οὐ σίτου, ἀλλὰ χρηστοῦ σίτου· πάντες γὰρ ἄρα τῶν ἀγαθῶν ἐπιθυμοῦσιν. εἰ οὖν ἡ δίψα ἐπιθυμία ἔστι, χρηστοῦ ἀν εἴη εἴτε πώματος εἴτε ἄλλου ὅτου ἔστιν ἐπιθυμία, καὶ αἱ ἄλλαι οὕτω. Ἰσως γὰρ ἀν, ἔφη, δοκοῦ τι λέγειν ὁ ταῦτα λέγων. Ἀλλὰ μέντοι, ἢν δ' ἐγώ, ὅσα Β γ' ἔστὶ τοιαῦτα οἷα εἶναι του, τὰ μὲν ποιὰ ἄπτα ποιοῦ τινός ἔστιν, ως ἐμοὶ δοκεῖ, τὰ δ' αὐτὰ ἑκαστα αὐτοῦ ἑκάστου μόνον. Οὐκ ἔμαθον, ἔφη. Οὐκ ἔμαθες, ἔφην, ὅτι τὸ μεῖζον τοιοῦτόν ἔστιν οἷον τινὸς εἶναι μεῖζον; Πάνυ γε. Οὐκοῦν τοῦ ἐλάττονος; Ναί. Τὸ δέ γε πολὺ μεῖζον πολὺ ἐλάττονος. ἡ γάρ; Ναί. Ἀρ' οὖν καὶ τὸ ποτὲ μεῖζον ποτὲ ἐλάττονος, καὶ τὸ ἐσόμενον μεῖζον ἐσομένου ἐλάττονος; Ἀλλὰ τί μήν; ἡ δ' ὅς. Καὶ τὰ πλείω δὴ Σ πρὸς τὰ ἐλάττω καὶ τὰ διπλάσια πρὸς τὰ ἡμίσεα καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα, καὶ αὖ βαρύτερα πρὸς κουφότερα καὶ θάττω πρὸς τὰ βραδύτερα, καὶ ἔτι γε τὰ θερμὰ πρὸς τὰ

¹ ἡ οὐ Ast: ποὺ A¹: ἡ οὐ A².² ἐν λόγῳ Cornarius: ἐν δληγῳ codd.

ψυχρὰ καὶ πάντα τὰ τούτοις ὅμοια ἀρ' οὐχ οὕτως ἔχει; Πάντα μὲν οὖν. Τί δὲ τὰ περὶ τὰς ἐπιστήμας; οὐχ ὁ αὐτὸς τρόπος; ἐπιστήμη μὲν αὐτὴ μαθήματος αὐτοῦ ἐπιστήμη ἔστιν, ἡ ὅτου δὴ δεῖ θεῖναι τὴν ἐπιστήμην, ἐπιστήμη δέ τις καὶ ποιά τις ποιοῦ τινὸς καὶ τινός. λέγω δὲ τὸ τοιόνδε· οὐκ, ἐπειδὴ οἰκίας¹ ἔργασίας ἐπιστήμη Δ ἐγένετο, διήνεγκε τῶν ἄλλων ἐπιστημῶν, ὥστε οἰκοδομικὴ κληθῆναι; Τί μήν; Ἀρ' οὐ τῷ ποιά τις ἐίναι, οἴα ἐτέρα οὐδεμία τῶν ἄλλων; Ναί. Οὐκοῦν ἐπειδὴ ποιοῦ τινός, καὶ αὐτὴ ποιά τις ἐγένετο; καὶ αἱ ἄλλαι οὕτω τέχναι τε καὶ ἐπιστῆμαι; "Ἐστιν οὕτω.

XIV. Τοῦτο τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, φάθι με τότε βούλεσθαι λέγειν, εἰ ἄρα νῦν ἔμαθεις, ὅτι ὅσα ἔστιν οἷα εἶναι του, αὐτὰ μὲν μόνα αὐτῶν μόνων ἔστιν, τῶν δὲ ποιῶν τινῶν ποιὰ ἄττα. καὶ οὐ τι λέγω, ώς, οἵων ἀν ἥ, τοιαῦτα Ε καὶ ἔστιν, ώς ἄρα καὶ τῶν ὑγιεινῶν καὶ νοσωδῶν ἡ ἐπιστήμη ὑγιεινὴ καὶ νοσώδης καὶ τῶν κακῶν καὶ τῶν ἀγαθῶν κακὴ καὶ ἀγαθή· ἀλλ' ἐπειδὴ οὐκ αὐτοῦ οὐπερ ἐπιστήμη ἔστιν ἐγένετο ἐπιστήμη, ἀλλὰ ποιοῦ τινός, τοῦτο δ' ἦν ὑγιεινὸν καὶ νοσῶδες, ποιὰ δὴ τις συνέβη καὶ αὐτὴ γενέσθαι, καὶ τοῦτο αὐτὴν ἐποίησεν μηκέτι ἐπιστήμην ἀπλῶς καλεῖσθαι, ἀλλὰ τοῦ ποιοῦ τινὸς προσγενομένου ἰατρικήν. "Εμαθον, ἔφη, καὶ μοι δοκεῖ οὕτως ἔχειν. Τὸ δὲ δὴ δίψος, ἦν δ' ἐγώ, οὐ | τούτων θήσεις τῶν τινὸς² 439 εἶναι τοῦτο ὅπερ ἔστιν—ἔστι δὲ δήπου δίψος—; "Εγωγε, ἥ δ' ὅς· πώματός γε. Οὐκοῦν ποιοῦ μέν τινος πώματος ποιόν τι καὶ δίψος, δίψος δ' οὖν αὐτὸ οὕτε πολλοῦ οὕτε ὀλίγου, οὕτε ἀγαθοῦ οὕτε κακοῦ, οὐδὲ ἐνὶ³ λόγῳ ποιοῦ τινός, ἀλλ' αὐτοῦ πώματος μόνον αὐτὸ δίψος πέφυκεν; Ηπατάπασι μὲν οὖν. Τοῦ διψῶντος ἄρα ἡ ψυχή, καθ' ὅσον διψῇ, οὐκ ἄλλο τι βούλεται ἢ πιεῖν, καὶ

¹ οἰκλας Ξ q: οἰκλας A.

² τινὸς codd.: an τινός, <καὶ τινὸς>?

³ οὐδὲ ἐνι vel οὐδὲ ἐνι Ξ q: οὐδενὶ A.

Β τούτου ὁρέγεται καὶ ἐπὶ τοῦτο ὄρμᾶ. Δῆλον δὴ. Οὐκοῦν εἴ ποτέ τι αὐτὴν ἀνθέλκει διψῶσαν, ἔτερον ἀν τι ἐν αὐτῇ εἴη αὐτοῦ τοῦ διψῶντος καὶ ἄγοντος ὥσπερ θηρίου¹ ἐπὶ τὸ πιεῖν; οὐ γὰρ δή, φαμέν, τό γε αὐτὸ τῷ αὐτῷ ἑαυτοῦ περὶ τὸ αὐτὸ ἄμα τάναντία πράττει². Οὐ γὰρ οὖν. "Ωσπερ γε, οἶμαι, τοῦ τοξότου οὐ καλῶς ἔχει λέγειν, ὅτι αὐτοῦ ἄμα αἱ χεῖρες τὸ τόξον ἀπωθοῦνται τε καὶ προσέλκονται, ἀλλ' ὅτι ἄλλη μὲν ἡ ἀπωθοῦσα χείρ, ἔτέρα δὲ ἡ προσαγομένη. **С** Παντάπασι μὲν οὖν, ἔφη. Πότερον δὴ φῶμέν τινας ἔστιν ὅτε διψῶντας οὐκ ἐθέλειν πιεῖν; Καὶ μάλα γ', ἔφη, πολλοὺς καὶ πολλάκις. Τί οὖν, ἔφην ἐγώ, φαίη τις ἀν τούτων πέρι; οὐκ ἐνεῖναι μὲν ἐν τῇ ψυχῇ αὐτῶν τὸ κελεῦον, ἐνεῖναι δὲ τὸ κωλῦον πιεῖν, ἄλλο δὲ καὶ κρατοῦν τοῦ κελεύοντος; "Εμοιγε, ἔφη, δοκεῖ. **Άρ'** οὖν οὐ τὸ μὲν κωλῦον τὰ τοιαῦτα ἐγγίγνεται, ὅταν ἐγγίγνηται³, ἐκ **Δ** λογισμοῦ, τὰ δὲ ἄγοντα καὶ ἐλκοντα διὰ παθημάτων τε καὶ νοσημάτων παραγίγνεται; Φαίνεται. Οὐ δὴ ἀλόγως, ἦν δ' ἐγώ, ἀξιώσομεν αὐτὰ διττά τε καὶ ἔτερα ἀλλήλων εἶναι, τὸ μὲν φῶ λογίζεται λογιστικὸν προσαγορεύοντες τῆς ψυχῆς, τὸ δὲ φῶ ἐρᾶ τε καὶ πεινῆ καὶ διψῆ καὶ περὶ τὰς ἄλλας ἐπιθυμίας ἐπτόηται ἀλόγιστόν τε καὶ ἐπιθυμητικόν, πληρώσεών τινων καὶ ἡδονῶν ἐταῖρον⁴. Οὐκ, ἀλλ' **Ε** εἰκότως, ἔφη, ἥγοιμεθ' ἀν οὕτως. Ταῦτα μὲν τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, δύο ἡμῖν ὡρίσθω εἰδῆ ἐν ψυχῇ ἐνόντα· τὸ δὲ δὴ τοῦ θυμοῦ καὶ φῶ θυμούμεθα πότερον τρίτον, ἢ τούτων ποτέρῳ ἀν εἴη ὄμοφυνές; "Ισως, ἔφη, τῷ ἔτέρῳ, τῷ ἐπιθυμητικῷ. 'Αλλ', ἦν δ' ἐγώ, ποτὲ ἀκούσας τι πιστεύω τούτῳ, ὡς ἄρα Λεόντιος ὁ Ἀγλαΐωνος ἀνιών ἐκ Πειραιέως ὑπὸ τὸ βόρειον τεῖχος ἐκτός, αἰσθόμενος νεκροὺς παρὰ τῷ δημίῳ κειμένους, ἄμα μὲν ἰδεῖν ἐπιθυμοῦ, ἄμα δὲ αὖ δυσχεραίνοι καὶ ἀπο-440 τρέποι ἑαυτόν, καὶ τέως μάχοιτό τε καὶ παρακαλύπτοιτο,

¹ θηρίον Ξ: θηρίον Α.² πράττει Ast: πράττοι A. ³ ἐγγίγνηται coniecit Schneider: ἐγγένηται codd. ⁴ ἐταῖρον Π: ἔτερον A.

κρατούμενος δ' οὖν ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας διελκύσας τοὺς ὁφθαλμοὺς προσδραμὼν πρὸς τοὺς νεκρούς, ἵδουν ὑμῖν, ἔφη, ω̄ κακοδαιμονες, ἐμπλήσθητε τοῦ καλοῦ θεάματος. "Ηκουσα, ἔφη, καὶ αὐτός. Οὗτος μέντοι, ἔφην, ὁ λόγος σημαίνει τὴν ὀργὴν πολεμεῖν ἐνίστε ταῖς ἐπιθυμίαις ως ἄλλο ὃν ἄλλῳ. Σημαίνει γάρ, ἔφη.

XV. Οὔκον καὶ ἄλλοθι, ἔφην, πολλαχοῦ αἰσθανόμεθα, ὅταν βιάζωνται τινα παρὰ τὸν λογισμὸν ἐπιθυμίαι, λοιδοροῦντά τε αὐτὸν καὶ θυμούμενον τῷ βιαζομένῳ ἐν B αὐτῷ, καὶ ὥσπερ δυοῖν στασιαζόντοιν ξύμμαχον τῷ λόγῳ γιγνόμενον τὸν θυμὸν τοῦ τοιούτου; ταῦς δ' ἐπιθυμίαις αὐτὸν κοινωνήσαντα, αἴροντος λόγου μὴ δεῖν ἀντιπράττειν, οἷμαί σε οὐκ ἀν φάναι γενομένου ποτὲ ἐν σαντῷ¹ τοῦ τοιούτου αἰσθέσθαι, οἷμαί δ' οὐδὲ ἐν ἄλλῳ. Οὐ μὰ τὸν Δία, ἔφη. Τί δέ; ἦν δ' ἐγώ· ὅταν τις οἴηται ἀδικεῖν, οὐχ C ὅσῳ ἀν γενναιότερος ἢ, τοσούτῳ ἡττον δύναται ὀργίζεσθαι καὶ πεινῶν καὶ ριγῶν καὶ ἄλλο ὅτιοῦν τῶν τοιούτων πάσχων ὑπ' ἐκείνου, δν ἀν οἴηται δικαίως ταῦτα δρᾶν, καί, δέ λέγω, οὐκ ἐθέλει πρὸς τοῦτον αὐτοῦ ἐγείρεσθαι ὁ θυμός; Ἀληθῆ, ἔφη. Τί δέ; ὅταν ἀδικεῖσθαι τις ἡγῆται, οὐκ ἐν τούτῳ ζεῖ² τε καὶ χαλεπαίνει, καὶ ξυμμαχεῖ τῷ δοκοῦντι δικαίῳ³, καὶ διὰ τὸ πεινῆν καὶ διὰ τὸ ριγῶν καὶ D πάντα τὰ τοιαῦτα πάσχειν, καὶ ὑπομένων⁴ νικᾶ, καὶ οὐ λίγει τῶν γενναιών, πρὶν ἀν ἡ διαπράξηται ἡ τελευτήσῃ ἡ ὥσπερ κύων ὑπὸ νομέως ὑπὸ τοῦ λόγου τοῦ παρ' αὐτῷ ἀνακληθεὶς πραυνθή; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη, ἕοικε τούτῳ ω̄ λέγεις· καίτοι γ' ἐν τῇ ἡμετέρᾳ πόλει τοὺς ἐπικούρους ὥσπερ κύνας ἐθέμεθα ὑπηκόους τῶν ἀρχόντων ὥσπερ ποιμένων πόλεως. Καλῶς γάρ, ἦν δ' ἐγώ, νοεῖς δέ βούλομαι λέγειν. ἀλλ' ἡ⁵ πρὸς τούτῳ καὶ τόδε ἐνθυμεῖ; Τὸ

¹ σαντῷ Α¹: ἑαυτῷ II et corr. Α².

² ζεῖ Ξ q: ξητεῖ Α.

³ καὶ ξυμμαχεῖ—δικαίῳ post χαλεπαίνει codd.: an post πάσχειν?

⁴ καὶ ὑπομένων Ξ: ὑπομένων καὶ Α. ⁵ ἡ Ast: el codd.

Ε ποῖον; "Οτι τούναυτίον ἡ ἀρτίως ἡμῖν φαίνεται περὶ τοῦ θυμοειδοῦς. τότε μὲν γὰρ ἐπιθυμητικόν τι αὐτὸ¹ φόμεθα εἶναι, νῦν δὲ πολλοῦ δεῦν φαμέν, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον αὐτὸ² ἐν τῇ τῆς ψυχῆς στάσει τίθεσθαι τὰ ὅπλα πρὸς τὸ λογιστικόν. Παντάπασιν, ἔφη. ³Αρ' οὖν ἔτερον ὃν καὶ τούτου², ἡ λογιστικοῦ τι³ εἰδος, ὥστε μὴ τρία, ἀλλὰ δύο εἴδη εἶναι ἐν ψυχῇ, λογιστικὸν καὶ ἐπιθυμητικόν; ἡ καθάπερ ἐν τῇ πόλει ξυνεῖχεν αὐτὴν τρία ὅντα γένη,

441 | χρηματιστικόν, ἐπικουρικόν⁴, βουλευτικόν, οὕτως καὶ ἐν ψυχῇ τρίτον τοῦτό ἐστι τὸ θυμοειδές, ἐπίκουρον ὃν τῷ λογιστικῷ φύσει, ἐὰν μὴ ὑπὸ κακῆς τροφῆς διαφθαρῇ; ⁵Ανάγκη, ἔφη, τρίτον. Ναί, ἦν δ' ἐγώ, ἂν γε τοῦ λογιστικοῦ ἄλλο τι φανῆ, ὥσπερ τοῦ ἐπιθυμητικοῦ ἐφάνη ἔτερον ὃν. ⁶Αλλ' οὐ χαλεπόν, ἔφη, φανῆναι. καὶ γὰρ ἐν τοῖς παιδίοις τοῦτό γ' ἂν τις ἴδοι, ὅτι θυμοῦ μὲν εὐθὺς γενούμενα μεστά ἐστι, λογισμοῦ δ' ἔνιοι μὲν ἔμοιγε δο-

Β κοῦσιν οὐδέποτε μεταλαμβάνειν, οἱ δὲ πολλοὶ ὀψέ ποτε. Ναὶ μὰ Δί', ἦν δ' ἐγώ, καλῶς γε εἶπες. ἔτι δὲ ἐν τοῖς θηρίοις ἂν τις ἴδοι δὲ λέγεις, ὅτι οὕτως ἔχει. πρὸς δὲ τούτοις καὶ δὲ ἂνω που ἐκεῖ εἴπομεν, τὸ τοῦ ⁷Ομήρου μαρτυρήσει, τὸ

στῆθος δὲ πλήξας κραδίην ἡνίπαπε μύθῳ· ἐνταῦθα γὰρ δὴ σαφῶς ὡς ἔτερον ἐτέρῳ ἐπιπλήττον πε-
С ποίηκεν ⁸"Ομηρος τὸ ἀναλογισάμενον περὶ τοῦ βελτίουνός τε καὶ χείρονος τῷ ἀλογίστως θυμουμένῳ. Κομιδῆ, ἔφη, δρθῶς λέγεις.

XVI. Ταῦτα μὲν ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, μόγις διανενεύκαμεν, καὶ ἡμῖν ἐπιεικῶς ὄμολογεῖται, τὰ αὐτὰ μὲν ἐν πόλει, τὰ αὐτὰ δ' ἐν ἐνὸς⁵ ἐκάστου τῇ ψυχῇ γένη⁶ ἐνεῖναι καὶ ἵσα τὸν ἀριθμόν. ⁷Εστι ταῦτα. Οὐκοῦν ἐκεῦνό γε ἥδη

¹ αὐτὸ Ξ: αὐτῷ Α.

² τούτου Ξ: τοῦτο Α.

³ τι Π: ομ. Α.

⁴ ἐπικουρικὸν Π: ἐπικουρητικὸν Α.

⁵ ἐνὸς Ξ: ἐν Α.

⁶ γένη Π²:

γένει Α.

ἀναγκαῖον, ὡς πόλις ἥν σοφὴ καὶ φῶτη, οὕτω καὶ τὸν ἴδιώτην καὶ τούτῳ σοφὸν εἶναι; Τί μήν; Καὶ φῶτη ἀνδρεῖος ἴδιώτης καὶ ὡς, τούτῳ καὶ πόλιν ἀνδρεῖαν¹ καὶ οὕτως, καὶ τἄλλα Δ πάντα πρὸς ἀρετὴν ὠσαύτως ἀμφότερα ἔχειν. Ἐπειγόντη.
 Καὶ δίκαιον δή, φῶτη Γλαύκων, οἷμαι, φήσομεν ἀνδραῖον εἶναι τῷ αὐτῷ τρόπῳ, φῶτερ καὶ πόλις ἥν δικαία. Καὶ τοῦτο πᾶσα ἀνάγκη. Ἐπειγόντη οὐ πηγὴ μῆν τοῦτο ἐπιλελήσμεθα, ὅτι ἐκείνη γέ τῷ τὸ ἑαυτοῦ ἔκαστον ἐν αὐτῇ πράττειν τριῶν ὄντων γενῶν δικαία ἥν. Οὐ μοι δοκοῦμεν, ἔφη, ἐπιλελήσθαι. Μνημονευτέον ἄρα ήμīν, ὅτι καὶ ήμῶν ἔκαστος, ὃντος ἀντὶ τὰ αὐτοῦ ἔκαστον τῶν ἐν αὐτῷ πράττη, οὗτος Ε δίκαιος τε ἔσται καὶ τὰ αὐτοῦ πράττων. Καὶ μάλα, ηδὲ δικαιός, μνημονευτέον. Οὐκοῦν τῷ μὲν λογιστικῷ ἄρχειν προσήκει, σοφῷ ὄντι καὶ ἔχοντι τὴν ὑπὲρ ἀπάσης τῆς ψυχῆς προμήθειαν, τῷ δὲ θυμοειδεῖ ὑπηκόῳ εἶναι καὶ ξυμμάχῳ τούτου; Πάνυ γε. Ἐπειγόντη οὖν οὐχ, ὅσπερ ἐλέγομεν, μουσικῆς καὶ γυμναστικῆς κράσις σύμφωνα αὐτὰ ποιήσει, τῷ μὲν ἐπιτείνουσα καὶ τρέφουσα λόγοις | τε 442 καλοῖς καὶ μαθήμασιν, τῷ δὲ ἀνιεῖσα παραμυθουμένη, ήμεροῦσα ἀρμονίᾳ τε καὶ ρυθμῷ; Κομιδῆ γε, ηδὲ δικαιός. Καὶ τούτῳ δὴ οὕτω τραφέντε καὶ ὡς ἀληθῶς τὰ αὐτῶν μαθόντε καὶ παιδευθέντε προστατήσετον² τοῦ ἐπιθυμητικοῦ, δὲ δὴ πλεῖστον τῆς ψυχῆς ἐν ἔκάστῳ ἔστι καὶ χρημάτων φύσει ἀπληστότατον. δικαιός τηρήσετον, μὴ τῷ πίμπλασθαι τῶν περὶ τὸ σῶμα καλουμένων ἡδοιῶν πολὺ καὶ ἰσχυρὸν γενόμενον οὐκ αὖ τὰ αὐτοῦ πράττη, ἀλλὰ καταδουλώσασθαι καὶ ἄρχειν ἐπιχειρήσῃ ὧν οὐ προσῆκον Β αὐτῷ γενῶν⁴, καὶ ξύμπαντα τὸν βίον πάντων ἀνατρέψῃ. Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Ἐπειγόντη οὖν, ηδὲ ἐγώ, καὶ τοὺς ἔξωθεν πολεμίους τούτῳ ἀν κάλλιστα φυλαττοίτην⁵ ὑπὲρ ἀπάσης

¹ ἀνδρεῖαν Ξ q: καὶ ἀνδρεῖαν Α. ² προστατήσετον Bekker: προστήσετον codd. ³ δ Ξ q: φῶτη Α¹: φῶτη Α². ⁴ γένει Α: γενῶν q.

⁵ φυλαττοίτην q: φυλάττοιτην Α.

τῆς ψυχῆς τε καὶ τοῦ σώματος, τὸ μὲν βουλευόμενον, τὸ δὲ προπολεμοῦν, ἐπόμενον δὲ τῷ ἄρχοντι καὶ τῇ ἀνδρείᾳ ἐπιτελοῦν τὰ βουλευθέντα; Ἐστι ταῦτα. Καὶ ἀνδρῶν δή, οἷμαι, τούτῳ τῷ μέρει καλοῦμεν ἔνα ἔκαστον, ὅταν αὐτοῦ τὸ θυμοειδὲς διασφέζῃ διά τε λυπῶν μαλ̄ ἡδονῶν τὸ ὑπὸ τοῦ λόγου¹ παραγγελθὲν δεινόν τε καὶ μή. Ὁρθῶς γ', ἔφη. Σοφὸν δέ γε ἐκείνῳ τῷ σμικρῷ μέρει, τῷ δὲ ἥρχέν τ' ἐν αὐτῷ καὶ ταῦτα παρήγγελλεν, ἔχον αὖ κάκεῦνο ἐπιστήμην ἐν αὐτῷ τὴν τοῦ ξυμφέροντος ἐκάστῳ τε καὶ ὅλῳ τῷ κοινῷ σφῶν αὐτῶν τριῶν ὅντων. Πάνυ μὲν οὖν. Τί δέ; σώφρονα οὐ τῇ φιλίᾳ καὶ ξυμφωνίᾳ τῇ αὐτῶν Δ τούτων, ὅταν τό τε ἄρχοντας ἄρχομένω² τὸ λογιστικὸν ὄμοδοξῶσι δεῖν ἄρχειν καὶ μὴ στασιάζωσιν αὐτῷ; Σωφροσύνη γοῦν, ἦ δ' ὅς, οὐκ ἄλλο τί ἐστιν ἢ τοῦτο, πόλεως τε καὶ ἴδιώτου. Ἄλλὰ μὲν δὴ δίκαιος γε, φέ πολλάκις λέγομεν, τούτῳ καὶ οὕτως³ ἐσται. Πολλὴ ἀνάγκη. Τί οὖν; εἰπον ἐγώ· μή πη ἡμῖν ἀπαμβλύνεται ἄλλο τι δικαιοσύνη δοκεῖν εἶναι ἢ ὅπερ ἐν τῇ πόλει ἐφάνη; Οὐκ Ε ἔμοιγε, ἔφη, δοκεῖν. Ὡδε γάρ, ἦν δ' ἐγώ, παντάπασιν ἀν βεβαιωσαίμεθα, εἴ τι ἡμῶν ἔτι ἐν τῇ ψυχῇ ἀμφισβητεῖ, τὰ φορτικὰ αὐτῷ προσφέροντες. Ποῖα δή; Οἶον εἰ δέοι ἡμᾶς ἀνομολογεῖσθαι περί τε ἐκείνης τῆς πόλεως καὶ τοῦ ἐκείνη ὄμοίως πεφυκότος τε καὶ τεθραμμένου ἀνδρός, εἰ δοκεῖ ἀν παρακαταθήκην χρυσίου ἢ ἀργυρίου δεξάμενος δ τοιοῦτος ἀποστερῆσαι, τίν' ἀν οἵει οἰηθῆναι τοῦτο⁴ αὐτὸν 443 | δρᾶσαι μᾶλλον ἢ ὅσοι μὴ τοιοῦτοι; Οὐδένε⁵ ἀν, ἔφη. Οὐκοῦν καὶ ἱεροσυλιῶν καὶ κλοπῶν καὶ προδοσιῶν ἢ ἴδιᾳ ἔταιρων ἢ δημοσίᾳ πόλεων ἐκτὸς ἀν οὗτος εἴη; Ἐκτός. Καὶ μὴν οὐδὲ ὁπωστιοῦν ἀπιστος ἢ⁶ κατὰ ὄρκους ἢ κατὰ τὰς ἄλλας ὄμολογίας. Πῶς γάρ ἀν; Μοιχεῖαι μὴν⁷ καὶ

¹ τοῦ λόγου Ξ q²: τῶν λόγων A.² τῷ ἄρχομένῳ ν: τῷ ἄρχομένῳ A.³ οὕτως A: an οὗτος (cum Vind. E)?⁴ τοῦτο Ξ q: τοῦτον A.⁵ οὐδένε' Π: οὐδὲν A.⁶ ἢ Ξ q: ἢ A.⁷ μὴν Π: μὲν A.

γονέων ἀμέλειαι καὶ θεῶν ἀθεραπευσίαι παντὶ ἄλλῳ μᾶλλον ἡ τῷ τοιούτῳ προσήκουσι. Παντὶ μέντοι, ἔφη. Οὐκοῦν τούτων πάντων αἴτιον, ὅτι αὐτοῦ τῶν ἐν αὐτῷ B ἔκαστον τὰ αὐτοῦ πράττει ἀρχῆς τε πέρι καὶ τοῦ ἀρχεσθαι; Τοῦτο μὲν οὖν, καὶ οὐδὲν ἄλλο. "Ετι τι οὖν ἔτερον ζητεῖς δικαιοσύνην εἶναι ἡ ταύτην τὴν δύναμιν, ἡ τοὺς τοιούτους ἄνδρας τε παρέχεται καὶ πόλεις; Μὰ Δία, ἡ δ' ὅς, οὐκ ἔγωγε.

XVII. Τέλεον¹ ἄρα ήμιν τὸ ἐνύπνιον ἀποτελεσται, ὃ ἔφαμεν ὑποπτεῦσαι, ως εὐθὺς ἀρχόμενοι τῆς πόλεως οἰκίζειν κατὰ θεόν τινα εἰς ἀρχήν τε καὶ τύπον τινὰ τῆς C δικαιοσύνης κινδυνεύομεν ἐμβεβηκέναι. Παντάπασιν μὲν οὖν. Τὸ δέ γε ἦν ἄρα, ὡς Γλαύκων, δι' ὃ καὶ ὡφέλει², εἴδωλόν τι τῆς δικαιοσύνης, τὸ τὸν μὲν σκυτοτομικὸν φύσει ὄρθως ἔχειν σκυτοτομεῖν καὶ ἄλλο μηδὲν πράττειν, τὸν δὲ τεκτονικὸν τεκταίνεσθαι, καὶ τάλλα δὴ οὕτως. Φαίνεται. Τὸ δέ γε ἀληθές, τοιοῦτο μέν τι ἦν, ως ἔοικεν, ἡ δικαιοσύνη, ἀλλ' οὐ περὶ τὴν ἔξω πρᾶξιν τῶν αὐτοῦ, ἀλλὰ περὶ τὴν ἐντός, ως ἀληθῶς περὶ ἑαυτὸν³ καὶ τὰ ἑαυτοῦ, μη D ἔάσαντα τάλλοτρια πράττειν ἔκαστον ἐν αὐτῷ μηδὲ πολυ- πραγμονεῖν πρὸς ἄλληλα τὰ ἐν τῇ ψυχῇ γένη, ἀλλὰ τῷ ὅντι τὰ οἰκεῖα εὖ θέμενον καὶ ἀρξαντα αὐτὸν αὐτοῦ καὶ κοσμήσαντα καὶ φίλον γενόμενον ἑαυτῷ⁴ καὶ ξυναρμόσαντα τρία ὅντα ὥσπερ ὄρους τρεῖς ἀρμονίας ἀτεχνῶς νεάτης τε καὶ ὑπάτης καὶ μέσης⁵, καὶ εἰ⁶ ἄλλα ἄπτα μεταξὺ τυγχάνει E ὅντα, πάντα ταῦτα ξυνδήσαντα καὶ παντάπασιν ἔνα γενόμενον ἐκ πολλῶν, σώφρονα καὶ ἡρμοσμένον, οὗτοι δὴ πράττειν ἥδη, ἐάν τι πράττῃ, ἡ περὶ χρημάτων κτῆσιν ἡ περὶ σώματος θεραπείαν ἡ καὶ πολιτικόν τι ἡ περὶ τὰ

¹ τέλεον Π: τελευτῶν A, sed in marg. γρ τέλεον.

² ὡφέλει Ast:

ὠφέλει A.

³ ἑαυτὸν Π: ἑαυτῶν A.

⁴ αὐτὸν—ἑαυτῷ Π: om. A.

⁵ Sic codd.: νεάτην—ὑπάτην—μέσην Hartman.

⁶ καὶ εἰ Π: ει καὶ A.

ἴδια ξυμβόλαια, ἐν πᾶσι τούτοις ἥγούμενον καὶ ὄνομάζοντα δίκαιαν μὲν καὶ καλὴν πρᾶξιν, ἢ ἀν ταύτην τὴν ἔξιν σφέζη τε καὶ συναπεργάζηται, σοφίαν δὲ τὴν ἐπιστατοῦσαν
444 ταύτη τῇ πράξει ἐπιστήμην, ἀδικον δὲ πρᾶξιν, | ἢ ἀν ἀεὶ ταύτην λύῃ, ἀμαθίαν δὲ τὴν ταύτην αὖ ἐπιστατοῦσαν δόξαν. Παντάπασιν, ἢ δ' ὅς, ὁ Σώκρατες, ἀληθῆ λέγεις. Εἰεν, ἢν δ' ἐγώ· τὸν μὲν δίκαιον καὶ ἄνδρα καὶ πόλιν, καὶ δίκαιοσύνην, ὃ τυγχάνει ἐν αὐτοῖς ὅν, εἰ φάîμεν ηύρηκέναι, οὐκ ἀν πάνυ τι, οἶμαι, δόξαιμεν ψεύδεσθαι. Μὰ Δία οὐ μέντοι, ἔφη. Φῶμεν ἄρα; Φῶμεν.

XVIII. "Εστω δή, ἢν δ' ἐγώ· μετὰ γὰρ τοῦτο σκεπτέον, οἶμαι, ἀδικίαν. Δῆλον. Οὐκοῦν στάσιν τινὰ **Β** αὖ τριῶν ὅντων τούτων δεῖ αὐτὴν εἶναι καὶ πολυπραγμοσύνην καὶ ἀλλοτριοπραγμοσύνην καὶ ἐπανάστασιν μέρους τινὸς τῷ ὅλῳ τῆς ψυχῆς, ἵν' ἄρχῃ ἐν αὐτῇ οὐ προσῆκον, ἀλλὰ τοιούτου ὅντος φύσει, οἷον πρέπειν αὐτῷ δουλεύειν τῷ τοῦ ἄρχικον γένους ὅντι¹; τοιαῦτ' ἄττα, οἶμαι, φήσομεν καὶ τὴν τούτων ταραχὴν καὶ πλάνην εἶναι τήν τε ἀδικίαν καὶ ἀκολασίαν καὶ δειλίαν καὶ ἀμαθίαν καὶ συλλήβδην **С** πᾶσαν κακίαν. Ταύτα μὲν οὖν ταῦτα, ἔφη. Οὐκοῦν, ἢν δ' ἐγώ, καὶ τὸ ἄδικα πράττειν καὶ τὸ ἄδικεῖν καὶ αὖ τὸ² δίκαια ποιεῖν, ταῦτα πάντα τυγχάνει ὅντα κατάδηλα ἥδη σαφῶς, εἰπερ καὶ ἡ ἀδικία τε καὶ δίκαιοσύνη; Πῶς δή; "Οτι, ἢν δ' ἐγώ, τυγχάνει οὐδὲν διαφέροντα τῶν ὑγιεινῶν τε καὶ νοσωδῶν, ὡς ἐκεῖνα ἐν σώματι, ταῦτα ἐν ψυχῇ. Πῆ; ἔφη. Τὰ μέν που ὑγιεινὰ ὑγίειαν ἐμποιεῖν, τὰ δὲ νοσώδη νόσουν. Ναί. Οὐκοῦν καὶ τὸ μὲν δίκαια πράττειν **Д** δίκαιοσύνην ἐμποιεῖν, τὸ δ' ἄδικα ἄδικίαν; Ἄναγκη. "Εστι δὲ τὸ μὲν ὑγίειαν ποιεῖν τὰ ἐν τῷ σώματι κατὰ φύσιν καθιστάναι κρατεῖν τε καὶ κρατεῖσθαι ὑπ' ἀλλήλων, τὸ δὲ νόσουν παρὰ φύσιν ἄρχειν τε καὶ ἄρχεσθαι ἄλλο ὑπ'

¹ ἀλλὰ—γένους ὅντι Ξ: pro τῷ τοῦ Α habet τοῦ δ' αὖ δουλεύειν. Haec omnia insiticia esse censemus. ² τὸ q: τὰ Α.

ἄλλου. "Εστι γάρ. Οὐκοῦν αὖ, ἔφην, τὸ δικαιοσύνην
ἔμποιεῖν τὰ ἐν τῇ ψυχῇ κατὰ φύσιν καθιστάναι κρατεῖν τε
καὶ κρατεῖσθαι ὑπ' ἀλλήλων, τὸ δὲ ἀδικίαν παρὰ φύσιν
ἀρχεῖν τε καὶ ἀρχεῖσθαι ἄλλο ὑπ' ἄλλου; Κομιδῆ, ἔφη.
"Αρετὴ μὲν ἄρα, ως ἕοικεν, ὑγίειά τέ τις ἀν εἴη καὶ κάλλος
καὶ εὐεξία ψυχῆς, κακία δὲ νόσος τε καὶ αἰσχος καὶ Ε
ἀσθένεια. "Εστιν οὕτω. Ἄρ' οὖν οὐ καὶ τὰ μὲν καλὰ
ἐπιτηδεύματα εἰς ἀρετῆς κτῆσιν φέρει, τὰ δὲ αἰσχρὰ εἰς
κακίας; Ἀνάγκη.

XIX. Τὸ δὴ λοιπὸν ἥδη, ως ἕοικεν, ἡμῖν ἐστὶ σκέψα-
σθαι, πότερον αὖ λυσιτελεῖ δίκαιά τε πράττειν καὶ | καλὰ 445
ἐπιτηδεύειν καὶ εἶναι δίκαιον, ἐάν τε λανθάνῃ ἐάν τε μὴ
τοιοῦτος ὁν, ἢ ἀδικεῖν τε καὶ ἀδικον εἶναι, ἐάνπερ μὴ διδῷ
δίκην μηδὲ βελτίων γίγνηται κολαζόμενος. Ἀλλ', ἔφη, ως
Σώκρατες, γελοῖον ἔμοιγε φαίνεται τὸ σκέμμα γίγνεσθαι
ἥδη, εἰ τοῦ μὲν σώματος τῆς φύσεως διαφθειρομένης δοκεῖ
οὐ βιωτὸν εἶναι οὐδὲ μετὰ πάντων σιτίων τε καὶ ποτῶν
καὶ παντὸς πλούτου καὶ πάσης ἀρχῆς, τῆς δὲ αὐτοῦ
τούτου φέρεται φύσεως ταραττομένης καὶ διαφθειρομένης Β
βιωτὸν ἄρα ἔσται, ἐάνπερ τις ποιῇ ὃ ἀν βουληθῆ ἄλλο
πλὴν τοῦτο, ὅπόθεν κακίας μὲν καὶ ἀδικίας ἀπαλλα-
γήσεται, δικαιοσύνην δὲ καὶ ἀρετὴν κτήσεται, ἐπειδήπερ
ἔφάνη γε ὅντα ἐκάτερα οἷα ἡμεῖς διεληγλύθαμεν. Γελοῖον
γάρ, ἢν δ' ἐγώ. Ἀλλ' ὅμως ἐπείπερ ἐνταῦθα ἐληγλύθαμεν,
ὅσον οἶον τε σαφέστατα κατιδεῖν ὅτι ταῦτα οὕτως ἔχει,
οὐ χρὴ ἀποκάμινεν. "Ηκιστα νὴ τὸν Δία, ἔφη, πάντων
ἀποκνητέον¹. Δεῦρο νῦν, ἢν δ' ἐγώ, ἵνα καὶ ἰδης, ὅσα καὶ Σ
εἴδη ἔχει ἡ κακία, ως ἐμοὶ δοκεῖ, ᾧ γε δὴ καὶ ἄξια θέας.
"Επομαι, ἔφη· μόνον λέγε. Καὶ μήν, ἢν δ' ἐγώ, ὥσπερ ἀπὸ
σκοπιᾶς μοι φαίνεται, ἐπειδὴ ἐνταῦθα ἀναβεβίκαμεν τοῦ
λόγου, ἐν μὲν εἶναι εἰδος τῆς ἀρετῆς, ἀπειρα δὲ τῆς κακίας,
τέτταρα δ' ἐν αὐτοῖς ἄττα, ὃν καὶ ἄξιον ἐπιμνησθῆναι.

¹ ἀποκνητέον codd.: ἀποκμητέον Bekker.

Πῶς λέγεις; ἔφη. "Οσοι, ἦν δ' ἐγώ, πολιτειῶν τρόποι εἰσὶν εἴδη ἔχοντες, τοσοῦτοι κινδυνεύουσι καὶ ψυχῆς τρόποι Δ εἶναι. Πόσοι δή; Πέντε μέν, ἦν δ' ἐγώ, πολιτειῶν, πέντε δὲ ψυχῆς. Λέγε, ἔφη, τίνες. Λέγω, εἴπον, ὅτι εἴς μὲν οὗτος ὃν ἡμεῖς διεληλύθαμεν πολιτείας εἴη ἀν τρόπος, ἐπονομασθείη δ' ἀν καὶ διχῇ· ἐγγενομένου μὲν γὰρ ἀνδρὸς ἐν τοῖς ἄρχουσι διαφέροντος βασιλεία ἀν κληθείη, πλειόνων δὲ ἀριστοκρατία. Ἀληθῆ, ἔφη. Τοῦτο μὲν τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, ἐν εἴδος λέγω· οὔτε γὰρ ἀν πλείους οὔτε Ε εἴς ἐγγενόμενος¹ κινήσειεν ἀν τῶν ἀξίων λόγου νόμων τῆς πόλεως, τροφῇ τε καὶ παιδείᾳ χρησάμενος, ἢ διήλθομεν. Οὐ γὰρ εἰκός, ἔφη.

¹ ἐγγενόμενος Ξ q: ἐγγενόμενοι Α.

Τέλος πολιτείας Δ.

Ε.

I. Ἀγαθὴν μὲν τοίνυν τὴν τοιαύτην πόλιν τε καὶ 449 πολιτείαν καὶ ὄρθην καλῶ, καὶ ἄνδρα τὸν τοιοῦτον· κακὰς δὲ τὰς ἄλλας καὶ ἡμαρτημένας, εἰπερ αὕτη ὄρθη, περὶ τε πόλεων διοικήσεις καὶ περὶ ἴδιωτῶν ψυχῆς τρόπου κατασκευήν, ἐν τέτταρσι ποιηρίας εἰδεστιν οὖσας. Ποίας δὴ ταύτας; ἔφη¹. καὶ ἐγὼ μὲν ἦα τὰς ἐφεξῆς ἐρῶν, ὡς μοι ἐφαίνοντο ἕκασται ἐξ ἀλλήλων μεταβαίνειν· ὁ δὲ Πολέ- Β μαρχος—σμικρὸν γάρ ἀπωτέρω τοῦ Ἀδειμάντου καθῆστο— ἔκτείνας τὴν χεῖρα καὶ λαβόμενος τοῦ ἴματίου ἄνωθεν αὐτοῦ παρὰ τὸν ὥμον ἐκεῖνόν τε προσηγάγετο καὶ προτείνας ἑαυτὸν ἔλεγεν ἅττα προσκεκυφώς, ὃν ἄλλο μὲν οὐδὲν κατηκούσαμεν, τόδε δέ· Ἀφήσομεν οὖν, ἔφη, ἢ τί δράσομεν; "Ηκιστά γε, ἔφη ὁ Ἀδείμαντος, μέγα ἥδη λέγων. καὶ ἐγώ, Τί μάλιστα, ἔφην, ὑμεῖς οὐκ ἀφίετε; Σέ, ἢ δ' ὅς. "Οτι² ἐγὼ εἶπον τί μάλιστα; Ἀπορράθυμεν ἡμῖν δοκεῖ, Σ ἔφη, καὶ εἶδος ὅλον οὐ τὸ ἐλάχιστον ἐκκλέπτειν τοῦ λόγου, ὥντα μὴ διέλθης, καὶ λήσειν οἰηθῆναι εἰπὼν αὐτὸ φαύλως, ὡς ἄρα περὶ γυναικῶν τε καὶ παιδῶν παντὶ δῆλον, ὅτι κοινὰ τὰ φίλων ἔσται. Οὐκοῦν ὄρθως, ἔφην, ὡς Ἀδείμαντε; Ναί, ἢ δ' ὅς· ἀλλὰ τὸ ὄρθως τοῦτο, ὡς περ τἄλλα, λόγου

¹ ἔφη ΙΙ: ομ. Α.

² ὅτι Ξ: ἔτι Α. Distinctionem quam vulgo ponunt post ὅτι et εἶπον delevimus.

δεῖται, τίς ὁ τρόπος τῆς κοινωνίας· πολλοὶ γάρ ἀν γένοιντο.
D μὴ οὖν παρῆς ὅντινα σὺ λέγεις. ὡς ἡμεῖς πάλαι περιμέ-
 νομεν οἰόμενοί σέ που μνησθήσεσθαι παιδοποιίας τε πέρι,
 πῶς παιδοποιήσονται, καὶ γενομένους πῶς θρέψουσιν,
 καὶ ὅλην ταύτην ἦν λέγεις κοινωνίαν γυναικῶν τε καὶ
 παίδων· μέγα γάρ τι οἰόμεθα φέρειν καὶ ὅλον εἰς πολιτείαν
 ὄρθως ἢ μὴ ὄρθως γιγνόμενον. οὐν οὖν, ἐπειδὴ ἄλλης
 ἐπιλαμβάνει πολιτείας πρὶν ταῦτα ἵκανως διελέσθαι,
 450 δέδοκται ἡμῖν τοῦτο, ὃ σὺ ἥκουσας, τὸ σὲ | μὴ μεθιέναι,
 πρὶν ἀν ταῦτα πάντα ὥσπερ τἄλλα διέλθης. Καὶ ἐμὲ
 τούνυν, ὁ Γλαύκων ἔφη, κοινωνὸν τῆς Ψύφου ταύτης
 τίθετε. Ἀμέλει, ἔφη ὁ Θρασύμαχος, πᾶσι ταῦτα δεδογ-
 μένα ἡμῖν νόμιζε, ὡς Σώκρατες.

II. Οἶνον, ἦν δ' ἐγώ, εἰργάσασθε ἐπιλαβόμενοί μου.
 ὅσον λόγον πάλιν ὥσπερ ἔξ ἀρχῆς κινεῦτε περὶ τῆς
 πολιτείας· ἦν ως ἥδη διεληλυθώς ἔγωγε ἔχαιρον, ἀγαπῶν
 εἴ τις ἔάσοι ταῦτα ἀποδεξάμενος ως τότε ἐρρήθη. ἀν οὐν
B ὑμεῖς παρακαλοῦντες οὐκ ἴστε ὅσον ἐσμὸν λόγων ἐπεγεί-
 ρετε· ὃν δρῶν ἐγὼ παρῆκα τότε, μὴ παράσχοι πολὺν
 ὅχλον. Τί δέ; ἢ δ' ὃς ὁ Θρασύμαχος· χρυσοχοήσοντας
 οἵει τούσδε οὐν ἐνθάδε ἀφίχθαι, ἀλλ' οὐ λόγων ἀκουσομέ-
 νους; Ναί, εἶπον, μετρίων γε. Μέτρον δέ γ', ἔφη, ὡς
 Σώκρατες, ὁ Γλαύκων, τοιούτων λόγων ἀκούειν ὅλος ὁ βίος
 οὐν ἔχουσιν. ἀλλὰ τὸ μὲν ἡμέτερον ἔα· σὺ δὲ περὶ ὧν
 ἐρωτῶμεν μηδαμῶς ἀποκάμης ἢ σοι δοκεῖ διεξιών, τίς ἡ
C κοινωνία τοῖς φύλαξιν ἡμῖν παίδων τε πέρι καὶ γυναικῶν
 ἔσται καὶ τροφῆς νέων ἔτι ὅντων, τῆς ἐν τῷ μεταξὺ χρόνῳ
 γιγνομένης γενέσεώς τε καὶ παιδείας, ἢ δὴ ἐπιπονωτάτη
 δοκεῖ εἶναι. πειρῶ οὖν¹ εἰπεῖν τίνα τρόπον δεῖ γίγνεσθαι
 αὐτήν. Οὐ ράδιον, ὡς εὔδαιμον, ἦν δ' ἐγώ, διελθεῖν·
 πολλὰς γάρ ἀπιστίας ἔχει ἔτι μᾶλλον τῶν ἔμπροσθεν ὧν
 διήλθομεν. καὶ γὰρ ως δυνατὰ λέγεται, ἀπιστοῖτ' ἄν, καὶ

¹ οὖν Π: ἄν Α.

εὶ ὁ τι μάλιστα γένοιτο, ὡς ἄριστ' ἀν εἴη ταῦτα, καὶ ταύτη **D** ἀπιστήσεται. διὸ δὴ καὶ ὅκνος τις αὐτῶν ἀπτεσθαι, μὴ εὐχὴ δοκῆ εἶναι ὁ λόγος, ὃ φίλε ἔταιρε. Μηδέν, ἢ δ' ὅσ, ὅκνει· οὔτε γὰρ ἀγνώμονες οὔτε ἀπιστοι οὔτε δύσνοι οἱ ἀκουσόμενοι. καὶ ἐγὼ εὖπον ³Ω ἄριστε, ἢ που βουλόμενός με παραθαρρύνειν λέγεις; "Εγωγ', ἔφη. Πᾶν τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, τούναντίον ποιεῖς. πιστεύοντος μὲν γὰρ ἐμοῦ ἐμοὶ εἰδέναι ἡ λέγω, καλῶς εἶχεν ἡ παραμυθία· ἐν γὰρ φρονί- **E** μοις τε καὶ φίλοις περὶ τῶν μεγίστων τε καὶ φίλων τὰληθῆ εἰδότα λέγειν ἀσφαλὲς καὶ θαρραλέον, ἀπιστοῦντα δὲ καὶ ξητοῦντα ἄμα τοὺς λόγους ποιεῖσθαι, δὲ δὴ ἐγὼ δρῶ, φοβερόν τε καὶ σφαλερόν, οὐ τι γέλωτα | ὀφλεῦν· παιδικὸν γὰρ **451** τοῦτό γε· ἀλλὰ μὴ σφαλεῖς τῆς ἀληθείας οὐ μόνον αὐτὸς ἀλλὰ καὶ τοὺς φίλους ξυνεπισπασάμενος κείσομαι περὶ ἡ ἥκιστα δεῖ σφάλλεσθαι. προσκυνῶ δὲ Ἀδράστειαν, ὃ Γλαύκων, χάριν οὖ μέλλω λέγειν· ἐλπίζω γὰρ οὖν ἔλαττον ἀμάρτημα ἀκουσίως τινὸς φονέα γενέσθαι, ἢ ἀπατεῶνα καλῶν τε καὶ ἀγαθῶν καὶ δικαίων νομίμων πέρι. τούτο οὖν τὸ κινδύνευμα κινδυνεύειν ἐν ἔχθροῖς κρείττον ἡ φίλοις· ὥστε εὖ με παραμυθεῖ. καὶ ὁ Γλαύκων γελάσας **B** 'Αλλ', ὃ Σώκρατες, ἔφη, ἐάν τι πάθωμεν πλημμελὲς ὑπὸ τοῦ λόγου, ἀφίεμέν σε ὥσπερ φόνου καθαρὸν¹ εἶναι καὶ μὴ ἀπατεῶνα ἡμῶν. ἀλλὰ θαρρήσας λέγε. 'Αλλὰ μέντοι, εὖπον, καθαρός γε καὶ ἐκεῖ ὁ ἀφεθείς, ὡς ὁ νόμος λέγει· εἰκὸς δέ γε, εὖπερ ἐκεῖ, κἀνθάδε. Λέγε τοίνυν, ἔφη, τούτου γ' ἔνεκα. Λέγειν δή², ἔφην ἐγώ, χρὴ ἀνάπαλιν αὖ νῦν, ἡ τότε³ ἵσως ἔδει ἐφεξῆς λέγειν. τάχα δὲ οὕτως ἀν ὁρθῶς ἔχοι, **C** μετὰ ἀνδρεῖον δράμα παντελῶς διαπερανθὲν τὸ γυναικεῖον αὖ περαίνειν, ἀλλως τε καὶ ἐπειδὴ σὺ οὕτω προκαλεῖ.

III. Ἀνθρώποις γὰρ φῦσι καὶ παιδευθεῖσιν ὡς ἡμεῖς διήλθομεν, κατ' ἐμὴν δόξαν οὐκ ἔστ' ἀλλη ὁρθὴ παιδῶν

¹ καθαρὸν ΙΙ: καὶ καθαρὸν Α.

² δὴ ΙΙ: δὲ Α.

³ ἡ τότε ν:

ἄ ποτε Α.

τε καὶ γυναικῶν κτῆσίς τε καὶ χρεία ἡ κατ' ἐκείνην τὴν
όρμὴν ιοῦσιν, ἥνπερ τὸ πρῶτον ώρμήσαμεν· ἐπεχειρήσα-
μεν δέ που ὡς ἀγέλης φύλακάς τοὺς ἄνδρας καθιστάναι
D τῷ λόγῳ. Ναί. Ἀκολουθῶμεν τοίνυν καὶ τὴν γένεσιν
καὶ τροφὴν παραπλησίαν ἀποδιδόντες, καὶ σκοπῶμεν, εἰ
ἡμῖν πρέπει ἡ οὖ. Πῶς; ἔφη. **Ωδε.** τὰς θηλείας τῶν
φυλάκων κυνῶν πότερα ξυμφυλάττειν οἰόμεθα δεῖν, ἅπερ
ἄν οἱ ἄρρενες φυλάττωσι, καὶ ξυνθηρεύειν καὶ τάλλα κοινῇ
πράττειν, ἡ τὰς μὲν οἰκουρεῦν ἔνδον ὡς ἀδυνάτους διὰ
τὸν τῶν σκυλάκων τόκον τε καὶ τροφήν, τοὺς δὲ πονεῦν τε
καὶ πᾶσαν ἐπιμέλειαν ἔχειν περὶ τὰ ποίμνια; Κοινῇ, ἔφη,
E πάντα· πλὴν ὡς ἀσθενεστέραις χρώμεθα, τοῖς δὲ ὡς
ἰσχυροτέροις. Οἶον τ' οὖν, ἔφην ἐγώ, ἐπὶ τὰ αὐτὰ χρῆ-
σθαι τινι ζῷῳ, ἀν μὴ τὴν αὐτὴν τροφήν τε καὶ παιδείαν
ἀποδιδῷς; Οὐχ οἶον τε. Εἰ ἄρα ταῖς γυναιξὶν ἐπὶ ταύτᾳ
χρησόμεθα καὶ τοῖς ἀνδράσι, ταύτᾳ καὶ διδακτέον αὐτάς.

452 | Ναί. Μουσικὴ μὲν¹ ἐκείνοις τε καὶ γυμναστικὴ ἐδόθη.
Ναί. Καὶ ταῖς γυναιξὶν ἄρα τούτῳ τῷ τέχνᾳ καὶ τὰ περὶ
τὸν πόλεμον ἀποδοτέον καὶ χρηστέον κατὰ ταύτα. Εἰκὼς
ἔξ ὧν λέγεις, ἔφη. **Ισως** δή, εἰπον, παρὰ τὸ ἔθος γελοῖα
ἄν φαίνοιτο πολλὰ περὶ τὰ νῦν λεγόμενα, εἰ πράξεται
ἡ λέγεται. Καὶ μάλα, ἔφη. Τί, ἦν δ' ἐγώ, γελοιότατον
αὐτῶν ὄρᾶς; ἡ δῆλα δή, ὅτι γυμνὰς τὰς γυναικας ἐν ταῖς
B παλαιστραῖς γυμναζομένας μετὰ τῶν ἀνδρῶν, οὐ μόνον τὰς
νέας, ἀλλὰ καὶ ἥδη τὰς πρεσβυτέρας, ὥσπερ τοὺς γέροντας
ἐν τοῖς γυμνασίοις, ὅταν ῥυσοὶ καὶ μὴ ἡδεῖς τὴν ὅψιν ὅμως
φιλογυμναστῶσιν; Νὴ τὸν Δία, ἔφη· γελοῖον γάρ ἄν, ὡς
γε ἐν τῷ παρεστῶτι, φανείη. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, ἐπείπερ
ώρμήσαμεν λέγειν, οὐ φοβητέον τὰ τῶν χαριέντων σκώμ-
ματα, ὅσα καὶ οἷα ἀν εἴποιεν εἰς τὴν τοιαύτην μεταβολὴν
С γενομένην καὶ περὶ τὰ γυμνάσια καὶ περὶ μουσικὴν καὶ οὐκ
ἐλάχιστα περὶ τὴν τῶν ὅπλων σχέσιν καὶ ἵππων ὁχήσεις.

¹ μὲν codd.: μὴν H. Richards.

Ὀρθῶς, ἔφη, λέγεις. Ἀλλ' ἐπείπερ λέγειν ἡρξάμεθα, πορευτέον πρὸς τὸ τραχὺ τοῦ νόμου, δεηθεῖσίν τε τούτων μὴ τὰ αὐτῶν πράττειν ἀλλὰ σπουδάζειν, καὶ ὑπομνήσασιν, ὅτι οὐ πολὺς χρόνος ἔξ οὖτοις "Ελλησιν ἐδόκει αἰσχρὰ εἶναι καὶ γελοῖα, ἅπερ τῦν τοῖς πολλοῖς τῶν βαρβάρων, γυμνιοὺς ἄνδρας ὁρᾶσθαι, καὶ ὅτε ἥρχοντο τῶν γυμνασίων πρῶτοι μὲν Κρῆτες, ἐπειτα Λακεδαιμόνιοι, ἐξῆν τοῖς τότε Δ ἀστείοις πάντα ταῦτα κωμῳδεῖν. ἢ οὐκ οἴει; "Εγωγε. Ἀλλ' ἐπειδή, οἷμαι, χρωμένοις ἀμεινον τὸ ἀποδύεσθαι τοῦ συγκαλύπτειν πάντα τὰ τοιαῦτα ἔφανη, καὶ τὸ ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς δὴ γελοῖον ἔξερρύη ὑπὸ τοῦ ἐν τοῖς λόγοις μηνυθέντος ἀρίστου, καὶ τοῦτο ἐνεδείξατο, ὅτι μάταιος ὃς γελοῖον ἄλλο τι ἥγεῖται ἢ τὸ κακόν, καὶ ὁ γελωτοποιεῖν ἐπιχειρῶν πρὸς ἄλλην τινὰ δψιν ἀποβλέπων ὡς γελοίου¹ Ε ἢ τὴν τοῦ ἄφρονός τε καὶ κακοῦ καὶ καλοῦ ἀν² σπουδάζει πρὸς ἄλλον³ τινὰ σκοπὸν στησάμενος ἢ τὸν τοῦ ἀγαθοῦ. Παντάπασι μὲν οὖν, ἔφη.

IV. Ἄρ' οὖν οὐ πρῶτον μὲν τοῦτο περὶ αὐτῶν⁴ ἀνομολογητέον, εἰ δυνατὰ ἢ οὔ, καὶ δοτέον ἀμφισβήτησιν, εἴτε τις φιλοπαίσμων εἴτε σπουδαστικὸς ἐθέλει ἀμφισβητῆσαι, πότερον δυνατὴ φύσις ἡ ἀνθρωπίνη ἡ θήλεια τῇ τοῦ 453 ἄρρενος γένους κοινωνῆσαι εἰς ἄπαντα τὰ ἔργα, ἢ οὐδὲ εἰς ἔν, ἢ εἰς τὰ μὲν οἷα τε, εἰς δὲ τὰ οὐ, καὶ τοῦτο δὴ τὸ περὶ τὸν πόλεμον ποτέρων ἐστίν; ἀρ' οὐχ οὕτως ἀν κάλλιστά τις ἀρχόμενος ὡς τὸ εἰκὸς καὶ κάλλιστα τελευτήσειν; Πολύ γε, ἔφη. Βούλει οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ἡμεῖς πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς ὑπὲρ τῶν ἄλλων ἀμφισβητήσωμεν, ἵνα μὴ ἔρημα τὰ τοῦ ἑτέρου λόγου πολιορκήται; Οὐδέν, ἔφη, κωλύει. Β Λέγωμεν δὴ ὑπὲρ αὐτῶν ὅτι Ὡ Σώκρατές τε καὶ Γλαύκων, οὐδὲν δεῖ ὑμῖν ἄλλους ἀμφισβητεῖν· αὐτοὶ γὰρ ἐν ἀρχῇ

¹ ἀποβλέπων ὡς γελοίου codd.: ἀποβλέπων Cobet. ² καὶ καλοῦ αν Α: οὐ. Ξ: αν αν? ³ ἄλλον codd.: αν καὶ καλὸν—<ἄλλο, >ἄλλον?

⁴ αὐτῶν Ξ q: αὐτὸν Α.

τῆς κατοικίσεως, ἦν φόκίζετε πόλιν, ώμολογεῖτε δεῦν κατὰ φύσιν ἔκαστον ἔνα ἐν τὸ αὐτοῦ πράττειν. Ὁμολογήσαμεν, οἶμαι· πῶς γὰρ οὐ; "Εστιν οὖν ὅπως οὐ πάμπολυ διαφέρει γυνὴ ἀνδρὸς τὴν φύσιν; Πῶς δὲ οὐ διαφέρει; Οὐκοῦν ἄλλο καὶ ἔργον ἑκατέρῳ προσήκει προστάττειν
 C τὸ κατὰ τὴν αὐτοῦ φύσιν; Τί μήν; Πῶς οὖν οὐχ ἀμαρτάνετε νῦν καὶ τάναντία ὑμῖν αὐτοῖς λέγετε, φάσκοντες αὖ τοὺς ἄνδρας καὶ τὰς γυναικας δεῦν τὰ αὐτὰ πράττειν, πλεῖστον κεχωρισμένην φύσιν ἔχοντας; ἔξεις τι, ὡς θαυμάσιε, πρὸς ταῦτ' ἀπολογεῖσθαι; Ὡς μὲν ἔξαλφης, ἔφη, οὐ πάνυ ῥάδιον· ἄλλὰ σοῦ δεήσομαι τε καὶ δέομαι καὶ τὸν ὑπὲρ ἡμῶν λόγον, ὅστις ποτὲ ἐστίν, ἐρμηνεῦσαι. Ταῦτ' ἔστιν, ἦν δὲ ἐγώ, ὡς Γλαύκων, καὶ ἄλλα πολλὰ τοιαῦτα, ἂ D ἐγὼ πάλαι προορῶν ἐφοβούμην τε καὶ ὥκνουν ἅπτεσθαι τοῦ νόμου τοῦ περὶ τὴν τῶν γυναικῶν καὶ παιδῶν κτῆσιν καὶ τροφήν. Οὐ μὰ τὸν Δία, ἔφη, οὐ γάρ εὐκόλῳ ἔοικεν¹. Οὐ γάρ, εἰπον· ἄλλὰ δὴ ἀδ' ἔχει· ἀν τέ τις εἰς κολυμβήθραν μικρὰν ἐμπέσῃ, ἀν τε εἰς τὸ μέγιστον πέλαγος μέσον, ὅμως γε νεῦν οὐδὲν ἥττον. Πάνυ μὲν οὖν. Οὐκοῦν καὶ ἡμῖν νευστέον καὶ πειρατέον σώζεσθαι ἐκ τοῦ λόγου, ἢτοι δελφῖνά τινα ἐλπίζοντας ἡμᾶς ὑπολαβεῖν ἀν, ἢ E τινα ἄλλην ἄπορον σωτηρίαν. "Εοικεν, ἔφη. Φέρε δή, ἦν δὲ ἐγώ, ἐάν πη εὔρωμεν τὴν ἔξοδον. ώμολογοῦμεν² γάρ δὴ ἄλλην φύσιν ἄλλο δεῦν ἐπιτηδεύειν, γυναικὸς δὲ καὶ ἀνδρὸς ἄλλην εἶναι· τὰς δὲ ἄλλας φύσεις τὰ αὐτά φαμεν νῦν δεῦν ἐπιτηδεῦσαι. ταῦτα ἡμῶν κατηγορεῖτε³; Κομιδῆ γε. "H
 454 γενναία, ἦν δὲ ἐγώ, ὡς Γλαύκων, ἡ | δύναμις τῆς ἀντιλογικῆς τέχνης. Τί δή; "Οτι, εἰπον, δοκοῦσί μοι εἰς αὐτὴν καὶ ἄκοντες πολλοὶ ἐμπίπτειν καὶ οἴεσθαι οὐκ ἐρίζειν, ἄλλὰ διαλέγεσθαι, διὰ τὸ μὴ δύνασθαι κατ' εἰδη διαιρούμενοι τὸ

¹ Sic codd.: an οὐ—εοικεν post τροφήν et οὐ μὰ τὸν Δία post εἰπον?

² ώμολογοῦμεν Ξ q: ὁμολογοῦμεν A.

F Flor. R T.

³ κατηγορεῖτε A: κατηγορεῖται

λεγόμενον ἐπισκοπεῦν, ἀλλὰ κατ' αὐτὸ τὸ ὄνομα διώκειν τοῦ λεχθέντος τὴν ἐναντίωσιν, ἔριδι, οὐδεὶς διαλέκτῳ πρὸς ἀλλήλους χρώμενοι. Ἐστι γάρ δή, ἔφη, περὶ πολλοὺς τοῦτο τὸ πάθος· ἀλλὰ μῶν καὶ πρὸς ἡμᾶς τοῦτο τείνει ἐν τῷ παρόντι; Παντάπασι μὲν οὖν, ἦν δ' ἐγώ· κινδυνεύομεν B γοῦν ἄκουτες ἀντιλογίας ἅπτεσθαι. Πῶς; Τὸ μὴ¹ τὴν αὐτὴν φύσιν ὅτι οὐ τῶν αὐτῶν δεῖ ἐπιτηδευμάτων τυγχάνειν πάνυ ἀνδρείως τε καὶ ἐριστικῶς κατὰ τὸ ὄνομα διώκομεν, ἐπεσκεψάμεθα δὲ οὐδὲ ὁπηοῦν, τί εἶδος τὸ τῆς ἑτέρας τε καὶ τῆς αὐτῆς φύσεως καὶ πρὸς τί τείνοντο ὥριζόμεθα τότε, ὅτε τὰ ἐπιτηδεύματα ἀλλη φύσει ἀλλα, τῇ δὲ αὐτῇ τὰ αὐτὰ ἀπεδίδομεν. Οὐ γάρ οὖν, ἔφη, ἐπεσκεψάμεθα. Τοιγάρτοι, εἶπον, ἔξεστιν ἡμῖν, ως ἔοικεν, ἀνερωτᾶν C ἡμᾶς αὐτούς, εἰ δὲ ἡ αὐτὴ φύσις φαλακρῶν καὶ κομητῶν καὶ οὐχὶ ἡ ἐναντία, καὶ ἐπειδὰν ὅμολογῶμεν ἐναντίαν εἶναι, ἐὰν φαλακροὶ σκυτοτομῶσιν, μὴ ἐᾶν κομήτας, ἐὰν δὲ αὖ κομῆται, μὴ τοὺς ἑτέρους. Γελοῦν μέντ' ἀν εἴη, ἔφη. Ἀρα κατ' ἄλλο τι, εἶπον ἐγώ, γελοῦν, ἢ ὅτι τότε οὐ πάντως τὴν αὐτὴν καὶ τὴν ἑτέραν φύσιν ἐτιθέμεθα, ἀλλ' ἐκεῖνο τὸ εἶδος τῆς ἀλλοιώσεώς τε καὶ ὁμοιώσεως μόνον ἐφυλάττομεν, D τὸ² πρὸς αὐτὰ τείνον τὰ ἐπιτηδεύματα; οἷον ἰατρικὸν³ μὲν καὶ ἰατρικὸν τὴν αὐτὴν φύσιν ἔχειν ἐλέγομεν· ἢ οὐκ οἴει; Ἐγωγέ. Ἰατρικὸν δέ καὶ τεκτονικὸν ἀλλην; Πάντως που.

V. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ τὸ τῶν ἀνδρῶν καὶ τὸ τῶν γυναικῶν γένος, ἐὰν μὲν πρὸς τέχνην τινὰ ἢ ἄλλο ἐπιτήδευμα διαφέροντα φαίνηται, τοῦτο δὴ φήσομεν ἐκατέρῳ δεῦν ἀποδιδόναι· ἐὰν δὲ αὐτῷ τούτῳ φαίνηται διαφέρειν, τῷ τὸ μὲν θῆλυ τίκτειν, τὸ δὲ ἄρρεν ὄχεύειν, οὐδέν τι πω φήσομεν E μᾶλλον ἀποδεδεῦχθαι, ως πρὸς δὲ ἡμεῖς λέγομεν διαφέρει γυνὴ ἀνδρός, ἀλλ' ἔτι οἰησόμεθα δεῦν τὰ αὐτὰ ἐπιτηδεύειν

¹ μὴ Ξ: ομ. Α. ² τὸ—τείνον τὰ *q*: τὰ—τείνοντα Α. ³ *ιατρικὸν* ος: *ιατρικὴν* (*ιατρικὸν q*) τὴν ψυχὴν ὄντα Α.

τούς τε φύλακας ἡμῖν καὶ τὰς γυναικας αὐτῶν. Καὶ ὁρθῶς, ἔφη. Οὐκοῦν μετὰ τοῦτο κελεύομεν τὸν τὰ ἐναντία
 455 λέγοντα τοῦτο αὐτὸ διδάσκειν ἡμᾶς, πρὸς τίνα τέχνην ἢ τί ἐπιτήδευμα τῶν περὶ πόλεως κατασκευὴν οὐχ ἡ αὐτή, ἀλλὰ ἑτέρα φύσις γυναικός τε καὶ ἀνδρός; Δίκαιον γοῦν. Τάχα τοίνυν ἄν, ὅπερ σὺ διλέγον πρότερον ἔλεγες, εἴποι ἄν καὶ ἄλλος, ὅτι ἐν μὲν τῷ παραχρῆμα ἵκανως εἰπεῖν οὐ ῥάδιον, ἐπισκεψαμένῳ δὲ οὐδὲν χαλεπόν. Εἴποι γὰρ ἄν. Βούλει οὖν δεώμεθα τοῦ τὰ τοιαῦτα ἀντιλέγοντος ἀκολου-
Β θῆσαι ἡμῖν, ἔάν πως ἡμεῖς ἐκείνῳ ἐνδειξώμεθα, ὅτι οὐδέν ἐστιν ἐπιτήδευμα ἴδιον γυναικὶ πρὸς διοίκησιν πόλεως; Πάνυ γε. "Ιθι δή, φήσομεν πρὸς αὐτόν, ἀποκρίνου· ἄρα οὕτως ἔλεγες τὸν μὲν εὐφυῆ πρὸς τι εἶναι, τὸν δὲ ἀφυῆ, ἐν φῷδρῳ μὲν ῥᾳδίως τι μανθάνοι, δὲ χαλεπῶς, καὶ δὲ μὲν ἀπὸ βραχείας μαθήσεως ἐπὶ πολὺ εὐρετικὸς εἴη οὐ ἔμαθεν, δὲ πολλῆς μαθήσεως τυχὼν καὶ μελέτης μηδὲ ἀ ἔμαθε
С σφέζοιτο, καὶ τῷ μὲν τὰ τοῦ σώματος ἵκανως ὑπηρετοῦ τῇ διανοίᾳ, τῷ δὲ ἐναντιοῦτο; ἀρ' ἄλλα ἀττα ἐστὶν ἡ ταῦτα, οἷς τὸν εὐφυῆ πρὸς ἔκαστα καὶ τὸν μὴ ώρίζου; Οὐδείς, ἡ δ' ὅς, ἄλλα φίγει. Οἰσθά τι οὖν ὑπὸ ἀνθρώπων μελετώμενον, ἐν φῷδρῳ πάντα ταῦτα τὸ τῶν ἀνδρῶν γένος διαφερόντως ἔχει ἡ τὸ τῶν γυναικῶν; ἡ μακρολογῶμεν τήν τε ὑφαντικὴν λέγοντες καὶ τὴν τῶν ποπάνων τε καὶ ἐψημάτων θεραπείαν,
Д ἐν οἷς δή τι δοκεῖ τὸ γυναικεῖον γένος εἶναι, οὐ καὶ καταγε-
 λαστότατόν ἐστι πάντων ἡττώμενον; Ἀληθῆ, ἔφη, λέγεις,
 ὅτι πολὺ κρατεῖται ἐν ἅπασιν ὡς ἔπος εἰπεῖν τὸ γένος τοῦ γένους. γυναικες μέντοι πολλαὶ πολλῶν ἀνδρῶν βελτίους εἰς πολλά· τὸ δὲ ὅλον ἔχει ὡς σὺ λέγεις. Οὐδὲν ἄρα ἐστίν, ὡς φίλε, ἐπιτήδευμα τῶν πόλιν διοικούντων γυναικὸς διότι γυνή, οὐδὲ ἀνδρὸς διότι ἀνήρ, ἀλλ' ὅμοίως διεσπαρ-
 μέναι αἱ φύσεις ἐν ἀμφοῖν τοῦν ζῷοιν, καὶ πάντων μὲν
Ε μετέχει γυνὴ ἐπιτήδευμάτων κατὰ φύσιν, πάντων δὲ ἀνήρ, ἐπὶ πᾶσι δὲ ἀσθενέστερον γυνὴ ἀνδρός. Πάνυ γε. "Η

οῦν ἀνδράσι πάντα προστάξομεν, γυναικὶ δ' οὐδέν; Καὶ πῶς; Ἐλλ' ἔστι γάρ, οἷμαι, ὡς φήσομεν, καὶ γυνὴ ἰατρική, ἡ δ' οὕ, καὶ μουσική, ἡ δ' ἀμουσος φύσει. Τί μήν; Γυμναστικὴ δ' ἄρα οὕ, οὐδὲ πολεμική, ἡ δὲ ἀπόλεμος καὶ 456 οὐ φιλογυμναστική; Οἷμαι ἔγωγε. Τί δέ; φιλόσοφός τε καὶ μισόσοφος; καὶ θυμοειδής, ἡ δ' ἄθυμος; Ἐστι καὶ ταῦτα. Ἐστιν ἄρα καὶ φυλακικὴ γυνή, ἡ δ' οὕ. ἡ οὐ τοιαύτην καὶ τῶν ἀνδρῶν τῶν φυλακικῶν φύσιν ἐξελεξάμεθα; Τοιαύτην μὲν οὖν. Καὶ γυναικὸς ἄρα καὶ ἀνδρὸς ἡ αὐτὴ φύσις εἰς φυλακὴν πόλεως, πλὴν ὅσα ἀσθενεστέρα ἦ¹ λισχυροτέρα ἔστιν. Φαίνεται.

VI. Καὶ γυναικες ἄρα αἱ τοιαῦται τοῖς τοιούτοις ἀν- B δράσιν ἐκλεκτέαι συνοικεῦν τε καὶ συμφυλάττειν, ἐπείπερ εἰσὶν ἴκαναι καὶ ἔνγγενεις αὐτοῖς τὴν φύσιν. Πάνυ γε. Τὰ δ' ἐπιτηδεύματα οὐ τὰ αὐτὰ ἀποδοτέα ταῖς αὐταῖς φύσεσιν; Τὰ αὐτά. Ἡκομεν ἄρα εἰς τὰ πρότερα περιφερόμενοι, καὶ ὁμολογοῦμεν μὴ παρὰ φύσιν εἶναι ταῖς τῶν φυλάκων γυναιξὶ μουσικὴν τε καὶ γυμναστικὴν ἀποδιδόναι. Παντάπασιν μὲν οὖν. Οὐκ ἄρα ἀδύνατά γε οὐδὲ εὐχαῖς C ὅμοια ἐνομοθετοῦμεν, ἐπείπερ κατὰ φύσιν ἐτίθεμεν τὸν νόμον· ἀλλὰ τὰ νῦν παρὰ ταῦτα γιγνόμενα παρὰ φύσιν μᾶλλον, ὡς ἔοικε, γίγνεται. Ἔοικεν. Οὐκοῦν ἡ ἐπίσκεψις ἡμῖν ἦν, εἰ δυνατά τε² καὶ βέλτιστα λέγοιμεν; Ἡν γάρ. Καὶ ὅτι μὲν δὴ δυνατά, διωμολόγηται; Ναί. Ὁτι δὲ δὴ βέλτιστα, τὸ μετὰ τοῦτο δεῖ διομολογηθῆναι; Δῆλον. Οὐκοῦν πρός γε τὸ φυλακικὴν γυναικὰ γενέσθαι οὐκ ἄλλη μὲν ἡμῖν ἄνδρας ποιήσει παιδεία, ἄλλη δὲ γυναικας, ἄλλως τε καὶ τὴν αὐτὴν φύσιν παραλαβοῦσα; Οὐκ ἄλλη. Πῶς D οὖν ἔχεις δόξης τοῦ τοιοῦνδε πέρι; Τίνος δή; Τοῦ ὑπολαμβάνειν παρὰ σεαυτῷ τὸν μὲν ἀμείνων ἄνδρα, τὸν δὲ χείρων ἡ πάντας ὁμοίους ἥγειν; Οὐδαμῶς. Ἐν οὖν τῇ πόλει, ἥν ὥκιζομεν, πότερον οἴει ἡμῖν ἀμείνους ἄνδρας ἐξειργάσθαι

¹ ἡ Π: om. A.

² τε Flor. T: γε A.

τοὺς φύλακας τυχόντας ἥς διήλθομεν παιδείας, ἢ τοὺς σκυτοτόμους τῇ σκυτικῇ παιδευθέντας; Γελοῖον, ἔφη,
 Ε ἐρωτᾶς. Μανθάνω, ἔφην. τί δέ; τῶν ἄλλων πολιτῶν
 οὐχ οἵτοι ἀριστοί; Πολύ γε. Τί δέ; αἱ γυναικες τῶν
 γυναικῶν οὐχ αὗται ἔσονται βέλτισται; Καὶ τοῦτο, ἔφη,
 πολύ. "Εστι δέ τι πόλει ἄμεινον ἢ γυναικάς τε καὶ
 ἄνδρας ως ἀρίστους ἐγγίγνεσθαι; Οὐκ ἔστιν. Τοῦτο δὲ
 μουσική τε καὶ γυμναστικὴ παραγιγνόμεναι, ως ἡμεῖς
 457 | διήλθομεν, ἀπεργάσονται; Πῶς δ' οὕ; Οὐ μόνον ἄρα δυ-
 νατόν, ἄλλὰ καὶ ἀριστον πόλει νόμιμον ἐτίθεμεν. Οὔτως.
 'Αποδυτέον δὴ ταῖς τῶν φυλάκων γυναιξίν, ἐπείπερ ἀρετὴν
 ἀντὶ ἴματίων ἀμφιέσονται, καὶ κοινωνητέον πολέμου τε
 καὶ τῆς ἄλλης φυλακῆς τῆς περὶ τὴν πόλιν, καὶ οὐκ ἄλλα
 πρακτέον· τούτων δ' αὐτῶν τὰ ἐλαφρότερα ταῖς γυναιξὶν
 ἢ τοῖς ἀνδράσι δοτέον διὰ τὴν τοῦ γένους ἀσθένειαν. ὁ δὲ
 Β γελῶν ἀνὴρ ἐπὶ γυμναῖς γυναιξί, τοῦ βελτίστου ἔνεκα
 γυμναζόμεναις, ἀτελῆ τοῦ γελοίου¹ δρέπων καρπόν, οὐδὲν
 οἶδεν, ως ἔοικεν, ἐφ' ὃ γελᾷ οὐδὲ δὲ τι πράττει. κάλλιστα
 γάρ δὴ τοῦτο καὶ λέγεται καὶ λελέξεται, ὅτι τὸ μὲν ὠφέλι-
 μον καλόν, τὸ δὲ βλαβερὸν αἰσχρόν. Παντάπασι μὲν οὖν.

VII. Τοῦτο μὲν τοίνυν ἐν ὕσπερ κῦμα φῶμεν δια-
 φεύγειν τοῦ γυναικέον πέρι νόμου λέγοντες, ὥστε μὴ
 παντάπασι κατακλυσθῆναι τιθέντας ως δεῖ κοινῇ πάντα
 Σ ἐπιτηδεύειν τούς τε φύλακας ἡμῖν καὶ τὰς φυλακίδας,
 ἄλλα πῃ τὸν λόγον αὐτὸν αὐτῷ ὅμολογεῖσθαι, ως δυνατά
 τε καὶ ὠφέλιμα λέγει; Καὶ μάλα, ἔφη, οὐ σμικρὸν κῦμα
 διαφεύγεις. Φήσεις γε, ἦν δ' ἐγώ, οὐ μέγα αὐτὸ εἶναι,
 ὅταν τὸ μετὰ τοῦτο ἵδης. Λέγε δή, ἵδω, ἔφη. Τούτῳ, ἦν
 δ' ἐγώ, ἐπεται νόμος καὶ τοῖς ἔμπροσθεν τοῖς ἄλλοις, ως
 ἐγῷμαι, ὅδε. Τίς; Τὰς γυναῖκας ταύτας τῶν ἀνδρῶν
 Δ τούτων πάντων πάσας εἶναι κοινάς, ἵδιᾳ δὲ μηδενὶ μηδε-
 μίαν συνοικεῖν, καὶ τοὺς παῖδας αὖ κοινούς, καὶ μήτε

¹ γελοίου J. G. S. Schneider: γελοίου σοφλας codd.

γονέα ἔκγονον εἰδέναι τὸν αὐτοῦ μήτε παῖδα γονέα. Πολύ, ἔφη, τοῦτο ἐκείνου μεῖζον πρὸς ἀπιστίαν καὶ τοῦ δυνατοῦ πέρι καὶ τοῦ ὡφελίμου. Οὐκ οἶμαι, ἢν δὲ ἐγώ, περί γε τοῦ ὡφελίμου ἀμφισβητεῖσθαι ἄν, ως οὐ μέγιστον ἀγαθὸν κοινὰς μὲν τὰς γυναικας εἶναι, κοινοὺς δὲ τοὺς παῖδας, εἴπερ οἶόν τε· ἀλλ’ οἶμαι περὶ τοῦ εἰ δυνατὸν ἢ μὴ πλείστην ἀμφισβήτησιν γενέσθαι. Περὶ ἀμφοτέρων, ἢ δ’ ὅς, Ε εὗ μάλ’ ἄν ἀμφισβητηθείη. Λέγεις, ἢν δὲ ἐγώ, λόγων σύστασιν· ἐγὼ δὲ φίμην ἔκ γε τοῦ ἑτέρου ἀποδράσεσθαι, εἴ σοι δόξειεν ὡφέλιμον εἶναι, λοιπὸν δὲ δή μοι ἔσεσθαι περὶ τοῦ δυνατοῦ καὶ μή. Ἀλλ’ οὐκ ἔλαθες, ἢ δ’ ὅς, ἀποδιδράσκων· ἀλλ’ ἀμφοτέρων πέρι δίδου λόγον. Τοφεκτέον, ἢν δὲ ἐγώ, δίκην. τοσόνδε μέντοι χάρισται μοι· ἔασόν με | ἔορτάσαι, ὥσπερ οἱ ἀργὸι τὴν διάνοιαν εἰώθασιν ἔστια- 458 σθαι ὑφ' ἑαυτῶν, ὅταν μόνοι πορεύωνται. καὶ γὰρ οἱ τοιοῦτοι που, πρὶν ἐξευρεῖν, τίνα τρόπον ἔσται τι ὁν ἐπιθυμοῦσι, τοῦτο παρέντες, ἵνα μὴ κάμνωσι βουλευόμενοι περὶ τοῦ δυνατοῦ καὶ μή, θέντες ως ὑπάρχον εἶναι ὃ βούλονται, ἥδη τὰ λοιπὰ διατάττουσιν καὶ χαίρουσιν διεξιόντες οἷα δράσουσι γενομένου, ἀργὸν καὶ ἄλλως ψυχὴν ἔτι ἀργοτέραν ποιοῦντες. ἥδη οὖν καὶ αὐτὸς Β μαλθακίζομαι, καὶ ἐκεῖνα μὲν ἐπιθυμῶ ἀναβαλέσθαι καὶ ὕστερον ἐπισκέψασθαι, ἢ δυνατά, νῦν δὲ ως δυνατῶν ὅντων θεὶς σκέψομαι, ἄν μοι παριῆς, πῶς διατάξουσιν αὐτὰ οἱ ἄρχοντες γιγνόμενα, καὶ ὅτι πάντων ξυμφορώτατ’ ἄν εἴη πραχθέντα τῇ πόλει καὶ τοῖς φύλαξιν. ταῦτα πειράσομαι σοι πρότερα συνδιασκοπεῖσθαι, ὕστερα δ’ ἐκεῖνα, εἴπερ παρίης. Ἀλλὰ παρίημι, ἔφη, καὶ σκόπει.

Οἶμαι τοίνυν, ἢν δὲ ἐγώ, εἴπερ ἔσονται οἱ ἄρχοντες ἄξιοι τούτου τοῦ δινόματος, οὓς τε τούτοις ἐπίκουροι κατὰ Σ ταύτα, τοὺς μὲν ἐθελήσειν ποιεῦν τὰ ἐπιταττόμενα, τοὺς δὲ ἐπιτάξειν τὰ μὲν αὐτοὺς πειθομένους τοῖς νόμοις, τὰ δὲ καὶ μιμουμένους, ὅσα ἄν ἐκείνοις ἐπιτρέψωμεν. Εἰκός,

ἔφη. Σὺ μὲν τοίνυν, ἦν δὲ ἐγώ, ὁ νομοθέτης αὐτοῖς ὥσπερ τοὺς ἄνδρας ἔξελεξας οὕτω καὶ τὰς γυναικας ἐκλέξας παραδόσεις καθ' ὅσον οἶν τε ὅμοφυεῖς· οἱ δὲ ἄτε οἰκίας τε καὶ ξυσσίτια κοινὰ ἔχοντες, ἵδιᾳ δὲ οὐδενὸς οὐδὲν Δ τοιοῦτο κεκτημένου, ὅμοῦ δὴ ἔσονται, ὅμοῦ δὲ ἀναμεμιγμένων καὶ ἐν γυμνασίοις καὶ ἐν τῇ ἄλλῃ τροφῇ ὑπ' ἀνάγκης, οἷμαι, τῆς ἐμφύτου ἄξονται πρὸς τὴν ἀλλήλων μᾶξιν. ἡ οὐκ ἀναγκαῖα σοι δοκῶ λέγειν; Οὐ γεωμετρικαῖς γε, ἡ δὲ ὅς, ἀλλ' ἐρωτικαῖς ἀνάγκαις, αἱ κινδυνεύουσιν ἐκείνων δριμύτεραι εἶναι πρὸς τὸ πείθειν τε καὶ ἔλκειν τὸν πολὺν λεών.

VIII. Καὶ μάλα, εἶπον. ἀλλὰ μετὰ δὴ ταῦτα, ὁ Ε Γλαύκων, ἀτάκτως μὲν μίγνυσθαι¹ ἀλλήλους ἢ ἄλλο ὅτιοῦν ποιεῖν οὔτε ὅσιον ἐν εὐδαιμόνων πόλει οὔτ' ἐάσουσιν οἱ ἄρχοντες. Οὐ γὰρ δίκαιον, ἔφη. Δῆλον δὴ ὅτι γάμους τὸ μετὰ τοῦτο ποιήσομεν ιεροὺς εἰς δύναμιν ὅτι μάλιστα· εἴεν δὲ ἀν ίεροὶ οἱ ὠφελιμώτατοι. Παντάπασι 459 μὲν οὖν. | Πῶς οὖν δὴ ὠφελιμώτατοι ἔσονται; τόδε μοι λέγε, ὁ Γλαύκων· ὅρῳ γάρ σου ἐν τῇ οἰκίᾳ καὶ κύνας θηρευτικοὺς καὶ τῶν γενναίων ὀρνίθων μάλα συχνούς· ἀρ' οὖν, ὁ πρὸς Διός, προσέσχηκάς τι τοῖς τούτων γάμοις τε καὶ παιδοποιίαις²; Τὸ ποῖον, ἔφη; Πρῶτον μὲν αὐτῶν τούτων, καίπερ ὄντων γενναίων, ἀρ' οὐκ εἰσὶ τινες καὶ γίγνονται ἀρίστοι; Εἰσίν. Πότερον οὖν ἔξ ἀπάντων δομοίως γεννᾶς, ἢ προθυμεῖν ὅτι μάλιστα ἐκ τῶν ἀρίστων; Β' Εκ τῶν ἀρίστων. Τί δέ; ἐκ τῶν νεωτάτων ἢ ἐκ τῶν γεραιτάτων ἢ ἔξ ἀκμαζόντων ὅτι μάλιστα; Βέξ ἀκμαζόντων. Καὶ ἀν μὴ οὕτω γεννᾶται, πολύ σοι ἥγει χεῖρον ἔσεσθαι τό τε τῶν ὀρνίθων καὶ τὸ τῶν κυνῶν γένος; Β' Εγωγ', ἔφη. Τί δὲ ἵππων οἵει, ἦν δὲ ἐγώ, καὶ τῶν ἄλλων ζώων; ἡ³ ἄλλῃ πηγῇ ἔχειν; "Ατοπον μέντ' ἄν, ἡ δὲ ὅς, εἴη.

¹ μίγνυσθαι Π: γυμνοῦσθαι Α.

² παιδοποιίαις Ξ: παιδοποιίᾳ Α.

³ ἡ Π: ὧ Α.

Βαβαί, ἦν δὲ ἐγώ, ὡς φίλε ἔταιρε, ὡς ἄρα σφόδρα ἥμīν δεῖ
ἄκρων εἶναι τῶν ἀρχόντων, εἴπερ καὶ περὶ τὸ τῶν ἀνθρώ-
πων γένος ωσαύτως ἔχει. Ἐλλὰ μὲν δὴ ἔχει, ἔφη· ἀλλὰ C
τί δή; "Οτι ἀνάγκη αὐτοῖς, ἦν δὲ ἐγώ, φαρμάκους πολλοῖς
χρῆσθαι. ἰατρὸν δέ που μὴ δεομένοις μὲν σώμασι
φαρμάκων, ἀλλὰ διαίτη ἐθελόντων ὑπακούειν, καὶ φαυλό-
τερον ἔξαρκεῖν ἡγούμεθα· ὅταν δὲ δὴ καὶ φαρμακεύειν
δέῃ, ἵσμεν ὅτι ἀνδρειοτέρου δεῖ εἶναι¹ τοῦ ἰατροῦ. Ἀληθή·
ἀλλὰ πρὸς τί λέγεις; Πρὸς τόδε, ἦν δὲ ἐγώ· συχνῷ τῷ
ψεύδει καὶ τῇ ἀπάτῃ κινδυνεύει ἥμīν δεήσειν χρῆσθαι
τοὺς ἀρχοντας ἐπ' ὧφελείᾳ τῶν ἀρχομένων. ἔφαμεν δέ D
που ἐν φαρμάκου εἴδει πάντα τὰ τοιαῦτα χρήσιμα εἶναι.
Καὶ ὁρθῶς γε, ἔφη. Ἐν τοῖς γάμοις τοίνυν καὶ παιδο-
ποιίαις ἔοικε τὸ ὁρθὸν τοῦτο γίγνεσθαι οὐκ ἐλάχιστον.
Πῶς δή; Δεῖ μέν, εἰπον, ἐκ τῶν ὀμολογημένων τοὺς
ἀρίστους ταῖς ἀρίσταις συγγίγνεσθαι ὡς πλειστάκις, τοὺς
δὲ φαυλοτάτους ταῖς φαυλοτάταις τούναντίον, καὶ τῶν
μὲν τὰ ἔκγονα τρέφειν, τῶν δὲ μή, εἰ μέλλει τὸ ποίμνιον E
ὅ τι ἀκρότατον εἶναι· καὶ ταῦτα πάντα γιγνόμενα λαν-
θάνειν πλὴν αὐτοὺς τοὺς ἀρχοντας, εἰ αὖ δὲ ἀγέλη τῶν
φυλάκων ὁ τι μάλιστα ἀστασίαστος ἔσται. Ὁρθότατα,
ἔφη. Οὐκοῦν δὴ ἑορταί τινες νομοθετητέαι, ἐν αἷς ἔννά-
ξομεν τάς τε νύμφας καὶ τοὺς νυμφίους, καὶ θυσίαι, καὶ
ὕμνοι ποιητέοι τοῖς ἥμετέροις ποιηταῖς πρέποντες | τοῖς 460
γιγνομένοις γάμοις· τὸ δὲ πλῆθος τῶν γάμων ἐπὶ τοῖς
ἀρχοντι ποιήσομεν, ἵν' ὡς μάλιστα διασφέζωσι τὸν αὐτὸν
ἀριθμὸν τῶν ἀνδρῶν, πρὸς πολέμους τε καὶ νόσους καὶ
πάντα τὰ τοιαῦτα ἀποσκοποῦντες, καὶ μήτε μεγάλη ἥμīν
ἡ πόλις κατὰ τὸ δυνατὸν μήτε σμικρὰ γίγνηται. Ὁρθῶς,
ἔφη. Κλῆροι δή τινες, οἵμαι, ποιητέοι κομψοί, ὡστε τὸν
φαῦλον ἐκεῖνον αἰτιᾶσθαι ἐφ' ἐκάστης συνέρξεως τύχην,
ἀλλὰ μὴ τοὺς ἀρχοντας. Καὶ μάλα, ἔφη.

¹ εἶναι post δεῖ nos dedimus: post ἡγούμεθα codd. Cf. 459 B.

Β IX. Καὶ τοῦ ἀγαθοῖς γέ που τῶν νέων ἐν πολέμῳ ἦ
ἄλλοθι που γέρα δοτέον καὶ ἄθλα ἄλλα τε καὶ ἀφθονεστέρα
ἢ ἔξουσία τῆς τῶν γυναικῶν ξυγκοιμήσεως, ὥντας καὶ ἅμα
μετὰ προφάσεως ὡς πλεῖστοι τῶν παιδῶν ἐκ τῶν τοιούτων
σπείρωνται. Ὁρθῶς. Οὐκοῦν καὶ τὰ ἀεὶ γιγνόμενα
ἔκγονα παραλαμβάνουσαι αἱ ἐπὶ τούτων ἐφεστηκυῖαι
ἀρχαὶ εἴτε ἀνδρῶν εἴτε γυναικῶν εἴτε ἀμφότερα—κοιναὶ
μὲν γάρ που καὶ ἀρχαὶ γυναιξὶ τε καὶ ἀνδράσιν. Ναί.
C Τὰ μὲν δὴ τῶν ἀγαθῶν, δοκῶ, λαβοῦσαι εἰς τὸν σηκὸν
οἴσουσιν παρά τινας τροφοὺς χωρὶς οἰκούσας ἐν τινὶ¹
μέρει τῆς πόλεως, τὰ δὲ τῶν χειρόνων, καὶ ἐάν τι τῶν
ἐτέρων ἀνάπηρον γίγνηται, ἐν ἀπορρήτῳ τε καὶ ἀδήλῳ
κατακρύψουσιν ὡς πρέπει. Εἴπερ μέλλει¹, ἔφη, καθαρὸν
τὸ γένος τῶν φυλάκων ἔσεσθαι. Οὐκοῦν καὶ τροφῆς
οὗτοι ἐπιμελήσονται τάς τε μητέρας ἐπὶ τὸν σηκὸν
ἀγοντες, ὅταν σπαργῶσι, πᾶσαν μηχανὴν μηχανώμενοι,
D ὅπως μηδεμίᾳ τὸ αὐτῆς αἰσθήσεται, καὶ ἄλλας γάλα
ἔχούσας ἐκπορίζοντες, ἐὰν μὴ αὐταὶ ίκαναι ὡσι, καὶ αὐτῶν
τούτων ἐπιμελήσονται, ὅπως μέτριον χρόνον θηλάσονται²,
ἀγρυπνίας δὲ καὶ τὸν ἄλλον πόνον τίθαις τε καὶ τροφοὺς
παραδώσουσιν; Πολλὴν ῥαστώνην, ἔφη, λέγεις τῆς παι-
δοποιίας ταῖς τῶν φυλάκων γυναιξίν. Πρέπει γάρ, ἢν δ'
ἐγώ. τὸ δ' ἐφεξῆς διέλθωμεν διὰ προύθέμεθα³. ἔφαμεν γάρ
δὴ ἐξ ἀκμαζόντων δεῦν τὰ ἔκγονα γίγνεσθαι. Ἀληθῆ.
E Ἀρ' οὖν σοι ξυνδοκεῖ μέτριος χρόνος ἀκμῆς τὰ εἰκοσὶ ἔτη
γυναικί, ἀνδρὶ δὲ τὰ τριάκοντα; Τὰ ποῖα αὐτῶν; ἔφη.
Γυναικὶ μέν, ἢν δ' ἐγώ, ἀρξαμένῃ ἀπὸ εἰκοσιέτιδος μέχρι⁴
τετταρακονταέτιδος τίκτειν τῇ πόλει· ἀνδρὶ δέ, ἐπειδὴν
τὴν δύστάτην δρόμου ἀκμὴν παρῇ, τὸ ἀπὸ τούτου
γεννᾶν τῇ πόλει μέχρι πεντεκαιπεντηκονταέτους. Ἀμ-
461 φοτέρων | γοῦν, ἔφη, αὕτη ἀκμὴ σώματός τε καὶ φρονήσεως.

¹ μέλλει Ξ: μέλλοι Α. ² θηλάσονται Ξ: θηλάσωνται Α. ³ πρού-
θέμεθα F v (cum Stobaeo): προθυμούμεθα Α.

Ούκοῦν ἐάν τε πρεσβύτερος τούτων ἐάν τε νεώτερος τῶν εἰς τὸ κουνὸν γεννήσεων ἄψηται, οὕτε ὅσιον οὕτε δίκαιον φήσομεν τὸ ἀμάρτημα, ὡς παῖδα φιτύοντος τῇ πόλει, ὃς, ἀν λάθη, γεννήσεται οὐχ ὑπὸ θυσιῶν οὐδὲ ὑπὸ εὐχῶν φύσ¹, ἀς ἐφ' ἔκάστοις τοῖς γάμοις εὔξονται καὶ ιέρειαι καὶ ιερεῖς καὶ ξύμπασα ἢ πόλις ἐξ ἀγαθῶν ἀμείνους καὶ ἐξ ὀφελίμων ὀφελιμωτέρους ἀεὶ τοὺς ἐκγόνους γίγνεσθαι, ἀλλ' ὑπὸ Β σκότου μετὰ δεινῆς ἀκρατείας γεγονώς. Ὁρθῶς, ἔφη. 'Ο αὐτὸς δέ γ', εἶπον, νόμος, ἐάν τις τῶν ἔτι γεννώντων μὴ συνέρξαντος ἀρχοντος ἀπτηται τῶν ἐν ἡλικίᾳ γυναικῶν· νόθον γάρ καὶ ἀνέγγυον καὶ ἀνίερον φήσομεν αὐτὸν παῖδα τῇ πόλει καθιστάναι. Ὁρθότατα, ἔφη. "Οταν δὲ δί, οἷμαι, αἴ τε γυναῖκες καὶ οἱ ἄνδρες τοῦ γεννᾶν ἐκβῶσι τὴν ἡλικίαν, ἀφίσομέν² που ἐλευθέρους αὐτοὺς συγγίγνεσθαι ϕ ἀν ἐθέλωσι, πλὴν θυγατρὶ καὶ μητρὶ καὶ ταῖς τῶν Σ θυγατέρων παισὶ καὶ ταῖς ἄνω μητρός, καὶ γυναῖκας αὖ πλὴν ὑεῖ καὶ πατρὶ καὶ τοῖς τούτων εἰς τὸ κάτω καὶ ἐπὶ τὸ ἄνω, καὶ ταῦτά γ' ἥδη πάντα διακελευσάμενοι προθυμεῖσθαι μάλιστα μὲν μηδὲ εἰς φῶς ἐκφέρειν κύημα μηδὲ ἐν³, ἐὰν γένηται, ἐὰν δέ τι βιάσηται, οὕτω τιθέναι, ὡς οὐκ οὖσης τροφῆς τῷ τοιούτῳ. Καὶ ταῦτα μέν γ', ἔφη, μετρίως λέγεται· πατέρας δὲ καὶ θυγατέρας καὶ ἀ νῦν δὴ ἔλεγες, πῶς διαγνώσονται ἀλλιήλων; Οὐδαμῶς, Δ ἦν δ' ἐγώ· ἀλλ' ἀφ' ἣς ἀν ἡμέρας τις αὐτῶν νυμφίος γένηται, μετ' ἐκείνην δεκάτῳ μηνὶ καὶ ἐβδόμῳ δὴ ἀ ἀν γένηται ἔκγονα, ταῦτα πάντα προσερεῖ τὰ μὲν ἄρρενα ὑεῖς, τὰ δὲ θήλεα θυγατέρας, καὶ ἐκεῖνα ἐκείνον πατέρα, καὶ οὕτω δὴ τὰ τούτων ἔκγονα παῖδων παῖδας, καὶ ἐκεῖνα⁴ αὖ ἐκείνους πάππους τε καὶ τηθάς, τὰ δ' ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ γεγονότα, ἐν ϕ αἱ μητέρες καὶ οἱ πατέρες αὐτῶν

¹ φύς Ξ q: φύσας Α. ² ἀφίσομεν Eusebius et Theodoretus: φήσομεν codd.

³ μηδὲ ἐν Cobet: μηδέ γ' ἐν Α¹, sed ε et γ punctis notavit Α².

⁴ ἐκεῖνα Ξ q: ἐκείνου Α.

Ε ἐγένινων, ἀδελφάς τε καὶ ἀδελφούς, ὥστε, ὃ νῦν δὴ ἐλέγομεν, ἀλλίλων μὴ ἅπτεσθαι· ἀδελφοὺς δὲ καὶ ἀδελφὰς δώσει ὁ νόμος συνοικεῖν, ἐὰν ὁ κλῆρος ταύτη ἔνυμπίπτῃ καὶ ἡ Πυθία προσαναιρῇ. Ὁρθότατα, ἡ δ' ὅς.

Χ. Ἡ μὲν δὴ κοινωνία, ὡς Γλαύκων, αὕτη τε καὶ τοιαύτη γυναικῶν τε καὶ παιδῶν τοῖς φύλαξί σοι τῆς πόλεως· ὡς δὲ¹ ἐπομένη² τε τῇ ἀλλῃ πολιτείᾳ καὶ μακρῷ βελτίστη, δεῖ δὴ τὸ μετὰ τοῦτο βεβαιώσασθαι παρὰ τοῦ λόγου. ἡ

462 πῶς ποιῶμεν; | Οὕτω νὴ Δία, ἡ δ' ὅς. Ἀρ' οὖν οὐχ ἥδε ἀρχὴ τῆς ὁμολογίας, ἐρέσθαι ἡμᾶς αὐτούς, τί ποτε τὸ μέγιστον ἀγαθὸν ἔχομεν εἰπεῦν εἰς πόλεως κατασκευήν, οὗ δεῖ στοχαζόμενον τὸν νομοθέτην τιθέναι τοὺς νόμους, καὶ τί μέγιστον κακόν, εἴτα ἐπισκέψασθαι, ἀρα ἡ νῦν δὴ διηλθομεν εἰς μὲν τὸ τοῦ ἀγαθοῦ ἵχνος ἡμῖν ἀρμόττει, τῷ δὲ τοῦ κακοῦ ἀναρμοστεῖ; Πάντων μάλιστα, ἔφη. Ἐχομεν οὖν τι μεῖζον κακὸν πόλει ἡ ἐκεῖνο, ὃ ἀν αὐτὴν διασπᾶ καὶ Β ποιῇ πολλὰς ἀντὶ μιᾶς; ἢ μεῖζον ἀγαθὸν τοῦ ὃ ἀν ἔνυδη³ τε καὶ ποιῇ μίαν; Οὐκ ἔχομεν. Οὐκοῦν ἡ μὲν ἥδονῆς τε καὶ λύπης κοινωνία ἔνυδεῖ, ὅταν ὁ τι μάλιστα πάντες οἱ πολῖται τῷν αὐτῷν γιγνομένων τε καὶ ἀπολλυμένων παραπλησίως χαίρωσι καὶ λυπῶνται; Παντάπασι μὲν οὖν, ἔφη. Ἡ δέ γε τῷν τοιούτῳν ἰδίωσις διαλύει, ὅταν οἱ μὲν περιαλγεῖσ, οἱ δὲ περιχαρεῖς γύγνωνται ἐπὶ τοῖς Σ αὐτοῖς παθήμασι τῆς πόλεώς τε καὶ τῷν ἐν τῇ πόλει; Τί δ' οὐ; Ἀρ' οὖν ἐκ τοῦδε τὸ τοιόνδε γίγνεται, ὅταν μὴ ἄμα φθέγγωνται ἐν τῇ πόλει τὰ τοιάδε ρήματα, τό τε ἐμὸν καὶ τὸ οὐκ ἐμόν; καὶ περὶ τοῦ ἀλλοτρίου κατὰ ταύτα; Κομιδὴ μὲν οὖν. Ἐν ἥτινι δὴ πόλει πλεῦστοι ἐπὶ τῷ αὐτῷ⁴ κατὰ ταύτα τοῦτο λέγουσι τὸ ἐμὸν καὶ τὸ οὐκ ἐμόν, αὕτη ἄριστα διοικεῖται; Πολύ γε. Καὶ ἥτις δὴ ἐγγύτατα ἐνὸς

¹ ὡς δὲ Ξ q: ὡδὲ (sic) A, eraso super ὡ̄ accentu. ² ἐπομένη—βελτίστη Π: ἐπομένη—βελτίστη A. ³ ξενδῆ Ξ q: ξενδεῖ A. ⁴ τῷ αὐτῷ Wyttenbach: τὸ αὐτὸ codd.

ἀνθρώπου ἔχει; οἶνος ὅταν που ἡμῶν δάκτυλός του πληγῇ,
πᾶσα ἡ κοινωνία, ἡ κατὰ τὸ σῶμα πρὸς τὴν ψυχὴν τεταγ-
μένη¹ εἰς μίαν σύνταξιν τὴν τοῦ ἄρχοντος ἐν αὐτῇ, ἥσθετο Δ
τε καὶ πᾶσα ἄμα ξυνήλγησεν μέρους πονήσαντος ὅλη, καὶ
οὕτω δὴ λέγομεν, ὅτι ὁ ἀνθρωπὸς τὸν δάκτυλον ἀλγεῖ·
καὶ περὶ ἄλλου ὅτουοῦν τῶν τοῦ ἀνθρώπου ὁ αὐτὸς λόγος,
περὶ τε λύπης πονοῦντος μέρους καὶ περὶ ἡδονῆς ῥαΐζοντος.
‘Ο αὐτὸς γάρ, ἔφη· καὶ τοῦτο ὁ ἐρωτᾶς, τοῦ τοιούτου
ἔγγυτατα ἡ ἄριστα πολιτευομένη πόλις οἰκεῖ. ‘Ενδος δῆ,
οἷμαι, πάσχοντος τῶν πολιτῶν ὅτιοῦν ἡ ἀγαθὸν ἡ κακὸν ἡ
τοιαύτη πόλις μάλιστά τε φίσει ἑαυτῆς εἶναι τὸ πάσχον Ε
καὶ ἡ συνηθήσεται ἅπασα ἡ ξυλλυπήσεται. ’Ανάγκη,
ἔφη, τήν γε εὔνομον.

XI. “Ωρα ἀν εἴη, ἢν δ’ ἐγώ, ἐπανιέναι ἡμῖν ἐπὶ τὴν
ἡμετέραν πόλιν, καὶ τὰ τοῦ λόγου ὁμολογήματα σκοπεῦν
ἐν αὐτῇ, εἰ αὕτῃ² μάλιστ’ ἔχει, εἴτε καὶ ἄλλη τις μᾶλλον.
Οὐκοῦν χρή, ἔφη. Τί οὖν; ἔστι μὲν | που καὶ ἐν ταῖς 463
ἄλλαις πόλεσιν ἄρχοντές τε καὶ δῆμος, ἔστι δὲ καὶ ἐν
αὐτῇ; ”Εστι. Πολίτας μὲν δὴ πάντες οὗτοι ἀλλήλους
προσεροῦσι; Πῶς δ’ οὐ; ’Αλλὰ πρὸς τῷ πολίτας τί ὁ ἐν
ταῖς ἄλλαις δῆμος τοὺς ἄρχοντας προσαγορεύει; ’Εν μὲν
ταῖς πολλαῖς δεσπότας, ἐν δὲ ταῖς δημοκρατουμέναις αὐτὸ
τοῦνομα τοῦτο, ἄρχοντας. Τί δ’ ὁ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ δῆμος;
πρὸς τῷ πολίτας τί τοὺς ἄρχοντάς φησιν εἶναι; Σωτῆράς
τε καὶ ἐπικούρους, ἔφη. Τί δ’ οὗτοι τὸν δῆμον; Μισθο-Β
δότας τε καὶ τροφέας. Οἱ δ’ ἐν ταῖς ἄλλαις ἄρχοντες τοὺς
δήμους; Δούλους, ἔφη. Τί δ’ οἱ ἄρχοντες ἀλλήλους;
Ξυνάρχοντας, ἔφη. Τί δ’ οἱ ἡμέτεροι; Ξυμφύλακας.
”Εχεις οὖν εἰπεῖν τῶν ἀρχόντων τῶν³ ἐν ταῖς ἄλλαις
πόλεσιν εἴ τις τιμα ἔχει προσειπεῖν τῶν ξυναρχόντων τὸν
μὲν ως οἰκεῖον, τὸν δ’ ως ἀλλότριον; Καὶ πολλούς γε.
Οὐκοῦν τὸν μὲν οἰκεῖον ως ἑαυτοῦ νομίζει τε καὶ λέγει, τὸν Κ

¹ τεταγμένη Ξ: τεταμένη Α.

² αὕτῃ q: αὐτῇ Α.

³ τῶν q: om. Α.

δ' ἀλλότριον ως οὐχ ἔαυτοῦ; Οὔτω. Τί δὲ οἱ παρὰ σοὶ φύλακες; ἔσθ' ὅστις αὐτῶν ἔχοι ἀν τῶν ξυμφυλάκων νομίσαι τινὰ ἡ προσειπεῖν ως ἀλλότριον; Οὐδαμῶς, ἔφη· παντὶ γάρ, φέντε ἐντυγχάνη τις, ἡ ως ἀδελφῷ ἡ ως ἀδελφῇ ἡ ως πατρὶ ἡ ως μητρὶ ἡ ὑεῖ ἡ θυγατρὶ ἡ τούτων ἐκγόνοις ἡ προγόνοις νομιεῖ ἐντυγχάνειν. Κάλλιστα, ἦν δ' ἐγώ, λέγεις· ἀλλ' ἔτι καὶ τόδε εἰπέ· πότερον αὐτοῖς τὰ ὄνόματα Δ μόνον οἰκεῖα νομοθετήσεις, ἡ καὶ τὰς πράξεις πάσας κατὰ τὰ ὄνόματα πράττειν, περὶ τε τοὺς πατέρας, ὅσα νόμος περὶ πατέρας αἰδοῦς τε πέρι καὶ κηδεμονίας καὶ τοῦ ὑπέκοον δεῖν εἶναι τῶν γονέων, ἡ μήτε πρὸς θεῶν μήτε πρὸς ἀνθρώπων αὐτῷ ἀμεινον ἔσεσθαι, ως οὕτε ὅσια οὔτε δίκαια πράττοντος ἀν, εἰ ἄλλα πράττοι ἡ ταῦτα; αὗται σοι ἡ ἄλλαι φῆμαι ἔξ ἀπάντων τῶν πολιτῶν ὑμνήσουσιν εὐθὺς περὶ τὰ τῶν παίδων ὅτα καὶ περὶ πατέρων, οὓς ἀν αὐτοῖς τις ἀποφήνῃ, καὶ περὶ τῶν ἄλλων ξυγγενῶν;

Ε Αὗται, ἔφη· γελοῖον γάρ ἀν εἴη, εἰ ἀνευ ἔργων οἰκεῖα δινόματα διὰ τῶν στομάτων μόνον φθέγγοιντο. Πασῶν ἄρα πόλεων μάλιστα ἐν αὐτῇ ξυμφωνήσουσιν ἐνός τινος ἡ εὖ ἡ κακῶς πράττοντος ὃ νῦν δὴ ἐλέγομεν τὸ ρήμα, τὸ ὅτι τὸ ἐμὸν εὖ πράττει, ἡ ὅτι τὸ ἐμὸν κακῶς. Ἀληθέστατα, ἡ 464 δ' ὅς. Οὐκοῦν μετὰ | τούτου τοῦ δόγματός τε καὶ ρήματος ἔφαμεν ξυνακολουθεῖν τάς τε ἡδονὰς καὶ τὰς λύπας κοινῆ; Καὶ ὅρθως γε ἔφαμεν. Οὐκοῦν μάλιστα τοῦ αὐτοῦ κοινωνήσουσιν ἡμῖν οἱ πολῖται, ὃ δὴ ἐμὸν δινομάσουσιν, τούτου δὲ κοινωνοῦντες οὕτω δὴ λύπης τε καὶ ἡδονῆς μάλιστα κοινωνίαν ἔξουσιν; Πολύ γε. Ἄρ' οὖν τούτων αἰτία πρὸς τὴν ἄλλη καταστάσει ἡ τῶν γυναικῶν τε καὶ παίδων κοινωνία τοῖς φύλαξιν; Πολὺ μὲν οὖν μάλιστα, ἔφη.

Β XII. Ἀλλὰ μὴν μέγιστόν γε πόλει αὐτὸς ὀμολογήσαμεν ἀγαθόν, ἀπεικάζοντες εὖ οἰκουμένην πόλιν σώματι πρὸς μέρος αὐτοῦ λύπης τε πέρι καὶ ἡδονῆς ως ἔχει. Καὶ

δρθῶς γ', ἔφη, ώμολογήσαμεν. Τοῦ μεγίστου ἄρα ἀγαθοῦ τῇ πόλει αἰτίᾳ ἡμῖν πέφανται ἡ κοινωνία τοῖς ἐπικούροις τῶν τε παίδων καὶ τῶν γυναικῶν. Καὶ μάλ', ἔφη. Καὶ μὲν δὴ καὶ τοῖς πρόσθεν γε ώμολογοῦμεν¹. ἔφαμεν γάρ που οὕτε οἰκίας τούτοις ἰδίας δεῖν εἶναι οὕτε γῆν οὕτε τι κτῆμα, ἀλλὰ παρὰ τῶν ἄλλων τροφὴν λαμβάνοντας C μισθὸν τῆς φυλακῆς κοινῆ πάντας ἀναλίσκειν, εἰ μέλλοιεν ὅντως φύλακες εἶναι. 'Ορθῶς, ἔφη. 'Αρ' οὖν οὐχ, ὥπερ λέγω, τά τε πρόσθεν εἰρημένα καὶ τὰ νῦν λεγόμενα ἔτι μᾶλλον ἀπεργάζεται αὐτοὺς ἀληθινοὺς φύλακας καὶ ποιεῖ μὴ διασπᾶν τὴν πόλιν τὸ ἐμὸν ὄνομάζοντας μὴ τὸ αὐτό, ἀλλ' ἄλλον ἄλλο, τὸν μὲν εἰς τὴν ἑαυτοῦ οἰκίαν ἔλκοντα, ὃ τι ἀν δύνηται χωρὶς τῶν ἄλλων κτήσασθαι, τὸν δὲ εἰς τὴν ἑαυτοῦ ἑτέραν οὖσαν, καὶ γυναικά τε καὶ παῖδας D ἑτέρους, ἥδονάς τε καὶ ἀλγηδόνας ἐμποιοῦντας ἰδίων ὅντων ἰδίας, ἀλλ' ἐνὶ δόγματι τοῦ οἰκείου πέρι ἐπὶ τὸ αὐτὸ τείνοντας πάντας εἰς τὸ δυνατὸν δμοπαθεῖς λύπης τε καὶ ἥδονῆς εἶναι; Κομιδῆ μὲν οὖν, ἔφη. Τί δέ; δίκαι τε καὶ ἐγκλήματα πρὸς ἀλλήλους οὐκ οἰχήσεται ἐξ αὐτῶν, ως ἔπος εἰπεῖν, διὰ τὸ μηδὲν ἵδιον ἐκτῆσθαι πλὴν τὸ σῶμα, τὰ δ' ἄλλα κοινά; ὅθεν δὴ ὑπάρχει τούτοις ἀστασιάστοις εἶναι ὅσα γε διὰ χρημάτων ἡ παίδων καὶ ξυγγενῶν κτῆσιν E ἄνθρωποι στασιάζουσιν; Πολλὴ ἀνάγκη, ἔφη, ἀπηλλάχθαι. Καὶ μὴν οὐδὲ βιαίων γε οὐδὲ αἰκείας δίκαι δικαίως ἀν εἰεν ἐν αὐτοῖς. ἥλιξι μὲν γὰρ ἥλικας ἀμύνεσθαι καλὸν καὶ δίκαιον που φήσομεν, ἀνάγκην σωμάτων ἐπιμελείᾳ² τιθέντες. 'Ορθῶς, ἔφη. Καὶ γὰρ τόδε ὁρθὸν | ἔχει, ἦν δ' ἐγώ, οὗτος δὲ νόμος· εἴ πού τίς τῷ θυμοῦτο, ἐν 465 τῷ τοιούτῳ πληρῶν τὸν θυμὸν ἥττον ἐπὶ μείζους ἀν ἴοι στάσεις. Πάνυ μὲν οὖν. Πρεσβυτέρῳ μὴν ιεωτέρων πάντων ἄρχειν τε καὶ κολάζειν προστετάξεται. Δῆλον.

¹ ώμολογοῦμεν Α: ὁμολογοῦμεν Ξ q².
μέλειαν Α¹ Ξ.

² ἐπιμελείᾳ Α² Π: ἐπι-

Καὶ μὴν ὅτι γε νεώτερος πρεσβύτερον, ἀν μὴ ἄρχοντες προστάττωσιν, οὔτε ἄλλο βιάζεσθαι ἐπιχειρήσει ποτὲ οὔτε τύπτειν, ὡς τὸ εἰκός· οἶμαι δὲ οὐδὲ ἄλλως¹ ἀτιμάσει· **B** ίκανὼ γὰρ τῷ φύλακε κωλύοντε, δέος τε καὶ αἰδώς, αἰδὼς μὲν ὡς γονέων μὴ ἀπτεσθαι εἴργουσα, δέος δὲ τῷ πάσχοντι τοὺς ἄλλους βοηθεῦν, τοὺς μὲν ὡς ὑεῖς, τοὺς δὲ ὡς ἀδελφούς, τοὺς δὲ ὡς πατέρας. Ξυμβαίνει γὰρ οὕτως, ἔφη. Πανταχῷ δὴ ἐκ τῶν νόμων εἰρήνην πρὸς ἄλλήλους οἱ ἀνδρες ἄξουσι; Πολλὴν γε. Τούτων μὴν ἐν ἑαυτοῖς μὴ στασιαζόντων οὐδὲν δεινὸν μή ποτε ἡ ἄλλη πόλις πρὸς τούτους ἡ πρὸς ἄλλήλους διχοστατήσῃ. Οὐ γὰρ οὖν. **C** Τά γε μὴν σμικρότατα τῶν κακῶν δι' ἀπρέπειαν ὀκνῶ καὶ λέγειν, ὃν ἀπηλλαγμένοι ἀν εἰειν, κολακείας τε πλουσίων πένητες² ἀπορίας τε καὶ ἀλγηδόνας ὅσας ἐν παιδοτροφίᾳ καὶ χρηματισμοῖς διὰ τροφὴν οἰκετῶν ἀναγκαίαν ἵσχουσι, τὰ μὲν δανειζόμενοι, τὰ δὲ ἔξαρνούμενοι, τὰ δὲ πάντως πορισάμενοι θέμενοι παρὰ γυναικάς τε καὶ οἰκέτας, ταμιεύειν παραδόντες, ὅσα τε, ὡς φίλε, περὶ αὐτὰ καὶ οἷα πάσχουσι, δῆλα τε δὴ καὶ ἀγεννῆ καὶ οὐκ ἄξια λέγειν.

XIII. Δῆλα γάρ, ἔφη, καὶ τυφλῷ. Πάντων τε δὴ τούτων ἀπαλλάξονται³ ζήσουσί τε τοῦ μακαριστοῦ βίου, ὃν οἱ δλυμπιονῖκαι ξῶσι, μακαριώτερον. Πῆ; Διὰ σμικρόν που μέρος εὐδαιμονίζονται ἐκεῖνοι ὃν τούτοις ὑπάρχει. ἡ τε γὰρ τῶνδε νίκη καλλίων, ἡ τ' ἐκ τοῦ δημοσίου τροφὴ τελεωτέρα. νίκην τε γὰρ νικῶσι ξυμπάσης τῆς πόλεως σωτηρίαν, τροφὴν τε καὶ τοὺς ἄλλοις πᾶσιν, ὅσων βίος δεῖται, αὐτοί τε καὶ παῖδες ἀναδοῦνται, καὶ γέρα δέχονται **E** παρὰ τῆς αὐτῶν πόλεως ζῶντές τε καὶ τελευτήσαντες ταφῆς ἀξίας μετέχουσιν. Καὶ μάλα, ἔφη, καλά. Μέμνησαι οὖν, ἦν δὲ ἐγώ, ὅτι ἐν τοῖς πρόσθεν οὐκ οἶδα ὅτου 466 λόγος ἡμῖν ἐπέπληξεν, ὅτι τοὺς φύλακας οὐκ εὐδαίμονας

¹ ἄλλως Ξ q: ἄλλος A. ² πένητες codd.: seclusit Ast. ³ ἀπαλλάξονται codd.: ἀπηλλάξονται Cobet.

ποιοῦμεν¹, οἷς ἔξὸν πάντα ἔχειν τὰ τῶν πολιτῶν οὐδὲν
ἔχοιεν; ἡμεῖς δέ που εἴπομεν, ὅτι τοῦτο μέν, εἴ που
παραπίπτοι, εἰσαῦθις σκεψοίμεθα², νῦν δὲ τοὺς μὲν
φύλακας φύλακας ποιοῦμεν¹, τὴν δὲ πόλιν ὡς οἱοί τ' εἶμεν
εὑδαιμονεστάτην, ἀλλ' οὐκ εἰς ἐν ἔθνος ἀποβλέποντες
ἐν αὐτῇ τοῦτο εὑδαιμον πλάττοιμεν; Μέμνημαι, ἔφη. Τί
οὖν; νῦν ἡμῖν ὁ τῶν ἐπικούρων βίος, εἴπερ τοῦ γε τῶν
ὅλυμπιονικῶν πολύ τε καλλίων καὶ ἀμείνων φαίνεται,
μή πη κατὰ τὸν τῶν σκυτοτόμων φαίνεται βίον ἢ τινων B
ἄλλων δημιουργῶν ἢ τὸν τῶν γεωργῶν; Οὐ μοι δοκεῖ, ἔφη.
Ἄλλα μέντοι, ὃ γε καὶ ἐκεῖ ἔλεγον, δίκαιον καὶ ἐνταῦθα
εἴπεῖν, ὅτι εἰ οὕτως ὁ φύλαξ ἐπιχειρήσει εὑδαίμων
γίγνεσθαι, ὥστε μηδὲ φύλαξ εἶναι, μηδὲ ἀρκέσει αὐτῷ βίος
οὗτοι μέτριοις καὶ βέβαιοις καὶ ὡς ἡμεῖς φαμὲν ἄριστοι,
ἀλλ' ἀνόητοις τε καὶ μειρακιώδης δόξα ἐμπεσοῦσα εὑδαι-
μονίας πέρι ὄρμήσει αὐτὸν διὰ δύναμιν ἐπὶ τὸ ἄπαντα τὰ C
ἐν τῇ πόλει οἰκειούσθαι, γνώσεται τὸν Ἡσίοδον ὅτι τῷ
ὄντι ἦν σοφὸς λέγων πλέον εἶναι πως ἡμισυ παντός.
Ἐμοὶ μέν, ἔφη, ξυμβούλῳ χρώμενος μενὲν ἐπὶ τούτῳ τῷ
βίῳ. Συγχωρεῖς ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, τὴν τῶν γυναικῶν
κοινωνίαν τοῦς ἀνδράσιν, ἦν διεληλύθαμεν, παιδείας τε πέρι
καὶ παΐδων καὶ φυλακῆς τῶν ἄλλων πολιτῶν, κατά τε
πόλιν μενούσας εἰς πόλεμόν τε ιούσας καὶ ξυμφυλάττειν
δεῖν καὶ ξυνιθηρεύειν ὥσπερ κύνας καὶ πάντα πάντῃ κατὰ D
τὸ δυνατὸν κοινωνεῖν, καὶ ταῦτα πραττούσας τά τε
βέλτιστα πράξειν καὶ οὐ παρὰ φύσιν τὴν τοῦ θήλεος
πρὸς τὸ ἄρρεν, ἢ πεφύκατον πρὸς ἀλλήλω κοινωνεῖν;
Συγχωρῷ, ἔφη.

XIV. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, ἐκεῦνο λοιπὸν διελέσθαι, εἰ
ἄρα καὶ ἐν ἀνθρώποις δυνατόν, ὥσπερ ἐν ἄλλοις ζῷοις,
ταύτην τὴν κοινωνίαν ἐγγενέσθαι, καὶ ὅπῃ δυνατόν;
Ἐφθης, ἔφη, εἰπὼν ἢ ἔμελλον ὑπολήγψεσθαι. Περὶ μὲν

¹ ποιοῦμεν Π: ποιοῦμεν Α.

² σκεψοίμεθα Γ ν: σκεψόμεθα Α.

Ε γὰρ τῶν ἐν τῷ πολέμῳ οἷμαι, ἔφην, δῆλον δν τρόπου πολεμήσουσιν. Πῶς; ἥ δ ὅς. "Οτι κοινῇ στρατεύσονται, καὶ πρός γε ἄξουσι τῶν παιδῶν εἰς τὸν πόλεμον ὅσοι ἀδροί, ἵν' ὕσπερ οἱ τῶν ἄλλων δημιουργῶν θεῶνται ταῦτα, ἢ τελεωθέντας δεήσει δημιουργεῖν· πρὸς δὲ τῇ 467 θέᾳ διακονεῖν καὶ | ὑπηρετεῖν πάντα τὰ περὶ τὸν πόλεμον καὶ θεραπεύειν πατέρας τε καὶ μητέρας. ἥ οὐκ ἔσθησαι τὰ περὶ τὰς τέχνας, οἶον τοὺς τῶν κεραμέων παιδας, ως πολὺν χρόνον διακονοῦντες θεωροῦσι πρὶν ἀπτεσθαι τοῦ κεραμεύειν; Καὶ μάλα. ³Η οὖν ἐκείνοις ἐπιμελέστερον παιδευτέον ἥ τοις φύλαξι τοὺς αὐτῶν ἐμπειρίᾳ τε καὶ θέᾳ τῶν προσηκόντων; Καταγέλαστον μέντ' ἄν, ἔφη, εἴη. 'Αλλὰ μὴν καὶ μαχεῖται γε πᾶν ζῷον διαφερόντως Β παρόντων ὡν ἄν τέκη. "Εστιν οὕτω. κινδυνος δέ, ὁ Σώκρατες, οὐ σμικρὸς σφαλεῖσιν, οīα δὴ ἐν πολέμῳ φιλεῖ, πρὸς ἑαυτοῖς παιδας ἀπολέσαντας ποιῆσαι καὶ τὴν ἄλλην πόλιν ἀδύνατον ἀναλαβεῖν. 'Αληθῆ, ἥν δ' ἐγώ, λέγεις. ἀλλὰ σὺ πρῶτον μὲν ἡγεῖ παρασκευαστέον τὸ μή ποτε κινδυνεύσαι; Οὐδαμῶς. Τί δ'; εἴ που κινδυνευτέον, οὐκ Σ ἐν φῷ βελτίους ἔσονται κατορθοῦντες; Δῆλον δή. 'Αλλὰ σμικρὸν οīει διαφέρειν καὶ οὐκ ἄξιον κινδύνου θεωρεῖν ἥ μὴ τὰ περὶ τὸν πόλεμον παιδας τοὺς ἄνδρας πολεμικοὺς ἐσομένους; Οὔκ, ἀλλὰ διαφέρει πρὸς δ λέγεις. Τοῦτο μὲν ἄρα ὑπαρκτέον, θεωροὺς πολέμου τοὺς παιδας ποιεῖν, προσμηχανᾶσθαι δ' αὐτοῖς ἀσφάλειαν, καὶ καλῶς ἔξει. ἥ γάρ; Ναί. Οὐκοῦν, ἥν δ' ἐγώ, πρῶτον μὲν αὐτῶν οἱ πατέρες, ὅσα ἄνθρωποι, οὐκ ἀμαθεῖς ἔσονται, ἀλλὰ γνω- Δ μονικοὶ τῶν στρατειῶν, ὅσαι τε καὶ μὴ ἐπικίνδυνοι; Εἰκός, ἔφη. Εἰς μὲν ἄρα τὰς ἄξουσιν, εἰς δὲ τὰς εὐλαβή- σονται. 'Ορθῶς. Καὶ ἄρχοντάς γέ που, ἥν δ' ἐγώ, οὐ τοὺς φαυλοτάτους αὐτοῖς ἐπιστήσουσιν, ἀλλὰ τοὺς ἐμπει- ρίᾳ τε καὶ ἡλικίᾳ ἰκανοὺς ἡγεμόνας τε καὶ παιδαγωγοὺς είναι. Πρέπει γάρ. 'Αλλὰ γάρ, φῆσομεν, καὶ παρὰ δόξαν

πολλὰ πολλοῖς δὴ ἐγένετο. Καὶ μάλα. Πρὸς τοίνυν τὰ τοιαῦτα, ὃ φίλε, πτεροῦν χρὴ παιδία ὄντα εὐθύς, ἵν' ἂν τι δέη πετόμενοι ἀποφεύγωσιν. Πῶς λέγεις; ἔφη. Ἐπὶ Ετοὺς ἵππους, ἥν δὲ ἐγώ, ἀναβιβαστέον ως νεωτάτους, καὶ διδαξαμένους¹ ἵππεύειν ἐφ' ἵππων ἀκτέον ἐπὶ τὴν θέαν μὴ θυμοειδῶν μηδὲ μαχητικῶν, ἀλλ' ὅ τι ποδωκεστάτων καὶ εὐηνιωτάτων. οὕτω γὰρ κάλλιστά τε θεάσονται τὸ αὐτῶν ἔργον, καὶ ἀσφαλέστατα, ἂν τι δέη, σωθήσονται μετὰ πρεσβυτέρων ἡγεμόνων ἐπόμενοι. Ὁρθῶς, ἔφη, μοι δοκεῖς | λέγειν.

468

Τί δὲ δή, εἰπον, τὰ περὶ τὸν πόλεμον; πῶς ἑκτέον σοι τὸν στρατιώτας πρὸς αὐτούς τε καὶ τὸν πολεμίους; ἀρ' ὁρθῶς μοι καταφαίνεται ἡ οὖ; Λέγ', ἔφη, ποῖα². Αὐτῶν μέν, εἰπον, τὸν λιπόντα τάξιν ἢ ὅπλα ἀποβαλόντα ἢ τι τῶν τοιούτων ποιήσαντα διὰ κάκην ἄρα οὐδὲ δημιουργόν τινα δεῖ καθιστάναι ἢ γεωργόν; Πάνυ μὲν οὖν. Τὸν δὲ ζῶντα εἰς τὸν πολεμίους ἀλόντα ἀρ' οὐ δωρεὰν διδόναι τοῖς ἑλοῦσι³ χρῆσθαι τῇ ἄγρᾳ ὅ τι ἀν βούλωνται; Κομιδῆ⁴ Β γε. Τὸν δὲ ἀριστεύσαντά τε καὶ εὐδοκιμήσαντα οὐ πρῶτον μὲν ἐπὶ στρατείας ὑπὸ τῶν συστρατευομένων μειρακίων τε καὶ παίδων ἐν μέρει ὑπὸ ἑκάστου δοκεῖ σοι χρῆναι στεφανωθῆναι; ἡ οὖ; Ἐμοιγε. Τί δέ; δεξιωθῆναι; Καὶ τοῦτο. Ἀλλὰ τόδ', οἶμαι, ἥν δὲ ἐγώ, οὐκέτι σοι δοκεῖ. Τὸ ποῖον; Τὸ φιλῆσαι τε καὶ φιληθῆναι ὑπὸ ἑκάστου. Πάντων, ἔφη, μάλιστα· καὶ προστίθημι γε τῷ νόμῳ, ἔως ἀν ἐπὶ ταύτης ὥστι τῆς στρατείας⁴, μηδενὶ ἐξεῖναι ἀπαρνηθῆναι, ⁵ διν ἀν βούληται φιλεῖν, ἵνα καί, ἐάν τις του τύχῃ ἐρῶν ἢ ἄρρενος ἢ θηλείας, προθυμότερος ἢ πρὸς τὸ τάριστεῖα φέρειν. Καλῶς, ἥν δὲ ἐγώ. ὅτι μὲν γὰρ ἀγαθῷ ὄντι γάμοι τε ἔτοιμοι πλείους ἢ τοῖς ἄλλοις καὶ αἱρέσεις τῶν τοιούτων πολλάκις παρὰ τοὺς ἄλλους ἔσονται, ἥν' ὅ τι

¹ διδαξαμένους ²: διδαξομένους A. ² ποῖα Ξ: ποῖ ἄν A. ³ ἑλοῦσι J. van Leeuwen: θέλουσι A. ⁴ στρατεῖας ²: στρατῖᾶς A.

πλεῖστοι ἐκ τοῦ τοιούτου γίγνωνται, εἴρηται ἥδη. Εἴπομεν γάρ, ἔφη.

XV. Ἀλλὰ μὴν καὶ καθ' "Ομηρον τοῦς τοιοῦσδε δί-
D καιον τιμᾶν τῶν νέων ὅσοι ἀγαθοί. καὶ γὰρ "Ομηρος τὸν
εὐδοκιμήσαντα ἐν τῷ πολέμῳ νώτοισιν Αἴαντα ἔφη
διηνεκέεσσι γεραίρεσθαι, ως ταύτην οἰκείαν οὖσαν
τιμὴν τῷ ἡβῶντι τε καὶ ἀνδρείῳ, ἐξ ἣς ἂμα τῷ τιμᾶσθαι καὶ
τὴν ἴσχυν αὐξῆσει. Ὁρθότατα, ἔφη. Πεισόμεθα ἄρα, ἦν
δ' ἐγώ, ταῦτά γε Ομήρῳ. καὶ γὰρ ἡμεῖς ἐν τε θυσίαις καὶ
τοῖς τοιούτοις πᾶσι τοὺς ἀγαθούς, καθ' ὅσον ἀν ἀγαθοὶ^ν
φαίνωνται, καὶ ὑμνοῖς καὶ οἷς νῦν δὴ ἐλέγομεν τιμήσομεν,
E πρὸς δὲ τούτοις ἔδραις τε καὶ κρέασιν ἵδε πλείοις
δεπάεσσιν, ἵνα ἂμα τῷ τιμᾶν ἀσκῶμεν τοὺς ἀγαθοὺς
ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας. Κάλλιστα, ἔφη, λέγεις. Εἰεν.
τῶν δὲ δὴ ἀποθανόντων ἐπὶ στρατείας¹ ὃς ἀν εὐδοκιμήσας
τελευτήσῃ, ἄρ' οὐ πρῶτον μὲν φήσομεν τοῦ χρυσοῦ γένους
εἶναι; Πάντων γε μάλιστα. Ἀλλ' οὐ πεισόμεθα² Ήσιόδῳ,
ἐπειδάν τινες τοῦ τοιούτου γένους τελευτήσωσιν, ως ἄρα

469 | οἵ μὲν δαιμονες ἀγνοὶ ἐπιχθόνιοι τελέθουσιν,
ἐσθλοί, ἀλεξίκακοι, φύλακες μερόπων ἀνθρώπων;
Πεισόμεθα μὲν οὖν. Διαπυθόμενοι ἄρα τοῦ θεοῦ, πῶς
χρὴ τοὺς δαιμονίους τε καὶ θείους τιθέναι καὶ τίνι δια-
φόρῳ, οὕτω καὶ ταύτη θήσομεν ἢ ἀν ἐξηγῆται; Τί δ' οὐ
μέλλομεν; Καὶ τὸν λοιπὸν δὴ χρόνον, ως δαιμόνων, οὕτω
B θεραπεύσομέν² τε καὶ προσκυνήσομεν αὐτῶν τὰς θήκας;
ταύτα³ δὲ ταῦτα νομιοῦμεν, ὅταν τις γήρα⁴ ἢ τινι ἄλλῳ
τρόπῳ τελευτήσῃ τῶν ὅσοι ἀν διαφερόντως ἐν τῷ βίῳ
ἀγαθοὶ κριθῶσιν; Δίκαιον γοῦν, ἔφη.

Τί δέ; πρὸς τοὺς πολεμίους πῶς ποιήσουσιν ἡμῖν οἱ
στρατιῶται; Τὸ ποῖον δή; Πρῶτον μὲν ἀνδραποδισμοῦ

¹ στρατείας Π: στρατιᾶς Α.

² θεραπεύσομεν Π: θεραπεύσωμεν Α.

³ ταύτα ν: ταῦτα Α.

πέρι δοκεῖ δίκαιον "Ελληνας Ἐλληνίδας πόλεις ἀνδρα-
ποδίζεσθαι, ἢ μηδ' ἄλλη ἐπιτρέπειν κατὰ τὸ δυνατὸν καὶ
τοῦτο ἔθιζειν, τοῦ Ἐλληνικοῦ γένους φείδεσθαι, εὐλαβου-
μένους τὴν ὑπὸ τῶν βαρβάρων δουλείαν; "Ολω̄ καὶ παντὶ, C
ἔφη, διαφέρει τὸ φείδεσθαι. Μηδὲ "Ἐλληνα ἄρα δοῦλον
ἐκτῆσθαι μήτε αὐτοὺς τοῖς τε ἄλλοις Ἐλλησιν οὔτω
ξυμβουλεύειν; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη· μᾶλλον γ' ἀν οὖν
οὔτω πρὸς τοὺς βαρβάρους τρέποιντο, ἑαυτῶν δ' ἀπέχοιντο.
Τί δέ; σκυλεύειν, ἦν δ' ἐγώ, τοὺς τελευτίσαντας πλὴν
ὅπλων, ἐπειδὰν νικήσωσιν, ἢ καλῶς ἔχει; ἢ οὐ πρόφασιν
μὲν τοῖς δειλοῖς ἔχει μὴ πρὸς τὸν μαχόμενον ἴέναι, ὡς τι D
τῶν δεόντων δρῶντας, ὅταν περὶ τὸν τεθνεῶτα κυπτάζωσι,
πολλὰ δὲ ἥδη στρατόπεδα διὰ τὴν τοιαύτην ἀρπαγὴν
ἀπώλετο; Καὶ μάλα. Ἀνελεύθερον δὲ οὐ δοκεῖ καὶ φιλο-
χρήματον νεκρὸν συλᾶν, καὶ γυναικείας τε καὶ σμικρᾶς
διανοίας τὸ πολέμιον νομίζειν τὸ σῶμα τοῦ τεθνεῶτος
ἀποπταμένου τοῦ ἐχθροῦ, λελοιπότος δὲ ω̄ ἐπολέμει; ἢ
οἵει τι διάφορον δρᾶν τοὺς τοῦτο ποιοῦντας τῶν κυνῶν, αἱ E
τοῖς λίθοις, οἷς ἀν βληθῶσι, χαλεπαίνουσι, τοῦ βάλλοντος¹
οὐχ ἀπόμεναι; Οὐδὲ σμικρόν, ἔφη. Ἐατέον ἄρα τὰς
νεκροσυλίας καὶ τὰς τῶν ἀναιρέσεων διακωλύσεις; Ἐατέον
μέντοι, ἔφη, νὴ Δία.

XVI. Οὐδὲ μήν που πρὸς τὰ ἱερὰ τὰ ὄπλα οἴσομεν
ὡς ἀναθήσοντες, ἄλλως τε καὶ τὰ τῶν Ἐλλήνων, ἐάν τι
ἡμῖν μέλῃ τῆς πρὸς τοὺς | ἄλλους Ἐλληνας εύνοίας. 470
μᾶλλον δὲ καὶ φοβησόμεθα, μή τι μίασμα ἢ πρὸς ἱερὸν τὰ
τοιαῦτα ἀπὸ τῶν οἰκείων φέρειν, ἐὰν μή τι δὴ ὁ θεὸς ἄλλο
λέγῃ. Ὁρθότατα, ἔφη. Τί δέ; γῆς τε τμήσεως τῆς
Ἐλληνικῆς καὶ οἰκιῶν ἐμπρήσεως ποιῶν τί σοι δράσουσιν
οἱ στρατιῶται πρὸς τοὺς πολεμίους; Σοῦ, ἔφη, δόξαν
ἀποφαινομένου ἥδεως ἀν ἀκούσαιμι. Ἐμοὶ μὲν τοίνυν, ἢν
δ' ἐγώ, δοκεῖ τούτων μηδέτερα ποιεῖν, ἄλλὰ τὸν ἐπέτειον B

¹ βάλλοντος Π: βαλόντος υπος A. Cf. Arist. Rhet. III 4. 1406^b 34.

καρπὸν ἀφαιρεῖσθαι, καὶ ὡν ἔνεκα, βούλει σοι λέγω;
 Πάνυ γε. Φαίνεται μοι, ὥσπερ καὶ ὄνομάζεται δύο ταῦτα
 τὰ¹ ὄνόματα, πόλεμός τε καὶ στάσις, οὕτω καὶ εἶναι δύο,
 ὅντα ἐπὶ δυοῖν τινοῖν διαφοράν. λέγω δὲ τὰ δύο, τὸ μὲν
 οἰκεῖον καὶ ξυγγενές, τὸ δὲ ἀλλότριον καὶ ὄθνεῖον. ἐπὶ
 μὲν οὖν τῇ τοῦ οἰκείου ἔχθρᾳ στάσις κέκληται, ἐπὶ δὲ τῇ
 τοῦ ἀλλοτρίου πόλεμος. Καὶ οὐδέν γε, ἔφη, ἀπὸ τρόπου
 C λέγεις. "Ορα δὴ καὶ εἰ τόδε πρὸς τρόπου λέγω. φημὶ
 γὰρ τὸ μὲν Ἑλληνικὸν γένος αὐτῷ αὐτῷ οἰκεῖον εἶναι καὶ
 ξυγγενές, τῷ δὲ βαρβαρικῷ ὄθνεῖον τε καὶ ἀλλότριον.
 Καλῶς γε, ἔφη. "Ελληνας μὲν ἄρα βαρβάροις καὶ βαρ-
 βάρους "Ελλησι πολεμεῖν μαχομένους τε φήσομεν καὶ
 πολεμίους φύσει εἶναι, καὶ πόλεμον τὴν ἔχθραν ταύτην
 κλητέον. "Ελληνας δὲ"Ελλησιν, ὅταν τι τοιοῦτο δρῶσιν,
 φύσει μὲν φίλους εἶναι, νοσεῖν δ' ἐν τῷ τοιούτῳ τὴν
 D Ἑλλάδα καὶ στασιάζειν, καὶ στάσιν τὴν τοιαύτην ἔχθραν
 κλητέον. Ἐγὼ μέν, ἔφη, συγχωρῶ οὕτω νομίζειν. Σκόπει
 δή, εἴπον, ὅτι ἐν τῇ νῦν ὁμολογουμένῃ στάσει, ὅπου ἂν τι
 τοιοῦτον γένηται, καὶ διαστῆ πόλις, ἐὰν ἑκάτεροι ἑκατέρων
 τέμνωσιν ἀγροὺς καὶ οἰκίας ἐμπιμπρώσιν, ώς ἀλιτηριώδης
 τε δοκεῖ ἡ στάσις εἶναι καὶ οὐδέτεροι αὐτῶν φιλοπόλιδες·
 οὐ γὰρ ἂν ποτε ἐτόλμων τὴν τροφόν τε καὶ μητέρα
 κείρειν ἀλλὰ μέτριον εἶναι τοὺς καρποὺς ἀφαιρεῖσθαι
 E τοῖς κρατοῦσι τῶν κρατουμένων, καὶ διανοεῖσθαι ως διαλ-
 λαγησομένων καὶ οὐκ ἀεὶ πολεμησόντων. Πολὺ γάρ, ἔφη,
 ἡμερωτέρων αὕτη ἡ διάνοια ἐκείνης. Τί δὲ δή; ἔφην· ἦν
 σὺ πόλιν οἰκίζεις, οὐχ Ἑλληνὶς ἔσται; Δεῖ γ' αὐτήν, ἔφη.
 Οὐκοῦν καὶ ἀγραθοί τε καὶ ἥμεροι ἔσονται; Σφόδρα γε.
 'Αλλ' οὐ φιλέλληνες; οὐδὲ οἰκείαν τὴν Ἑλλάδα ἡγή-
 σονται, οὐδὲ κοινωνήσονται ὧνπερ οἱ ἄλλοι ιερῶν; Καὶ
 σφόδρα γε. Οὐκοῦν τὴν πρὸς τοὺς "Ελληνας διαφορὰν
 471 | ως οἰκείους στάσιν ἡγήσονται καὶ οὐδὲ ὄνομάσουσιν

¹ τὰ Ξ et corr. A²: om. A¹.

πόλεμον; Οὐ γάρ. Καὶ ὡς διαλλαγησόμενοι ἄρα διοίσουνται; Πάνυ μὲν οὖν. Εὔμενῶς δὴ σωφρονιοῦσιν, οὐκ ἐπὶ δουλείᾳ κολάζοντες οὐδ' ἐπ' ὀλέθρῳ, σωφρονιστὰς ὅντες, οὐ πολέμιοι. Οὕτως, ἔφη. Οὐδ' ἄρα τὴν Ἑλλάδα "Ἑλληνες ὅντες κεροῦσιν, οὐδὲ οἰκήσεις ἐμπρήσουσιν, οὐδὲ ὁμολογήσουσιν ἐν ἑκάστῃ πόλει πάντας ἔχθροὺς αὐτοῖς εἶναι, καὶ ἄνδρας καὶ γυναῖκας καὶ παιᾶς, ἀλλ' ὀλίγους ἀεὶ ἔχθροὺς τοὺς αἰτίους τῆς διαφορᾶς, καὶ διὰ ταῦτα B πάντα οὔτε τὴν γῆν ἐθελήσουσιν κείρειν αὐτῶν, ὡς φίλων τῶν πολλῶν, οὔτε οἰκίας ἀνατρέπειν, ἀλλὰ μέχρι τούτου ποιήσονται τὴν διαφοράν, μέχρι οὗ ἂν οἱ αἴτιοι ἀναγκασθῶσιν ὑπὸ τῶν ἀναιτίων ἀλγούντων δοῦναι δίκην. Ἐγὼ μέν, ἔφη, ὁμολογῶ οὕτω δεῖν πρὸς τοὺς ἐναντίους τοὺς ἡμετέρους πολίτας προσφέρεσθαι, πρὸς δὲ τοὺς βαρβάρους ὡς νῦν οἱ "Ἑλληνες πρὸς ἀλλήλους. Τιθῶμεν δὴ καὶ τοῦτον τὸν νόμον τοῦς φύλαξι, μήτε γῆν τέμνειν μήτε οἰκίας C ἐμπιμπράναι; Θῶμεν, ἔφη, καὶ ἔχειν γε καλῶς ταῦτα τε καὶ τὰ πρόσθεν.

XVII. Ἀλλὰ γάρ μοι δοκεῖ, ὡς Σώκρατες, ἐάν τις σοι τὰ τοιαῦτα ἐπιτρέπῃ λέγειν, οὐδέποτε μνησθήσεσθαι ὃ ἐν τῷ πρόσθεν παρωσάμενος πάντα ταῦτα εἴρηκας, τὸ ὡς δυνατὴ ἀὕτη ἡ πολιτεία γενέσθαι καὶ τίνα τρόπον ποτὲ δυνατή· ἐπεὶ ὅτι γε, εἰ γένοιτο, πάντ' ἀν εἴη ἀγαθὰ πόλει ἢ γένοιτο, καὶ ἡ σὺ παραλείπεις ἐγὼ λέγω¹, ὅτι καὶ τοὺς πολεμίους ἄριστ' ἀν μάχοιντο τῷ ἥκιστα ἀπολείπειν D ἀλλήλους, γιγνώσκοντές τε καὶ ἀνακαλοῦντες ταῦτα τὰ ὄνόματα ἑαυτούς, ἀδελφούς, πατέρας, ὑεῖς· εἰ δὲ καὶ τὸ θῆλυ συστρατεύοιτο, εἴτε καὶ ἐν τῇ αὐτῇ τάξει εἴτε καὶ ὅπισθεν ἐπιτεταγμένον, φόβων τε ἔνεκα τοῦς ἔχθροῖς καὶ εἴ ποτέ τις ἀνάγκη βοηθείας γένοιτο, οἶδ' ὅτι ταύτη πάντη ἄμαχοι ἀν εἴεν· καὶ οἴκοι γε² ἡ παραλείπεται ἀγαθά, ὅσα

¹ Sic cod.: καὶ ἐγὼ λέγω, <καὶ> ἡ σὺ παραλείπεις ὅτι olim nos.

² γε Ξ et corr. Α²; τε Α¹.

Ε ἀν εἴη αὐτοῖς, ὁρῶ· ἀλλ' ως ἐμοῦ ὅμολογοῦντος πάντα ταῦτα ὅτι εἴη ἄν, καὶ ἀλλα γε μυρία, εἰ γένοιτο ἡ πολιτεία αὕτη, μηκέτι πλείω περὶ αὐτῆς λέγε, ἀλλὰ τοῦτο αὐτὸ ἥδη πειρώμεθα ήμᾶς αὐτοὺς πείθειν, ως δυνατὸν καὶ ἡ δυνατόν,
 472 τὰ δὲ ἀλλα χαίρειν ἔῳδεν. | Ἐξαίφνης γε σύ, ἦν δὲ ἐγώ, ὥσπερ καταδρομὴν ἐποιήσω ἐπὶ τὸν λόγον μου, καὶ οὐ συγγιγνώσκεις στραγγευομένῳ¹. ἵσως γάρ οὐκ οἶσθα, ὅτι μόγις μοι τῷ δύο κύματε ἐκφυγόντι μὲν τὸ μέγιστον καὶ χαλεπώτατον τῆς τρικυμίας ἐπάγεις, δὲ ἐπειδὴν ἴδης τε καὶ ἀκούσης, πάνυ συγγνώμην ἔχεις, ὅτι εἰκότως ἄρα ὥκνουν τε καὶ ἐδεδοίκη οὕτω παράδοξον λέγειν λόγον τε καὶ ἐπιχειρεῖν διασκοπεῖν. "Οσῳ ἄν, ἔφη, τοιαῦτα πλείω
 Β λέγῃς, ἥπτον ἀφεθήσει ὑφ' ήμῶν πρὸς τὸ μὴ εἰπεῖν, πῇ δυνατὴ γίγνεσθαι αὕτη ἡ πολιτεία. ἀλλὰ λέγε καὶ μὴ διάτριβε. Οὐκοῦν, ἦν δὲ ἐγώ, πρῶτον μὲν τόδε χρὴ ἀναμνησθῆναι, ὅτι ήμεν ζητοῦντες δικαιοσύνην οἶον ἐστι καὶ ἀδικίαν δεῦρο ἥκομεν. Χρή· ἀλλὰ τί τοῦτο; ἔφη. Οὐδέν· ἀλλ' ἐὰν εὔρωμεν οἶον ἐστι δικαιοσύνη, ἄρα καὶ ἄνδρα τὸν δίκαιον ἀξιώσομεν μηδὲν δεῖν αὐτῆς ἐκείνης διαφέρειν,
 Σ ἀλλὰ πανταχῷ τοιοῦτον εἶναι, οἷον δικαιοσύνη ἐστίν; ἢ ἀγαπήσομεν, ἐὰν ὅ τι ἐγγύτατα αὐτῆς ἡ καὶ πλεῖστα τῶν ἀλλων ἐκείνης μετέχῃ; Οὔτως, ἔφη, ἀγαπήσομεν. Παραδείγματος ἄρα ἔνεκα, ἦν δὲ ἐγώ, ἐζητοῦμεν αὐτό τε δικαιοσύνην οἶον ἐστι, καὶ ἄνδρα τὸν τελέως δίκαιον, εἰ γένοιτο, καὶ οἶος ἄν εἴη γενόμενος, καὶ ἀδικίαν αὖ καὶ τὸν ἀδικώτατον, ἵνα εἰς ἐκείνους ἀποβλέποντες, οἵοι ἄν ήμῶν φαίνωνται εὐδαιμονίας τε πέρι καὶ τοῦ ἐναντίου, ἀναγκαζώ-
 Δ μεθα καὶ περὶ ήμῶν αὐτῶν ὅμολογεῖν, δις ἄν ἐκείνοις ὅ τι ὅμοιότατος ἡ, τὴν ἐκείνοις² μοῦραν ὅμοιοτάτην ἔξειν, ἀλλ' οὐ τούτου ἔνεκα, ἵν' ἀποδείξωμεν ως δυνατὰ ταῦτα γίγνεσθαι. Τοῦτο μέν, ἔφη, ἀληθὲς λέγεις. Οὕτι ἄν οὖν

¹ στραγγευομένῳ corr. F : στρατευομένῳ A.

² ἐκείνοις Ξ q: ἐκείνης A.

ἡττόν τι ἀγαθὸν ζωγράφον εἶναι, ὃς ἀν γράψας παράδειγμα, οἷος¹ ἀν εἴη ὁ καύλιστος ἄνθρωπος, καὶ πάντα εἰς τὸ γράμμα ἵκανῶς ἀποδοὺς μὴ ἔχη ἀποδεῖξαι, ώς καὶ δυνατὸν γενέσθαι τοιοῦτον ἄνδρα; Μὰ Δί' οὐκ ἔγωγ', ἔφη. Τί οὖν; οὐ καὶ ἡμεῖς, φαμέν, παράδειγμα ἐποιοῦμεν λόγῳ Ε ἀγαθῆς πόλεως; Πάνυ γε. Ἡττόν τι οὖν οἵει ἡμᾶς εὖ λέγειν τούτου ἔνεκα, ἐὰν μὴ ἔχωμεν ἀποδεῖξαι, ώς δυνατὸν οὕτω πόλιν οἰκήσαι ώς ἐλέγετο; Οὐ δῆτα, ἔφη. Τὸ μὲν τοίνυν ἀληθές, ήν δὲ ἔγώ, οὕτω· εἰ δὲ δὴ καὶ τοῦτο προθυμηθῆναι δεῖ σὴν χάριν, ἀποδεῖξαι, πῆ μάλιστα καὶ κατὰ τί δυνατώτατ' ἀν εἴη, πάλιν μοι πρὸς τὴν τοιαύτην ἀπόδειξιν τὰ αὐτὰ διομολόγησαι. Τὰ ποῖα; Ἀρ' οἶόν τέ τι | πραχθῆναι ώς λέγεται, ἢ φύσιν ἔχει πρᾶξιν λέξεως ἥττου 473 ἀληθείας ἐφάπτεσθαι, καν εἰ μή τῷ δοκεῖ; ἀλλὰ σὺ πότερον δύολογεῖς οὕτως ἢ οὐ; Όμολογῷ, ἔφη. Τοῦτο μὲν δὴ μὴ ἀνάγκαζε με, οἷα τῷ λόγῳ διήλθομεν, τοιαῦτα παντάπασι καὶ τῷ ἔργῳ δεῦν γιγνόμενα ἀποφαίνειν· ἀλλ', ἐὰν οἱοί τε γενώμεθα εὑρεῦν, ώς ἀν ἐγγύτατα τῶν εἰρημένων πόλισ οἰκήσειν, φάναι ἡμᾶς ἔξηντηκέναι, ώς δυνατὰ ταῦτα γίγνεσθαι, ἢ σὺ ἐπιτάπτεις. ἢ οὐκ ἀγαπήσεις τούτων Β τυγχάνων; ἔγὼ μὲν γὰρ ἀν ἀγαπόην. Καὶ γὰρ ἔγώ, ἔφη.

XVIII. Τὸ δὲ δὴ μετὰ τοῦτο, ώς ἔοικε, πειρώμεθα ζητεῦν τε καὶ ἀποδεικνύναι, τί ποτε νῦν κακῶς ἐν ταῖς πόλεσι πράττεται, δι' ὃ οὐχ οὕτως οἰκοῦνται, καὶ τίνος ἀν σμικροτάτου μεταβαλόντος ἔλθοι εἰς τοῦτον τὸν τρόπον τῆς πολιτείας πόλις, μάλιστα μὲν ἐνός, εἰ δὲ μή, δυοῦν, εἰ δὲ μή, ὅ τι διτυγίστων τὸν ἀριθμὸν καὶ σμικροτάτων τὴν δύναμιν. Παντάπασι μὲν οὖν, ἔφη. Ἐνδος μὲν τοίνυν, ἢν δὲ ἔγώ, μεταβαλόντος δοκοῦμέν μοι ἔχειν δεῖξαι ὅτι μεταπέσοι ἄν, οὐ μέντοι σμικροῦ γε οὐδὲ ῥᾳδίου, δυνατοῦ δέ. Τίνος; ἔφη. Ἐπ' αὐτὸ δῆ, ἢν δὲ ἔγώ, εἴμι, ὃ τῷ μεγίστῳ

¹ οἷος γ: οἶον Λ.

προσηγκάζομεν¹ κύματι· εἰρήσεται δ' οὖν, εἰ καὶ μέλλει γέλωτί τε ἀτεχνῶς² ὥσπερ κῦμα ἐκγελῶν καὶ ἀδοξίᾳ κατακλύσειν. σκόπει δὲ ὁ μέλλω λέγειν. Λέγε, ἔφη. Ἐὰν μή, ἦν δ' ἐγώ, ἢ οἱ φιλόσοφοι βασιλεύσωσιν ἐν ταῖς Δ πόλεσιν, ἢ οἱ βασιλῆς τε νῦν λεγόμενοι καὶ δυνάσται φιλοσοφίσωσι γυησίως τε καὶ ἴκανῶς, καὶ τοῦτο εἰς ταῦτὸν ξυμπέσῃ, δύναμίς τε πολιτικὴ καὶ φιλοσοφία, τῶν δὲ νῦν πορευομένων χωρὶς ἐφ' ἑκάτερον αἱ πολλαὶ φύσεις ἐξ ἀνάγκης ἀποκλεισθῶσιν, οὐκ ἔστι κακῶν παῦλα, ὡς φίλε Γλαύκων, ταῖς πόλεσι, δοκῶ δ' οὐδὲ τῷ ἀνθρωπίνῳ γένει, Ε οὐδὲ αὕτη ἡ πολιτεία μή ποτε πρότερον φυῇ τε εἰς τὸ δυνατὸν καὶ φῶς ηλίου ἵδη, ἦν νῦν λόγῳ διεληλύθαμεν. ἀλλὰ τοῦτο ἔστιν, ὃ ἐμοὶ πάλαι ὅκνον ἐντίθησι λέγειν, ὅρῶντι ως πολὺ παρὰ δόξαν ρηθήσεται. χαλεπὸν γάρ ιδεῖν, ὅτι οὐκ ἀν ἀλλῃ³ τις εὑδαιμονήσειεν οὔτε ιδίᾳ οὔτε δημοσίᾳ. καὶ ὅς, Ὡ Σώκρατες, ἔφη, τοιοῦτον ἐκβέβληκας ρῆμά τε καὶ λόγον, ὃν εἰπὼν ἥγον ἐπὶ σὲ πάνυ πολλούς τε 474 καὶ οὐ φαύλους νῦν οὕτως οἶνον φίγαντας τὰ ίμάτια | γυμνοὺς λαβόντας ὅ τι ἐκάστῳ παρέτυχεν ὅπλον, θεῦν διατεταμένους ως θαυμάσια ἐργασομένους. οὓς εἰ μὴ ἀμυνεῖ τῷ λόγῳ καὶ ἐκφεύξει, τῷ δύντι τωθαζόμενος δώσεις δίκην. Οὐκοῦν σύ μοι, ἦν δ' ἐγώ, τούτων αἴτιος; Καλῶς γ', ἔφη, ἐγώ ποιῶν. ἀλλά τοί σε οὐ προδώσω, ἀλλ' ἀμυνῶ οἵς δύναμαι· δύναμαι δὲ εὐνοίᾳ τε καὶ τῷ παρακελεύεσθαι, καὶ Β ἵσως ἀν ἀλλού του ἐμμελέστερόν σοι ἀποκρινοίμην. ἀλλ' ως ἔχων τοιοῦτον βοηθὸν πειρῶ τοῖς ἀπιστοῦσιν ἐνδείξασθαι, ὅτι ἔχει ἢ σὺ λέγεις. Πειρατέον, ἦν δ' ἐγώ, ἐπειδὴ καὶ σὺ οὕτω μεγάλην ξυμμαχίαν παρέχει. ἀναγκαῖον οὖν μοι δοκεῖ, εἰ μέλλομέν πη ἐκφεύξεσθαι οὓς λέγεις, διορίσασθαι πρὸς αὐτοὺς τοὺς φιλοσόφους τίνας λέγοντες τολμῶμεν φάναι δεῖν ἄρχειν, ἵνα διαδήλων γενομένων

¹ προσηγκάζομεν F v: προεικάζομεν A.

² ἀτεχνῶς—ἐκγελῶν, quae praebent codd., nescio an Platonis ab iudicanda sint.

³ ἀλλῃ q: ἀλλῃ A.

δύνηται τις ἀμύνεσθαι, ἐνδεικνύμενος ὅτι τοῦ μὲν προσήκει φύσει ἄπτεσθαι τε φιλοσοφίας ἡγεμονεύειν τ' ἐν C πόλει, τοῦ δ' ἄλλοις μήτε ἄπτεσθαι ἀκολουθεῖν τε τῷ ἡγουμένῳ. "Ωρα ἀν εἴη, ἔφη, ὁρίζεσθαι. "Ιθι δή, ἀκολούθησόν μοι τῇδε, ἐὰν αὐτὸ ἀμῆ γέ πη ἵκανως ἐξηγησώμεθα. "Ἄγε, ἔφη. 'Αναμιμνήσκειν οὖν σε, ἦν δ' ἐγώ, δεήσει, ἷ μέμνησται ὅτι δὲν ἀν φῶμεν φιλεῦν τι, δεῖ φανῆναι αὐτόν, ἐὰν ὄρθως λέγηται, οὐ τὸ μὲν φιλοῦντα ἐκείνου, τὸ δὲ μή, ἀλλὰ πᾶν στέργοντα;

XIX. 'Αναμιμνήσκειν, ἔφη, ως ἔοικεν, δεῖ· οὐ γὰρ πάνυ γε ἐννοῶ. "Αλλω, εἶπον, ἔπρεπεν, ὥ Γλαύκων, D λέγειν ἂ λέγεις· ἀνδρὶ δ' ἐρωτικῷ οὐ πρέπει ἀμιημονεῦν, ὅτι πάντες οἱ ἐν ὥρᾳ τὸν φιλόπαιδα καὶ ἐρωτικὸν ἀμῆ γέ πη δάκνουσί τε καὶ κινοῦσι, δοκοῦντες ἄξιοι εἶναι ἐπιμελείας τε καὶ τοῦ ἀσπάζεσθαι. ἷ οὐχ οὕτω ποιεῖτε πρὸς τοὺς καλούς; ὁ μέν, ὅτι σιμός, ἐπίχαρις κληθεὶς ἐπαινεθήσεται ὑφ' ὑμῶν, τοῦ δὲ τὸ γρυπὸν βασιλικόν φατε εἶναι, τὸν δὲ δὴ διὰ μέσου τούτων ἐμμετρώτατα ἔχειν, μέλανας δὲ ἀνδρικοὺς ἰδεῖν, λευκοὺς δὲ θεῶν παῖδας εἶναι. E μελιχλώρους¹ δὲ καὶ τούνομα οἵει τινὸς ἄλλου ποίημα εἶναι ἷ ἐραστοῦ ὑποκοριζομένου τε καὶ εὐχερῶς φέροντος τὴν ὡχρότητα, ἐὰν ἐπὶ ὥρᾳ ἦ; καὶ ἐνὶ λόγῳ πάσας προφάσεις προφασίζεσθέ τε | καὶ πάσας φωνὰς ἀφίετε, 475 ὥστε μηδένα ἀποβάλλειν τῶν ἀνθούντων ἐν ὥρᾳ. Εἰ βούλει, ἔφη, ἐπ' ἐμοῦ λέγειν περὶ τῶν ἐρωτικῶν ὅτι οὕτω ποιοῦσι, συγχωρῶ τοῦ λόγου χάριν. Τί δέ; ἷν δ' ἐγώ· τοὺς φιλοίνους οὐ τὰ αὐτὰ ταῦτα ποιοῦντας ὅρᾶς, πάντα οἷον ἐπὶ πάσης προφάσεως ἀσπαζομένους; Καὶ μάλα. Καὶ μὴν φιλοτίμους γε, ως ἐγῷμαι, καθορᾶς, ὅτι, ἀν μὴ στρατηγῆσαι δύνωνται, τριττυαρχοῦσιν, καν μὴ ὑπὸ μειζόνων καὶ σεμνοτέρων τιμᾶσθαι, ὑπὸ σμικροτέρων καὶ B φαυλοτέρων τιμώμενοι ἀγαπῶσιν, ως ὅλως τιμῆς ἐπιθυμηταὶ

¹ μελιχλώρους γρ Λ² in marg.: μελαγχλώρους Λ¹.

δύντες. Κομιδῆ μὲν οὖν. Τοῦτο δὴ φάθι ἡ μή· ἀρα δν ἄν τινος ἐπιθυμητικὸν λέγωμεν, παντὸς τοῦ εἴδους τούτου φήσομεν ἐπιθυμεῖν, ἡ τοῦ μέν, τοῦ δὲ οὐ; Παντός, ἔφη. Οὐκοῦν καὶ τὸν φιλόσοφον σοφίας φήσομεν ἐπιθυμητὴν εἶναι, οὐ τῆς μέν, τῆς δ' οὐ, ἀλλὰ πάσης; Ἀληθῆ. Τὸν
C ἄρα περὶ τὰ μαθήματα δυσχεραίνοντα, ἀλλως τε καὶ νέον δύντα καὶ μήπω λόγον ἔχοντα τί τε χρηστὸν καὶ μή, οὐ φήσομεν φιλομαθῆ οὐδὲ φιλόσοφον εἶναι, ὥσπερ τὸν περὶ τὰ σιτία δυσχερῆ οὔτε πεινῆν φαμὲν οὕτ' ἐπιθυμεῖν σιτίων, οὐδὲ φιλόσιτον ἀλλὰ κακόσιτον εἶναι. Καὶ ὅρθως γε φήσομεν. Τὸν δὲ δὴ εὐχερῶς ἐθέλοντα παντὸς μαθήματος γενέεσθαι καὶ ἀσμένως ἐπὶ τὸ μανθάνειν ίόντα καὶ ἀπλήστως ἔχοντα, τοῦτον δ' ἐν δίκῃ φήσομεν φιλόσοφον. ἢ γάρ;
D καὶ ὁ Γλαύκων ἔφη, Πολλοὶ ἄρα καὶ ἄτοποι ἔσονται σοι τοιοῦτοι. οὗ τε γὰρ φιλοθεάμονες πάντες ἔμοιγε δοκοῦσι τῷ καταμανθάνειν χαίροντες τοιοῦτοι εἶναι, οὗ τε φιλήκοοι ἄτοπώτατοι τινές εἰσιν ὡς γ' ἐν φιλοσόφοις τιθέναι, οἱ πρὸς μὲν λόγους καὶ τοιαύτην διατριβὴν ἔκοντες οὐκ ἄν ἐθέλοιεν ἐλθεῖν, ὥσπερ δὲ ἀπομεισθωκότες τὰ ὡτα ἐπακοῦσαι πάντων χορῶν περιθέουσι τοῖς Διονυσίοις, οὔτε τῶν κατὰ πόλεις οὔτε τῶν κατὰ κώμας ἀπολειπόμενοι.
E τούτους οὖν πάντας καὶ ἄλλους τοιούτων τινῶν μαθητικοὺς καὶ τοὺς τῶν τεχνυδρίων φιλοσόφους φήσομεν; Οὐδαμῶς, εἰπον, ἀλλ' ὄμοίους μὲν φιλοσόφους.

XX. Τοὺς δὲ ἀληθινούς, ἔφη, τίνας λέγεις; Τοὺς τῆς ἀληθείας, ἦν δ' ἐγώ, φιλοθεάμονας. Καὶ τοῦτο μέν γ', ἔφη, ὅρθως· ἀλλὰ πῶς αὐτὸ λέγεις; Οὐδαμῶς, ἦν δ' ἐγώ, ἥραδίως πρός γε ἄλλον· σὲ δὲ οἷμαι ὄμολογήσειν μοι τὸ τοιόνδε. Τὸ ποῖον; Ἐπειδὴ ἐστιν ἐναντίον καλὸν αἰσχρῷ,
476 δύο αὐτῷ εἶναι. Πῶς δ' οὐ; Οὐκοῦν ἐπειδὴ δύο, καὶ ἐν ἑκάτερον; Καὶ τοῦτο. Καὶ περὶ δικαίου καὶ ἀδίκου καὶ ἀγαθοῦ καὶ κακοῦ καὶ πάντων τῶν εἰδῶν πέρι ὁ αὐτὸς λόγος, αὐτὸ μὲν ἐν ἔκαστον εἶναι, τῇ δὲ τῶν πράξεων καὶ

σωμάτων καὶ ἀλλήλων¹ κοινωνίᾳ πανταχοῦ φαίνεται ζόμενα πολλὰ φαίνεσθαι ἔκαστον. Ὁρθῶς, ἔφη, λέγεις. Ταύτη τοίνυν, ἦν δὲ ἐγώ, διαιρῶ, χωρὶς μὲν οὓς νῦν δὴ ἔλεγες φιλοθεάμονάς τε καὶ φιλοτέχνους καὶ πρακτικούς, καὶ χωρὶς αὖ περὶ ᾧν ὁ λόγος, οὓς μόνους ἄν τις ὥρθως **B** προσείποι φιλοσόφους. Πῶς, ἔφη, λέγεις; Οἱ μέν που², ἦν δὲ ἐγώ, φιλήκοοι καὶ φιλοθεάμονες τάς τε καλὰς φωνὰς ἀσπάζονται καὶ χρόας καὶ σχήματα καὶ πάντα τὰ ἐκ τῶν τοιούτων δημιουργούμενα, αὐτοῦ δὲ τοῦ καλοῦ ἀδύνατος αὐτῷν ἡ διάνοια τὴν φύσιν ἰδεῖν τε καὶ ἀσπάσασθαι. "Εχει γὰρ οὖν δὴ, ἔφη, οὕτως. Οἱ δὲ δὴ ἐπ' αὐτὸ τὸ καλὸν δυνατοὶ ἴέναι τε καὶ ὅραν καθ' αὐτὸ ἄρα οὐ σπάνιοι ἄν εἰεν; Καὶ μάλα. Ὁ οὖν καλὰ μὲν πράγματα νομίζων, **C** αὐτὸ δὲ κάλλος μήτε νομίζων μήτε, ἄν τις ἥγηται ἐπὶ τὴν γνῶσιν αὐτοῦ, δυνάμενος ἐπεσθαι, ὅναρ ἢ ὑπαρ δοκεῖ σοι ζῆν; σκόπει δέ. τὸ δινειρώττειν ἄρα οὐ τόδε ἐστίν, ἐάν τε ἐν ὑπνῳ τις ἐάν τ' ἐγρηγορῶς τὸ ὅμοιόν τῳ μὴ ὅμοιον ἀλλ' αὐτὸ ἥγηται εἶναι φῶς ἔοικεν; Ἐγὼ γοῦν ἄν, ἢ δ' ὅς, φαίην δινειρώττειν τὸν τοιοῦτον. Τί δέ; ὁ τάνατία τούτων ἥγούμενός τέ τι αὐτὸ καλὸν καὶ δυνάμενος καθορᾶν **D** καὶ αὐτὸ καὶ τὰ ἐκείνου μετέχοντα, καὶ οὕτε τὰ μετέχοντα αὐτὸ οὕτε αὐτὸ τὰ μετέχοντα ἥγούμενος, ὑπαρ ἢ ὅναρ αὖ καὶ οὗτος δοκεῖ σοι ζῆν; Καὶ μάλα, ἔφη, ὑπαρ. Οὐκοῦν τούτου μὲν τὴν διάνοιαν ὡς γιγνώσκοντος γνώμην ἄν ὥρθως φαῖμεν εἶναι, τοῦ δὲ δόξαν ὡς δοξάζοντος; Πάνυ μὲν οὖν. Τί οὖν, ἐάν ἡμῖν χαλεπαίνη οὕτος, ὃν φαμεν δοξάζειν ἀλλ' οὐ γιγνώσκειν, καὶ ἀμφισβητή ὡς οὐκ ἀληθῆ λέγομεν; ἔξομέν τι παραμυθεῖσθαι αὐτὸν καὶ **E** πείθειν ἡρέμα, ἐπικρυπτόμενοι ὅτι οὐχ ὑγιαίνει; Δεῖ γέ τοι δὴ, ἔφη. "Ιθι δὴ, σκόπει τί ἐροῦμεν πρὸς αὐτόν. ἢ βούλει ὡδε πυνθανώμεθα παρ' αὐτοῦ, λέγοιτες, ὡς εἴ τι οἰδεῖν, οὐδεὶς αὐτῷ φθόνος, ἀλλ' ἀσμενοι ἀντίδοιμεν εἰδότα

¹ ἀλλήλων codd.: ἀλλῃ ἀλλων Badham.

² που II: ποι Α.

τι. ἀλλ' ἡμῖν εἰπὲ τόδε· ὁ γιγνώσκων γιγνώσκει τὶ ἡ
οὐδέν; σὺ οὖν μοι ὑπὲρ ἐκείνου ἀποκρίνου. Ἀποκρινοῦμαι,
ἔφη, δτι γιγνώσκει τί. Πότερον δὸν ἢ οὐκ ὅν; "Ον· πῶς
477 γὰρ | ἀν μὴ ὅν γέ τι γνωσθείη; 'Ικανῶς οὖν τοῦτο ἔχομεν,
καν εἴ πλεοναχῇ σκοποῦμεν, δτι τὸ μὲν παντελῶς δὸν
παντελῶς γνωστόν, μὴ δὸν δὲ μηδαμῇ πάντη ἄγνωστον;
'Ικανώτατα. Εἰεν· εἴ δὲ δή τι οὕτως ἔχει ώς εἶναι τε καὶ
μὴ εἶναι, οὐ μεταξὺ ἀν κέοιτο τοῦ εἰλικρινῶς ὅντος καὶ τοῦ
αὐ μηδαμῇ ὅντος; Μεταξύ. Οὔκον εἰ¹ ἐπὶ μὲν τῷ ὅντι
γνῶσις ἥν, ἀγνωσία δὲ ἐξ ἀνάγκης ἐπὶ μὴ ὅντι, ἐπὶ τῷ
B μεταξὺ τούτῳ μεταξύ τι καὶ ζητητέον ἀγνοίας τε καὶ
ἐπιστήμης, εἴ τι τυγχάνει δὸν τοιούτον; Πάνυ μὲν οὖν.
'Αρ' οὖν λέγομέν τι δόξαν εἶναι; Πῶς γὰρ οὐ; Πότερον
ἄλλην δύναμιν ἐπιστήμης ἢ τὴν αὐτήν; "Αλλην. 'Ἐπ'
ἄλλῳ ἄρα τέτακται δόξα καὶ ἐπ' ἄλλῳ ἐπιστήμῃ, κατ'
αὐτὴν τὴν² δύναμιν ἐκατέρα τὴν αὐτῆς. Οὔτω. Οὔκον
ἐπιστήμη μὲν ἐπὶ τῷ ὅντι πέφυκε, γνῶναι, ώς ἔστι τὸ δὸν;
μᾶλλον δὲ ὡδέ μοι δοκεῖ πρότερον ἀναγκαῖον εἶναι
διελέσθαι. Πῶς;

C XXI. Φήσομεν δυνάμεις εἶναι γένος τι τῶν ὅντων,
αἷς δὴ καὶ ἡμεῖς δυνάμεθα ἢ δυνάμεθα, καὶ ἄλλο πᾶν ὃ τί
περ ἀν δύνηται; οἷον λέγω δψιν καὶ ἀκοὴν τῶν δυνάμεων
εἶναι, εἴ ἄρα μανθάνεις δὲ βούλομαι λέγειν τὸ εἶδος. 'Αλλὰ
μανθάνω, ἔφη. "Ακουσον δὴ ὃ μοι φαίνεται περὶ αὐτῶν.
δυνάμεως γὰρ ἐγὼ οὔτε τινὰ χρόαν ὅρῳ οὔτε σχῆμα οὔτε
τι τῶν τοιούτων, οἷον καὶ ἄλλων πολλῶν, πρὸς ἢ
ἀποβλέπων ἔντα διορίζομαι παρ' ἐμαυτῷ τὰ μὲν ἄλλα
D εἶναι, τὰ δὲ ἄλλα· δυνάμεως δὲ εἰς ἐκεῖνο μόνον βλέπω,
ἐφ' ϕ τε ἔστι καὶ δὲ ἀπεργάζεται, καὶ ταύτη ἐκάστην
αὐτῶν δύναμιν ἐκάλεσα, καὶ τὴν μὲν ἐπὶ τῷ αὐτῷ
τεταγμένην καὶ τὸ αὐτὸ ἀπεργαζομένην τὴν αὐτὴν καλῶ,
τὴν δὲ ἐπὶ ἑτέρῳ καὶ ἐτερον ἀπεργαζομένην ἄλλην. τί δὲ

¹ εἰ q: om. A.² αὐτὴν τὴν C. Schmidt: τὴν αὐτὴν A.

σύ; πῶς ποιεῖς; Οὔτως, ἔφη. Δεῦρο δὴ πάλιν, ἦν δ' ἐγώ, ὡς ἄριστε. ἐπιστήμην πότερον δύναμιν τινα φῆσ εἶναι αὐτήν, ἢ εἰς τί γένος τίθησ; Εἰς τοῦτο, ἔφη, πασῶν Ε γε δυνάμεων ἐρρωμενεστάτην. Τί δέ; δόξαν εἰς δύναμιν ἢ εἰς ἄλλο εἶδος οἴσομεν; Οὐδαμῶς, ἔφη· φὶ γὰρ δοξάζειν δυνάμεθα, οὐκ ἄλλο τι ἢ δόξα ἐστίν. Ἀλλὰ μὲν δὴ δλίγον γε πρότερον ὡμολόγεις μὴ τὸ αὐτὸν εἶναι ἐπιστήμην τε καὶ δόξαν. Πῶς γὰρ ἀν, ἔφη, τό γε ἀναμάρτητον τῷ μὴ ἀναμαρτήτῳ ταῦτον ποτέ τις νοῦν ἔχων τιθείη; Καλῶς, ἦν δ' ἐγώ, καὶ δῆλον, ὅτι ἑτερον ἐπιστήμης δόξα ὁμολογεῖ- 478 ται ἥμιν. "Ἐτερον. Ἐφ' ἑτέρῳ ἄρα ἑτερόν τι δυναμένη ἐκατέρα αὐτῶν πέφυκεν. Ἀνάγκη. ἐπιστήμη μέν γέ που ἐπὶ τῷ ὄντι, τὸ ὃν γνῶναι ως ἔχει; Ναί. Δόξα δέ, φαμέν, δοξάζει¹; Ναί. Ἡ ταῦτον, ὅπερ ἐπιστήμη γιγνώσκει; καὶ ἔσται γνωστόν τε καὶ δοξαστὸν τὸ αὐτό; ἢ ἀδύνατον; Ἀδύνατον, ἔφη, ἐκ τῶν ὡμολογημένων, εἴπερ ἐπ' ἄλλω ἄλλῃ δύναμις πέφυκεν, δυνάμεις δὲ ἀμφότεραι ἐστον, δόξα τε καὶ ἐπιστήμη, ἄλλη δὲ ἐκατέρα, ως φαμέν. Β ἐκ τούτων δὴ οὐκ ἐγχωρεῖ γνωστὸν καὶ δοξαστὸν ταῦτον εἶναι. Οὐκοῦν εὶ τὸ ὃν γνωστόν, ἄλλο τι ἀν δοξαστὸν ἢ τὸ ὃν εἴη; "Άλλο. Ἄρ' οὖν τὸ μὴ ὃν δοξάζει; ἢ ἀδύνατον καὶ δοξάσαι τὸ μὴ ὃν; ἐννόει δέ. οὐχ ὁ δοξάζων ἐπὶ τὶ φέρει τὴν δόξαν; ἢ οἷόν τε αὐτὸν δοξάζειν μέν, δοξάζειν δὲ μηδέν; Ἀδύνατον. Ἄλλ' ἔν γέ τι δοξάζει ὁ δοξάζων; Ναί. Ἀλλὰ μὴν μὴ ὃν γε οὐχ ἔν τι, ἄλλὰ μηδὲν ὄρθότατ' ἀν προσαγορεύοιτο. Πάνυ γε. Μὴ ὄντι μὴν ἄγνοιαν ἐξ C ἀνάγκης ἀπέδομεν, ὄντι δὲ γνῶσιν. Ὁρθῶς, ἔφη. Οὐκ ἄρα ὃν οὐδὲ μὴ ὃν δοξάζει. Οὐ γάρ. Οὕτε ἄρα ἄγνοια οὕτε γνῶσις δόξα ἀν εἴη. Οὐκ ἔοικεν. Ἄρ' οὖν ἐκτὸς τούτων ἐστίν, ὑπερβαίνουσα ἢ γνῶσιν σαφηνείᾳ ἢ ἄγνοιαν ἀσαφείᾳ; Οὐδέτερα. Ἄλλ' ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, γνώσεως μέν σοι φαίνεται δόξα σκοτωδέστερον, ἀγνοίας δὲ φαιότερον; Καὶ πολύ γε, ἔφη. Ἐντὸς δ' ἀμφοῦ κεῖται; Ναί. D

¹ δοξάζει nos: δοξάζειν Λ.

Μεταξὺ ἄρα ἀν εἴη τούτοιν δόξα. Κομιδῆ μὲν οὖν. Οὐκοῦν ἔφαμεν ἐν τοῖς πρόσθεν, εἴ τι φανείη οἶν ἄμα ὅν τε καὶ μὴ ὅν, τὸ τοιοῦτον μεταξὺ κεῖσθαι τοῦ εἰλικρινῶς ὅντος τε καὶ τοῦ πάντως μὴ ὅντος, καὶ οὕτε ἐπιστήμην οὔτε ἀγνοίαν ἐπ' αὐτῷ ἔσεσθαι, ἀλλὰ τὸ μεταξὺ αὐτοῦ φανέν ἀγνοίας καὶ ἐπιστήμης; Ὁρθῶς. Νῦν δέ γε πέφανται μεταξὺ τούτοιν δὲ δὴ καλοῦμεν δόξαν. Πέφανται.

E ΧΧΙΙ. Ἐκεῖνο δὴ λείποιτ' ἀν ήμīν εὑρεῖν, ὡς ἔοικε, τὸ ἀμφοτέρων μετέχον, τοῦ εἶναι τε καὶ μὴ εἶναι, καὶ οὐδέτερον εἰλικρινὲς ὥρθῶς ἀν προσαγορευόμενον, ἵνα ἐὰν φανῇ, δοξαστὸν αὐτὸν εἶναι ἐν δίκῃ προσαγορεύωμεν, τοῖς μὲν ἄκροις τὰ ἄκρα, τοῖς δὲ μεταξὺ τὰ μεταξὺ ἀποδιδόντες. ἢ οὐχ οὕτως; Οὕτω. Τούτων δὴ ὑποκειμένων λεγέτω 479 μοι, φήσω, καὶ ἀποκρινέσθω | ὁ χρηστός, δις αὐτὸν μὲν καλὸν καὶ ἰδέαν τινὰ αὐτοῦ κάλλους μηδεμίαν ἡγεῖται ἀεὶ¹ κατὰ ταῦτὰ ώσαύτως ἔχουσαν, πολλὰ δὲ τὰ καλὰ νομίζει, ἐκεῖνος δι φιλοθεάμων καὶ οὐδαμῆ ἀνεχόμενος, ἀν τις ἐν τῷ καλὸν φῆ εἶναι καὶ δίκαιον, καὶ τἄλλα οὕτω. τούτων γὰρ δή, ὡς ἄριστε, φήσομεν, τῶν πολλῶν καλῶν μῶν τι ἔστιν, δι οὐκ αἰσχρὸν φανήσεται; καὶ τῶν δικαίων δι οὐκ ἄδικον; καὶ τῶν ὄσιων, δι οὐκ ἀνόσιον; Οὐκ, ἀλλ' ἀνάγκη, ἔφη, Β καὶ καλά πως αὐτὰ καὶ αἰσχρὰ φανῆναι, καὶ ὄσα ἀλλα ἐρωτᾶς. Τί δέ; τὰ πολλὰ διπλάσια ἥττόν τι ημίσεα, ἢ διπλάσια φαίνεται; Οὐδέν. Καὶ μεγάλα δὴ καὶ σμικρὰ καὶ κοῦφα καὶ βαρέα μή τι μᾶλλον, ἀλλ' αὐτὸν φήσωμεν, ταῦτα προσρηθήσεται, ἢ τάναντία; Οὐκ, ἀλλ' ἀεὶ, ἔφη, ἔκαστον ἀμφοτέρων ἔξεται. Πότερον οὖν ἔστι μᾶλλον ἢ οὐκ ἔστιν ἔκαστον τῶν πολλῶν τοῦτο, δι ἀν τις φῆ αὐτὸν εἶναι; Τοῖς ἐν ταῖς ἔστιάσεσιν, ἔφη, ἐπαμφοτερίζουσιν ἔοικεν, καὶ τῷ Σ τῶν παίδων αἰνίγματι, τῷ περὶ τοῦ εὔνούχου, τῆς βολῆς πέρι τῆς νυκτερίδος, φῶς καὶ ἔφ' οὐδι αὐτὸν αὐτὴν αἰνίττονται βαλεῖν· καὶ γὰρ ταῦτα ἐπαμφοτερίζει², καὶ οὕτ' εἶναι οὕτε

¹ ἀεὶ Π : ἀεὶ μὲν Α. ² ἐπαμφοτερίζει Ε et corr. q² : ἐπαμφοτερίζειν Α.

μὴ εἶναι οὐδὲν αὐτῶν δυνατὸν παγίως νοῆσαι οὕτε ἀμφότερα οὕτε οὐδέτερον. Ἐχεις οὖν αὐτοῖς, ἢν δ' ἐγώ, ὃ τι χρήσει, ἢ ὅποι θήσεις καλλίω θέσιν τῆς μεταξὺ οὐσίας τε καὶ τοῦ μὴ εἶναι; οὕτε γάρ που σκοτωδέστερα μὴ ὄντος πρὸς τὸ μᾶλλον μὴ εἶναι φανήσεται, οὕτε φανότερα ὄντος πρὸς τὸ μᾶλλον εἶναι. Ἀληθέστατα, ἔφη. Ήγρήκαμεν ἄρα, ώς ἔοικεν, ὅτι τὰ τῶν πολλῶν πολλὰ νόμιμα καλοῦ τε πέρι καὶ τῶν ἄλλων μεταξύ που κυλινδεῖται τοῦ τε μὴ ὄντος καὶ τοῦ ὄντος εἰδικρινῶς. Ήγρήκαμεν. Προωμολογήσαμεν δέ γε, εἴ τι τοιοῦτον φανείη, δοξαστὸν αὐτὸν ἀλλ' οὐ γνωστὸν δεῖν λέγεσθαι, τῇ μεταξὺ δυνάμει τὸ μεταξὺ πλαινητὸν ἀλισκόμενον. Ωμολογήκαμεν. Τοὺς ἄρα πολλὰ καλὰ θεωμένους, αὐτὸν δὲ τὸ καλὸν μὴ ὄρωντας μηδὲ ἄλλῳ ἐπ' αὐτὸν ἀγοντι δυναμένους ἔπεσθαι, καὶ πολλὰ δίκαια, αὐτὸν δὲ τὸ δίκαιον μή, καὶ πάντα οὕτω, δοξάζειν φήσομεν ἄπαντα, γιγνώσκειν δὲ ὡν δοξάζουσιν οὐδέν. Ἀνάγκη, ἔφη. Τί δὲ αὖ τοὺς αὐτὰ ἔκαστα θεωμένους καὶ ἀεὶ κατὰ ταῦτα ὥσαύτως ὄντα; ἀρ' οὐ γιγνώσκειν ἀλλ' οὐ δοξάζειν; Ἀνάγκη καὶ ταῦτα. Οὐκοῦν καὶ ἀσπάζεσθαι τε καὶ φιλεῖν τούτους μὲν ταῦτα φήσομεν, ἐφ' οἷς γνῶσίς ἔστιν, | ἐκείνους δὲ ἐφ' οἷς δόξα; ἢ οὐ μνημονεύομεν, ὅτι 480 φωνάς τε καὶ χρόας καλὰς καὶ τὰ τοιαῦτ' ἔφαμεν τούτους φιλεῖν τε καὶ θεᾶσθαι, αὐτὸν δὲ τὸ καλὸν οὐδὲ ἀνέχεσθαι ὡς τι ὄν; Μεμνήμεθα. Μὴ οὖν τι πλημμελήσομεν φιλοδόξους καλοῦντες αὐτοὺς μᾶλλον ἢ φιλοσόφους; καὶ ἄρα ἡμῖν σφύδρα χαλεπανοῦσιν, ἀν οὕτω λέγωμεν; Οὐκ, ἀν γ' ἐμοὶ πείθωνται, ἔφη· τῷ γὰρ ἀληθεῖ χαλεπαίνειν οὐ θέμις. Τοὺς αὐτὸν ἄρα ἔκαστον τὸ δὲ ἀσπαζομένους φιλοσόφους ἀλλ' οὐ φιλοδόξους κλητέον; Παντάπασι μὲν οὖν

τέλος πολιτείας ε>.

5.

484 Ι. Οἱ μὲν δὴ φιλόσοφοι, ἥν δ’ ἐγώ, ὡς Γλαύκων, καὶ οἱ μὴ διὰ μακροῦ τινὸς διεξελθόντος λόγου μόγις πως ἀνεφάνησαν οἵ εἰσιν ἔκάτεροι. Ἰσως γάρ, ἔφη, διὰ βραχέος οὐ ράδιον. Οὐ φαίνεται, εἴπον· ἐμοὶ γοῦν ἔτι δοκεῖ ἀν βελτιόνως φανῆναι, εἰ περὶ τούτου μόνου ἔδει ρηθῆναι, καὶ μὴ πολλὰ τὰ λοιπὰ διελθεῖν μέλλοντι κατόψεσθαι, τί Β διαφέρει βίος δίκαιος ἀδίκου. Τί οὖν, ἔφη, τὸ μετὰ τοῦτο ἥμιν; Τί δ’ ἄλλο, ἥν δ’ ἐγώ, ἢ τὸ ἔξῆς; ἐπειδὴ φιλόσοφοι μὲν οἱ τοῦ ἀεὶ κατὰ ταῦτα ὡσαύτως ἔχοντος δυνάμενοι ἐφάπτεσθαι, οἱ δὲ μή, ἀλλ’ ἐν πολλοῖς καὶ πάντως ἵσχουσιν πλανώμενοι, οὐ φιλόσοφοι, ποτέρους δὴ δεῖ πόλεως ἡγεμόνας εἶναι; Πῶς οὖν λέγοντες ἀν αὐτό, ἔφη, μετρίως λέγοιμεν; Οπότεροι ἀν, ἥν δ’ ἐγώ, δυνατοὶ φαίνωνται φυλάξαι νόμους τε καὶ ἐπιτηδεύματα πόλεων, τούτους Σ καθιστάναι φύλακας. Ὁρθῶς, ἔφη. Τόδε δέ, ἥν δ’ ἐγώ, ἄρα δῆλον, εἴτε τυφλὸν εἴτε δξὺ ὄρωντα χρὴ φύλακα τηρεῖν ὅτιοῦν; Καὶ πῶς, ἔφη, οὐ δῆλον; Ἡ οὖν δοκοῦσί τι τυφλῶν διαφέρειν οἱ τῷ ὅντι τοῦ ὅντος ἔκάστου ἐστερημένοι τῆς γνώσεως, καὶ μηδὲν ἐναργὲς ἐν τῇ ψυχῇ ἔχοντες παράδειγμα μηδὲ δυνάμενοι ὥσπερ γραφῆς εἰς τὸ ἀληθέστατον ἀποβλέποντες κάκεῖσε ἀεὶ ἀναφέροντές τε Δ καὶ θεώμενοι ως οἶόν τε ἀκριβέστατα, οὕτω δὴ καὶ τὰ

ἐνθάδε νόμιμα καλῶν τε πέρι καὶ δικαίων καὶ ἀγαθῶν τίθεσθαι τε, ἐὰν δέη τίθεσθαι, καὶ τὰ κείμενα φυλάττοντες σώζειν; Οὐ μὰ τὸν Δία, ἢ δ' ὅς, οὐ πολύ τι διαφέρει¹. Τούτους οὖν μᾶλλον φύλακας στησόμεθα, ἢ τοὺς ἐγνωκότας μὲν ἔκαστον τὸ ὄν, ἐμπειρίᾳ δὲ μηδὲν ἔκείνων ἐλλείποντας μηδ' ἐν ἄλλῳ μηδενὶ μέρει ἀρετῆς ὑστεροῦντας; Ἀτοπον μέντ' αὐ, ἔφη, εἴη ἄλλους αἰρεῖσθαι, εἴ γε τἄλλα μὴ ἐλλείποιντο· τούτῳ γάρ αὐτῷ σχεδόν τι τῷ μεγίστῳ ἄν προέχοιεν. | Οὐκοῦν τούτο δὴ λέγωμεν, τίνα τρόπον οἱοί τ' 485 ἔσονται οἱ αὐτοὶ κάκεῖνα καὶ ταῦτα ἔχειν; Πάνυ μὲν οὖν.
“Ο τοίνυν ἀρχόμενοι τούτου τοῦ λόγου ἐλέγομεν, τὴν φύσιν αὐτῶν πρῶτον δεῦ² καταμαθεῖν. καὶ οἶμαι, ἐὰν ἔκείνην ίκανῶς ὁμολογήσωμεν, ὁμολογήσειν καὶ ὅτι οἱοί τε ταῦτα ἔχειν οἱ αὐτοί, ὅτι τε οὐκ ἄλλους πόλεων ἡγεμόνας δεῖ εῖναι ἢ τούτους. Πῶς;

II. Τοῦτο μὲν δὴ τῶν φιλοσόφων φύσεων πέρι ώμολογήσθω ἡμῖν, ὅτι μαθήματός γε ἀεὶ ἐρῶσιν δὲ ἀν αὐτοῖς Β δηλοῦ ἔκείνης τῆς οὔσιας τῆς ἀεὶ οὔσης καὶ μὴ πλανωμένης ὑπὸ γενέσεως καὶ φθορᾶς. ‘Ωμολογήσθω. Καὶ μήν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ ὅτι πάσης αὐτῆς, καὶ οὔτε σμικροῦ οὔτε μείζονος οὔτε τιμιωτέρου οὔτε ἀτιμοτέρου μέρους ἔκόντες ἀφίενται, ὥσπερ ἐν τοῖς πρόσθεν περί τε τῶν φιλοτίμων καὶ ἐρωτικῶν διήλθομεν. ’Ορθῶς, ἔφη, λέγεις. Τόδε τοίνυν μετὰ τοῦτο σκόπει εἰ ἀνάγκη ἔχειν πρὸς τούτῳ ἐν τῇ φύσει οὐ ἀν μέλλωσιν ἔσεσθαι οὖντος ἐλέγομεν. Τὸ ποῖον; Τὴν Σ ἀψεύδειαν καὶ τὸ ἔκόντας εἶναι μηδαμῆ προσδέχεσθαι τὸ ψεῦδος, ἀλλὰ μισεῖν, τὴν δὲ ἀλήθειαν στέργειν. Εἰκός γ', ἔφη. Οὐ μόνον γε, ὃ φίλε, εἰκός, ἀλλὰ καὶ πᾶσα ἀνάγκη τὸν ἐρωτικῶν του φύσει ἔχοντα πᾶν τὸ ξυγγενές τε καὶ οἰκεῖον τῶν παιδικῶν ἀγαπᾶν. ’Ορθῶς, ἔφη. ³Η οὖν οἰκειότερον σοφίᾳ τι ἀληθείας ἀν εὑροις; Καὶ πῶς; ἢ δ' ὅς. ³Η οὖν δυρατὸν εἶναι τὴν αὐτὴν φύσιν φιλόσοφόν τε

¹ διαφέρει Α: διαφέρειν γ.

² δεῦ γ: δεῦν Α.

Δ καὶ φιλοψευδῆ; Οὐδαμῶς γε. Τὸν ἄρα τῷ ὅντι φιλομαθῆ πάσης ἀληθείας δεῖ εὐθὺς ἐκ νέου ὅ τι μάλιστα ὀρέγεσθαι. Παντελῶς γε. Ἀλλὰ μὴν ὅτῳ γε εἰς ἔν τι αἱ ἐπιθυμίαι σφόδρα ρέπουσιν, ἵσμεν που ὅτι εἰς τāλλα τούτῳ ἀσθενέστεραι, ὥσπερ ρέῦμα ἐκεῖσε ἀπωχετευμένον. Τί μήν; Ὡς δὴ πρὸς τὰ μαθήματα καὶ πᾶν τὸ τοιοῦτον ἐρρυήκασιν, περὶ τὴν τῆς ψυχῆς, οἷμαι, ἡδονὴν αὐτῆς καθ' αὐτὴν εἶεν ἄν, τὰς δὲ διὰ τοῦ σώματος ἐκλείποιεν, εἰ μὴ πεπλασμένως
Ε ἀλλ' ἀληθῶς φιλόσοφος τις εἴη. Μεγάλη ἀνάγκη. Σώφρων μὴν ὅ γε τοιοῦτος καὶ οὐδαμῆ φιλοχρήματος· ὡν γὰρ ἔνεκα χρήματα μετὰ πολλῆς δαπάνης σπουδάζεται, ἄλλω τινὶ μᾶλλον ἢ τούτῳ προσήκει σπουδάζειν. Οὕτω. Καὶ μήν 486 που καὶ τόδε δεῖ σκοπεῖν, ὅταν κρίνειν | μέλλης φύσιν φιλόσοφόν τε καὶ μή. Τὸ ποῖον; Μή σε λάθη μετέχουσα ἀνελευθερίας· ἔναντιώτατον γάρ που σμικρολογία ψυχῆς μελλούσῃ τοῦ ὄλου καὶ παντὸς ἀεὶ ἐπορέξεσθαι θείου τε καὶ ἀνθρωπίνου. Ἀληθέστατα, ἔφη. Ἡι οὖν ὑπάρχει διανοίᾳ μεγαλοπρέπεια καὶ θεωρία παντὸς μὲν χρόνου, πάσης δὲ οὐσίας, οἵον τε οἰει τούτῳ μέγα τι δοκεῖν εἶναι
Β τὸν ἀνθρώπινον βίον; Ἄδυνατον, ἢ δ' ὁ. Οὐκοῦν καὶ θάνατον οὐ δεινόν τι ἡγήσεται ὁ τοιοῦτος; Ἡκιστά γε. Δειλῆ δὴ καὶ ἀνελευθέρῳ φύσει φιλοσοφίας ἀληθινῆς, ὡς ἔοικεν, οὐκ ἀν μετείη. Οὐ μοι δοκεῖ. Τί οὖν; ὁ κόσμιος καὶ μὴ φιλοχρήματος μηδὲ ἀνελεύθερος μηδὲ ἀλαζὼν μηδὲ δειλὸς ἔσθ' ὅπῃ ἀν δυσξύμβολος ἢ ἀδικος γένοιτο; Οὐκ ἔστιν. Καὶ τοῦτο δὴ ψυχὴν σκοπῶν φιλόσοφον καὶ μὴ εὐθὺς νέου ὅντος ἐπισκέψει, εἰ ἄρα δικαία τε καὶ ἥμερος, ἢ δυσκοινώνητος καὶ ἀγρία. Πάνυ μὲν οὖν. Οὐ μὴν οὐδὲ
C τόδε παραλείψεις, ώς ἐγῷμαι. Τὸ ποῖον; Εὔμαθῆς ἢ δυσμαθῆς. ἢ προσδοκᾶς ποτέ τινά τι ίκανῶς ἀν στέρξαι, δὲ πράττων ἀν ἀλγῶν τε πράττοι καὶ μόγις σμικρὸν ἀνύτων; Οὐκ ἀν γένοιτο. Τί δ'; εἰ μηδὲν ὡν μάθοι σφέζειν δύναιτο, λήθης ὡν πλέως, ἅρ' ἀν οἵος τ' εἴη ἐπιστήμης μὴ κενὸς

είναι; Καὶ πῶς; Ἐλύνητα¹ δὴ πονῶν οὐκ, οὔει, ἀναγκασθήσεται τελευτῶν αὐτόν τε μισεῦν καὶ τὴν τοιαύτην πρᾶξιν; Πῶς δ’ οὐ; Ἐπιλήσμονα ἄρα ψυχὴν ἐν ταῖς Δίκαιως φιλοσόφοις μή ποτε ἐγκρίνωμεν, ἀλλὰ μνημονικὴν αὐτὴν ζητῶμεν δεῦν εἶναι. Παντάπασι μὲν οὖν. Ἄλλ’ οὐ μὴν τό γε τῆς ἀμούσου τε καὶ ἀσχήμονος φύσεως ἄλλοσέ ποι ἀν φαῖμεν ἔλκειν ἢ εἰς ἀμετρίαν. Τί μήν; Ἄληθειαν δὲ ἀμετρίᾳ ἥγειν ξυγγενῆ εἶναι ἢ ἐμμετρίᾳ; Ἐμμετρίᾳ. Ἐμμετρον ἄρα καὶ εὔχαριν ζητῶμεν πρὸς τοὺς ἄλλους διάνοιαν φύσει, ἵνα ἐπὶ τὴν τοῦ ὄντος ἰδέαν ἑκάστου τὸ αὐτοφυὲς εὐάγωγον παρέξει. Πῶς δ’ οὐ; Τί οὖν; μή Επη δοκοῦμέν σοι οὐκ ἀναγκαῖα ἑκαστα διεληγυθέναι καὶ ἐπόμενα ἄλλήλοις τῇ μελλούσῃ τοῦ ὄντος ίκανως τε καὶ τελέως ψυχῇ μεταλήψεσθαι; Ἀναγκαιότα μὲν | οὖν, 487 ἔφη. Ἐστιν οὖν ὅπη μέμψει τοιοῦτον ἐπιτήδευμα, ὃ μή ποτ’ ἀν τις οἰός τε γένοιτο ίκανῷς ἐπιτηδεῦσαι, εἰ μὴ φύσει εἴη μυήμων, εὐμαθής, μεγαλοπρεπής, εὔχαρις, φίλος τε καὶ ξυγγενῆς ἀληθείας, δικαιοσύνης, ἀνδρείας, σωφροσύνης; Οὐδ’ ἀν ὁ Μᾶμος, ἔφη, τό γε τοιοῦτον μέμψαιτο. Ἄλλ, ἵν δ’ ἐγώ, τελειωθεῖσι τοῖς τοιούτοις παιδείᾳ τε καὶ ἡλικίᾳ ἄρα οὐ μόνοις ἀν τὴν πόλιν ἐπιτρέποις;

III. Καὶ ὁ Ἀδείμαντος, Ὡ Σώκρατες, ἔφη, πρὸς μὲν ταῦτα σοι οὐδεὶς ἀν οἰός τ’ εἴη ἀντειπεῖν· ἀλλὰ γὰρ τοιόνδε Β τι πάσχουσιν οἱ ἀκούοντες ἑκάστοτε ἀ νῦν λέγεις· ἥγοῦνται δι’ ἀπειρίαν τοῦ ἐρωτᾶν καὶ ἀποκρίνεσθαι ὑπὸ τοῦ λόγου παρ’ ἑκαστον τὸ ἐρώτημα σμικρὸν παραγόμενοι², ἀθροισθέντων τῶν σμικρῶν ἐπὶ τελευτῆς τῶν λόγων μέγα³ τὸ σφάλμα καὶ ἐναντίον τοῦς πρώτοις ἀναφαίνεσθαι, καὶ ὥσπερ ὑπὸ τῶν πεττεύειν δεινῶν οἱ μὴ τελευτῶντες ἀποκλείονται καὶ οὐκ ἔχουσιν ὅ τι φέρωσιν, οὕτω καὶ Σ σφεῖς τελευτῶντες ἀποκλείεσθαι καὶ οὐκ ἔχειν ὅ τι λέγωσιν

¹ ἀνύνητα Π et γρ in marg. A²: ἀνόητα Α¹. ² παραγόμενοι Π et corr. in marg. A²: παραγενόμενοι Α¹. ³ μέγα Π: μετὰ Α.

νπὸ πεττείας αὐ ταύτης τινὸς ἑτέρας, οὐκ ἐν ψήφοις,
ἀλλ’ ἐν λόγοις· ἐπεὶ τό γε ἀληθὲς οὐδέν τι μᾶλλον ταύτη¹
ἔχειν. λέγω δὲ εἰς τὸ παρὸν ἀποβλέψας. νῦν γὰρ φαίη
ἄν τις σοι λόγῳ μὲν οὐκ ᔁχειν καθ’ ἔκαστον τὸ ἐρωτώμενον
ἐναντιοῦσθαι, ἔργῳ δὲ ὄρâν, ὅσοι ἀν ἐπὶ φιλοσοφίαν
Dόρμησαντες μὴ τοῦ πεπαιδεῦσθαι ἔνεκα ἀψάμενοι νέοι
ὄντες ἀπαλλάττωνται, ἀλλὰ μακρότερον ἐνδιατρίψωσιν,
τοὺς μὲν πλείστους καὶ πάνυ ἀλλοκότους γιγνομένους, ἵνα
μὴ παμπονήρους εἴπωμεν, τοὺς δὲ ἐπιεικεστάτους δοκοῦντας
ὅμως τοῦτό γε ὑπὸ τοῦ ἐπιτηδεύματος, οὗ σὺ ἐπαινεῖς,
πάσχοντας, ἀχρήστους ταῖς πόλεσι γιγνομένους. καὶ ἐγὼ
ἀκούστας, Οἴει οὖν, εἶπον, τοὺς ταῦτα λέγοντας ψεύδεσθαι;
Οὐκ οἶδα, ή δ’ ὅς· ἀλλὰ τὸ σοὶ δοκοῦν ἡδέως ἀν ἀκούοιμι.
E Ακούοις ἄν, ὅτι ἔμοιγε φαίνονται τάληθῆ λέγειν. Πῶς
οὖν, ἔφη, εὐ ᔁχει λέγειν, ὅτι οὐ πρότερον κακῶν παύσονται
αἱ πόλεις, πρὶν ἀν ἐν αὐταῖς οἱ φιλόσοφοι ἀρξωσιν, οὓς
ἀχρήστους ὁμολογοῦμεν αὐταῖς εἶναι; Ἐρωτᾶς, ήν δὲ
ἐγώ, ἐρώτημα δεόμενον ἀποκρίσεως δι’ εἰκόνος λεγομένης.
Σὺ δέ γε, ἔφη, οἶμαι, οὐκ εἴωθας δι’ εἰκόνων λέγειν.

IV. Εἰεν, εἶπον· σκώπτεις ἐμβεβληκώς με εἰς λόγον
488 οὕτω δυσταπόδεικτον; ἀκούε δὲ οὖν τῆς εἰκόνος, ἵν’ | ἔτι
μᾶλλον ἴδης, ώς γλίσχρως εἰκάζω. οὕτω γὰρ χαλεπὸν τὸ²
πάθος τῶν ἐπιεικεστάτων, δὲ πρὸς τὰς πόλεις πεπόνθασιν,
ῶστε οὐδὲ ἔστιν ἐν οὐδὲν ἄλλο τοιοῦτον πεπονθός, ἀλλὰ
δεῖ ἐκ πολλῶν αὐτὸς ξυναγαγεῖν εἰκάζοντα καὶ ἀπολογού-
μενον ὑπὲρ αὐτῶν, οἷον οἱ γραφεῖς τραγελάφους καὶ τὰ
τοιαῦτα μιγνύντες γράφουσιν. νόησον γὰρ τοιουτονὶ γε-
νόμενον εἴτε πολλῶν νεῶν πέρι εἴτε μιᾶς· ναύκληρον
μεγέθει μὲν καὶ ρώμῃ ὑπὲρ τοὺς ἐν τῇ νηὶ πάντας,
B ὑπόκωφον δὲ καὶ ὄρῶντα ὠσαύτως βραχύ τι καὶ γιγνώ-
σκοντα περὶ ναυτικῶν ἔτερα τοιαῦτα, τοὺς δὲ ναύτας
στασιάζοντας πρὸς ἀλλήλους περὶ τῆς κυβερνήσεως,

¹ ταύτη II: ταύτην A.

² τὸ II: om. A.

έκαστον οἰόμενον δεῖν κυβερνᾶν, μήτε μαθόντα πώποτε τὴν τέχνην μήτε ἔχοντα ἀποδεῖξαι διδάσκαλον ἑαυτοῦ μηδὲ χρόνον ἐν φέμανθανεν; πρὸς δὲ τούτοις φάσκοντας μηδὲ διδακτὸν εἶναι, ἀλλὰ καὶ τὸν λέγοντα ως διδακτὸν ἔτοιμους κατατέμνειν, αὐτὸς δὲ αὐτῷ ἀεὶ τῷ ναυκλήρῳ C περικεχύσθαι δεομένους καὶ πάντα ποιοῦντας, ὅπως ἀν σφίσι τὸ πηδάλιον ἐπιτρέψῃ, ἐνίοτε δ' ἀν μὴ πείθωσιν, ἀλλὰ ἄλλοι μᾶλλον, τοὺς μὲν ἄλλους ἢ ἀποκτεινύντας ἢ ἐκβάλλοντας ἐκ τῆς νεώς, τὸν δὲ γενναῖον ναύκληρον μανδραγόρᾳ ἢ μέθῃ ἢ τινι ἄλλῳ συμποδίσαντας τῆς νεώς ἄρχειν χρωμένους τοὺς ἐνοῦσι, καὶ πίνοντάς τε καὶ εὐωχούμενους πλεῖν ως τὸ εἰκὸς τοὺς τοιούτους, πρὸς δὲ τούτοις ἐπαινοῦντας, ναυτικὸν μὲν καλοῦντας καὶ κυβερνη- D τικὸν καὶ ἐπιστάμενον τὰ κατὰ ναῦν ὃς ἀν ἔντλαμβάνειν δεινὸς ἥ, ὅπως ἄρξουσιν ἢ πείθοντες ἢ βιαζόμενοι τὸν ναύκληρον, τὸν δὲ μὴ τοιοῦτον φέγοντας ως ἀχρηστὸν, τοῦ δὲ ἀληθινοῦ κυβερνήτου πέρι μηδὲ ἐπαΐοντες¹, ὅτι ἀνάγκη αὐτῷ τὴν ἐπιμέλειαν ποιεῖσθαι ἐνιαυτοῦ καὶ ὡρῶν καὶ οὐρανοῦ καὶ ἀστρῶν καὶ πνευμάτων καὶ πάντων τῶν τῇ τέχνῃ προσηκόντων, εἰ μέλλει τῷ ὅντι νεώς ἀρχικὸς ἔσεσθαι, ὅπως δὲ κυβερνήσει ἐάν τέ τινες βούλωνται ἐάν E τε μή, μήτε τέχνην τούτου μήτε μελέτην οἰομένοι² δυνατὸν εἶναι λαβεῖν ἄμα καὶ τὴν κυβερνητικήν. τοιούτων δὴ περὶ τὰς ναῦς γιγνομένων τὸν ως ἀληθῶς κυβερνητικὸν οὐχ ἥγειν ἀν τῷ ὅντι μετεωροσκόπον τε καὶ ἀδολέσχην καὶ ἀχρηστόν σφισι καλεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἐν ταῖς οὔτω κατε- 489 σκευασμέναις ναυσὶ πλωτήρων; Καὶ μάλα, ἔφη ὁ Ἀδείμαντος. Οὐ δή, ἦν δ' ἐγώ, οἷμαι δεῖσθαι σε ἔξεταζομένην τὴν εἰκόνα ἵδεῖν, ὅτι ταῖς πόλεσι πρὸς τοὺς ἀληθινὸς φιλοσόφους τὴν διάθεσιν ἔοικεν, ἀλλὰ μανθάνειν δὲ λέγω. Καὶ μάλ', ἔφη. Πρῶτον μὲν τοίνυν ἐκεῖνον τὸν θαυμάζοντα, ὅτι οἱ φιλόσοφοι οὐ τιμῶνται ἐν ταῖς πόλεσι,

¹ ἐπαΐοντες Λ: ἐπαΐοντας γ. ² οἰομένοι codd.: οἰομένῳ H. Sidgwick.

δίδασκέ τε τὴν εἰκόνα καὶ πειρῶ πείθειν, ὅτι πολὺ ἀν
 Β θαυμαστότερον ἦν, εἰ ἐτιμώντο. Ἐλλὰ διδάξω, ἔφη.
 Καὶ ὅτι τοίνυν τάληθῆ λέγεις, ὡς ἀχρηστοι τοῖς πολλοῖς
 οἱ ἐπιεικέστατοι τῶν ἐν φιλοσοφίᾳ· τῆς μέντοι ἀχρηστίας
 τοὺς μὴ χρωμένους κέλευε αἰτιᾶσθαι, ἀλλὰ μὴ τοὺς
 ἐπιεικεῖς. οὐ γάρ ἔχει φύσιν κυβερνήτην ναυτῶν δεῖσθαι
 ἄρχεσθαι ὑφ' αὐτοῦ, οὐδὲ τοὺς σοφοὺς ἐπὶ τὰς τῶν
 πλουσίων θύρας ἴέναι, ἀλλ' ὁ τοῦτο κομψευσάμενος
 ἐψεύσατο, τὸ δὲ ἀληθὲς πέφυκεν, ἐάν τε πλούσιος ἐάν τε
 Σ πένης κάμνῃ, ἀναγκαῖον εἶναι ἐπὶ ἰατρῶν θύρας ἴέναι καὶ
 πάντα τὸν ἄρχεσθαι δεόμενον ἐπὶ τὰς τοῦ ἄρχειν δυναμένου,
 οὐ τὸν ἄρχοντα δεῖσθαι τῶν ἀρχομένων ἄρχεσθαι, οὐ ἀν
 τῇ ἀληθείᾳ τι ὅφελος ἥ. ἀλλὰ τοὺς νῦν πολιτικοὺς
 ἄρχοντας ἀπεικάζων οἷς ἄρτι ἐλέγομεν ναύταις οὐχ
 ἀμαρτίσει, καὶ τοὺς ὑπὸ τούτων ἀχρήστους λεγομένους
 καὶ μετεωρολέσχας τοῖς ὡς ἀληθῶς κυβερνήταις. Ὁρθό-
 τατα, ἔφη. Ἔκ τε τοίνυν τούτων καὶ ἐν τούτοις οὐ ῥάδιον
 εὐδοκιμεῖν τὸ βέλτιστον ἐπιτήδευμα ὑπὸ τῶν τάναντία
 Δ ἐπιτηδευόντων· πολὺ δὲ μεγίστη καὶ ἵσχυροτάτη διαβολὴ
 γίγνεται φιλοσοφίᾳ διὰ τοὺς τὰ τοιαῦτα φάσκοντας
 ἐπιτηδεύειν, οὓς δὴ σὺ φῆς τὸν ἐγκαλοῦντα τῇ φιλοσοφίᾳ
 λέγειν ὡς παμπόνηροι οἱ πλεῖστοι τῶν ἴοντων ἐπ' αὐτήν,
 οἱ δὲ ἐπιεικέστατοι ἀχρηστοι, καὶ ἐγὼ συνεχώρησα ἀληθῆ
 σε λέγειν. ἥ γάρ; Ναί.

V. Οὐκοῦν τῆς μὲν τῶν ἐπιεικῶν ἀχρηστίας τὴν
 αἰτίαν διεληλύθαμεν; Καὶ μάλα. Τῆς δὲ τῶν πολλῶν
 πονηρίας τὴν ἀνάγκην βούλει τὸ μετὰ τοῦτο διέλθωμεν,
 Ε καὶ ὅτι οὐδὲ τούτου φιλοσοφία αἰτία, ἀν δυνώμεθα,
 πειραθῶμεν δεῖξαι; Πάνυ μὲν οὖν. Ἀκούωμεν δὴ καὶ
 λέγωμεν ἐκεῖθεν ἀναμνησθέντες, ὅθεν διῆμεν τὴν φύσιν,
 οἷον ἀνάγκη φῦναι τὸν καλόν τε κάγαθὸν ἐσόμενον.
 490 | ἥγεῦτο δ' αὐτῷ, εἰ νῷ ἔχεις, πρῶτον μὲν ἀλήθεια, ἥ
 διώκειν αὐτὸν πάντως καὶ πάντη ἔδει, ἥ ἀλαζόνι ὅντι

μηδαμῆ μετεῖναι φιλοσοφίας ἀληθινῆς. Ὡν γὰρ οὕτω λεγόμενοι. Οὐκοῦν ἐν μὲν τοῦτο σφόδρα οὕτω παρὰ δόξαν τοῖς νῦν δοκουμένοις περὶ αὐτοῦ; Καὶ μάλα, ἔφη. Ὡρὸν δὴ οὐ μετρίως ἀπολογησόμεθα, ὅτι πρὸς τὸ ὄν πεφυκὼς εἴη ἀμιλλᾶσθαι ὃ γε ὅντως φιλομαθῆς καὶ οὐκ ἐπιμένοι ἐπὶ τοῖς δοξαζομένοις εἶναι πολλοῖς ἑκάστοις, Β ἀλλ’ ἵοι καὶ οὐκ ἀμβλύνοιτο οὐδ’ ἀπολήγοι τοῦ ἔρωτος, πρὶν αὐτοῦ δὲ ἔστιν ἑκάστου τῆς φύσεως ἄψασθαι ϕ προσήκει ψυχῆς ἐφάπτεσθαι τοῦ τοιούτου· προσήκει δὲ ξυγγενεῖ· ϕ πλησιάσας καὶ μιγεὶς τῷ ὅντι ὅντως, γεννήσας νῦν καὶ ἀλήθειαν, γνοίη τε καὶ ἀληθῶς ζώη καὶ τρέφοιτο καὶ οὕτω λήγοις ὡδῖνος, πρὶν δὲ οὐ; Ὡς οἰόν τ’, ἔφη, μετριώτata. Τί οὖν; τούτῳ τι μετέσται ψεῦδος¹ ἀγαπᾶν, ἢ πᾶν τούναντίον μισεῖν; Μισεῖν, ἔφη. Ὡγουμένης δὴ C ἀληθείας οὐκ ἀν ποτε, οἷμαι, φαῖμεν² αὐτῇ χορὸν κακῶν ἀκολουθῆσαι. Πῶς γάρ; Ἀλλ’ ὑγιές τε καὶ δίκαιον ἥθος, ϕ καὶ σωφροσύνην ἐπεσθαι. Ὁρθῶς, ἔφη. Καὶ δὴ τὸν ἄλλον τῆς φιλοσόφου φύσεως χορὸν τί δεῖ πάλιν ἐξ ἀρχῆς ἀναγκάζοντα τάττειν; μέμνησαι γάρ που, ὅτι ξυνέβη προσῆκον τούτοις ἀνδρείᾳ, μεγαλοπρέπεια, εὐμάθεια, μνήμη· καὶ σοῦ ἐπιλαβομένου, ὅτι πᾶς μὲν ἀναγκασθήσεται ὁμολογεῖν οἷς λέγομεν, ἔάσας δὲ τοὺς λόγους, εἰς D αὐτοὺς ἀποβλέψας περὶ ων ὁ λόγος, φαίη ὅρâν αὐτῶν τοὺς μὲν³ ἀχρήστους, τοὺς δὲ πολλοὺς κακοὺς πᾶσαν κακίαν, τῆς διαβολῆς τὴν αἰτίαν ἐπισκοποῦντες ἐπὶ τούτῳ νῦν γεγόναμεν, τί ποθ’ οἱ πολλοὶ κακοί, καὶ τούτου δὴ ἔνεκα πάλιν ἀνειλήφαμεν τὴν τῶν ἀληθῶς φιλοσόφων φύσιν καὶ ἐξ ἀνάγκης ὠρισάμεθα. Ἐστιν, ἔφη, ταῦτα. E

VI. Ταύτης δή, ἦν δὲ ἐγώ, τῆς φύσεως δεῖ θεάσασθαι τὰς φθορίς, ως διόλλυται ἐν πολλοῖς, σμικρὸν δέ τι

¹ ψεῦδος codd.: ψεῦδον olim nos.
Stobaco. ³ μὲν Π: om. A.

² φαῖμεν A: φαμὲν F cum

έκφεύγει, οὓς δὴ καὶ οὐ πονηρούς, ἀχρήστους δὲ καλοῦσι·

491 καὶ μετὰ τοῦτο αὖτας μιμουμένας ταύτην | καὶ εἰς τὸ ἐπιτήδευμα καθισταμένας αὐτῆς, οἷαι οὖσαι φύσεις ψυχῶν εἰς ἀνάξιον καὶ μεῖζον ἔαυτῶν ἀφικνούμεναι ἐπιτήδευμα πολλαχῆ πλημμελοῦσαι πανταχῆ καὶ ἐπὶ πάντας δόξαν οἵαν λέγεις φιλοσοφίᾳ προσῆψαν. Τίνας δέ, ἔφη, τὰς διαφθορὰς λέγεις; Ἐγώ σοι, εἶπον, ἀν οἵος τε γένωμαι, πειράσομαι διελθεῖν. τόδε μὲν οὖν, οἶμαι, πᾶς ἡμῖν διολογήσει, τοιαύτην φύσιν καὶ πάντα ἔχουσαν, ὅσα προσετάξαμεν νῦν δὴ, εἰ τελέως μέλλοι φιλόσοφος **B** γενέσθαι, διλγάκις ἐν ἀνθρώποις φύεσθαι καὶ διλγας. ἢ οὐκ οἴει; Σφόδρα γε. Τούτων δὴ τῶν διλγαν σκόπει ὡς πολλοὶ ὅλεθροι καὶ μεγάλοι. Τίνες δή; Ὁ μὲν πάντων θαυμαστότατον ἀκοῦσαι, ὅτι ἐν ἔκαστον ὧν ἐπηγένεσαμεν τῆς φύσεως ἀπόλλυσι τὴν ἔχουσαν ψυχὴν καὶ ἀποσπᾶ φιλοσοφίας. λέγω δὲ ἀνδρείαν, σωφροσύνην, καὶ πάντα ἄ

C διηλθομεν. Ἀτοπον, ἔφη, ἀκοῦσαι. Ἔτι τοίνυν, ἦν δὲ ἐγώ, πρὸς τούτοις τὰ λεγόμενα ἀγαθὰ πάντα φθείρει καὶ ἀποσπᾶ, κάλλος καὶ πλοῦτος καὶ ἴσχὺς σώματος καὶ ξυγγένεια ἐρρωμένη ἐν πόλει καὶ πάντα τὰ τούτων οἰκεῖα. ἔχεις γὰρ τὸν τύπον ὧν λέγω. Ἐχω, ἔφη· καὶ ἡδέως γένεις ἀν ἀκριβέστερον ἢ λέγεις πυθοίμην. Λαβοῦ τοίνυν, ἦν δὲ ἐγώ, ὅλου αὐτοῦ ὁρθῶς, καὶ σοι ἐνδηλόν τε φανεῖται, καὶ οὐκ ἄτοπα δόξει τὰ προειρημένα περὶ αὐτῶν. Πῶς οὖν, **D** ἔφη, κελεύεις; Παντός¹, ἦν δὲ ἐγώ, σπέρματος πέρι ἢ φυτοῦ, εἴτε ἐγγείων εἴτε τῶν ζῷων, ἵσμεν, ὅτι τὸ μὴ τυχὸν τροφῆς ἡς προσήκει ἑκάστῳ, μηδὲ ὥρας μηδὲ τόπου, ὅσῳ ἀν ἐρρωμενέστερον ἢ, τοσούτῳ πλειόνων ἐνδεῖ τῶν πρεπόντων· ἀγαθῷ γάρ που κακὸν ἐναντιώτερον ἢ τῷ μὴ ἀγαθῷ. Πῶς δὲ οὐ; Ἐχει δή, οἶμαι, λόγον τὴν ἀρίστην φύσιν ἐν ἀλλοτριωτέρᾳ οὖσαν τροφῇ κάκιον ἀπαλλάττειν τῆς φαύλης. Ἐχει. Οὐκοῦν, ἦν δὲ ἐγώ, ω Ἄδειμαντε,

¹ παντὸς II: πάντως A.

καὶ τὰς ψυχὰς οὕτω φῶμεν τὰς εὐφυεστάτας κακῆς Ε παιδαγωγίας τυχούσας διαφερόντως κακὰς γίγνεσθαι; ἢ οἵει τὰ μεγάλα ἀδικήματα καὶ τὴν ἄκρατον πονηρίαν ἐκ φαύλης, ἀλλ’ οὐκ ἐκ νεανικῆς φύσεως τροφῆ διολομένης γίγνεσθαι, ἀσθενῆ δὲ φύσιν μεγάλων οὕτε ἀγαθῶν οὕτε κακῶν αἰτίαν ποτὲ ἔσεσθαι; Οὐκ, ἀλλά, ἢ δ’ ὅς, οὕτως.

Ἐν τοίνυν ἔθεμεν | τοῦ φιλοσόφου φύσιν, ἀν μέν, οἷμαι, 492 μαθήσεως προσηκούσης τύχῃ, εἰς πᾶσαν ἀρετὴν ἀνάγκη αὐξανομένην ἀφικνεῖσθαι, ἐὰν δὲ μὴ ἐν προσηκούσῃ σπαρεῖσά τε καὶ φυτευθεῖσα τρέφηται, εἰς πάντα τάνατία αὐτοῦ, ἐὰν μή τις αὐτῷ βοηθήσας θεῶν τύχῃ. ἢ καὶ σὺ ἡγεῖν, ὥσπερ οἱ πολλοί, διαφθειρομένους τινὰς εἶναι ὑπὸ σοφιστῶν νέους, διαφθείροντας δέ τινας σοφιστὰς ἴδιωτικούς, ὃ τι καὶ ἀξιον λόγου, ἀλλ’ οὐκ αὐτοὺς τοὺς ταῦτα λέγοντας μεγίστους μὲν εἶναι σοφιστάς, παιδεύειν δὲ τελεώτατα Β καὶ ἀπεργάζεσθαι οἴους βούλονται εἶναι καὶ νέους καὶ πρεσβυτέρους καὶ ἄνδρας καὶ γυναῖκας; Πότε δή; ἢ δ’ ὅς. Ὁταν, εἶπον, ἔνυκαθεξόμενοι ἀθρόοι πολλοὶ εἰς ἐκκλησίας ἢ εἰς δικαστήρια ἢ θέατρα ἢ στρατόπεδα ἢ τινα ἄλλον κοινὸν πλήθους ξύλλογον ξὺν πολλῷ θορύβῳ τὰ μὲν ψέγωσι τῶν λεγομένων ἢ πραττομένων, τὰ δὲ ἐπαινῶσιν, ὑπερβαλλόντως ἔκάτερα, καὶ ἐκβοῶντες καὶ κροτοῦντες, πρὸς δ’ αὐτοὺς αἴ τε πέτραι καὶ ὁ τόπος ἐν ὧ C ἀν ὥσιν ἐπηχοῦντες διπλάσιον θόρυβον παρέχωσι τοῦ ψόγου καὶ ἐπαίνου. ἐν δὴ τῷ τοιούτῳ τὸν νέον, τὸ λεγόμενον, τίνα οἵει καρδίαν ἵσχειν; ἢ ποίαν ἀν¹ αὐτῷ παιδείαν ἴδιωτικὴν ἀνθέξειν, ἣν οὐ κατακλυσθεῖσαν ὑπὸ τοῦ τοιούτου ψόγου ἢ ἐπαίνου οἰχήσεσθαι φερομένην κατὰ ροῦν, ἢ ἀν οὗτος φέρη, καὶ φήσειν τε τὰ αὐτὰ τούτοις καλὰ καὶ αἰσχρὰ εἶναι, καὶ ἐπιτηδεύσειν ἅπερ ἀν οὗτοι, καὶ ἔσεσθαι τοιοῦτον; Πολλή, ἢ δ’ ὅς, ὡς Σώκρατες, D ἀνάγκη.

¹ ποίαν ἀν codd.: ποίαν Cobet.

VII. Καὶ μήν, ἦν δὲ ἐγώ, οὕπω τὴν μεγίστην ἀνάγκην εἰρήκαμεν. Ποίαν; ἔφη. "Ην ἔργῳ προστιθέασι, λόγῳ μὴ πειθούτες, οὗτοι οἱ παιδεύταί τε καὶ σοφισταί. ἢ οὐκ οἶσθα, ὅτι τὸν¹ μὴ πειθόμενον ἀτιμίαις τε καὶ χρήμασι καὶ θανάτους κολάζουσι; Καὶ μάλα, ἔφη, σφόδρα. Τίνα οὖν ἄλλον σοφιστὴν οἴει ἢ ποίους ἰδιωτικοὺς λόγους ἐναντία
E τούτοις τείνουντας κρατήσειν; Οἷμαι μὲν οὐδένα, ἢ δὲ ὅς. Οὐ γάρ, ἦν δὲ ἐγώ, ἄλλα καὶ τὸ ἐπιχειρεῦν πολλὴ ἄνοια. οὔτε γὰρ γίγνεται οὔτε γέγονεν οὐδὲ οὖν μὴ γένηται ἄλλοιον ἥθος πρὸς ἀρετὴν παρὰ τὴν τούτων παιδείαν πεπαιδευμένοι, ἀνθρώπειον, ὃ ἔταιρε· θεῖον μέντοι κατὰ τὴν παροιμίαν ἔξαιρωμεν² λόγου. εὖ γὰρ χρὴ εἰδέναι, ὃ τί περ ἀν σωθῆ τε καὶ γένηται οἶον δεῦ ἐν τοιαύτῃ κατα-
493 στάσει πολιτειῶν, θεοῦ μοῖραν αὐτὸς σῶσαι λέγων οὐ κακῶς ἐρεῖς. Οὐδὲ ἐμοὶ ἄλλως, ἔφη, δοκεῖ. "Ετι τοίνυν σοι, ἦν δὲ ἐγώ, πρὸς τούτοις καὶ τόδε δοξάτω. Τὸ ποῖον;
"Εκαστος τῶν μισθαρνούντων ἰδιωτῶν, οὓς δὴ οὗτοι σοφιστὰς καλοῦσι καὶ ἀντιτέχνους ἡγοῦνται, μὴ ἄλλα παιδεύειν ἢ ταῦτα τὰ τῶν ποιλῶν δόγματα, ἢ δοξάζουσιν ὅταν ἀθροισθῶσιν, καὶ σοφίαν ταύτην καλεῦν, οἶόνπερ ἀν εἰ θρέμματος μεγάλου καὶ ἴσχυροῦ τρεφομένου τὰς Β δργάς τις καὶ ἐπιθυμίας κατεμάνθανεν, ὅπη τε προσελθεῖν χρὴ καὶ ὅπη ἄψασθαι αὐτοῦ, καὶ ὅπότε χαλεπώτατον ἢ πραότατον καὶ ἐκ τίνων γίγνεται, καὶ φωνὰς δὴ ἐφ' οἵς ἐκάστας³ εἴωθεν φθέγγεσθαι, καὶ οἵας αὖ ἄλλου φθεγγο- μένου ἡμεροῦταί τε καὶ ἀγριαίνει, καταμαθὼν δὲ ταῦτα πάντα ἔνυουσίᾳ τε καὶ χρόνου τριβῇ σοφίαν τε καλέσειεν καὶ ως τέχνην συστησάμενος ἐπὶ διδασκαλίαν τρέποιτο, μηδὲν εἰδὼς τῇ ἀληθείᾳ τούτων τῶν δογμάτων τε καὶ ἐπιθυμιῶν, ὃ τι καλὸν ἢ αἰσχρὸν ἢ ἀγαθὸν ἢ κακὸν ἢ
C δίκαιον ἢ ἄδικον, ὁνομάζοι δὲ πάντα ταῦτα ἐπὶ ταῖς τοῦ

¹ τὸν Π: τὸ Α.² ἔξαιρωμεν Μ: ἔξαιρωμεν Α.³ ἐκάστας G. v.

μεγάλου ζώου δόξαις, οῖς μὲν χαίροι ἐκεῦνο, ἀγαθὰ καλῶν, οῖς δὲ ἄχθοιτο, κακά, ἄλλον δὲ μηδένα ἔχοι λόγου περὶ αὐτῶν, ἀλλὰ τάναγκαῖα δίκαια καλοῖ καὶ καλά, τὴν δὲ τοῦ ἀναγκαίου καὶ ἀγαθοῦ φύσιν, ὅσον διαφέρει τῷ ὅντι, μήτε ἔωρακώς εἴη μήτε ἄλλῳ δυνατὸς δεῖξαι. τοιοῦτος δὴ ὧν πρὸς Διὸς οὐκ ἄτοπος ἂν σοι δοκεῖ εἶναι παιδευτής; "Εμοιγ', ἔφη. ⁹Η οὖν τι τούτου δοκεῖ διαφέρειν ὁ τὴν τῶν πολλῶν καὶ παντοδαπῶν ξυνιόντων ὄργην καὶ ἡδονὰς **D** κατανευοηκέναι σοφίαν ἡγούμενος, εἴτ' ἐν γραφικῇ εἴτ' ἐν μουσικῇ εἴτε δὴ ἐν πολιτικῇ; ὅτι μὲν γάρ, ἐάν τις τούτοις ὅμιλῃ ἐπιδεικνύμενος, ἢ ποίησιν ἢ τινα ἄλλην δημιουργίαν ἢ πόλει διακονίαν, κυρίους αὐτοῦ ποιῶν τοὺς πολλοὺς πέρα τῶν ἀναγκαίων, ἡ Διομήδεια λεγομένη ἀνάγκη ποιεῖν αὐτῷ ταῦτα ἢ ἀν οὗτοι ἐπαινῶσιν· ὡς δὲ καὶ ἀγαθὰ καὶ καλὰ ταῦτα τῇ ἀληθείᾳ, ἥδη πώποτέ του ἥκουσας αὐτῶν λόγον διδόντος οὐ καταγέλαστον; Οἷμαι δέ γε, ἢ δ' ὅς, οὐδὲ ἀκούσομαι. **E**

VIII. Ταῦτα τοίνυν πάντα ἐννοήσας ἐκεῦνο ἀναμνήσθητι· αὐτὸ τὸ καλόν, ἄλλὰ μὴ τὰ πολλὰ καλά, ἢ αὐτό τι ἔκαστον καὶ μὴ τὰ πολλὰ ἔκαστα, ἔσθ' ὅπως | πλῆθος 494 ἀνέξεται ἢ ἡγήσεται εἶναι; "Ηκιστά γ', ἔφη. Φιλόσοφον μὲν ἄρα, ἥν δ' ἐγώ, πλῆθος ἀδύνατον εἶναι. 'Αδύνατον. Καὶ τοὺς φιλοσοφοῦντας ἄρα ἀνάγκη ψέγεσθαι ὑπ' αὐτῶν. 'Ανάγκη. Καὶ ὑπὸ τούτων δὴ τῶν ἴδιωτῶν, ὅσοι προσομιλοῦντες ὅχλῳ ἀρέσκειν αὐτῷ ἐπιθυμοῦσι. Δῆλον. 'Εκ δὴ τούτων τίνα ὄρᾶς σωτηρίαν φιλοσόφῳ φύσει, ὥστ' ἐν τῷ ἐπιτηδεύματι μείνασαν πρὸς τέλος ἐλθεῖν; ἐνιόει δ' ἐκ τῶν ἔμπροσθεν. ώμολόγηται γὰρ δὴ ἡμῖν εὔμάθεια **B** καὶ μινήμη καὶ ἀνδρεία καὶ μεγαλοπρέπεια ταύτης εἶναι τῆς φύσεως. Ναί. Οὐκοῦν εὐθὺς ἐν παισὶν¹ ὁ τοιοῦτος πρῶτος ἔσται ἐν ἄπασιν, ἄλλως τε καὶ ἐὰν τὸ σῶμα φυῇ προσφερῆς τῇ ψυχῇ; Τί δ' οὐ μέλλει; ἔφη. Βουλήσονται

¹ παισὶν de Geer: πᾶσιν codd

δή, οἷμαι, αὐτῷ χρῆσθαι, ἐπειδὰν πρεσβύτερος γίγνηται,
ἐπὶ τὰ αὐτῶν πράγματα οὗ τε οἰκεῖοι καὶ οἱ πολῖται.

C Πῶς δὲ οὕτω; Τποκείσονται ἄρα δεόμενοι καὶ τιμῶντες,
προκαταλαμβάνοντες καὶ προκολακεύοντες τὴν μέλλονσαν
αὐτὸν δύναμιν. Φιλεῖ γοῦν, ἔφη, οὕτω γίγνεσθαι. Τί οὖν
οἴει, ἦν δὲ ἐγώ, τὸν τοιοῦτον ἐν τοῖς τοιούτοις ποιήσειν,
ἄλλως τε καὶ ἐὰν τύχη μεγάλης πόλεως ὡν καὶ ἐν ταύτῃ
πλούσιός τε καὶ γενναῖος, καὶ ἔτι εὐειδής καὶ μέγας;
ἄρτον πληρωθήσεσθαι ἀμηχάνου ἐλπίδος, ήγούμενον καὶ
τὰ τῶν Ἑλλήνων καὶ τὰ τῶν βαρβάρων ἴκανὸν ἔσεσθαι

D πράττειν, καὶ ἐπὶ τούτοις ὑψηλὸν ἔξαρεῖν¹ αὐτόν,
σχηματισμοῦ καὶ φρονήματος κενοῦ ἄνευ νοῦ ἐμ-
πιμπλάμενον; Καὶ μάλιστα, ἔφη. Τῷ δὲ οὕτω διατιθεμένῳ
ἐάν τις ἡρέμα προσελθὼν τάληθῇ λέγῃ, ὅτι νοῦς οὐκ
ἔνεστιν αὐτῷ, δεῖται δέ, τὸ δὲ οὐκ κτητὸν μὴ δουλεύσαντι
τῇ κτήσει αὐτοῦ, ἀρτὸν εὐπετές οἶει εἶναι εἰσακοῦσαι διὰ
τοσούτων κακῶν; Πολλοῦ γε δεῖ, οὐδὲ δόσις. Ἐὰν δὲ οὖν, ἦν
δὲ ἐγώ, διὰ τὸ εὖ πεφυκέναι καὶ τὸ ξυγγενὲς τῶν λόγων

E εἶς αἰσθάνηται τέ πη καὶ κάμπτηται καὶ ἔλκηται πρὸς
φιλοσοφίαν, τί οἰόμεθα δράσειν ἐκείνους τοὺς ήγουμένους
ἀπολλύναι αὐτὸν τὴν χρείαν τε καὶ ἔταιρείαν; οὐ πᾶν μὲν
ἔργον, πᾶν δὲ ἐπος, λέγοντάς τε καὶ πράττοντας, καὶ περὶ
αὐτόν, ὅπως ἀν μὴ πεισθῆ, καὶ περὶ τὸν πείθοντα, ὅπως ἀν
μὴ οἶστος τούτῳ, καὶ ἴδιᾳ ἐπιβουλεύοντας καὶ δημοσίᾳ εἰς
495 ἀγῶνας καθιστάντας; | Πολλή, ηδὲ δόσις, ἀνάγκη. Ἐστιν
οὖν ὅπως ὁ τοιοῦτος φιλοσοφήσει; Οὐ πάνυ.

IX. Όρᾶς² οὖν, ἦν δὲ ἐγώ, ὅτι οὐ κακῶς ἐλέγομεν, ώς
ἄρα καὶ αὐτὰ τὰ τῆς φιλοσόφου φύσεως μέρη, ὅταν ἐν
κακῇ τροφῇ γένηται, αἵτια τρόπον τινὰ τοῦ ἐκπεσεῖν ἐκ
τοῦ ἐπιτηδεύματος, καὶ τὰ λεγόμενα ἀγαθά, πλοῦτοί τε
καὶ πᾶσα ἡ τοιαύτη παρασκευή; Οὐ γάρ, ἀλλ’ ὁρθῶς,
ἔφη, ἐλέχθη. Οὗτος δή, εἰπον, ὡς θαυμάσιε, δλεθρός τε καὶ

¹ ἔξαρεῖν corr. A²: ἔξαρεῖν A¹.

² ὥρᾶς Π: ἄρα A.

διαφθορὰ τοσαύτη τε καὶ τοιαύτη τῆς βελτίστης φύσεως Β
 εἰς τὸ ἄριστον ἐπιτήδευμα, δλίγης καὶ ἄλλως γιγνομένης,
 ώς ἡμεῖς φαμέν. καὶ ἐκ τούτων δὴ τῶν ἀνδρῶν καὶ οἱ τὰ
 μέγιστα κακὰ ἔργαζόμενοι τὰς πόλεις γίγνονται καὶ τοὺς
 ἰδιώτας, καὶ οἱ τάγαθά, οὐ ἀν ταύτη τύχωσι ρύνεντες·
 σμικρὰ δὲ φύσις οὐδὲν μέγα οὐδέποτε οὐδένα οὕτε ἰδιώτην
 οὕτε πόλιν δρᾶ. Ἀληθέστατα, ἥ δ' ὅς. Οὗτοι μὲν δὴ
 οὔτως ἐκπίπτοντες, οἵς μάλιστα προσήκει, ἔρημον καὶ **C**
 ἀτελῆ φιλοσοφίαν λείποντες αὐτοί τε βίον οὐ προσήκοντα
 οὐδὲ ἀληθῆ ζωσιν, τὴν δὲ ὕσπερ ὄρφανὴν ξυγγενῶν ἄλλοι
 ἐπεισελθόντες ἀνάξιοι ἥσχυνάν τε καὶ ὀνείδη περιῆψαν,
 οἷα καὶ σὺ φῆς ὀνειδίζειν τοὺς ὀνειδίζοντας, ώς οἱ ξυνόντες
 αὐτῇ οἱ μὲν οὐδενός, οἱ δὲ πολλοὶ πολλῶν κακῶν ἄξιοι
 είσιν. Καὶ γάρ οὖν, ἔφη, τά γε λεγόμενα ταῦτα. Εἰκότως
 γε, ἦν δὲ ἐγώ, λεγόμενα. καθορῶντες γὰρ ἄλλοι ἀνθρω-
 πίσκοι κεινὴν τὴν χώραν ταύτην γιγνομένην, καλῶν δὲ
 ὄνομάτων καὶ προσχημάτων μεστήν, ὕσπερ οἱ ἐκ τῶν **D**
 είργμῶν εἰς τὰ ἱερὰ ἀποδιδράσκοντες, ἀσμενοι καὶ οὗτοι ἐκ
 τῶν τεχνῶν ἐκπηδῶσιν εἰς τὴν φιλοσοφίαν, οὐτὶ ἀν κομψό-
 τατοι ὄντες τυγχάνωσι περὶ τὸ αὐτῶν τεχνίον. ὅμως γὰρ
 διῇ πρός γε τὰς ἄλλας τέχνας καίπερ οὔτω πραττούσης
 φιλοσοφίας τὸ ἀξίωμα μεγαλοπρεπέστερον λείπεται, οὐ
 δὴ ἐφιέμενοι πολλοί, ἀτελεῖς μὲν τὰς φύσεις, ὑπὸ δὲ τῶν
 τεχνῶν τε καὶ δημιουργιῶν ὕσπερ τὰ σώματα λελώβηνται,
 οὔτω καὶ τὰς ψυχὰς ξυγκεκλασμένοι τε καὶ ἀποτεθρυμ- **E**
 μένοι διὰ τὰς βαναυσίας τυγχάνουσιν¹. ἥ οὐκ ἀνάγκη;
 Καὶ μάλα, ἔφη. Δοκεῖς οὖν τι, ἦν δὲ ἐγώ, διαφέρειν
 αὐτοὺς ἴδεν ἀργύριον κτησαμένου χαλκέως φαλακροῦ καὶ
 σμικροῦ, νεωστὶ μὲν ἐκ δεσμῶν λελυμένου, ἐν βαλανείῳ
 δὲ λελουμένου, νεουργὸν ἴματιον ἔχοντος, ώς νυμφίου παρε-
 σκευασμένου, διὰ πεινίαν καὶ ἐρημίαν τοῦ δεσπότου τὴν
 θυματέρα μέλλοντος γαμεῖν; Οὐ | πάνυ, ἔφη, διαφέρει. 496

¹ τυγχάνουσιν Α: an <ἀπο>τυγχάνουσιν?

Ποῖ ἀττα οὖν εἰκὸς γεννᾶν τοὺς τοιούτους; οὐ νόθα καὶ φαῦλα; Πολλὴ ἀνάγκη. Τί δέ; τοὺς ἀναξίους παιδεύσεως, ὅταν αὐτῇ πλησιάζοντες ὁμιλῶσι μὴ κατ' ἀξίαν, ποῖ ἀττα φῶμεν γεννᾶν διανοήματά τε καὶ δόξας; ἀρ' οὐχ ως ἀληθῶς προσήκοντα ἀκοῦσαι σοφίσματα καὶ οὐδὲν γνήσιον οὐδὲ φρονήσεως¹ ἀληθινῆς ἔχόμενου; Παντελῶς μὲν οὖν, ἔφη.

X. Πάνσμικρον δή τι, ἔφη² ἐγώ, ὥς Ἀδείμαντε, λείπεται τῶν κατ' ἀξίαν ὁμιλούντων φιλοσοφίᾳ, ἢ που ὑπὸ φυγῆς καταληφθὲν γενναῖον καὶ εὑρισκόμενον ἥθος, ἀπορίᾳ τῶν διαφθερούντων κατὰ φύσιν μεῖναν ἐπ' αὐτῇ, ἢ ἐν σμικρῷ πόλει ὅταν μεγάλῃ ψυχῇ φυῇ καὶ ἀτιμάσασα τὰ τῆς πόλεως ὑπερίδη· βραχὺ δέ πού τι καὶ ἀπ' ἄλλης τέχνης δικαίως ἀτιμάσαν εὐφυὲς ἐπ' αὐτὴν ἀν ἔλθοι³. εἴη δ' ἀν καὶ ὁ τοῦ ἡμετέρου ἑταίρου Θεάγους χαλινὸς οἶος κατασχεῖν· καὶ γὰρ Θεάγει τὰ μὲν ἄλλα πάντα παρεσκεύασται πρὸς τὸ ἐκπεσεῖν φιλοσοφίας, ἣ δὲ τοῦ σώματος νοσοτροφία ἀπείργουσα αὐτὸν τῶν πολιτικῶν κατέχει. τὸ δ' ἡμέτερον οὐκ ἀξιού λέγειν, τὸ δαιμόνιον σημεῖον· ἢ γάρ πού τινι ἄλλῳ ἢ οὐδενὶ τῶν ἔμπροσθεν γέγονεν. καὶ τούτων δὴ τῶν ὀλίγων οἱ γενόμενοι καὶ γενσάμενοι ώς ἥδυ καὶ μακάριον τὸ κτῆμα, καὶ τῶν πολλῶν αὖτις ἰκανῶς ἴδοντες τὴν μανίαν, καὶ ὅτι οὐδεὶς οὐδὲν ὑγιὲς ώς ἔπος εἰπεῖν περὶ τὰ τῶν πόλεων πράττει, οὐδὲ ἔστι ξύμμαχος, μεθ' ὅτου τις διὸν ἐπὶ τὴν τῷ δικαίῳ βοήθειαν σφόδραιτ' ἀν, ἀλλ' ὥσπερ εἰς θηρία ἀνθρωπος ἔμπεσὼν οὔτε ξυναδικεῖν ἐθέλων οὔτε ἰκανὸς ὃν εἰς πάσιν ἀγρίοις ἀντέχειν, πρίν τι τὴν πόλιν ἢ φίλους ὄντας, προαπολόμενος ἀνωφέλης αὐτῷ τε καὶ τοῖς ἄλλοις ἀν γένοιτο, ταῦτα πάντα λογισμῷ λαβὼν ἡσυχίαν ἔχων καὶ τὰ αὐτοῦ πράττων, οἷον ἐν χειμῶνι κονιορτοῦ καὶ ζάλης ὑπὸ πνεύματος φερομένου ὑπὸ τειχίου ἀποστάς,

¹ φρονήσεως Ast: φρονήσεως ἀξιού A.

² ἔφην Π: ἔφη ἦν δ' A.

³ ἀν ἔλθοι Π: ἀνέλθοι A.

όρων τοὺς ἄλλους καταπιμπλαμένους ἀνομίας ἀγαπᾶ εἴ πη αὐτὸς καθαρὸς ἀδικίας τε καὶ ἀνοσίων ἔργων τόν τε Ε ἐνθάδε βίον βιώσεται καὶ τὴν ἀπαλλαγὴν αὐτοῦ μετὰ καλῆς ἐλπίδος ἵλεώς τε καὶ εὔμενῆς ἀπαλλάξεται. Ἐλλά τοι, οὐδὲ δ' ὅσ, οὐ τὰ ἐλάχιστα ἀν | διαπραξάμενος ἀπαλλάτ- 497 τοιτο. Οὐδέ γε, εἰπον, τὰ μέγιστα, μὴ τυχῶν πολιτείας προσηκούσης· ἐν γάρ προσηκούσῃ αὐτός τε μᾶλλον αὐξήσεται καὶ μετὰ τῶν ἰδίων τὰ κουνὰ σώσει.

XI. Τὸ μὲν οὖν τῆς φιλοσοφίας ὡν ἔνεκα διαβολὴν εἴληφεν, καὶ ὅτι οὐ δικαίως, ἐμοὶ μὲν δοκεῖ μετρίως εἰρῆσθαι, εἰ μὴ ἔτ' ἄλλο λέγεις τι σύ. Ἐλλ' οὐδέν, ηδ' ὅσ, ἔτι λέγω περὶ τούτου· ἀλλὰ τὴν προσήκουσαν αὐτῇ τίνα τῶν νῦν λέγεις πολιτειῶν; Οὐδέ ἡντινοῦν, εἰπον, Β ἀλλὰ τοῦτο καὶ ἐπαιτιῶμαι, μηδεμίαν ἀξίαν εἶναι τῶν νῦν κατάστασιν πόλεως φιλοσόφου φύσεως· διὸ καὶ στρέφεσθαι τε καὶ ἀλλοιοῦσθαι αὐτήν· ὥσπερ ξενικὸν σπέρμα ἐν γῇ ἄλλῃ σπειρόμενον ἔξιτηλον εἰς τὸ ἐπιχώριον φιλεῖ κρατούμενον ἴεναι, οὕτω καὶ τοῦτο τὸ γένος νῦν μὲν οὐκ ἶσχειν τὴν αὐτοῦ δύναμιν, ἀλλ' εἰς ἀλλότριον ἥθος ἐκπίπτειν· εἰ δὲ λίγψεται τὴν ἀρίστην πολιτείαν, ὥσπερ C καὶ αὐτὸ ἄριστόν ἐστιν, τότε δηλώσει, ὅτι τοῦτο μὲν τῷ ὄντι θεῖον ἥν, τὰ δὲ ἄλλα ἀνθρώπινα, τά τε τῶν φύσεων καὶ τῶν ἐπιτηδευμάτων. δῆλος δὴ οὖν εἰ ὅτι μετὰ τοῦτο ἐρήσει τίς αὐτῇ ἡ πολιτεία. Οὐκ ἔγνωσ, ἔφη· οὐδὲ γάρ τοῦτο ἔμελλον, ἀλλ' εἰ αὐτῇ, ἥν ἡμεῖς διεληλύθαμεν οἰκίζοντες τὴν πόλιν, ἥ ἄλλη. Τὰ μὲν ἄλλα, ἥν δ' ἐγώ, αὗτη· τοῦτο δὲ αὐτὸ ἐρρήθη μὲν καὶ τότε, ὅτι δεήσοι τι αἱ ἐνεῖναι¹ ἐν τῇ πόλει λόγον ἔχον τῆς πολιτείας τὸν D αὐτόν, ὄντερ καὶ σύ, ὁ νομοθέτης, ἔχων τοὺς νόμους ἐτίθεις. Ἐρρήθη γάρ, ἔφη. Ἐλλ' οὐχ ἰκανῶς, εἰπον, ἐδηλώθη, φόβῳ ὡν ὑμεῖς ἀντιλαμβανόμενοι δεδηλώκατε μακρὰν καὶ χαλεπήν αὐτοῦ τὴν ἀπόδειξιν· ἐπεὶ καὶ τὸ

¹ ἐνεῖναι Ξ q: ἐν εἶναι Λ.

λοιπὸν οὐ πάντας ῥᾶστον διελθεῖν. Τὸ ποῖον; Τίνα τρόπον μεταχειριζομένη πόλις φιλοσοφίαν οὐ διολεῖται. τὰ γὰρ δὴ μεγάλα πάντα ἐπισφαλῆ, καὶ τὸ λεγόμενον τὰ Εκαλὰ τῷ ὅντι χαλεπά. Ἀλλ' ὅμως, ἔφη, λαβέτω τέλος ἡ ἀπόδειξις τούτου φανεροῦ γενομένου. Οὐ τὸ μὴ βούλεσθαι, ἦν δ' ἐγώ, ἀλλ' εἴπερ, τὸ μὴ δύνασθαι διακωλύσει· παρὼν δὲ τήν γ' ἐμὴν προθυμίαν ἔισει. σκόπει δὲ καὶ νῦν, ὡς προθύμως καὶ παρακινδυνευτικῶς μέλλω λέγειν, ὅτι τούναντίον ἦ νῦν δεῖ τοῦ ἐπιτηδεύματος τούτου πόλιν ἄπτεσθαι. Πῶς; Νῦν μέν, ἦν δ' ἐγώ, οἱ καὶ ἀπτόμενοι 498 μειράκια ὅντα ἄρτι | ἐκ παιδῶν τὸ μεταξὺ οἰκονομίας καὶ χρηματισμοῦ πλησιάσαντες αὐτοῦ τῷ χαλεπωτάτῳ ἀπαλλάττονται, οἱ φιλοσοφώτατοι ποιούμενοι. λέγω δὲ χαλεπώτατον τὸ περὶ τοὺς λόγους· ἐν δὲ τῷ ἔπειτα, ἐὰν καὶ ἄλλων τοῦτο πραττόντων παρακαλούμενοι ἐθέλωσιν ἀκροατὰ γίγνεσθαι, μεγάλα ἡγοῦνται, πάρεργον οἰόμενοι αὐτὸ δεῖν πράττειν· πρὸς δὲ τὸ γῆρας ἐκτὸς δή τινων ὀλίγων ἀποσβέννυνται πολὺ μᾶλλον τοῦ Ἡρακλειτείου Β ἡλίου, ὅσον αὐθις οὐκ ἔξαπτονται. Δεῖ δὲ πῶς; ἔφη. Πᾶν τούναντίον· μειράκια μὲν ὅντα καὶ παιδας μειρακιώδη παιδείαν καὶ φιλοσοφίαν μεταχειρίζεσθαι, τῶν τε σωμάτων, ἐν φιλαστάνει τε καὶ ἀνδροῦται, εὖ μάλα ἐπιμελεῖσθαι, ὑπηρεσίαν φιλοσοφίᾳ κτωμένους· προϊούσης δὲ τῆς ἡλικίας, ἐν ᾧ ἡ ψυχὴ τελειοῦσθαι ἄρχεται, ἐπιτείνειν τὰ Σ ἐκείνης γυμνάσια· ὅταν δὲ λήγῃ μὲν ἡ ῥώμη, πολιτικῶν δὲ καὶ στρατειῶν¹ ἐκτὸς γίγνηται, τότε ἥδη ἀφέτους νέμεσθαι καὶ μηδὲν ἄλλο πράττειν, ὃ τι μὴ πάρεργον, τοὺς μέλλοντας εὑδαιμόνως βιώσεσθαι καὶ τελευτήσαντας τῷ βίῳ τῷ βεβιωμένῳ τὴν ἐκεῖ μοῖραν ἐπιστήσειν πρέπουσαν.

XII. ‘Ως ἀληθῶς μοι δοκεῖς, ἔφη, λέγειν γε προθύμως, ὡς Σώκρατες· οἵμαι μέντοι τοὺς πυλλοὺς τῶν ἀκουόντων

¹ στρατειῶν *q*: στρατιῶν A.

προθύμότερον ἔτι ἀντιτείνειν¹ οὐδ' ὅπωστιοῦν πεισομένους,
ἀπὸ Θρασυμάχου ἀρξαμένους. Μή διάβαλλε, ἵν δ' ἐγώ,
ἔμε καὶ Θρασύμαχον ἄρτι φίλους γεγονότας, οὐδὲ πρὸ τοῦ Δ
ἐχθροὺς ὄντας. πείρας γὰρ οὐδὲν ἀνήσομεν, ἕως ἂν ἡ
πείσωμεν καὶ τοῦτον καὶ τοὺς ἄλλους, ἢ προύργου τι
ποιήσωμεν εἰς ἐκεῖνον τὸν βίον, ὅταν αὗθις γενόμενοι τοῖς
τοιούτοις ἐντύχωσι λόγοις. Εἰς μικρόν γ', ἔφη, χρόνον
εἴρηκας. Εἰς οὐδὲν μὲν οὖν, ἔφη, ὡς γε πρὸς τὸν ἄπαντα.
τὸ μέντοι μὴ πείθεσθαι τοῖς λεγομένοις τοὺς πολλοὺς
θαῦμα οὐδέν. οὐ γὰρ πώποτε εἶδον γενόμενον τὸ νῦν
λεγόμενον, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον τοιαῦτ' ἄττα ρήματα Ε
ἐξεπίηδες ἀλλήλοις ὡμοιωμένα, ἀλλ' οὐκ ἀπὸ τοῦ
αὐτομάτου ὥσπερ νῦν συμπεσόντα· ἄνδρα δὲ ἀρετῆ
παρισωμένον καὶ ὡμοιωμένον μέχρι τοῦ δυνατοῦ τελέως
ἔργῳ τε καὶ λόγῳ, δυναστεύοντα ἐν πόλει ἑτέρᾳ² τοιαύτῃ,
οὐ πώποτε | ἐωράκασιν οὔτε ἔνα οὔτε πλείους. ἢ οὔει; 499
Οὐδαμῶς γε. Οὐδέ γε αὖ λόγων, ὡς μακάριε, καλῶν τε καὶ
ἔλευθέρων ἰκανῶς ἐπήκοοι γεγόνασιν, οἵων ζητεῖν μὲν τὸ
ἀληθὲς ξυντεταμένως ἐκ παντὸς τρόπου³ τοῦ γυνῶναι χάριν,
τὰ δὲ κομψά τε καὶ ἐριστικὰ καὶ μηδαμόσε ἄλλοσε
τείνοντα ἢ πρὸς δόξαν καὶ ἔριν καὶ ἐν δίκαιαις καὶ ἐν ἴδαις
συνουσίαις πόρρωθεν ἀσπαζομένων. Οὐδὲ τούτων, ἔφη.
Τούτων τοι χάριν, ἢν δ' ἐγώ, καὶ ταῦτα προορώμενοι ήμεῖς Β
τότε καὶ δεδιότες ὅμως ἐλέγομεν, ὑπὸ τάληθοῦς ἡναγ-
κασμένοι, ὅτι οὔτε πόλις οὔτε πολιτεία οὐδέ γ' ἀνήρ
ὅμοίως μή ποτε γένηται τέλεος, πρὶν ἀν τοῖς φιλοσόφοις
τούτοις τοῖς ὀλίγοις καὶ οὐ ποιηροῖς, ἀχρήστοις δὲ νῦν
κεκλημένοις ἀνάγκη τις ἐκ τύχης παραβάλῃ⁴, εἴτε βού-
λονται εἴτε μή, πόλεως ἐπιμεληθῆναι, καὶ τῇ πόλει κατη-
κόφ⁵ γεγέσθαι, ἢ τῶν νῦν ἐν δυναστείαις ἢ βασιλείαις

¹ ἀντιτείνειν codd.: ἀντιτενεῖν coniecit Stephanus. ² ἑτέρᾳ II: ἑτέρα
A. ³ τρόπου II et γρ in marg. A²: προσώπου Λ¹. ⁴ παραβάλῃ
Ξ: περιβάλῃ Λ. ⁵ κατηκόφ Schleiermacher: κατήκοοι Λ.

С ὅντων οὐσιν ἡ αὐτοῖς ἐκ τυνος θελας ἐπιπνοίας ἀληθινῆς φιλοσοφίας ἀληθινὸς ἔρως ἐμπέσῃ. τούτων δὲ πότερα γενέσθαι ἡ ἀμφότερα ως ἄρα ἐστὶν ἀδύνατον, ἐγὼ μὲν οὐδένα φημὶ ἔχειν λόγον. οὕτω γὰρ ἀν ήμενις δικαίως καταγελώμεθα¹, ως ἀλλως εὐχαῖς ὅμοια λέγοντες. ἡ οὐχ οὔτως; Οὕτως. Εἰ τοίνυν ἄκροις εἰς φιλοσοφίαν πόλεως τις ἀνάγκη ἐπιμεληθῆιαι ἡ γέγονεν ἐν τῷ ἀπείρῳ τῷ παρεληλυθότι χρόνῳ, ἡ καὶ νῦν ἐστὶν ἐν τινι βαρβαρικῷ Δ τόπῳ πόρρω που ἐκτὸς ὅντι τῆς ήμετέρας ἐπόψεως, ἡ καὶ ἐπειτα γενήσεται, περὶ τούτου ἔτοιμοι τῷ λόγῳ διαμάχεσθαι, ως γέγονεν ἡ εἱρημένη πολιτεία καὶ ἐστιν καὶ γενήσεται γε, ὅταν αὐτῇ ἡ Μοῦσα πόλεως ἐγκρατής γένηται. οὐ γὰρ ἀδύνατος γενέσθαι, οὐδὲ ήμενις ἀδύνατα λέγομεν· χαλεπὰ δὲ καὶ παρ' ήμῶν ὁμολογεῖται. Καὶ ἐμοί, ἔφη, οὔτω δοκεῖ. Τοῖς δὲ πολλοῖς, ἦν δ' ἐγώ, δτι οὐκ Ε αὖ δοκεῖ, ἔρεις; "Ισως, ἔφη. "Ω μακάριε, ἦν δ' ἐγώ, μὴ πάνυ οὔτω τῶν πολλῶν κατηγόρει. ἀλλοίαν τοι δόξαν ἔξουσιν, ἐὰν αὐτοῖς μὴ φιλονικῶν ἀλλὰ παραμυθούμενος καὶ ἀπολυόμενος τὴν τῆς φιλομαθίας διαβολὴν ἐνδεικνύη οὓς λέγεις τοὺς φιλοσόφους, καὶ διορίζῃ ὥσπερ ἄρτι τῆν 500 τε φύσιν αὐτῶν καὶ τὴν | ἐπιτήδευσιν, ἵνα μὴ ήγωνται σε λέγειν οὓς αὐτοὶ οἴονται. ἡ καὶ ἐὰν οὔτω θεῶνται, ἀλλοίαν τ' οὐ² φήσεις αὐτοὺς δόξαν λίγφεσθαι καὶ ἄλλα ἀποκρινεῖσθαι³; ἡ οἵει τινὰ χαλεπάνειν τῷ μὴ χαλεπῷ ἡ φθονεῖν τῷ μὴ φθονερῷ ἄφθονόν τε καὶ πρᾶσον ὅντα; ἐγὼ μὲν γάρ σε προφθάσας λέγω, δτι ἐν ὀδίγοις τισὶν ήγονμαι, ἀλλ' οὐκ ἐν τῷ πλήθει χαλεπὴν οὔτω φύσιν Β γίγνεσθαι. Καὶ ἐγὼ ἀμέλει, ἔφη, ξυνοίομαι. Οὐκοῦν καὶ αὐτὸ τοῦτο ξυνοίει, τοῦ χαλεπῶς πρὸς φιλοσοφίαν τοὺς πολλοὺς διακεῖσθαι ἐκείνους αἰτίους εἶναι τοὺς ἔξωθεν οὐ προσῆκον ἐπεισκεκωμακότας, λοιδορούμένους τε αὐτοῖς

¹ καταγελώμεθα Π: καταγελώμεθα Α.

² τ' οὐ Baiter: τοι Α.

³ ἀποκρινεῖσθαι Π: ἀποκρίνεσθαι Α.

καὶ φιλαπεχθημόνως ἔχοντας καὶ ἀεὶ περὶ ἀνθρώπων τοὺς λόγους ποιουμένους, ἥκιστα φιλοσοφίᾳ πρέπον ποιοῦντας; Πολύ γ', ἔφη.

XIII. Οὐδὲ γάρ που, ὡς Ἀδείμαντε, σχολὴ τῷ γε ὡς ἀληθῶς πρὸς τοῖς οὖσι τὴν διάνοιαν ἔχοντι κάτω βλέπειν εἰς ἀνθρώπων πραγματείας καὶ μαχόμενον αὐτοῖς φθόνου C τε καὶ δυσμενείας ἐμπίμπλασθαι, ἀλλ' εἰς τεταγμένα ἄττα καὶ κατὰ ταῦτα ἀεὶ ἔχοντα δρῶντας καὶ θεωμέρους οὕτ' ἀδικοῦντα οὕτ' ἀδικούμενα¹ ὑπ' ἀλλήλων, κόσμῳ δὲ πάντα καὶ κατὰ λόγον ἔχοντα, ταῦτα μιμεῖσθαι τε καὶ ὅ τι μάλιστα ἀφομοιοῦσθαι. ἢ οἵει τινὰ μηχανὴν εἶναι, ὅτῳ τις δύμιλει ἀγάμενος, μὴ μιμεῖσθαι ἐκεῖνο; Ἀδύνατον, ἔφη. Θείω δὴ καὶ κοσμίῳ ὅ γε φιλόσοφος δύμιλῶν κόσμιός τε καὶ D θεῖος εἰς τὸ δυνατὸν ἀνθρώπῳ γίγνεται· διαβολὴ δ' ἐν πᾶσι πολλή. Παντάπασι μὲν οὖν. "Αν οὖν τις, εἴπον, αὐτῷ ἀνάγκη γένηται ἢ ἐκεῖ δρᾶ μελετῆσαι εἰς ἀνθρώπων ἥθη καὶ ἴδιᾳ καὶ δημοσίᾳ τιθέναι καὶ μὴ μόνον ἑαυτὸν πλάττειν, ἀρα κακὸν δημιουργὸν αὐτὸν οἵει γενήσεσθαι σωφροσύνης τε καὶ δικαιοσύνης καὶ ξυμπάσης τῆς δημοτικῆς ἀρετῆς; "Ηκιστά γε, ἢ δ' ὅς. 'Αλλ' ἐὰν δὴ αἰσθῶνται οἱ πολλοί, ὅτι ἀληθῆ περὶ αὐτοῦ λέγομεν, χαλεπανοῦσι δὴ τοῖς φιλοσόφοις καὶ ἀπιστήσουσιν ἵμιν E λέγουσιν, ὡς οὐκ ἄν ποτε ἄλλως εὑδαιμονήσειε πόλις, εἰ μὴ αὐτὴν διαγράψειαν οἱ τῷ θείῳ παραδείγματι χρώμενοι ζωγράφοι; Οὐ χαλεπανοῦσιν, ἢ δ' ὅς, ἐάνπερ αἰσθῶνται. ἀλλὰ δὴ τίνα | λέγεις τρόπον τῆς διαγραφῆς; Λαβόντες, ἥν 501 δ' ἐγώ, ὥσπερ πίνακα πόλιν τε καὶ ἥθη ἀνθρώπων πρώτον μὲν καθαρὰν ποιήσειαν ἄν, δὲ οὖ πάνυ ῥάδιον· ἀλλ' οὖν οἷσθ' ὅτι τούτῳ ἄν εὐθὺς τῶν ἄλλων διενέγκοιεν², τῷ μήτε ἴδιώτου μήτε πόλεως ἐθελῆσαι ἄν ἀφασθαι μηδὲ γράφειν τύμους, πρὶν ἢ παραλαβεῖν καθαρὰν ἢ αὐτοὶ ποιῆσαι. Καὶ ὁρθῶς γ', ἔφη. Οὐκοῦν μετὰ ταῦτα οἵει ὑπογράψασθαι

¹ ἀδικούμενα Σ¹ q: ἀδικούμενον A.

² διενέγκοιεν q: διενεγκεῖν A.

Β ἀν τὸ σχῆμα τῆς πολιτείας; Τί μήν; "Επειτα, οἶμαι, ἀπεργαζόμενοι πυκνὰ ἀν ἑκατέρωσε¹ ἀποβλέποιεν, πρός τε τὸ φύσει δίκαιον καὶ καλὸν καὶ σῶφρον καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα καὶ πρὸς ἐκεῦνο αὖ, δ² ἐν τοῖς ἀνθρώποις ἐμποιοῦντες, ξυμμιγνύντες τε καὶ κεραυνύντες ἐκ τῶν ἐπιτηδευμάτων τὸ ἀνδρείκελον, ἀπ' ἐκείνου τεκμαιρόμενοι, διὸ δὴ καὶ "Ομηρος ἐκάλεσεν ἐν τοῖς ἀνθρώποις ἐγγιγνόμενον θεοειδές τε καὶ θεοείκελόν. Ὁρθῶς, ἔφη. Καὶ τὸ μὲν ἄν,
 Σ οἶμαι, ἔξαλείφοιεν, τὸ δὲ πάλιν ἐγγράφοιεν, ἕως ὅ τι μάλιστα ἀνθρώπεια ἥθη εἰς ὅσον ἐνδέχεται θεοφιλῆ ποιήσειαν. Καλλίστη γοῦν ἄν, ἔφη, ἡ γραφὴ γένουιτο. Ἀρ' οὖν, ἦν δ' ἐγώ, πείθομέν πῃ ἐκείνους, οὓς διατεταμένους ἐφ' ἡμᾶς ἔφησθα ἴέναι, ώς τοιοῦτός ἐστι πολιτειῶν ἡγεγράφος δὲν τότ' ἐπηγοῦμεν πρὸς αὐτούς, δι' δὲν ἐκεῖνοι ἔχαλέπαινον, ὅτι τὰς πόλεις αὐτῷ παρεδίδομεν, καὶ τι μᾶλλον αὐτὸν ὑπὸ ἀκούοντες πραῦνονται; Καὶ πολὺ γε, ἦ
 Δ δ' ὅς, εἰς σωφρονοῦσιν. Πῇ γὰρ δὴ ἔξουσιν ἀμφισβητῆσαι; πότερον μὴ τοῦ ὄντος τε καὶ ἀληθείας ἐραστὰς εἴναι τοὺς φιλοσόφους; "Ατοπον μέντ' ἄν, ἔφη, εἴη. Ἀλλὰ μὴ τὴν φύσιν αὐτῶν οἰκείαν εἴναι τοῦ ἀρίστου, ἦν ἡμεῖς διήλθομεν; Οὐδὲ τοῦτο. Τί δέ; τὴν τοιαύτην τυχοῦσαν τῶν προστηκόντων ἐπιτηδευμάτων οὐκ ἀγαθὴν τελέως ἔσεσθαι καὶ φιλόσοφον εἴπερ τινὰ ἄλλην; ἢ ἐκείνους φήσει³ μᾶλλον,
 Ε οὓς ἡμεῖς ἀφωρίσαμεν; Οὐ δήπου. "Ετι οὖν ἀγριανοῦσι λεγόντων ἡμῶν, ὅτι πρὶν ἀν πόλεως τὸ φιλόσοφον γένος ἐγκρατὲς γένηται, οὔτε πόλει οὔτε πολίταις κακῶν παῦλα ἔσται, οὐδὲ ἡ πολιτεία, ἦν μυθολογοῦμεν λόγῳ, ἔργῳ τέλος λήψεται; "Ισως, ἔφη, ἥττον. Βούλει οὖν, ἦν δ' ἐγώ, μὴ ἥττον φῶμεν αὐτούς, ἀλλὰ παντάπασι πράους γεγονέναι
 502 καὶ πεπεῖσθαι, ἵνα | εἰ μή τι ἄλλο, αἰσχυνθέντες ὁμολογήσωσιν; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη.

¹ ἑκατέρωσε *q*: ἑκατέρως Α.² δ *Ξ* et corr. *q*: τὸ Α.³ φήσει

nos: φήσειν Α. Cf. 347 Λ.

XIV. Οὗτοι μὲν τοίνυν, ἥν δ' ἐγώ, τοῦτο πεπεισμένοι ἔστων· τοῦδε δὲ πέρι τις ἀμφισβητήσει, ώς οὐκ ἀν τύχοιεν γενόμενοι βασιλέων ἕκγονοι ἢ δυναστῶν τὰς φύσεις φιλόσοφοι; Οὐδ' ἀν εἴς, ἔφη. Τοιούτους δὲ γενομένους ώς πολλὴ ἀνάγκη διαφθαρῆναι, ἔχει τις λέγειν; ώς μὲν γάρ χαλεπὸν σωθῆναι, καὶ ἡμεῖς ξυγχωροῦμεν· ώς δὲ ἐν παντὶ τῷ χρόνῳ τῶν πάντων οὐδέποτε οὐδὲ ἀν εἴς σωθείη, B ἔσθ' ὅστις ἀμφισβητήσει¹; Καὶ πῶς; Ἀλλὰ μήν, ἥν δ' ἐγώ, εἴς ίκανὸς γενόμενος, πόλιν ἔχων πειθομένην, πάντ' ἐπιτελέσαι τὰ νῦν ἀπιστούμενα. Ικανὸς γάρ, ἔφη. "Αρχοντος γάρ που, ἥν δ' ἐγώ, τιθέντος τοὺς νόμους καὶ τὰ ἐπιτηδεύματα, ἀ διεληλύθαμεν, οὐ δήπου ἀδύνατον ἐθέλειν ποιεῖν τοὺς πολίτας. Οὐδ' ὄπωστιοῦν. Ἀλλὰ δὴ ἄπειρ ἡμῖν δοκεῖ, δόξαι καὶ ἄλλοις θαυμαστόν τι καὶ ἀδύνατον; Οὐκ οἶμαι ἔγωγε, ἢ δ' ὅς. Καὶ μὴν ὅτι γε C βέλτιστα, εἴπερ δυνατά, ίκανῶς ἐν τοῖς ἔμπροσθεν, ώς ἐγῷμαι, διήλθομεν. Ικανῶς γάρ. Νῦν δή, ώς ἔοικεν, ξυμβαίνει ἡμῖν περὶ τῆς νομοθεσίας ἄριστα μὲν εἶναι ἀ λέγομεν, εἰ γένοιτο, χαλεπὰ δὲ γενέσθαι, οὐ μέντοι ἀδύνατά γε. Ξυμβαίνει γάρ, ἔφη.

XV. Οὐκοῦν ἐπειδὴ τοῦτο μόγις τέλος ἔσχεν, τὰ ἐπίλοιπα δὴ μετὰ τοῦτο λεκτέον, τίνα τρόπον ἡμῖν καὶ D ἐκ τίνων μαθημάτων τε καὶ ἐπιτηδευμάτων οἱ σωτῆρες ἐνέσονται² τῆς πολιτείας, καὶ κατὰ ποίας ἡλικίας ἔκαστοι ἐκάστων ἀπτόμενοι; Λεκτέον μέντοι, ἔφη. Οὐδέν, ἥν δ' ἐγώ, τὸ σοφόν μοι ἐγένετο τήν τε τῶν γυναικῶν τῆς κτήσεως δυσχέρειαν ἐν τῷ πρόσθεν παραλιπόντι καὶ παιδογονίαν καὶ τὴν τῶν ἀρχόντων κατάστασιν, εἰδότι ώς ἐπίφθονός τε καὶ χαλεπὴ γίγνεσθαι ἡ³ παντελῶς ἀληθής. νῦν γάρ οὐδὲν ἥττον ἥλθεν τὸ δεῦν αὐτὰ διελθεῖν, καὶ τὰ μὲν δὴ E τῶν γυναικῶν τε καὶ παιδῶν πεπέρανται, τὸ δὲ τῶν

¹ ἀμφισβητήσει *q*: ἀμφισβητήσεις Α.
II. Richards.

² ἐνέσονται Α: ἐγγενήσονται

³ ἡ *Ξ*: ἡ Α.

ἀρχόντων ὥσπερ ἐξ ἀρχῆς μετελθεῦν δεῖ. ἐλέγομεν δ',
 503 εὶ μνημονεύεις, δεῦν αὐτοὺς φιλοπόλιδάς τε φαίνεσθαι
 βασανιζομένους ἐν ἡδοναῖς τε καὶ λύπαις καὶ τὸ δόγμα
 τοῦτο μήτ' ἐν πόνοις μήτ' ἐν φόβοις μήτ' ἐν ἄλλῃ μηδεμιᾷ
 μεταβολῇ φαίνεσθαι ἐκβάλλοντας, ἢ τὸν ἀδυνατοῦντα
 ἀποκριτέον, τὸν δὲ πανταχοῦ ἀκήρατον ἐκβαίνοντα ὥσπερ
 χρυσὸν ἐν πυρὶ βασανιζόμενον στατέον ἀρχοντα καὶ γέρα
 δοτέον καὶ ζῶντι καὶ τελευτήσαντι καὶ ἀθλα. τοιαῦτ' ἄπτα
 ἦν τὰ λεγόμενα παρεξιόντος καὶ παρακαλυπτομένου τοῦ
B λόγου, πεφοβημένου κινεῖν τὸ νῦν παρόν. Ἀληθέστατα,
 ἔφη, λέγεις· μέμνημαι γάρ. Ὁκνος γάρ, ἔφην, ὡς φίλε,
 ἐγώ, εἰπεῖν τὰ νῦν ἀποτετολμημένα· νῦν δὲ τοῦτο μὲν
 τετολμήσθω εἰπεῖν, ὅτι τοὺς ἀκριβεστάτους φύλακας
 φιλοσόφους δεῖ καθιστάναι. Εἰρήσθω γάρ, ἔφη. Νόησον
 δή, ως εἰκότως ὀλίγοι ἔσονται σοι. ἦν γὰρ διήλθομεν
 φύσιν δεῦν ὑπάρχειν αὐτοῖς, εἰς ταῦτὸν ἔντοντας φύεται.
C Πῶς, ἔφη, λέγεις; Εὔμαθεῖς καὶ μνήμονες καὶ ἀγχίνοι καὶ
 ὀξεῖς καὶ ὅσα ἄλλα τούτοις ἔπεται οὖσθ' ὅτι οὐκ ἐθέ-
 λουσιν ἄμα φύεσθαι καὶ νεανικοί τε καὶ μεγαλοπρεπεῖς
 τὰς διανοίας¹ οἷοι κοσμίως μετὰ ἡσυχίας καὶ βεβαιότητος
 ἐθέλειν ζῆν, ἀλλ' οἵ τοιοῦτοι ὑπὸ ὀξύτητος φέρονται ὅπῃ
 ἀν τύχωσιν, καὶ τὸ βέβαιον ἅπαν αὐτῶν ἔξοιχεται.
 Ἀληθῆ, ἔφη, λέγεις. Οὐκοῦν τὰ βέβαια αὖ ταῦτα ἥθη
D καὶ οὐκ εὐμετάβολα, οἷς ἀν τις μᾶλλον ὡς πιστοῖς χρή-
 σαιτο, καὶ ἐν τῷ πολέμῳ πρὸς τοὺς φόβους δυσκίνητα
 ὄντα πρὸς τὰς μαθήσεις αὖ ποιεῖ ταῦτόν· δυσκινήτως ἔχει
 καὶ δυσμαθὼς ὥσπερ ἀπονευαρκωμένα, καὶ ὑπνου τε καὶ
 χάσμης ἐμπίμπλανται, ὅταν τι δέη τοιοῦτον διαπονεῖν.
 Ἔστι ταῦτα, ἔφη. Ἡμεῖς δέ γε ἔφαμεν ἀμφοτέρων δεῦν εὖ
 τε καὶ καλῶς μετέχειν, ἢ μήτε παιδείας τῆς ἀκριβεστάτης

¹ Sic codd.: an καὶ νεανικοί τε—διανοίας post ἔπεται? Vide praefationem.

δεῖν αὐτῷ μεταδιδόναι μήτε τιμῆς μήτε ἀρχῆς. Ὁρθῶς, οὐδὲ δέ ὅς. Οὐκοῦν σπάνιον αὐτὸν οἴει ἔσεσθαι; Πῶς δέ οὐ; Βασανιστέον δὴ ἐν τε οἷς τότε ἐλέγομεν πόνοις τε καὶ Εφόβοις καὶ ἡδοναῖς, καὶ ἔτι δὴ διὰ τότε παρεῖμεν νῦν λέγομεν, ὅτε καὶ ἐν μαθήμασι πολλοῖς γυμνάζειν δεῖ σκοποῦντας εἰ καὶ τὰ μέγιστα μαθήματα δυνατὴ ἔσται ἐνεγκεῖν, εἴτε καὶ ἀποδειλιάσει, ὥσπερ οἱ ἐν τοῖς ἄθλοις¹ ἀποδειλιῶντες. 504 Πρέπει γε τοι διή, ἔφη, οὕτω σκοπεῦν· ἀλλὰ ποῖα διή λέγεις μαθήματα μέγιστα;

XVI. Μημονεύεις μέν που, οὐδὲ δέ ἐγώ, ὅτι τριττὰ εἴδη ψυχῆς διαστησάμενοι ξυνεβιβάζομεν δικαιοσύνης τε πέρι καὶ σωφροσύνης καὶ ἀνδρείας καὶ σοφίας διὰ ἔκαστον εἴη. Μὴ γάρ μνημονεύων, ἔφη, τὰ λοιπὰ ἀν εἴην δίκαιος μὴ ἀκούειν. Ἡ καὶ τὸ προρρηθὲν αὐτῶν; Τὸ ποῦν δή; Βέλεγομέν που, ὅτι, ὡς μὲν δυνατὸν οὐν κάλλιστα αὐτὰ κατιδεῖν, ἀλλη μακροτέρα εἴη περίοδος, οὐν περιελθόντι καταφανῆ γίγνοιτο, τῶν μέντοι ἐμπροσθεν προειρημένων ἐπομένας² ἀποδείξεις οἶόν τ' εἴη προσάψαι. καὶ ὑμεῖς ἐξαρκεῖν ἔφατε, καὶ οὕτω δὴ ἐρρήθη τὰ τότε τῆς μὲν ἀκριβείας, ὡς ἐμοὶ ἐφαίνετο, ἐλλιπῆ³, εἰ δὲ ὑμῖν ἀρεσκόντως, ὑμεῖς ἀν τοῦτο εἴποιτε. Ἀλλ' ἔμοιγε, ἔφη, μετρίως· ἐφαίνετο μὴν καὶ τοῖς ἀλλοις. Ἀλλ', ὁ φίλε, οὐδὲ δέ ἐγώ, σε μέτρον τῶν τοιούτων ἀπολεῦπον⁴ καὶ ὅτιον τοῦ ὄντος οὐ πάνυ μετρίως γίγνεται· ἀτελὲς γάρ οὐδὲν οὐδενὸς μέτρον. δοκεῖ δέ ἐνίστε τισιν ἴκανῶς οὐδη ἔχειν καὶ οὐδὲν δεῖν⁵ περαιτέρω ξητεῖν. Καὶ μάλιστα, ἔφη, συχνοὶ πάσχουσιν αὐτὸν διὰ ῥᾳθυμίαν. Τούτου δέ γε, οὐδὲ δέ ἐγώ, τοῦ παθήματος ἥκιστα προσδεῖ⁶ φύλακι πόλεως τε καὶ νόμων. Εἰκός, οὐδέ δέ ὅς. Τὴν μακροτέραν τοίνυν, ὁ ἑταῖρε, ἔφην, περιτέον τῷ τοιούτῳ, καὶ οὐχ ἥττον μανθάνοντι πονητέον οὐδὲν⁷

¹ ἄθλοις Orelli: ἄλλοις codd. ² ἐπομένας codd.: ἔχομένας Bywater.

³ ἐλλιπῆ II: ἐλλειπῆ A. ⁴ ἀπολεῦπον F v et in marg. A²: ἀπολεῖπων A¹. ⁵ δεῖν II: δεῖ A. ⁶ προσδεῖ II: προσδεῖται A.

γυμναζομένῳ· ἦ, ὃ νῦν δὴ ἐλέγομεν, τοῦ μεγίστου τε¹ καὶ μάλιστα προσήκοντος μαθήματος ἐπὶ τέλος οὕποτε ἥξει. Οὐ γὰρ ταῦτα, ἔφη, μέγιστα, ἀλλ' ἔτι τι μεῖζον δικαιοσύνης τε καὶ ὡν διήλθομεν; Καὶ μεῖζον, ἦν δ' ἐγώ, καὶ αὐτῶν τούτων οὐχ ὑπογραφὴν δεῖ ὥσπερ νῦν θεάσασθαι, ἀλλὰ τὴν τελεωτάτην ἀπεργασίαν μὴ παριέναι. ἷ οὐ γελοῖον

Ε ἐπὶ μὲν ἄλλοις σμικροῦ ἀξίοις πᾶν ποιεῖν συντεινομένους, ὅπως ὁ τι ἀκριβέστατα καὶ καθαρώτατα ἔξει, τῶν δὲ μεγίστων μὴ μεγίστας ἀξιοῦν εἶναι καὶ τὰς ἀκριβείας; Καὶ μάλα, ἔφη². ὃ μέντοι μέγιστον μάθημα καὶ περὶ ὁ τι αὐτὸ λέγεις, οἵει τιν' ἄν σε, ἔφη, ἀφέναι μὴ ἐρωτήσαντα τί ἔστιν; Οὐ πάνυ, ἦν δ' ἐγώ· ἀλλὰ καὶ σὺ ἐρώτα. πάντως αὐτὸ οὐκ ὀλιγάκις ἀκήκοας, νῦν δὲ ἷ οὐκ ἐννοεῖς ἷ 505 αὖ διανοεῖ ἐμοὶ πράγματα παρέχειν ἀντιλαμβανόμενος. οἷμαι δὲ τοῦτο μᾶλλον, ἐπεὶ ὅτι γε ἷ τοῦ ἀγαθοῦ ἰδέα μέγιστον μάθημα, πολλάκις ἀκήκοας, ἷ δίκαια καὶ τάλλα προσχρησάμενα χρήσιμα καὶ ὠφέλιμα γίγνεται. καὶ νῦν σχεδὸν οἰσθ' ὅτι μέλλω τοῦτο λέγειν, καὶ πρὸς τούτῳ ὅτι αὐτὴν οὐχ ἵκανὼς ἵσμεν· εἰ δὲ μὴ ἵσμεν, ἄνευ δὲ ταύτης εἰ ὁ τι μάλιστα τάλλα ἐπισταίμεθα, οἰσθ' ὅτι οὐδὲν ἡμῖν Β ὅφελος, ὥσπερ οὐδὲν εἰ κεκτήμεθά τι ἄνευ τοῦ ἀγαθοῦ. ἷ οἴει τι πλέον εἶναι³ πᾶσαν κτῆσιν ἐκτήσθαι, μὴ μέντοι ἀγαθήν; ἷ πάντα τάλλα φρονεῦν ἄνευ τοῦ ἀγαθοῦ, καλὸν δὲ καὶ ἀγαθὸν μηδὲν φρονεῖν; Μὰ Δλ' οὐκ ἔγωγ, ἔφη.

XVII. Ἀλλὰ μὴν καὶ τόδε γε οἰσθα, ὅτι τοῖς μὲν πολλοῖς ἡδονὴ δοκεῖ εἶναι τὸ ἀγαθόν, τοῖς δὲ κομψοτέροις φρόνησις. Πῶς δ' οὔ; Καὶ ὅτι γε, ὡ φίλε, οἱ τοῦτο ἡγούμενοι οὐκ ἔχουσι δεῖξαι, ἡτις φρόνησις, ἀλλ' ἀναγκάζονται τελευτῶντες τὴν τοῦ ἀγαθοῦ φάναι. Καὶ μάλα, Σ ἔφη, γελοίως. Πῶς γὰρ οὐχί, ἦν δ' ἐγώ, εἰ διειδίζοντές

¹ ᷂ γυμναζομένῳ—τε Π: ομ. Α. ² ἔφη Ast: ἔφη, ἀξιον τὸ διανόημα codd. ³ εἶναι Ξγ: εἰδέναι Α, sed δ et é punctis notavit Α².

γε, ὅτι οὐκ ἵσμεν τὸ ἀγαθόν, λέγουσι πάλιν ὡς εἰδόσιν; φρόνησιν γὰρ αὐτό φασιν εἶναι ἀγαθοῦ ὡς αὖ ξυνιέντων ἥμων ὅ τι λέγουσιν, ἐπειδὴν τὸ τοῦ ἀγαθοῦ φθέγξωνται ὄνομα. Ἀληθέστατα, ἔφη. Τί δέ; οἱ τὴν ἡδονὴν ἀγαθὸν ὄριζόμενοι μῶν μή τι ἐλάττονος πλάνης ἔμπλεοι τῷν ἑτέρων; ἢ οὐ καὶ οὗτοι ἀναγκάζονται ὁμολογεῖν ἡδονὰς εἶναι κακάς; Σφόδρα γε. Συμβαίνει δὴ αὐτοῖς, οἷμαι, ὁμολογεῖν ἀγαθὰ εἶναι καὶ κακὰ ταῦτά. ἢ γάρ; Τί μήν; Δ Οὐκοῦν ὅτι μὲν μεγάλαι καὶ πολλαὶ ἀμφισβητήσεις περὶ αὐτοῦ, φανερόν; Πῶς γὰρ οὖ; Τί δέ; τόδε οὐ φανερόν, ὡς δίκαια μὲν καὶ καλὰ πολλοὶ ἀν ἔλοιντο τὰ δοκοῦντα, κανὸν μὴ ἥ¹, ὅμως ταῦτα πράττειν καὶ κεκτῆσθαι καὶ δοκεῖν, ἀγαθὰ δὲ οὐδενὶ ἔτι ἀρκεῖ τὰ δοκοῦντα κτᾶσθαι, ἀλλὰ τὰ ὄντα ζητοῦντιν, τὴν δὲ δόξαν ἐνταῦθα ἥδη πᾶς ἀτιμάζει; Καὶ μάλα, ἔφη. Ὁ δὴ διώκει μὲν ἀπασα ψυχὴ καὶ Ε τούτου ἔνεκα πάντα πράττει, ἀπομαντευομένη τι εἶναι, ἀποροῦσα δὲ καὶ οὐκ ἔχουσα λαβεῖν ἰκανῶς τί ποτ’ ἔστιν οὐδὲ πίστει χρήσασθαι μονίμῳ, οἴᾳ καὶ περὶ τᾶλλα, διὰ τούτο δὲ ἀποτυγχάνει καὶ τῶν ἀλλων εἴ τι ὄφελος ἦν, περὶ δὴ τὸ τοιοῦτον καὶ τοσοῦτον | οὕτω φῶμεν δεῦν ἐσκοτῶσθαι 506 καὶ ἐκείνους τοὺς βελτίστους ἐν τῇ πόλει, οὓς πάντα ἐγχειριοῦμεν; Ἡκιστά γ’, ἔφη. Οἷμαι γοῦν, εἰπον, δίκαια τε καὶ καλὰ ἀγνοούμενα ὅπῃ ποτὲ ἀγαθά ἔστιν, οὐ πολλοῦ τινὸς ἀξιον φύλακα κεκτῆσθαι ἀν ἑαυτῶν τὸν τούτο ἀγνοοῦντα, μαντεύομαι δὲ μηδένα αὐτὰ πρότερον γνώσεσθαι ἰκανῶς. Καλῶς γάρ, ἔφη, μαντεύει. Οὐκοῦν ἥμιν ἡ πολιτεία τελέως κεκοσμήσεται, ἐὰν ὁ τοιοῦτος Β αὐτὴν ἐπισκοπῆ φύλαξ, ὁ τούτων ἐπιστήμων;

XVIII. Ἀνάγκη, ἔφη. ἀλλὰ σὺ δή, ὁ Σώκρατες, πότερον ἐπιστήμην τὸ ἀγαθὸν φῆς εἶναι, ἢ ἡδονήν, ἢ ἄλλο τι παρὰ ταῦτα; Οὗτος, ἦν δ’ ἐγώ, ἀνήρ, καλῶς² ἥσθια καὶ πάλαι καταφανῆς ὅτι σοὶ οὐκ ἀποχρήσοι τὸ τοῖς ἄλλοις

¹ ἢ ΘΦΓ: εἴη Λ.

² ἀνήρ καλῶς Π: ἀνήρ καλῶς Λ¹: ἀνήρ—καλὸς Λ².

δοκοῦν περὶ αὐτῶν. Οὐδὲ γὰρ δίκαιον μοι, ἔφη, ὁ Σώκρατες, φαίνεται τὰ τῶν ἄλλων μὲν ἔχειν εἰπεῖν δόγματα, τὸ δ' αὐτοῦ μή, τοσούτον χρόνον πέρι ταῦτα πραγματεύεται μενον. Τί δέ; ἦν δ' ἐγώ· δοκεῖ σοι δίκαιον εἶναι περὶ ὧν τις μὴ οἶδεν λέγειν ώς εἰδότα; Οὐδαμῶς γ', ἔφη, ώς εἰδότα, ώς μέντοι οἰόμενον ταῦθ' ἀ οἴεται ἐθέλειν λέγειν. Τί δέ; εἰπον· οὐκ ἥσθησαι τὰς ἄνευ ἐπιστήμης δόξας, ώς πᾶσαι αἰσχραί; ὡν αἱ βέλτισται τυφλαί· ή δοκοῦσι τί σοι τυφλῶν διαφέρειν ὅδὸν ὄρθως πορευομένων οἱ ἄνευ νοῦ ἀληθέες τι δοξάζοντες; Οὐδέν, ἔφη. Βούλει οὖν αἰσχρὰ θεάσασθαι, τυφλά τε καὶ σκολιά, ἔξὸν παρ' ἄλλων ἀκούειν φανά τε καὶ καλά; Μὴ πρὸς Διός, η δ' ὅς, ὁ Σώκρατες, ὁ Γλαύκων, ὥσπερ ἐπὶ τέλει ὧν ἀποστῆς. ἀρκέσει γὰρ ἡμῖν, καὶν ὥσπερ δικαιοσύνης πέρι καὶ σωφροσύνης καὶ τῶν ἄλλων διηγθεῖ, οὕτω καὶ περὶ τοῦ ἀγαθοῦ διέλθης. Καὶ γὰρ ἐμοί, ἦν δ' ἐγώ, ὁ ἑταῖρε, καὶ μάλα ἀρκέσει· ἀλλ' ὅπως μὴ οὐχ οἷός τ' ἔσομαι, προθυμούμενος δὲ ἀσχημονῶν γέλωτα ὀφλήσω. ἀλλ', ὁ μακάριοι, αὐτὸ μὲν τί ποτ' ἔστι τάγαθόν, ἔάσωμεν τὸ νῦν εἶναι· πλέον γάρ μοι φαίνεται η κατὰ τὴν παροῦσαν ὄρμὴν ἐφικέσθαι τοῦ γε δοκοῦντος ἐμοὶ τὰ νῦν· ὃς δὲ ἔκγονός τε τοῦ ἀγαθοῦ φαίνεται καὶ ὄμοιότατος ἔκεινω, λέγειν ἐθέλω, εἰ καὶ ὑμῖν φίλον, εἰ δὲ μή, ἐᾶν. Ἀλλ', ἔφη, λέγε· εἰσαῦθις γὰρ τοῦ πατρὸς ἀποτείσεις τὴν διήγησιν. Βουλοίμην ἄν, εἰπον, 507 ἐμέ τε δύνασθαι αὐτὴν | ἀποδῦναι καὶ ὑμᾶς κομίσασθαι, ἀλλὰ μὴ ὥσπερ νῦν τοὺς τόκους μόνον. τοῦτον δὲ δὴ οὖν τὸν τόκον τε καὶ ἔκγονον αὐτοῦ τοῦ ἀγαθοῦ κομίσασθε· εὐλαβεῖσθε μέντοι, μή πῃ ἔξαπατήσω ὑμᾶς ἄκων, κίβδηλον ἀποδιδοὺς τὸν λόγον τοῦ τόκου. Εὐλαβησόμεθα, ἔφη, κατὰ δύναμιν· ἀλλὰ μόνον λέγε. Διομολογησάμενός γ', ἔφην ἐγώ, καὶ ἀναμνήσας ὑμᾶς τά τ' ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ῥηθέντα καὶ ἄλλοτε ἥδη πολλάκις εἰρημένα. Τὰ ποῖα; η δ' ὅς. Πολλὰ καλά, ἦν δ' ἐγώ, καὶ πολλὰ ἀγαθὰ καὶ

ἔκαστα οὕτως εἶναι φαμέν τε καὶ διορίζομεν τῷ λόγῳ.
 Φαμέν γάρ. Καὶ αὐτὸς δὴ καλὸν καὶ αὐτὸς ἀγαθὸν καὶ οὕτω
 περὶ πάντων, ἂ τότε ὡς πολλὰ ἐτίθεμεν· πάλιν αὖτις
 ἰδέαν μίαν ἔκάστου, ὡς μιᾶς οὕσης, τιθέντες, ὃ ἔστιν
 ἔκαστον προσαγορεύομεν. Ἐστι ταῦτα. Καὶ τὰ μὲν δὴ
 ὄρασθαι φαμεν, νοεῖσθαι δ' οὕ, τὰς δ' αὖτις ιδέας νοεῖσθαι
 μέν, ὄρασθαι δ' οὕ. Παντάπασι μὲν οὖν. Τῷ οὖν ὄρῳ μεν **C**
 ἥμων αὐτῶν τὰ ὄρῳ μεν; Τῇ δψει, ἔφη. Οὐκοῦν, ἦν δ'
 ἐγώ, καὶ ἀκοῇ τὰ ἀκούομενα καὶ ταῖς ἄλλαις αἰσθήσεσι
 πάντα τὰ αἰσθητά; Τί μήν; Ἄρ' οὖν, ἵν δ' ἐγώ, ἐννευρόη-
 κας τὸν τῶν αἰσθήσεων δημιουργὸν ὅσῳ πολυτελεστάτην
 τὴν τοῦ ὄράν τε καὶ ὄρασθαι δύναμιν ἐδημιούργησεν; Οὐ
 πάνυ, ἔφη. Ἀλλ' ὥδε σκόπει. ἔστιν δι τι προσδεῖ ἀκοῇ
 καὶ φωνῇ γένους ἄλλου εἰς τὸ τὴν μὲν ἀκούειν, τὴν δὲ
 ἀκούεσθαι, δὲ ἐὰν μὴ παραγένηται τρίτον, ἢ μὲν οὐκ **D**
 ἀκούεσται, ἢ δὲ οὐκ ἀκουσθήσεται; Οὐδενός, ἔφη. Οἷμαι
 δέ γε, ἦν δ' ἐγώ, οὐδὲ ἄλλαις πολλαῖς, ἵνα μὴ εἴπω ὅτι
 οὐδεμίᾳ, τοιούτου προσδεῖ οὐδενός. ἢ σύ τινα ἔχεις εἰπεῖν;
 Οὐκ ἔγωγε, ἢ δ' οὐ. Τὴν δὲ τῆς δψεως καὶ τοῦ ὄρατοῦ οὐκ
 ἐννοεῖς ὅτι προσδεῖται; Πῶς; Ἐνούσης που ἐν ὅμμασιν
 δψεως καὶ ἐπιχειροῦντος τοῦ ἔχοντος χρῆσθαι αὐτῇ,
 παρούσης δὲ χρόας ἐν αὐτοῖς², ἐὰν μὴ παραγένηται γένος
 τρίτον ιδίᾳ ἐπ' αὐτὸς τοῦτο πεφυκός, οἰσθα, ὅτι ἢ τε δψις **E**
 οὐδὲν δψεται τά τε χρώματα ἔσται ἀόρατα. Τίνος δὴ³
 λέγεις, ἔφη, τούτου; Ὁ δὴ σὺ³ καλεῖς, ἦν δ' ἐγώ, φῶς.
 Ἀληθῆ, ἔφη, λέγεις. Οὐ σμικρῷ ἄρα ιδέᾳ ἢ τοῦ ὄράν αἰ-
 σθησις καὶ ἡ τοῦ ὄρασθαι δύναμις τῶν ἄλλων ξυζεύξεων 508
 τιμιωτέρω ζυγῷ ἐζύγησαν, εἴπερ μὴ ἄτιμον τὸ φῶς. Ἀλλὰ
 μήν, ἔφη, πολλοῦ γε δεῖ ἄτιμον εἶναι.

¹ καὶ nos: κατ' codd. ² αὐτοῖς codd.: αὖ τοῖς <ὄρατοῖς> H. Richards.
 Suspicor excidisse <τοῖς ὄρῳ μένοις>; cf. 508 c, 509 b. An legendum εν
 αὐτοῖς? ³ σὺ—όρῳ μεν (515 v) om. II, duobus excisis foliis. ⁴ δὴ
 codd.: an δεῖ?

XIX. Τίνα οὖν ἔχεις αἰτιάσασθαι τῶν ἐν οὐρανῷ θεῶν τούτου κύριον, οὗ ἡμῖν τὸ φῶς ὅψιν τε ποιεῖ ὄρᾶν ὃ τι κάλλιστα καὶ τὰ ὄρώμενα ὄρᾶσθαι; "Οὐπερ καὶ σύ, ἔφη, καὶ οἱ ἄλλοι· τὸν ἥλιον γὰρ δῆλον ὅτι ἐρωτᾶς. Ἀρ' οὖν ὅδε πέφυκεν ὅψις πρὸς τοῦτον τὸν θεόν; Πῶς; Οὐκ ἔστιν ἥλιος ἢ ὅψις οὔτε αὐτὴ οὕτ' ἐν ὧ ἐγγίγνεται, δὲ δὴ **B** καλοῦμεν ὅμμα. Οὐ γὰρ οὖν. Ἀλλ' ἥλιοειδέστατόν γε οἶμαι τῶν περὶ τὰς αἰσθήσεις ὄργανων. Πολύ γε. Οὐκοῦν καὶ τὴν δύναμιν, ἦν ἔχει, ἐκ τούτου ταμιευομένην ὕσπερ ἐπίρρυτον κέκτηται; Πάνυ μὲν οὖν. Ἀρ' οὖν οὐ καὶ ὁ ἥλιος ὅψις μὲν οὐκ ἔστιν, αἴτιος δὲ ὡν αὐτῆς ὄρᾶται ὑπ' αὐτῆς ταύτης; Οὔτως, ἢ δὲ ὁ. Τοῦτον τοίνυν, ἦν δὲ ἐγώ, φάναι με λέγειν τὸν τοῦ ἀγαθοῦ ἔκγονον, δὲν τάγαθὸν **C** Κ ἐγένενησεν ἀνάλογον ἑαυτῷ, ὃ τί περ αὐτὸν ἐν τῷ νοητῷ τόπῳ πρός τε νοῦν καὶ τὰ νοούμενα, τοῦτο τοῦτον ἐν τῷ ὄρατῷ πρός τε ὅψιν καὶ τὰ ὄρώμενα. Πῶς; ἔφη. ἔτι δίελθε μοι. Ὁφθαλμοί, ἦν δὲ ἐγώ, οἰσθ' ὅτι ὅταν μηκέτι ἐπ' ἐκεῖνά τις αὐτοὺς τρέπῃ, ὡν ἀν τὰς χρόας τὸ ἡμεριδὸν φῶς ἐπέχῃ, ἀλλὰ ὡν νυκτερινὰ φέγγη, ἀμβλυώτουσί τε καὶ ἐγγὺς φαίνονται τυφλῶν, ὕσπερ οὐκ ἐνούσης καθαρᾶς ὅψεως. Καὶ μάλα, ἔφη. "Οταν δέ γ', οἶμαι, ὡν δὲ **D** ἥλιος καταλάμπει, σαφῶς ὄρῶσι, καὶ τοῖς αὐτοῖς τούτοις ὅμμασιν ἐνοῦσα φαίνεται. Τί μήν; Οὔτω τοίνυν καὶ τὸ τῆς ψυχῆς ὅδε νόει. ὅταν μέν, οὗ καταλάμπει ἀλήθειά τε καὶ τὸ δὲ, εἰς τοῦτο ἀπερείσηται, ἐνόησέν τε καὶ ἔγνω αὐτὸν καὶ νοῦν ἔχειν φαίνεται. ὅταν δὲ εἰς τὸ τῷ σκότῳ κεκραμένον, τὸ γιγνόμενόν τε καὶ ἀπολλύμενον, δοξάζει τε καὶ ἀμβλυώτερι ἄνω καὶ κάτω τὰς δόξας μεταβάλλον καὶ ἔοικεν αὐτὸν οὐκ ἔχοντι. Ἔοικε γάρ. Τοῦτο τοίνυν τὸ **E** τὴν ἀλήθειαν παρέχον τοῖς γιγνωσκομένοις καὶ τῷ γιγνώσκοντι τὴν δύναμιν ἀποδιδὸν τὴν τοῦ ἀγαθοῦ ἰδέαν φάθι εἶναι, αἰτίαν δὲ ἐπιστήμης οὖσαν καὶ ἀληθείας¹, ως γιγνω-

¹ Sic codd.: αἰτίαν—ἀληθείας post εἶναι transposuit Van Heusde.

σκομένην¹ μὲν διανοοῦ², οὕτω δὲ καλῶν ἀμφοτέρων ὅντων, γνώσεώς τε καὶ ἀληθείας, ἄλλο καὶ κάλλιον ἔτι τούτων ἥγούμενος αὐτὸ δρθῶς ἥγήσει· ἐπιστήμην δὲ καὶ ἀλήθειαν, ὥσπερ ἐκεῖ φῶς τε | καὶ ὅψιν ἡλιοειδῆ μὲν νομίζειν δρθόν, 509 ἥλιον δ' ἥγεῖσθαι οὐκ ὁρθῶς ἔχει, οὕτω καὶ ἐνταῦθα ἀγαθοειδῆ μὲν νομίζειν ταῦτ' ἀμφότερα δρθόν, ἀγαθὸν δὲ ἥγεῖσθαι ὀπότερον αὐτῶν οὐκ ὁρθόν, ἀλλ' ἔτι μειζόνως τιμητέον τὴν τοῦ ἀγαθοῦ ἔξιν. Ἀμήχανον κάλλος, ἔφη, λέγεις, εἰ ἐπιστήμην μὲν καὶ ἀλήθειαν παρέχει, αὐτὸ δ' ὑπὲρ ταῦτα κάλλει ἐστίν· οὐ γάρ δήπου σύ γε ἥδοινὴν αὐτὸ λέγεις. Εὐφήμει, ἦν δ' ἐγώ· ἀλλ' ὥδε μᾶλλον τὴν εἰκόνα αὐτοῦ ἔτι ἐπισκόπει. Πῶς; Τὸν ἥλιον τοῖς B ὄρωμένοις οὐ μόνον, οἷμαι, τὴν τοῦ ὁρᾶσθαι δύναμιν παρέχειν φήσεις, ἀλλὰ καὶ τὴν γένεσιν καὶ αὔξην καὶ τροφήν, οὐ γένεσιν αὐτὸν ὅντα. Πῶς γάρ; Καὶ τοῖς γιγνωσκομένοις τοίνυν μὴ μόνον τὸ γιγνώσκεσθαι φάναι ὑπὸ τοῦ ἀγαθοῦ παρεῖναι, ἀλλὰ καὶ τὸ εἶναι τε καὶ τὴν οὐσίαν ὑπ' ἐκείνου αὐτοῖς προσεῖναι, οὐκ οὐσίας ὅντος τοῦ ἀγαθοῦ, ἀλλ' ἔτι ἐπέκεινα τῆς οὐσίας πρεσβείᾳ καὶ δυνάμει ὑπερέχοντος.

XX. Καὶ ὁ Γλαύκων μάλα γελοίως, "Απολλον, ἔφη, C δαιμονίας ὑπερβολῆς. Σὺ γάρ, ἦν δ' ἐγώ, αἴτιος, ἀναγκάζων τὰ ἐμοὶ δοκοῦντα περὶ αὐτοῦ λέγειν. Καὶ μηδαμῶς γ', ἔφη, παύσῃ, εἰ μή τι, ἀλλὰ³ τὴν περὶ τὸν ἥλιον ὄμοιότητα αὖ διεξιών, εἴ πη ἀπολείπεις. Ἀλλὰ μήν, εἴπον, συχνά γε ἀπολείπω. Μηδὲ σμικρὸν τοίνυν, ἔφη, παραλίπης. Οἷμαι μέν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ πολύ· ὅμως δέ, ὅσα γ' ἐν τῷ παρόντι δυνατόν, ἔκὼν οὐκ ἀπολείψω. Μὴ γάρ, ἔφη. Νόησον τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, ὥσπερ λέγομεν, δύο D αὐτῷ εἶναι, καὶ βασιλεύειν τὸ μὲν νοητοῦ γένους τε καὶ τόπου, τὸ δ' αὖ ὄρατοῦ, ἵνα μὴ οὐρανοῦ⁴ εἰπὼν δόξω σοι

¹ γιγνωσκομένην Van Heusde: γιγνωσκομένης A. ² διανοοῦ A: διὰ νοῦ Ξ. ³ ἀλλὰ Ξ q: ἀλλα A. ⁴ οὐρανοῦ Ξ q: οὐρανὸν A.

σοφίζεσθαι περὶ τὸ ὄνομα. ἀλλ’ οὖν ἔχεις ταῦτα διπτὰ εἴδη, ὄρατόν, νοητόν; "Εχω. "Ωσπερ τοίνυν γραμμὴν δίχα τετμημένην λαβὼν ἄνισα τμῆματα πάλιν τέμνει ἐκάτερον τὸ¹ τμῆμα ἀνὰ τὸν αὐτὸν λόγον, τό τε τοῦ ὄρωμένου γένους καὶ τὸ τοῦ νοούμένου, καὶ σοι ἔσται σαφηνείᾳ καὶ ἀσαφείᾳ

E πρὸς ἄλληλα ἐν μὲν τῷ ὄρωμένῳ τὸ μὲν ἔτερον τμῆμα 510 εἰκόνες. λέγω δὲ τὰς εἰκόνας πρῶτον μὲν | τὰς σκιάς, ἔπειτα

τὰ ἐν τοῖς ὕδασι φαντάσματα καὶ ἐν τοῖς ὅσα πυκνά τε καὶ λεῖα καὶ φανὰ ξυνέστηκεν, καὶ πᾶν τὸ τοιοῦτον, εἰ κατανοεῖς. 'Αλλὰ κατανοῶ. Τὸ τοίνυν ἔτερον τίθει φῶτοῦτο ἔοικεν, τά τε περὶ ἡμᾶς ζῷα καὶ πᾶν τὸ φυτευτὸν καὶ τὸ σκευαστὸν ὅλον γένος. Τίθημι, ἔφη. "Η καὶ ἐθέλοις

ἀν αὐτὸν φάναι, ἦν δ' ἐγώ, διηρήσθαι ἀληθείᾳ τε καὶ μή, ως τὸ δοξαστὸν πρὸς τὸ γνωστόν, οὕτω τὸ ὄμοιωθὲν πρὸς τὸ

B φῶτοιώθη; "Εγωγή, ἔφη, καὶ μάλα. Σκόπει δὴ αὖτις καὶ τὴν τοῦ νοητοῦ τομὴν ἢ τμητέον. Πῆ; "Ηι τὸ μὲν αὐτοῦ

τοῖς τότε μιμηθεῖσιν ως εἰκόσιν χρωμένη ψυχὴ ζητεῖν ἀναγκάζεται ἐξ ὑποθέσεων οὐκ ἐπ’ ἀρχὴν πορευομένη, ἀλλ’ ἐπὶ τελευτῆν, τὸ δ’ αὖ ἔτερον² ἐπ’ ἀρχὴν ἀνυπό-

θετον ἐξ ὑποθέσεως ἰοῦσα καὶ ἀνευ ὀνπερ ἐκεῖνο εἰκόνων αὐτοῖς εἰδεσι δι’ αὐτῶν τὴν μέθοδον ποιουμένη. Ταῦτ’,

ἔφη, ἀλέγεις, οὐχ ἴκανῶς ἔμαθον. 'Αλλ’ αὐθις, ἦν δ’ ἐγώ.

C ρᾶσιν γὰρ τούτων προειρημένων μαθήσει. οἷμαι γάρ σε εἰδέναι, ὅτι οἱ περὶ τὰς γεωμετρίας τε καὶ λογισμοὺς καὶ τὰ τοιαῦτα πραγματευόμενοι, ὑποθέμενοι τό τε περιττὸν

καὶ τὸ ἄρτιον καὶ τὰ σχήματα καὶ γωνιῶν τριττὰ εἴδη καὶ ἄλλα τούτων ἀδελφὰ καθ’ ἐκάστην μέθοδον, ταῦτα μὲν ως εἰδότες, ποιησάμενοι ὑποθέσεις αὐτά, οὐδένα λόγον

D οὔτε αὐτοῖς οὔτε ἄλλοις ἔτι ἀξιοῦσι περὶ αὐτῶν διδόναι

ως παντὶ φανερῶν, ἐκ τούτων δ’ ἀρχόμενοι τὰ λοιπὰ

ἥδη διεξιόντες τελευτῶσιν ὄμολογουμένως ἐπὶ τοῦτο, οὐ

¹ τὸ Ξ q: om. A.

² ἔτερον Ast: ἔτερον τὸ codd.

ἀν ἐπὶ σκέψιν ὄρμήσωσι. Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη, τοῦτό γε οἶδα. Οὐκοῦν καὶ ὅτι τοῖς ὁραμένοις εἴδεσι προσχρῶνται καὶ τοὺς λόγους περὶ αὐτῶν ποιοῦνται, οὐ περὶ τούτων διαινοούμενοι, ἀλλ' ἐκείνων πέρι, οἷς ταῦτα ἔοικε, τοῦ τετραγώνου αὐτοῦ ἔνεκα τοὺς λόγους ποιούμενοι καὶ διαμέτρου αὐτῆς, ἀλλ' οὐ ταύτης, ἷν γράφουσιν, καὶ τἄλλα οὔτως, αὐτὰ μὲν ταῦτα, ἀ πλάττουσίν τε καὶ γράφουσιν, Ε ὥν καὶ σκιαὶ καὶ ἐν ὑδασιν εἰκόνες εἰσίν, τούτοις μὲν ὡς εἰκόσιν αὖ χρώμενοι, ζητοῦντές τε αὐτὰ ἐκεῦνα ἰδεῖν, ἀ οὐκ ἀν ἄλλως ἴδοι τις | ἢ τῇ διαινοίᾳ. Ἀληθῆ, ἔφη, 511 λέγεις.

XXI. Τοῦτο τοίνυν νοητὸν μὲν τὸ εἶδος ἔλεγον, ὑποθέσεσι δ' ἀναγκαζομένην ψυχὴν χρῆσθαι περὶ τὴν ζήτησιν αὐτοῦ, οὐκ ἐπ' ἀρχὴν ἰοῦσαν, ὡς οὐ δυναμένην τῷτιν ὑποθέσεων ἀνωτέρῳ ἐκβαίνειν, εἰκόσι δὲ χρωμένην αὐτοῖς τοῖς ὑπὸ τῶν κάτω ἀπεικασθεῖσιν καὶ ἐκείνοις πρὸς ἐκεῦνα ὡς ἐιαργέσι δεδοξασμένοις τε καὶ τετιμημένοις. Μανθάνω, ἔφη, ὅτι τὸ ὑπὸ ταῖς γεωμετρίαις τε καὶ ταῖς Β ταύτης ἀδελφαῖς τέχναις λέγεις. Τὸ τοίνυν ἔτερον μάνθανε τμῆμα τοῦ νοητοῦ λέγοντά με τοῦτο, οὐ αὐτὸς ὁ λόγος ἄπτεται τῇ τοῦ διαλέγεσθαι δυνάμει, τὰς ὑποθέσεις ποιούμενος οὐκ ἀρχάς, ἀλλὰ τῷ ὅντι ὑποθέσεις, οἷον ἐπιβάσεις τε καὶ ὄρμάς, ἵνα μέχρι τοῦ ἀνυποθέτου ἐπὶ τὴν τοῦ παντὸς ἀρχὴν ἵων, ἀψάμενος αὐτῆς, πάλιν αὖ ἔχόμενος τῷτιν ἐκείνης ἔχομένων, οὕτως ἐπὶ τελευτὴν καταβαίνη αἰσθητῷ παντάπασιν οὐδενὶ προσχρώμενος, ἀλλ' Σ εἴδεσιν αὐτοῖς δὶ αὐτῶν εἰς αὐτά, καὶ τελευτᾶς εἰς εἴδη. Μανθάνω, ἔφη, ἱκανῶς μὲν οὕ¹. δοκεῖς γάρ μοι συχνὸν ἔργον λέγειν· ὅτι μέντοι βούλει διορίζειν σαφέστερον εἶναι τὸ ὑπὸ τῆς τοῦ διαλέγεσθαι ἐπιστήμης τοῦ ὅντος τε καὶ νοητοῦ θεωροίμενον ἢ τὸ ὑπὸ τῶν τεχνῶν καλουμένων, αἵς αἱ ὑποθέσεις ἀρχαὶ καὶ διαινοίᾳ μὲν ἀναγκάζονται ἀλλὰ μὴ

¹ οὐ Λ²: οὖν Λ¹.

D αἰσθήσεσιν αὐτὰ θεᾶσθαι οἱ θεώμενοι, διὰ δὲ τὸ μὴ ἐπ' ἀρχὴν ἀνελθόντες σκοπεῦν, ἀλλ' ἐξ ὑποθέσεων, νοῦν οὐκ ἵσχειν περὶ αὐτὰ δοκοῦσί σοι, καίτοι νοητῶν ὅντων μετὰ ἀρχῆς. διάνοιαν δὲ καλεῖν μοι δοκεῖς τὴν τῶν γεωμετρικῶν τε καὶ τὴν τῶν τοιούτων ἔξιν, ἀλλ' οὐ νοῦν, ώς μεταξύ τι δόξης τε καὶ νοῦ τὴν διάνοιαν οὖσαν. Ἰκανώτατα, ἦν δ' ἐγώ, ἀπεδέξω. καί μοι ἐπὶ τοῖς τέτταρσι τμήμασι τέτταρα ταῦτα παθήματα ἐν τῇ ψυχῇ γιγνόμενα λαβέ, νόησιν μὲν Ἐ ἐπὶ τῷ ἀνωτάτῳ, διάνοιαν δὲ ἐπὶ τῷ δευτέρῳ, τῷ τρίτῳ δὲ πίστιν ἀπόδοσις καὶ τῷ τελευταίῳ εἰκασίαν, καὶ τάξον αὐτὰ ἀνὰ λόγον, ὥσπερ ἐφ' οἷς ἔστιν ἀληθείας μετέχειν, οὕτω ταῦτα σαφηνείας ἡγησάμενος μετέχειν. Μανθάνω, ἐφη, καὶ ξυγχωρῶ καὶ τάττω ώς λέγεις.

τέλος πολιτείας 5'.

Z.

I. Μετὰ ταῦτα δή, εἶπον, ἀπείκασον τοιούτῳ πάθει 514 τὴν ἡμετέραν φύσιν παιδείας τε πέρι καὶ ἀπαιδευσίας. ἵδε γὰρ ἀνθρώπους οἶνον ἐν καταγείῳ οἰκήσει σπηλαιώδει ἀναπεπταμένην πρὸς τὸ φῶς τὴν εἴσοδον ἔχούσῃ μακρὰν παρ' ἄπαν τὸ σπήλαιον, ἐν ταύτῃ ἐκ παίδων ὅντας ἐν δεσμοῖς καὶ τὰ σκέλη καὶ τοὺς αὐχένας, ὥστε μένειν τε αὐτοῦ¹ εἰς τε τὸ πρόσθεν μόνον ὄρᾶν, κύκλῳ δὲ τὰς βέκεφαλὰς ὑπὸ τοῦ δεσμοῦ ἀδυνάτους περιάγειν, φῶς δὲ αὐτοῖς πυρὸς ἀνωθεν καὶ πόρρωθεν καόμενον ὅπισθεν αὐτῶν, μεταξὺ δὲ τοῦ πυρὸς καὶ τῶν δεσμωτῶν ἐπάνω ὁδόν, παρ' ἣν ἵδε τειχίον παρῳδομημένον, ὥσπερ τοῖς θαυματοποιοῖς πρὸ τῶν ἀνθρώπων πρόκειται τὰ παραφράγματα, ὑπὲρ ὧν τὰ θαύματα δεικνύασιν. ‘Ορῶ, ἔφη. “Ορα τοίνυν παρὰ τοῦτο τὸ τειχίον φέροντας ἀνθρώπους σκεύη τε παντοδαπὰ ὑπερέχοντα τοῦ τειχίου καὶ ἀνδριάντας | καὶ ἄλλα ζῷα λίθινά τε καὶ ξύλινα καὶ παντοῖα 515 εἰργασμένα, οἶνον εἰκός, τοὺς μὲν φθεγγομένους, τοὺς δὲ σιγῶντας τῶν παραφερόντων. ”Ατοπον, ἔφη, λέγεις εἰκόνα καὶ δεσμώτας ἀτόπους. ‘Ομοίους ἡμῖν, ἢν δ’ ἐγώ· τοὺς γὰρ τοιούτους πρῶτον μὲν ἔαυτῶν τε καὶ ἀλλήλων οἵει ἄν τι ἔωρακέναι ἄλλο πλὴν τὰς σκιὰς τὰς ὑπὸ τοῦ πυρὸς εἰς τὸ καταντικρὺ αὐτῶν τοῦ σπηλαίου προσπιπτούσας; Πῶς

¹ αὐτοῦ Hirschig: αὐτὸς codd.

γάρ, ἔφη, εἰ ἀκινήτους γε τὰς κεφαλὰς ἔχειν ἡναγκασμένοι
 Β εἶν διὰ βίου; Τί δὲ; τῶν παραφερομένων οὐ ταῦτὸν
 τοῦτο; Τί μήν; Εἰ οὖν διαλέγεσθαι οἱοί τ' εἰν πρὸς
 ἀλλήλους, οὐ ταῦτα¹ ἥγειν ἀν τὰ παριόντα² αὐτοὺς νομίζειν
 δινομάζειν, ἅπερ ὁρῶν; Ἀνάγκη. Τί δ'; εἰ καὶ ἡχώ τὸ
 δεσμωτήριον ἐκ τοῦ καταντικρὺ ἔχοι, ὅπότε τις τῶν
 παριόντων φθέγξαιτο, οὕτι ἀν ἄλλο τι αὐτοὺς ἥγεινθαι τὸ
 φθεγγόμενον ἢ τὴν παριοῦσαν σκιάν; Μὰ Δι' οὐκ ἔγωγ',
 Σ ἔφη. Παντάπασι δή, ἦν δ' ἔγώ, οἵ τοιοῦτοι οὐκ ἀν ἄλλο
 τι νομίζοιεν τὸ ἀληθὲς ἢ τὰς τῶν σκευαστῶν σκιάς.
 Πολλᾶ ἀνάγκη, ἔφη. Σκόπει δή, ἦν δ' ἔγώ, αὐτῶν λύσιν
 τε καὶ ἴασιν τῶν δεσμῶν καὶ τῆς ἀφροσύνης, οἵα τις ἀν
 εἴη, εἰ φύσει τοιάδε ξυμβαίνοι αὐτοῖς· ὅπότε τις λυθείη
 καὶ ἀναγκάζοιτο ἔξαίφνης ἀνίστασθαι τε καὶ περιάγειν τὸν
 αὐχένα καὶ βαδίζειν καὶ πρὸς τὸ φῶς ἀναβλέπειν, πάντα
 δὲ ταῦτα ποιῶν ἀλγοῖ τε καὶ διὰ τὰς μαρμαρυγὰς ἀδυνατοῖ
 Δ καθορᾶν ἐκεῖνα, ὃν τότε τὰς σκιὰς ἑώρα, τέ ἀν οἴει αὐτὸν
 εἰπεῖν, εἴ τις αὐτῷ λέγοι, ὅτι τότε μὲν ἑώρα φλυαρίας, νῦν
 δὲ μᾶλλον τι ἐγγυτέρω τοῦ δυντος καὶ πρὸς μᾶλλον
 δυντα τετραμμένος ὁρθότερον βλέποι³, καὶ δὴ καὶ⁴ ἔκαστον
 τῶν παριόντων δεικνὺς αὐτῷ ἀναγκάζοι ἐρωτῶν ἀποκρί-
 νεσθαι ὅ τι ἔστιν; οὐκ οἴει αὐτὸν ἀπορεῖν τε ἀν καὶ
 ἥγεινθαι τὰ τότε ὁρώμενα ἀληθέστερα ἢ τὰ νῦν δεικνύμενα;
 Πολύ γ', ἔφη.

Ε II. Οὔκοῦν καν εἰ πρὸς αὐτὸν τὸ φῶς ἀναγκάζοι αὐτὸν
 βλέπειν, ἀλγέντι τε ἀν τὰ δύματα καὶ φεύγειν ἀποστρεφό-
 μενον πρὸς ἐκεῖνα, ἀ δύναται καθορᾶν, καὶ νομίζειν ταῦτα
 τῷ δυτὶ σαφέστερα τῶν δεικνυμένων; Οὔτως, ἔφη. Εἰ
 δέ, ἦν δ' ἔγώ, ἐντεῦθεν ἔλκοι τις αὐτὸν βίᾳ διὰ τραχείας
 τῆς ἀναβάσεως καὶ ἀνάιτους καὶ μὴ ἀνείη πρὶν ἔξελκύ-
 σειεν εἰς τὸ τοῦ ἡλίου φῶς, ἅρα οὐχὶ ὀδυνᾶσθαι τε ἀν καὶ

¹ ταῦτα Ξ q: ταῦτα A. ² παριόντα Flor. T: παρόντα A. ³ βλέποι

A: βλέπει q. ⁴ καὶ Ξ q: om. A.

ἀγανακτεῖν ἐλκόμενον, καὶ ἐπειδὴ πρὸς τὸ φῶς | ἔλθοι, 516
 αὐγῆς ἀν ἔχοντα τὰ δόματα μεστὰ δρᾶν οὐδέ ἀν ἐν
 δύνασθαι τῶν νῦν λεγομένων ἀληθῶν; Οὐ γὰρ ἄν, ἔφη,
 ἐξαίφνης γε. Συνήθείας δή, οἶμαι, δέοιτ' ἄν, εἰ μέλλοι τὰ
 ἄντα δψεσθαι, καὶ πρῶτον μὲν τὰς σκιὰς ἀν ῥάστα καθορῷ
 καὶ μετὰ τοῦτο ἐν τοῖς ὕδασι τά τε τῶν ἀνθρώπων καὶ
 τὰ τῶν ἀλλων εἰδωλα, ὕστερον δὲ αὐτά· ἐκ δὲ τούτων
 τὰ ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ αὐτὸν τὸν οὐρανὸν νύκτωρ ἀν ῥάσου
 θεάσαιτο, προσβλέπων τὸ τῶν ἀστρων τε καὶ σελήνης
 φῶς, ἢ μεθ' ἡμέραν τὸν ἥλιον τε καὶ τὸ τοῦ ἥλιου. Πῶς B
 δ' οὕ; Τελευταῖον δή, οἶμαι, τὸν ἥλιον, οὐκ ἐν ὕδασιν
 οὐδέ ἐν ἀλλοτρίᾳ ἔδρᾳ φαντάσματα αὐτοῦ, ἀλλ' αὐτὸν
 καθ' αὐτὸν ἐν τῇ αὐτοῦ χώρᾳ δύνατ' ἀν κατιδεῖν καὶ
 θεάσασθαι οἷός ἐστιν. Ἀναγκαῖον, ἔφη. Καὶ μετὰ ταῦτ'
 ἀν ἥδη συλλογίζοιτο περὶ αὐτοῦ, ὅτι οὗτος¹ ὁ τάς τε ὥρας
 παρέχων καὶ ἐνιαυτοὺς καὶ πάντα ἐπιτροπεύων τὰ ἐν τῷ
 ὄρωμένῳ τόπῳ καὶ ἐκείνων, ὃν σφεῖς ἑώρων, τρόπον τινὰ C
 πάντων αἴτιος. Δῆλον, ἔφη, ὅτι ἐπὶ ταῦτα ἀν μετ' ἐκεῖνα
 ἔλθοι. Τί οὖν; ἀναμιμησκόμενον αὐτὸν τῆς πρώτης
 οἰκήσεως καὶ τῆς ἐκεῖ σοφίας καὶ τῶν τότε ξυνδεσμωτῶν
 οὐκ ἀν οἷς αὐτὸν μὲν εὐδαιμονίζειν τῆς μεταβολῆς, τοὺς
 δὲ ἐλεεῖν; Καὶ μάλα. Τιμαὶ δὲ καὶ ἐπαινοὶ εἴ τινες
 αὐτοῖς ἥσαν τότε παρ' ἀλλήλων καὶ γέρα τῷ δξύτατα
 καθορῶντι τὰ παριόντα καὶ μιημονεύοντι μάλιστα, ὅσα τε
 πρότερα αὐτῶν καὶ ὕστερα εἰώθει καὶ ἄμα πορεύεσθαι, καὶ D
 ἐκ τούτων δὴ δυνατώτατα ἀπομαντευομένῳ τὸ μέλλον
 ἥξειν, δοκεῖς ἀν αὐτὸν ἐπιθυμητικῶς αὐτῶν ἔχειν καὶ
 ζηλοῦν τοὺς παρ' ἐκείνοις τιμωμένους τε καὶ ἐνδυναστεύ-
 οντας, ἢ τὸ τοῦ Ὁμήρου ἀν πεπονθέναι καὶ σφόδρᾳ
 βούλεσθαι ἐπάρουρον ἐόντα θητευέμεν ἀλλῷ ἀνδρὶ¹
 παρ' ἀκλήρῳ καὶ ὅτιοῦν ἀν πεπονθέναι μᾶλλον ἢ κεῖνά
 τε δυξάζειν καὶ ἐκείνως ζῆν; Οὕτως, ἔφη, ἔγωγε οἶμαι, E

¹ οὗτος Π: αὐτὸς Α.

πᾶν μᾶλλον πεπονθέναι ἀν δέξασθαι ἡ ζῆν ἐκείνως. Καὶ τόδε δὴ ἐννόησον, ἦν δ' ἐγώ. εἰ πάλιν ὁ τοιοῦτος¹ καταβὰς εἰς τὸν αὐτὸν θάκου καθίζοιτο, ἅρ' οὐ σκότους <ἀν>² ἀναπλέως σχοίη τοὺς ὁφθαλμοὺς ἔξαιφνης ἥκων ἐκ τοῦ ἥλιου; Καὶ μάλα γ', ἔφη. Τὰς δὲ δὴ σκιὰς ἐκείνας πάλιν εἰ δέοι αὐτὸν γνωματεύοντα διαμιλλᾶσθαι τοῖς ἀεὶ 517 δεσμώταις ἐκείνοις, ἐν φῷ ἀμβλυώττει, πρὶν | καταστῆναι τὰ ὄμματα, οὗτος δ' ὁ χρόνος μὴ πάνυ δλίγος εἴη τῆς συνηθείας, ἅρ' οὐ γέλωτ' ἀν παράσχοι, καὶ λέγοιτο ἀν περὶ αὐτοῦ, ώς ἀναβὰς ἄνω διεφθαρμένος ἥκει τὰ ὄμματα, καὶ ὅτι οὐκ ἔξιον οὐδὲ πειρᾶσθαι ἄνω ἵέναι; καὶ τὸν ἐπιχειροῦντα λύειν τε καὶ ἀνάγειν, εἴ πως ἐν ταῖς χερσὶ δύναιντο λαβεῖν καὶ ἀποκτιννύναι, ἀποκτείνειαν ἄν³; Σφόδρα γ', ἔφη.

III. Ταύτην τούνν, ἦν δ' ἐγώ, τὴν εἰκόνα, φίλε Γλαύκων, προσαπτέον ἅπασαν τοῖς ἔμπροσθεν λεγομένοις, Β τὴν μὲν δι' ὄψεως φαινομένην ἔδραν τῇ τοῦ δεσμωτηρίου οἰκήσει ἀφομοιοῦντα, τὸ δὲ τοῦ πυρὸς ἐν αὐτῇ φῶς τῇ τοῦ ἥλιου δυνάμει· τὴν δὲ ἄνω ἀνάβασιν καὶ θέαν τῶν ἄνω τὴν εἰς τὸν νοητὸν τόπον τῆς ψυχῆς ἄνοδον τιθεὶς οὐχ ἀμαρτήσει τῆς γ' ἐμῆς ἐλπίδος, ἐπειδὴ ταύτης ἐπιθυμεῖς ἀκούειν· θεὸς δέ που οἶδεν, εἰ ἀληθῆς οὖσα τυγχάνει. τὰ δ' οὖν ἐμοὶ φαινόμενα οὕτω φαίνεται, ἐν τῷ γνωστῷ τελευταίᾳ ἡ τοῦ ἀγαθοῦ ἰδέα καὶ μόγις ὀρᾶσθαι, ὁφθεῖσα Σ δὲ συλλογιστέα εἶναι ὡς ἄρα πᾶσι πάντων αὕτη ὀρθῶν τε καὶ καλῶν αἰτία, ἐν τε δρατῷ φῶς καὶ τὸν τούτου κύριον τεκοῦσα ἐν τε νοητῷ αὐτῇ κυρίᾳ ἀλήθειαν καὶ νοῦν παρασχομένη, καὶ ὅτι δεῖ ταύτην ἰδεῖν τὸν μέλλοντα ἐμφρόνως πράξειν ἡ ἰδίᾳ ἡ δημοσίᾳ. Ξυνοίομαι, ἔφη, καὶ ἐγώ, ὅν γε δὴ τρόπον δύναμαι. Ἱθι τούνν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ τόδε ξυνοιήθητι καὶ μὴ θαυμάσῃς, ὅτι οἱ ἐνταῦθα ἐλθόντες οὐκ

¹ ὁ τοιοῦτος Π: ὅτι οὗτος Α. ² <ἀν> Baiter: om. codd. ³ καὶ ἀποκτιννύναι, ἀποκτείνειαν ἄν nos: καὶ ἀποκτείνειν, ἀποκτιννύναι ἄν Α.

ἐθέλουσιν τὰ τῶν ἀνθρώπων πράττειν, ἀλλ' ἂνω ἀεὶ ἐπείγονται αὐτῶν αἱ ψυχαὶ διατρίβειν· εἰκὸς γάρ που οὕτως, Δ εἴπερ αὐτὸν κατὰ τὴν προειρημένην εἰκόνα τοῦτ' ἔχει. Εἰκὸς μέντοι, ἔφη. Τί δέ; τόδε οἵτινες τι θαυμαστόν, εἰ ἀπὸ θείων, ἦν δ' ἐγώ, θεωριῶν ἐπὶ τὰ ἀνθρώπειά τις ἐλθὼν κακὰ ἀσχημονεῖ τε καὶ φαίνεται σφόδρα γελοῖος ἔτι ἀμβλυώττων καὶ πρὶν ἵκανῶς συνήθης γενέσθαι τῷ παρόντι σκότῳ ἀναγκαζόμενος ἐν δικαστηρίοις ἢ ἄλλοθι που ἀγωνίζεσθαι περὶ τῶν τοῦ δικαίου σκιῶν ἢ ἀγαλμάτων ὃν αἱ σκιαί, καὶ διαιμιλλάσθαι περὶ τούτου, ὅπῃ ποτὲ ὑπολαμβάνεται ταῦτα Ε ὑπὸ τῶν αὐτὴν δικαιοσύνην μὴ πώποτε ἰδόντων; Οὐδὲ ὅπωστιοῦν θαυμαστόν, ἔφη. 'Αλλ' εἰ νοῦν γε ἔχοι τις, | 518 δ' ἐγώ, μεμνῆτ' ἄν, ὅτι διτταὶ καὶ ἀπὸ διττῶν γίγνονται ἐπιταράξεις ὅμμασιν, ἐκ τε φωτὸς εἰς σκότος μεθισταμένων καὶ ἐκ σκότους εἰς φῶς. ταῦτα δὲ ταῦτα νομίσας γίγνεσθαι καὶ περὶ ψυχῆν, ὅπότε ἴδοι θορυβουμένην τινὰ καὶ ἀδυνατοῦσάν τι καθορᾶν, οὐκ ἄν ἀλογίστως γελῷ, ἀλλ' ἐπισκοποῖ ἄν, πότερον ἐκ φανοτέρου βίου ἥκουσα ὑπὸ ἀηθείας ἐσκότωται, ἢ ἐξ ἀμαθίας πλείονος εἰς φανότερον ἰοῦσα ὑπὸ Β λαμπροτέρου μαρμαρυγῆς ἐμπέπλησται, καὶ οὕτω δὴ τὴν μὲν εὐδαιμονίσειεν¹ ἄν τοῦ πάθους τε καὶ βίου, τὴν δὲ ἐλεήσειεν, καὶ εἰ γελᾶν ἐπ' αὐτῇ βούλοιτο, ἥπτον ἄν καταγέλαστος ὁ γέλως αὐτῷ εἴη ἢ ὁ ἐπὶ τῇ ἄνωθεν ἐκ φωτὸς ἥκούση. Καὶ μάλα, ἔφη, μετρίως λέγεις.

IV. Δεῖ δή, εἰπον, ἡμᾶς τοιόνδε νομίσαι περὶ αὐτῶν, εἰ ταῦτ' ἀληθῆ· τὴν παιδείαν οὐχ οἴαν τινὲς ἐπαγγελλόμενοί φασιν εἶναι, τοιαύτην καὶ εἶναι. φασὶ δέ που οὐκ ἐνούσης ἐν τῇ ψυχῇ ἐπιστήμης σφεῖς ἐντιθέναι, οἷον Σ τυφλοῖς ὄφθαλμοῖς ὅψιν ἐντιθέντες. Φασὶ γάρ οὖν, ἔφη. 'Ο δέ γε νῦν λόγος, ἦν δ' ἐγώ, σημαίνει ταύτην τὴν ἐνούσιαν ἐκάστου δύναμιν ἐν τῇ ψυχῇ καὶ τὸ ὄργανον, ὃ καταμινθάνει ἐκαστος, οἷον εἰ ὅμμα μὴ δυνατὸν ἦν ἄλλως ἢ

¹ εὐδαιμονίσειεν *q*: εὐδαιμονήσειεν Λ.

ξὺν ὅλῳ τῷ σώματι στρέφειν πρὸς τὸ φανὸν ἐκ τοῦ σκοτώδους, οὕτω ξὺν ὅλῃ τῇ ψυχῇ ἐκ τοῦ γιγνομένου περιακτέον εἶναι, ἔως ἂν εἰς τὸ ὄν καὶ τοῦ ὄντος τὸ φανότατον δυνατὴ γένηται ἀνασχέσθαι θεωμένη· τοῦτο δὲ εἶναι φαμεν
D τάγαθόν· ἡ γάρ; Ναί. Τούτου τοίνυν, ἦν δὲ ἐγώ, αὐτοῦ τέχνῃ ἀν εἴη, τῆς περιαγωγῆς, τίνα τρόπον ὡς ῥᾶστά τε καὶ ἀνυσιμώτατα μεταστραφήσεται, οὐ τοῦ ἐμποιῆσαι αὐτῷ τὸ ὄραν, ἀλλ’ ὡς ἔχοντι μὲν αὐτό, οὐκ ὄρθως δὲ τετραμμένῳ οὐδὲ βλέποντι οἱ ἔχει, τοῦτο διαμηχανήσασθαι¹.
E Εοικεν γάρ, ἔφη. Αἱ μὲν τοίνυν ἀλλαι ἀρεταὶ καλούμεναι ψυχῆς κινδυνεύουσιν ἐγγύς τι εἶναι² τῶν τοῦ σώματος· τῷ δὲ ὄντι γάρ οὐκ ἐνοῦσαι πρότερον ὕστερον ἐμποιεῖσθαι ἔθεσι καὶ ἀσκήσεσιν· ἡ δὲ τοῦ φρονῆσαι παντὸς μᾶλλον θειοτέρου τινὸς τυγχάνει, ὡς ἔοικεν, οὖσα, ὃ τὴν μὲν δύναμιν οὐδέποτε ἀπόλλυσιν, ὑπὸ δὲ τῆς περιαγωγῆς χρήσιμόν τε καὶ 519 ὡφέλιμον καὶ ἄχρηστον αὐτὸν | καὶ βλαβερὸν γίγνεται. ἡ οὕπω ἐννευόηκας τῶν λεγομένων πονηρῶν μέν, σοφῶν δέ, ὡς δριμὺ μὲν βλέπει τὸ ψυχάριον καὶ ὀξέως διορὰ ταῦτα ἐφ’ ἀ τέτραπται, ὡς οὐ φαύλην ἔχον τὴν ὄψιν, κακίᾳ δὲ ἡναγκασμένον ὑπηρετεῖν, ὥστε ὅσῳ ἀν ὀξύτερον βλέπῃ, τοσούτῳ πλείω κακὰ ἐργαζόμενον; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Τοῦτο μέντοι, ἦν δὲ ἐγώ, τὸ τῆς τοιαύτης φύσεως εἰ ἐκ παιδὸς εὐθὺς κοπτόμενον περιεκόπη τὰς τῆς γενέσεως ξυγ-
B γενεῖς ὥσπερ μολυβδίδας, αἱ δὲ ἐδωδαῖς τε καὶ τοιούτων ἥδοναῖς τε καὶ λιχνείαις προσφυεῖς γιγνόμεναι περικάτω³ στρέφουσι τὴν τῆς ψυχῆς ὄψιν· ὡν εἰ ἀπαλλαγὴν περιεστρέφετο εἰς τὰ ἀληθῆ, καὶ ἐκεῖνα ἀν τὸ αὐτὸ τοῦτο τῶν αὐτῶν ἀνθρώπων ὀξύτατα ἔόρα, ὥσπερ καὶ ἐφ’ ἀ νῦν τέτραπται. Σίκος γε, ἔφη. Τί δέ; τόδε οὐκ εἰκός, ἦν δὲ ἐγώ, καὶ ἀνάγκη ἐκ τῶν προειρημένων, μήτε τοὺς ἀπαιδεύ-

¹ διαμηχανήσασθαι Π et nisi fallor A¹: δεῖ μηχανήσασθαι A². ² εἶναι
codd.: τείνειν coniecit Campbell: cf. tamen 544 D. ³ περὶ κάτω Α:
περὶ τὰ κάτω ց.

τους καὶ ἀληθείας ἀπείρους ἵκανως ἢν ποτε πόλιν ἐπιτροπεῦσαι, μήτε τοὺς ἐν παιδείᾳ ἐωμένους διατρίβειν διὰ Στέλους, τοὺς μὲν ὅτι σκοπὸν ἐν τῷ βίῳ οὐκ ἔχουσιν ἔνα, οὗ στοχαζομένους δεῖ ἄπαντα πράττειν, ἢ ἢν πράττωσιν ἰδίᾳ τε καὶ δημοσίᾳ, τοὺς δὲ ὅτι ἑκόντες εἶναι οὐ πράξουσιν, ἥγονύμενοι ἐν μακάρων νήσοις ζῶντες ἔτι ἀπωκίσθαι; Ἀληθῆ, ἔφη. ‘Ημέτερον δὴ ἔργον, ἦν δ’ ἐγώ, τῶν οἰκιστῶν τὰς τε βελτίστας φύσεις ἀναγκάσαι ἀφικέσθαι πρὸς τὸ μάθημα, δὲ ἐν τῷ πρόσθεν ἔφαμεν εἶναι μέγιστον, ἰδεῦν τε τὸ ἀγαθὸν καὶ ἀναβῆναι ἐκείνην τὴν ἀνάβασιν, καὶ ἐπειδὰν Δ ἀναβάντες ἵκανως ἕδωσι, μὴ ἐπιτρέπειν αὐτοῦς δὲ νῦν ἐπιτρέπεται. Τὸ ποῖον δή; Τὸ αὐτοῦ, ἦν δ’ ἐγώ, καταμένειν καὶ μὴ ἐθέλειν πάλιν καταβαίνειν παρ’ ἐκείνους τοὺς δεσμώτας μηδὲ μετέχειν τῶν παρ’ ἐκείνοις πόνων τε καὶ τιμῶν, εἴτε φαυλότεραι εἴτε σπουδαιότεραι. Ἐπειτ’, ἔφη, ἀδικήσομεν αὐτούς, καὶ ποιήσομεν χεῖρον ξῆν, δυνατὸν αὐτοῖς δὲν ἀμεινον;

V. Ἐπελάθου, ἦν δ’ ἐγώ, πάλιν, ὡς φίλε, ὅτι νόμῳ οὐ Ε τοῦτο μέλει, ὅπως ἐν τι γένος ἐν πόλει διαφερόντως εὑπράξει, ἀλλ’ ἐν ὅλῃ τῇ πόλει τοῦτο μηχανᾶται ἐγγενέσθαι, ξυνιαρμόττων τοὺς πολίτας πειθοῦ τε καὶ ἀνάγκη, ποιῶν μεταδιδόναι ἀλλήλοις τῆς ὠφελείας, ἦν ἀν ἔκαστοι τὸ κοινὸν | δυνατοὶ ὁσιν ὠφελεῖν, καὶ αὐτὸς ἐμποιῶν τοιούτους 520 ἄνδρας ἐν τῇ πόλει, οὐχ ἵνα ἀφιγῇ τρέπεσθαι ὅπῃ ἔκαστος βούλεται, ἀλλ’ ἵνα καταχρῆται αὐτὸς αὐτοῖς ἐπὶ τὸν ξύνδεσμον τῆς πόλεως. Ἀληθῆ, ἔφη. ἐπελαθόμην γάρ. Σκέψαι τοίνυν, εἰπον, ὡς Γλαύκων, ὅτι οὐδὲν ἀδικήσομεν τοὺς παρ’ ἡμῖν φιλοσόφους γυγνομένους, ἀλλὰ δίκαια πρὸς αὐτοὺς ἐροῦμεν προσαναγκάζοντες τῶν ἀλλων ἐπιμελεῖσθαι τε καὶ φυλάττειν. ἐροῦμεν γάρ, ὅτι οἱ μὲν ἐν ταῖς ἀλλαις Β πόλεσι τοιοῦτοι γιγνόμενοι εἰκότως οὐ μετέχουσι τῶν ἐν αὐταῖς πόνων· αὐτόματοι γάρ ἐμφύονται ἀκούσης τῆς ἐν ἔκάστῃ πολιτείας, δίκην δὲ ἔχει τό γε αὐτοφυές, μηδενὶ

τροφιὴν ὁφεῖλον, μηδὲ ἐκτίνειν τῷ προθυμεῖσθαι τὰ τροφεῖα· ὑμᾶς δὲ ἡμεῖς ὑμῖν τε αὐτοῖς τῇ τε ἄλλῃ πόλει ὥσπερ ἐν σμήνεσιν ἡγεμόνας τε καὶ βάσιλέας ἐγεννήσαμεν, ἀμεινόν
C τε καὶ τελεώτερον ἐκείνων πεπαιδευμένους καὶ μᾶλλον δυνατοὺς ἀμφοτέρων μετέχειν. καταβατέον οὖν ἐν μέρει ἔκαστῳ εἰς τὴν τῶν ἄλλων ξυνοίκησιν καὶ συνεθιστέον τὰ σκοτεινὰ θεάσασθαι· ξυνεθιζόμενοι γάρ μυρίῳ βέλτιον ὅψεσθε τῶν ἐκεῖ καὶ γνώσεσθε ἐκαστα τὰ εἰδωλα ἄπτα ἐστὶ καὶ ων, διὰ τὸ τάληθῆ ἐωρακέναι καλῶν τε καὶ δικαίων καὶ ἀγαθῶν πέρι. καὶ οὕτω ὑπάρ ἡμῖν καὶ ὑμῖν ἡ πόλις οἰκήσεται, ἀλλ' οὐκ ὅναρ, ώς νῦν αἱ πολλαὶ ὑπὸ
D σκιαμαχούντων τε πρὸς ἀλλήλους καὶ στασιαζόντων περὶ τοῦ ἄρχειν οἰκοῦνται, ώς μεγάλου τινὸς ἀγαθοῦ ὄντος. τὸ δέ που ἀληθὲς ὅδ' ἔχει· ἐν πόλει δὲ ἥκιστα πρόθυμοι ἄρχειν οἱ μέλλοντες ἀρξεῖν, ταύτην ἀριστα καὶ ἀστασιαστότατα ἀνάγκη οἰκεῖσθαι, τὴν δὲ ἐναντίους ἀρχοντας σχοῦσαν ἐναντίως. Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη, Ἀπειθήσουσιν οὖν ἡμῖν, οἵει, οἱ τρόφιμοι ταῦτ' ἀκούοντες καὶ οὐκ ἐθελήσουσιν ξυμπονεῖν ἐν τῇ πόλει ἐκαστοι ἐν μέρει, τὸν δὲ πολὺν χρόνον μετ' ἀλλήλων οἰκεῖν ἐν τῷ καθαρῷ; Ἀδύνατον, ἔφη· δίκαια γάρ δὴ δικαίοις ἐπιτάξομεν. παντὸς μὴν μᾶλλον ώς ἐπ' ἀναγκαῖον αὐτῶν ἐκαστος εἰσὶ τὸ ἄρχειν, τούναντίον τῶν νῦν ἐν ἐκάστῃ πόλει ἀρχόντων. Οὕτω γάρ ἔχει, ἦν δὲ ἐγώ, ω ἐταίρε· εἰ μὲν βίον ἐξευρήσεις
 521 ἀμείνω τοῦ ἄρχειν τοῖς | μέλλουσιν ἀρξεῖν, ἔστι σοι δυνατὴ γενέσθαι πέλις εὖ οἰκουμένη· ἐν μόνῃ γάρ αὐτῇ ἀρξουσιν οἱ τῷ ὄντι πλούσιοι, οὐ χρυσίου, ἀλλ' οὐ δεῖ τὸν εὐδαίμονα πλουτεῖν, ζωῆς ἀγαθῆς τε καὶ ἔμφρονος· εἰ δὲ πτωχοὶ καὶ πεινῶντες ἀγαθῶν ἴδιων ἐπὶ τὰ δημόσια ἵασιν ἐντεῦθεν οἰόμενοι τὰγαθὸν δεῖν ἀρπάζειν, οὐκ ἔστι· περιμάχητον γάρ τὸ ἄρχειν γιγνόμενον, οἰκεῖος ων καὶ ἔνδον ὁ τοιοῦτος πόλεμος αὐτούς τε ἀπόλλυσι καὶ τὴν ἄλλην πόλιν. Ἀλητοῖς θέστατα, ἔφη. Ἐχεις οὖν, ἦν δὲ ἐγώ, βίον ἄλλον τινὰ

πολιτικῶν ἀρχῶν καταφρονοῦντα ἢ τὸν τῆς ἀληθινῆς φιλοσοφίας; Οὐ μὰ τὸν Δία, ἢ δὲ ὅς. Ἀλλὰ μέντοι δεῖ γε μὴ ἐραστὰς τοῦ ἀρχειν ἰέναι ἐπ' αὐτό· εἰ δὲ μή, οἴ γε ἀντερασταὶ μαχοῦνται. Πῶς δὲ οὖ; Τίνας οὖν ἄλλους ἀναγκάσεις ἰέναι ἐπὶ φυλακὴν τῆς πόλεως, ἢ οἱ περὶ τούτων τε φρονιμώτατοι, δι᾽ ὧν ἄριστα πόλις οἰκεῖται, ἔχουσί τε τιμὰς ἄλλας καὶ βίον ἀμείνω τοῦ πολιτικοῦ; Οὐδένας ἄλλους, ἔφη.

VI. Βούλει οὖν τοῦτ' ἥδη σκοπῶμεν, τίνα τρόπον οἱ Σ τοιοῦτοι ἐγγενήσονται, καὶ πῶς τις ἀνάξει αὐτοὺς εἰς φῶς, ὃσπερ ἔξ "Αἰδου λέγονται δή τινες εἰς θεοὺς ἀνελθεῖν; Πῶς γάρ οὐ βούλομαι; ἔφη. Τοῦτο δή, ως ἔοικεν, οὐκ ὁστράκου ἀν εἴη περιστροφή, ἄλλὰ ψυχῆς περιαγωγὴ ἐκ συκτερινῆς τινὸς ἡμέρας εἰς ἀληθινήν, τοῦ δύντος οὐσαν¹ ἐπάνοδον, ἢν δὴ φιλοσοφίαν ἀληθῆ φήσομεν εἶναι. Πάνυ μὲν οὖν. Οὐκοῦν δεῖ σκοπεῖσθαι, τί τῶν μαθημάτων ἔχει τοιαύτην δύναμιν; Πῶς γάρ οὐ; Τί ἀν οὖν εἴη, ὡς Γλαύκων, Δ μάθημα ψυχῆς ὀλκὸν ἀπὸ τοῦ γιγνομένου ἐπὶ τὸ δύν; τόδε δὲ ἐννοῶ λέγων ἄμα· οὐκ ἀθλητὰς μέντοι πολέμου ἔφαμεν τούτους ἀναγκαῖον εἶναι νέους δύντας; "Εφαμεν γάρ. Δεῖ ἄρα καὶ τοῦτο προσέχειν τὸ μάθημα, διὰ τοῦτο μεν, πρὸς ἐκείνῳ. Τὸ ποῖον; Μή ἄχρηστον πολεμικοῦς ἀνδράσιν εἶναι. Δεῖ μέντοι, ἔφη, εἴπερ οἶόν τε. Γυμναστικὴ μὴν καὶ μουσικὴ² ἔν γε τῷ πρόσθεν ἐπαιδεύοντο Ε ἡμῖν. Ἡν ταῦτα, ἔφη. Γυμναστικὴ μέν που περὶ γιγνόμενον καὶ ἀπολλύμενον τετεύτακεν· σώματος γάρ αὕξης καὶ φθίσεως ἐπιστατεῖ. Φαίνεται. Τοῦτο μὲν δὴ οὐκ ἀν εἴη διὰ τοῦτο μάθημα. | Οὐ γάρ. Ἀλλ' ἄρα μουσικὴ 522 δύσην τὸ πρότερον διήλθομεν; Ἀλλ' ἦν ἐκείνη γ', ἔφη, ἀντίστροφος τῆς γυμναστικῆς, εἰ μέμνησαι, ἔθεσι παιδεύουσα τοὺς φύλακας, κατά τε ἀρμονίαν εὐαρμοστίαν

¹ οὖσαν Α: οὖσα (sequente ἐπάνοδος) Hermann.
μουσικὴ ΙΙ: γυμναστικὴ—μουσικὴ Λ.

² γυμναστικὴ—

τινά, οὐκ ἐπιστήμην, παραδιδοῦσα, καὶ κατὰ ῥυθμὸν εὐρυθμίαν, ἐν τε τοῖς λόγοις ἔτερα τούτων ἀδελφά, ἔφη¹, ἄττα ἔχουσα, καὶ ὅσοι μυθώδεις τῶν λόγων καὶ ὅσοι ἀληθινώτεροι ἦσαν. μάθημα δὲ πρὸς τοιοῦτον τι ἀγαθόν, Β οἷον σὺ νῦν ζητεῖς, οὐδὲν ἦν ἐν αὐτῇ. Ἀκριβέστατα, ἦν δὲ ἐγώ, ἀναμιμνήσκεις με· τῷ γὰρ ὅντι τοιοῦτον οὐδὲν εἶχεν. ἀλλ', ω̄ δαιμόνιε Γλαύκων, τί ἀν εἴη τοιοῦτον; αὕτη τε γὰρ τέχναι βάναυσοί που ἄπασαι ἔδοξαν εἶναι. Πῶς δὲ οὖ; καὶ μὴν τί ἔτ' ἄλλο λείπεται μάθημα, μουσικῆς καὶ γυμναστικῆς καὶ τῶν τεχνῶν κεχωρισμένον; Φέρε, ἦν δὲ ἐγώ, εἰ μηδὲν ἔτι ἐκτὸς τούτων ἔχομεν λαβεῖν, τῶν ἐπὶ Σ πάντα τεινόντων τι λάβωμεν. Τὸ ποῖον; Οἶον τοῦτο τὸ κοινόν, φέπασαι προσχρῶνται τέχναι τε καὶ διάνοιαι καὶ ἐπιστῆμαι, δὲ καὶ παντὶ ἐν πρώτοις ἀνάγκη μανθάνειν. Ποῖον; ἔφη. Τὸ φαῦλον τοῦτο, ἦν δὲ ἐγώ, τὸ ἐν τε καὶ τὰ δύο καὶ τὰ τρία διαγιγνώσκειν· λέγω δὲ αὐτὸν ἐν κεφαλαίῳ ἀριθμόν τε καὶ λογισμόν. ἡ οὐχ οὔτω περὶ τούτων ἔχει, ω̄ς πᾶσα τέχνη τε καὶ ἐπιστήμη ἀναγκάζεται αὐτῶν μέτοχος γίγνεσθαι; Καὶ μάλα, ἔφη. Οὐκοῦν, ἦν δὲ ἐγώ, καὶ ἡ πολεμική; Πολλή, ἔφη, ἀνάγκη. Παγγέλοιον γοῦν, Δ ἔφην, στρατηγὸν Ἀγαμέμνονα ἐν ταῖς τραγῳδίαις Παλαμήδης ἕκαστοτε ἀποφαίνει. ἡ οὐκ ἐννευόηκας, ὅτι φησὶν ἀριθμὸν εὐρών τάς τε τάξεις τῷ στρατοπέδῳ καταστῆσαι ἐν Ἰλίῳ καὶ ἔξαριθμῆσαι ναῦς τε καὶ τάλλα πάντα, ω̄ς πρὸ τοῦ ἀναριθμήτων ὅντων καὶ τοῦ Ἀγαμέμνονος, ω̄ς ἔοικεν, οὐδὲ ὅσους πόδας εἶχεν εἰδότος, εἴπερ ἀριθμεῖν μὴ ἡπίστατο; καίτοι ποιόν τιν' αὐτὸν οἵει στρατηγὸν εἶναι; "Ατοπόν τιν'" ἔφη, ἔγωγε, εἰ ἦν τοῦτ' ἀληθές.

Ε VII. "Αλλο τι οὖν, ἦν δὲ ἐγώ, μάθημα ἀναγκαῖον πολεμικῷ ἀνδρὶ θίγομεν καὶ λογίζεσθαι τε καὶ ἀριθμεῖν δύνασθαι; Πάντων γ', ἔφη, μάλιστα, εἰ καὶ διτοιοῦν μέλλει

¹ ἀδελφὰ ἔφη Α: ἀδελφὰ Flor. T.

τάξεων ἐπαίειν, μᾶλλον δ' εὶς καὶ ἄνθρωπος ἔσεσθαι. Ἐν-
νοεῖς οὖν, εἴπον, περὶ τοῦτο τὸ μάθημα ὅπερ ἐγώ; Τὸ
ποῖον; Κινδυνεύει τῶν πρὸς τὴν νόησιν ἀγόντων φύσει 523
εἶναι ὡν ζητοῦμεν, χρῆσθαι δ' οὐδεὶς αὐτῷ ὁρθῶς, ἐλκτικῷ
ὄντι παντάπασι πρὸς οὐσίαν. Πῶς, ἔφη, λέγεις; Ἐγὼ
πειράσομαι, ἦν δὲ ἐγώ, τό γ' ἐμοὶ δοκοῦν δηλῶσαι. ἀγάρ
διαιροῦμαι παρ' ἐμαυτῷ ἀγωγά τε εἶναι οἱ λέγομεν καὶ
μή, ξυνθεατὴς γενούμενος ξύμφαθι ἢ ἀπειπε, ἵνα καὶ τοῦτο
σαφέστερον ἴδωμεν εἰς ἔστιν οἶνον μαντεύομαι. Δείκνυ',
ἔφη. Δείκνυμι δή, εἴπον, εἰς καθορᾶς, τὰ μὲν ἐν ταῖς αἰ-
σθήσεσιν οὐ παρακαλοῦντα τὴν νόησιν εἰς ἐπίσκεψιν, ὡς Β
ἰκανῶς ὑπὸ τῆς αἰσθήσεως κρινόμενα, τὰ δὲ παντάπασι
διακελευόμενα ἐκείνην ἐπισκέψασθαι, ὡς τῆς αἰσθήσεως
οὐδὲν ὑγιὲς ποιούσης. Τὰ πόρρωθεν, ἔφη, φαινόμενα
δῆλον ὅτι λέγεις καὶ τὰ ἐσκιαγραφημένα. Οὐ πάνυ, ἦν δὲ
ἐγώ, ἔτυχες οὐ λέγω. Ποῖα μήν, ἔφη, λέγεις; Τὰ μὲν οὐ
παρακαλοῦντα, ἦν δὲ ἐγώ, θσα μὴ ἐκβαίνει εἰς ἐναντίαν
αἰσθήσιν ἄμα· τὰ δὲ ἐκβαίνοντα ως παρακαλοῦντα τίθημι, C
ἐπειδὰν ἡ αἰσθήσις μηδὲν μᾶλλον τοῦτο ἢ τὸ ἐναντίον
δηλοῖ, εἴτ' ἐγγύθεν προσπίπτουσα εἴτε πόρρωθεν. ὥδε δὲ
ἀλέγω σαφέστερον εἴσει. οὗτοι, φαμέν, τρεῖς ἀν εἰεν
δάκτυλοι, ὅ τε σμικρότατος καὶ ὁ δεύτερος καὶ ὁ μέσος. Πάνυ γ', ἔφη. Ὡς ἐγγύθεν τοίνυν δρωμένους λέγοντός
μου διανοοῦν. ἀλλά μοι περὶ αὐτῶν τόδε σκόπει. Τὸ
ποῖον; Δάκτυλος μὲν αὐτῶν φαίνεται ὁμοίως ἔκαστος,
καὶ ταύτη γε οὐδὲν διαφέρει, ἐάν τε ἐν μέσῳ ὁρᾶται ἐάν τ'D
ἐν ἐσχάτῳ, ἐάν τε λευκὸς ἐάν τε μέλας, ἐάν τε παχὺς ἐάν
τε λεπτός, καὶ πᾶν ὅ τι τοιοῦτον. ἐν πᾶσι γάρ τούτοις οὐκ
ἀναγκάζεται τῶν πολλῶν ἡ ψυχὴ τὴν νόησιν ἐπερέσθαι,
τί ποτ' ἐστὶ δάκτυλος· οὐδαμοῦ γάρ ἡ δψις αὐτῇ ἄμα
ἐσήμηνεν τὸν δάκτυλον τούναντίον ἢ δάκτυλον εἶναι. Οὐ
γάρ οὖν, ἔφη. Οὐκοῦν, ἦν δὲ ἐγώ, εἰκότως τό γε τοιοῦτον
νοήσεως οὐκ ἀν παρακλητικὸν οὐδὲ ἐγερτικὸν εἴη. Εἰκότως. Ε

Τί δὲ δή; τὸ μέγεθος αὐτῶν καὶ τὴν σμικρότητα ἡ ὄψις
 ἄρα ίκανῶς ὁρᾶ, καὶ οὐδὲν αὐτῇ διαφέρει ἐν μέσῳ τινὰ
 αὐτῶν κεῖσθαι ἢ ἐπ' ἐσχάτῳ; καὶ ὥσαύτως πάχος καὶ
 λεπτότητα ἡ μαλακότητα καὶ σκληρότητα ἡ ἀφή; καὶ αἱ
 ἄλλαι αἰσθήσεις ἄρ' οὐκ ἐνδεῶς τὰ τοιαῦτα δηλοῦσιν; ἡ
524 ὥδε ποιεῖ ἔκαστη αὐτῶν· πρῶτον | μὲν ἡ ἐπὶ τῷ σκληρῷ
 τεταγμένη αἰσθησις ἡνάγκασται καὶ ἐπὶ τῷ μαλακῷ τετά-
 χθαι, καὶ παραγγέλλει τῇ ψυχῇ ὡς ταῦτὸν σκληρόν τε καὶ
 μαλακὸν αἰσθανομένη; Οὔτως, ἔφη. Οὐκοῦν, ἦν δὲ ἐγώ,
 ἀναγκαῖον ἐν τοῖς τοιούτοις αὖ τὴν ψυχὴν ἀπορεῦν, τί ποτε
 σημαίνει αὕτη ἡ αἰσθησις τὸ σκληρόν, εἴπερ τὸ αὐτὸν καὶ
 μαλακὸν λέγει, καὶ ἡ τοῦ κούφου καὶ ἡ τοῦ βαρέος, τί τὸ
 κοῦφον καὶ βαρύ, εἰ τό τε βαρὺ κοῦφον καὶ τὸ κοῦφον
B βαρὺ σημαίνει; Καὶ γάρ, ἔφη, αὗταί γε ἀτοποι τῇ ψυχῇ
 αἱ ἐρμηνεῖαι καὶ ἐπισκέψεως δεόμεναι. Εἰκότως ἄρα, ἦν
 δὲ ἐγώ, ἐν τοῖς τοιούτοις πρῶτον μὲν πειρᾶται λογισμόν τε
 καὶ νόησιν ψυχὴ παρακαλοῦσα ἐπισκοπεῖν, εἴτε ἐν εἴτε δύο
 ἐστὶν ἔκαστα τῶν εἰσαγγελλομένων. Πῶς δὲ οὐ; Οὐκοῦν
 ἐὰν δύο φαίνηται, ἔτερόν τε καὶ ἐν ἔκάτερον φαίνεται;
 Ναί. Εἰ ἄρα ἐν ἔκάτερον, ἀμφότερα δὲ δύο, τά γε δύο
 κεχωρισμένα νοήσει· οὐ γάρ ἀν ἀχώριστά γε δύο ἐνούσει,
C ἀλλ’ ἐν. Ὁρθῶς. Μέγα μὴν καὶ ὄψις καὶ σμικρὸν ἔώρα,
 φαμέν, ἀλλ’ οὐ κεχωρισμένον, ἀλλὰ συγκεχυμένον τι. ἢ
 γάρ; Ναί. Διὰ δὲ τὴν τούτον σαφήνειαν μέγα αὖ καὶ
 σμικρὸν ἡ νόησις ἡναγκάσθη ἵδεν, οὐ συγκεχυμένα, ἀλλὰ
 διωρισμένα, τούναντίον ἢ κείνη. Ἀληθῆ. Οὐκοῦν ἐν-
 τεῦθέν ποθεν πρῶτον ἐπέρχεται ἐρέσθαι ἡμῖν, τί οὖν ποτ'
 ἐστὶ τὸ μέγα αὖ καὶ τὸ σμικρόν; Παντάπασι μὲν οὖν
 Καὶ οὔτω δὴ τὸ μὲν νοητόν, τὸ δὲ ὄρατὸν ἐκαλέσαμεν.
D Ὁρθότατ', ἔφη.

VIII. Ταῦτα τοίνυν καὶ ἄρτι ἐπεχείρουν λέγειν, ὡς
 τὰ μὲν παρακλητικὰ τῆς διανοίας ἐστί, τὰ δὲ οὐ, ἢ μὲν εἰς
 τὴν αἰσθησιν ἄμα τοῖς ἐναντίοις ἑαυτοῖς ἐμπίπτει, παρα-

κλητικὰ ὄριζόμενος, ὅσα δὲ μή, οὐκ ἐγερτικὰ τῆς νοίσεως.
 Μανθάνω τοίνυν ἥδη, ἔφη, καὶ δοκεῖ μοι οὕτω. Τί οὖν;
 ἀριθμός τε καὶ τὸ ἐν ποτέρων δοκεῖ εἶναι; Οὐ χυννοῶ,
 ἔφη. Ἀλλ' ἐκ τῶν προειρημένων, ἔφην, ἀναλογίζουν. εἰ
 μὲν γὰρ ἵκανῶς αὐτὸν καθ' αὐτὸν ὁρᾶται ἡ ἄλλη τινὶ^ε
 αἰσθήσει λαμβάνεται τὸ ἐν, οὐκ ἀν δλκὸν εἴη ἐπὶ τὴν Ε
 οὔσιαν, ὥσπερ ἐπὶ τοῦ δακτύλου ἐλέγομεν· εἰ δ' ἀεὶ τι
 αὐτῷ ἡμα δρᾶται ἐναντίωμα, ὥστε μηδὲν μᾶλλον ἐν ἡ καὶ
 τούναντίον φαίνεσθαι, τοῦ ἐπικρινοῦντος δὴ δέοι ἀν ἥδη καὶ
 ἀναγκάζοιτ' ἀν ἐν αὐτῷ ψυχὴ ἀπορεῖν καὶ ζητεῦν κινοῦσα
 ἐν ἑαυτῇ τὴν ἔννοιαν καὶ ἀνερωτᾶν, τί ποτε ἐστιν αὐτὸν τὸ
 ἐν, καὶ οὕτω τῶν | ἀγωγῶν ἀν εἴη καὶ μεταστρεπτικῶν ἐπὶ 525
 τὴν τοῦ ὄντος θέαν ἡ περὶ τὸ ἐν μάθησις. Ἀλλὰ μέντοι,
 ἔφη, τοῦτό γ' ἔχει οὐχ ἥκιστα ἡ περὶ τὸ αὐτὸν δψις· ἡμα
 γὰρ ταῦτὸν ως ἐν τε ὁρῶμεν καὶ ως ἀπειρα τὸ πλῆθος.
 Οὐκοῦν εἰπερ τὸ ἐν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ ξύμπας ἀριθμὸς
 ταῦτὸν πέπονθε τοῦτο¹; Πῶς δ' οὕ; Ἀλλὰ μὴν λογιστική
 τε καὶ ἀριθμητικὴ περὶ ἀριθμὸν πᾶσα. Καὶ μάλα. Ταῦτα
 δέ γε φαίνεται ἀγωγὴ πρὸς ἀλήθειαν. Ἐπερφυῶς μὲν Β
 οὖν. Ὡν ζητοῦμεν ἄρα, ως ἔοικε, μαθημάτων ἀν εἴη· πολε-
 μικῷ μὲν γὰρ διὰ τὰς τάξεις ἀναγκαῖον μαθεῖν ταῦτα,
 φιλοσόφῳ δὲ διὰ τὸ τῆς οὔσιας ἀπτέον εἶναι γειέσεως
 ἔξαναδύντι, ἡ μηδέποτε λογιστικῷ γενέσθαι. Ἐστι ταῦτ',
 ἔφη. Ο δέ γε ἡμέτερος φύλαξ πολεμικός τε καὶ φιλόσοφος
 τυγχάνει ὥν. Τί μήν; Προσῆκον δὴ τὸ μάθημα ἀν εἴη, ὡ
 Γλαύκων, νομοθετῆσαι καὶ πείθειν τοὺς μέλλοντας ἐν τῇ
 πόλει τῶν μεγίστων μεθέξειν ἐπὶ λογιστικὴν ἴέναι καὶ Σ
 ἀνθάπτεσθαι αὐτῆς μὴ ἰδιωτικῶς, ἀλλ' ἔως ἀν ἐπὶ θέαν
 τῆς τῶν ἀριθμῶν φύσεως ἀφίκωνται τῇ νοήσει αὐτῇ, οὐκ
 ωνῆς οὐδὲ πράσεως χάριν ως ἐμπόρους ἡ καπήλους μελε-
 τῶντας, ἀλλ' ἔνεκα πολέμου τε καὶ αὐτῆς τῆς ψυχῆς

¹ τοῦτο II: τοῦτῳ Α.

ράστωνης¹ μεταστροφῆς ἀπὸ γενέσεως ἐπ’ ἀλήθειάν τε καὶ οὐσίαν. Κάλλιστ’, ἔφη, λέγεις. Καὶ μήν, ἦν δὲ ἐγώ, νῦν
 Δ καὶ ἐννοῶ ρήθεντος τοῦ περὶ τοὺς λογισμοὺς μαθήματος,
 ὡς κομψόν ἐστι καὶ πολλαχῆ χρήσιμον ἡμῖν πρὸς δὲ
 βουλόμεθα, ἐὰν τοῦ γνωρίζειν ἔνεκά τις αὐτὸς ἐπιτηδεύῃ,
 ἀλλὰ μὴ τοῦ καπηλεύειν. Πῆ δή; ἔφη. Τοῦτο γε, δὲ νῦν
 δὴ ἐλέγομεν, ὡς σφόδρα ἄνω ποι ἄγει τὴν ψυχὴν καὶ περὶ²
 αὐτῶν τῶν ἀριθμῶν ἀναγκάζει διαλέγεσθαι, οὐδαμῇ ἀπο-
 δεχόμενον, ἐάν τις αὐτῇ ὥρατὰ ἢ ἀπτὰ σώματα ἔχοντας
 ἀριθμοὺς προτεινόμενος διαλέγηται. οἶσθα γάρ που τοὺς
 Ε περὶ ταῦτα δεινούς², ὡς ἐάν τις αὐτὸς τὸ ἐν ἐπιχειρῇ τῷ
 λόγῳ τέμνειν, καταγελῶσί τε καὶ οὐκ ἀποδέχονται, ἀλλ’
 ἐὰν σὺ κερματίζῃς αὐτό, ἐκεῖνοι πολλαπλασιοῦσιν, εὐλα-
 βούμενοι μὴ ποτε φανῆ τὸ ἐν μὴ ἐν ἀλλὰ πολλὰ μόρια.
 526 Αληθέστατα, ἔφη, λέγεις. Τί οὖν οἴει, ὡς Γλαύκων, εἴ τις
 ἔροιτο αὐτούς, ὡς θαυμάσιοι, περὶ ποίων ἀριθμῶν δια-
 λέγεσθε, ἐν οἷς τὸ ἐν οἷον ὑμεῖς ἀξιοῦτε ἐστιν, ἵσον τε
 ἔκαστον πᾶν παντὶ καὶ οὐδὲ σμικρὸν διαφέρον μόριόν τε
 ἔχον ἐν ἑαυτῷ οὐδέν; τί ἀν οἴει αὐτοὺς ἀποκρίνασθαι;
 Τοῦτο ἔγωγε, ὅτι περὶ τούτων λέγουσιν, ὃν διανοηθῆναι
 μόνον ἐγχωρεῖ, ἄλλως δὲ οὐδαμῶς μεταχειρίζεσθαι δυνα-
 τόν. Ὁρᾶς οὖν, ἦν δὲ ἐγώ, ὃ φίλε, ὅτι τῷ δύντι ἀναγκαῖον
 Β ἡμῖν κινδυνεύει εἶναι τὸ μάθημα, ἐπειδὴ φαίνεται γε προσ-
 αναγκάζον αὐτῇ τῇ³ νοήσει χρῆσθαι τὴν ψυχὴν ἐπ’
 αὐτὴν τὴν ἀλήθειαν; Καὶ μὲν δή, ἔφη, σφόδρα γε ποιεῖ
 αὐτό. Τί δέ; τόδε ἥδη ἐπεσκέψω, ὡς οἵ τε φύσει λογιστι-
 κοὶ εἰς πάντα τὰ μαθήματα ὡς ἔπος εἰπεῖν δξεῖς φύονται,
 οἵ τε βραδεῖς, ἀν ἐν τούτῳ παιδευθῶσι καὶ γυμνάσωνται,
 καὶ μηδὲν ἄλλο ὡφεληθῶσιν, ὅμως εἴς γε τὸ ὀξύτεροι
 αὐτοὶ αὐτῶν γίγνεσθαι πάντες ἐπιδιδόσιν; Ἔστιν, ἔφη,
 Σ οὕτω. Καὶ μήν, ὡς ἐγὼμαι, ἡ γε μείζω πόνον παρέχει

¹ ῥαστώνης ΙΙ: ῥαστώνης τε Α. ² δεινούς Ξ q: δεινούς δύο Α, sed δύο punctis notavit Α².

³ τῇ ΙΙ: om. Α.

μανθάνοντι καὶ μελετῶντι, οὐκ ἀν ῥᾳδίως οὐδὲ πολλὰ ἀν εὕροις¹ ὡς τοῦτο. Οὐ γάρ οὖν. Πάντων δὴ ἔνεκα τούτων οὐκ ἀφετέον τὸ μάθημα, ἀλλ' οἱ ἄριστοι τὰς φύσεις παιδευτέοι ἐν αὐτῷ. **Ξύμφημι, ἢ δ' ὅς.**

IX. Τοῦτο μὲν τοίνυν, εἰπον, ἐν² ἡμῖν κείσθω· δεύτερον δὲ τὸ ἔχόμενον τούτου σκεψώμεθα ἄρα τι προσήκει ἡμῖν. Τὸ ποῖον; ἢ γεωμετρίαν, ἔφη, λέγεις; Αὐτὸ τοῦτο, ἦν δ' ἐγώ. "Οσον μέν, ἔφη, πρὸς τὰ πολεμικὰ αὐτοῦ **D** τείνει, δῆλον ὅτι προσήκει· πρὸς γὰρ τὰς στρατοπεδεύσεις καὶ καταλήψεις χωρίων καὶ συναγωγὰς καὶ ἐκτάσεις στρατιᾶς καὶ ὅσα δὴ ἄλλα σχηματίζουσι τὰ στρατόπεδα ἐν αὐταῖς τε ταῖς μάχαις καὶ πορείαις, διαφέροι ἀν αὐτὸς αὐτοῦ γεωμετρικὸς καὶ μὴ ὁν. 'Αλλ' οὖν δή, εἰπον, πρὸς μὲν τὰ τοιαῦτα βραχύ τι ἀν ἔξαρκον γεωμετρίας τε καὶ λογισμῶν μόριον· τὸ δὲ πολὺ αὐτῆς καὶ πορρωτέρω προϊὸν³ σκοπεῖσθαι δεῖ εἴ τι πρὸς ἐκεῖνο τείνει, πρὸς τὸ **E** ποιεῖν κατιδεῖν ῥῶν τὴν τοῦ ἀγαθοῦ ἰδέαν. τείνει δέ, φαμέν, πάντα αὐτόσε, ὅσα ἀναγκάζει ψυχὴν εἰς ἐκεῖνον τὸν τόπον μεταστρέφεσθαι, ἐν φῶ ἐστὶ τὸ εὐδαιμονέστατον τοῦ ὄντος, δέ⁴ δεῖ αὐτὴν παντὶ τρόπῳ ἰδεῖν. 'Ορθῶς, ἔφη, λέγεις. Οὐκοῦν εὶ μὲν οὐσίαν ἀναγκάζει θείσασθαι, προσήκει, εἰ δὲ γένεσιν, οὐ προσήκει. Φαμέν γε δή. Οὐ τοίνυν τοῦτο γε, | ἦν δ' ἐγώ, ἀμφισβητήσουσιν ἡμῖν ὅσοι **527** καὶ σμικρὰ γεωμετρίας ἔμπειροι, ὅτι αὕτη ἡ ἐπιστήμη πᾶν τούναντίον ἔχει τοῖς ἐν αὐτῇ λόγοις λεγομένοις ὑπὸ τῶν μεταχειριζομένων. Πῶς; ἔφη. Λέγουσι μέν που μάλα γελοίως τε καὶ ἀναγκαίως· ὡς γὰρ πράττοντές τε καὶ πράξεως ἔνεκα πάντας τοὺς λόγους ποιούμενοι λέγουσιν τετραγωνίζειν τε καὶ παρατείνειν καὶ προστιθέναι καὶ πάντα οὕτω φθειγγόμενοι· τὸ δ' ἐστὶ που πᾶν τὸ μάθημα γνώσεως ἔνεκα ἐπιτιθενόμενον. Παντάπασι μὲν οὖν, ἔφη. **B**

¹ ἀν εὕροις ΙΙ: ἀνεύροις Α. ² ἐν Ξ q: ἐν Α. ³ προϊὸν ΙΙ: προσιὸν Α.

⁴ δ ΙΙ: οὐ Α¹: οὐ Α².

Ούκοῦν τοῦτο ἔτι διομολογητέον; Τὸ ποῖον; 'Ως τοῦ ἀεὶ
ὄντος γνώσεως, ἀλλ' οὐ τοῦ ποτέ τι γιγνομένου καὶ ἀπολ-
λυμένου. Εὔομολόγητον¹, ἔφη· τοῦ γὰρ ἀεὶ ὄντος ἡ
γεωμετρικὴ γνῶσις ἐστιν. 'Ολκὸν ἄρα, ὡς γενναῖε, ψυχῆς
πρὸς ἀλήθειαν εἴη ἀν καὶ ἀπεργαστικὸν φιλοσόφου διανοίας
πρὸς τὸ ἄνω σχεῖν ἢ νῦν κάτω οὐ δέον ἔχομεν. 'Ως οἶν
C τε μάλιστα, ἔφη. 'Ως οἶν τ' ἄρα, ἦν δὲ ἐγώ, μάλιστα
προστακτέον, ὅπως οἱ ἐν τῇ καλλιπόλει σοι μηδενὶ τρόπῳ
γεωμετρίας ἀφέξονται². καὶ γὰρ τὰ πάρεργα αὐτοῦ οὐ
σμικρά. Ποῖα; ἥ δὲ ὁ. "Α τε δὴ σὺ εἰπεις, ἦν δὲ ἐγώ, τὰ
περὶ τὸν πόλεμον, καὶ δὴ καὶ πρὸς πάσας μαθήσεις, ὥστε
κάλλιον ἀποδέχεσθαι, ἵσμεν που ὅτι τῷ ὄλῳ καὶ παντὶ³
διοίσει ἡμμένος τε γεωμετρίας καὶ μή. Τῷ παντὶ μέντοι
νὴ Δι', ἔφη. Δεύτερον δὴ τοῦτο τιθῶμεν μάθημα τοῖς
νέοις; Τιθῶμεν, ἔφη.

D X. Τί δέ; τρίτον θῶμεν ἀστρονομίαν; ή οὐ δοκεῖ;
Ἐμοὶ γοῦν³, ἔφη· τὸ γὰρ περὶ ὥρας εὐαισθητοτέρως ἔχειν
καὶ μηνῶν καὶ ἐνιαυτῶν οὐ μόνον γεωργίᾳ οὐδὲ ναυτιλίᾳ
προσήκει, ἀλλὰ καὶ στρατηγίᾳ οὐχ ἡττον. Ἡδὺς εἰ, ην δ'
ἔγώ, ὅτι ἕοικας δεδιότι τοὺς πολλούς, μὴ δοκῆς ἄχρηστα
μαθήματα προστάττειν. τὸ δ' ἔστιν οὐ πάνυ φαῦλον,
ἀλλὰ χαλεπὸν πιστεῦσαι, ὅτι ἐν τούτοις τοῖς μαθήμασιν
ἐκάστου ὅργανόν τι ψυχῆς ἐκκαθαίρεταί τε καὶ ἀναζωπυ-
E ρεῖται ἀπολλύμενον καὶ τυφλούμενον ὑπὸ τῶν ἄλλων
ἐπιτηδευμάτων, κρεῦττον ὃν σωθῆναι μυρίων ὀμμάτων·
μόνῳ γὰρ αὐτῷ ἀλήθεια ὁρᾶται. οἷς μὲν οὖν ταῦτα
ξυνδοκεῖ ἀμηχάνως ως εὑ δόξεις λέγειν· ὅσοι δὲ τούτου
μηδαμῇ ἡσθημένοι εἰσίν, εἰκότως ἡγήσονται σε λέγειν
οὐδέν· ἄλλην γὰρ ἀπ' αὐτῶν οὐχ ὁρῶσιν ἀξίαν λόγου
ῳφελίαν. σκόπει οὖν αὐτόθεν, πρὸς ποτέρους διαλέγει, ἢ

¹ εὐομολόγητον Π et γρ in marg. A²: εὐ διομολογητέον A¹. ² ἀφέξονται
ΣΙ: ἀφέξωνται A. ³ ἐμοὶ γοῦν Π: ἔμοιγ' οὖν A.

οὐ | πρὸς οὐδετέρους, ἀλλὰ σαυτοῦ ἔνεκα τὸ μέγιστον ποιεῖ 528
 τοὺς λόγους, φθονοῖς μὴν οὐδ' ἀν ἀλλω, εἴ τις τι δύναιτο
 ἀπ' αὐτῶν ὄνασθαι. Οὔτως, ἔφη, αἴροῦμαι, ἐμαυτοῦ ἔνεκα
 τὸ πλεῖστον λέγειν τε καὶ ἐρωτᾶν καὶ ἀποκρίνεσθαι.
 "Αναγε τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, εἰς τούπισω· νῦν δὴ γάρ οὐκ
 ὅρθως τὸ ἔξῆς ἐλάβομεν τῇ γεωμετρίᾳ. Πῶς λαβόντες;
 ἔφη. Μετὰ ἐπίπεδον, ἦν δ' ἐγώ, ἐν περιφορᾷ ὃν ἥδη
 στερεὸν λαβόντες, πρὶν αὐτὸ καθ' αὐτὸ λαβεῖν· ὅρθως δὲ B
 ἔχει ἔξῆς μετὰ δευτέραν αὐξην τρίτην λαμβάνειν. ἔστι δέ
 που τοῦτο περὶ τὴν τῶν κύβων αὐξην καὶ τὸ βάθους
 μετέχον. "Εστι γάρ, ἔφη· ἀλλὰ ταῦτα γε, ω Σώκρατες,
 δοκεῖ οὕπω ηύρησθαι. Διττὰ γάρ, ἦν δ' ἐγώ, τὰ αἴτια.
 ὅτι τε οὐδεμία πόλις ἐντίμως αὐτὰ ἔχει, ἀσθενῶς ζητεῖται
 χαλεπὰ δυτα, ἐπιστάτου τε δέονται οἱ ζητοῦντες, ἀνευ
 οὐκ ἀν εὔροιεν· δι πρῶτον μὲν γενέσθαι χαλεπόν,
 ἐπειτα καὶ γενομένου, ώς νῦν ἔχει, οὐκ ἀν πείθοιντο οἱ
 περὶ ταῦτα ζητητικοὶ μεγαλοφρονούμενοι¹. εἰ δὲ πόλις C
 ὅλη ξυνεπιστατοῦ ἐντίμως ἄγουσα αὐτά, οὗτοί τε ἀν
 πείθοιντο, καὶ ξυνεχώς τε ἀν καὶ ἐντόνως ζητούμενα
 ἐκφανῆ γένοιτο ὅπη ἔχει· ἐπεὶ καὶ νῦν ὑπὸ τῶν πολλῶν
 ἀτιμαζόμενα καὶ κολουόμενα, ὑπὸ δὲ² τῶν ζητούντων, λόγον
 οὐκ ἔχόντων καθ' ὅτι χρήσιμα, δύμως πρὸς ἄπαντα ταῦτα D
 φανῆναι. Καὶ μὲν δή, ἔφη, τό γε ἐπίχαρι καὶ διαφερόντως
 ἔχει. ἀλλά μοι σαφέστερον εἰπὲ ἡ νῦν δὴ ἐλεγεῖς. τὴν
 μὲν γάρ που τοῦ ἐπιπέδου πραγματείαν γεωμετρίαν ἐτίθης.
 Ναί, ἦν δ' ἐγώ. Εἶτά γ', ἔφη, τὸ μὲν πρῶτον ἀστρογομίαν
 μετὰ ταύτην, ὕστερον δ' ἀνεχώρησας. Σπεύδων γάρ, ἔφην,
 ταχὺ πάντα διεξελθεῖν μᾶλλον βραδύνω· ἔξῆς γάρ οὐσαν
 τὴν βάθους αὐξην μέθοδον, ὅτι τῇ ζητήσει γελοίως ἔχει,
 ὑπερβὰς αὐτὴν μετὰ γεωμετρίαν ἀστρογομίαν ἐλεγον, φορὰν

¹ οὐκ—μεγαλοφρονούμενοι II et in marg. A²: om. A¹. ² ὑπὸ δὲ codd.: ὑπὸ Voegelin.

Ε οὐσαν βάθους. Ὁρθῶς, ἔφη, λέγεις. Τέταρτον τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, τιθῶμεν μάθημα ἀστρονομίαν, ώς ὑπαρχούσης τῆς νῦν παραλειπομένης, ἐὰν αὐτὴν πόλις μετίη. Εἰκός, ἵ δ' ὅς· καὶ ὅ γε νῦν δή μοι, ὡς Σώκρατες, ἐπέπληξας περὶ ἀστρονομίας ώς φορτικῶς ἐπαινοῦντι, νῦν ἢ σὺ μετέρχει 529 ἐπαινῶ. | παντὶ γάρ μοι δοκεῖ δῆλον, ὅτι αὕτη γε ἀναγκάζει ψυχὴν εἰς τὸ ἄνω ὄρāν καὶ ἀπὸ τῶν ἐνθένδε ἐκεῖσε ἄγει. "Ισως, ἦν δ' ἐγώ, παντὶ δῆλον πλὴν ἐμοί· ἐμοὶ γὰρ οὐ δοκεῖ οὔτως. Ἀλλὰ πῶς; ἔφη. Ὡς μὲν νῦν αὐτὴν μεταχειρίζονται οἱ εἰς φιλοσοφίαν ἀνάγοντες, πάνυ ποιεῦν κάτω βλέπειν. Πῶς, ἔφη, λέγεις; Οὐκ ἀγεννῶς μοι δοκεῖς, ἦν δ' ἐγώ, τὴν περὶ τὰ ἄνω μάθησιν λαμβάνειν παρὰ Β σαυτῷ ἥ¹ ἐστι· κινδυνεύεις γὰρ καὶ εἴ τις ἐν ὁροφῇ ποικίλματα θεώμενος ἀνακύπτων καταμανθάνοι τι, ἥγεισθαι ἀν αὐτὸν νοήσει² ἀλλ' οὐκ ὅμμασι θεωρεῖν. Ἰσως οὖν καλῶς ἥγειν, ἐγὼ δ' εὐηθικῶς. ἐγὼ γὰρ αὖ οὐ δύναμαι ἀλλο τι νομίσαι ἄνω ποιοῦν ψυχὴν βλέπειν μάθημα ἢ ἐκεῖνο, δ' ἀν περὶ τὸ ὅν τε ἥ καὶ τὸ ἀόρατον, ἐάν τε τις ἄνω κεχηνῶς ἥ³ κάτω συμμεμυκῶς τῶν αἰσθητῶν τι ἐπιχειρῆ μανθάνειν, οὔτε μαθεῖν ἄν ποτέ φημι αὐτόν—ἐπιστήμην γὰρ οὐδὲν **C** ἔχειν τῶν τοιούτων—οὔτε ἄνω ἀλλὰ κάτω αὐτοῦ βλέπειν τὴν ψυχὴν, κανέν εἴξ ὑπτίας νέων⁴ ἐν γῇ ἥ ἐν θαλάττῃ μανθάνῃ.

XI. Δίκην, ἔφη, ἔχω· ὁρθῶς γάρ μοι ἐπέπληξας. ἀλλὰ πῶς δὴ ἔλεγες δεῦν ἀστρονομίαν μανθάνειν παρὰ ἀ νῦν μανθάνοντιν, εἰ μέλλοιεν ὡφελίμως πρὸς ἀ λέγομεν μαθήσεσθαι; ὬΔε, ἦν δ' ἐγώ· ταῦτα μὲν τὰ ἐν τῷ οὐρανῷ ποικίλματα, ἐπείπερ ἐν ὄρατῳ πεποίκιλται, **D** κάλλιστα μὲν ἥγεισθαι καὶ ἀκριβέστατα τῶν τοιούτων

¹ ἥ Ξ γ: ὥ A²: η (sic) A¹. ² νοήσει Π: νοήσειν A. ³ ἥ Π: ὥ

A. ⁴ νέων Π: μὲν A, unde ἐξυπτιασμένος pro ἐξ ὑπτίας μὲν coniecit Marindin.

ἔχειν, τῶν δὲ ἀληθινῶν πολὺ ἐνδεῖν, ἂς τὸ ὃν τάχος καὶ ἡ οὐσία βραδυτής ἐν τῷ ἀληθινῷ ἀριθμῷ καὶ πᾶσι τοῖς ἀληθέσι σχήμασι φοράς τε πρὸς ἄλληλα φέρεται καὶ τὰ ἐνόντα φέρει. ἀ δὴ λόγῳ μὲν καὶ διανοίᾳ ληπτά, ὅψει δ' οὐ· ἡ σὺ οἴει; Οὐδαμῶς, ἔφη. Οὐκοῦν, εἰπον, τῇ περὶ τὸν οὐρανὸν ποικιλίᾳ παραδείγμασι χρηστέον τῆς πρὸς ἐκεῖνα μαθήσεως ἔνεκα, ὁμοίως ὥσπερ ἀν εἴ τις ἐντύχοι ὑπὸ Δαιδάλου ἢ τινος ἄλλου δημιουργοῦ ἢ Ε γραφέως διαφερόντως γεγραμμένοις καὶ ἐκπεπονημένοις διαγράμμασιν. ἡγήσαιτο γὰρ ἄν πού τις ἔμπειρος γεωμετρίας ἴδων τὰ τοιαῦτα κάλλιστα μὲν ἔχειν ἀπεργασίᾳ, γελοῖον μὴν ἐπισκοπεῖν ταῦτα σπουδῆ, ὡς τὴν ἀλήθειαν ἐν αὐτοῖς ληψόμενον ἵσων ἢ διπλασίων | ἢ ἄλλης τινὸς 530 συμμετρίας. Τί δ' οὐ μέλλει γελοῖον εἶναι; ἔφη. Τῷ δοντι δὴ ἀστρονομικόν, ἦν δ' ἐγώ, δοντα οὐκ οἴει ταῦτὸν πείσεσθαι εἰς τὰς τῶν ἀστρων φορὰς ἀποβλέποντα; νομιεῖν μέν, ὡς οἶόν τε κάλλιστα τὰ τοιαῦτα ἔργα συστήσασθαι, οὕτω ξυνεστάναι τῷ τοῦ οὐρανοῦ δημιουργῷ αὐτὸν τε καὶ τὰ ἐν αὐτῷ τὴν δὲ νυκτὸς πρὸς ήμέραν ξυμμετρίαν καὶ τούτων πρὸς μῆνα καὶ μηνὸς πρὸς ἐνιαυτὸν καὶ τῶν ἄλλων ἀστρων πρὸς τε ταῦτα καὶ πρὸς ἄλληλα οὐκ ἀτοπον, Β οἵει, ἡγήσεται τὸν νομίζοντα γίγνεσθαι τε ταῦτα ἀεὶ ὠσαύτως καὶ οὐδαμῇ οὐδὲν παραλλάττειν, σῶμά τε ἔχοντα καὶ ὁρώμενα, καὶ ζητεῦν παντὶ τρόπῳ τὴν ἀλήθειαν αὐτῶν λαβεῖν; Ἐμοὶ γοῦν δοκεῖ, ἔφη, σοῦ νῦν ἀκούοντι. Προβλήμασιν ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, χρώμενοι ὥσπερ γεωμετρίαν οὕτω καὶ ἀστρονομίαν μέτιμεν, τὰ δ' ἐν τῷ οὐρανῷ ἐάσομεν, εἰ μέλλομεν δοντας ἀστρονομίας μεταλαμβάνοντες χρήσιμον Σ τὸ φύσει φρόνιμον ἐν τῇ Ψυχῇ ἐξ ἀχρήστου ποιήσειν. Ἡ πολλαπλάσιον, ἔφη, τὸ ἔργον ἢ ὡς νῦν ἀστρονομεῖται προστάττεις. Οἷμαι δέ γε, εἰπον, καὶ τἄλλα κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον προστάξειν ήμᾶς, ἐάν τι ήμῶν ὡς νομοθετῶν ὄφελος ἥ.

XII. Ἀλλὰ γὰρ τί ἔχεις¹ ὑπομνῆσαι τῶν προσηκόντων μαθημάτων; Οὐκ ἔχω, ἔφη, νῦν γ' οὐτωσί. Οὐ μὴν ἔν, ἀλλὰ πλείω, ἵν δ' ἐγώ, εἰδη παρέχεται ἡ φορά, ώς
D ἐγῳμαι. τὰ μὲν οὖν πάντα ἵστις σοφὸς ἔξει εἰπεῖν· ἀ δὲ καὶ ἡμῖν προφανῆ, δύο. Ποῖα δή; Πρὸς τούτῳ, ἥν δ' ἐγώ, ἀντίστροφον αὐτοῦ. Τὸ ποῖον; Κινδυνεύει, ἔφην, ώς πρὸς ἀστρονομίαν ὅμματα πέπηγεν, ώς πρὸς ἐναρμόνιον φορὰν ὅτα παγῆναι, καὶ αὗται ἀλλήλων ἀδελφαί τινες αἱ ἐπιστῆμαι εἶναι, ώς οὖ τε Πυθαγόρειοι φασι καὶ ἡμεῖς, ω Γλαύκων, συγχωροῦμεν. ἢ πῶς ποιοῦμεν; Οὔτως, ἔφη.
E Οὐκοῦν, ἥν δ' ἐγώ, ἐπειδὴ πολὺ τὸ ἔργον, ἐκείνων πευσόμεθα, πῶς λέγουσι περὶ αὐτῶν καὶ εἴ τι ἄλλο πρὸς τούτοις ἡμεῖς δὲ παρὰ πάντα ταῦτα φυλάξομεν τὸ ἡμέτερον. Ποῖον; Μή ποτ' αὐτῶν τι ἀτελὲς ἐπιχειρώσιν ἡμῖν μανθάνειν οὓς θρέψομεν, καὶ οὐκ ἔξηκον ἐκεῖσε ἀεί, οἱ πάντα δεῖ ἀφήκειν, οἷον ἄρτι περὶ τῆς ἀστρονομίας ἐλέγομεν. ἢ οὐκ οἶσθ' ὅτι καὶ περὶ ἀρμονίας ἔτερον
531 |τοιοῦτον ποιοῦσι; τὰς γὰρ ἀκονομένας αὖ συμφωνίας καὶ φθόγγους ἀλλήλοις ἀναμετροῦντες ἀνήνυτα ὥσπερ οἱ ἀστρονόμοι πονοῦσιν. Νὴ τοὺς θεούς, ἔφη, καὶ γελοίως γε, πυκνώματ' ἄττα δυναμάζοντες καὶ παραβάλλοντες τὰ ὅτα, οἷον ἐκ γειτόνων φωνὴν θηρευόμενοι, οἱ μέν φασι ἔτι κατακούειν ἐν μέσῳ τινὰ ἡχὴν καὶ σμικρότατον εἶναι τοῦτο διάστημα, φῇ μετρητέον, οἱ δὲ ἀμφισβητοῦντες ώς
B ὅμοιον ἥδη φθεγγομένων, ἀμφότεροι ὅτα τοῦ νοῦ προστησάμενοι. Σὺ μέν, ἥν δ' ἐγώ, τοὺς χρηστοὺς λέγεις τοὺς ταῖς χορδαῖς πράγματα παρέχοντας καὶ βασανίζοντας, ἐπὶ τῶν κολλόπων στρεβλοῦντας· ἵνα δὲ μὴ μακροτέρᾳ ἡ εἰκὼν γίγνηται πλήκτρῳ τε πληγῶν γιγνομένων καὶ κατηγορίας πέρι καὶ ἔξαρνήσεως καὶ ἀλαζονείας χορδῶν, παύομαι τῆς εἰκόνος καὶ οὖ φημι τούτους λέγειν, ἀλλ' ἐκείνους οὓς ἔφαμεν νῦν δὴ περὶ ἀρμονίας ἐρήσεσθαι.

¹ Sic codd.: <σὺ> olim nos.

ταύτὸν γάρ ποιοῦσι τοῖς ἐν τῇ ἀστρονομίᾳ· τοὺς γάρ οἱ
ἐν ταύταις ταῖς συμφωνίαις ταῖς ἀκονομέναις ἀριθμοὺς
ζητοῦσιν, ἀλλ’ οὐκ εἰς προβλήματα ἀνίασιν, ἐπισκοπεῖν
τίνεις ξύμφωνοι ἀριθμοὶ καὶ τίνες οὖ, καὶ διὰ τί ἔκάτεροι.
Δαιμόνιον γάρ, ἔφη, πρᾶγμα λέγεις. Χρήσιμον μὲν οὖν,
ἥν δὲ ἐγώ, πρὸς τὴν τοῦ καλοῦ τε καὶ ἀγαθοῦ ζήτησιν,
ἄλλως δὲ μεταδιωκόμενον ἄχρηστον. Εἰκός γ’, ἔφη.

XIII. Οἵμαι δέ γε, ἥν δὲ ἐγώ, καὶ ἡ τούτων πάντων
ῳδειληλύθαμεν μέθοδος ἐὰν μὲν ἐπὶ τὴν ἀλλήλων Δ
κοινωνίαν ἀφίκηται καὶ ξυγγένειαν, καὶ ξυλλογισθῆ ταῦτα
ἥ ἐστὶν ἀλλήλοις οἰκεῖα, φέρειν τι αὐτῶν εἰς ἡ βουλόμεθα
τὴν πραγματείαν, καὶ οὐκ ἀνόνητα πονεῖσθαι, εἰ δὲ μή,
ἀνόνητα. Καὶ ἐγώ, ἔφη, οὕτω μαντεύομαι. ἀλλὰ πάμπολυ
ἔργον λέγεις, ὁ Σώκρατες. Τοῦ προοιμίου, ἥν δὲ ἐγώ, ἡ
τίνος λέγεις; ἢ οὐκ ἵσμεν, ὅτι πάντα ταῦτα προοίμιά
ἐστιν αὐτοῦ τοῦ νόμου, διὸ δεῖ μαθεῖν; οὐ γάρ που δοκοῦσί
γέ σοι οἱ ταῦτα δεινοὶ διαλεκτικοὶ εἶναι. Οὐ μὰ τὸν Διόν, Ε
ἔφη, εἰ μὴ μάλα γέ τινες ὀλίγοι ὡν ἐγὼ ἐντετύχηκα.
Ἄλλ’ ἥδη, εἰπον, μὴ¹ δυνατοί τινες ὅντες δοῦναί τε καὶ
ἀποδέξασθαι λόγον εἴσεσθαι ποτέ τι ὡν φαμὲν δεῖν εἰδέναι;
Οὐδὲ² αὖ, ἔφη, τοῦτό γε. | Οὐκοῦν, εἰπον, ὁ Γλαύκων, 532
οὗτος ἥδη αὐτός ἐστιν ὁ νόμος, διὸ τὸ διαλέγεσθαι πε-
ραίνει³; διὸ καὶ ὅντα νοητὸν μιμοῦτ’ ἀν ἡ τῆς ὄψεως
δύναμις, ἥν ἐλέγομεν πρὸς αὐτὰ ἥδη τὰ ζῷα ἐπιχειρεῖν
ἀποβλέπειν καὶ πρὸς αὐτὰ⁴ ἀστρα τε καὶ τελευταῖον δὴ
πρὸς αὐτὸν τὸν ἥλιον; οὕτω καὶ ὅταν τις τῷ διαλέγεσθαι
ἐπιχειρῇ ἀνευ πασῶν τῶν αἰσθήσεων διὰ τοῦ λόγου ἐπ’
αὐτὸν ὁ ἐστιν ἔκαστον⁵ ὄρμᾶν⁶, καὶ μὴ ἀποστῆ, πρὶν ἀν
αὐτὸν ὁ ἐστιν ἀγαθὸν αὐτῇ νοήσει λάβῃ, ἐπ’ αὐτῷ γίγνεται Β
τῷ τοῦ νοητοῦ τέλει, ὥσπερ ἐκεῖνος τότε ἐπὶ τῷ τῷ τοῦ

¹ μὴ II: οἱ μὴ A, sed οἱ punctis notavit A². ² περαίνει γ: παραίνει A.

³ Sic codd.: <τὰ> Baiter. ⁴ ἔκαστον II: om. A. ⁵ ὄρμᾶν Ast:
ὄρμῷ codd.

όρατοῦ. Παντάπασι μὲν οὖν, ἔφη· Τί οὖν; οὐ διαλεκτικὴν ταύτην τὴν πορείαν καλεῖς; Τί μήν; Ἡ δέ γε, ἦν δ' ἐγώ, λύσις τε ἀπὸ τῶν δεσμῶν καὶ μεταστροφὴ ἀπὸ τῶν σκιῶν ἐπὶ τὰ εἰδώλα καὶ τὸ φῶς καὶ ἐκ τοῦ καταγείου εἰς τὸν ἥλιον ἐπάνοδος, καὶ ἐκεῖ πρὸς μὲν τὰ ζῷά τε καὶ φυτὰ καὶ τὸ τοῦ ἥλιου φῶς ἔτι ἀδυναμία¹ Σ βλέπειν, πρὸς δὲ τὰ ἐν ὕδασι φαντάσματα θεῖα² καὶ σκιὰς τῶν ὄντων, ἀλλ’ οὐκ εἰδώλων σκιὰς δι’ ἑτέρου τοιούτου φωτὸς ὡς πρὸς ἥλιον κρίνειν ἀποσκιαζομένας, πᾶσα αὕτη ἡ πραγματεία τῶν τεχνῶν, ἃς διήλθομεν, ταύτην ἔχει τὴν δύναμιν καὶ ἐπαναγωγὴν τοῦ βελτίστου ἐν ψυχῇ πρὸς τὴν τοῦ ἀρίστου ἐν τοῖς οὖσι θέαν, ὥσπερ τότε τοῦ σαφεστάτου ἐν σώματι πρὸς τὴν τοῦ φανοτάτου Δ ἐν τῷ σωματοειδεῖ τε καὶ ὄρατῷ τόπῳ. Ἐγὼ μέν, ἔφη, ἀποδέχομαι οὔτω. καίτοι παντάπασι γέ μοι δοκεῖ χαλεπὰ μὲν ἀποδέχεσθαι εἶναι, ἀλλον δ’ αὖ τρόπου χαλεπὰ μὴ ἀποδέχεσθαι. ὅμως δὲ—οὐ γὰρ ἐν τῷ νῦν παρόντι μόνον ἀκουστέα, ἀλλὰ καὶ αὐθις πολλάκις ἐπανιτέον—ταῦτα θέντες ἔχειν ὡς νῦν λέγεται, ἐπ’ αὐτὸν δὴ τὸν νόμον ἵωμεν, καὶ διέλθωμεν³ οὔτως, ὥσπερ τὸ προοίμιον διήλθομεν. λέγε οὖν, τίς ὁ τρόπος τῆς τοῦ Ε διαλέγεσθαι δυνάμεως, καὶ κατὰ ποῖα δὴ εἰδῆ διέστηκεν, καὶ τίνες αὖ ὄδοι. αὗται γὰρ ἀν ἥδη, ὡς ἔοικεν, αἱ πρὸς αὐτὸν ἄγουσαι εἰεν, οἱ ἀφικομένῳ ὥσπερ ὄδοιν ἀνάπαυλα ἀν εἴη καὶ τέλος τῆς πορείας. Οὐκέτ’, ἦν δ’ ἐγώ, ὡς φίλε 533 Γλαύκων, οἵος τ’ | ἔσει ἀκολουθεῖν· ἐπεὶ τό γ’ ἐμὸν οὐδὲν ἀν προθυμίας ἀπολίποι, οὐδ’ εἰκόνα ἀν ἔτι οὐ λέγομεν ἴδοις, ἀλλ’ αὐτὸν τὸ ἀληθές, ὃ γε δή μοι φαίνεται· εἰ δ’ ὄντως ἦ μή, οὐκέτ’ ἄξιον τοῦτο δισχυρίζεσθαι· ἀλλ’ ὅτι μὲν δεῖ⁴ τοιοῦτόν τι ἰδεῖν, ἰσχυριστέον. ἦ γάρ; Τί μήν;

¹ ἔτι ἀδυναμία Iamblichus: ἐπ’ ἀδυναμίᾳ A. ² θεῖα codd.: Θέα Ast. Cf. tamen Soph. 266 B—D.

⁴ δεῖ Ficinus: δῆ codd.

³ διέλθωμεν Ξ. q: ἔλθωμεν A.

Ούκοῦν καὶ ὅτι ἡ τοῦ διαλέγεσθαι δύναμις μόνη ἀν φήνειεν ἐμπείρῳ ὅντι ὥν νῦν δὴ διήλθομεν, ἄλλῃ δὲ οὐδαμῇ δυνατόν; Καὶ τοῦτ', ἔφη, ἄξιον δισχυρίζεσθαι. Τόδε γοῦν, ἦν δ' ἐγώ, οὐδεὶς ἡμῖν ἀμφισβητήσει λέγουσιν, ὡς Β αὐτοῦ γε ἑκάστου πέρι ὃ ἔστιν ἔκαστον ἄλλη τις ἐπιχειρεῖ μέθοδος ὁδῷ περὶ παντὸς λαμβάνειν· ἄλλ' αἱ μὲν ἄλλαι πᾶσαι τέχναι ἡ πρὸς δόξας ἀνθρώπων καὶ ἐπιθυμίας εἰσίν, ἡ πρὸς γενέσεις τε καὶ συνθέσεις, ἡ πρὸς θεραπείαν τῶν φυομένων τε καὶ συντιθεμένων ἄπασαι¹ τετράφαται, αἱ δὲ λοιπαί, ἀς τοῦ ὅντος τι ἔφαμεν ἐπιλαμβάνεσθαι, γεωμετρίας τε καὶ τὰς ταύτης ἐπομένας, ὥρῳμεν ὡς ὀνειρώττουσι C μὲν περὶ τὸ ὄν, ὑπαρ δὲ ἀδύνατον αὐταῖς ἰδεῖν, ἔως ἀν ὑποθέσεσι χρώμεναι ταύτας ἀκινήτους ἐώσι, μὴ δυνάμεναι λόγον διδόναι αὐτῶν. φῆ γὰρ ἀρχὴ μὲν ὃ μὴ οἶδε, τελευτὴ δὲ καὶ τὰ μεταξὺ ἐξ οὗ μὴ οἶδεν συμπέπλεκται, τίς μηχανὴ τὴν τοιαύτην ὁμολογίαν ποτὲ ἐπιστήμην γενέσθαι; Οὐδεμία, ἡ δ' ὅς.

XIV. Ούκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, ἡ διαλεκτικὴ μέθοδος μόνη ταύτη πορεύεται, τὰς ὑποθέσεις ἀναιροῦσα, ἐπ' αὐτὴν τὴν ἀρχὴν ἵνα βεβαιώσηται, καὶ τῷ ὅντι ἐν βορβόρῳ D βαρβαρικῷ τινὶ τὸ τῆς ψυχῆς ὅμμα κατορωρυγμένον ἡρέμα ἔλκει καὶ ἀνάγει ἄνω, συνερίθοις καὶ συμπεριαγωγοῖς χρωμένη αἷς διήλθομεν τέχναις· ἀς ἐπιστήμας μὲν πολλάκις προσείπομεν διὰ τὸ ἔθος, δέονται δὲ ὀνόματος ἄλλου, ἐναργεστέρου μὲν ἡ δόξης, ἀμυδροτέρου δὲ ἡ ἐπιστήμης· διάνοιαν δὲ αὐτὴν ἐν γε τῷ πρόσθεν που ὠρισάμεθα· ἔστι δ', ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, οὐ περὶ ὀνόματος ἀμφισβήτησις, οἷς τοσούτων πέρι σκέψις ὅσων ἡμῖν E πρόκειται. Οὐ γὰρ οὖν, ἔφη². Ἐρέσκει οὖν³, ἦν δ' ἐγώ,

¹ ἄπασαι II: ἄπασα A. ² ἔφη Ξ: ἔφη· ἀλλ' δ' ἀν μόνον δηλοῖ πρὸς τὴν ἔξιν σαφηνείᾳ λέγει ἐν ψυχῇ A, superscripto super i (in λέγει) a man. vet. is. Ineptum glossema damnavit Schneider. ³ οὖν II: γοῦν A.

ώσπερ τὸ πρότερον, τὴν μὲν πρώτην μοῖραν ἐπιστήμην
534 καλεῖν, δευτέραν δὲ διάνοιαν, | τρίτην δὲ πίστιν καὶ εἰκασίαν
 τετάρτην, καὶ ξυναμφότερα μὲν ταῦτα δόξαν, ξυναμφότερα
 δὲ ἐκεῖνα νόησιν, καὶ δόξαν μὲν περὶ γένεσιν, νόησιν δὲ
 περὶ οὐσίαν, καὶ ὅ τι οὐσία πρὸς γένεσιν, νόησιν πρὸς
 δόξαν, καὶ ὅ τι νόησις πρὸς δόξαν, ἐπιστήμην πρὸς πίστιν
 καὶ διάνοιαν πρὸς εἰκασίαν· τὴν δὲ ἐφ' οἷς ταῦτα ἀναλο-
 γίαν καὶ διαιρεσιν διχῇ ἐκατέρου, δοξαστοῦ τε καὶ νοητοῦ,
 ἐῶμεν, ὡς Γλαύκων, ὥνα μὴ ἡμᾶς πολλαπλασίων λόγων
B ἐμπλήσῃ ἢ ὅσων¹ οἱ παρεληλυθότες. Ἀλλὰ μὴν ἔμοιγ',
 ἐφη, τά γε ἄλλα, καθ' ὅσον δύναμαι ἔπεσθαι, ξυνδοκεῖ.
 Ἡ καὶ διαλεκτικὸν καλεῖς τὸν λόγον ἐκάστου λαμβάνοντα
 τῆς οὐσίας; καὶ τὸν μὴ ἔχοντα, καθ' ὅσον ἀν μὴ ἔχῃ λόγον
 αὐτῷ τε καὶ ἄλλῳ διδόναι, κατὰ τοσοῦτον νοῦν περὶ²
 τούτου οὐ φήσεις ἔχειν; Πῶς γὰρ ἀν, ἢ δ' ὁς, φαίνη;
 Οὐκοῦν καὶ περὶ τοῦ ἀγαθοῦ ώσταύτως· ὃς ἀν μὴ ἔχῃ
 διορίσασθαι τῷ λόγῳ ἀπὸ τῶν ἄλλων πάντων ἀφελὼν τὴν
C τοῦ ἀγαθοῦ ἰδέαν καὶ ὥσπερ ἐν μάχῃ διὰ πάντων ἐλέγχων
 διεξιών, μὴ κατὰ δόξαν, ἄλλὰ κατ' οὐσίαν προθυμούμενος
 ἐλέγχειν, ἐν πᾶσι τούτοις ἀπτώπτι τῷ λόγῳ διαπορεύηται,
 οὕτε αὐτὸ τὸ ἀγαθὸν φήσεις εἰδέναι τὸν οὔτως ἔχοντα οὕτε
 ἄλλο ἀγαθὸν οὐδέν, ἄλλ' εἴ πη εἰδώλου τινὸς ἐφάπτεται,
 δόξῃ, οὐκ ἐπιστήμη ἐφάπτεσθαι, καὶ τὸν νῦν βίον ὀνειρο-
 πολοῦντα καὶ ὑπνώττοντα, πρὶν ἐνθάδ' ἐξεγρέσθαι, εἰς
D Ἄιδου πρότερον ἀφικόμενον τελέως ἐπικαταδαρθάνειν;
 Νὴ τὸν Δία, ἢ δ' ὁς, σφόδρα γε πάντα ταῦτα φήσω. Ἀλλὰ
 μὴν τούς γε σαντοῦ παιδας, οὓς τῷ λόγῳ τρέφεις τε καὶ
 παιδεύεις, εἴ ποτε ἔργῳ τρέφοις, οὐκ ἀν ἐάσαις, ως
 ἐγῷμαι, ἀλόγους δητας ὥσπερ γραμμάς, ἄρχοντας ἐν τῇ
 πόλει κυρίους τῶν μεγίστων εἶναι. Οὐ γὰρ οὖν, ἐφη.
 Νομοθετήσεις δὴ αὐτοῖς ταύτης μάλιστα τῆς παιδείας
 ἀντιλαμβάνεσθαι, ἐξ ἡς ἐρωτᾶν τε καὶ ἀποκρίνεσθαι

¹ ὅσων Ξ q: ὅσον Α: ὅσοι Madvig.

ἐπιστημονέστατα οἱοί τ' ἔσονται; Νομοθετήσω, ἔφη, μετά Ε
γε σοῦ. Ἀρ' οὖν δοκεῖ σοι, ἔφην ἐγώ, ὥσπερ θρυγκὸς
τοῖς μαθήμασιν ἡ διαλεκτικὴ ἡμῖν ἐπάνω κεῖσθαι, καὶ
οὐκέτ' ἄλλο τούτου μάθημα ἀνωτέρω ὀρθῶς ἀν ἐπι-
τίθεσθαι, ἀλλ' ἔχειν ἡδη τέλος τὰ τῶν | μαθημάτων; 535
"Εμοιγ', ἔφη.

XV. Διανομὴ τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, τὸ λοιπόν σοι, τίσιν
ταῦτα τὰ μαθήματα δώσομεν καὶ τίνα τρόπον. Δῆλον,
ἔφη. Μέμνησαι οὖν τὴν προτέραν ἐκλογὴν τῶν ἀρχόντων,
οἵους ἔξελέξαμεν; Πῶς γάρ, ἢ δ' ὅς, οὐ; Τὰ μὲν ἄλλα
τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, ἐκείνας τὰς φύσεις οἴου¹ δεῖν ἐκλεκτέας
εἶναι· τούς τε γάρ βεβαιοτάτους καὶ τοὺς ἀνδρειοτάτους
προαιρετέον καὶ κατὰ δύναμιν τοὺς εὐειδεστάτους· πρὸς
δὲ τούτοις ζητητέον μὴ μόνον γενναίους τε καὶ βλοσφυροὺς Β
τὰ ἥθη, ἀλλὰ καὶ ἀ τῆδε τῇ παιδείᾳ τῆς φύσεως πρόσφορα
ἐκτέον αὐτοῖς. Ποῖα δὴ διαστέλλει; Δριμύτητα, ὡ
μακάριε, ἔφην, δεῖ αὐτοῖς πρὸς τὰ μαθήματα ὑπάρχειν
καὶ μὴ χαλεπῶς μανθάνειν· πολὺ γάρ τοι μᾶλλον
ἀποδειλιῶσι ψυχὰν ἐν ισχυροῖς μαθήμασιν ἢ ἐν γυμνασίοις.
οἰκειότερος γάρ αὐταῖς ὁ πόνος, ἵδιος, ἀλλ' οὐ κοινὸς ὃν
μετὰ τοῦ σώματος. Ἀληθῆ, ἔφη. Καὶ μνήμονα δὴ καὶ
ἄρρατον καὶ πάντη φιλόπονον ζητητέον. ἢ τίνι τρόπῳ Σ
οἴει τά τε τοῦ σώματος ἐθελήσειν τινὰ διαπονεῖν καὶ
τοσαύτην μάθησίν τε καὶ μελέτην ἐπιτελεῖν; Οὐδένα, ἢ
δ' ὅς, ἐὰν μὴ παντάπασί γ' ἢ εὐφυής. Τὸ γοῦν νῦν
ἀμάρτημα, ἦν δ' ἐγώ, καὶ ἡ ἀτιμία φιλοσοφίᾳ διὰ ταῦτα
προσπέπτωκεν, ὃ καὶ πρότερον εἶπον, ὅτι οὐ κατ' ἀξίαν
αὐτῆς ἀπτονται· οὐ γάρ τούθους ἔδει ἀπτεσθαι, ἀλλὰ
γνησίους. Πῶς; ἔφη. Πρῶτον μέν, εἶπον, φιλοποιίᾳ οὐ Δ
χωλὸν δεῖ εἶναι τὸν ἀψόμενον, τὰ μὲν ἡμίσεα φιλόπονον,
τὰ δ' ἡμίσεα ἀπονον· ἔστι δὲ τοῦτο, ὅταν τις φιλογυμνασ-
τὴς μὲν καὶ φιλόθηρος ἂν καὶ πάντα τὰ διὰ τοῦ σώματος

¹ οἴου Π: οἴον Α.

φιλοποιη, φιλομαθής δὲ μή, μηδὲ φιλήκοος μηδὲ ζητητικός, ἀλλ' ἐν πᾶσι τούτοις μισοποιη· χωλὸς δὲ καὶ ὁ τάναντία τούτου μεταβεβληκώς τὴν φιλοποιίαν. Ἀληθέστατα, ἔφη, λέγεις. Οὐκοῦν καὶ πρὸς ἀλήθειαν, ἦν δ' ἐγώ,
E ταῦτὸν τοῦτο ἀνάπηρον ψυχὴν θήσομεν, ἢ ἂν τὸ μὲν ἑκούσιον ψεύδος μισῆ καὶ χαλεπῶς φέρη αὐτή τε καὶ ἐτέρων ψευδομένων ὑπεραγανακτή, τὸ δ' ἀκούσιον εὔκόλως προσδέχηται καὶ ἀμαθαίνουσά που ἀλισκομένη μὴ ἀγανακτή, ἀλλ' εὐχερῶς ὥσπερ θηρίον ὕειον ἐν ἀμαθίᾳ
536 μολύνηται; Παντάπασι μὲν οὖν, ἔφη. Καὶ πρὸς σωφροσύνην, ἦν δ' ἐγώ, καὶ ἀνδρείαν καὶ μεγαλοπρέπειαν καὶ πάντα τὰ τῆς ἀρετῆς μέρη οὐχ ἥκιστα δεῖ φυλάττειν τὸν νόθον τε καὶ τὸν γυνήσιον. ὅταν γάρ τις μὴ ἐπίστηται τὰ τοιαῦτα σκοπεῖν καὶ ἴδιώτης καὶ πόλις, λανθάνουσι χωλοῖς τε καὶ νόθοις χρώμενοι πρὸς ὅ τι ἂν τύχωσι τούτων, οἱ μὲν φίλοις, οἱ δὲ ἄρχουσι. Καὶ μάλα, ἔφη, οὕτως ἔχει. Ἡμῖν δή, ἦν δ' ἐγώ, πάντα τὰ τοιαῦτα
B διευλαβητέον, ὡς ἐὰν μὲν ἀρτιμελεῖς τε καὶ ἀρτίφρονας ἐπὶ τοσαύτην μάθησιν καὶ τοσαύτην ἄσκησιν κομίσαντες παιδεύωμεν, ἢ τε δίκη ἡμῶν οὐ μέμψεται αὐτή, τήν τε πόλιν καὶ πολιτείαν σώσομεν, ἀλλοίους δὲ ἄγοντες ἐπὶ ταῦτα τάναντία πάντα καὶ πράξομεν καὶ φιλοσοφίας ἔτι πλείω γέλωτα καταντλήσομεν. Αἰσχρὸν μέντ' ἀν εἴη, ἢ δ' ὅς. Πάνυ μὲν οὖν, εἶπον· γελοῖον δ' ἐγωγε καὶ ἐν τῷ παρόντι ἔοικα παθεῖν. Τὸ ποῖον; ἔφη. Ἐπελαθόμην, ἦν
C δ' ἐγώ, ὅτι ἐπαιζομεν, καὶ μᾶλλον ἐντεινάμενος εἶπον. λέγων γὰρ ἄμα ἔβλεψα πρὸς φιλοσοφίαν καὶ ἴδων προπεπηλακισμένην ἀναξίως ἀγανακτήσας μοι δοκῶ καὶ ὥσπερ θυμωθεὶς τοῖς αἰτίοις σπουδαιότερον εἰπεῖν ἢ εἶπον. Οὐ μὰ τὸν Δί', ἔφη, οὔκουν ὡς γ' ἐμοὶ ἀκροατή. Ἀλλ' ὡς ἐμοί, ἦν δ' ἐγώ, ρήτορι. τόδε δὲ μὴ ἐπιλανθανώμεθα, ὅτι ἐν μὲν τῇ προτέρᾳ ἐκλογῇ πρεσβύτας ἐξελέγομεν, ἐν δὲ
D ταύτῃ οὐκ ἐγχωρήσει· Σόλωνι γὰρ οὐ πειστέον, ὡς

γηράσκων τις πολλὰ δυνατὸς μανθάνειν, ἀλλ' ἥττον ἢ τρέχειν· νέων δὲ πάντες οἱ μεγάλοι καὶ οἱ πολλοὶ πόνοι. 'Ανάγκη, ἔφη.

XVI. Τὰ μὲν τοίνυν λογισμῶν τε καὶ γεωμετριῶν καὶ πάσης τῆς προπαιδείας, ἣν τῆς διαλεκτικῆς δεῖ προπαιδεύθηναι, παισὶν οὖσι χρὴ προβάλλειν, οὐχ ως ἐπάναγκες μαθεῖν τὸ σχῆμα τῆς διδαχῆς ποιουμένους. Τί δή; "Οτι, ἦν δ' ἐγώ, οὐδὲν μάθημα μετὰ δουλείας τὸν ἐλεύθερον Ε χρὴ μανθάνειν. οἱ μὲν γὰρ τοῦ σώματος πόνοι βίᾳ πονούμενοι χεῖροι οὐδὲν τὸ σῶμα ἀπεργάζονται, ψυχὴ δὲ βίαιοι οὐδὲν ἔμμονον μάθημα. 'Αληθῆ, ἔφη. Μὴ τοίνυν βίᾳ, εἰπον, ὡς ἄριστε, τοὺς παιδας ἐν τοῖς μαθήμασιν, ἀλλὰ παιζοντας τρέφε, ἵνα καὶ μᾶλλον οὗτος τ' ἡς καθορᾶν ἐφ' 537 δ ἔκαστος πέφυκεν. "Ἐχει δ λέγεις, ἔφη, λόγον. Οὐκοῦν μημονεύεις, ἦν δ' ἐγώ, δτι καὶ εἰς τὸν πόλεμον ἔφαμεν τοὺς παιδας εἶναι ἀκτέον ἐπὶ τῶν ἵππων θεωρούς, καὶ ἐάν που ἀσφαλὲς ἥ, προσακτέον ἐγγὺς καὶ γενστέον αἴματος, ὥσπερ τοὺς σκύλακας; Μέμνημαι, ἔφη. 'Εν πᾶσι δὴ τούτοις, ἦν δ' ἐγώ, τοῖς τε πόνοις καὶ μαθήμασι καὶ φόβοις δις ἀν ἐντρεχέστατος ἀεὶ φαίνηται, εἰς ἄριθμόν τινα ἐγκριτέον. 'Εν τίνι, ἔφη, ἡλικίᾳ; 'Ηνίκα, ἦν δ' ἐγώ, τῶν Β ἀναγκαίων γυμνασίων μεθίενται. οὗτος γὰρ ὁ χρόνος, ἐάν τε δύο ἐάν τε τρία ἔτη γίγνηται, ἀδύνατός τι ἄλλο πρᾶξαι· κόποι γὰρ καὶ ὑποι μαθήμασι πολέμιοι· καὶ ἅμα μία καὶ αὕτη τῶν βασάνων οὐκ ἐλαχίστη, τίς ἔκαστος ἐν τοῖς γυμνασίοις φανεῖται. Πῶς γὰρ οὔκ; ἔφη. Μετὰ δὴ τούτον τὸν χρόνον, ἦν δ' ἐγώ, ἐκ τῶν εἰκοσιετῶν¹ οἱ προκριθέντες τιμάς τε μείζους τῶν ἄλλων οἴσονται, τά τε χύδην μαθήματα παισὶν ἐν τῇ παιδείᾳ² γενόμενα Κ τούτοις συνακτέον εἰς σύνοψιν οἰκειότητος ἀλλήλων τῶν

¹ εἰκοσιετῶν Schneider: εἴκοσιν ἐτῶν Α: εἴκοσιετῶν (sic) II. ² παιδείᾳ Ξ: παιδειά (sic) Α¹: παιδιά corr. Α². Cf. 536 Ε (παιζοντας τρέφε).

μαθημάτων¹ καὶ τῆς τοῦ ὄντος φύσεως. Μόνη γοῦν, εἰπεν,
 ἡ τοιαύτη μάθησις βέβαιος ἐν οἷς ἀν ἐγγένηται. Καὶ
 μεγίστη γε, ἦν δ' ἐγώ, πεῖρα διαλεκτικῆς φύσεως καὶ μή.
 ὁ μὲν γὰρ συνοπτικὸς διαλεκτικός, ὁ δὲ μὴ οὕ. Ξυνοίομαι,
 ἥ δ' ὅς. Ταῦτα τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, δεήσει σε ἐπισκοποῦντα
 Δ οὶ ἀν μάλιστα τοιοῦτοι ἐν αὐτοῖς ὥσι καὶ μόνιμοι μὲν ἐν
 μαθήμασι, μόνιμοι δ' ἐν πολέμῳ καὶ τοῖς ἄλλοις νομίμοις,
 τούτους² αὖ, ἐπειδὴν τὰ τριάκοντα ἔτη ἐκβαίνωσιν, ἐκ τῶν
 προκρίτων προκρινάμενον εἰς μείζους τε τιμᾶς καθιστάναι
 καὶ σκοπεῦν τῇ τοῦ διαλέγεσθαι δυνάμει βασανίζοντα, τίς
 δημάτων καὶ τῆς ἄλλης αἰσθήσεως δυνατὸς μεθιέμενος ἐπ'
 αὐτὸ τὸ ὃν μετ' ἀληθείας ἴεναι. καὶ ἐνταῦθα δὴ πολλῆς
 φυλακῆς ἔργον, ω ἑταῖρε. Τί μάλιστα; ἥ δ' ὅς. Οὐκ
 Ε ἐννοεῖς, ἦν δ' ἐγώ, τὸ νῦν περὶ τὸ διαλέγεσθαι κακὸν³
 γιγνόμενον ὅσον γίγνεται; Τὸ ποῖον; ἔφη. Παρανομίας
 που, ἔφην ἐγώ, ἐμπίμπλανται. Καὶ μάλα, ἔφη. Θαυμασ-
 τὸν οὖν τι οἴει, εἶπον, πάσχειν αὐτοὺς καὶ οὐξιγγιγνώσκεις;
 Πῆ μάλιστα; ἔφη. Οἶον, ἥν δ' ἐγώ, εἴ τις ὑποβολιμαῖος
 τραφείη ἐν πολλοῖς μὲν χρήμασι, πολλῷ δὲ καὶ μεγάλῳ
 538 γένει καὶ κόλαξι πολλοῖς, ἀνὴρ δὲ γενούμενος αἴσθοιτο, ὅτι
 οὐ τούτων ἐστὶ τῶν φασκόντων γονέων, τοὺς δὲ τῷ ὄντι
 γεννήσαντας μὴ εὔροι, τοῦτον ἔχεις μαντεύσασθαι, πῶς ἀν
 διατεθείη πρός τε τοὺς κόλακας καὶ πρὸς τοὺς ὑποβαλο-
 μένους ἐν ἐκείνῳ τε τῷ χρόνῳ, φούνδει τὰ περὶ τῆς
 ὑποβολῆς, καὶ ἐν φούνδει; ἥ βούλει ἐμοῦ μαντευομένου
 ἀκοῦσαι; Βούλομαι, ἔφη.

XVII. Μαντεύομαι τοίνυν, εἶπον, μᾶλλον αὐτὸν
 Β τιμᾶν ἀν τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα καὶ τοὺς ἄλλους
 οἰκείους δοκοῦντας ἥ τοὺς κολακεύοντας, καὶ ἥττον μὲν ἀν
 περιιδεῖν ἐνδεεῖς τινός, ἥττον δὲ παράνομόν τι δρᾶσαι
 ἥ εἰπεῦν εἰς αὐτούς, ἥττον δὲ ἀπειθεῖν τὰ μεγάλα ἐκείνους ἥ

¹ τῶν μαθημάτων codd.: *damnavit J. A. Platt.*

² τούτους ^{q¹}: τούτοις

A. ³ κακὸν Π: καλὸν A.

τοῖς κόλαξιν, ἐν φῷ χρόνῳ τὸ ἀληθὲς μὴ εἰδείη. Εἰκός, ἔφη. Αἰσθόμενος¹ τοίνυν τὸ δὲ μαντεύομαι αὖ περὶ μὲν τούτους ἀνέναι ἀν τὸ τιμᾶν τε καὶ σπουδάζειν, περὶ δὲ τοὺς κόλακας ἐπιτεῖναι καὶ πείθεσθαι τε αὐτοῖς διαφερόντως ἥ πρότερον καὶ ζῆν ἀν ἥδη κατ' ἐκείνους, ξυνόντα αὐτοῖς Σ ἀπαρακαλύπτως, πατρὸς δὲ ἐκείνου καὶ τῶν ἄλλων ποιουμένων οἰκείων, εἰ μὴ πάνυ εἴη φύσει ἐπιεικής, μέλειν τὸ μηδέν. Πάντ', ἔφη, λέγεις οἵα περ ἀν γένοιτο. ἀλλὰ πῇ πρὸς τοὺς ἀπτομένους τῶν λόγων αὕτη φέρει ἥ εἰκάν; Τῇδε. ἔστι που ἡμῖν δόγματα ἐκ παιδῶν περὶ δικαίων καὶ καλῶν, ἐν οἷς ἐκτεθράμμεθα ὥσπερ ὑπὸ γονεῦσι, πειθαρχοῦντές τε καὶ τιμῶντες αὐτά. "Εστι γάρ. Οὐκοῦν καὶ ἄλλα ἐναντία τούτων ἐπιτηδεύματα ἥδονάς ἔχοντα, ἀ D κολακεύει μὲν ἡμῶν τὴν ψυχὴν καὶ ἔλκει ἐφ' αὐτά, πείθει δ' οὐ τοὺς καὶ ὁπηοῦν μετρίους· ἀλλ' ἐκεῖνα τιμῶσι τὰ πάτρια καὶ ἐκείνοις πειθαρχοῦσιν. "Εστι ταῦτα. Τί οὖν; ἦν δ' ἐγώ· ὅταν τὸν οὕτως ἔχοντα ἐλθὸν ἐρώτημα ἔρηται, τί ἔστι τὸ καλόν, καὶ ἀποκριναμένου ὃ τοῦ νομοθέτου ἡκουεν, ἔξελέγχῃ ὁ λέγος καὶ πολλάκις καὶ πολλαχῇ ἐλέγχων εἰς δόξαν καταβάλῃ², ως τοῦτο οὐδὲν μᾶλλον E καλὸν ἥ αἰσχρόν, καὶ περὶ δικαίου ὥσαύτως καὶ ἀγαθοῦ καὶ ἄ μάλιστα ἥγεν ἐν τιμῇ, μετὰ τοῦτο τί οἱει ποιήσειν αὐτὸν πρὸς αὐτὰ τιμῆς τε πέρι καὶ πειθαρχίας; 'Ανάγκη, ἔφη, μήτε τιμᾶν ἔτι δμοίως μήτε πείθεσθαι. "Οταν οὖν, ἦν δ' ἐγώ, μήτε ταῦτα ἥγηται τίμια καὶ οἰκεῖα ὥσπερ πρὸ τοῦ, τά τε ἀληθῆ μὴ εὑρίσκῃ, ἔστι πρὸς ὁποῖον βίον |ἄλλον ἥ τὸν κολακεύοντα εἰκότως προσχωρήσεται; Οὐκ 539 ἔστιν, ἔφη. Παράνομος δή, οἶμαι, δόξει γεγονέναι ἐκ νομίμου. 'Ανάγκη. Οὐκοῦν, ἔφην, εἰκὸς τὸ πάθος τῶν οὕτω λόγων ἀπτομένων, καὶ ὃ ἄρτι ἔλεγον, πολλῆς συγγνώμης ἄξιον; Καὶ ἐλέου γ', ἔφη. Οὐκοῦν ἵνα μὴ

¹ αἰσθόμενος A¹: αἰσθόμενον corr. A².² καταβάλῃ Ξ: καταλάβῃ A.

γίγνηται δὲ ἔλεος οὗτος περὶ τοὺς τριακοντούτας σοι, εὐλαβουμένω¹ παντὶ τρόπῳ τῶν λόγων ἀπτέον; Καὶ μάλιστα δὲ ὅτι οἱ μειρακίσκοι, ὅταν τὸ πρῶτον λόγων γεύωνται, ὡς παιδιὰ αὐτοῖς καταχρῶνται, ἀεὶ εἰς ἀντιλογίαν χρώμενοι, καὶ μιμούμενοι τοὺς ἐξελέγχοντας αὐτοὶ ἄλλους ἐλέγχουσι, χαίροντες ὥσπερ σκυλάκια τῷ ἔλκειν τε καὶ σπαράττειν τῷ λόγῳ τοὺς πλησίους ἀεὶ. Τπερφυῶς μὲν οὖν, ἔφη. Οὐκοῦν ὅταν δὴ πολλοὺς μὲν αὐτοὶ ἐλέγξωσιν, ὑπὸ πολλῶν δὲ ἐλεγχθῶσι, σφόδρα καὶ ταχὺ ἐμπίπτουσιν εἰς τὸ μηδὲν ἡγεῖσθαι ὧνπερ πρότερον· καὶ ἐκ τούτων δὴ αὐτοὶ τε καὶ τὸ ὄλον φιλοσοφίας πέρι εἰς τοὺς ἄλλους διαβέβληνται. Ἀληθέστατα, ἔφη. Ο δὲ δὴ πρεσβύτερος, ἦν δὲ ἐγώ, τῆς μὲν τοιαύτης μανίας οὐκ ἀνθέλοι μετέχειν, τὸν δὲ διαλέγεσθαι ἐθέλοντα καὶ σκοπεῖν τάληθὲς μᾶλλον μιμήσεται ἢ τὸν παιδιᾶς χάριν παίζοντα καὶ ἀντιλέγοντα, καὶ αὐτός τε μετριώτερος ἔσται καὶ τὸ ἐπιτήδευμα τιμιώτερον ἀντὶ ἀτιμοτέρου ποιήσει. Ορθῶς, ἔφη. Οὐκοῦν καὶ τὰ προειρημένα τούτου ἐπ' εὐλαβείᾳ πάντα προείρηται, τὸ τὰς φύσεις κοσμίους εἶναι καὶ στασίμους οὓς τις μεταδώσει τῶν λόγων, καὶ μὴ ὡς νῦν ὁ τυχῶν καὶ οὐδὲν προσήκων ἔρχεται ἐπ' αὐτό; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη.

XVIII. Ἀρκεῖ δὴ ἐπὶ λόγων μεταλήψει μεῖναι ἐνδελεχῶς καὶ ξυντόνως μηδὲν ἄλλο πράττοντι, ἀλλ' ἀντιστρόφως γυμναζομένῳ τοῖς περὶ τὸ σῶμα γυμνασίοις, ἕπτη διπλάσια ἢ τότε; "Εξ, ἔφη, ἢ τέτταρα λέγεις;" Αμέλει, εἶπον, πέντε θές· μετὰ γὰρ τοῦτο καταβιβαστέοι ἔσονταί σοι εἰς τὸ σπήλαιον πάλιν ἐκεῦνο, καὶ ἀναγκαστέοι ἀρχεῖν τά τε περὶ τὸν πόλεμον καὶ ὅσαι νέων ἀρχαί, ἵνα μηδὲ μεπειρίᾳ ὑστερῶσι τῶν ἄλλων· καὶ ἔτι καὶ ἐν τούτοις 540 βασανιστέοι, εἴ ἐμμενοῦσιν ἐλκόμενοι πανταχόσε εἴ τι καὶ

¹ εὐλαβουμένω codd.: εὐλαβουμένοις Baiter.

παρακινήσουσι. Χρόνον δέ, ή δ' ὅς, πόσον τοῦτον τίθης; Πεντεκαίδεκα ἔτη, ήν δ' ἐγώ. γενομένων δὲ πεντηκοντουτῶν τοὺς διασωθέντας καὶ ἀριστεύσαντας πάντα πάντη ἐν ἔργοις τε καὶ ἐπιστήμαις πρὸς τέλος ἥδη ἀκτέον καὶ ἀναγκαστέον ἀνακλίναντας τὴν τῆς ψυχῆς αὐγὴν εἰς αὐτὸν ἀποβλέψαι τὸ πᾶσι φῶς παρέχον, καὶ ἰδόντας τὸ ἀγαθὸν αὐτό, παραδείγματι χρωμένους ἐκείνῳ, καὶ πόλιν καὶ ἴδιώτας καὶ ἑαυτὸν κοσμεῖν τὸν ἐπίλοιπον βίον ἐν μέρει **Β** ἑκάστους, τὸ μὲν πολὺ πρὸς φιλοσοφίᾳ διατρίβοντας, ὅταν δὲ τὸ μέρος ἡκη, πρὸς πολιτικοῦς ἐπιταλαιπωροῦντας καὶ ἀρχοντας ἑκάστους τῆς πόλεως ἔνεκα, οὐχ ὡς καλόν τι, ἀλλ' ὡς ἀναγκαῖον πράττοντας, καὶ οὕτως ἄλλους ἀεὶ παιδεύσαντας τοιούτους, ἀντικαταλιπόντας τῆς πόλεως φύλακας, εἰς μακάρων νήσους ἀπίόντας οἰκεῖν· μνημεῖα δ' αὐτοῖς καὶ θυσίας τὴν πόλιν δημοσίᾳ ποιεῖν, ἐὰν καὶ ἡ **С** Πυθία ξυναναιρῇ¹, ὡς δαίμοσιν, εἰ δὲ μή, ὡς εὐδαιμοσί τε καὶ θείοις. Παγκάλους, ἔφη, τοὺς ἀρχοντας, ὡς Σώκρατες, ὕσπερ ἀνδριαντοποιὸς ἀπείργασαι. Καὶ τὰς ἀρχούσας γε, ἦν δ' ἐγώ, ὡς Γλαύκων. μηδὲν γάρ τι οἴου με περὶ ἀνδρῶν εἰρηκέναι μᾶλλον ἢ εἴρηκα ἢ περὶ γυναικῶν, ὅσαι ἀν αὐτῶν ἴκαναι τὰς φύσεις ἐγγίγνωνται. Ὁρθῶς, ἔφη, εἴπερ ἵσα γε πάντα τοῖς ἀνδράσι κοινωνήσουσιν, ὡς διήλθομει. Τί οὖν; ἔφην· ξυγχωρεῖτε περὶ τῆς πόλεως τε καὶ **Д** πολιτείας μὴ παντάπασιν ἡμᾶς εὐχὰς εἰρηκέναι, ἀλλὰ χαλεπὰ μέν, δυνατὰ δέ πῃ, καὶ οὐκ ἄλλῃ ἢ εἴρηται, ὅταν οἱ ὡς ἀληθῶς φιλόσοφοι δυνάσται, ἢ πλείους ἢ εἰς, ἐν πόλει γενόμενοι τῶν μὲν νῦν τιμῶν καταφρονήσωσιν, ἡγησάμενοι ἀνέλευθέρους εἶναι καὶ οὐδενὸς ἀξίας, τὸ δὲ ὄρθὸν περὶ πλείστου ποιησάμενοι καὶ τὰς ἀπὸ τούτου τιμάς, μέγιστον δὲ καὶ ἀναγκαιότατον τὸ δίκαιον, καὶ **Е** τούτῳ δὴ ὑπηρετοῦντές τε καὶ αὔξοντες αὐτὸν διασκευωρίσωνται τὴν ἑαυτῶν πόλιν; Πῶς; ἔφη. "Οσοι μὲν ἄν, ἦν

¹ ξυναναιρῆ Ξ q: ξυναιρῆ Α.

δ' ἐγώ, πρεσβύτεροι τυγχάνωσι δεκετῶν¹ ἐν τῇ πόλει,
 541 πάντας ἐκπέμψωσιν εἰς τοὺς | ἀγρούς, τοὺς δὲ παιδας
 αὐτῶν παραλαβόντες ἐκτὸς τῶν νῦν ἡθῶν, ἂν καὶ οἱ γονῆς
 ἔχουσι, θρέψωνται ἐν τοῖς σφετέροις τρόποις καὶ νόμοις,
 οὓσιν οἵοις διεληλύθαμεν τότε, καὶ οὕτω τάχιστά τε καὶ
 ῥάστα πόλιν τε καὶ πολιτείαν, ἣν ἐλέγομεν, καταστᾶσαν
 αὐτὴν τε εὐδαιμονήσειν καὶ τὸ ἔθνος, ἐν φῷ ἀν ἐγγένηται,
 Β πλεῖστα δινήσειν; Πολύ γ', ἔφη· καὶ ως ἀν γένοιτο, εἴπερ
 ποτὲ γίγνοιτο, δοκεῖς μοι, ὡς Σώκρατες, εὖ εἰρηκέναι.
 Οὐκοῦν ἄδην ἥδη, εἶπον ἐγώ, ἔχουσιν ήμιν οἱ λόγοι περὶ τε
 τῆς πόλεως ταύτης καὶ τοῦ ὅμοίου ταύτῃ ἀνδρός; δῆλος
 γάρ που καὶ οὗτος, οἷον φήσομεν δεῖν αὐτὸν εἶναι. Δῆλος,
 ἔφη· καὶ ὅπερ ἐρωτᾶς, δοκεῖ μοι τέλος ἔχειν.

¹ δεκετῶν Π: δέκ' ἐτῶν Α.

Τέλος πολιτείας ζ'.

H.

I. Εἰεν· ταῦτα μὲν δὴ ὀμολόγηται, ὡς Γλαύκων, τῇ 543 μελλούσῃ ἄκρως οἰκεῖν πόλει κοινὰς μὲν γυναικας, κοινοὺς δὲ παῖδας εἶναι καὶ πᾶσαν παιδείαν, ὡσαύτως δὲ τὰ ἐπιτηδεύματα κοινὰ ἐν πολέμῳ τε καὶ εἰρήνῃ, βασιλέας δὲ αὐτῶν εἶναι τοὺς ἐν φιλοσοφίᾳ τε καὶ πρὸς τὸν πόλεμον γεγονότας ἀρίστους. 'Ωμολόγηται, ἔφη. Καὶ μὴν καὶ τάδε ξυνεχωρίσαμεν, ώς ὅταν δὴ καταστῶσιν οἱ ἄρχοντες, ^B ἔγοντες τοὺς στρατιώτας κατοικιοῦσιν εἰς οἰκήσεις οἵας προείπομεν, ἵδιον μὲν οὐδὲν οὐδένι ἔχούσας, κοινὰς δὲ πᾶσι. πρὸς δὲ ταῖς τοιαύταις οἰκήσεσι καὶ τὰς κτήσεις, εἰ μνημονεύεις, διωμολογησάμεθά που οἷαι ἔσονται αὐτοῖς. 'Αλλὰ μνημονεύω, ἔφη, ὅτι γε οὐδὲν οὐδένα φόμεθα δεῖν κεκτῆσθαι ὡν νῦν οἱ ἄλλοι, ὥσπερ δὲ ἀθλητάς τε πολέμου καὶ φύλακας, μισθὸν τῆς φυλακῆς δεχομένους εἰς C ἐνιαυτὸν τὴν εἰς ταῦτα τροφὴν παρὰ τῶν ἄλλων, αὐτῶν τε δεῖν καὶ τῆς ἄλλης πόλεως ἐπιμελεῖσθαι. 'Ορθῶς, ἔφην, λέγεις. ἀλλά γ' ἐπειδὴ τοῦτ' ἀπετελέσαμεν, ἀναμνησθῶμεν πόθεν δεῦρο ἐξετραπόμεθα, ἵνα πάλιν τὴν αὐτὴν ἴωμεν. Οὐ χαλεπόν, ἔφη. σχεδὸν γάρ, καθάπερ νῦν, ώς διεληλυθώς περὶ τῆς πόλεως τοὺς λόγους ἐποιοῦ, λέγων, ώς ἀγαθὴν μὲν τὴν τοιαύτην, οἵαν τότε διῆλθες,

¹ ἀλλά γ' Α: ἀλλ' ἄγε II.

D τιθείης πόλιν καὶ ἄνδρα τὸν ἐκείνη ὅμοιον, καὶ ταῦτα, ὡς
ἔοικας, καλλίω ἔτι ἔχων εἰπεῖν πόλιν τε καὶ ἄνδρα. ἀλλ’
544 | οὖν δὴ τὰς ἄλλας ἡμαρτημένας ἔλεγες, εἰ αὕτη ὁρθή. τῶν
δὲ λοιπῶν πολιτειῶν ἔφησθα, ὡς μνημονεύω, τέτταρα εἴδη
εἶναι, ὡν καὶ πέρι λόγον ἄξιον εἴη ἔχειν καὶ ἰδεῖν αὐτῶν
τὰ ἀμαρτήματα καὶ τοὺς ἐκείνας αὐτὸν ὁμοίους, ἵνα πάντας
αὐτὸὺς ἰδόντες καὶ ὁμολογησάμενοι τὸν ἄριστον καὶ τὸν
κάκιστον ἄνδρα ἐπισκεψαίμεθα, εἰ δὲ ἄριστος εὑδαιμονέ-
στατος καὶ ὁ κάκιστος ἀθλιώτατος ἢ ἄλλως ἔχοι· καὶ
B ἐμοῦ ἐρομένου, τίνας λέγοις τὰς τέτταρας πολιτείας, ἐν
τούτῳ ὑπέλαβε Πολέμαρχός τε καὶ Ἀδείμαντος, καὶ οὕτω
δὴ σὺ ἀναλαβὼν τὸν λόγον δεῦρ’ ἀφίξαι. Ὁρθότατα,
εἶπον, ἐμνημόνευσας. Πάλιν τοίνυν, ὥσπερ παλαιστής,
τὴν αὐτὴν λαβὶν πάρεχε, καὶ τὸ αὐτὸν ἐμοῦ ἐρομένου
πειρώ εἰπεῖν, ἅπερ τότε ἔμελλες λέγειν. Ἐάνπερ, ἦν δ’
ἐγώ, δύνωμαι. Καὶ μήν, ἢ δ’ ὅς, ἐπιθυμῶ καὶ αὐτὸς
C ἀκούσαι, τίνας ἔλεγες τὰς τέτταρας πολιτείας. Οὐ χαλε-
πῶς, ἦν δὲ ἐγώ, ἀκούσει. εἰσὶ γάρ ἡς λέγω, αἴπερ καὶ
ὄνόματα ἔχουσιν, ἢ τε ὑπὸ τῶν πολλῶν ἐπαινουμένη, ἢ
Κρητική τε καὶ Λακωνικὴ αὕτη· καὶ δευτέρα καὶ δευτέρως
ἐπαινουμένη, καλουμένη δὲ ὀλιγαρχία, συχνῶν γέμουσα
κακῶν πολιτείᾳ· ἢ τε ταύτη διάφορος καὶ ἐφεξῆς γιγνο-
μένη δημοκρατία, καὶ ἡ γενιαία δὴ τυραννὶς καὶ¹ πασῶν
τούτων διαφέρουσα², τέταρτον τε καὶ ἔσχατον πόλεως
D νόσημα. ἢ τίνα ἄλλην ἔχεις ἴδεαν πολιτείας, ἢτις καὶ ἐν
εἴδει διαφανεῖ τινὶ κεῖται; δυναστεῖαι γάρ καὶ ὧνηταὶ
βασιλεῖαι καὶ τοιαῦται τινες πολιτεῖαι μεταξύ τι τούτων
πού είσιν, εὔροι δὲ ἀν τις αὐτὰς οὐκ ἐλάπτους περὶ τοὺς
βαρβάρους ἢ τοὺς "Ἐλληνας. Πολλαὶ γοῦν καὶ ἄτοποι,
ἔφη, λέγονται.

II. Οἶσθ' οὖν, ἦν δὲ ἐγώ, ὅτι καὶ ἀνθρώπων εἴδη

¹ καὶ Π: καὶ ἡ Α.

² διαφέρουσα Ξ: διαφεύγουσα Α.

τοσαῦτα ἀνάγκη τρόπων εἶναι, ὅσαπερ καὶ πολιτειῶν; ἢ οἵει ἐκ δρυός ποθεν ἢ ἐκ πέτρας τὰς πολιτείας γίγνεσθαι, ἀλλ ὡχὶ ἐκ τῶν ἥθων τῶν ἐν ταῖς πόλεσιν, ἢ ἀν ὕσπερ Ε ῥέψαντα τἄλλα ἐφελκύσηται; Οὐδαμῶς ἔγωγ', ἔφη, ἄλλοθεν ἢ ἐντεῦθεν. Οὐκοῦν εἰ τὰ τῶν πόλεων πέντε, καὶ αἱ τῶν ἴδιωτῶν κατασκευαὶ τῆς ψυχῆς πέντε ἀν εἶεν. Τί μήν; Τὸν μὲν δὴ τῇ ἀριστοκρατίᾳ ὅμοιον διεληλύθαμεν ἵδη, ὃν ἀγαθόν τε καὶ δίκαιον ὁρθῶς φαμὲν εἶναι. | Διελη- 545 λύθαμεν. Ἀρ' οὖν τὸ μετὰ τοῦτο διτέον τοὺς χείρους, τὸν φιλόνικόν τε καὶ φιλότιμον, κατὰ τὴν Λακωνικὴν ἐστῶτα πολιτείαν, καὶ ὀλιγαρχικὸν αὖ καὶ δημοκρατικὸν καὶ τὸν τυραννικόν, ἵνα τὸν ἀδικώτατον ἴδοντες ἀντιθῶμεν τῷ δικαιοτάτῳ καὶ ἡμῖν τελέα ἡ σκέψις ἦ, πῶς ποτὲ ἡ ἄκρατος δικαιοσύνη πρὸς ἀδικίαν τὴν ἄκρατον ἔχει εὐδαιμονίας τε πέρι τοῦ ἔχοντος καὶ ἀθλιότητος, ἵνα ἡ Θρασυμάχῳ πειθόμενοι διώκωμεν ἀδικίαν ἢ τῷ νῦν Β προφαινομένῳ λόγῳ δικαιοσύνην; Παντάπασι μὲν οὖν, ἔφη, οὕτω ποιητέον. Ἀρ' οὖν ὕσπερ ἡρξάμεθα ἐν ταῖς πολιτείαις πρότερον σκοπεῦν τὰ ἥθη ἢ ἐν τοῖς ἴδιώταις, ὡς ἐναργέστερον ὅν, καὶ νῦν οὕτω πρῶτον μὲν τὴν φιλότιμον σκεπτέον πολιτείαν (ὄνομα γάρ οὐκ ἔχω λεγόμενον ἄλλο· ἡ τιμοκρατίαν ἡ τιμαρχίαν αὐτὴν κλητέον·) πρὸς δὲ ταύτην τὸν τοιοῦτον ἄνδρα σκεψόμεθα, ἔπειτα ὀλιγαρχίαν καὶ ἄνδρα ὀλιγαρχικόν, αὐθις δὲ εἰς δημοκρατίαν ἀποβλέ- C ψαντες θεασόμεθα ἄνδρα δημοκρατικόν, τὸ δὲ τέταρτον εἰς τυραννουμένην πόλιν ἐλθόντες καὶ ἴδοντες, πάλιν εἰς τυραννικὴν ψυχὴν βλέποντες, πειρασόμεθα περὶ ὃν προύθέμεθα ἵκανοὶ κριταὶ γενέσθαι; Κατὰ λόγον γέ τοι ἄν, ἔφη, οὕτω γίγνοιτο ἢ τε θέα καὶ ἡ κρίσις.

III. Φέρε τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, πειρώμεθα λέγειν, τίνα τρόπον τιμοκρατία γένοιτ' ἀν ἐξ ἀριστοκρατίας. ἢ τόδε μὲν ἀπλοῦν, ὅτι πᾶσα πολιτεία μεταβάλλει ἐξ αὐτοῦ τοῦ D ἔχοντος τὰς ἀρχάς, ὅταν ἐν αὐτῷ τούτῳ στάσις ἐγγένηται.

όμονοοσύντος δέ, καὶ πάνυ ὀλίγον ἥ, ἀδύνατον κινηθῆναι; "Εστι γὰρ οὕτω. Πῶς οὖν δή, εἰπον, ὡς Γλαύκων, ή πόλις ἡμῖν κινηθήσεται, καὶ πῇ στασιάσουσιν οἱ ἐπίκουροι καὶ οἱ ἄρχοντες πρὸς ἀλλήλους τε καὶ πρὸς ἑαυτούς; ἥ βούλει, ὅσπερ "Ομηρος, εὐχώμεθα ταῦς Μούσαις εἰπεῖν ἡμῖν, ὅπως δὴ πρώτον στάσις ἔμπεσε, καὶ φῶμεν αὐτὰς

Ε τραγικῶς, ὡς πρὸς παῖδας ἡμᾶς παιζούσας καὶ ἐρεσχηλούσας, ὡς δὴ σπουδῇ λεγούσας, ὑψηλολογουμένας λέγειν;

546 Πῶς; Ὡδέ πως. | χαλεπὸν μὲν κινηθῆναι πόλιν οὕτω ξυστᾶσαν· ἀλλ' ἐπεὶ γενομένῳ παντὶ φθορά ἐστιν, οὐδὲ ἡ τοιαύτη ξύστασις τὸν ἄπαντα μενεῖ χρόνον, ἀλλὰ λυθήσεται. λύσις δὲ ἥδε οὐ μόνον φυτοῖς ἐγγείοις, ἀλλὰ καὶ ἐν ἐπιγείοις ζῷοις φορὰ καὶ ἀφορίᾳ ψυχῆς τε καὶ σωμάτων γίγνονται, ὅταν περιτροπαὶ ἔκάστοις κύκλων περιφορὰς συνάπτωσι, βραχυβίοις μὲν βραχυπόρους, ἐναντίοις δὲ ἐναντίας· γένους δὲ ὑμετέρους εὐγονίας τε καὶ ἀφορίας,

Β καίπερ ὅντες σοφοὶ οὓς ἡγεμόνας πόλεως ἐπαιδεύσασθε, οὐδὲν μᾶλλον λογισμῷ μετ' αἰσθήσεως τεύξονται, ἀλλὰ πάρεισιν αὐτοὺς καὶ γεννήσουσι παῖδας ποτε οὐ δέον. ἔστι δὲ θείω μὲν γεννητῷ περίοδος, ἥν ἀριθμὸς περιλαμβάνει τέλειος, ἀνθρωπείῳ δὲ ἐν φῷ πρώτῳ αὐξήσεις δυνάμεναι τε καὶ δυναστευόμεναι, τρεῖς ἀποστάσεις, τέτταρας δὲ ὄρους λαβοῦσαι δμοιούντων τε καὶ ἀνομοιούντων καὶ

С αὐξόντων καὶ φθινόντων, πάντα προσήγορα καὶ ῥητὰ πρὸς ἄλληλα ἀπέφηναν· ὃν ἐπίτριτος πυθμὴν πεμπάδι συζυγεὶς δύο ἀρμονίας παρέχεται τρὶς αὐξηθείς, τὴν μὲν ἵσην ισάκις, ἕκατὸν τοσαντάκις, τὴν δὲ ισομήκη μὲν τῇ, προμήκῃ δέ, ἕκατὸν μὲν ἀριθμῶν ἀπὸ διαμέτρων ῥητῶν πεμπάδος, δεομένων ἐνὸς ἐκάστων, ἀρρήτων δὲ δυοῖν, ἕκατὸν δὲ κύβων τριάδος. ξύμπας δὲ οὗτος, ἀριθμὸς γεωμετρικός, τοιούτου κύριος, ἀμεινόνων τε καὶ χειρόνων **Δ** γενέσεων, ἀς ὅταν ἀγνοήσαντες ὑμῖν οἱ φύλακες συνοικίζωσιν νύμφας νυμφίοις παρὰ καιρόν, οὐκ εὐφυεῖς οὐδ'

εύτυχεῖς παῖδες ἔσονται· ὃν καταστήσονται¹ μὲν ιοὺς ἀρίστους οἱ πρότεροι, ὅμως δὲ ὅντες ἀνάξιοι, εἰς τὰς τῶν πατέρων αὖ δυνάμεις ἐλθόντες, ἡμῶν πρώτον ἄρξονται ἀμελεῖν φύλακες ὅντες, παρ' ἔλαττον τοῦ δέοντος ἡγησάμενοι τὰ μουσικῆς, δεύτερον δὲ τὰ γυμναστικῆς· ὅθεν ἀμουσότεροι γενήσονται ἡμῖν² οἱ νέοι. ἐκ δὲ τούτων ἄρχοντες οὐ πάνυ φυλακικοὶ καταστήσονται πρὸς τὸ δοκι- Ε μάζειν τὰ Ἡσιόδου | τε καὶ τὰ παρ' ὑμῖν γένη, χρυσοῦν τε 547 καὶ ἀργυροῦν καὶ χαλκοῦν καὶ σιδηροῦν· ὅμοι δὲ μιγέντος σιδήρου ἀργύρῳ³ καὶ χαλκοῦ χρυσῷ ἀνομοιότης ἐγγενήσεται καὶ ἀνωμαλίᾳ ἀνάρμοστος, ἢ γενόμενα, οὗ ἀν ἐγγένηται, ἀεὶ τίκτει πόλεμον καὶ ἔχθραν. ταύτης τοι γενεᾶς χρὴ φάναι εἶναι στάσιν, ὅπου ἀν γίγνηται ἀεὶ. Καὶ ὁρθῶς γ', ἔφη, αὐτὰς ἀποκρίνεσθαι φήσομεν. Καὶ γάρ, ἦν δ' ἐγώ, ἀνάγκη Μούσας γε οὔσας. Τί οὖν, ἦ δ' ὅς, τὸ μετὰ τοῦτο λέγουσιν αἱ Μοῦσαι; Στάσεως, ἦν δ' ἐγώ, Β γενομένης εἰλκέτην ἄρα ἐκατέρω τὰ γένει⁴, τὸ μὲν σιδηροῦν καὶ χαλκοῦν ἐπὶ χρηματισμὸν καὶ γῆς κτῆσιν καὶ οἰκίας χρυσοῦ τε καὶ ἀργυροῦ, τὼ δ' αὖ, τὸ⁵ χρυσοῦν τε καὶ ἀργυροῦν⁶, ἅτε οὐ πενομένω, ἀλλὰ φύσει ὅντε πλουσίω τὰς ψυχάς, ἐπὶ τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν ἀρχαίαν κατάστασιν ἡγέτην· βιαζομένων δὲ καὶ ἀντιτεινόντων ἀλλήλοις, εἰς μέσον ὡμολόγησαν γῆν μὲν καὶ οἰκίας κατανειμαμένους ίδιώσασθαι, τοὺς δὲ πρὶν φυλαττομένους ὑπ' αὐτῶν ὡς Σ ἐλευθέρους, φίλους τε καὶ τροφέας, δουλωσάμενοι τότε, περιοίκους τε καὶ οἰκέτας ἔχοντες, αὐτοὶ πολέμου τε καὶ φυλακῆς αὐτῶν ἐπιμελεῖσθαι. Δοκεῖ μοι, ἔφη, αὕτη ἡ μετάβασις ἐντεῦθεν γίγνεσθαι. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, ἐν

¹ καταστήσονται Α: καταστήσουσι Φ v. ² ἡμῖν Α: ὑμῖν Π. ³ σιδήρου ἀργύρῳ Π: σιδηροῦ ἀργυρῷ Α. ⁴ τὼ γένει Π: τῷ γένει Α¹: τῷ γένεε Α².

⁵ τὼ δ' αὖ, τὸ Schneider: τὼ δ' αὖ τὸ (τὸ erasum) Μ: τὸ δ' αὐτὸ Α.

⁶ ἀργυροῦν Ξ: ἀργύρεον Α¹: ἀργύρουν ὥν corr. Α².

μέσω τις ἀν εἴη ἀριστοκρατίας τε καὶ ὀλιγαρχίας αὕτη ἡ πολιτεία; Πάνυ μὲν οὖν.

IV. Μεταβήσεται μὲν δὴ οὕτω· μεταβᾶσα δὲ πῶς **D**οίκησει; ἢ φανερὸν ὅτι τὰ μὲν μιμήσεται τὴν προτέραν πολιτείαν, τὰ δὲ τὴν ὀλιγαρχίαν, ἄτ’ ἐν μέσῳ οὖσα, τὸ δέ τι καὶ αὐτῆς ἔξει ἵδιον; Οὔτως, ἔφη. Ούκοῦν τῷ μὲν τιμᾶν τοὺς ἄρχοντας καὶ γεωργιῶν ἀπέχεσθαι τὸ προπολεμοῦν αὐτῆς καὶ χειροτεχνιῶν καὶ τοῦ ἄλλου χρηματισμοῦ, ξυσσίτια δὲ κατεσκευάσθαι καὶ γυμναστικῆς τε καὶ τῆς τοῦ πολέμου ἀγωνίας ἐπιμελεῖσθαι, πᾶσι τοῖς τοιούτοις τὴν προτέραν μιμήσεται; Ναί. Τῷ δέ γε φοβεῖσθαι τοὺς **E**σοφοὺς ἐπὶ τὰς ἄρχας ἄγειν, ἀτε οὐκέτι κεκτημένη¹ ἀπλοῦς τε καὶ ἀτενεῖς τοὺς τοιούτους ἄνδρας ἀλλὰ μεικτούς, ἐπὶ δὲ θυμοειδεῖς τε καὶ ἀπλουστέρους ἀποκλίνειν, τοὺς πρὸς 548 πόλεμον μᾶλλον πεφυκότας ἢ πρὸς εἰρήνην, | καὶ τοὺς περὶ ταῦτα δόλους τε καὶ μηχανὰς ἐντίμως ἔχειν, καὶ πολεμοῦσα τὸν ἀεὶ χρόνον διάγειν, αὐτὴν ἑαυτῆς αὖ τὰ πολλὰ τῶν τοιούτων ἵδια ἔξει; Ναί. Ἐπιθυμητὰ δέ γε, ἦν δ’ ἐγώ, χρημάτων οἱ τοιοῦτοι ἔσονται, ὥσπερ οἱ ἐν ταῖς ὀλιγαρχίαις, καὶ τιμῶντες ἀγρίως ὑπὸ σκότου χρυσόν τε καὶ ἄργυρον, ὅτε κεκτημένοι ταμιεῖα καὶ οἰκείους θησαυρούς, οἱ θέμενοι ἀν αὐτὰ κρύψειν, καὶ αὖ περιβόλους οἰκήσεων, **B** ἀτεχνῶς νεοττιὰς ἴδιας, ἐν αἷς ἀναλίσκοντες γυναιξί τε καὶ οῖς ἐθέλοιεν ἄλλοις πολλὰ ἀν δαπανῶντο. Ἀληθέστατα, ἔφη. Ούκοῦν καὶ φειδωλοὶ χρημάτων, ὅτε τιμῶντες καὶ οὐ² φανερῶς κτώμενοι, φιλαναλωταὶ δὲ ἀλλοτρίων δι’ ἐπιθυμίαν, καὶ λάθρᾳ τὰς ἡδονὰς καρπούμενοι, ὥσπερ παῖδες πατέρα τὸν νόμον ἀποδιδράσκοντες, οὐχ ὑπὸ πειθοῦς, ἀλλ’ ὑπὸ βίας πεπαιδευμένοι διὰ τὸ τῆς ἀληθινῆς Μούσης, τῆς μετὰ λόγων τε καὶ φιλοσοφίας, ἡμεληκέναι **C** καὶ πρεσβυτέρως γυμναστικὴν μουσικῆς τετιμηκέναι. Παντάπασιν, ἔφη, λέγεις μεμιγμένην πολιτείαν ἐκ κακοῦ τε

¹ κεκτημένη Bekker: κεκτημένη A.

² οὐ Π: erasum est in A.

καὶ ἀγαθοῦ. Μέμικται γάρ, ἢν δ' ἐγώ· διαφανέστατον δ' ἐν αὐτῇ ἔστιν ἐν τί μόνον ὑπὸ τοῦ θυμοειδοῦς κρατοῦντος, φιλονικίαι καὶ φιλοτιμίαι. Σφόδρα γε, ἢ δ' ὅς. Οὐκοῦν, ἢν δ' ἐγώ, αὕτη μὲν ἡ πολιτεία οὕτω γεγονυῖα καὶ τοιαύτη ἄν τις εἴη, ως λόγῳ σχῆμα πολιτείας ὑπογράψαντα μὴ Δ ἀκριβῶς ἀπεργάσασθαι διὰ τὸ ἔξαρκεῖν μὲν ἵδεν καὶ ἐκ τῆς ὑπογραφῆς τόν τε δικαιότατον καὶ τὸν ἀδικώτατον, ἀμήχανον δὲ μήκει ἔργου εἶναι πάσας μὲν πολιτείας, πάντα δὲ ἥθη μηδὲν παραλιπόντα διελθεῖν. Καὶ δρθῶς, ἔφη.

V. Τίς οὖν ὁ κατὰ ταύτην τὴν πολιτείαν ἀνήρ; πῶς τε γενόμενος ποιός τέ τις ὁν; Οἷμαι μέν, ἔφη ὁ Ἀδείμαντος, ἐγγύς τι αὐτὸν Γλαύκωνος τουτοῦ τείνειν ἔνεκά γε φιλονικίας. "Ισως, ἢν δ' ἐγώ, τοῦτό γε· ἀλλά μοι δοκεῖ Ε τάδε οὐ κατὰ τοῦτον πεφυκέναι. Τὰ ποῖα; Αὐθαδέστερόν τε δεῖ αὐτόν, ἢν δ' ἐγώ, εἶναι καὶ ὑποαμουσότερον, φιλόμουσον δέ, καὶ φιλήκοον μέν, ρήτορικὸν δ' οὐδαμῶς. καὶ δούλοις | μέν τις ἀν¹ ἄγριος εἴη ὁ τοιοῦτος, οὐ καταφρονῶν δούλων, 549 ὥσπερ ὁ ἰκανῶς πεπαιδευμένος, ἐλευθέροις δὲ ἥμερος, ἀρχόντων δὲ σφόδρα ὑπήκοος, φίλαρχος δὲ καὶ φιλότιμος, οὐκ ἀπὸ τοῦ λέγειν ἀξιῶν ἀρχειν οὐδὲ ἀπὸ τοιούτου οὐδενός, ἀλλ' ἀπὸ ἔργων τῶν τε πολεμικῶν καὶ τῶν περὶ τὰ πολεμικά, φιλογυμναστής τέ τις ὁν καὶ φιλόθηρος. "Εστι γάρ, ἔφη, τοῦτο τὸ ἥθος ἐκείνης τῆς πολιτείας. Οὐκοῦν καὶ χρημάτων, ἢν δ' ἐγώ, ὁ τοιοῦτος νέος μὲν ὁν καταφρονοῦ ἀν, ὅσῳ Β δὲ πρεσβύτερος γίγνουστο, μᾶλλον ἀεὶ ἀσπάζοιτο ἀν τῷ τε μετέχειν τῆς τοῦ φιλοχρημάτου φύσεως καὶ μὴ εἶναι εἰλικρινῆς πρὸς ἀρετὴν διὰ τὸ ἀπολειφθῆναι τοῦ ἀρίστου φύλακος; Τίνος; ἢ δ' ὃς ὁ Ἀδείμαντος. Λόγου, ἢν δ' ἐγώ, μουσικῆ κεκραμένου· ὃς μόνος ἐγγενόμενος σωτῆρ ἀρετῆς διὰ βίου ἐνοικεῖ τῷ ἔχοντι. Καλῶς, ἔφη, λέγεις. Καὶ ἔστι μέν γ', ἢν δ' ἐγώ, τοιοῦτος ὁ τιμοκρατικὸς

¹ τις ἀν ν et fortasse A¹: τις A².

νεανίας, τῇ τοιαύτῃ πόλει ἔοικώς. Πάνυ μὲν οὖν. Γίγ-
Cνεται δέ γ', εἰπον, οὗτος ὡδέ πως. ἐνίστε πατρὸς ἀγαθοῦ ὃν
 νέος ὕδε ἐν πόλει οἰκοῦντος οὐκ εὑ πολιτευομένη, φεύγοντος
 τάς τε τιμὰς καὶ ἀρχὰς καὶ δίκας καὶ τὴν τοιαύτην πᾶσαν
 φιλοπραγμοσύνην καὶ ἐθέλοντος ἐλαττοῦσθαι, ὥστε πράγ-
 ματα μὴ ἔχειν—Πῆ δή, ἔφη, γίγνεται; "Οταν, ήν δ' ἐγώ,
 πρῶτον μὲν τῆς μητρὸς ἀκούη, ἀχθομένης ὅτι οὐ τῷν
D ἀρχόντων αὐτῇ ὁ ἀνήρ ἐστιν, καὶ ἐλαττουμένης διὰ ταῦτα
 ἐν ταῖς ἄλλαις γυναιξίν, ἔπειτα δρώσης μὴ σφόδρα περὶ
 χρήματα σπουδάζοντα μηδὲ μαχόμενον καὶ λοιδορούμενον
 ἵδιᾳ τε ἐν δικαστηρίοις¹ καὶ δημοσίᾳ, ἄλλὰ ῥᾳθύμως
 πάντα τὰ τοιαῦτα φέροντα, καὶ ἑαυτῷ μὲν τὸν νοῦν
 προσέχοντα δεὶ αἰσθάνηται², ἑαυτὴν δὲ μήτε πάνυ τιμῶν-
 τα μήτε ἀτιμάζοντα, ἐξ ἀπάντων τούτων ἀχθομένης τε
 καὶ λεγούσης, ως ἀναιρός τε αὐτῷ ὁ πατήρ καὶ λίαν
E ἀνειμένος, καὶ ἄλλα δὴ ὅσα καὶ οἷα φιλοῦσιν αἱ γυναικες
 περὶ τῶν τοιούτων ὑμνεῖν. Καὶ μάλ', ἔφη ὁ Ἀδείμαντος,
 πολλά τε καὶ ὅμοια ἑαυταῖς. Οἰσθα οὖν, ήν δ' ἐγώ, ὅτι
 καὶ οἱ οἰκέται τῶν τοιούτων ἐνίστε λάθρᾳ πρὸς τοὺς ὑεῖς
 τοιαῦτα λέγουσιν, οἱ δοκοῦντες εὖνοι εἶναι, καὶ ἐάν τινα
 ἴδωσιν ἢ ὀφείλοντα χρήματα, φὶ μὴ ἐπεξέρχεται ὁ πατήρ, ἢ
 τι ἄλλο ἀδικοῦντα, διακελεύονται, ὅπως ἐπειδὰν ἀνήρ
 550 γένηται, τιμωρήσεται πάντας τοὺς | τοιούτους καὶ ἀνήρ μᾶλ-
 λον ἔσται τοῦ πατρός. καὶ ἐξιὼν ἔτερα τοιαῦτα ἀκούει³ καὶ
 δρᾶ, τοὺς μὲν τὰ αὐτῶν πράττοντας ἐν τῇ πόλει ἡλιθίους
 τε καλουμένους καὶ ἐν σμικρῷ λόγῳ ὅντας, τοὺς δὲ μὴ τὰ
 αὐτῶν τιμωμένους τε καὶ ἐπαινουμένους. τότε δὴ ὁ νέος
 πάντα τὰ τοιαῦτα ἀκούων τε καὶ δρῶν, καὶ αὖ τοὺς⁴ τοῦ
 πατρὸς λόγους ἀκούων τε καὶ δρῶν τὰ ἐπιτηδεύματα αὐτοῦ
 ἐγγύθεν παρὰ τὰ τῶν ἄλλων, ἐλκόμενος ὑπ' ἀμφοτέρων

¹ ἐν δικαστηρίοις codd.: seclusit Vermehren.
 αἰσθάνηται post τε? ³ ἀκούει Ξ: ἀκούῃ Α.
 Α¹: αὐτοὺς τοὺς Α².

² Sic codd.: an

⁴ αὖ τοὺς Ξ: αὐτοὺς

τούτων, τοῦ μὲν πατρὸς αὐτοῦ τὸ λογιστικὸν ἐν τῇ ψυχῇ Β ἄρδοντός τε καὶ αὔξοντος, τῶν δὲ ἄλλων τό τε ἐπιθυμητικὸν καὶ τὸ θυμοειδές, διὰ τὸ μὴ κακοῦ ἀνδρὸς εἶναι τὴν φύσιν, ὅμιλίαις δὲ ταῖς τῶν ἄλλων κακαῖς κεχρῆσθαι, εἰς τὸ μέσον ἐλκόμενος ὑπ’ ἀμφοτέρων τούτων ἥλθε, καὶ τὴν ἐν ἑαυτῷ ἀρχὴν παρέδωκε τῷ μέσῳ τε καὶ φιλονίκῳ καὶ θυμοειδεῖ, καὶ ἐγένετο ὑψηλόφρων τε καὶ φιλότιμος ἀνήρ. Κομιδὴ μοι, ἔφη, δοκεῖς τὴν τούτου γένεσιν διεληγλυθέναι. "Εχομεν ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, τίνι τε δευτέραν πολιτείαν καὶ τὸν Σ δεύτερον ἄνδρα; "Εχομεν, ἔφη.

VI. Οὐκοῦν μετὰ τοῦτο, τὸ τοῦ Αἰσχύλου, λέγωμεν ἄλλον ἄλλη πρὸς πόλει τεταγμένον, μᾶλλον δὲ κατὰ τὴν ὑπόθεσιν προτέραν τὴν πόλιν; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Εἴη δέ γ' ἄν, ως ἐγῷ μαι, δλιγαρχία ἡ μετὰ τὴν τοιαύτην¹ πολιτείαν. Δέγεις δέ, ἡ δ' ὅς, τὴν ποίαν κατάστασιν δλιγαρχίαν; Τὴν ἀπὸ τιμημάτων, ἦν δ' ἐγώ, πολιτείαν, ἐν ἡ οἱ μὲν πλούσιοι ἀρχουσιν, πένητι δὲ οὐ μέτεστιν Δ ἀρχῆς. Μανθάνω, ἡ δ' ὅς. Οὐκοῦν ως μεταβαίνει πρῶτον ἐκ τῆς τιμαρχίας εἰς τὴν δλιγαρχίαν, ρητέον; Ναί. Καὶ μήν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ τυφλῷ γε δῆλον, ως μεταβαίνει. Πῶς; Τὸ ταμιεῖον, ἦν δ' ἐγώ, ἐκεῖνο ἐκάστῳ χρυσίου πληρούμενον ἀπόλλυσι τὴν τοιαύτην πολιτείαν. πρῶτον μὲν γάρ δαπάνας αὐτοῖς ἐξευρίσκουσιν, καὶ τοὺς νόμους ἐπὶ τοῦτο παράγουσιν, ἀπειθοῦντες αὐτοί τε καὶ γυναῖκες αὐτῶν². Ε Εἰκός, ἔφη. "Επειτά γε, οἷμαι, ἄλλος ἄλλον ὄρων καὶ εἰς ξῆλον ἵων τὸ πλῆθος τοιοῦτον αὐτῶν ἀπειργάσαντο. Εἰκός. Τούντεῦθεν τοίνυν, εἶπον, προϊόντες εἰς τὸ πρόσθεν τοῦ χρηματίζεσθαι, ὅσῳ ἀν τοῦτο τιμιώτερον ἥγινται, τοσούτῳ ἀρετὴν ἀτιμοτέραν. ἡ οὐχ οὕτω πλούτου ἀρετὴ διέστηκεν, ὥσπερ ἐν πλάστιγγι ζυγοῦ κειμένου ἐκατέρου ἀεὶ τούναντίον ρέποντε; Καὶ μάλ', ἔφη. Τιμωμένου δὴ | πλούτου ἐν 551

¹ τοιαύτην Π et in marg. Α.

² αὐτῶν Π: αὐτῷ Α.

πόλει καὶ τῶν πλουσίων ἀτιμοτέρα ἀρετή τε καὶ οἱ ἀγαθοί.
Δῆλον. Ἀσκεῖται δὴ τὸ ἀεὶ τιμώμενον, ἀμελεῖται δὲ τὸ
ἀτιμαζόμενον. Οὕτω. Ἀντὶ δὴ φιλονίκων καὶ φιλοτίμων
ἀνδρῶν φιλοχρηματισταὶ καὶ φιλοχρήματοι τελευτῶντες
ἐγένοντο, καὶ τὸν μὲν πλούσιον ἐπαινοῦσίν τε καὶ θαυμά-
ζουσι καὶ εἰς τὰς ἀρχὰς ἄγουσι, τὸν δὲ πένητα ἀτιμάζουσι.
Πάνυ γε. Οὐκοῦν τότε δὴ υόμον τίθενται ὅρον πολιτείας
B δλιγαρχικῆς, ταξάμενοι πλῆθος χρημάτων, οὗ μὲν μᾶλλον
δλιγαρχία, πλέον, οὗ δ' ἡττον, ἔλαττον, προειπόντες ἀρχῶν
μὴ μετέχειν, ω̄ ἀν μὴ ἥ¹ οὐσία εἰς τὸ ταχθὲν τίμημα, ταῦτα
δὲ ἡ βίᾳ μεθ' ὅπλων διαπράττονται, ἥ καὶ πρὸ τούτου
φοβήσαντες κατεστήσαντο τὴν τοιαύτην πολιτείαν. ἥ
οὐχ οὔτως; Οὕτω μὲν οὖν. Ἡ μὲν δὴ κατάστασις, ώς
ἔπος εἰπεῖν, αὕτη. Ναί, ἔφη· ἀλλὰ τίς δὴ ὁ τρόπος τῆς
πολιτείας; καὶ ποιά ἐστιν ἡ ἔφαμεν αὐτὴν ἀμαρτήματα
C ἔχειν;

VII. Πρῶτον μέν, ἔφην, τοῦτο αὐτό, ὅρος αὐτῆς οὗτος
ἐστιν. ἄθρει γάρ, εἰ νεῶν οὔτω τις ποιοῦτο κυβερνήτας,
ἀπὸ τιμημάτων, τῷ δὲ πένητι, εἰ καὶ κυβερνητικώτερος
εἴη, μὴ ἐπιτρέποι. Πονηράν, ἥ δ' ὅς², τὴν ναυτιλίαν αὐ-
τοὺς ναυτιλλεσθαι. Οὐκοῦν καὶ περὶ ἄλλου οὔτως ὅτου-
οῦν³ ἀρχῆς; Οἶμαι ἔγωγε. Πλὴν πόλεως; ἦν δ' ἔγώ, ἥ
καὶ πόλεως πέρι; Πολύ γ', ἔφη, μάλιστα, ὅσῳ χαλεπωτάτη
D καὶ μεγίστη ἡ ἀρχή. Ἔν μὲν δὴ τοῦτο τοσοῦτον δλιγαρχία
ἀν ἔχοι ἀμάρτημα. Φαίνεται. Τί δέ; τόδε ἀρά τι τούτου
ἔλαττον; Τὸ ποῖον; Τὸ μὴ μίαν ἀλλὰ δύο ἀνάγκη⁴ εἶναι
τὴν τοιαύτην πόλιν, τὴν μὲν πενήτων, τὴν δὲ πλουσίων,
οἰκοῦντας ἐν τῷ αὐτῷ, ἀεὶ ἐπιβουλεύοντας ἀλλήλους.
Οὐδὲν μὰ Δι', ἔφη, ἔλαττον. Ἄλλὰ μὴν οὐδὲ τόδε⁵
καλόν, τὸ ἀδυνάτους εἶναι ἵσως πόλεμόν τινα πολεμεῖν

1 ἥ Π: ἡ Α.

2 ἥ δ' ὅς codd.: εἰκὸς coniecit Ast.

3 ὅτουοῦν

Ficinus: ὅτουοῦν ἥ τινος Α.

4 ἀνάγκη Ast: ἀνάγκη Α.

5 Ita Π:

ἀλλὰ μὴν οὐδὲ Α¹: καὶ μὴν οὐδὲ τόδε Α².

διὰ τὸ ἀναγκάζεσθαι ἢ χρωμένους τῷ πλήθει ὥπλισμένῳ
 δεδιέναι μᾶλλον ἢ τοὺς πολεμίους, ἢ μὴ χρωμένους ὡς **Ε**
 ἀληθῶς δλιγαρχικοὺς φανῆναι ἐν αὐτῷ τῷ μάχεσθαι, καὶ
 ἄμα χρήματα μὴ ἐθέλειν εἰσφέρειν, ἅτε φιλοχρημάτους.
Ού καλόν. Τί δέ; ὁ πάλαι ἐλοιδοροῦμεν, τὸ πολυπραγ-
 μονεῖν γεωργοῦντας καὶ χρηματιζομένους | καὶ πολεμοῦντας **552**
 ἄμα τοὺς αὐτοὺς ἐν τῇ τοιαύτῃ πολιτείᾳ, ἢ δοκεῖ ὄρθως
 ἔχειν; **Ο**ύδ' ὄπωστιοῦν. "Ορα δή, τούτων πάντων τῶν
 κακῶν εἰ τόδε μέγιστον αὕτη πρώτη παραδέχεται. Τὸ
 ποῖον; Τὸ ἔξεῖναι πάντα τὰ αὐτοῦ ἀποδόσθαι καὶ ἄλλῳ
 κτήσασθαι τὰ τούτου, καὶ ἀποδόμενον οἰκεῖν ἐν τῇ πόλει
 μηδὲν ὄντα τῶν τῆς πόλεως μερῶν, μήτε χρηματιστὴν
 μήτε δημιουργὸν μήτε ἵππεα μήτε ὄπλιτην, ἀλλὰ πένητα
 καὶ ἄπορον κεκλημένουν. Πρώτη, ἔφη. οὔκουν διακωδύεται **Β**
 γε ἐν ταῖς δλιγαρχούμεναις τὸ τοιοῦτον· οὐ γὰρ ἀν οἱ μὲν
 ὑπέρπλουτοι ἥσαν, οἱ δὲ παντάπασι πένητες. **Ο**ρθῶς.
 τόδε δὲ ἄθρει. ἄρα ὅτε πλούσιος ὡν ἀνήλισκεν ὁ τοιοῦτος,
 μᾶλλόν τι τότ' ἦν ὅφελος τῇ πόλει εἰς ἀ νῦν δὴ ἐλέγομεν;
 ἢ ἔδόκει μὲν τῶν ἀρχόντων εἶναι, τῇ δὲ ἀληθείᾳ οὔτε
 ἀρχων οὔτε ὑπηρέτης ἦν αὐτῆς, ἀλλὰ τῶν ἑτοίμων ἀναλω-
 τής; **Ο**ύτως, ἔφη· ἔδόκει, ἢν δὲ οὐδὲν ἄλλο ἢ ἀναλωτής. **C**
 Βούλει οὖν, ἦν δ' ἐγώ, φῶμεν αὐτόν, ὡς ἐν κηρίῳ κηφῆν
 ἐγγίγνεται, σμήνους νόσημα, οὔτω καὶ τὸν τοιοῦτον ἐν
 οἰκίᾳ κηφῆνα ἐγγίγνεσθαι, νόσημα πόλεως; Πάνυ μὲν
 οὖν, ἔφη, ὡς Σάκρατες. Οὔκοῦν, ὡς **Ά**δείμαντε, τοὺς μὲν
 πτηνοὺς κηφῆνας πάντας ἀκέντρους ὁ θεὸς πεποίκεν,
 τοὺς δὲ πεζοὺς τούτους ἐνίους μὲν αὐτῶν ἀκέντρους, ἐνίους
 δὲ δεινὰ κέντρα ἔχοντας; καὶ ἐκ μὲν τῶν ἀκέντρων πτωχοὶ
 πρὸς τὸ γῆρας τελευτῶσιν, ἐκ δὲ τῶν κεκεντρωμένων **D**
 πάντες ὅσοι κέκληνται κακοῦργοι; **Ά**ληθέστατα, ἔφη.
 Δῆλοι ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, ἐν πόλει, οὐδὲ ἀν ἵδης πτωχούς, ὅτι
 εἰσὶ που ἐν τούτῳ τῷ τόπῳ ἀποκεκρυμμένοι κλέπται τε
 καὶ βαλλαντιοτόμοι καὶ ιερόσυλοι καὶ πάντων τῶν τοιού-

των κακῶν δημιουργοί. Δῆλον, ἔφη¹. Τί οὖν; ἐν ταῖς δόλιγαρχουμέναις πόλεσι πτωχοὺς οὐχ ὁρᾶς ἐνόντας; Ὁλίγου γ', ἔφη, πάντας τοὺς ἐκτὸς τῶν ἀρχόντων. Μὴ Ε οὖν οἰώμεθα, ἔφην ἐγώ, καὶ κακούργους πολλοὺς ἐν αὐταῖς εἶναι κέντρα ἔχοντας, οὓς ἐπιμελείᾳ βίᾳ κατέχουσιν αἱ ἀρχαί; Οἰώμεθα μὲν οὖν, ἔφη. Ἀρ' οὖν οὐδὲ ἀπαιδευσίαν καὶ κακὴν τροφὴν καὶ κατάστασιν τῆς πολιτείας φήσομεν τοὺς τοιούτους αὐτόθι ἐγγίγνεσθαι; Φήσομεν. Ἄλλ' οὖν δὴ τοιαύτη γέ τις ἀν εἴη ἡ δλιγαρχουμένη πόλις καὶ τοσαῦτα κακὰ ἔχουσα, ἵσως δὲ καὶ πλείω. Σχεδόν τι, 553 ἔφη. Ἀπειργάσθω δὴ ήμῦν καὶ αὔτη, ἥν δὲ ἐγώ, η πολιτείᾳ, ἥν δλιγαρχίαν καλοῦσιν, ἐκ τιμημάτων ἔχουσα τοὺς ἀρχοντας· τὸν δὲ ταύτη ὄμοιον μετὰ ταῦτα σκοπῶμεν, ὡς τε γίγνεται οὗσα τε γενόμενος ἔστιν. Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη.

VIII. Ἀρ' οὖν ὡδε μάλιστα εἰς δλιγαρχικὸν ἐκ τοῦ τιμοκρατικοῦ ἐκείνου μεταβάλλει; Πῶς; Ὅταν αὐτοῦ παῖς γενόμενος τὸ μὲν πρῶτον ζηλοῦ τε τὸν πατέρα καὶ τὰ ἐκείνου ἔχνη διώκη, ἔπειτα αὐτὸν ἕδη ἐξαίφνης πταίσαντα Β ὥσπερ πρὸς ἔρματι πρὸς τὴν πόλει, καὶ ἐκχέαντα τά τε αὐτοῦ καὶ ἑαυτόν, ἡ στρατηγήσαντα ἢ τιν² ἄλλην μεγάλην ἀρχὴν ἀρξαντα, εἴτα εἰς δικαστήριον ἐμπεσόντα, βλαπτόμενον ὑπὸ συκοφαντῶν ἢ ἀποθανόντα ἢ ἐκπεσόντα ἢ ἀτιμωθέντα καὶ τὴν οὐσίαν ἅπασαν ἀποβαλόντα. Εἰκός γ', ἔφη. Ἰδὼν δέ γε, ω φίλε, ταῦτα καὶ παθὼν καὶ ἀπολέσας τὰ δυντα δείσας, οἷμαι, εὐθὺς ἐπὶ κεφαλὴν ὧθεῖ Σ ἐκ τοῦ θρόνου τοῦ ἐν τῇ ἑαυτοῦ ψυχῆ φιλοτιμίαν τε καὶ τὸ θυμοειδὲς ἐκεῖνο, καὶ ταπεινωθεὶς ὑπὸ πενίας πρὸς χρηματισμὸν τραπόμενος γλίσχρως καὶ κατὰ σμικρὸν φειδόμενος καὶ ἐργαζόμενος χρήματα ξυλλέγεται³. ἀρ' οὐκ οἶει τὸν τοιούτον τότε εἰς μὲν τὸν θρόνον ἐκεῖνον τὸ⁴ ἐπιθυμητικόν τε καὶ φιλοχρήματον ἐγκαθίζειν καὶ μέγαν

¹ δῆλον, ἔφη Π: ομ. Α. ² ἢ τιν² Ξq: ἢ τὴν Α. ³ ξυλλέγεται Ξq²: ξυλλέγηται Α. ⁴ τὸ Ξq: τὸν Α.

βασιλέα ποιεῖν ἐν ἑαυτῷ, τιάρας τε καὶ στρεπτοὺς καὶ ἀκινάκας παραξωνινύντα; "Ἐγωγ", ἔφη. Τὸ δέ γε, οἶμαι, λογιστικόν τε καὶ θυμοειδὲς χαμαὶ ἔνθεν καὶ ἔνθεν παρα- D καθίσας ὑπ' ἐκείνῳ καὶ καταδουλωσάμενος, τὸ μὲν οὐδὲν ἄλλο ἐὰ̄ λογίζεσθαι οὐδὲ σκοπεῦν ἄλλ' ἡ̄ ὅπόθεν ἐξ ἐλαττόνων χρημάτων πλείω ἔσται, τὸ δὲ αὖθις θαυμάζειν καὶ τιμᾶν μηδὲν ἄλλο ἡ̄ πλοῦτόν τε καὶ πλουσίους, καὶ φιλοτιμεῖσθαι μηδ' ἐφ' ἐνὶ ἄλλῳ ἡ̄ ἐπὶ χρημάτων κτήσει καὶ ἐάν τι ἄλλο εἰς τοῦτο φέρῃ. Οὐκ ἔστ' ἄλλη, ἔφη, μεταβολὴ οὕτω ταχεῖά τε καὶ ἴσχυρὰ ἐκ φιλοτίμου νέου εἰς φιλοχρήματον. ^E Άρ' οὖν οὗτος, ἦν δὲ ἐγώ, δικιαρχικός ἔστιν; Ἡ γοῦν μεταβολὴ αὐτοῦ ἐξ ὁμοίου ἀνδρός ἔστι τῇ πολιτείᾳ, ἐξ ἥς ἡ̄ δικιαρχία μετέστη. Σκοπῶμεν δὴ εἰ ὅμοιος ἀν εἴη. | Σκοπῶμεν.

554

IX. Οὔκοῦν πρῶτον μὲν τῷ χρήματα περὶ πλείστου ποιεῖσθαι ὅμοιος ἀν εἴη; Πῶς δὲ οὐ; Καὶ μὴν τῷ γε φειδωλὸς εἶναι καὶ ἐργάτης, τὰς ἀναγκαίους ἐπιθυμίας μόνον τῶν παρ' αὐτῷ ἀποπιμπλάς, τὰ δὲ ἄλλα ἀναλόματα μὴ παρεχόμενος, ἀλλὰ δουλούμενος τὰς ἄλλας ἐπιθυμίας ὡς ματαίους. Πάνυ μὲν οὖν. Αὐχμηρός γέ τις, ἦν δὲ ἐγώ, ὃν καὶ ἀπὸ παντὸς περιουσίαν ποιούμενος, θησαυροποιὸς ἀνήρ· οὓς δὴ καὶ ἐπαινεῖ τὸ πλῆθος· ἡ̄ οὐχ οὗτος B ἀν εἴη δὲ τῇ τοιαύτῃ πολιτείᾳ ὅμοιος; Εμοὶ γοῦν, ἔφη, δοκεῖ· χρήματα γοῦν μάλιστα ἔντιμα τῇ τε πόλει καὶ παρὰ τῷ τοιούτῳ. Οὐ γάρ, οἶμαι, ἦν δὲ ἐγώ, παιδείᾳ δὲ τοιούτος προσέσχηκεν. Οὐ δοκῶ, ἔφη· οὐ γάρ ἀν τυφλὸν ἥγεμόνα τοῦ χοροῦ ἐστήσατο καὶ ἐτίμα μάλιστα. Εὖ¹, ἦν δὲ ἐγώ. τόδε δὲ σκόπει. κηφηνώδεις ἐπιθυμίας ἐν αὐτῷ διὰ τὴν ἀπαιδευσίαν μὴ φῶμεν ἐγγίγνεσθαι, τὰς μὲν πτωχικάς, τὰς δὲ κακούργους, κατεχομένας βίᾳ ὑπὸ τῆς C ἄλλης ἐπιμελείας; Καὶ μάλ', ἔφη. Οἰσθα οὖν, εἶπον, οἱ ἀποβλέψας κατόψει αὐτῶν τὰς κακουργίας; Ποῦ; ἔφη.

¹ Ita Schneider: ἐστήσατο. Καὶ ἔτι μάλιστα εὐ Α.

Εἰς τὰς τῶν δρφανῶν ἐπιτροπεύσεις καὶ εἴ πού τι αὐτοῖς τοιοῦτον ξυμβαίνει, ὥστε πολλῆς ἔξουσίας λαβέσθαι τοῦ ἀδικεῶν. Ἀληθῆ. Ἀρ' οὖν οὐ τούτῳ δῆλον, ὅτι ἐν τοῖς ἄλλοις ξυμβολαίοις ὁ τοιοῦτος, ἐν οἷς εὐδοκιμεῖ δοκῶν δίκαιος εἶναι, ἐπιεικεῖ τινὶ ἑαυτοῦ βίᾳ κατέχει ἄλλας
Δ κακὰς ἐπιθυμίας ἐνούσας, οὐ πείθων, ὅτι οὐκ ἀμεινον, οὐδὲ ἡμερῶν λόγῳ, ἀλλ' ἀνάγκῃ καὶ φόβῳ, περὶ τῆς ἄλλης ούσίας τρέμων; Καὶ πάνυ γ', ἔφη. Καὶ νὴ Δία, ἦν δὲ γάρ, ὡς φίλε, τοῖς πολλοῖς γε αὐτῶν εύρήσεις, ὅταν δέη τάλλοτρια ἀναλίσκειν, τὰς τοῦ κηφῆνος ξυγγενεῖς ἐνούσας ἐπιθυμίας. Καὶ μάλα, ηδὲ ὅς, σφόδρα. Οὐκέτι ἀνείη ἀστασίαστος ὁ τοιοῦτος ἐν ἑαυτῷ, οὐδὲ εἰς ἄλλὰ διπλοῦς
Ε τις, ἐπιθυμίας δὲ ἐπιθυμιῶν ὡς τὸ πολὺ κρατούσας ἀν ἔχοι βελτίους χειρόνων. Ἐστιν οὕτω. Διὰ ταῦτα δή, οἵμαι, εὐσχημονέστερος ἀν πολλῶν ὁ τοιοῦτος εἴη· ὁμονοητικῆς δὲ καὶ ἡρμοσμένης τῆς ψυχῆς ἀληθῆς ἀρετὴ πόρρω ποι ἐκφεύγοις ἀν αὐτόν. Δοκεῖ μοι. Καὶ μὴν 555 ἀνταγωνιστής γε ἴδιᾳ ἐν πόλει ὁ φειδωλὸς | φαῦλος η τινος νίκης η ἄλλης φιλοτιμίας τῶν καλῶν, χρήματά τε οὐκ ἐθέλων εὐδοξίας ἔνεκα καὶ τῶν τοιούτων ἀγώνων ἀναλίσκειν, δεδιὼς τὰς ἐπιθυμίας τὰς ἀναλωτικὰς ἐγείρειν καὶ ξυμπαρακαλεῖν ἐπὶ ξυμμαχίαν τε καὶ φιλοικίαν, δλίγοις τισὶν ἑαυτοῦ πολεμῶν δλιγαρχικῶς τὰ πολλὰ ἡττᾶται καὶ πλουτεῖ. Καὶ μάλα, ἔφη. Ἔτι οὖν, ηδὲ ἐγώ, ἀπιστοῦμεν, μὴ κατὰ τὴν δλιγαρχουμένην πόλιν ὁμοιότητι τὸν
Β φειδωλὸν τε καὶ χρηματιστὴν τετάχθαι; Οὔδαμώς, ἔφη.

X. Δημοκρατίαν δή, ως ἔοικε, μετὰ τοῦτο σκεπτέον, τίνα τε γίγνεται τρόπον γενομένη τε ποδόν τινα ἔχει, οὐ τὸν τοῦ τοιούτου ἀνδρὸς τρόπον γνόντες παραστησώμεθ' αὐτὸν εἰς κρίσιν. Όμοίως γοῦν ἄν, ἔφη, ημῖν αὐτοῖς πορευοίμεθα. Οὔκον, ηδὲ ἐγώ, μεταβάλλει μὲν τρόπον τινὰ τοιόνδε ἐξ δλιγαρχίας εἰς δημοκρατίαν, δι' ἀπληστίαν τοῦ προκειμένου ἀγαθοῦ, τοῦ ως πλουσιώτατον

δεῖν γίγνεσθαι; Πῶς δή; Ἀτε, οἶμαι, ἄρχοντες ἐν αὐτῇ οἱ **С** ἄρχοντες διὰ τὸ πολλὰ κεκτῆσθαι, οὐκ ἐθέλουσιν εἰργειν νόμῳ τῷν νέων ὅσοι ἀνάκολαστοι γίγνωνται, μὴ ἔξεῖναι αὐτοῖς ἀναλίσκειν τε καὶ ἀπολλύναι τὰ αὐτῶν, ἵνα ὡνούμενοι τὰ τῷν τοιούτῳν καὶ εἰσδανείζοντες ἔτι πλουσιώτεροι καὶ ἐντιμότεροι γίγνωνται. Παντός γε μᾶλλον. Οὐκοῦν δῆλον ἥδη τοῦτο ἐν πόλει, ὅτι πλοῦτον τιμᾶν καὶ σωφροσύνην ἄμα ἰκανῶς κτᾶσθαι ἐν τοῖς πολίταις ἀδύνατον, ἀλλ᾽ ἀνάγκη ἡ τοῦ ἑτέρου ἀμελεῖν ἡ τοῦ ἑτέρου; Ἐπιεικῶς, **D** ἔφη, δῆλον. Παραμελοῦντες δὴ ἐν ταῖς διηγαρχίαις καὶ ἐφιέντες ἀκολασταίνειν οὐκ ἀγεννεῖς ἐνίστε ἀνθρώπους πένητας ἡνάγκασαν γενέσθαι. Μάλα γε. Κάθηνται δή, οἶμαι, οὗτοι ἐν τῇ πόλει κεκεντρωμένοι τε καὶ ἐξωπλισμένοι, οἵ μὲν ὀφείλοντες χρέα, οἵ δὲ ἄτιμοι γεγονότες, οἵ δὲ ἀμφότερα, μισοῦντες τε καὶ ἐπιβούλευοντες τοῖς κτησαμένοις τὰ αὐτῶν καὶ τοῖς ἄλλοις, νεωτερισμοῦ ἐρῶντες.

“Εστι ταῦτα. Οἱ δὲ δὴ χρηματιστὰλ ἐγκύψαντες οὐδὲ **E** δοκοῦντες τούτους ὁρᾶν, τῷν λοιπῷν τὸν ἀεὶ ὑπείκοντα ἐνιέντες ἀργύριον τιτρώσκοντες καὶ τοῦ πατρὸς ἐκγόνους τόκους πολλαπλασίους κομιζόμενοι | πολὺν τὸν κηφῆνα καὶ 556 πτωχὸν ἐμποιοῦσι τῇ πόλει. Πῶς γάρ, ἔφη, οὐ πολύν; Οὔτε¹ γ' ἐκείνη, ἦν δ' ἐγώ, τὸ τοιοῦτον κακὸν ἐκκαόμενον ἐθέλουσιν ἀποσβεννύναι, εἰργοντες τὰ αὐτοῦ ὅπῃ² τις βούλεται τρέπειν, οὕτε τῇδε, ἢ αὖ κατὰ ἑτερον νόμον τὰ τοιαῦτα λύεται. Κατὰ δὴ τίνα; “Ος μετ' ἐκεῖνόν ἐστι δεύτερος καὶ ἀναγκάζων ἀρετῆς ἐπιμελεῖσθαι τοὺς πολίτας. ἐὰν γὰρ ἐπὶ τῷ αὐτοῦ κινδύνῳ τὰ πολλά τῷν τῷν ἐκουσίων ξυμβολαίων προστάττῃ ξυμβάλλειν, χρηματίζοιντο μὲν ἀν ἥττον ἀναιδῶς ἐν τῇ πόλει, ἐλάττω δὲ ἐν αὐτῇ φύοιτο τῷν τοιούτῳν κακῶι, οῶν τοῦ δὴ εἴπομεν. Καὶ πολύ γε, ἢ δὲ ὅς. Νῦν δέ γ', ἔφην ἐγώ, διὰ πάντα τὰ τοιαῦτα τοὺς μὲν δὴ ἀρχομένους οὕτω διατιθέασιν ἐν τῇ

¹ οὕτε Α: καὶ οὕτε ΙΙ.² ὅπῃ Α: ὅποι Κ.

πόλει οἱ ἄρχοντες· σφᾶς δὲ αὐτοὺς καὶ τοὺς αὐτῶν ἀρ' οὐ τρυφῶντας μὲν τοὺς νέους καὶ ἀπόνους καὶ πρὸς τὰ τοῦ σώματος καὶ πρὸς τὰ τῆς ψυχῆς, μάλακοὺς δὲ καρτερεῖν πρὸς ἥδονάς τε καὶ λύπας καὶ ἀργούς; Τί μήν; Αὐτοὺς δὲ πλὴν χρηματισμοῦ τῶν ἄλλων ἡμεληκότας, καὶ οὐδὲν πλείω ἐπιμέλειαν πεποιημένους ἀρετῆς ἢ τοὺς πένητας; Οὐ γὰρ οὖν. Οὕτω δὴ παρεσκευασμένοι ὅταν παραβάλλωσιν ἀλλήλοις οἵ τε ἄρχοντες καὶ οἱ ἀρχόμενοι ἢ ἐν ὁδῶν πορείαις ἢ ἐν ἄλλαις τισὶ κοινωνίαις, ἢ κατὰ θεωρίας ἢ κατὰ στρατείας, ἢ ξύμπλοι γιγνόμενοι ἢ συστρατιώται, ἢ καὶ ἐν αὐτοῖς τοῖς κινδύνοις ἀλλήλους θεώμενοι μηδαμῇ ταύτη καταφρονῶνται οἱ πένητες ὑπὸ τῶν πλουσίων, ἀλλὰ πολλάκις ἵσχνὸς ἀνὴρ πένης, ἡλιωμένος, παραταχθεὶς ἐν μάχῃ πλουσίῳ ἐσκιατροφηκότι, πολλὰς ἔχοντι σάρκας ἀλλοτρίας, ἵδη ἄσθματός τε καὶ ἀπορίας μεστόν, ἀρ' οἵτινες αὐτὸν οὐχ ἥγεινθαι κακίᾳ τῇ σφετέρᾳ πλουτεῖν τοὺς τοιούτους, καὶ ἄλλου ἄλλῳ παραγγέλλειν, ὅταν ἴδιᾳ ξυγ-
Εγίγνωνται, ὅτι ἄνδρες ἡμέτεροι· εἰσὶ γὰρ οὐδέν¹; Εὑ οἶδα μὲν οὖν, ἔφη, ἔγωγε, ὅτι οὕτω ποιοῦσιν. Οὐκοῦν ὥσπερ σῶμα νοσῶδες μικρᾶς ῥοπῆς ἔξωθεν δεῖται προσλαβέσθαι πρὸς τὸ κάμνειν, ἐνίοτε δὲ καὶ ἄνευ τῶν ἔξω στασιάζει αὐτὸν αὐτῷ, οὕτω δὴ καὶ ἡ κατὰ ταύτα ἐκείνῳ διακειμένη πόλις ἀπὸ σμικρᾶς προφάσεως, ἔξωθεν ἐπαγομένων ἢ τῶν ἑτέρων ἐξ ὀλιγαρχούμενης πόλεως συμμαχίαν² ἢ τῶν ἑτέρων ἐκ δημοκρατουμένης, νοσεῖ τε καὶ αὐτὴ 557 αὐτῇ μάχεται, ἐνίοτε δὲ καὶ ἄνευ τῶν ἔξω στασιάζει; | Καὶ σφόδρα γε. Δημοκρατία δή, οἷμαι, γίγνεται, ὅταν οἱ πένητες νικήσαντες τοὺς μὲν ἀποκτείνωσι τῶν ἑτέρων, τοὺς δὲ ἐκβάλωσι, τοῖς δὲ λοιποῖς ἐξ ἵσου μεταδῶσι πολιτείας τε καὶ ἀρχῶν, καὶ ὡς τὸ πολὺ ἀπὸ κλήρων αἱ ἀρχαὶ ἐν

¹ Hanc codicum ΑΠ lectionem defendit Schneider in *Additamentis p. 65*: ἄνδρες ἡμέτεροι εἰσὶ παρ' οὐδέν Baiter: γὰρ om. Ξ q. ² ἐπαγομένων —συμμαχίαν II et in marg. A

αὐτὴν γίγνωνται. "Εστι γάρ, ἔφη, αὕτη ἡ κατάστασις δημοκρατίας, έάν τε καὶ δι' ὅπλων γένηται έάν τε καὶ διὰ φόβου ὑπεξελθόντων τῶν ἐτέρων.

XI. Τίνα δὴ οὖν, ἦν δὲ ἐγώ, οὗτοι τρόποι οἰκοῦσι; καὶ ποία τις ἡ τοιαύτη αὖ πολιτεία; δῆλον γὰρ ὅτι ὁ Β τοιοῦτος ἀνὴρ δημοκρατικός τις ἀναφανήσεται. Δῆλον, ἔφη. Οὐκοῦν πρῶτον μὲν δὴ ἐλεύθεροι, καὶ ἐλευθερίας ἡ πόλις μεστὴ καὶ παρρησίας γίγνεται, καὶ ἔξουσία ἐν αὐτῇ ποιεῖν ὅ τι τις βούλεται; Λέγεται γε δή, ἔφη. "Οπου δέ γε ἔξουσία, δῆλον ὅτι ἴδιαν ἔκαστος ἀν κατασκευὴν τοῦ αὐτοῦ βίου κατασκευάζοιτο ἐν αὐτῇ, ἥτις ἔκαστον ἀρέσκοι. Δῆλον. Παντοδαποὶ δὴ ἄν, οἷμαι, ἐν ταύτῃ τῇ πολιτείᾳ C μάλιστ' ἐγγίγνοντο ἀνθρωποι. Πῶς γὰρ οὖ; Κινδυνεύει, ἦν δὲ ἐγώ, καλλίστη αὕτη τῶν πολιτειῶν εἶναι· ὕσπερ ἴματιον ποικίλον πᾶσιν ἀνθεσι πεποικιλμένον, οὗτοι καὶ αὕτη πᾶσιν ἥθεσι πεποικιλμένη καλλίστη ἀν φαίνοιτο. καὶ ἵσως μέν, ἦν δὲ ἐγώ, καὶ ταύτην, ὕσπερ οἱ παῖδες τε καὶ αἱ γυναῖκες τὰ ποικίλα θεώμενοι, καλλίστην ἀν πολλοὶ κρίνειαν. Καὶ μάλ', ἔφη. Καὶ ἔστιν γε, ὡς μακάριε, ἦν δὲ ἐγώ, ἐπιτίδειον ζητεῖν ἐν αὐτῇ πολιτείαν. Τί δή; "Οτι D πάντα γένη πολιτειῶν ἔχει διὰ τὴν ἔξουσίαν, καὶ κινδυνεύει τῷ βουλομένῳ πόλιν κατασκευάζειν, δὲ νῦν δὴ ἡμεῖς ἐποιοῦμεν, ἀναγκαῖον εἶναι εἰς δημοκρατουμένην ἐλθόντι πόλιν, δὸς ἀν αὐτὸν ἀρέσκη τρόπος, τοῦτον ἐκλεξασθαι, ὕσπερ εἰς παντοπόλιον ἀφικομένῳ πολιτειῶν, καὶ ἐκλεξαμένῳ οὗτοι κατοικίζειν. "Ισως γοῦν, ἔφη, οὐκ ἀν ἀποροῦ παραδειγμά- E των. Τὸ δὲ μηδεμίαν ἀνάγκην, εἴπον, εἶναι ἀρχειν ἐν ταύτῃ τῇ πόλει, μηδὲ ἀν ἦς ἱκανὸς ἀρχειν, μηδὲ αὖ ἀρχεσθαι, έάν μιὴ βούλη, μηδὲ πολεμεῖν πολεμούντων, μηδὲ εἰρήνην ἀγειν τῶν ἄλλων ἀγόντων, έάν μιὴ ἐπιθυμῆς¹ εἰρήνης, μηδὲ αὖ, έάν τις ἀρχειν νόμος σε διακωλύῃ ἢ

¹ ἐπιθυμῆς *q*: ἐπιθυμῆ *Λ.*

δικάζειν, μηδὲν ἥττον καὶ ἄρχειν καὶ δικάζειν¹, ἐὰν αὐτῷ
 558 σοι ἐπίγη, | ἀρ' οὐ θεσπεσία καὶ ἡδεῖα ἡ τοιαύτη² διαγωγὴ ἐν
 τῷ παραυτίκα; "Ισως, ἔφη, ἔν γε τούτῳ. Τέ δέ; ἡ
 πραότης ἐνίων τῶν δικασθέντων οὐ κομψή; ἢ οὕπω εἰδεῖς
 ἐν τοιαύτῃ πολιτείᾳ, ἀνθρώπων καταψηφισθέντων³ θανά-
 του ἢ φυγῆς⁴, οὐδὲν ἥττον αὐτῶν⁵ μενόντων τε καὶ
 ἀναστρεφομένων ἐν μέσῳ, καὶ⁶ ως οὔτε φροντίζοντος οὔτε
 δρῶντος οὐδενὸς περινοστεῖ ὕσπερ ἥρως; Καὶ πολλούς γ',
 Β ἔφη. "Η δὲ συγγνώμη καὶ οὐδὲ ὄπωστιοῦν σμικρολογία
 αὐτῆς, ἀλλὰ καταφρόνησις ὡν ἡμεῖς ἐλέγομεν σεμνύνοντες,
 ὅτε τὴν πόλιν φύκιζομεν, ως εἰ μή τις ὑπερβεβλημένην
 φύσιν ἔχοι, οὕποτ' ἀν γένοιτο ἀνὴρ ἀγαθός, εἰ μὴ παῖς ὡν
 εὐθὺς παιζοι ἐν καλοῖς καὶ ἐπιτηδεύοι τὰ τοιαῦτα πάντα,
 ως μεγαλοπρεπῶς καταπατήσασ'⁷ ἄπαντα ταῦτα⁸ οὐδὲν
 φροντίζει, ἐξ ὁποίων ἀν τις ἐπιτηδευμάτων ἐπὶ τὰ πολιτικὰ
 ίών πράττῃ, ἀλλὰ τιμᾶ, ἐὰν φῆ μόνον εὑνους εἶναι τῷ
 Σ πλήθει. Πάνυ γ', ἔφη, γενναία⁹. Ταῦτά¹⁰ τε δή, ἔφην,
 ἔχοι ἀν καὶ τούτων ἀλλὰ ἀδελφὰ δημοκρατία, καὶ εἴη, ως
 ἔοικεν, ἡδεῖα πολιτεία καὶ ἀναρχος καὶ ποικίλη, ἵστητά
 τινα ὄμοιώς ἴσοις τε καὶ ἀνίσοις διανέμουσα. Καὶ μάλ',
 ἔφη, γνώριμα λέγεις.

XII. "Αθρει δή, ἦν δ' ἐγώ, τίς δ τοιοῦτος ἰδίᾳ. ἡ
 πρώτον σκεπτέον, ὕσπερ τὴν πολιτείαν ἐσκεψάμεθα, τίνα
 τρόπον γύγνεται; Ναί, ἔφη. "Αρ' οὖν οὐχ ὁδε; τοῦ
 Δ φειδωλοῦ ἐκείνου καὶ δλιγαρχικοῦ γένοιτ' ἀν, οἷμαι, ὑὸς
 ὑπὸ τῷ πατρὶ τεθραμμένος ἐν τοῖς ἐκείνου ἥθεσι. Τέ γὰρ
 οὐ; Βίᾳ δὴ καὶ οὗτος ἄρχων τῶν ἐν αὐτῷ ἡδονῶν, ὅσαι
 ἀναλωτικαὶ μέν, χρηματιστικαὶ δὲ μή· αἱ δὴ οὐκ ἀναγκαῖαι

¹ ἄρχειν καὶ δικάζειν Ξ q: ἄρχης καὶ δικάζης A¹: ἄρχης καὶ δικάζης A².

² τοιαύτη Π: αὐτὴ Α. ³ Ita codd.: ἀνθρωπον <τῶν> καταψηφισθέντων Weil.

⁴ θανάτου ἢ φυγῆς codd.: an θάνατον ἢ φυγήν? ⁵ αὐτῶν codd.: αῦ τῶν Weil.

⁶ καὶ codd.: om. Weil. ⁷ καταπατήσασ' q²:

καταπατήσας A. ⁸ ταῦτα Π: αὐτὰ Α. ⁹ γενναία Ξ q²: γενναῖα A.

¹⁰ ταῦτά Π: ταῦτα (sic) Α.

κέκληνται. Δῆλον, ἔφη. Βούλει οὖν, ἢν δ' ἐγώ, ἵνα μὴ σκοτεινῶς διαλεγώμεθα, πρῶτον ὅρισώμεθα τάς τε ἀναγκαίους ἐπιθυμίας καὶ τὰς μή; Βούλομαι, ἢ δ' ὅς. Οὐκοῦν ἂς τε οὐκ ἀν οἰοί τ' εἰμεν ἀποτρέψαι, δικαίως ἀν¹ ἀναγκαῖαι καλοῦντο, καὶ ὅσαι ἀποτελούμεναι ὠφελοῦσιν ἡμᾶς; Ε τούτων γὰρ ἀμφοτέρων ἐφίεσθαι ἡμῶν τῇ φύσει ἀνάγκη. ἢ οὐ; Καὶ μάλα. Δικαίως δὴ | τοῦτο ἐπ' αὐταῖς ἐροῦμεν, 559 τὸ ἀναγκαῖον. Δικαίως. Τί δέ; ἂς γέ τις ἀπαλλάξειν ἄν, εἰ μελετῷ ἐκ νέου, καὶ πρὸς οὐδὲν ἀγαθὸν ἐνοῦσαι δρῶσιν, αἱ δὲ καὶ τούναντίον, πάσας ταύτας εἰ μὴ ἀναγκαίους φαῖμεν εἶναι, ἅρ' οὐ καλῶς ἀν λέγοιμεν; Καλῶς μὲν οὖν. Προελώμεθα δή τι παράδειγμα ἐκατέρων, αἴ εἰσιν, ἵνα τύπῳ λάβωμεν αὐτάς; Οὐκοῦν χρή. ³Αρ' οὖν οὐχ ἡ τοῦ φαγεῦν μέχρι ὑγιείας τε καὶ εὐεξίας καὶ αὐτοῦ σίτου τε καὶ ὅψου ἀναγκαῖος ἀν ἔη; Οἶμαι. Ἡ μέν γέ B που τοῦ σίτου κατ' ἀμφότερα ἀναγκαῖα, ἢ τε ὠφέλιμος ἢ τε παῦσαι ζῶντα δυνατή. Ναί. Ἡ δὲ ὅψου, εἴ πῃ τινα ὠφελίαν πρὸς εὐεξίαν παρέχεται. Πάνυ μὲν οὖν. Τί δέ; ἡ πέρα τούτων καὶ ἀλλοίων ἐδεσμάτων ἡ² τοιούτων ἐπιθυμία, δυνατὴ δὲ κολαζομένη ἐκ νέων καὶ παιδευομένη ἐκ τῶν πολλῶν ἀπαλλάττεσθαι, καὶ βλαβερὰ μὲν σώματι, βλαβερὰ δὲ ψυχῆς πρὸς τε φρόνησιν καὶ τὸ σωφροὺεῖν, ἅρά γε δρθῶς οὐκ ἀναγκαῖα ἀν καλοῦντο; ³Ορθότατα μὲν C οὖν. Οὐκοῦν καὶ ἀναλωτικὰς φῶμεν εἶναι ταύτας, ἐκείνας δὲ χρηματιστικὰς διὰ τὸ χρησίμους πρὸς τὰ ἔργα εἶναι; Τί μήν; Οὔτω δὴ καὶ περὶ ἀφροδισίων καὶ τῶν ἀλλων φήσομεν. Οὔτω. ³Αρ' οὖν καὶ δὲν νῦν δὴ κηφῆνα ὠνομάζομεν, τοῦτον ἐλέγομεν τὸν τῶν τοιούτων ἥδονῶν καὶ ἐπιθυμιῶν γέμοντα καὶ ἀρχόμενον ὑπὸ τῶν μη ἀναγκαίων, τὸν δὲ ὑπὸ τῶν ἀναγκαίων φειδωλόν τε καὶ διηγαρχικόν; D ³Αλλὰ τί μήν;

¹ ἀν Vind. E: om. A.² ἡ Π: ἡ A.

XIII. Πάλιν τοίνυν, ἥν δ' ἔγω, λέγωμεν, ώς ἐξ ὀλιγ-
αρχικοῦ δημοκρατικὸς γίγνεται. φαίνεται δέ μοι τά γε
πολλὰ ὡδε γίγνεσθαι. Πῶς; "Οταν νέος τεθραμμένος ώς
νῦν δὴ ἐλέγομεν, ἀπαιδεύτως τε καὶ φειδωλῶς, γεύσηται
κηφήνων μέλιτος καὶ ξυγγένηται αἴθωσι θηρσὶ καὶ δεινοῖς,
παντοδαπὰς ἥδονὰς καὶ ποικίλας καὶ παντοίως ἔχούσας
δυναμένοις σκευάζειν, ἐνταῦθά που οἶου εἰνάι ἀρχὴν αὐτῷ
Ε μεταβολῆς ὀλιγαρχίας τῆς ἐν ἑαυτῷ εἰς δημοκρατίαν¹.
Πολλὴ ἀνάγκη, ἔφη². Ἄρ' οὖν ὥσπερ ἡ πόλις μετέβαλλε
βοηθησάσης τῷ ἐτέρῳ μέρει ξυμμαχίας ἐξωθεν, ὁμοίας
ὅμοιῷ, οὕτω καὶ ὁ νεανίας μεταβάλλει βοηθούντος αὐ
εῖδους ἐπιθυμιῶν ἐξωθεν τῷ ἐτέρῳ τῶν παρ' ἐκείνῳ, ξυγγε-
νοῦς τε καὶ ὁμοίου; Παντάπασιν μὲν οὖν. Καὶ ἐὰν μέν,
οἷμαι, ἀντιβοηθήσῃ τις τῷ ἐν ἑαυτῷ ὀλιγαρχικῷ ξυμμαχίᾳ,
560 ἡ ποθεν παρὰ τοῦ πατρὸς ἡ καὶ τῶν ἄλλων οἰκείων, | νου-
θετούντων τε καὶ κακιζόντων, στάσις δὴ καὶ ἀντίστασις
καὶ μάχη ἐν αὐτῷ πρὸς αὐτὸν τότε γίγνεται. Τί μήν;
Καὶ ποτὲ μέν, οἷμαι, τὸ δημοκρατικὸν ὑπεχώρησε τῷ
ὀλιγαρχικῷ, καὶ τινες τῶν ἐπιθυμιῶν αἱ μὲν διεφθάρησαν,
αἱ δὲ καὶ ἐξέπεσον, αἰδοῦς τινὸς ἐγγενομένης ἐν τῇ τοῦ νέου
ψυχῆ, καὶ κατεκοσμήθη πάλιν. Γίγνεται γάρ ἐνίστε, ἔφη.
Αὗθις δέ, οἷμαι, τῶν ἐκπεσουσῶν ἐπιθυμιῶν ἄλλαι ὑπο-
Β τρεφόμεναι ξυγγενεῖς δι' ἀνεπιστημοσύνην τροφῆς πατρὸς
πολλαὶ τε καὶ ἵσχυραι ἐγένοντο. Φιλεῖ γοῦν, ἔφη, οὕτω
γίγνεσθαι. Οὐκοῦν εἴλκυσάν τε πρὸς τὰς αὐτὰς ὄμιλίας,
καὶ λάθρᾳ ξυγγιγνόμεναι πλῆθος ἐνέτεκον. Τί μήν;
Τελευτῶσαι δή, οἷμαι, κατέλαβον τὴν τοῦ νέου τῆς ψυχῆς
ἀκρόπολιν, αἰσθόμεναι κενὴν μαθημάτων τε καὶ ἐπιτηδευ-
μάτων καλῶν καὶ λόγων ἀληθῶν, οἵ δὴ ἄριστοι φρουροί τε
C καὶ φύλακες ἐν ἀνδρῶν θεοφιλῶν εἰσὶ διανοίαις. Καὶ
πολύ γ', ἔφη. Ψευδεῖς δὴ καὶ ἀλαζόνες, οἷμαι, λόγοι τε

¹ ὀλιγαρχίας τῆς—δημοκρατίαν ποσ: ὀλιγαρχίας τῆς—δημοκρατικήν codd.

² ἔφη II et in marg. A.

καὶ δόξαι ἀντ' ἐκείνων ἀναδραμόντες κατέσχον τὸν αὐτὸν τόπον τοῦ τοιούτου. Σφόδρα γ', ἔφη. ³Αρ' οὖν οὐ πάλιν τε εἰς ἐκείνους τοὺς Λωτοφάγους ἐλθὼν φανερῶς κατοικεῖ, καὶ ἐὰν παρ' οἰκείων τις βοήθεια τῷ φειδωλῷ αὐτοῦ τῆς ψυχῆς ἀφικυῆται, κλήσαντες οἱ ἀλαζόνες λόγοι ἐκεῖνοι τὰς τοῦ βασιλικοῦ τείχους ἐν αὐτῷ πύλας οὔτε αὐτὴν τὴν ἔνυμαχίαν παριᾶσιν οὔτε πρέσβεις πρεσβυτέρων λόγους **D** ἰδιωτῶν¹ εἰσδέχονται, αὐτοί τε κρατοῦσι μαχόμενοι, καὶ τὴν μὲν αἰδῶ ἡλιθιότητα δινομάζοντες ὡθοῦσιν ἔξω ἀτίμως φυγάδα, σωφροσύνην δὲ ἀνανδρίαν καλοῦντές τε καὶ προπηλακίζοντες ἐκβάλλουσι, μετριότητα δὲ καὶ κοσμίαν δαπάνην ὡς ἀγροικίαν καὶ ἀνελευθερίαν οὖσαν πείθοντες ὑπερορίζουσι μετὰ πολλῶν καὶ ἀνωφελῶν ἐπιθυμιῶν; Σφόδρα γε. Τούτων δέ γέ που κενώσαντες καὶ καθίραντες τὴν τοῦ κατεχομένου τε ὑπ' αὐτῶν καὶ τελουμένου ψυχὴν **E** μεγάλοισι τέλεσι, τὸ μετὰ τοῦτο ἥδη ὕβριν καὶ ἀναρχίαν καὶ ἀσωτίαν καὶ ἀναίδειαν λαμπρὰς μετὰ πολλοῦ χοροῦ κατάγουσιν ἐστεφανωμένας, ἐγκωμιάζοντες καὶ ὑποκοριζόμενοι, ὕβριν μὲν εὐπαιδευσίαν καλοῦντες, ἀναρχίαν δὲ ἐλευθερίαν, ἀσωτίαν δὲ μεγαλοπρέπειαν, ἀναίδειαν δὲ ἀνδρείαν. | ἀρ' οὐχ οὕτω πως, ἦν δ' ἐγώ, νέος ὧν μετα- 561 βάλλει ἐκ τοῦ ἐν ἀναγκαίοις ἐπιθυμίαις τρεφομένου τὴν τῶν μὴ ἀναγκαίων καὶ ἀνωφελῶν ἥδονῶν ἐλευθέρωσίν τε καὶ ἀνεστιν; Καὶ μάλα γε, ἦ δ' ὅς, ἐναργῶς. Ζῆ δή, οἶμαι, μετὰ ταῦτα ὁ τοιοῦτος οὐδὲν μᾶλλον εἰς ἀναγκαίους ἦ μὴ ἀναγκαίους ἥδονὰς ἀναλίσκων καὶ χρήματα καὶ πόνους καὶ διατριβάς· ἀλλ' ἐὰν εὐτυχῆς ἦ καὶ μὴ πέρα ἐκβακχευθῆ, ἀλλά τι καὶ πρεσβύτερος γενόμενος τοῦ πολλοῦ θορύβου παρελθόντος μέρη τε καταδέξηται τῶν **B** ἐκπεσόντων καὶ τοῖς ἐπεισελθοῦσι μὴ ὅλον ἑαυτὸν² ἐιδῷ, εἰς ἵσον δή τι καταστήσας τὰς ἥδονὰς διάγει, τῇ

¹ ἰδιωτῶν codd.: δι' ὥτων Badham, speciosius quam verius. ² ἑαυτὸν Ξ q: ἑαυτῷ Α.

παραπιπτούση ἀεὶ ὥσπερ λαχούση τὴν ἑαυτοῦ ἀρχὴν παραδιδούς, ἔως ἂν πληρωθῇ, καὶ αὐθις ἄλλῃ, οὐδεμίαν ἀτιμάζων, ἀλλ’ ἐξ ἵσου τρέφων. Πάνυ μὲν οὖν. Καὶ λόγον γε, ἦν δ’ ἐγώ, ἀληθῆ οὐ προσδεχόμενος οὐδὲ παριεὶς εἰς τὸ Σ φρούριον, ἐάν τις λέγῃ, ως αἱ μέν εἰσι τῶν καλῶν τε καὶ ἀγαθῶν ἐπιθυμιῶν ἥδοναί, αἱ δὲ τῶν πονηρῶν, καὶ τὰς μὲν χρὴ ἐπιτηδεύειν καὶ τιμᾶν, τὰς δὲ κολάζειν τε καὶ δουλούσθαι· ἀλλ’ ἐν πᾶσι τούτοις ἀνανεύει τε καὶ ὁμοίας φησὶν ἀπάστας εἶναι καὶ τιμητέας ἐξ ἵσου. Σφόδρα γάρ, ἔφη, οὕτω διακείμενος τοῦτο δρᾶ. Οὐκοῦν, ἦν δ’ ἐγώ, καὶ διαξῆ τὸ καθ’ ἡμέραν οὕτω χαριζόμενος τῇ προσπιπτούσῃ ἐπιθυμίᾳ, τοτὲ¹ μὲν μεθύων καὶ καταυλούμενος, αὐθις δὲ Δ ὑδροποτῶν καὶ κατισχναινόμενος, τοτὲ δ’ αὖ γυμναζόμενος, ἔστιν δ’ ὅτε ἀργῶν καὶ πάντων ἀμελῶν, τοτὲ δ’ ως ἐν φιλοσοφίᾳ διατρίβων· πολλάκις δὲ πολιτεύεται, καὶ ἀναπηδῶν ὅ τι ἀν τύχῃ λέγει τε καὶ πράττει· καν ποτέ τινας πολεμικοὺς ζηλώσῃ, ταύτη φέρεται, ἢ χρηματιστικούς, ἐπὶ τοῦτ’ αὖ. καὶ οὕτε τις τάξις οὕτε ἀνάγκη ἔπεστιν αὐτοῦ τῷ βίῳ, ἀλλ’ ἥδυν τε δὴ καὶ ἐλευθέριον καὶ μακάριον καλῶν τὸν βίον τοῦτον χρῆται αὐτῷ διὰ παντός.

Ε Παντάπασιν, ἢ δ’ ὅς, διελήγλυθας βίον ἴσονομικοῦ τινὸς ἀνδρός. Οἷμαι δέ γε, ἦν δ’ ἐγώ, καὶ παντοδαπόν τε καὶ πλείστων ἡθῶν μεστόν, καὶ τὸν καλόν τε καὶ ποικίλον, ὥσπερ ἐκείνην τὴν πόλιν, τοῦτον τὸν ἄνδρα εἶναι, δὲν πολλοὶ ἀν καὶ πολλαὶ ζηλώσειαν τοῦ βίου, παραδείγματα πολιτειῶν τε καὶ τρόπων πλεῖστα ἐν αὐτῷ ἔχοντα. Οὗτος 562 γάρ, ἔφη, ἔστιν. Τί οὖν; τετάχθω ἡμῖν κατὰ | δημοκρατίαν ὁ τοιοῦτος ἀνήρ, ως δημοκρατικὸς δρθῶς ἀν προσαγορευόμενος; Τετάχθω, ἔφη.

XIV. ‘Η καλλίστη δή, ἦν δ’ ἐγώ, πολιτεία τε καὶ ὁ κάλλιστος ἀνήρ λοιπὰ ἀν ἡμῖν εἴη διελθεῖν, τυραννίς τε καὶ τύραννος. Κομιδῆ γ’, ἔφη. Φέρε δή, τίς τρόπος

¹ τοτὲ II : τὸ Α.

τυραννίδος, ὡς φίλε ἔταιρε, γίγνεται; ὅτι μὲν γὰρ ἐκ δημοκρατίας μεταβάλλει, σχεδὸν δῆλον. Δῆλον. Ἀρ' οὖν τρόπον τινὰ τὸν αὐτὸν ἐκ τε δικαιαρχίας δημοκρατία γίγνεται καὶ ἐκ δημοκρατίας τυραννίς; Πῶς; "Ο πρού-^B θεντο, ἦν δ' ἐγώ, ἀγαθόν, καὶ δι' ὃ¹ ἡ² δικαιαρχία καθίστατο — τοῦτο δ' ἦν πλούτος³. ἦ γάρ; Ναί. Ἡ πλούτου τοίνυν ἀπληστία καὶ ἡ τῶν ἄλλων ἀμέλεια διὰ χρηματισμὸν αὐτὴν ἀπώλλυ. Ἀληθῆ, ἔφη. Ἀρ' οὖν καὶ ὁ δημοκρατία δρίζεται ἀγαθόν, ἡ τούτου ἀπληστία καὶ ταύτην καταλύει; Λέγεις δ' αὐτὴν τί δρίζεσθαι; Τὴν ἐλευθερίαν, εἶπον. τοῦτο γάρ που ἐν δημοκρατουμένῃ πόλει ἀκούσαις ἀν ως C ἔχει τε κάλλιστον καὶ διὰ ταῦτα ἐν μόνῃ ταύτῃ ἄξιον οἰκεῖν ὅστις φύσει ἐλεύθερος. Λέγεται γὰρ δή, ἔφη, καὶ πολὺ τοῦτο τὸ ῥῆμα. Ἀρ' οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ὅπερ ἦταν νῦν δὴ ἐρῶν, ἡ τοῦ τοιούτου ἀπληστία καὶ ἡ τῶν ἄλλων ἀμέλεια καὶ ταύτην τὴν πολιτείαν μεθίστησίν τε καὶ παρασκευάζει τυραννίδος δεηθῆναι; Πῶς; ἔφη. "Οταν, οἷμαι, δημοκρατουμένη πόλις ἐλευθερίας διψήσασα κακῶν οἰνοχόων προστατούντων τύχῃ, καὶ πορρωτέρω τοῦ δέοντος D ἀκράτου αὐτῆς μεθυσθῆ, τοὺς ἀρχοντας δή, ἀν μὴ πάνυ πρᾶοι ωσι καὶ πολλὴν παρέχωσι τὴν ἐλευθερίαν, κολάζει αἰτιωμένη ως μιαρούς τε καὶ δικαιοχικούς. Δρῶσιν γάρ, ἔφη, τόῦτο. Τοὺς δέ γε, εἶπον, τῶν ἀρχόντων κατηκόους προπηλακίζει ως ἐθελοδούλους τε καὶ οὐδὲν ὄντας, τοὺς δὲ ἀρχοντας μὲν ἀρχομένους, ἀρχομένους δὲ ἀρχουσιν ὄμοίους ιδίᾳ τε καὶ δημοσίᾳ ἐπαινεῖ τε καὶ τιμᾷ. ἀρ' οὐκ ἀνάγκη ἐν τοιαύτῃ πόλει ἐπὶ πᾶν τὸ τῆς ἐλευθερίας ἱέναι; Πῶς E γάρ οὐ; Καὶ καταδύεσθαί γε, ἦν δ' ἐγώ, ὡς φίλε, εἴς τε τὰς ιδίας οἰκίας καὶ τελευτᾶν μέχρι τῶν θηρίων τὴν ἀναρχίαν ἐμφυομένην. Πῶς, ἡ δ' ὅς, τὸ τοιοῦτον λέγομεν; Οἶον, ἔφην, πατέρα μὲν ἐθίζεσθαι παιδὶ ὅμοιον γίγνεσθαι καὶ

¹ δ nos : οὐ codd.
πλούτος A.

² ἡ II : om. A.

³ πλούτος F : ὑπέρ-

φοβεῖσθαι τοὺς ὑεῖς, ὃν δὲ πατρί, καὶ μήτε αἰσχύνεσθαι
 563 μήτε δεδιέναι τοὺς γονέας, ἵνα δὴ ἐλεύθερος ἡ· μέτοικον | δὲ
 ἀστῷ καὶ ἀστὸν μετοίκῳ ἔξισονσθαι, καὶ ξένον ὥστας.
 Γίγνεται γὰρ οὕτως, ἔφη. Ταῦτά τε, ἦν δ' ἐγώ, καὶ σμικρὰ
 τοιάδε ἄλλα γίγνεται· διδάσκαλός τε ἐν τῷ τοιούτῳ
 φοιτητὰς φοβεῖται καὶ θωπεύει, φοιτηταί τε διδασκάλων
 διηγωροῦσιν, οὕτω δὲ καὶ παιδαγωγῶν· καὶ ὅλως οἱ μὲν
 νέοι πρεσβυτέροις ἀπεικάζονται καὶ διαμιλλῶνται καὶ ἐν
 λόγοις καὶ ἐν ἔργοις, οἱ δὲ γέροντες ἔνγκαθιέντες τοῖς νέοις
Β εὔτραπελίας τε καὶ χαριεντισμοῦ ἐμπίμπλανται, μιμού-
 μενοι τοὺς νέους, ἵνα δὴ μὴ δοκῶσιν ἀδεῖς εἶναι μηδὲ
 δεσποτικοί. Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Τὸ δέ γε, ἦν δ' ἐγώ,
 ἔσχατον, ὡς φίλε, τῆς ἐλευθερίας τοῦ πλήθους, ὅσον γίγνεται
 ἐν τῇ τοιαύτῃ πόλει, ὅταν δὴ οἱ ἐωνημένοι καὶ αἱ ἐωνημέναι
 μηδὲν ἥπτον ἐλεύθεροι ὡσι τῶν πριαμέρων. ἐν γυναιξὶ¹
 δὲ πρὸς ἄνδρας καὶ ἀνδράσι πρὸς γυναῖκας ὅση ἡ ἴσο-
 νομία καὶ ἐλευθερία γίγνεται, δλίγου ἐπελαθόμεθ' εἰπεῖν.
C Οὐκοῦν κατ' Αἰσχύλον, ἔφη, ἐροῦμεν ὅ τι νῦν ἥλθ' ἐπὶ
 στόμα; Πάνυ γε, εἶπον. καὶ ἔγωγε οὕτω λέγω. τὸ μὲν
 γὰρ τῶν θηρίων τῶν ὑπὸ τοῖς ἀνθρώποις ὅσῳ ἐλευθερώτερά
 ἐστιν ἐνταῦθα ἡ ἐν ἄλλῃ, οὐκ ἄν τις πείθοιτο ἀπειρος.
 ἀτεχνῶς γὰρ αἴ τε κύνες κατὰ τὴν παροιμίαν οἰάίπερ αἱ
 δέσποιναι, γίγνονται τε δὴ καὶ ἵπποι καὶ ὄνοι πάνυ
 ἐλευθέρως καὶ σεμνῶς εἰθισμένοι πορεύεσθαι, κατὰ τὰς
 ὁδοὺς ἐμβάλλοντες τῷ ἀεὶ ἀπαντῶντι, ἐὰν μὴ ἔξιστηται.
D καὶ τἄλλα πάντα οὕτως μεστὰ ἐλευθερίας γίγνεται. Τὸ
 ἐμόν γ', ἔφη, ἐμοὶ λέγεις ὅναρ· αὐτὸς γὰρ εἰς ἀγρὸν
 πορευόμενος θάμαὶ αὐτὸ πάσχω. Τὸ δὲ δὴ κεφάλαιον, ἦν
 δ' ἐγώ, πάντων τούτων ἔνιηθροισμένων ἐννοεῖς, ὡς ἀπαλὴν
 τὴν ψυχὴν τῶν πολιτῶν ποιεῖ, ὥστε κανὸν δουλείας
 τις προσφέρηται¹, ἀγανακτεῖν καὶ μὴ ἀνέχεσθαι; τελευ-
 τῶντες γάρ που οἰσθ' ὅτι οὐδὲ τῶν νόμων φροντίζουσιν

¹ προσφέρηται codd.: προσφέρη W. H. Thompson: an τιστ προσφέρηται?

γεγραμμένων ἢ ἀγράφων, ὥνα δὴ μηδαμῆ μηδεὶς αὐτοῖς ἢ Ε δεσπότης. Καὶ μάλ’, ἔφη, οἶδα.

XV. Αὕτη μὲν τοίνυν, ἦν δὲ ἐγώ, ὡς φίλε, ἢ ἀρχὴ οὐτωσὶ καλὴ καὶ ιεανική, ὅθεν τυραννὸς φύεται, ως ἐμοὶ δοκεῖ. Νεανικὴ δῆτα, ἔφη· ἀλλὰ τί τὸ μετὰ τοῦτο; Ταῦτον, ἦν δὲ ἐγώ, ὅπερ ἐν τῇ ὀλιγαρχίᾳ νόσημα ἐγγενόμενον ἀπώλεσεν αὐτήν, τοῦτο καὶ ἐν ταύτῃ πλέον τε καὶ ἴσχυρότερον ἐκ τῆς ἔξουσίας ἐγγενόμενον καταδουλοῦται δημοκρατίαν. καὶ τῷ ὅντι τὸ ἄγαν τι ποιεῖν μεγάλην φίλει εἰς τούναντίον μεταβολὴν ἀνταποδιδόναι, ἐν ὥραις τε καὶ ἐν | φυτοῖς καὶ ἐν σώμασιν, καὶ δὴ καὶ¹ ἐν πολιτείαις οὐχ 564 ἥκιστα. Εἰκός, ἔφη. ‘Η γὰρ ἄγαν ἐλευθερία ἔοικεν οὐκ εἰς ἄλλο τι ἢ εἰς ἄγαν δουλείαν μεταβάλλειν καὶ ἰδιώτη καὶ πόλει. Εἰκὸς γάρ. Εἰκότως τοίνυν, εἴπον, οὐκ ἐξ ἄλλης πολιτείας τυραννὸς καθίσταται ἢ ἐκ δημοκρατίας, ἐξ οἷμαι τῆς ἀκροτάτης ἐλευθερίας δουλεία πλείστη τε καὶ ἀγριωτάτη. ’Εχει γάρ, ἔφη, λόγου. ’Αλλ’ οὐ τοῦτ’, οἷμαι, ἦν δὲ ἐγώ, ἡρώτας, ἀλλὰ ποιον νόσημα ἐν ὀλιγαρχίᾳ τε Β φύομενον ταῦτὸν καὶ ἐν δημοκρατίᾳ δουλοῦται αὐτήν. ’Αληθῆ, ἔφη, λέγεις. ’Εκεῖνο τοίνυν, ἔφην, ἐλεγον τὸ τῶν ἀργῶν τε καὶ δαπανηρῶν ἀνδρῶν γένος, τὸ μὲν ἀνδρειότατον ἥγοιμενον αὐτῶν, τὸ δὲ ἀναινδρότερον ἐπόμενον· οὖς δὴ ἀφωμοιοῦμεν² κηφῆσι, τοὺς μὲν κέντρα ἔχουσι, τοὺς δὲ ἀκέντροις. Καὶ ὁρθῶς γ’, ἔφη. Τούτω τοίνυν, ἦν δὲ ἐγώ, ταράττετον ἐν πάσῃ πολιτείᾳ ἐγγιγνομένω, οἷον περὶ σῶμα φλέγμα τε καὶ χολή· ὡς δὴ καὶ δεῖ τὸν ἀγαθὸν ιατρούς C τε καὶ νομοθέτην πόλεως μὴ ἥττον ἢ σοφὸν μελιττουργὸν πόρρωθεν εὐλαβεῖσθαι, μάλιστα μὲν ὅπως μὴ ἐγγενήσεσθον, ἀν δὲ ἐγγένησθον, ὅπως ὅ τι τάχιστα ξὺν αὐτοῖσι τοῖς κηρίοις ἐκτετμήσεσθον. Ναὶ μὰ Δία, ἢ δὲ ὅσ, παντάπασί γε. ’Ωδε τοίνυν, ἦν δὲ ἐγώ, λάβωμεν, ἵν’ εὐκρινέστερον ἴδωμεν ὃ βουλόμεθα. Πῶς; Τριχῆ διαστησάμεθα τῷ

¹ καὶ δὴ καὶ Π: καὶ Α.

² ἀφωμοιοῦμεν Ξ²: ἀφωμοιοῦμεν Λ.

λόγῳ δημοκρατουμένην πόλιν, ὥσπερ οὖν καὶ ἔχει. ἐν μὲν Δ γάρ που τὸ τοιοῦτον γένος ἐν αὐτῇ ἐμφύεται δι’ ἔξουσίαν οὐκ ἔλαττον ἢ ἐν τῇ ὀλιγαρχὸν μένη. Ἐστιν οὕτω. Πολὺ δέ γε δριμύτερον ἐν ταύτῃ ἢ ἐν ἑκείνῃ. Πῶς; Ἐκεῖ μὲν διὰ τὸ μὴ ἔντιμον εἶναι, ἀλλ’ ἀπελαύνεσθαι τῶν ἀρχῶν, ἀγύμναστον καὶ οὐκ ἐρρωμένον γίγνεται, ἐν δημοκρατίᾳ δὲ τοῦτό που τὸ προεστὸς αὐτῆς ἐκτὸς ὀλίγων, καὶ τὸ μὲν δριμύτατον αὐτοῦ λέγει τε καὶ πράττει, τὸ δ’ ἄλλο περὶ τὰ βήματα προσίζον βομβεῖ τε καὶ οὐκ ἀνέχεται τοῦ Ε ἄλλα λέγοντος, ὥστε πάντα ὑπὸ τοῦ τοιούτου διοικεῖται ἐν τῇ τοιαύτῃ πολιτείᾳ χωρίς τινων δλίγων. Μάλα γε, ή δ’ ὅς. Ἀλλο τοίνυν τοιόνδε ἀεὶ ἀποκρίνεται ἐκ τοῦ πλήθους. Τὸ ποῦν; Χρηματιζομένων που πάντων οἱ κοσμιώτατοι φύσει ώς τὸ πολὺ πλουσιώτατοι γίγνονται. Εἰκός. Πλεῖστον δή, οἵμαι, τοῖς κηφῆσι μέλι, καὶ εὐπορώτατον ἐντεῦθεν βλίττειν¹. Πῶς γάρ ἄν, ἔφη, παρά γε τῶν σμικρὰ ἔχόντων τις βλίσειεν²; Πλούσιοι δή, οἵμαι, οἱ τοιοῦτοι καλοῦνται κηφήνων βοτάνη. Σχεδόν τι, ἔφη.

565 XVI. Δῆμος δ’ ἄν εἴη | τρίτον γένος, ὅσοι αὐτουργοί τε καὶ ἀπράγμονες, οὐ πάνυ πολλὰ κεκτημένοι· ὃ δὴ πλεῖστόν τε καὶ κυριώτατον ἐν δημοκρατίᾳ, ὅταν περ ἀθροισθῇ. Ἐστιν γάρ, ἔφη· ἀλλ’ οὐ θαμὰ ἐθέλει ποιεῖν τοῦτο, ἐὰν μὴ μέλιτός τι μεταλαμβάνῃ. Οὐκοῦν μεταλαμβάνει, ἦν δ’ ἐγώ, ἀεί, καθ’ ὅσον δύνανται οἱ προεστῶτες, τοὺς ἔχοντας τὴν οὐσίαν ἀφαιρούμενοι, διανέμοντες τῷ Β δήμῳ τὸ πλεῖστον αὐτοὶ ἔχειν. Μεταλαμβάνει γάρ οὖν, ἦ δ’ ὅς, οὕτως. Ἀναγκάζονται δή, οἵμαι, ἀμύνεσθαι, λέγοντές τε ἐν τῷ δήμῳ καὶ πράττοντες ὅπῃ δύνανται, οὗτοι ὡν ἀφαιροῦνται. Πῶς γάρ οὐ; Αἰτίαν δὴ ἔσχον ὑπὸ τῶν ἐτέρων, κὰν μὴ ἐπιθυμῶσι νεωτερίζειν, ώς ἐπιβουλεύονται τῷ δήμῳ καὶ εἰσιν ὀλιγαρχικοί. Τί μήν; Οὐκοῦν καὶ τελευτῶντες, ἐπειδὰν δρῶσι τὸν δῆμον οὐχ ἐκόντα, ἀλλ’

¹ βλίττειν πος: βλίττει Α.

² βλίσειε τι: βλίστειεν Α.

ἀγνοήσαντά τε καὶ ἔξαπατηθέντα ὑπὸ τῶν διαβαλλόντων ἐπιχειροῦντα σφᾶς ἀδικεῖν, τότ' ἥδη, εἴτε βούλονται εἴτε **C** μή, ὡς ἀληθῶς ὀλιγαρχικοὶ γίγνονται, οὐχ ἐκόντες, ἀλλὰ καὶ τοῦτο τὸ κακὸν ἐκεῖνος ὁ κηφὴν ἐντίκτει κεντῶν αὐτούς. Κομιδῆ μὲν οὖν. Εἰσαγγελίαι δὴ καὶ κρίσεις καὶ ἀγῶνες περὶ ἀλλιήλων γίγνονται. Καὶ μάλα. Οὐκοῦν ἔνα τινὰ ἀεὶ δῆμος εἴωθεν διαφερόντως προϊστασθαι ἑαυτοῦ καὶ τοῦτον τρέφειν τε καὶ αὔξειν μέγαν; Εἴωθε γάρ. Τοῦτο μὲν ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, δῆλον, ὅτι, ὅταν περ φύηται **D** τύραννος, ἐκ προστατικῆς ρίζης καὶ οὐκ ἄλλοθεν ἐκβλαστάνει. Καὶ μάλα δῆλον. Τίς ἀρχὴ οὖν μεταβολῆς ἐκ προστάτου ἐπὶ τύραννον; ἢ δῆλον ὅτι ἐπειδὴν ταῦτὸν ἄρξηται δρᾶν ὁ προστάτης τῷ ἐν τῷ μύθῳ, ὃς περὶ τὸ ἐν Ἀρκαδίᾳ τὸ τοῦ Διὸς τοῦ Λυκαίου ἱερὸν λεγεται; Τίς; ἔφη. Ὡς ἄρα ὁ γενυσάμενος τοῦ ἀνθρωπίνου σπλάγχνου, ἐν ἄλλοις ἄλλων ιερείων ἐνὸς ἐγκατατετμημένου, ἀνάγκη δὴ τούτῳ λύκῳ γενέσθαι. ἢ οὐκ ἀκήκοας τὸν λόγον; **E** Ἐγωγε. Ἀρ' οὖν οὕτω καὶ ὃς ἀν δήμου προεστώς¹, λαβὼν σφόδρα πειθόμενον ὅχλον, μὴ ἀπόσχηται ἐμφυλίον αἴματος, ἀλλ' ἀδίκως ἐπαιτιώμενος, οἷα δὴ φιλοῦσιν, εἰς δικαστήρια ἄγων μιαιφονῆ, βίον ἀνδρὸς ἀφανίζων, γλώττῃ τε καὶ στόματι ἀνοσίῳ γενόμενος φόνου ξυγγενοῦς, καὶ ἀνδρηλατῇ καὶ ἀποκτιννύῃ | καὶ ὑποσημαίνῃ χρέων τε ἀπο- 566 κοπὰς καὶ γῆς ἀναδασμόν, ἄρα τῷ τοιούτῳ ἀνάγκῃ δὴ τὸ μετὰ τοῦτο καὶ εἴμαρται ἢ ἀπολωλέναι ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν ἢ τυραννεῖν καὶ λύκῳ ἐξ ἀνθρώπου γενέσθαι; Πολλὴ ἀνάγκη, ἔφη. Οὗτος δή, ἔφην, ὁ στασιάζων γιγνεται πρὸς τοὺς ἔχοντας τὰς οὐσίας. Οὗτος. Ἀρ' οὖν ἐκπεσὼν μὲν καὶ κατελθὼν βίᾳ τῶν ἐχθρῶν τύραννος ἀπειργασμένος κατέρχεται; Δῆλον. Ἐὰν δὲ ἀδύνατοι ἐκβάλλειν αὐτὸν ὁσιν ἢ ἀποκτεῖναι διαβάλλοντες τῇ πόλει, βιαίῳ δὴ **B** θανάτῳ ἐπιβουλεύονται ἀποκτιννοῦνται λάθρᾳ. Φιλεῖ γοῦν,

¹ προεστώς Ξ γ: προσεστώς Α.

ἥ δ' ὅς, οὕτω γίγνεσθαι. Τὸ δὴ τυραννικὸν αἴτημα τὸ πολυθρύλητον ἐπὶ τούτῳ πάντες οἱ εἰς τοῦτο προβεβηκότες ἔξευρίσκουσιν, αἰτεῖν τὸν δῆμον φύλακάς τινας τοῦ σώματος, ἵνα σῶς αὐτοῖς ἥ δ τοῦ δήμου βοηθός. Καὶ μάλ', ἔφη. Διδόασι δή, οἷμαι, δείσαντες μὲν ὑπὲρ ἐκείνου, θαρ-
C ρήσαντες δὲ ὑπὲρ ἑαυτῶν. Καὶ μάλα. Οὐκοῦν τοῦτο ὅταν
ἴδη ἀνὴρ χρήματα ἔχων καὶ μετὰ τῶν χρημάτων αἰτίαν
μισόδημος εἶναι, τότε δὴ οὗτος, ὡς ἔταῦρε, κατὰ τὸν
Κροίσω γενόμενον χρησμὸν

πολυψήφιδα παρ' Ἔρμον
φεύγει, οὐδὲ μένει, οὐδὲ αἰδεῖται κακὸς εἶναι.

Οὐ γάρ ἄν, ἔφη, δεύτερον αῦθις αἰδεσθείη. 'Ο δέ γε, οἷμαι,
ἥν δ' ἔγω, καταληφθεὶς θανάτῳ δίδοται. 'Ανάγκη. 'Ο δὲ
δὴ προστάτης ἐκεῖνος αὐτὸς δῆλον δὴ ὅτι μέγας μεγαλω-
D στὶ οὐ κεῖται, ἀλλὰ καταβαλὼν ἄλλους πολλοὺς ἔστηκεν
ἐν τῷ δίφρῳ τῆς πόλεως, τύραννος ἀντὶ προστάτου ἀπο-
τετελεσμένος. Τί δ' οὐ μέλλει; ἔφη.

XVII. Διέλθωμεν δὴ τὴν εὐδαιμονίαν, ἥν δ' ἔγω, τοῦ
τε ἀνδρὸς καὶ τῆς πόλεως, ἐν ᾧ ἄν δ τοιοῦτος βροτὸς ἐγγέ-
νηται; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη, διέλθωμεν. Ἄρ' οὖν, εἴπον,
οὐ ταῖς μὲν πρώταις ἡμέραις τε καὶ χρόνῳ προσγελᾶ τε
καὶ ἀσπάζεται πάντας, φῶς ἀν περιτυγχάνῃ, καὶ οὐτε
E τύραννός φησιν εἶναι ὑπισχνεῖται τε πολλὰ καὶ ἴδια καὶ
δημοσίᾳ, χρεῶν τε ἡλευθέρωσε καὶ γῆν διένειμεν δῆμῳ τε
καὶ τοῖς περὶ ἑαυτόν, καὶ πᾶσιν ἵλεώς τε καὶ πρᾶος εἶναι
προσποιεῖται; 'Ανάγκη, ἔφη. "Οταν δέ γε, οἷμαι, πρὸς τοὺς
ἔξω ἔχθροὺς τοῖς μὲν καταλλαγῇ, τοὺς δὲ καὶ διαφθείρῃ,
καὶ ἡσυχία ἐκείνων γένηται, πρῶτον μὲν πολέμους τινὰς
ἀεὶ κινεῖ, ἵν' ἐν χρείᾳ ἡγεμόνος ὁ δῆμος ἥ. Εἰκός γε.
567 | Οὐκοῦν καὶ ἵνα χρήματα εἰσφέροντες πένητες γιγνόμενοι
πρὸς τῷ¹ καθ' ἡμέραν ἀναγκάζωνται εἶναι καὶ ἥττον

¹ τῷ Ξ: τὸ A¹: τῷ (sic) A².

αὐτῷ ἐπιβουλεύωσι; Δῆλον. Καὶ ἂν γέ τινας, οἷμαι, ὑποπτεύῃ ἐλεύθερα φρονήματα ἔχοντας μὴ ἐπιτρέψειν αὐτῷ ἄρχειν, δύνας ἀν τούτους μετὰ προφάσεως ἀπολλύη ἐνδοὺς τοῖς πολεμίοις; τούτων πάντων ἔνεκα τυράννῳ ἀεὶ ἀνάγκη πόλεμον ταράττειν; Ἀνάγκη. Ταῦτα δὴ ποιοῦντα ἔτοιμον μᾶλλον ἀπεχθάνεσθαι τοῖς πολίταις; Πῶς γὰρ Βού; Οὐκοῦν καὶ τινας τῶν ξυγκαταστησάντων καὶ ἐν δυνάμει ὅντων παρρησιάζεσθαι καὶ πρὸς αὐτὸν καὶ πρὸς ἀλλήλους, ἐπιπλήττοντας τοῦς γιγνομένους, οὐ ἀν τυγχάνωσιν ἀνδρικώτατοι ὅντες; Εἰκός γε. Ἐπεξαιρεῦν¹ δὴ τούτους πάντας δεῖ τὸν τύραννον, εἰ μέλει ἄρξειν, ἔως ἀν μήτε φίλων μήτ² ἐχθρῶν λίπη μηδένα ὅτου τι ὅφελος. Δῆλον. Οξέως ἄρα δεῖ ὁρᾶν αὐτόν, τίς ἀνδρεῖος, τίς μεγαλόφρων, τίς φρόνιμος, τίς πλούσιος· καὶ οὕτως Σενδαίμων ἔστιν, ὥστε τούτοις ἄπασιν ἀνάγκη αὐτῷ, εἴτε βούλεται εἴτε μή, πολεμίωφ εἶναι καὶ ἐπιβουλεύειν, ἔως ἀν καθήρη³ τὴν πόλιν. Καλόν γε, ἔφη, καθαρμόν. Ναί, ἦν δ' ἐγώ, τὸν ἐναντίον ἢ οἱ ἱατροὶ τὰ σώματα· οἱ μὲν γὰρ τὸ χείριστον ἀφαιροῦντες λείπουσι τὸ βέλτιστον, ὁ δὲ τούναντίον. Ως ἔοικε γάρ, αὐτῷ, ἔφη, ἀνάγκη, εἴπερ ἄρξει.

XVIII. Ἐν μακαρίᾳ ἄρα, εἶπον ἐγώ, ἀνάγκη δέδεται, ἢ προστάττει αὐτῷ ἢ μετὰ φαύλων τῶν πολλῶν οἰκεῖν Δ καὶ ὑπὸ τούτων μισούμενον ἢ μὴ ζῆν. Ἐν τοιαύτῃ, ἢ δ' ὅσ. Ἄρ' οὖν οὐχὶ ὅσῳ ἀν μᾶλλον τοῖς πολίταις ἀπεχθάνηται ταῦτα δρῶν, τοσούτῳ πλειόνων καὶ πιστοτέρων δορυφόρων δεήσεται; Πῶς γὰρ οὐ; Τίνες οὖν οἱ πιστοί, καὶ πόθεν αὐτοὺς μεταπέμψεται; Αὐτόματοι, ἔφη, πολλοὶ ἡξουσι πετόμενοι, ἐὰν τὸν μισθὸν διδῷ. Κηφῆνας, ἦν δ' ἐγώ, νηὶ τὸν κύνα, δοκεῖς αὖ τινάς μοι λέγειν ξενι- Εκούς τε καὶ παντοδαπούς. Ἀληθῆ γάρ, ἔφη, δοκῶ σοι.

¹ ὑπεξαιρεῦν Π: ὑπεξαίρειν Λ.

² καθήρη Π: καθήρη (sic) Λ.

Τί¹ δέ; αὐτόθεν ἀρ' οὐκ ἀν ἐθελήσειεν—Πῶς; Τοὺς δούλους ἀφελόμενος τοὺς πολίτας, ἐλευθερώσας, τῶν περὶ ἑαυτὸν δορυφόρων ποιήσασθαι; Σφόδρα γ', ἔφη· ἐπεὶ τοι καὶ πιστότατοι αὐτῷ οὗτοί εἰσιν. ²Η μακάριον, ἦν δ' ἐγώ, λέγεις τυράννου χρῆμα, εἰ τοιούτοις φίλοις τε καὶ
 568 | πιστοῖς ἀνδράσι χρῆται τοὺς προτέρους ἐκείνους ἀπολέσας.
 'Αλλὰ μήν, ἔφη, τοιούτοις γε χρῆται. Καὶ θαυμάζουσι δή, εἰπον, οὗτοι οἱ ἑταῖροι αὐτόν, καὶ ξύνεισιν οἱ νέοι πολίται², οἱ δ' ἐπιεικεῖς μισοῦσι τε καὶ φεύγουσι; Τί δ' οὐ μέλλουσιν; Οὐκ ἔτος, ἦν δ' ἐγώ, ἡ τε τραγῳδία ὅλως σοφὸν δοκεῖ εἶναι καὶ ὁ Εὐριπίδης διαφέρων ἐν αὐτῇ. Τί δή; "Οτι καὶ τοῦτο πυκνῆς διανολας ἔχόμενον ἐφθέγξατο, ώς ἄρα σοφοὶ
 Β τύραννοί εἰσι τῶν σοφῶν συνουσίᾳ. καὶ ἔλεγε δῆλον
 ὅτι τούτους εἶναι τοὺς σοφούς, οἷς ξύνεστιν. Καὶ ώς ἴσθεόν γ', ἔφη, τὴν τυραννίδα ἐγκωμιάζει, καὶ ἔτερα πολλά, καὶ οὗτος καὶ οἱ ἄλλοι ποιηταί. Τοιγάρτοι, ἔφην,
 ἄτε σοφοὶ ὅντες οἱ τῆς τραγῳδίας ποιηταὶ συγγιγνώσκουσιν ἥμιν τε καὶ ἐκείνοις, ὅσοι ἥμων ἐγγὺς πολιτεύονται,
 ὅτι αὐτοὺς εἰς τὴν πολιτείαν οὐ παραδεξόμεθα ἄτε τυραννίδος ὑμνητάς. Οἶμαι ἔγωγ', ἔφη, ξυγγιγνώσκουσιν
 C ὅσοιπέρ γε αὐτῶν κομψοί. Εἰς δέ γε, οἶμαι, τὰς ἄλλας περιόντες πόλεις, ξυλλέγοντες τοὺς ὄχλους καλὰς φωνὰς καὶ μεγάλας καὶ πιθανὰς μισθωσάμενοι, εἰς τυραννίδας τε καὶ δημοκρατίας ἔλκουσι τὰς πολιτείας. Μάλα γε. Οὐκοῦν καὶ προσέτι τούτων μισθοὺς λαμβάνουσι καὶ τιμῶνται, μάλιστα μέν, ὥσπερ τὸ εἰκός, ὑπὸ τυράννων, δεύτερον δὲ ὑπὸ δημοκρατίας. ὅσῳ δ' ἀν ἀνωτέρω ἵωσιν πρὸς τὸ
 D ἄναντες τῶν πολιτειῶν, μᾶλλον ἀπαγορεύει αὐτῶν ἡ τιμή,
 ὥσπερ³ ὑπὸ ἀσθματος ἀδυνατοῦσα πορεύεσθαι. Πάνυ μὲν οὖν.

XIX. 'Αλλὰ δή, εἰπον, ἐνταῦθα μὲν ἐξέβημεν.

¹ τι q: τις A. ² νέοι πολίται codd.: νεοπολίται legisse videtur Pollux. ³ ὥσπερ Π: ἡ ὥσπερ A.

λέγωμεν δὲ παλιν ἐκεῦνο τὸ τοῦ τυράννου στρατόπεδον, τὸ καλόν τε καὶ πολὺ καὶ ποικίλον καὶ οὐδέποτε ταῦτόν, πόθεν θρέψεται. Δῆλον, ἔφη, ὅτι, ἐάν τε ιερὰ χρήματα ἦν τῇ πόλει, ταῦτα ἀναλώσει, ὅποι ποτὲ ἀν ἀεὶ ἔξαρκῇ, ^{καὶ}¹ τὰ τῶν ἀπολομένων², ἐλάττους εἰσφορὰς ἀναγκάζων τὸν δῆμον εἰσφέρειν. Τί δ' ὅταν δὴ ταῦτα ἐπιλίπη³; Δῆλον, ἔφη, ὅτι ἐκ τῶν πατρών θρέψεται αὐτός τε καὶ οἱ συμπόται⁴ τε καὶ ἑταῖροι καὶ ἑταῖραι. Μανθάνω, ἥν δ' ἐγώ· ὅτι δῆμος, δὲ γεννήσας τὸν τύραννον, θρέψει αὐτόν τε καὶ ἑταίρους⁵. Πολλὴ αὐτῷ, ἔφη, ἀνάγκη. Πῶς δὲ λέγεις, εἶπον, ἐάν τι⁶ ἀγανακτῇ τε καὶ λέγῃ δῆμος, ὅτι οὔτε δίκαιον τρέφεσθαι ὑπὸ πατρὸς ὑὸν ἡβῶντα, ἀλλὰ τούναντίον ὑπὸ ὑέος πατέρα, οὔτε τούτου αὐτὸν ἔνεκα | ἐγένηται τε καὶ κατέστησεν, ἵνα, ἐπειδὴ μέγας γένοιτο, 569 τότε αὐτὸς δουλεύων τοῖς αὐτοῦ δούλοις τρέφοι ἐκεῖνόν τε καὶ τοὺς δούλους μετὰ ξυγκλύδων ἄλλων, ἀλλ' ἵνα ἀπὸ τῶν πλουσίων τε καὶ καλῶν κάγαθῶν λεγομένων ἐν τῇ πόλει ἐλευθερωθείη ἐκείνου προστάντος, καὶ νῦν κελεύει ἀπιέναι ἐκ τῆς πόλεως αὐτόν τε καὶ τοὺς ἑταίρους, ὥσπερ πατὴρ ὑὸν ἐξ οἰκίας μετὰ ὀχληρῶν συμποτῶν ἐξελαύνων; Γνώσεται γε, νὴ Δία, ἥ δ' ὅς, τότ' ἥδη δῆμος, οἷος οἶον Β θρέμμα γεννῶν ἡσπάζετό τε καὶ ηὗξεν, καὶ ὅτι ἀσθενέστερος ὃν ἴσχυροτέρους ἐξελαύνει. Πῶς, ἥν δ' ἐγώ, λέγεις; τολμήσει τὸν πατέρα βιάζεσθαι, κὰν μὴ πείθηται, τύπτειν δὲ τύραννος; Ναί, ἔφη, ἀφελόμενός γε τὰ ὅπλα. Πατραλοίαν, ἥν δ' ἐγώ, λέγεις τύραννον καὶ χαλεπὸν γηροτρόφον, καὶ ως ἔοικε τοῦτο δὴ ὁμολογουμένη ἀν ἥδη τυραννὸς εἴη, καί, τὸ λεγόμενον, δῆμος φεύγων ἀν καπνὸν δουλείας ἐλευθέρων εἰς πῦρ δούλων δεσποτείας ἀν ἐμπεπτωκὼς εἴη, C

¹ <καὶ> Baiter: om. codd. ² ἀπολομένων *q* et corr. A²: ἀποδομένων A¹.

λῖ

³ ἐπιλίπη Ξ *q*: ἐπιλείπη A.

⁴ συμπόται Π: συμπο.ται (sic) A.

⁵ ἑταίρους Π: ἑτέρους A.

⁶ ἐάν τι *q*: ἐάν δὲ A.

ὑπὸ A.

⁷ ἀπὸ *q*:

ἀντὶ τῆς πολλῆς ἐκείνης καὶ ἀκαίρου ἐλευθερίας τὴν χαλεπωτάτην τε καὶ πικροτάτην δούλων δουλείαν μεταμπισχόμενος. Καὶ μάλα, ἔφη, ταῦτα οὕτω γίγνεται. Τί οὖν; εἴπον· οὐκ ἐμμελῶς ἡμῖν εἰρήσεται, ἐὰν φῶμεν ἵκανῶς διεληλυθέναι, ώς μεταβαίνει τυραννὸς ἐκ δημοκρατίας γενομένη τε οὕτα ἐστίν; Πάνυ μὲν οὖν ἵκανῶς, ἔφη.

Τέλος πολιτείας Η'.

Θ.

I. Αἰτὸς δὴ λοιπός, ἥν δ' ἐγώ, ὁ τυραννικὸς ἀνὴρ 571 σκέψασθαι, πῶς τε μεθίσταται ἐκ δημοκρατικοῦ γενόμενός τε ποιός τίς ἔστιν καὶ τίνα τρόπον ζῆ, ἄθλιον ἢ μακάριον. Λοιπὸς γὰρ οὖν ἔτι οὗτος, ἔφη. Οἰσθ' οὖν, ἥν δ' ἐγώ, δὲ πιθῶ ἔτι; Τὸ ποῖον; Τὸ τῶν ἐπιθυμιῶν, οἷαί τε καὶ ὅσαι εἰσίν, οὐ μοι δοκοῦμεν ἵκανως διηρῆσθαι. τούτου δὴ ἐνδεῶς ἔχοντος, ἀσαφεστέρα ἔσται ἡ ζήτησις οὐ ζητοῦ-
μεν. Οὐκοῦν, ἥ δ' ὅς, ἔτ' ἐν καλῷ¹; Πάνυ μὲν οὖν· καὶ σκόπει γε δὲ ἐν αὐταῖς βούλομαι ἰδεῖν. ἔστιν δὲ τόδε. τῶν μὴ ἀναγκαίων ἥδονῶν τε καὶ ἐπιθυμιῶν δοκοῦσι τινές μοι εἶναι παράνομοι, αἱ κινδυνεύουσι μὲν ἐγγίγνεσθαι παντί, κολαζόμεναι δὲ ὑπό τε τῶν νόμων καὶ τῶν βελτιόνων ἐπιθυμιῶν μετὰ λόγου ἐνίων μὲν ἀνθρώπων ἢ παντάπασιν ἀπαλλάττεσθαι ἢ δλίγαι λείπεσθαι καὶ ἀσθενεῖς, τῶν δὲ ισχυρότεραι καὶ πλείους. Λέγεις δὲ καὶ τίνας, ἔφη, ταύτας; Τὰς περὶ τὸν ὕπνου, ἥν δ' ἐγώ, ἐγειρομένας, ὅταν τὸ μὲν ἄλλο τῆς ψυχῆς εὔδη, ὅσον λογιστικὸν καὶ ἡμερον καὶ ἀρχον ἔκείνου, τὸ δὲ θηριῶδές τε καὶ ἄγριον ἢ σίτων ἢ μέθης πλησθέν, σκιρτᾶ τε καὶ ἀπωσάμενον τὸν ὕπνου ζητῇ ἴέναι καὶ ἀποπιμπλάναι τὰ αὐτοῦ ἥθη· οἰσθ' ὅτι

¹ ἔτ' ἐν καλῷ Ξ: ἔτ' ἐγκαλῷ Α.

πάντα ἐν τῷ τοιούτῳ τολμᾶ ποιεῖν, ώς ἀπὸ πάσης λελυ-
μένου τε καὶ ἀπηλλαγμένου αἰσχύνης καὶ φρονήσεως.
D μητρί τε γάρ ἐπιχειρεῖν μίγνυσθαι, ώς οὕται, οὐδὲν ὅκνεῖ
ἄλλῳ τε ὁτῳδὲν ἀνθρώπων καὶ θεῶν καὶ θηρίων, μιαιφονεῖν
τε ὁτιοῦν, βρώματός τε ἀπέχεσθαι μηδενός· καὶ ἐνὶ λόγῳ
οὔτε ἀνοίας οὐδὲν ἐλλείπει οὔτ' ἀναισχυντίας. Ἀληθέ-
στατα, ἔφη, λέγεις. "Οταν δέ γε, οἷμαι, ὑγιεινῶς τις ἔχῃ
αὐτὸς αὐτοῦ καὶ σωφρόνως καὶ εἰς τὸν ὕπνον ἵη τὸ
λογιστικὸν μὲν ἐγείρας ἑαυτοῦ καὶ ἐστιάσας λόγων καλῶν
καὶ σκέψεων, εἰς σύννοιαν αὐτὸς αὐτῷ ἀφικόμενος, τὸ
E ἐπιθυμητικὸν δὲ μήτε ἐνδείᾳ δοὺς μήτε πλησμοιῇ, ὅπως
572 ἀν κοιμηθῆ καὶ μὴ παρέχῃ θόρυβον τῷ | βελτίστῳ χαῖρον
ἢ λυπούμενον, ἀλλ' ἐὰν αὐτὸς καθ' αὐτὸς μόνον καθαρὸν
σκοπεῖν καὶ δρέγεσθαι τους καὶ αἰσθάνεσθαι δὲ μὴ οἶδεν,
ἢ τι τῶν γεγονότων ἢ ὅντων ἢ καὶ μελλόντων, ωσαύτως δὲ
καὶ τὸ θυμοειδὲς πραῦνας καὶ μή τισιν εἰς ὄργας ἐλθὼν¹
κεκινημένῳ τῷ θυμῷ καθεύδῃ, ἀλλ' ἡσυχάσας μὲν τῷ δύο
εἴδη, τῷ τρίτον δὲ κινήσας, ἐν ὧ τὸ φρονεῖν ἐγγίγνεται,
οὕτῳ ἀναπαύηται, οἶσθ' ὅτι τῆς τ' ἀληθείας ἐν τῷ τοιούτῳ
B μάλιστα ἀπτεται καὶ ἥκιστα παράνομοι τότε αἱ ὅψεις
φαντάζονται τῶν ἐνυπνίων. Παντελῶς μὲν οὖν, ἔφη, οἷμαι
οὕτω. Ταῦτα μὲν τοίνυν ἐπὶ πλέον ἐξήχθημεν εἰπεῖν· δὲ
δὲ βουλόμεθα γνῶναι, τόδ' ἐστίν, ώς ἄρα δεινόν τι καὶ
ἄγριον καὶ ἀνομον ἐπιθυμιῶν εἶδος ἐκάστῳ ἔνεστι, καὶ
πάνυ δοκοῦσιν ἡμῶν ἐνίοις μετρίοις εἶναι· τοῦτο δὲ ἄρα ἐν
τοῖς ὕπνοις γίγνεται ἔνδηλον. εἰ οὖν τι δοκῶ λέγειν καὶ
συγχωρεῖν, ἄθρει. Ἀλλὰ συγχωρῶ.

II. Τὸν τοίνυν δημοτικὸν ἀναμνήσθητι οἶον ἔφαμεν
C εἶναι. ἦν δέ που γεγονὼς ἐκ νέου ὑπὸ φειδωλῷ πατρὶ¹
τεθραμμένος, τὰς χρηματιστικὰς ἐπιθυμίας τιμῶντι μόνας,
τὰς δὲ μὴ ἀναγκαίους, ἀλλὰ παιδιᾶς τε καὶ καλλωπισμοῦ
ἔνεκα γιγνομένας ἀτιμάζοντι. ἢ γάρ; Ναί. Συγγενόμενος

¹ ἐλθὼν II: ἐλθὼν A.

δὲ κομψοτέρους ἀνδράσι καὶ μεστοῖς ὡν ἄρτι διήλθομεν
 ἐπιθυμιῶν, ὅρμήσας εἰς ὕβριν τε πᾶσαν καὶ τὸ ἔκείνων
 ἔδος μίσει τῆς τοῦ πατρὸς φειδωλίας, φύσιν δὲ τῶν
 διαφθειρόντων βελτίω ἔχων, ἀγόμενος ἀμφοτέρωσε κατέστη **D**
 εἰς μέσον ἀμφοῖν τοῦν τρόπουν καὶ μετρίως δή, ὡς φέτο,
 ἔκαστων ἀπολαύσων¹ οὔτε ἀνελεύθερον οὔτε παράνομον
 βίον ζῆ, δημοτικὸς ἐξ ὀλιγαρχικοῦ γεγονός. **H**ν γάρ,
 ἔφη, καὶ ἔστιν αὕτη ἡ δόξα περὶ τὸν τοιούτον. Θὲς τοίνυν,
 ἦν δ' ἐγώ, πάλιν τοῦ τοιούτου ἥδη πρεσβυτέρου γεγονότος
 νέον ὑὸν ἐν τοῖς τούτου αὖ ἥθεσιν τεθραμμένον. Τίθημι.
 Τίθει τοίνυν καὶ τὰ αὐτὰ ἔκεινα περὶ αὐτὸν γιγνόμενα,
 ἀπερ καὶ περὶ τὸν πατέρα αὐτοῦ· ἀγόμενόν τε εἰς πᾶσαν **E**
 παρανομίαν, ὁνομαζομένην δ' ὑπὸ τῶν ἀγόντων ἐλευθερίαν
 ἀπασαν, βοηθοῦντά τε ταῖς ἐν μέσῳ ταύταις ἐπιθυμίαις
 πατέρα τε καὶ τοὺς ἄλλους οἰκείους, τοὺς δ' αὖ παρα-
 βοηθοῦντας· ὅταν δ' ἐλπίσωσιν οἱ δεινοὶ μάγοι τε καὶ
 τυραννοποιοὶ οὗτοι μὴ ἄλλως τὸν νέον καθέξειν, ἔρωτά
 τινα αὐτῷ μηχανωμένους ἐμποιῆσαι προστάτην τῶν ἀργῶν
 καὶ τὰ ἔτοιμα διανεμομένων ἐπιθυμιῶν, ὑπόπτερον καὶ 573
 μέγαν κηφῆνά τινα. ἢ τί ἄλλο οἴει εἶναι τὸν τῶν τοιούτων
 ἔρωτα; Οὐδὲν ἔγωγε, ἢ δ' ὅς, ἄλλ' ἢ τοῦτο. Οὐκοῦν ὅταν
 περὶ αὐτὸν βομβοῦσαι αἱ ἄλλαι ἐπιθυμίαι, θυμιαμάτων τε
 γέμουσαι καὶ μύρων καὶ στεφάνων καὶ οἴνων καὶ τῶν ἐν
 ταῖς τοιαύταις συνουσίαις ἥδοιν ἀνειμένων, ἐπὶ τὸ ἔσχα-
 τον αὔξουσαι τε καὶ τρέφουσαι πόθου κέντρον ἐμποιήσωσι
 τῷ κηφῆνι, τότε δὴ δορυφορεῖται τε ὑπὸ μανίας καὶ οἰστρά
 οὗτος ὁ προστάτης τῆς ψυχῆς, καὶ ἐάν τινας ἐν αὐτῷ **B**
 δόξας ἢ ἐπιθυμίας λάβῃ ποιουμένας χρηστὰς καὶ ἔτι
 ἐπαισχυνομένας², ἀποκτείνει τε καὶ ἔξω ὡθεῖ παρ' αὐτοῦ,
 ἔως ἀν καθήρη σωφροσύνης, μανίας³ δὲ πληρώσῃ ἐπακτοῦ.
 Παντελῶς, ἔφη, τυραννικοῦ ἀνδρὸς λέγεις γένεσιν. **Aρ'**

¹ ἔκαστων ἀπολαύων **II**: ἔκαστων ἀπολαβῶν **A¹**: ἔκαστον ἀπολαβῶν **A²**.

² ἐπαισχυνομένας **II**: ἐπαισχυνόμενος **A**. ³ μανίας **II**: καὶ μανίας **A**.

οῦν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ τὸ πάλαι διὰ τὸ τοιοῦτον τύραννος ὁ "Ἐρως λέγεται; Κινδυνεύει, ἔφη. Οὐκοῦν, ὡς φίλε, εἶπον,
C καὶ μεθυσθεὶς ἀνὴρ τυραννικόν τι φρόνημα ἴσχει; "Ισχει γάρ. Καὶ μὴν ὁ γε μαινόμενος καὶ ὑποκεκινηκὼς οὐ μόνον ἀνθρώπων ἀλλὰ καὶ θεῶν ἐπιχειρεῖ τε καὶ ἐλπίζει δυνατὸς εἶναι ἄρχειν. Καὶ μάλ', ἔφη. Τυραννικὸς δέ, ἦν δ' ἐγώ, ὡς δαιμόνιε, ἀνὴρ ἀκριβῶς γίγνεται, ὅταν ἡ φύσει ἡ ἐπιτηδεύμασιν ἡ ἀμφοτέροις μεθυστικός τε καὶ ἐρωτικὸς καὶ μελαγχολικὸς γένηται. Παντελῶς μὲν οὖν.

III. Γίγνεται μέν, ως ἔοικεν, οὕτω, καὶ τοιοῦτος ἀνήρ.

D Ζῆ δὲ δὴ πῶς; Τὸ τῶν παιξόντων, ἔφη, τοῦτο σὺ καὶ ἔμοι ἐρεῖς. Λέγω δή, ἔφην. οἷμαι γάρ, τὸ μετὰ τοῦτο ἔορταὶ γίγνουνται παρ' αὐτοῖς καὶ κῶμοι καὶ θαλίαι¹ καὶ ἑταῖραι καὶ τὰ τοιαῦτα πάντα, ὅν ἀν "Ἐρως τύραννος ἔνδον οἰκῶν διακυβερνᾶ τὰ τῆς ψυχῆς ἅπαντα. 'Ανάγκη, ἔφη. 'Αρ' οὖν οὐ πολλαὶ καὶ δειναὶ παραβλαστάνουσιν ἐπιθυμίαι ἡμέρας τε καὶ νυκτὸς ἔκάστης, πολλῶν δεόμεναι; Πολλαὶ μέντοι. Ταχὺ ἄρα ἀναλίσκονται ἐάν τινες ὡσι πρόσοδοι.

E Πῶς δ' οὕ; Καὶ μετὰ τοῦτο δὴ δανεισμοὶ καὶ τῆς οὐσίας παραιρέσεις. Τί μήν; "Οταν δὲ δὴ πάντ' ἐπιλίπη, ἄρα οὐκ ἀνάγκη μὲν τὰς ἐπιθυμίας βοῶν πυκνάς τε καὶ σφοδρὰς ἐννενεοττευμένας, τοὺς δὲ ὥσπερ ὑπὸ κέντρων ἐλαυνομένους τῶν τε ἀλλων ἐπιθυμιῶν καὶ διαφερόντως ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἐρωτος, πάσαις ταῖς ἀλλαις ὥσπερ δορυφόροις ἡγουμένου, οἰστρᾶν καὶ σκοπεῖν, τίς τι ἔχει, δὲν δυνατὸν 574 ἀφελέσθαι ἀπατήσαντα ἡ | βιασάμενον; Σφόδρα γ', ἔφη.

'Αναγκαῖον δὴ πανταχόθεν φέρειν, ἡ μεγάλαις ὡδῖστι τε καὶ ὁδύναις ξυνέχεσθαι. 'Αναγκαῖον. 'Αρ' οὖν ὥσπερ αἱ ἐν αὐτῷ ἡδοναὶ ἐπιγιγνόμεναι τῶν ἀρχαίων πλέον εἶχον καὶ τὰ ἐκείνων ἀφηροῦντο, οὕτω καὶ αὐτὸς ἀξιώσει τεώτερος ὃν πατρός τε καὶ μητρὸς πλέον ἔχειν καὶ ἀφαιρεῖσθαι, ἐὰν τὸ αὐτοῦ μέρος ἀναλώσῃ, ἀπονειμάμενος τῶν

¹ θαλίαι Π: θάλειαι Α.

πατρώων; Ἀλλὰ τί μήν; ἔφη. ἾΑν δὲ δὴ αὐτῷ μὴ ἐπιτρέπωσιν, ἀρ' οὐ τὸ μὲν πρῶτον ἐπιχειροῦ ἀν κλέπτειν καὶ Β ἀπατᾶν τοὺς γονέας; Πάντως. Ὁπότε δὲ μὴ δύναιτο, ἀρπάζοι ἀν καὶ βιάζοιτο μετὰ τοῦτο; Οἷμαι, ἔφη. Ἀντεχομένων δὴ καὶ μαχομένων, ὡς θαυμάσιε, γέροντός τε καὶ γραὸς ἄρ' εὐλαβηθείη ἀν καὶ φείσαιτο μή τι δρᾶσαι τῶν τυραννικῶν; Οὐ πάνυ, ἢ δ' ὅς, ἔγωγε θαρρῶ περὶ τῶν γονέων τοῦ τοιούτου. Ἀλλ', ὡς Ἀδείμαντε, πρὸς Διός, ἔνεκα νεωστὶ φίλης καὶ οὐκ ἀναγκαίας ἐταίρας γεγονούίας τὴν πάλαι φίλην καὶ ἀναγκαίαν μητέρα, ἢ ἔνεκα ώραίου Σ νεωστὶ φίλου γεγονότος οὐκ ἀναγκαίου τὸν ἀωρόν τε καὶ ἀναγκαῖον πρεσβύτην πατέρα καὶ τῶν φίλων ἀρχαιότατον δοκεῖ ἀν σοι ὁ τοιοῦτος πληγαῖς τε δοῦναι καὶ καταδουλώσασθαι ἀν αὐτοὺς ὑπ' ἐκείνοις, εἰ εἰς τὴν αὐτὴν οἰκίαν ἀγάγοιτο; Ναὶ μὰ Δία, ἢ δ' ὅς. Σφόδρα γε μακάριον, ἦν δ' ἔγω, ἔοικεν εἶναι τὸ τυραννικὸν ὕδον τεκεῖν. Πάνυ γ', ἔφη. Τί δ', ὅταν δὴ τὰ πατρὸς καὶ μητρὸς ἐπιλείπῃ τὸν Δ τοιοῦτον, πολὺ δὲ ἥδη ξυνειλεγμένον ἐν αὐτῷ ἢ τὸ τῶν ἥδονῶν σμῆνος, οὐ πρῶτον μὲν οἰκίας τινὸς ἐφάψεται τοίχουν ἢ τινος δύψει νύκτωρ ίόντος τοῦ ιματίου, μετὰ δὲ ταῦτα ἱερόν τι νεωκορήσει; καὶ ἐν τούτοις δὴ πᾶσιν, ἃς πάλαι εἶχεν δόξας ἐκ παιδὸς περὶ καλῶν τε καὶ αἰσχρῶν, τὰς δικαίας ποιουμένας, αἱ νεωστὶ ἐκ δουλείας λελυμέναι, δορυφοροῦσαι τὸν ἔρωτα, κρατήσουσι μετ' ἐκείνου, αἱ πρότερον μὲν ὄναρ ἐλύοντο ἐν ὑπνῳ, ὅτε ἦν αὐτὸς ἔτι ὑπὸ Ε νόμοις τε καὶ πατρὶ δημοκρατούμενος ἐν ἑαυτῷ τυραννεύθεις δὲ ὑπὸ ἔρωτος, οἷος δλιγάκις ἐγίγνετο ὄναρ, ὕπαρ τοιοῦτος ἀεὶ γενόμενος, οὕτε τινὸς φόνου δεινοῦ ἀφέζεται οὕτε βράματος οὔτ' ἔργου, ἀλλὰ | τυραννικῶς ἐν αὐτῷ ὁ 575 ἔρως ἐν πάσῃ ἀναρχίᾳ καὶ ἀνομίᾳ ζῶν, ἅτε αὐτὸς ὡν μόναρχος, τὸν ἔχοντά τε¹ αὐτὸν ὥσπερ πόλιν ἄξει ἐπὶ πᾶσαν τόλμαν, ὅθεν αὐτόν τε καὶ τὸν περὶ αὐτὸν θόρυβον

¹ τε A: om. q. Cf. tamen 373 B.

θρέψει, τὸν μὲν ἔξωθεν εἰσεληλυθότα ἀπὸ κακῆς ὄμιλίας, τὸν δὲ ἔνδοθεν ὑπὸ τῶν αὐτῶν τρόπων καὶ ἑαυτοῦ ἀνεθέντα καὶ ἐλευθερωθέντα· ἡ οὐχ οὗτος ὁ βίος τοῦ τοιούτου; Οὗτος μὲν οὖν, ἔφη. Καὶ ἀν μέν γε, ἥν δὲ ἐγώ, ὀλίγοι οἱ Β τοιούτοι ἐν πόλει ωσι καὶ τὸ ἄλλο πλῆθος σωφρονῆ, ἔξελθόντες ἄλλον τινὰ δορυφοροῦσι τύραννον ἢ μισθοῦ ἐπικουροῦσιν, ἐάν που πόλεμος ἥ· ἐὰν δὲ ἐν εἰρήνῃ τε καὶ ἡσυχίᾳ γένωνται, αὐτὸν δὴ ἐν τῇ πόλει κακὰ δρῶσι σμικρὰ πολλά. Τὰ ποῖα δὴ λέγεις; Οἶα κλέπτουσι, τοιχωρυχοῦσι, βαλλαντιοτομοῦσι, λωποδυτοῦσιν, ἱεροσυλοῦσιν, ἀνδραποδίζονται· ἔστι δὲ συκοφαντοῦσιν, ἐὰν δυνατοὶ ωσι λέγειν, καὶ ψευδομαρτυροῦσι καὶ δωροδοκοῦσιν. Σμικρά γ', ἔφη, κακὰ λέγεις, ἐὰν δὲ λίγοι ωσιν οἱ τοιούτοι. Τὰ γὰρ σμικρά, ἥν δὲ ἐγώ, πρὸς τὰ μεγάλα σμικρά ἔστιν καὶ ταῦτα δὴ πάντα πρὸς τύραννον πονηρίᾳ τε καὶ ἀθλιότητι πόλεως, τὸ λεγόμενον, οὐδὲ ἵκταρ βάλλει. ὅταν γὰρ δὴ πολλοὶ ἐν πόλει γένωνται οἱ τοιούτοι καὶ ἄλλοι οἱ ξυνεπόμενοι αὐτοῦς καὶ αἴσθωνται ἑαυτῶν τὸ πλῆθος, τότε οὗτοί εἰσιν οἱ τὸν τύραννον γεννῶντες μετὰ δήμου ἀνοίας, ἐκεῖνον, δις ἀν αὐτῶν μάλιστα αὐτὸς ἐν αὐτῷ μέγιστον καὶ Δ πλεῖστον ἐν τῇ ψυχῇ τύραννον ἔχη. Εἰκότως γ', ἔφη· τυραννικώτατος γὰρ ἀν εἴη. Οὐκοῦν ἐὰν μὲν ἐκόντες ὑπείκωσιν· ἐὰν δὲ μὴ ἐπιτρέπῃ ἡ πόλις, ωσπερ τότε μητέρα καὶ πατέρα ἐκόλαξεν, οὕτω πάλιν τὴν πατρίδα, ἐὰν οἷός τ' ἦ, κολάσεται ἐπεισαγόμενος νέους ἑταίρους, καὶ ὑπὸ τούτοις δὴ δουλεύουσαν τὴν πάλαι φίλην μητρίδα τε, Κρῆτές φασι, καὶ πατρίδα ἔξει τε καὶ θρέψει. καὶ τοῦτο δὴ τὸ τέλος ἀν εἴη τῆς ἐπιθυμίας τοῦ τοιούτου ἀνδρός. Ε Τοῦτο, ἡ δὲ ὅς, παντάπασί γε. Οὐκοῦν, ἥν δὲ ἐγώ, οὗτοί γε τοιοίδε γίγνονται ἴδιᾳ καὶ πρὸν ἄρχειν; πρῶτον μὲν οἷς ἀν ξυνῶσιν, ἡ κόλαξιν ἑαυτῶν ξυνόντες καὶ πᾶν ἐτοίμοις 576 ὑπηρετεῖν, ἡ ἐάν τού τι¹ δέωνται, αὐτοὶ ὑποπεσόντες, πάντα

¹ τού τι (vel του τι) Ξ q: τουτὶ A.

σχήματα τολμῶντες ποιεῖν ως οἰκεῖοι, διαπραξάμενοι δὲ ἀλλότριοι; Καὶ σφόδρα γε. Ἐν παντὶ ἄρα τῷ βίῳ ζῶσι φίλοι μὲν οὐδέποτε οὐδενί, ἀεὶ δέ του δεσπόζοντες ἢ δουλεύοντες ἄλλῳ, ἐλευθερίας δὲ καὶ φιλίας ἀληθοῦς τυραννικὴ φύσις ἀεὶ ἄγενστος. Πάνυ μὲν οὖν. ²Αρ' οὖν οὐκ ὁρθῶς ἀν τὸν τοιούτους ἀπίστους καλοῦμεν; Πῶς δ' οὐ; Καὶ μὴν ἀδίκους γε ως οἶόν τε μάλιστα, εἴπερ ὁρθῶς ἐν τοῖς πρόσθεν ὡμολογήσαμεν περὶ δικαιοσύνης, οἶόν **B** ἐστιν. Ἀλλὰ μήν, ἢ δ' ὅς, ὁρθῶς γε. Κεφαλαιωσώμεθα τοίνυν, ἢν δ' ἐγώ, τὸν κάκιστον. ἔστιν δέ που, οἶον ὅναρ διήλθομεν, δις ἀν ὑπάρ τοιοῦτος ἥ. Πάνυ μὲν οὖν. Οὐκοῦν οὗτος γίγνεται δις ἀν τυραννικώτατος φύσει ὃν μοναρχῆσῃ, καὶ ὅσῳ ἀν πλείω χρόνου ἐν τυραννίδι βιῷ, τοσούτῳ μᾶλλον τοιοῦτος. Ἀνάγκη, ἔφη διαδεξάμενος τὸν λόγον ὁ Γλαύκων.

IV. ¹Αρ' οὖν, ἢν δ' ἐγώ, δις ἀν φαίνηται πονηρότατος, καὶ ἀθλιώτατος φανήσεται; καὶ δις ἀν πλεῖστον χρόνον **C** καὶ μάλιστα τυραννεύσῃ, μάλιστά τε καὶ πλεῖστον χρόνον τοιοῦτος γεγονὼς τῇ ἀληθείᾳ; τοῖς δὲ πολλοῖς πολλὰ καὶ δοκεῖ. Ἀνάγκη, ἔφη, ταῦτα γοῦν οὕτως ἔχειν. Ἀλλο τι οὖν, ἢν δ' ἐγώ, δις γε τυραννικὸς κατὰ τὴν τυραννουμένην πόλιν ἀν εἴη ὁμοιότητι, δημοτικὸς δὲ κατὰ δημοκρατουμένην, καὶ οἱ ἄλλοι οὕτω; Τί μήν; Οὐκοῦν δι τι πόλις πρὸς πόλιν ἀρετῆ καὶ εὐδαιμονίᾳ; τοῦτο καὶ ἀνὴρ πρὸς ἄνδρα; Πῶς γάρ οὐ; Τί οὖν ἀρετῆ¹ τυραννουμένη πόλις **D** πρὸς βασιλευομένην οἴαν τὸ πρῶτον διήλθομεν; Πᾶν τούναντίον, ἔφη· ἢ μὲν γὰρ ἀρίστη, ἢ δὲ κακίστη. Οὐκ ἐρήσομαι, εἶπον, ὁποτέραν λέγεις· δῆλον γάρ. ἀλλ' εὐδαιμονίας τε αὖ καὶ ἀθλιότητος ὡσαύτως ἢ ἄλλως κρίνεις; καὶ μὴ ἐκπληττώμεθα πρὸς τὸν τύραννον ἔνα ὅντα βλέποντες, μηδὲ εἴ τινες ὀλόγοι περὶ ἐκεῖνον, ἀλλ' ὡς χρὴ ὅλην τὴν πόλιν εἰσελθόντας θεάσασθαι, καταδύντες

¹ ἀρετῆ γρ in marg. Λ²: ἄρα ἢ Λ.

Ε εἰς ἄπασαν καὶ ἰδόντες, οὕτω δόξαν ἀποφαινόμεθα. Ἐλλ' ὁρθῶς, ἔφη, προκαλεύ· καὶ δῆλον παντί, ὅτι τυραννουμένης μὲν οὐκ ἔστιν ἀθλιωτέρα, βασιλευομένης δὲ οὐκ εὑδαιμονεστέρα. Ἀρ' οὖν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ περὶ τῶν ἀνδρῶν τὰ αὐτὰ 577 ταῦτα προκαλούμενος ὁρθῶς ἀν προκαλοίμην, ἀξιῶν κρίνειν περὶ αὐτῶν ἐκεῖνον, δις δύναται τῇ διανοίᾳ εἰς ἀνδρὸς ήθος ἐιδὺς διδεῖν, καὶ μὴ καθάπερ πᾶντας ἔξωθεν ὁρῶν ἐκπλήττεται ὑπὸ τῆς τῶν τυραννικῶν προστάσεως, ἦν πρὸς τοὺς ἔξω σχηματίζονται, ἀλλ' ἵκανῷ διορᾶ; εἰ οὖν οἰούμην δεῖν ἐκείνου πάντας ἡμᾶς ἀκούειν, τοῦ δυνατοῦ μὲν κρῖναι, ξυνῳκηκότος δὲ ἐν τῷ αὐτῷ καὶ παραγεγονότος ἐν τε ταῖς Β κατ' οἰκίαν πράξεσιν, ως πρὸς ἑκάστους τοὺς οἰκείους ἔχει, ἐν οἷς μάλιστα γυμνὸς ἀν ὁφθείη¹ τῆς τραγικῆς σκευῆς, καὶ ἐν αὐτοῖς δημοσίοις κινδύνοις, καὶ ταῦτα πάντα ἰδόντα κελεύοιμεν ἔξαγγέλλειν, πῶς ἔχει εὑδαιμονίας καὶ ἀθλιότητος ὁ τύραννος πρὸς τοὺς ἄλλους; Ὁρθότατ' ἄν, ἔφη, καὶ ταῦτα προκαλοῦ. Βούλει οὖν, ἦν δ' ἐγώ, προσποιησώμεθα ἡμεῖς εἶναι τῶν δυνατῶν ἀν κρῖναι καὶ ἥδη ἐντυχόντων τοιούτοις, ἵνα ἔχωμεν ὅστις ἀποκρινεῖται ἢ ἐρωτῶμεν; Πάνυ γε.

C V. Ἰθι δή μοι, ἔφην, ὥδε σκόπει. τὴν ὁμοιότητα ἀναμιμνησκόμενος τῆς τε πόλεως καὶ τοῦ ἀνδρός, οὕτω καθ' ἔκαστον ἐν μέρει ἀθρῶν, τὰ παθήματα ἔκατέρου λέγε. Τὰ ποῖα; ἔφη. Πρῶτον μέν, ἦν δ' ἐγώ, ως πόλιν εἰπεῖν, ἐλευθέραν ἢ δούλην τὴν τυραννουμένην ἐρεῖς; Ὡς οἱόν τ', ἔφη, μάλιστα δούλην. Καὶ μὴν ὄρᾶς γε ἐν αὐτῇ δεσπότας καὶ ἐλευθέρους. Ὁρῶ, ἔφη, σμικρόν γέ τι τοῦτο· τὸ δὲ δῆλον, ως ἔπος εἰπεῖν, ἐν αὐτῇ καὶ τὸ ἐπιεικέστατον ἀτίμως Δ τε καὶ ἀθλίως δοῦλον. Εἰ οὖν, εἰπον, ὅμοιος ἀνὴρ² τῇ πόλει, οὐ καὶ ἐν ἐκείνῳ ἀνάγκη τὴν αὐτὴν τάξιν ἐνεῖναι, καὶ πολλῆς μὲν δουλείας τε καὶ ἀνελευθερίας γέμειν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, καὶ ταῦτα αὐτῆς τὰ μέρη δουλεύειν, ἅπερ

¹ ἐν ὁφθείη Π: ἀνοφθείη Α.

² ἀνὴρ Campbell: ἀνὴρ codd.

ἢν ἐπιεικέστατα, μικρὸν δὲ καὶ τὸ μοχθηρότατον καὶ μανικώτατον δεσπόζειν; Ἀνάγκη, ἔφη. Τί οὖν; δούλην ἢ ἐλευθέραν τὴν τοιαύτην φήσεις εἶναι ψυχήν; Δούλην δή που ἔγωγε. Οὐκοῦν ἡ γε αὐδούλη καὶ τυραννουμένη πόλις ἥκιστα ποιεῖ ἀ βούλεται; Πολύ γε. Καὶ ἡ τυραννουμένη ἄρα ψυχὴ ἥκιστα ποιήσει ἀ ἀν βουληθῆ, ώς περὶ Ε ὅλης εἰπεῦν ψυχῆς· ὑπὸ δὲ οἴστρου ἀεὶ ἐλκομένη βίᾳ ταραχῆς καὶ μεταμελείας μεστὴ ἔσται. Πῶς γὰρ οὐ; Πλουσίαν δὲ ἡ πενομένη ἀνάγκη τὴν τυραννουμένην πόλιν εἶναι; Πενομένην. Καὶ ψυχὴν ἄρα τυραννικὴν | πενιχρὰν 578 καὶ ἀπληστὸν ἀνάγκη ἀεὶ εἶναι. Οὕτως, ἡ δ' ὁ. Τί δέ; φόβου γέμειν ἄρ' οὐκ ἀνάγκη τήν γε τοιαύτην πόλιν τόν τε τοιοῦτον ἄνδρα; Πολλή γε. Ὁδυρμοὺς δὲ¹ καὶ στεναγμοὺς καὶ θρήνους καὶ ἀλγηδόνας οἵει ἔν τινι ἄλλῃ πλείους εὑρήσειν; Οὐδαμῶς. Ἐν ἄνδρὶ δὲ ἥγει τὰ τοιαῦτα ἐν ἄλλῳ τινὶ πλείω εἶναι ἢ ἐν τῷ μαινομένῳ ὑπὸ ἐπιθυμιῶν τε καὶ ἐρώτων τούτῳ τῷ τυραννικῷ; Πῶς γὰρ ἀν; ἔφη. Εἰς πάντα δή, οἷμαι, ταῦτά τε καὶ ἄλλα τοιαῦτα ἀπο-Β βλέψας τήν γε² πόλιν τῶν πόλεων ἀθλιωτάτην ἔκρινας. Οὐκοῦν ὁρθῶς; ἔφη. Καὶ μάλα, ἦν δ' ἐγώ. ἀλλὰ περὶ τοῦ ἀνδρὸς αὐδὴν τοῦ τυραννικοῦ τί λέγεις εἰς ταῦτα ταῦτα ἀποβλέπων; Μακρῷ, ἔφη, ἀθλιώτατον εἶναι τῶν ἄλλων ἀπάντων. Τοῦτο, ἦν δ' ἐγώ, οὐκέτ' ὁρθῶς λέγεις. Πῶς; ἡ δ' ὁ. Οὕπω, ἔφην, οἷμαι, οὗτος ἔστιν ὁ τοιοῦτος μάλιστα. Ἀλλὰ τίς μήν; Ὅδε ἵσως σοι ἔτι δόξει εἶναι τούτου ἀθλιώτερος. Ποῖος; Ὅσος ἀν, ἦν δ' ἐγώ, τυραννικὸς ὃν μὴ C ἴδιωτην βίον καταβιψει, ἀλλὰ δυστυχῆς ἢ καὶ αὐτῷ ὑπό τινος συμφορᾶς ἐκπορισθῆ ὥστε τυράννῳ γενέσθαι. Τεκμαίρομαι σε, ἔφη, ἐκ τῶν προειρημένων ἀληθῆ λέγειν. Ναί, ἦν δ' ἐγώ· ἀλλ' οὐκ οἴεσθαι χρὴ τὰ τοιαῦτα, ἀλλ' εὖ μάλα τῷ τοιούτῳ³ λόγῳ σκοπεῖν. περὶ γάρ τοι τοῦ μεγίστου ἡ σκέψις, ἀγαθοῦ τε βίου καὶ κακοῦ. Ὁρθότατα, ἡ δ' ὁ.

¹ δὲ Ξ: τε Α. ² γε Ξ ^{ρ²}: τε Α. ³ τῷ τοιούτῳ pos: τῷ τοιούτῳ Α.

D Σκόπει δή, εἰ ἄρα τι λέγω. δοκεῖ γάρ μοι δεῦν ἐννοῆσαι ἐκ τῶνδε περὶ αὐτοῦ σκοποῦντας. Ἐκ τίνων; Ἐξ ἑνὸς ἐκάστου τῶν ἰδιωτῶν, ὅσοι πλούσιοι ἐν πόλεσιν ἀνδράποδα πολλὰ κέκτηνται. οὗτοι γάρ τοῦτό γε προσόμοιον ἔχουσιν τοὺς τυράννοις, τὸ πολλῶν ἄρχειν· διαφέρει δὲ τὸ ἐκείνου πλῆθος. Διαφέρει γάρ. Οἶσθ' οὖν ὅτι οὗτοι ἀδεῶς ἔχουσιν καὶ οὐ φοβοῦνται τοὺς οἰκέτας; Τί γὰρ ἀν φοβοῦντο; Οὐδέν, εἶπον· ἀλλὰ τὸ αἴτιον ἐννοεῖς; Ναί· ὅτι γε πᾶσα ἡ πόλις ἐνὶ ἐκάστῳ βοηθεῖ τῷν ἰδιωτῷν.

E Καλῶς, ήν δ' ἐγώ, λέγεις. τί δέ; εἴ τις θεῶν ἀνδρα ἔνα, ὅτῳ ἔστιν ἀνδράποδα πεντήκοντα ἡ πλείω, ἄρας¹ ἐκ τῆς πόλεως αὐτόν τε καὶ γυναικα καὶ παιδας θείη εἰς ἐρημίαν μετὰ τῆς ἀλλης οὐσίας τε καὶ τῶν οἰκετῶν, ὅπου αὐτῷ μηδεὶς τῷν ἐλευθέρων μέλλοι βοηθήσειν, ἐν ποίῳ ἀν τινι καὶ δόποσῳ φόβῳ οἴει γενέσθαι αὐτὸν περί τε αὐτοῦ καὶ παιδῶν καὶ γυναικός, μὴ ἀπόλοιντο ὑπὸ τῶν οἰκετῶν; Ἐν 579 παντί, ἡ δ' ὅς, ἔγωγε. Οὐκοῦν | ἀναγκάζοιτο ἀν τινας ἥδη θωπεύειν αὐτῶν τῷν δούλων, καὶ ὑπισχνεῖσθαι πολλὰ καὶ ἐλευθεροῦν οὐδὲν δεόμενος, καὶ κόλαξ αὐτὸς ἀν θεραπόντων ἀναφανείη; Πολλὴ ἀνάγκη, ἔφη, αὐτῷ, ἡ ἀπολωλέναι. Τί δ', εἰ καὶ ἄλλους, ἡν δ' ἐγώ, ὁ θεὸς κύκλῳ κατοικίσειεν² γείτονας πολλοὺς αὐτῷ, οἱ μὴ ἀνέχοιντο, εἴ τις ἄλλος ἄλλου δεσπόζειν ἀξιοῦ, ἀλλ' εἴ πού τινα τοιούτον λαμβάνοιεν, ταῖς ἐσχάταις τιμωροῦντο τιμωρίαις; "Ετι ἀν, ἔφη, Β οἵμαι, μᾶλλον ἐν παντὶ κακοῦ εἴη³, κύκλῳ φρουρούμενος ὑπὸ πάντων πολεμίων. Ἀρ' οὖν οὐκ ἐν τοιούτῳ μὲν δεσμωτηρίῳ δέδεται ὁ τύραννος, φύσει ὧν οἶον διεληλύθαμεν, πολλῶν καὶ παντοδαπῶν φόβων καὶ ἐρώτων μεστός· λίχνῳ δὲ ὅντι αὐτῷ τὴν ψυχὴν μόνῳ τῷν ἐν τῇ πόλει οὔτε ἀποδημῆσαι ἔξεστιν οὐδαμόσε οὔτε θεωρῆσαι ὅσων δὴ καὶ οἱ ἄλλοι ἐλεύθεροι ἐπιθυμηταὶ εἰσιν, καταδεδυκὼς δὲ ἐν τῇ

¹ ἄρας Π: ἄρας Α. ² κατοικίσειε *q²*: κατοικήσειεν Α. ³ εἴη Ξ *q*: εἰ εἴη Α, sed εἰ puncto notavit Α².

οἰκίᾳ τὰ πολλὰ ὡς γυνὴ ζῆ, φθονῶν καὶ τοῖς ἄλλοις C πολίταις, ἐάν τις ἔξω ἀποδημῇ καὶ τι ἀγαθὸν ὅρῃ; Παντά- πασιν μὲν οὖν, ἔφη.

VII. Οὐκοῦν τοῖς τοιούτοις κακοῖς πλείω καρποῦται ἀνὴρ ὃς ἀν κακῶς ἐν ἑαυτῷ πόλιτευόμενος, ὃν νῦν δὴ σὺ ἀθλιώτατον ἔκρινας, τὸν τυραννικόν ὡς, μὴ ἴδιωτης κα- ταβιὼ, ἀλλὰ ἀναγκασθῆ ύπό τινος τύχης τυραννεῦσαι, καὶ ἑαυτοῦ ὥν ἀκράτωρ ἀλλων ἐπιχειρήσῃ ἄρχειν· ὕσπερ εἴ τις κάμιοντι σώματι καὶ ἀκράτορι ἑαυτοῦ μὴ ἴδιωτεύων, ἀλλ’ ἀγωνιζόμενος πρὸς ἄλλα σώματα καὶ μαχόμενος D ἀναγκάζοιτο διάγειν τὸν βίον. Παντάπασιν, ἔφη, ὅμοιό- τατά τε καὶ ἀληθέστατα λέγεις, ω Σώκρατες. Οὐκοῦν, ἦν δὲ ἐγώ, ω φίλε Γλαύκων, παντελῶς τὸ πάθος ἀθλιον, καὶ τοῦ ὑπὸ σοῦ κριθέντος χαλεπώτατα ζῆν χαλεπώτερον ἔτι ζῆ δὲ τυραννῶν; Κομιδῆ γ’, ἔφη. "Εστιν ἄρα τῇ ἀληθείᾳ, κανὶ εἰ μή τῷ δοκεῖ¹, δὲ τῷ δόντι τύραννος τῷ δόντι δοῦλος τὰς μεγίστας θωπείας καὶ δουλείας καὶ κόλαξ τῶν πονη- E ροτάτων, καὶ τὰς ἐπιθυμίας οὐδὲ ὅπωστιοῦν ἀποπιμπλάς, ἀλλὰ πλείστων ἐπιδεέστατος καὶ πένης τῇ ἀληθείᾳ φαί- νεται, ἐάν τις ὅλην ψυχὴν ἐπίστηται θεάσασθαι, καὶ φόβου γέμων διὰ παντὸς τοῦ βίου σφαδασμῶν τε καὶ ὁδυνῶν πλήρης, εἴπερ τῇ τῆς πόλεως διαθέσει ἦς ἄρχει ἔοικεν. ἔοικεν δέ· η γάρ; Καὶ μάλα, ἔφη. | Οὐκοῦν καὶ 580 πρὸς τούτοις ἔτι ἀποδώσομεν τῷ ἀνδρὶ καὶ ἀ τὸ πρότερον εἴπομεν, ὅτι ἀνάγκη καὶ εἶναι καὶ ἔτι μᾶλλον γίγνεσθαι αὐτῷ η πρότερον διὰ τὴν ἄρχιην φθονερῷ, ἀπίστῳ, ἀδίκῳ, ἀφίλῳ, ἀνοσίῳ καὶ πάσης κακίας πανδοκεῖ τε καὶ τροφεῖ, καὶ ἔξ ἀπάντων τούτων μάλιστα μὲν αὐτῷ δυστυχεῖ εἶναι, ἔπειτα δὲ καὶ τοὺς πλησίουν αὐτῷ τοιούτους ἀπεργάζεσθαι. Οὐδείς σοι, ἔφη, τῶν νοῦν ἥδη ὕσπερ ὁ διὰ πάντων κριτῆς ἀποφαίνεται, B

¹ δοκεῖ Lob.:: δοκῇ Λ.

καὶ σὺ οὗτος, τίς πρῶτος κατὰ τὴν σὴν δόξαν εὐδαιμονίᾳ καὶ τίς δεύτερος, καὶ τὸν ἄλλους ἔξῆς πέντε ὅντας κρῖνε, βασιλικόν, τιμοκρατικόν, δλιγαρχικόν, δημοκρατικόν, τυραννικόν. Ἀλλὰ ῥᾳδία, ἔφη, ἡ κρίσις. καθάπερ γὰρ εἰσῆλθον, ἔγωγε ὥσπερ χοροὺς κρίνω, ἀρετῇ καὶ κακίᾳ καὶ εὐδαιμονίᾳ καὶ τῷ ἐναντίῳ. Μισθωσώμεθα οὖν κήρυκα, ἦν δὲ ἐγώ, ἢ αὐτὸς ἀνείπω, ὅτι ὁ Ἀρίστωνος ὑὸς τὸν
 Σ ἄριστόν τε καὶ δικαιότατον εὐδαιμονέστατον ἔκρινε, τοῦτον δὲ εἶναι τὸν βασιλικότατον καὶ βασιλεύοντα αὐτοῦ, τὸν δὲ κάκιστόν τε καὶ ἀδικότατον ἀθλιώτατον, τοῦτον δὲ αὐτὸν τυγχάνειν ὅντα ὃς ἀν τυραννικότατος ὥν ἔαυτοῦ τε ὅ τι μάλιστα τυραννῆ καὶ τῆς πόλεως; Ἀνειρήσθω σοι, ἔφη.
 Ἡ οὖν προσαναγορεύω, εἶπον, ἐάν τε λανθάνωσιν τοιούτοις ὅντες ἔάν τε μὴ πάντας ἀνθρώπους τε καὶ θεούς; Προσ-
 αναγόρευε, ἔφη.

VII. Εἶνεν δή, εἶπον· αὕτη μὲν ἡμῖν ἡ ἀπόδειξις μία
 Δ ἀν εἴη· δευτέραν δὲ ἴδε¹ τήνδε, ἐάν τι δόξῃ εἶναι. Τίς αὕτη; Ἐπειδή, ὥσπερ πόλις, ἦν δὲ ἐγώ, διήρηται κατὰ τρία εἴδη, οὕτω καὶ ψυχὴ ἐνὸς ἐκάστου τριχῆ, δέξεται² ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, καὶ ἐτέραν ἀπόδειξιν. Τίνα ταύτην; Τήνδε. τριῶν ὅντων τριτταὶ καὶ ἡδοναί μοι φαίνονται, ἐνὸς ἐκάστου μία ἴδια³, ἐπιθυμίαι τε ὠσαύτως καὶ ἀρχαῖ. Πῶς λέγεις;
 ἔφη. Τὸ μέν, φαμέν, ἦν φανθάνει ἀνθρωπος, τὸ δὲ φθυμοῦται· τὸ δὲ τρίτον διὰ πολυειδίαν ἐνὶ οὐκ ἔσχομεν
 Ε ὀνόματι προσειπεῖν ἴδιω αὐτοῦ, ἀλλὰ δὲ μέγιστον καὶ ἵσχυρότατον εἶχεν ἐν αὐτῷ, τούτῳ ἐπωνομάσαμεν· ἐπι-
 θυμητικὸν γὰρ αὐτὸ κεκλήκαμεν διὰ σφοδρότητα τῶν περὶ τὴν ἐδωδὴν ἐπιθυμιῶν καὶ πόσιν καὶ ἀφροδίσια καὶ ὅσα ἄλλα τούτοις ἀκόλουθα, καὶ φιλοχρήματον δή, ὅτι διὰ χρημάτων
 581 μάλιστα ἀποτελοῦνται αἱ τοιαῦται ἐπιθυμίαι. Καὶ δρθῶς γ', ἔφη. Ἄρ, οὖν καὶ τὴν ἡδονὴν αὐτοῦ καὶ φιλίαν εἰ-

¹ δὲ lōē nos: δεῖ δὲ A: δὲ δεῖ vulgo cum Ξ q. ² δέξεται Ξ: τὸ (punctis notatum) λογιστικὸν δέξεται A. ³ ἴδια Π: lōlq A.

φαῖμεν εἶναι τοῦ κέρδους, μάλιστ' ἀν εἰς ἐν κεφάλαιον ἀπερειδούμεθα τῷ λόγῳ, ὥστε τι ἡμῖν αὐτοῖς δηλοῦν, ὅπότε τοῦτο τῆς ψυχῆς τὸ μέρος λέγοιμεν, καὶ καλοῦντες αὐτὸ φιλοχρήματον καὶ φιλοκερδὲς ὥρθως ἀν καλοῦμεν; Ἐμοὶ γοῦν δοκεῖ, ἔφη. Τί δέ; τὸ θυμοειδὲς οὐ πρὸς τὸ κρατεῖν μέντοι φαμὲν καὶ νικᾶν καὶ εὐδοκιμεῖν ἀεὶ ὅλον ώρμησθαι; Καὶ μάλα. Εἰ οὖν φιλόνικον αὐτὸ καὶ φιλότιμον προσ- B αγορεύοιμεν, ἦ ἐμμελῶς ἀν ἔχοι; Ἐμμελέστατα μὲν οὖν. Ἀλλὰ μὴν φ γε μανθάνομεν, παντὶ δῆλον ὅτι πρὸς τὸ εἰδέναι τὴν ἀλήθειαν ὅπῃ ἔχει πᾶν ἀεὶ τέταπαι, καὶ χρημάτων τε καὶ δόξης ἥκιστα τούτων τούτῳ μέλει. Πολὺ γε. Φιλομαθὲς δὴ καὶ φιλόσοφον καλοῦντες αὐτὸ κατὰ τρόπον ἀν καλοῦμεν; Πῶς γὰρ οὔ; Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ ἄρχει ἐν ταῖς ψυχαῖς τῶν μὲν τοῦτο, τῶν δὲ τὸ ἔτερον C ἐκείνων, ὅπότερον ἀν τύχη; Οὔτως, ἔφη. Διὰ ταῦτα δὴ καὶ ἀνθρώπων λέγομεν¹ τὰ πρῶτα τριττὰ γένη εἶναι, φιλόσοφον, φιλόνικον, φιλοκερδές; Κομιδῆ γε. Καὶ ἡδονῶν δὴ τρία εἴδη, ὑποκείμενα ἐν ἑκάστῳ τούτων; Πάνυ γε. Οἰσθ' οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ὅτι εἱ θέλοις τρεῖς τοιούτους ἀνθρώπους ἐν μέρει ἔκαστον ἀνερωτᾶν, τίς τούτων τῶν βίων ἡδιστος, τὸν ἑαυτοῦ ἔκαστος μάλιστα ἐγκωμιάσεται; ὅ γε² χρηματιστικὸς πρὸς τὸ κερδαίνειν τὴν τοῦ τιμᾶσθαι ἡδονὴν D ἢ τὴν τοῦ μανθάνειν οὐδενὸς ἀξίαν φήσει εἶναι, εἰ μὴ εἴ τι αὐτῶν ἀργύριον ποιεῖ. Ἀληθῆ, ἔφη. Τί δὲ ὁ φιλότιμος; ἦν δ' ἐγώ· οὐ τὴν μὲν ἀπὸ τῶν χρημάτων ἡδονὴν φορτικήν τινα ἡγεῖται, καὶ αὖ τὴν ἀπὸ τοῦ μανθάνειν, ὅ τι μὴ μάθημα τιμὴν φέρει, καπνὸν καὶ φλυαρίαν; Οὔτως, ἔφη, ἔχει. Τὸν δὲ φιλόσοφον, ἦν δ' ἐγώ, τί οἰώμεθα³ τὰς ἄλλας ἡδονὰς νομίζειν πρὸς τὴν τοῦ εἰδέναι τἀληθὲς ὅπῃ E ἔχει καὶ ἐν τοιούτῳ τινὶ ἀεὶ εἶναι μανθάνοντα τῆς ἡδονῆς⁴;

¹ λέγομεν Ξ q²: λέγωμεν A. μεθα Graser: ποιώμεθα codd.

² Hermann cum M: τε A. ³ τι οἰώ-
⁴ τῆς ἡδονῆς A¹: punctis notavit A².

οὐ πάνυ πόρρω, καὶ καλεῖν τῷ ὅντι ἀναγκαίας, ως οὐδὲν τῶν ἄλλων δεόμενον, εἰ μὴ ἀνάγκη ἦν; Εῦ, ἔφη, δεῖ εἰδέναι.

VIII. "Οτε δὴ οὖν, εἶπον, ἀμφισβητοῦνται ἐκάστου τοῦ εἴδους αἱ ἡδοναὶ καὶ αὐτὸς ὁ βίος, μὴ ὅτι πρὸς τὸ κάλλιον καὶ αἴσχιον ζῆν μηδὲ τὸ χεῖρον καὶ ἄμεινον, ἀλλὰ 582 πρὸς αὐτὸς τὸ ὅδιον καὶ ἀλυπότερον, | πῶς ἀν εἰδεῖμεν, τίς αὐτῶν ἀληθέστατα λέγει; Οὐ πάνυ, ἔφη, ἔγωγε ἔχω εἰπεῖν. Ἀλλ' ὥδε σκόπει. τίνι χρή κρίνεσθαι τὰ μέλλοντα καλῶς κριθήσεσθαι; ἀρ' οὐκ ἐμπειρίᾳ τε καὶ φρονήσει καὶ λόγῳ; ἢ τούτων ἔχοι ἄν τις βέλτιον κριτήριον; Καὶ πῶς ἄν; ἔφη. Σκόπει δὴ. τριῶν ὅντων τῶν ἀνδρῶν τίς ἐμπειρότατος πασῶν ὡν εἴπομεν ἡδονῶν; πότερον ὁ φιλοκερδής, μανθάνων αὐτὶν τὴν ἀλήθειαν οἵον ἔστιν, ἐμπειρότερος δοκεῖ σοι εἶναι τῆς ἀπὸ τοῦ Β εἰδέναι ἡδονῆς, ἢ ὁ φιλόσοφος τῆς ἀπὸ τοῦ κερδαίνειν; Πολύ, ἔφη, διαφέρει. τῷ μὲν γὰρ ἀνάγκη γεύεσθαι τῶν ἑτέρων ἐκ παιδὸς ἀρξαμένῳ· τῷ δὲ φιλοκερδεῖν, ὅπῃ πέφυκε τὰ ὅντα μανθάνοντι, τῆς ἡδονῆς ταύτης, ως γλυκεῖά ἔστιν, οὐκ ἀνάγκη γεύεσθαι οὐδὲ ἐμπειρώφ γίγνεσθαι, μᾶλλον δὲ καὶ προθυμουμένῳ οὐ ράδιον. Πολὺ ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, διαφέρει τοῦ γε φιλοκερδοῦς ὁ φιλόσοφος ἐμπειρίᾳ ἀμφο-
C τέρων τῶν ἡδονῶν. Πολὺ μέντοι. Τί δὲ τοῦ φιλοτίμου; ἄρα μᾶλλον ἀπειρός ἔστι τῆς ἀπὸ τοῦ τιμᾶσθαι ἡδονῆς ἢ ἐκεῖνος τῆς ἀπὸ τοῦ φρονεῦν; Ἀλλὰ τιμὴ μέν¹, ἔφη, ἐάνπερ ἐξεργάζωνται ἐπὶ ὃ ἔκαστος ὥρμηκε, πᾶσιν αὐτοῖς ἔπεται· καὶ γὰρ ὁ πλούσιος ὑπὸ πολλῶν τιμάται καὶ ὁ ἀνδρεῖος καὶ ὁ σοφός· ὥστε ἀπό γε τοῦ τιμᾶσθαι, οἷον ἔστιν, πάντες τῆς ἡδονῆς ἐμπειροι· τῆς δὲ τοῦ ὅντος θέας, οἷαν ἡδονὴν ἔχει, ἀδύνατον ἄλλῳ γεγεῦσθαι πλὴν τῷ Δ φιλοσόφῳ. Ἐμπειρίας μὲν ἄρα, εἶπον, ἔνεκα κάλλιστα

¹ τιμὴ μὲν ν : τί μὴν Α.

τῶν ἀνδρῶν κρίνει οὗτος¹. Πολύ γε. Καὶ μὴν μετά γε φρονήσεως μόνος ἐμπειρος γεγονὼς ἔσται. Τί μήν; Ἐλλὰ μὴν καὶ δι' οὗ γε δέν ὅργανου κρίνεσθαι, οὐ τοῦ φιλοκερδοῦς τοῦτο ὅργανον οὐδὲ τοῦ φιλοτίμου, ἀλλὰ τοῦ φιλοσόφου. Τὸ ποῖον; Διὰ λόγων που ἔφαμεν δεῦν κρίνεσθαι. ή γάρ; Ναί. Λόγοι δὲ τούτου μάλιστα ὅργανον. Πῶς δ' οὖ; Οὐκοῦν εἰ μὲν πλούτῳ καὶ κέρδει ἄριστα ἐκρίνετο τὰ κρινόμενα, ἀλλὰ ἐπήγνει ὁ φιλοκερδῆς καὶ ἔψεγεν, ἀνάγκη ἀν Ε ἦν ταῦτα ἀληθέστατα εἶναι. Πολλή γε. Εἰ δὲ τιμῇ τε καὶ νίκῃ καὶ ἀνδρείᾳ, ἀρ' οὐχ ἀλλὰ ὁ φιλότιμος τε καὶ ὁ φιλόνικος; Δῆλον. Ἐπειδὴ δ' ἐμπειρίᾳ καὶ φρονήσει καὶ λόγῳ; Ἀνάγκη, ἔφη, ἀλλὰ ὁ φιλόσοφος τε καὶ ὁ φιλόλογος ἐπαινεῖ, ἀληθέστατα εἶναι. Τριῶν ἀρ' οὐσῶν τῶν | ἥδοινῶν ἡ τούτου τοῦ μέρους τῆς ψυχῆς, φῶ μανθάνομεν, 583 ἥδιστη ἀν εἴη, καὶ ἐν φῷ ἥμῶν τοῦτο ἄρχει, ὁ τούτου βίος ἥδιστος; Πῶς δ' οὐ μέλλει; ἔφη· κύριος γοῦν ἐπαινέτης φῶν ἐπαινεῖ τὸν ἑαυτοῦ βίον ὁ φρόνιμος. Τίνα δὲ δεύτερον, εἶπον, βίον καὶ τίνα δευτέραν ἥδονήν φησιν ὁ κριτῆς εἶναι; Δῆλον ὅτι τὴν τοῦ πολεμικοῦ τε καὶ φιλοτίμου ἐγγυτέρω γὰρ αὐτοῦ ἐστὶν ἡ ἡ τοῦ χρηματιστοῦ. Ὅτσατην δὴ τὴν τοῦ φιλοκερδοῦς, ως ἔοικεν. Τί μήν; ἡ δ' ὅσ.

IX. Ταῦτα μὲν τοίνυν οὕτω δύναται ἐφεξῆς ἀν εἴη καὶ δις Β νενικηκώς ὁ δίκαιος τὸν ἀδίκον· τὸ δὲ τρίτον Ὀλυμπικῶς τῷ σωτῆρί τε καὶ τῷ Ὀλυμπίῳ Διύ, ἀθρει ὅτι οὐδὲ παναληθῆς ἐστιν ἡ τῶν ἀλλων ἥδοινή πλὴν τῆς τοῦ φρονίμου οὐδὲ καθαρά, ἀλλ' ἐσκιαγραφημένη τις, ώς ἐγὼ δοκῶ μοι τῶν σοφῶν τινὸς ἀκηκοέναι. καίτοι τοῦτ' ἀν εἴη μέγιστόν τε καὶ κυριώτατον τῶν πτωμάτων. Πολύ γε· ἀλλὰ πῶς λέγεις; Ὡδ', εἶπον, ἐξευρήσω, σοῦ ἀποκρινομένου ζητῶν ἄμα. Ἐρώτα δή, ἔφη. Λέγε δή, ἦν δ' ἐγώ· οὐκ ἐναντίον φαμέν λύπην ἥδονή; Καὶ μάλα. Οὐκοῦν καὶ τὸ μήτε χαίρειν μήτε λυπεῖσθαι εἶναι τι; Εἶναι μέντοι. Μεταξὺ

¹ οὗτος ΙΙ: οὕτως Α.

τούτου ἀμφοῖν ἐν μέσῳ ὅν, ἡσυχίαν τινὰ περὶ ταῦτα τῆς ψυχῆς; ἢ οὐχ οὕτως αὐτὸ λέγεις; Οὔτως, ἢ δ' ὅς. Ἀρ' οὐ μνημονεύεις, ἦν δ' ἐγώ, τοὺς τῶν καμνόντων λόγους, οὓς λέγουσιν ὅταν κάμνωσιν; Ποίους; 'Ως οὐδὲν ἄρα ἐστὶν Δ ἥδιον τοῦ ὑγιαίνειν, ἀλλὰ σφᾶς ἐλελήθει, πρὶν κάμνειν, ἥδιστον ὅν. Μέμνημαι, ἔφη. Οὐκοῦν καὶ τῶν περιωδυνίᾳ τινὶ ἐχομένων ἀκούεις λεγόντων, ως οὐδὲν ἥδιον τοῦ παύσασθαι ὀδυνώμενον; 'Ακούω. Καὶ ἐν ἄλλοις γε, οἷμαι, πολλοῖς τοιούτοις αἰσθάνει γιγνομένους τοὺς ἀνθρώπους, ἐν οἷς, ὅταν λυπῶνται, τὸ μὴ λυπεῖσθαι καὶ τὴν ἡσυχίαν τοῦ τοιούτου ἐγκωμιάζουσιν ως ἥδιστον, οὐ τὸ χαίρειν. Τοῦτο γάρ, ἔφη, τότε ἥδυ ἵσως καὶ ἀγαπητὸν Ε γίγνεται, ἡσυχία. Καὶ ὅταν παύσηται ἄρα, εἶπον, χαίρων τις, ἡ τῆς ἥδουνης ἡσυχία λυπηρὸν ἐσται. "Ισως, ἔφη. "Ο μεταξὺ ἄρα νῦν δὴ ἀμφοτέρων ἔφαμεν εἶναι, τὴν ἡσυχίαν, τοῦτό ποτε ἀμφότερα ἐσται, λύπη τε καὶ ἥδονή. "Εοικεν. "Η καὶ δυνατὸν τὸ μηδέτερα ὃν ἀμφότερα γίγνεσθαι; Οὕτως δοκεῖ. Καὶ μὴν τό γε ἥδυ ἐν ψυχῇ γιγνόμενον καὶ τὸ 584 λυπηρὸν κίνησίς τις ἀμφοτέρω ἐστόν. ἢ οὐ; Ναί. | Τὸ δὲ μήτε λυπηρὸν μήτε ἥδυ οὐχὶ ἡσυχία μέντοι καὶ ἐν μέσῳ τούτου ἐφάνη ἄρτι; 'Ἐφάνη γάρ. Πῶς οὖν ὁρθῶς ἐστι τὸ μὴ ἀλγεῖν ἥδυ ἡγεῖσθαι ἢ τὸ μὴ χαίρειν ἀνιαρόν; Οὐδαμῶς. Ούκ ἐστιν ἄρα τοῦτο, ἀλλὰ φαίνεται, ἦν δ' ἐγώ, παρὰ τὸ ἀλγεινὸν ἥδυ καὶ παρὰ τὸ ἥδυ ἀλγεινὸν τότε, ἡ ἡσυχία, καὶ οὐδὲν ὑγιὲς τούτων τῶν φαντασμάτων πρὸς ἥδουνης ἀλήθειαν, ἀλλὰ γοητεία τις. 'Ως γοῦν δὲ λόγος, Β ἔφη, σημαίνει. 'Ιδε τοίνυν, ἔφην ἐγώ, ἥδονάς, αἱ οὐκ ἐκ λυπῶν εἰσίν, ἵνα μὴ πολλάκις οἰηθῆσιν ἐν τῷ παρόντι οὕτω τοῦτο πεφυκέναι, ἥδονὴν μὲν παῦλαν λύπης εἶναι, λύπην δὲ ἥδονῆς. Ποῦ δή, ἔφη, καὶ ποίας λέγεις; Πολλὰ μέν, εἶπον, καὶ ἄλλαι, μάλιστα δὲ εἰς θέλεις ἐννοήσαι τὰς περὶ τὰς ὁσμὰς ἥδονάς. αὗται γὰρ οὐ προλυπηθέντι εἴξαλφης ἀμήχανοι τὸ μέγεθος γίγνουνται παυσάμεναι τε λύπην

οὐδεμίαν καταλείπουσιν. Ἀληθέστατα, ἔφη. Μὴ ἄρα πειθώμεθα καθαρὰν ἡδονὴν εἶναι τὴν λύπης ἀπαλλαγήν, ^C μηδὲ λύπην τὴν ἡδονῆς. Μὴ γάρ. Ἀλλὰ μέντοι, εἰπον, αἴ γε διὰ τοῦ σώματος ἐπὶ τὴν ψυχὴν τείνουσαι καὶ λεγόμεναι ἡδοναὶ σχεδὸν αἱ πλεῖσται τε καὶ μέγισται τούτου τοῦ εἴδους εἰσί, λυπῶν τινὲς ἀπαλλαγά. Εἰσὶ γάρ. Οὐκοῦν καὶ αἱ πρὸ μελλόντων τούτων ἐκ προσδοκίας γιγνόμεναι προησθήσεις τε καὶ προλυπήσεις κατὰ ταῦτα ἔχουσιν; Κατὰ ταῦτα.

X. Οἰσθ' οὖν, ἦν δ' ἐγώ, οἵαί εἰσιν καὶ φῶ μάλιστα ^D ἐοίκασιν; Τῷ; ἔφη. Νομίζεις τι, εἰπον, ἐν τῇ φύσει εἶναι τὸ μὲν ἄνω, τὸ δὲ κάτω, τὸ δὲ μέσον; "Ἐγωγέ. Οἴει οὖν ἄν τινα ἐκ τοῦ κάτω φερόμενον πρὸς μέσον ἄλλο τι οἰεσθαι ἢ ἄνω φέρεσθαι; καὶ ἐν μέσῳ στάντα, ἀφορῶντα δόθεν ἐνήνεκται, ἄλλοθι που ἀν ἥγεῖσθαι εἶναι ἢ ἐν τῷ ἄνω, μὴ ἐωρακότα τὸ ἀληθῶς ἄνω; Μὰ Δί' οὐκ ἔγωγε, ἔφη, ἄλλως¹ οἵμαι οἰηθῆναι ἄν τὸν τοιοῦτον. Ἀλλ' εἰ πάλιν γ', ἔφην, φέροιτο, κάτω τ' ἄν οἴοιτο φέρεσθαι καὶ ἀληθῆ ^E οἰοιτο; Πῶς γὰρ οὕ; Οὐκοῦν ταῦτα πάσχοι ἄν πάντα διὰ τὸ μὴ ἔμπειρος εἶναι τοῦ ἀληθινῶς ἄνω τε δόντος καὶ ἐν μέσῳ καὶ κάτω; Δῆλον δή. Θαυμάζοις ἄν οὖν, εἰ καὶ ἄπειροι ἀληθείας περὶ πολλῶν τε ἄλλων μὴ ὑγιεῖς δόξας ἔχουσιν πρός τε ἡδονὴν καὶ λύπην καὶ τὸ μεταξὺ τούτων οὕτω διάκεινται, ὥστε ὅταν μὲν ἐπὶ τὸ λυπηρὸν φέρωνται, ἀληθῆ τε | οἴονται καὶ τῷ δόντι λυποῦνται, ὅταν δὲ ἀπὸ 585 λύπης ἐπὶ τὸ μεταξύ, σφόδρα μὲν οἴονται πρὸς πληρώσει τε καὶ ἡδονὴ γύγνεσθαι, ὥσπερ δὲ² πρὸς μέλαν φαιὸν ἀποσκοποῦντες ἀπειρίᾳ λευκοῦ, καὶ τὸ ἀλυπον οὕτω πρὸς λύπην³ ἀφορῶντες ἀπειρίᾳ ἡδονῆς ἀπατῶνται; Μὰ Δία, ἢ δ' ὅς, οὐκ ἄν θαυμάσαιμι, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον, εἰ μὴ οὕτως ἔχει. Ὡδέ γ' οὖν, εἰπον, ἐννόει· οὐχὶ πεῦνα καὶ

¹ ἄλλως Π: ἀλλ' ως Α.

² δὲ *q*: οι. Α.

³ τὸ ἀλυπον οὕτω

πρὸς λύπην Schleiermacher: πρὸς τὸ ἀλυπον οὕτω λύπην coiid.

Β δίψα καὶ τὰ τοιαῦτα κενώσεις τινές εἰσιν τῆς περὶ τὸ σῶμα ἔξεως; Τί μήν; "Αγνοια δὲ καὶ ἀφροσύνη ἄρ' οὐ κενότης ἐστὶ τῆς περὶ ψυχὴν αὖ ἔξεως; Μάλα γε. Οὐκοῦν πληροῖτ' ἀν ὁ τε τροφῆς μεταλαμβάνων καὶ ὁ νοῦν ἴσχων; Πῶς δ' οὐ; Πλήρωσις δὲ ἀληθεστέρα τοῦ ἥττον ἢ τοῦ μᾶλλου ὅντος; Δῆλον, ὅτι τοῦ μᾶλλου. Πότερα οὖν ἡγεῖ τὰ γένη μᾶλλου καθαρᾶς οὐσίας μετέχειν, τὰ οἶνον σίτου τε καὶ ποτοῦ καὶ ὅψου καὶ ξυμπάσης τροφῆς, ἢ τὸ Σ δόξης τε ἀληθοῦς εἶδος καὶ ἐπιστήμης καὶ νοῦ καὶ ξυλλήβδην αὖ πάσης ἀρετῆς; ὅδε δὲ κρίνεται τὸ τοῦ ἀεὶ ὄμοίου ἔχόμενον καὶ ἀθανάτου καὶ ἀληθείας καὶ αὐτὸ τοιοῦτον ὃν καὶ ἐν τοιούτῳ γιγνόμενον μᾶλλον εἴναι σοι δοκεῖ, ἢ τὸ μηδέποτε ὄμοίου καὶ θυητοῦ καὶ αὐτὸ τοιοῦτο καὶ ἐν τοιούτῳ γιγνόμενον; Πολύ, ἔφη, διαφέρει τὸ τοῦ ἀεὶ ὄμοίου. 'Η οὖν ἀεὶ <ἀν>ομοίου¹ οὐσία οὐσίας τι μᾶλλου ἢ <ἢ>² ἐπιστήμης μετέχει; Οὐδαμῶς. Τί δ; ἀληθείας; Οὐδὲ τοῦτο. Εἰ δὲ ἀληθείας ἥττον, οὐ καὶ οὐσίας;

Δ Ἀνάγκη. Οὐκοῦν δλως τὰ περὶ τὴν τοῦ σώματος θεραπείαν γένη τῶν γενῶν αὖ τῶν περὶ τὴν τῆς ψυχῆς θεραπείαν ἥττον ἀληθείας τε καὶ οὐσίας μετέχει; Πολύ γε. Σῶμα δὲ αὐτὸ ψυχῆς οὐκ οἴει οὕτως; "Εγωγε. Οὐκοῦν τὸ τῶν μᾶλλου ὅντων πληρούμενον καὶ αὐτὸ μᾶλλον ὃν ὅντως μᾶλλου πληροῦται ἢ τὸ τῶν ἥττον ὅντων καὶ αὐτὸ ἥττον ὅν; Πῶς γὰρ οὐ; Εἰ ἄρα τὸ πληροῦσθαι τῶν φύσει προσηκόντων ἥδυ ἐστι, τὸ τῷ ὅντι καὶ τῶν ὅντων πληρούμενον μᾶλλον μᾶλλον ὅντως τε καὶ ἀληθεστέρως χαίρειν ἀν ποιοῦ ἥδον ἢ ἀληθεῖ, τὸ δὲ τῶν ἥττον ὅντων μεταλαμβάνον ἥττόν τε ἀν ἀληθῶς καὶ βεβαίως πληροῦτο καὶ ἀπιστοτέρας ἀν ἥδονῆς καὶ ἥττον ἀληθοῦς μεταλαμβάνοι. 'Αναγκαιό-

586 τατα, ἔφη. Οἱ ἄρα φρονήσεως καὶ ἀρετῆς ἀπειροι, εὐωχίαις δὲ καὶ τοῖς τοιούτοις ἀεὶ ξυνόντες, κάτω, ὡς ἔοικεν, καὶ μέχρι πάλιν πρὸς τὸ μεταξὺ φέρουνται τε καὶ ταύτη

¹ ἀεὶ <ἀν>ομοίου nos: ἀεὶ ὄμοίου A.

² <ἢ> nos: om. codd.

πλανῶνται διὰ βίου, ὑπερβάντες δὲ τοῦτο πρὸς τὸ ἀληθῶς
ἄνω οὕτε ἀνέβλεψαν πώποτε οὕτε ἡνέχθησαν, οὐδὲ τοῦ
ὄντος τῷ ὄντι ἐπληρώθησαν, οὐδὲ βεβαίου τε καὶ καθαρᾶς
ἡδονῆς ἐγεύσαντο, ἀλλὰ βοσκημάτων δίκην κάτω ἀεὶ^B
βλέποντες καὶ κεκυφότες εἰς γῆν καὶ εἰς τραπέζας βόσκου-
ται χορταζόμενοι καὶ ὀχεύοντες, καὶ ἔνεκα τῆς τούτων πλεονεξίας λακτίζοντες καὶ κυρίττοντες ἀλλήλους σιδηροῖς
κέρασί τε καὶ ὄπλαις ἀποκτιννάσι δι' ἀπληστίαν, ὅτε
οὐχὶ τοῖς οὖσιν οὐδὲ τὸ ὃν οὐδὲ τὸ στέγον ἔαυτῶν πιμ-
πλάντες. Παντελῶς, ἔφη ὁ Γλαύκων, τὸν τῶν πολλῶν, ὁ
Σώκρατες, χρησμῳδεῖς βίου. ^AἌρ' οὖν οὐκ ἀνάγκη καὶ
ἡδοναῖς ξυνεῖναι μεμιγμέναις λύπαις, εἰδώλοις τῆς ἀληθοῦς
ἡδονῆς καὶ ἐσκιαγραφημέναις, ὑπὸ τῆς παρ' ἀλλήλας
θέσεως ἀποχραινομέναις, ὥστε σφοδροὺς ἔκατέρας φαίνε-^C
σθαι καὶ ἔρωτας ἔαυτῶν λυττῶντας τοῖς ἄφροσιν ἐντίκτειν
καὶ περιμαχήτους εἶναι, ὥσπερ τὸ τῆς Ἐλένης εἴδωλον ὑπὸ^D
τῶν ἐν Τροίᾳ Στησίχορός φησι γενέσθαι περιμάχητον
ἀγνοίᾳ τοῦ ἀληθοῦς; Πολλὴ ἀνάγκη, ἔφη, τοιοῦτόν τι
αὐτὸν εἶναι.

XI. Τί δέ; περὶ τὸ θυμοειδὲς οὐχ ἔτερα τοιαῦτα
ἀνάγκη γίγνεσθαι, ὃς ἀν αὐτὸν τοῦτο διαπράτηται, ἢ
φθόνῳ διὰ φιλοτιμίαν ἢ βίᾳ διὰ φιλονικίαν ἢ θυμῷ διὰ
δυσκολίαν πλησμονὴν τιμῆς τε καὶ νίκης καὶ θυμοῦ διώκων
ἄνευ λογισμοῦ τε καὶ νοῦ; Τοιαῦτα, ἢ δ' ὅς, ἀνάγκη καὶ
περὶ τοῦτο εἶναι. Τί οὖν; ἦν δ' ἐγώ· θαρροῦντες λέγωμεν,
ὅτι καὶ περὶ τὸ φιλοκερδές καὶ τὸ φιλόνικον ὅσαι ἐπιθυμίαι
εἰσίν, αἱ μὲν ἀν τῇ ἐπιστήμῃ καὶ λόγῳ ἐπόμεναι καὶ μετὰ^E
τούτων τὰς ἡδονὰς διώκουσαι, ἂς ἀν τὸ φρόνιμον ἐξηγῆται,
λαμβάνωσι, τὰς ἀληθεστάτας τε λήψονται, ὡς οἷόν τε
αὐτὰς ἀληθεῖς λαβεῖν, ἄτε ἀληθείᾳ ἐπομένων, καὶ τὰς
ἔαυτῶν οἰκείας, εἴπερ τὸ βέλτιστον ἔκάστῳ τοῦτο καὶ
οἰκειότατον; Ἀλλὰ μήν, ἔφη, οἰκειότατόν γε. Τῷ φιλο-
σόφῳ ἄρα ἐπομένης ἀπάσης τῆς ψυχῆς καὶ μὴ στασιαζούσης

έκάστῳ τῷ μέρει ὑπάρχει εἴς τε τὰλλα τὰ ἔαυτοῦ πράττειν
καὶ δικαιώφ εἶναι, καὶ δὴ καὶ τὰς ἡδονὰς τὰς ἔαυτοῦ ἔκαστον
587 καὶ τὰς βελτίστας καὶ εἰς τὸ δυνατὸν | τὰς ἀληθεστάτας
καρπούσθαι. Κομιδῆ μὲν οὖν. "Οταν δὲ ἄρα τῶν ἐτέρων
τι κρατήσῃ, ὑπάρχει αὐτῷ μήτε τὴν ἔαυτοῦ ἡδονὴν ἔξευ-
ρίσκειν τά τε ἄλλ' ἀναγκάζειν ἀλλοτρίαν καὶ μὴ ἀληθῆ
ἡδονὴν διώκειν. Οὔτως, ἔφη. Ούκονν ἀ πλεῖστον φιλο-
σοφίας τε καὶ λόγου ἀφέστηκεν, μάλιστ' ἀν τοιαῦτα
ἔξεργάζοιτο; Πολύ γε. Πλεῖστον δὲ λόγουν ἀφίσταται
οὐχ ὅπερ νόμου τε καὶ τάξεως; Δῆλον δή. 'Εφάνησαν
B δὲ πλεῖστον ἀφεστῶσαι οὐχ αἱ ἐρωτικαί τε καὶ τυραννικαὶ
ἐπιθυμίαι; Πολύ γε. 'Ελάχιστον δὲ αἱ βασιλικαί τε
καὶ κόσμιαι; Ναί. Πλεῖστον δή, οἷμαι, ἀληθοῦς ἡδονῆς
καὶ οἰκείας ὁ τύραννος ἀφεστήξει, ὁ δὲ ὀλιγιστον. 'Ανάγκη.
Καὶ ἀηδέστατα ἄρα, εἶπον, ὁ τύραννος βιώσεται, ὁ δὲ
βασιλεὺς ἥδιστα. Πολλὴ ἀνάγκη. Οἰσθ' οὖν, ἦν δ' ἐγώ,
ὅσῳ ἀηδέστερον ξῆ τύραννος βασιλέως; "Αν εἴπης, ἔφη.
Τριῶν ἡδονῶν, ώς ἔοικεν, οὐσῶν, μιᾶς μὲν γνησίας, δυοῖν δὲ
C νόθαιν¹, τῶν νόθων εἰς τὸ ἐπέκεινα ὑπερβάς ὁ τύραννος,
φυγῶν νόμον τε καὶ λόγον, δούλαις τισὶ δορυφόροις ἡδοναῖς
ξυνοικεῖ, καὶ ὅπόσῳ ἐλαττοῦται οὐδὲ πάνυ ῥάδιον εἰπεῖν,
πλὴν ἵσως ὁδε. Πῶς; ἔφη. 'Απὸ τοῦ ὀλιγαρχικοῦ
τρίτος που ὁ τύραννος ἀφειστήκει· ἐν μέσῳ γὰρ αὐτῶν ὁ
δημοτικὸς ἦν. Ναί. Ούκονν καὶ ἡδονῆς τρίτῳ εἰδώλῳ
πρὸς ἀληθειαν ἀπ' ἐκείνου ξυνοικοῦ ἀν, εἰ τὰ πρόσθεν
ἀληθῆ; Οὔτω. 'Ο δέ γε ὀλιγαρχικὸς ἀπὸ τοῦ βασιλικοῦ
D αὖ τρίτος, ἐὰν εἰς ταύτὸν ἀριστοκρατικὸν καὶ βασιλικὸν
τιθῶμεν. Τρίτος γάρ. Τριπλασίου ἄρα, ἦν δ' ἐγώ,
τριπλάσιον ἀριθμῷ ἀληθοῦς ἡδονῆς ἀφέστηκεν τύραννος.
Φαίνεται. 'Ἐπίπεδον ἄρ', ἔφην, ώς ἔοικεν, τὸ εἰδώλον κατὰ
τὸν τοῦ μήκους ἀριθμὸν ἡδονῆς τυραννικῆς ἀν εἴη. Κομιδῆ
γε. Κατὰ δὲ δύναμιν καὶ τρίτην αὔξην δῆλον δὴ ἀπόστασιν

¹ νόθαιν Π: νόθων Α¹: νόθοιν Λ².

ὅσην ἀφεστηκώς γίγνεται. Δῆλον, ἔφη, τῷ γε λογιστικῷ.
 Οὐκοῦν ἐάν τις μεταστρέψας ἀληθείᾳ ἥδονής τὸν βασιλέα Ετοῦ τυράννου ἀφεστηκότα λέγῃ ὅσον ἀφέστηκεν, ἐννεακαιεικοσικαιεπτακοσιοπλασιάκις ἥδιον αὐτὸν ζῶντα εὑρήσει τελειωθείση τῇ πολλαπλασιώσει, τὸν δὲ τύραννον ἀνιαρότερον τῇ αὐτῇ ταύτῃ ἀποστάσει. Ἀμήχανον, ἔφη, λογισμὸν καταπεφόρηκας¹ τῆς διαφορότητος τοῖν ἀνδροῖν, τοῦ τε δικαίου καὶ | τοῦ ἀδίκου, πρὸς ἥδονήν τε καὶ λύπην. Καὶ 588 μέντοι καὶ ἀληθῆ καὶ προσήκουντά γε, ἦν δὲ ἐγώ, βίοις ἀριθμόν, εἰπερ αὐτοῖς προσήκουσιν ἡμέραι καὶ νύκτες καὶ μῆνες καὶ ἐνιαυτοί. Ἀλλὰ μήν, ἔφη, προσήκουσιν. Οὐκοῦν εἴ τοσοῦτον ἥδονή νικᾶ ὁ ἀγαθός τε καὶ δίκαιος τὸν κακόν τε καὶ ἀδικον, ἀμηχάνῳ δὴ ὄσῳ πλέον² νικήσει εὐσχημοσύνη τε βίου καὶ κάλλει καὶ ἀρετῆ; Ἀμηχάνῳ μέντοι νὴ Δία, ἔφη.

XII. Εἰεν δή, εἰπον· ἐπειδὴ ἐνταῦθα λόγου γεγόναμεν, Β ἀναλάβωμεν τὰ πρῶτα λεχθέντα, δι' ἀ δεῦρ' ἥκομεν. ἦν δέ που λεγόμενον λυσιτελεῖν ἀδικεῖν τῷ τελέως μὲν ἀδίκῳ, δοξαζομένῳ δὲ δικαίῳ. ἦ σούχ οὕτως ἐλέχθη; Οὔτω μὲν οὖν. Νῦν δή, ἔφην, αὐτῷ διαλεγώμεθα, ἐπειδὴ διωμολογησάμεθα τό τε ἀδικεῖν καὶ τὸ δίκαια πράττειν ἦν ἑκάτερον ἔχει δύναμιν. Πῶς; ἔφη. Εἰκόνα πλάσαντες τῆς ψυχῆς λόγῳ, ἵνα εἰδῇ ὁ ἔκεινα λέγων, οἷα ἔλεγεν. Πολαν τινά; ἦ δὲ ὅς. Τῶν τοιούτων τινά, ἦν δὲ ἐγώ, οἷαι Σ μυθολογοῦνται παλαιὰ γενέσθαι φύσεις, ἢ τε Χιμαίρας καὶ ἡ Σκύλλης καὶ Κερβέρου, καὶ ἄλλαι τινὲς συχναὶ λέγονται ξυμπεφυκῦναι ἰδέαι πολλαὶ εἰς ἐν γενέσθαι. Λέγονται γάρ, ἔφη. Πλάττε τοίνυν μίαν μὲν ἰδέαν θηρίου ποικίλου καὶ πολυκεφάλου, ἡμέρων δὲ θηρίων ἔχοντος κεφαλὰς κύκλῳ καὶ ἀγρίων καὶ δυνατοῦ μεταβάλλειν καὶ φύειν ἐξ αὐτοῦ πάντα ταῦτα. Δεινοῦ πλάστου, ἔφη, τὸ

¹ καταπεφόρηκας Α: καταπεφώρακας Ξ². ² πλέον πος: πλείονι Α¹: πλεῖον Α².

D ἔργον· ὅμως δέ, ἐπειδὴ εὐπλαστότερον κηροῦ καὶ τῶν τοιούτων λόγος, πεπλάσθω. Μίαν δὴ τοίνυν ἄλλην ἰδέαν λέοντος, μίαν δὲ ἀνθρώπου· πολὺ δὲ μέγιστον ἔστω τὸ πρῶτον καὶ δεύτερον τὸ δεύτερον. Ταῦτα, ἔφη, ράω· καὶ πέπλασται. Σύναπτε τοίνυν αὐτὰ εἰς ἐν τρίᾳ ὅντα, ὥστε πῃ ξυμπεφυκέναι ἄλλήλοις. Συνήπται, ἔφη. Περίπλασον δὴ αὐτοῖς ἔξωθεν ἐνὸς εἰκόνα, τὴν τοῦ ἀνθρώπου, ὥστε τῷ Ε μὴ δυναμένῳ τὰ ἐντὸς ὄρᾶν, ἀλλὰ τὸ ἔξω μόνον ἔλυτρον ὄρωντι ἐν ζῷον φαίνεσθαι, ἄνθρωπον. Περιπέπλασται, ἔφη. Λέγωμεν δὴ τῷ λέγοντι, ώς λυσιτελεῖ τούτῳ ἀδικεῖν τῷ ἀνθρώπῳ, δίκαια δὲ πράττειν οὐ ξυμφέρει, ὅτι οὐδὲν ἄλλο φησὶν ὃ λυσιτελεῖν αὐτῷ τὸ παντοδαπὸν θηρίον εὐωχοῦντι ποιεῖν ἴσχυρὸν καὶ τὸν λέοντα καὶ τὰ περὶ τὸν 589 λέοντα, τὸν δὲ ἄνθρωπον λιμοκτονεῦν | καὶ ποιεῖν ἀσθενῆ, ὥστε ἔλκεσθαι ὅπῃ ἀν ἐκείνων ὁπότερον ἄγη, καὶ μηδὲν ἔτερον ἑτέρῳ ξυνεθίζειν μηδὲ φίλον ποιεῖν, ἀλλ’ ἐᾶν αὐτὰ ἐν αὐτοῖς δάκνεσθαι τε καὶ μαχόμενα ἐσθίειν ἄλληλα. Παντάπασι γάρ, ἔφη, ταῦτ’ ἀν λέγοι ὁ τὸ ἀδικεῖν ἔπαινῶν. Οὐκοῦν αὖ δὲ τὰ δίκαια λέγων λυσιτελεῖν φαίη ἀν δεῖν ταῦτα πράττειν καὶ ταῦτα λέγειν, ὅθεν τοῦ ἀνθρώπου δ **B** ἐντὸς ἄνθρωπος ἔσται ἐγκρατέστατος καὶ τοῦ πολυκεφάλου θρέμματος ἐπιμελήσεται, ὥσπερ γεωργὸς τὰ μὲν ἡμερα τρέφων καὶ τιθασεύων, τὰ δὲ ἄγρια ἀποκωλύων φύεσθαι, ξύμμαχον ποιησάμενος τὴν τοῦ λέοντος φύσιν, καὶ κοινῇ πάντων κηδόμενος, φίλα ποιησάμενος ἄλλήλοις τε καὶ αὐτῷ, οὕτω θρέψει; Κομιδῆ γάρ αὖ λέγει ταῦτα δὲ δίκαιοιν ἔπαινῶν. Κατὰ πάντα τρόπον δὴ δὲ μὲν τὰ δίκαια **C** ἐγκωμιάζων ἀληθῆ ἀν¹ λέγοι, δὲ τὰ ἀδικα ψεύδοιτο. πρός τε γάρ ἡδονὴν καὶ πρὸς εὔδοξίαν καὶ ὡφελίαν σκοπούμενῷ δὲ μὲν ἔπαινέτης τοῦ δικαίου ἀληθεύει, δὲ ψέκτης οὐδὲν ὑγιὲς οὐδὲ εἰδὼς ψέγει ὃ τι ψέγει. Οὐ μοι δοκεῖ, ἥ δ’ ὅς, οὐδαμῆ γε. Πείθωμεν τοίνυν αὐτὸν πράως,

¹ ἀληθῆ ἀν II: ἀλήθειαν A.

οὐ γὰρ ἔκὼν ἀμαρτάνει, ἐρωτῶντες· ὡς μακάριε, οὐ καὶ τὰ καλὰ καὶ αἰσχρὰ νόμιμα διὰ τὰ τοιαῦτ’ ἀν φαινούσιν γεγονέναι; τὰ μὲν καλὰ τὰ ὑπὸ τῷ θείῳ τὰ θηριώδη ποιοῦντα τῆς φύσεως, αἰσχρὰ δὲ τὰ ὑπὸ τῷ ἀγρίῳ τὸ ἥμερον δουλούμενα; Ξυμφίσει ἡ πῶς; Ἐάν μοι¹, ἔφη, πείθηται. Ἔστιν οὖν, εἶποι, ὅτῳ λυσιτελεῖ ἐκ τούτου τοῦ λόγου χρυσίον λαμβάνειν ἀδίκως, εἴπερ τοιόνδε τι γίγνεται, λαμβάνων τὸ χρυσίον ἄμα καταδουλοῦται τὸ βέλτιστον ἑαυτοῦ τῷ μοχθηροτάτῳ; ἡ εἰ μὲν λαβὼν χρυσίον ὕὸν ἡ θυγατέρα ἐδουλοῦτο, καὶ Ε ταῦτ’ εἰς ἀγρίων τε καὶ κακῶν ἀνδρῶν, οὐκ ἀν αὐτῷ ἐλυσιτέλει οὐδὲ ἀν πάμπολυ ἐπὶ τούτῳ λαμβάνειν, εἰ δὲ τὸ ἑαυτοῦ θειότατον ὑπὸ τῷ ἀθεωτάτῳ τε καὶ μιαρωτάτῳ δουλοῦται καὶ μηδὲν ἐλεῖ, οὐκ ἄρα ἄθλιός ἐστι καὶ | πολὺ 590 ἐπὶ δεινοτέρῳ δλέθρῳ χρυσὸν δωροδοκεῖ ἡ Ἐριφύλη ἐπὶ τῇ τοῦ ἀνδρὸς ψυχῇ τὸν ὄρμον δεξαμένη; Πολὺ μέντοι, ἡ δὸς ὁ Γλαιύκων· ἐγὼ γάρ σοι ὑπὲρ ἐκείνου ἀποκρινοῦμαι.

XIII. Οὐκοῦν καὶ τὸ ἀκολασταίνειν οἵει διὰ τοιαῦτα πάλαι ψέγεσθαι, ὅτι ἀνίεται ἐν τῷ τοιούτῳ τὸ δειγόν, τὸ μέγα ἐκεῖνο καὶ πολυειδὲς θρέμμα πέρα τοῦ δέοντος; Δῆλον, ἔφη. ‘Η δ’ αὐθαδία καὶ δυσκολία ψέγεται οὐχ ὅταν τὸ λεοντῶδες τε καὶ διφεῶδες αὔξηται καὶ συντείνηται **Β** ἀναρμόστως; Πάνυ μὲν οὖν. Τρυφὴ δὲ καὶ μαλθακία οὐκ ἐπὶ τῇ αὐτοῦ τούτου χαλάσει τε καὶ ἀνέσει ψέγεται, ὅταν ἐν αὐτῷ δειλίαν ἐμποιῇ; Τί μήν; Κολακεία δὲ καὶ ἀνελευθερία οὐχ ὅταν τις τὸ αὐτὸ τοῦτο, τὸ θυμοειδές, ὑπὸ τῷ ὀχλώδει θηρίῳ ποιῇ καὶ ἔνεκα χρημάτων καὶ τῆς ἐκείνου ἀπληστίας προπηλακιζόμενον ἐθίζῃ ἐκ νέου ἀντὶ λέοντος πίθηκον γίγνεσθαι; Καὶ μάλα, ἔφη. Βανανσία **С** δὲ καὶ χειροτεχνία διὰ τί, οἵει, ὄνειδος φέρει; ἡ δι’ ἄλλο τι φίσομεν ἡ ὅταν τις ἀσθενὲς φύσει ἔχῃ τὸ τοῦ βελτίστου εἶδος ὥστε μὴ ἀν δύνασθαι ἄρχειν τῷν ἐν αὐτῷ θρεμμάτων

¹ ἐάν μοι codd.: ἐάν ἐμοὶ Stobacus.

ἀλλὰ θεραπεύειν ἐκεῦται, καὶ τὰ θωπεύματα αὐτῶν μόνον δύνηται μανθάνειν; "Εοικεν, ἔφη. Οὐκοῦν ἵνα καὶ ὁ τοιοῦτος ὑπὸ ὄμοίου ἄρχηται ὥσουπερ ὁ βέλτιστος, δοῦλον Δ αὐτόν φαμεν δεῖν εἶναι ἐκείνου τοῦ βέλτιστου, ἔχοντος ἐν αὐτῷ τὸ θεῖον ἄρχον, οὐκ ἐπὶ βλάβῃ τῇ τοῦ δούλου οἰόμενοι δεῖν ἄρχεσθαι αὐτόν, ὥσπερ Θρασύμαχος ὤετο τοὺς ἀρχομένους, ἀλλ' ὡς ἅμεινον ὃν παντὶ ὑπὸ θείου καὶ φρονίμου ἄρχεσθαι, μάλιστα μὲν οἴκεῖον ἔχοντος ἐν αὐτῷ¹, εἰ δὲ μή, ἔξωθεν ἐφεστώτος, ἵνα εἰς δύναμιν πάντες ὄμοιοι ὥμεν καὶ φίλοι, τῷ αὐτῷ κυβερνώμενοι; Καὶ ὀρθῶς γ', Ε ἔφη. Δηλοῦ δέ γε, ἦν δὲ ἐγώ, καὶ ὁ νόμος, ὅτι τοιοῦτον βούλεται², πᾶσι τοῖς ἐν τῇ πόλει ξύμμαχος ὡν, καὶ ἡ τῶν παιδῶν ἄρχή, τὸ μὴ ἐᾶν ἐλευθέρους εἶναι, ἔως ἂν ἐν αὐτοῖς ὥσπερ ἐν πόλει πολιτείαν καταστήσωμεν καὶ τὸ βέλτιστον 591 θεραπεύσαντες τῷ παρ' ἡμῖν τοιούτῳ ἀντικαταστήσωμεν φύλακα ὄμοιον καὶ ἄρχοντα ἐν αὐτῷ, καὶ τότε δὴ ἐλεύθερον ἀφίεμεν. Δηλοῦ γάρ, ἡ δὲ ὅς. Πῆ δὴ οὖν φίσομεν, ὡ Γλαύκων, καὶ κατὰ τίνα λόγον λυσιτελεῖν ἀδικεῖν ἡ ἀκολασταίνειν ἡ τι αἰσχρὸν ποιεῖν, ἔξ ὡν πονηρότερος μὲν ἔσται, πλείω δὲ χρήματα ἡ ἀλληγ τινὰ δύναμιν κεκτήσεται; Οὐδαμῆ, ἡ δὲ ὅς. Πῆ δὲ ἀδικοῦντα λανθάνειν καὶ Β μὴ διδόναι δίκην λυσιτελεῖν; ἡ οὐχὶ ὁ μὲν λανθάνων ἔτι πονηρότερος γίγνεται, τοῦ δὲ μὴ λανθάνοντος καὶ κολαζομένου τὸ μὲν θηριώδες κοιμίζεται καὶ ἡμεροῦται, τὸ δὲ ἡμερον ἐλευθεροῦται, καὶ ὅλη ἡ ψυχὴ εἰς τὴν βέλτιστην φύσιν καθισταμένη τιμιωτέραν ἔξιν λαμβάνει, σωφροσύνην τε καὶ δικαιοσύνην μετὰ φρονήσεως κτωμένη, ἡ σῶμα ἴσχύν τε καὶ κάλλος μετὰ ὑγιείας λαμβάνον, τοσούτῳ ὅσφπερ ψυχὴ σώματος τιμιωτέρα; Παντάπασιν μὲν οὖν, Σ ἔφη. Οὐκοῦν ὁ γε νοῦν ἔχων πάντα τὰ αὐτοῦ εἰς τοῦτο ξυντείνας βιάσεται, πρῶτον μὲν τὰ μαθήματα τιμῶν, ἀ

¹ οἰκεῖον ἔχοντος ἐν αὐτῷ Λ: οἰκείου ἐνύντος ἐν αὐτῷ Madvig.
λεται Ξ²: βουλεύεται Α.

² βού-

τοιαύτην αὐτοῦ τὴν ψυχὴν ἀπεργάσεται¹, τὰ δὲ ἄλλα
ἀτιμάζων; Δῆλον, ἔφη. "Ἐπειτά γ', εἰπον, τὴν τοῦ
σώματος ἔξιν καὶ τροφὴν οὐχ ὅπως τῇ θηριώδει καὶ ἀλόγῳ
ἡδονῇ ἐπιτρέψας ἐνταῦθα τετραμμένος ζήσει², ἀλλ' οὐδὲ
πρὸς ὑγίειαν βλέπων οὐδὲ τοῦτο πρεσβεύων, ὅπως ἴσχυρὸς
ἢ ὑγιῆς ἢ καλὸς ἔσται, ἐὰν μὴ καὶ σωφρονήσειν μέλλῃ ἀπ'
αὐτῶν, ἀλλ' ἀεὶ τὴν ἐν τῷ σώματι ἀρμονίαν τῆς ἐν τῇ D
ψυχῇ ἔνεκα ξυμφωνίας ἀρμοττόμενος φανεῖται³. Παντά-
πασι μὲν οὖν, ἔφη, ἐάνπερ μέλλῃ τῇ ἀληθείᾳ μουσικὸς
εἶναι. Οὐκοῦν, εἰπον, καὶ τὴν ἐν τῇ τῶν χρημάτων κτήσει
ξύνταξίν τε καὶ ξυμφωνίαν; καὶ τὸν ὅγκον τοῦ πλήθους
οὐκ ἐκπληττόμενος ὑπὸ τοῦ τῶν πολλῶν μακαρισμοῦ
ἀπειρον αὐξήσει, ἀπέραντα κακὰ ἔχων. Οὐκ οἴομαι, ἔφη.
"Αλλ' ἀποβλέπων γε, εἰπον, πρὸς τὴν ἐν αὐτῷ πολιτείαν E
καὶ φυλάττων, μή τι παρακινῇ αὐτοῦ τῶν ἐκεῖ διὰ πλῆθος
οὐσίας ἢ δὶ' ὀλιγότητα, οὕτως κυβερνῶν προσθήσει καὶ
ἀναλώσει τῆς οὐσίας καθ' ὅσον ἀν οἶός τ' ἡ. Κομιδὴ μὲν
οὖν, ἔφη. "Αλλὰ μὴν καὶ τιμάς γε, εἰς ταύτον ἀποβλέπων, 592
τῶν μὲν μεθέξει καὶ γεύσεται ἕκών, ἀς ἀν ἥγηται ἀμείνω
αὐτὸν ποιήσειν, ἀς δ' ἀν λύσειν τὴν ὑπάρχουσαν ἔξιν,
φεύξεται ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ. Οὐκ ἄρα, ἔφη, τά γε πολιτικὰ
ἐθελήσει πράττειν, ἐάνπερ τούτου κήδηται. Νὴ τὸν κύνα,
ἥν δ' ἐγώ, ἐν γε τῇ ἑαυτοῦ πόλει καὶ μάλα, οὐ μέντοι ἵσως
ἐν γε τῇ πατρίδι, ἐὰν μὴ θεία τις ξυμβῇ τύχη. Μανθάνω,
ἔφη· ἐν δὲ τοῖς διηγήσοντες πόλει λέγεις, τῇ ἐν
λόγοις κειμένῃ· ἐπεὶ γῆς γε οὐδαμοῦ οἴμαι αὐτὴν εἶναι. B
"Αλλ', ἥν δ' ἐγώ, ἐν οὐρανῷ ἵσως παράδειγμα ἀνάκειται
τῷ βουλομένῳ ὄρāν καὶ ὄρāντι ἑαυτὸν κατοικίζειν. δια-
φέρει δὲ οὐδέν, εἴτε που ἔστιν εἴτε ἔσται· τὰ γὰρ ταύτης
μόνης ἀν πράξειεν, ἄλλης δὲ οὐδεμιᾶς. Εἰκός γ', ἔφη.

¹ ἀπεργάσεται Π : ἀπεργάζεται Α.

² ζήσει Ξ : ζώσει Α¹ : ζψή Α².

³ φανεῖται Iamblichus (*Protrept.* 90): φαίνηται Α.

I.

595 I. Καὶ μήν, ἦν δὲ ἐγώ, πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα περὶ αὐτῆς ἐννοῶ, ώς παντὸς ἄρα μᾶλλον ὁρθῶς ὥκιζομεν τὴν πόλιν, οὐχ ἡκιστα δὲ ἐνθυμηθεὶς περὶ ποιήσεως λέγω. Τὸ ποῖον; ἔφη. Τὸ μηδαμῆ παραδέχεσθαι αὐτῆς ὅση μιμητική. παντὸς γάρ μᾶλλον οὐ παραδεκτέα νῦν καὶ Β ἐναργέστερον, ώς ἐμοὶ δοκεῖ, φαίνεται, ἐπειδὴ χωρὶς ἔκαστα διήρηται τὰ τῆς ψυχῆς εἴδη. Πῶς λέγεις; Ὡς μὲν πρὸς ὑμᾶς εἰρῆσθαι—οὐ γάρ μου κατερεῦτε πρὸς τοὺς τῆς τραγῳδίας ποιητὰς καὶ τοὺς ἄλλους ἀπαντας τοὺς μιμητικούς—λώβη ἔοικεν εἶναι πάντα τὰ τοιαῦτα τῆς τῶν ἀκουόντων διανοίας, ὅσοι μὴ ἔχουσι φάρμακον τὸ εἰδέναι αὐτὰ οīα τυγχάνει ὅντα. Πῆ δή, ἔφη, διανοούμενος λέγεις; Ῥητέον, ἦν δὲ ἐγώ· καίτοι φιλίᾳ γέ τις με καὶ αἰδὼς ἐκ παιδὸς ἔχουσα περὶ Ὁμήρου ἀποκωλύει λέγειν. ἔοικε
C μὲν γάρ τῶν καλῶν ἀπάντων τούτων τῶν τραγικῶν πρῶτος διδάσκαλός τε καὶ ἡγεμὼν γενέσθαι. ἄλλ' οὐ γάρ πρό γε τῆς ἀληθείας τιμητέος ἀνήρ, ἄλλ', δὲ λέγω, ρήτεον. Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Ἀκουε δή, μᾶλλον δὲ ἀποκρίνου. Ἐρώτα. Μίμησιν ὅλως ἔχοις ἄν μοι εἰπεῦν ὅ τι ποτ' ἐστίν; οὐδὲ γάρ τοι αὐτὸς πάνυ τι ξυννοῶ, τί βούλεται εἶναι. Ἡ που ἄρ', ἔφη, ἐγὼ συννοήσω. Οὐδέν γε, ἦν δὲ ἐγώ, ἀτοπον, ἐπεὶ πολλά τοι δξύτερον βλεπόντων ἀμβλύτερον ὄρωντες πρότεροι εἶδον. Ἐστιν, ἔφη. οὔτως· ἄλλὰ

596

σοῦ παρόντος οὐδέ ἀν προθυμηθῆναι οἶός τε εἴην εἰπεῖν, εἰ τί μοι καταφαίνεται, ἀλλ' αὐτὸς ὄρα. Βούλει οὖν ἐνθέρδε ἀρξώμεθα ἐπισκοποῦντες, ἐκ τῆς εἰωθυίας μεθόδου; εἶδος γάρ πού τι ἐν ἔκαστον εἰώθαμεν τίθεσθαι περὶ ἔκαστα τὰ πολλά, οἷς ταῦτὸν ὄνομα ἐπιφέρομεν. ἦ οὐ μανθάνεις; Μανθάνω. Θῶμεν δὴ καὶ νῦν ὅ τι βούλει τῶν πολλῶν. οἶον, εἰ ὁθέλεις, πολλαί πού εἰσι κλῖναι καὶ τράπεζαι. Β Πῶς δ' οὐ; Ἀλλὰ ἵδεαι γέ που περὶ ταῦτα τὰ σκεύη δύο, μία μὲν κλίνης, μία δὲ τραπέζης. Ναί. Οὐκοῦν καὶ εἰώθαμεν λέγειν, ὅτι ὁ δημιουργὸς ἔκατέρου τοῦ σκεύους πρὸς τὴν ἵδεαν βλέπων οὕτω ποιεῖ ὁ μὲν τὰς κλίνας, ὁ δὲ τὰς τραπέζας, αἷς ἡμεῖς χρώμεθα, καὶ τἄλλα κατὰ ταῦτά; οὐ γάρ που τήν γε ἵδεαν αὐτὴν δημιουργεῖ οὐδεὶς τῶν δημιουργῶν· πᾶς γάρ; Οὐδαμῶς. Ἀλλ' ὄρα δὴ καὶ Σ τόνδε τίνα καλεῖς τὸν δημιουργόν. Τὸν ποῖον; Ὁς πάντα ποιεῖ, ὅσαπερ εἰς ἔκαστος τῶν χειροτεχνῶν. Δεινόν τινα λέγεις καὶ θαυμαστὸν ἄνδρα. Οὕπω γε, ἀλλὰ τάχα μᾶλλον φήσεις. ὁ αὐτὸς γάρ οὗτος χειροτέχνης οὐ μόνον πάντα οἶός τε σκεύη ποιῆσαι, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐκ τῆς γῆς φυόμενα ἅπαντα ποιεῖ καὶ ζῷα πάντα ἐργάζεται, τά τε ἄλλα καὶ ἑαυτόν, καὶ πρὸς τούτους γῆν καὶ οὐρανὸν καὶ θεοὺς καὶ πάντα τὰ ἐν οὐρανῷ καὶ τὰ ἐν "Αἰδουν ὑπὸ γῆς ἅπαντα ἐργάζεται. Πάνυ θαυμαστόν, ἔφη, λέγεις σοφι- D στήν. Ἀπιστεῖς; ἥν δ' ἐγώ. καί μοι εἰπέ, τὸ παράπαν οὐκ ἀν σοι δοκεῖ εἶναι τοιοῦτος δημιουργός, ἥ τινὶ μὲν τρόπῳ γενέσθαι ἀν τούτων ἀπάντων ποιητής, τινὶ δὲ οὐκ ἀν; ἥ οὐκ αἰσθάνει, ὅτι κανέν αὐτὸς οἶός τ' εἴης πάντα ταῦτα ποιῆσαι τρόπῳ γέ τινι; Καὶ τίς, ἔφη, ὁ τρόπος οὗτος; Οὐ χαλεπός, ἥν δ' ἐγώ, ἀλλὰ πολλαχῆ καὶ ταχὺ δημιουργούμενος· τάχιστα δέ που, εἰ ὁθέλεις λαβὼν κάτοπτρον περιφέρειν πανταχῆ· ταχὺ μὲν ὥλιον ποιήσεις Ε καὶ τὰ ἐν τῷ οὐρανῷ, ταχὺ δὲ γῆν, ταχὺ δὲ σαυτόν τε καὶ τἄλλα ζῷα καὶ σκεύη καὶ φυτὰ καὶ πάντα ὅσα νῦν δὴ

ἐλέγετο. Ναί, ἔφη, φαινόμενα, οὐ μέντοι ὅντα γέ που τῇ ἀληθείᾳ. Καλῶς, ἦν δὲ ἐγώ, καὶ εἰς δέον ἔρχει τῷ λόγῳ. τῶν τοιούτων γάρ, οἶμαι, δημιουργῶν καὶ ὁ ζωγράφος ἐστίν. ἥ γάρ; Πῶς γὰρ οὖ; Ἀλλὰ φήσεις οὐκ ἀληθῆ, οἶμαι, αὐτὸν ποιεῖν ἢ ποιεῖ. καίτοι τρόπῳ γέ τινι καὶ ὁ ζωγράφος κλίνην ποιεῖ. ἥ οὖ; Ναί, ἔφη, φαινομένην γε καὶ οὗτος.

- 597 II. Τί δὲ ὁ κλινοποιός; οὐκ ἄρτι | μέντοι ἔλεγες, ὅτι οὐ τὸ εἶδος ποιεῖ, ὃ δὴ φαμεν εἶναι ὃ ἔστι κλίνη, ἀλλὰ κλίνην τινά; "Ελεγον γάρ. Οὔκουν εὶ μὴ ὃ ἔστιν ποιεῖ, οὐκ ἀν τὸ ὃν ποιοῦ, ἀλλά τι τοιοῦτον, οἷον τὸ ὃν, ὃν δὲ οὖ; τελέως δὲ εἶναι ὃν τὸ τοῦ κλινουργοῦ ἔργον ἥ ἄλλου τινὸς χειροτέχνου εἴ τις φαίη, κινδυνεύει οὐκ ἀν ἀληθῆ λέγειν; Οὔκουν, ἔφη, ὡς γ' ἀν δόξειν τοῖς περὶ τοὺς τοιούσδε λόγους διατρίβουσιν. Μηδὲν ἄρα θαυμάζωμεν, εὶ καὶ Β τοῦτο ἀμυδρόν τι τυγχάνει ὃν πρὸς ἀλήθειαν. Μὴ γάρ. Βούλει οὖν, ἔφην, ἐπ' αὐτῶν τούτων ζητήσωμεν τὸν μιμητὴν τοῦτον, τίς ποτ' ἐστίν; Εἰ βούλει, ἔφη. Οὔκουν τριτταί τινες κλίναι αὗται γίγνονται· μία μὲν ἥ ἐν¹ τῇ φύσει οὖσα, ἥν φαῖμεν ἄν, ως ἐγῶμαι, θεὸν ἐργάσασθαι. ἥ τίν' ἄλλον; Οὐδένα, οἶμαι. Μία δέ γε ἥν ὁ τέκτων. Ναί, ἔφη. Μία δὲ ἥν ὁ ζωγράφος. ἥ γάρ; "Εστω. Ζωγράφος δή, κλινοποιός, θεός, τρεῖς οὗτοι ἐπιστάται τρισὶν εἶδεσι κλινῶν. Ναὶ τρεῖς. 'Ο μὲν δὴ θεός, εἴτε Σ οὐκ ἐβούλετο, εἴτε τις ἀνάγκη ἐπῆν μὴ πλέον ἥ μίαν ἐν τῇ φύσει ἀπεργάσασθαι αὐτὸν κλίνην, οὕτως ἐποίησεν μίαν μόνον αὐτὴν ἐκείνην ὃ ἔστιν κλίνη· δύο δὲ τοιαῦται ἥ πλείους οὔτε ἐφυτεύθησαν ὑπὸ τοῦ θεοῦ οὔτε μὴ φυῶσιν. Πῶς δή; ἔφη. "Οτι, ἥν δ' ἐγώ, εὶ δύο μόνας ποιήσειεν, πάλιν ἀν μία ἀναφανείη, ἥς ἐκείναι ἀν αὖ ἀμφότεραι τὸ εἶδος ἔχοιεν, καὶ εἴη ἀν ὃ ἔστιν κλίνη ἐκείνη, ἀλλ' οὐχ αἱ δύο. 'Ορθῶς, ἔφη. Ταῦτα δή, οἶμαι, εἰδὼς ὁ θεός,

¹ ἐν II : om. A.

βουλόμενος εἶναι ὅντως κλίνης ποιητὴς ὅντως οὕσης, ἀλλὰ Δ μὴ κλίνης τινός, μηδὲ κλινοποιός τις, μίαν φύσει αὐτὴν ἔφυσεν. ^γΕοικεν. Βούλει οὖν τοῦτον μὲν φυτουργὸν τούτου προσαγορεύωμεν ἢ τι τοιοῦτον; Δίκαιον γοῦν, ἔφη, ἐπειδήπερ φύσει γε καὶ τοῦτο καὶ τἄλλα πάντα πεποίηκεν. Τί δὲ τὸν τέκτονα; ἄρ' οὐ δημιουργὸν κλίνης; Ναί. ^δΗ καὶ τὸν ζωγράφον δημιουργὸν καὶ ποιητὴν τοῦ τοιούτου; Οὐδαμῶς. ^εΑλλὰ τί αὐτὸν κλίνης φήσεις εἶναι; Τοῦτο, ἢ δ' ὅς, ἐμοιγε δοκεῖ μετριώτατ² ἀν προσαγορεύεσθαι, μιμητὴς Ε οὖν ἐκεῖνοι δημιουργοί. Εἰεν, ἦν δ' ἐγώ· τὸν τοῦ τρίτου ἄρα γεννήματος ἀπὸ τῆς φύσεως μιμητὴν καλεῖς; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Τοῦτ' ἄρα ἔσται καὶ ὁ τραγῳδοποιός, εἴπερ μιμητής ἔστι, τρίτος τις ἀπὸ βασιλέως καὶ τῆς ἀληθείας πεφυκώς, καὶ πάντες οἱ ἄλλοι μιμηταί. Κινδυνεύει. Τὸν μὲν δὴ μιμητὴν ώμολογήκαμεν· εἰπὲ δέ μοι | περὶ τοῦ 598 ζωγράφου τόδε· πότερα ἐκεῖνο αὐτὸ τὸ ἐν τῇ φύσει ἔκαστον δοκεῖ σοι ἐπιχειρεῦν μιμεῖσθαι ἢ τὰ τῶν δημιουργῶν ἔργα; Τὰ τῶν δημιουργῶν, ἔφη. ^γΑρα οὐα ἔστιν ἢ οὐα φαίνεται; τοῦτο γάρ ἔτι διόρισον. Πῶς λέγεις; ἔφη. ^δΩδε. κλίνη, ἐάν τε ἐκ πλαγίου αὐτὴν θεῷ ἐάν τε καταντικρὺ ἢ ὁ πηγοῦν, μή τι διαφέρει αὐτὴν ἑαυτῆς, ἢ διαφέρει μὲν οὐδέν, φαίνεται δὲ ἄλλοια; καὶ τἄλλα ώσταύτως; Οὔτως, ἔφη· φαίνεται, διαφέρει δὲ οὐδέν. Τοῦτο δὴ αὐτὸ Β σκόπει. πρὸς πότερον ἡ γραφικὴ πεποίηται περὶ ἔκαστον; πότερα πρὸς τὸ ὄν, ὡς ἔχει, μιμήσασθαι, ἢ πρὸς τὸ φαινόμενον, ὡς φαίνεται, φαντάσματος ἢ ἀληθείας οὐσα μίμησις; Φαντάσματος, ἔφη. Πόρρω ἄρα που τοῦ ἀληθοῦς ἢ μιμητική ἔστιν καὶ, ὡς ἔοικεν, διὰ τοῦτο πάντα ἀπεργάζεται, ὅτι σμικρόν τι ἐκάστον ἐφάπτεται καὶ τοῦτο εἰδωλον. οἷον ὁ ζωγράφος, φαμέν, ζωγραφήσει ἥμιν σκυτοτόμον, τέκτονα, τοὺς ἄλλους δημιουργούς, περὶ οὐδενὸς τούτων ἐπαΐων τῶν τεχνῶν¹. ἀλλ' ὅμως Σ

¹ τεχνῶν coddl.: τεχν<ιτ>ῶν olim nos.

παῖδας τε καὶ ἄφρονας ἀνθρώπους, εἰ ἀγαθὸς εἴη ζωγράφος,
γράψας ἀν τέκτονα καὶ πόρρωθεν ἐπιδεικνὺς ἔξαπατῷ ἀν
τῷ δοκεῦν ώς ἀληθῶς τέκτονα εἶναι. Τί δ' οὐ; Ἀλλὰ
γάρ, οἷμαι, ὡς φίλε, τόδε δεῖ περὶ πάντων τῶν τοιούτων
διανοεῖσθαι· ἐπειδάν τις ἡμῖν ἀπαγγέλλῃ περὶ του, ώς
ἐνέτυχεν ἀνθρώπῳ πάσας ἐπισταμένῳ τὰς δημιουργίας καὶ
DΤαῦλλα πάντα, ὅσα εἰς ἔκαστος οἶδεν, οὐδὲν ὃ τι οὐχὶ
ἀκριβέστερον ὅτουοῦν ἐπισταμένῳ, ὑπολαμβάνειν δεῖ τῷ
τοιούτῳ, ὅτι εὐήθης τις ἀνθρωπος, καί, ώς ἔοικεν, ἐντυχὼν
γόητί τινι καὶ μιμητῇ ἔξηπατήθη, ὥστε ἔδοξεν αὐτῷ
πάσσοφος εἶναι, διὰ τὸ αὐτὸς μὴ οἶντας τὸ εἶναι ἐπιστήμην
καὶ ἀνεπιστημοσύνην καὶ μίμησιν ἔξετάσαι. Ἀληθέ-
στατα, ἔφη.

III. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, μετὰ τοῦτο ἐπισκεπτέον
τίν τε τραγῳδίαν καὶ τὸν ἡγεμόνα αὐτῆς "Ομηρον, ἐπειδή
EΤινων ἀκούομεν, ὅτι οὗτοι πάσας μὲν τέχνας ἐπίστανται,
πάντα δὲ τὰ ἀνθρώπεια τὰ πρὸς ἀρετὴν καὶ κακίαν καὶ τά
γε θεῖα· ἀνάγκη γάρ τὸν ἀγαθὸν ποιητὴν, εἰ μέλλει περὶ
ῶν ἀν ποιῆι καλῶς ποιήσειν, εἰδότα ἄρα ποιεῖν, ἢ μὴ οἶν
τε εἶναι ποιεῖν. δεῖ δὴ ἐπισκέψασθαι, πότερον μιμητᾶς
τούτοις οὗτοι ἐντυχόντες ἔξηπάτηνται καὶ τὰ ἔργα αὐτῶν
599 ὁρῶντες οὐκ αἰσθάνονται τριττὰ¹ ἀπέχοντα τοῦ ὄντος καὶ
ῥάδια ποιεῖν μὴ εἰδότι τὴν ἀλήθειαν· φαντάσματα γάρ,
ἀλλ' οὐκ ὄντα ποιοῦσιν· ἢ τι καὶ λέγοντες καὶ τῷ ὄντι οἱ
ἀγαθοὶ ποιηταὶ ἵσασιν περὶ ὧν δοκοῦσιν τοῦς πολλοῖς
εὖ λέγειν. Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη, ἔξεταστέον. Οὕτι οὖν,
εἴ τις ἀμφότερα δύναιτο ποιεῖν, τό τε μιμηθησόμενον καὶ
τὸ εἰδῶλον, ἐπὶ τῇ τῷ εἰδώλων δημιουργίᾳ ἑαυτὸν ἀφεῖναι
ἀν σπουδάζειν καὶ τοῦτο προστήσασθαι τοῦ ἑαυτοῦ βίου
BΩς βέλτιστον ἔχοντα; Οὐκ ἔγωγε. Ἀλλ' εἴπερ γε, οἷμαι,
ἐπιστήμων εἴη τῇ ἀληθείᾳ τούτων πέρι, ἅπερ καὶ μιμεῖται,
πολὺ πρότερον ἐν τοῖς ἔργοις ἀν σπουδάσειν ἢ ἐπὶ τοῖς

¹ τριττὰ codd.: τρίτα Herwerden.

μιμήμασι, καὶ πειρῶτο ἀν πολλὰ καὶ καλὰ ἔργα ἑαυτοῦ καταλιπέν μνημεῖα, καὶ εἶναι προθυμοῦτ' ἀν μᾶλλον δὲ ἐγκωμιαζόμενος ηδὲ ὁ ἐγκωμιάζων. Οἶμαι, ἔφη· οὐ γάρ ἔξισου ηδὲ τε τιμὴ καὶ ηδὲ ὡφελία. Τῶν μὲν τοίνυν ἄλλων πέρι μὴ ἀπαιτῶμεν λόγον "Ομηρον ηδὲ ἄλλον ὄντινοῦν τῶν ποιητῶν, ἐρωτῶντες, εἰ ιατρικὸς ηδὲ τις αὐτῶν, ἄλλὰ μὴ C μιμητὴς μόνον ιατρικῶν λόγων, τίνας ὑγιεῖς ποιητής τις τῶν παλαιῶν ηδὲ τῶν νέων λέγεται πεποιηκέναι, ὥσπερ Ἀσκληπιός, ηδὲ τίνας μαθητὰς ιατρικῆς κατελίπετο, ὥσπερ ἔκεινος τοὺς ἐκγόνους, μηδὲ αὖ περὶ τὰς ἄλλας τέχνας αὐτοὺς ἐρωτῶμεν, ἄλλ' ἐώμεν· περὶ δὲ ὅν μεγίστων τε καὶ καλλίστων ἐπιχειρεῖ λέγειν "Ομηρος, πολέμων τε πέρι καὶ στρατηγιῶν καὶ διοικήσεων πόλεων καὶ παιδείας πέρι D ἀνθρώπου, δίκαιον που ἐρωτᾶν αὐτὸν πυνθανομένους· ὁ φίλε "Ομηρε, εἴπερ μὴ τρίτος ἀπὸ τῆς ἀληθείας εἰδέτης πέρι, εἰδώλου δημιουργός, δὸν δὴ μιμητὴν ὠρισάμεθα, ἄλλὰ καὶ δεύτερος, καὶ οἵος τε ἡσθα γιγνώσκειν, ποιεῖ ιδίᾳ καὶ δημοσίᾳ, λέγε ήμιν, τίς τῶν πόλεων διὰ σὲ βέλτιον II ὕκησεν, ὥσπερ διὰ Λυκούργον Λακεδαίμων καὶ δι' ἄλλους πολλοὺς πολλαὶ μεγάλαι τε καὶ σμικραί; σὲ δὲ τίς E αἰτιάται πόλις νομοθέτην ἀγαθὸν γεγονέναι καὶ σφᾶς ὡφεληκέναι; Χαρώνδαν μὲν γάρ Ἰταλία καὶ Σικελία, καὶ ήμεῖς Σόλωνα· σὲ δὲ τίς; ἔξει τινὰ εἰπεῖν; Οὐκ οἶμαι, ἔφη δὲ Γλαύκων· οὔκουν λέγεται γε οὐδὲ ὑπ' αὐτῶν "Ομηριδῶν. Ἀλλὰ δή τις πόλεμος ἐπὶ "Ομήλουν ὑπ' ἔκείνου 600 ἀρχοντος ηδὲ ξυμβουλεύοντος εὗ πολεμηθεὶς μνημονεύεται; Οὐδείς. Ἀλλ' οἴα δὴ εἰς τὰ ἔργα σοφοῦ ἀνδρὸς πολλαὶ ἐπίνοιαι καὶ εὐμήχανοι εἰς τέχνας ηδὲ τίνας ἄλλας πράξεις λέγονται, ὥσπερ αὖ Θάλεώ τε πέρι τοῦ Μιλησίου καὶ Ἀναχάρσιος τοῦ Σκύθου; Οὐδαμῶς τοιοῦτον οὐδέν. Ἀλλὰ δὴ εἰ μὴ δημοσίᾳ, ιδίᾳ τισὶν ήγεμὼν παιδείας αὐτὸς ζῶν λέγεται "Ομηρος γενέσθαι, οἱ ἔκεινον ἡγάπων ἐπὶ συγουσίᾳ

Β καὶ τοῖς ὑστέροις ὁδὸν τινα παρέδοσαν βίου Ὁμηρικήν, ὥσπερ Πυθαγόρας αὐτός τε διαφερόντως ἐπὶ τούτῳ ἡγαπήθη, καὶ οἱ ὑστεροὶ ἔτι καὶ νῦν Πυθαγόρειον τρόπον ἐπονομάζοντες τοῦ βίου διαφανεῖς πῃ δοκοῦσιν εἶναι ἐν τοῖς ἄλλοις; Οὐδ' αὖ, ἔφη, τοιοῦτον οὐδὲν λέγεται. ὁ γὰρ Κρεώφυλος, ὁ Σώκρατες, Ἰσως, ὁ τοῦ Ὁμήρου ἑταῖρος, τοῦ ὀνόματος ἀν γελοιότερος ἔτι πρὸς παιδείαν φανείη, εἰ τὰ λεγόμενα περὶ Ὁμήρου ἀληθῆ. λέγεται γὰρ ώς πολλή ο τις ἀμέλεια περὶ αὐτὸν ἦν ἐπ'¹ αὐτοῦ ἐκείνου, ὅτε ἔξη.

IV. Λέγεται γὰρ οὖν, ἦν δ' ἐγώ. ἀλλ' οὔτε, ὁ Γλαύκων, εἰ τῷ ὅντι οὗτος τ' ἦν παιδεύειν ἀνθρώπους καὶ βελτίους ἀπεργάζεσθαι "Ομηρος, ὅτε περὶ τούτων οὐ μιμεῖσθαι ἀλλὰ γιγνώσκειν δυνάμενος, οὐκ ἄρ' ἀν πολλοὺς ἑταίρους ἐποιήσατο καὶ ἐτιμᾶτο καὶ ἡγαπᾶτο ὑπ' αὐτῶν, ἀλλὰ Πρωταγόρας μὲν ἄρα ὁ Ἀβδηρίτης καὶ Πρόδικος ὁ Κεῖος καὶ ἄλλοι πάμπολοι δύνανται τοῖς ἐφ' ἑαυτῶν παριστάναι **D** ιδίᾳ ξυγγιγνόμενοι, ώς οὕτε οἰκίαν οὕτε πόλιν τὴν αὐτῶν διοικεῖν οἷοί τ' ἔσονται, ἐὰν μὴ σφεῖς αὐτῶν ἐπιστατήσωσιν τῆς παιδείας, καὶ ἐπὶ ταύτη τῇ σοφίᾳ οὕτω σφόδρα φιλοῦνται, ὥστε μόνον οὐκ ἐπὶ ταῖς κεφαλαῖς περιφέρουσιν αὐτοὺς οἱ ἑταῖροι· "Ομηρον δ' ἄρα οἱ ἐπ' ἐκείνου, εἴπερ οὗτος τ' ἦν πρὸς ἀρετὴν δυνινάναι² ἀνθρώπους, ἡ Ἡσίοδον ῥάψωδεῖν ἀν περιύόντας εἴων, καὶ οὐχὶ μᾶλλον ἀν αὐτῶν ἀντείχοντο ἡ τοῦ χρυσοῦ καὶ ἡνάγκαζον παρὰ σφίσιν οἴκοι **E** εἶναι, ἡ εἰ μὴ ἔπειθον, αὐτοὶ ἀν ἐπαιδαγώγουν ὅπῃ ἢσαν, ἔως ἵκανῶς παιδείας μεταλάβοιεν; Παντάπασιν, ἔφη, δοκεῖς μοι, ὁ Σώκρατες, ἀληθῆ λέγειν. Οὐκοῦν τιθῶμεν ἀπὸ Ὁμήρου ἀρξαμένους πάντας τοὺς ποιητικὸς μιμητὰς εἰδώλων ἀρετῆς εἶναι καὶ τῶν ἄλλων, περὶ ὧν ποιοῦσιν, τῆς δὲ ἀληθείας οὐχ ὑπτεσθαι, ἀλλ' ὥσπερ νῦν δὴ ἐλέγομεν, ὁ **601** ζωγράφος σκυτοτόμον ποιήσει δοκοῦντα | εἶναι, αὐτός τε οὐκ

¹ ἐπ' codl. : ὑπ' Ast.

² δυνινάναι Matthiaeus : ὀνεῖναι (sic) Α¹: δυνιναι (sic) Α².

ἐπαίων περὶ σκυτοτομίας καὶ τοῖς μὴ ἐπαίουσιν, ἐκ τῶν χρωμάτων δὲ καὶ σχημάτων θεωροῦσιν; Πάνυ μὲν οὖν. Οὕτω δή, οἶμαι, καὶ τὸν ποιητικὸν φήσομεν χρώματα ἄττα ἐκάστων τῶν τεχνῶν τοῖς δύναμασι καὶ ρήμασιν ἐπιχρωματίζειν, αὐτὸν οὐκ ἐπαίοντα ἀλλ' ἡ μιμεῖσθαι, ὥστε ἑτέροις¹ τοιούτοις ἐκ τῶν λόγων θεωροῦσι δοκεῖν, εἴν τε περὶ σκυτοτομίας τις λέγη ἐν μέτρῳ καὶ ρυθμῷ καὶ ἀρμονίᾳ, πάνυ εὖ δοκεῖν λέγεσθαι², εἴν τε περὶ στρατηγίας ἔάν τε περὶ ἄλλου ὅτουοῦν· οὕτω φύσει αὐτὰ ταῦτα B μεγάλην τινὰ κίλησιν ἔχειν. ἐπεὶ γυμνωθέντα γε τῶν τῆς μουσικῆς χρωμάτων τὰ τῶν ποιητῶν, αὐτὰ ἐφ' αὐτῶν λεγόμενα, οἶμαι σε εἰδέναι οīα φαίνεται. τεθέασαι γάρ που. "Ἐγωγ', ἔφη. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, ἔοικεν τοῖς τῶν ώραιών προσώποις, καλῶν δὲ μή, οīα γίγνεται ἵδεῖν, ὅταν αὐτὰ τὸ ἄνθος προλίπη; Παντάπασιν, ἦ δ' ὅς. "Ιθι δή, τόδε ἀθρει· δ τοῦ εἰδώλου ποιητής, δ μιμητής, φαμέν, τοῦ μὲν ὅντος οὐδὲν ἐπαίει, τοῦ δὲ φαινομένου· οὐχ οὔτως; C Ναί. Μὴ τοίνυν ἡμίσεως αὐτὸ καταλίπωμεν ρήθεν, ἀλλ' ίκανῶς ἴδωμεν. Δέγε, ἔφη. Ζωγράφος, φαμέν, ἡνίας τε γράψει καὶ χαλινόν; Ναί. Ποιήσει δέ γε σκυτοτόμος καὶ χαλκεύς; Πάνυ γε. "Αρ' οὖν ἐπαίει οīας δεῖ τὰς ἡνίας εἶναι καὶ τὸν χαλινὸν δ γραφεύς; ἡ οὐδ' δ ποιήσας, δ τε χαλκεύς καὶ δ σκυτεύς, ἀλλ' ἐκεῦνος, δσπερ τούτοις ἐπίσταται χρῆσθαι, μόνος δ ἴππικός; "Αληθέστατα. "Αρ' οὖν οὐ περὶ πάντα οὔτω φήσομεν ἔχειν; Πῶς; Περὶ ἔκαστον D ταύτας τινὰς τρεῖς τέχνας εἶναι, χρησομένην, ποιήσουσαν, μιμησομένην; Ναί. Οὐκοῦν ἀρετὴ καὶ κάλλος καὶ ὄρθοτης ἐκάστου σκεύους καὶ ζώου καὶ πράξεως οὐ πρὸς ἄλλο τι ἡ τὴν χρείαν ἐστίν, πρὸς³ ἦν ἀν ἔκαστον ἡ πεποιημένον ἡ πεφυκός; Οὔτως. Πολλὴ ἄρα ἀνάγκη τὸν χρώμενον

¹ αὐτὸν—ἑτέροις Π et in marg. A² (ubi tamen ἀλλὰ pro ἀλλ' ἡ et ἐν τοῖς pro ἑτέροις): om. A¹. ² ἐν μέτρῳ—λέγεσθαι Π et in marg. A²: om. A. ³ πρὸς Π: om. A.

έκάστῳ ἐμπειρότατόν τε εἶναι καὶ ἄγγελον γίγνεσθαι τῷ ποιητῇ, οὐαὶ ἀγαθὴ ἡ κακὰ ποιεῖ ἐν τῇ χρείᾳ ὡς χρῆται. οἶον αὐλητής που αὐλοποιῷ ἔξαγγέλλει περὶ τῶν αὐλῶν Ε οὐὶ ἀν ύπηρετῶσιν ἐν τῷ αὐλεῖν, καὶ ἐπιτάξει οὕους δεῖ ποιεῖν, ὁ δὲ ύπηρετήσει. Πῶς δ' οὖ; Οὐκοῦν ὁ μὲν εἰδὼς ἔξαγγέλλει περὶ χρηστῶν καὶ πονηρῶν αὐλῶν, ὁ δὲ πιστεύων ποιήσει; Ναί. Τοῦ αὐτοῦ ἄρα σκεύους ὁ μὲν ποιητὴς πίστιν ὀρθὴν ἔχει περὶ κάλλους τε καὶ πονηρίας, 602 ξυνῶν τῷ εἰδότι καὶ ἀναγκαζόμενος ἀκούειν | παρὰ τοῦ εἰδότος, ὁ δὲ χρώμενος ἐπιστήμην. Πάνυ γε. 'Ο δὲ μιμητὴς πότερον ἐκ τοῦ χρῆσθαι ἐπιστήμην ἔχει ὥν ἀν γράφῃ, εἴτε καλὰ καὶ ὀρθὰ εἴτε μή, ἡ δόξαν ὀρθὴν διὰ τὸ ἔξ ἀνάγκης συνεῖναι τῷ εἰδότι καὶ ἐπιτάπτεσθαι οὐαὶ χρὴ γράφειν; Οὐδέτερα. Οὔτε ἄρα εἴσεται οὔτε ὀρθὰ δοξάσει ὁ μιμητὴς περὶ ὥν ἀν μιμῆται πρὸς κάλλος ἢ πονηρίαν. Οὐκ ἔοικεν. Χαρίεις ἀν εἴη ὁ ἐν τῇ ποιήσει μιμητικὸς Β πρὸς σοφίαν περὶ ὥν ἀν ποιῇ. Οὐ πάνυ. 'Αλλ' οὖν δὴ ὅμως γε μιμήσεται, οὐκ εἰδὼς περὶ ἔκάστου, ὅπη πονηρὸν ἢ χρηστόν· ἀλλ', ώς ἔοικεν, οἶον φαίνεται καλὸν εἶναι τοὺς πολλοὺς τε καὶ μηδὲν εἰδόσιν, τοῦτο μιμήσεται. Τί γὰρ ἀλλο; Ταῦτα μὲν δή, ὡς γε φαίνεται, ἐπιεικῶς ἡμῖν διωμολόγηται, τόν τε μιμητικὸν μηδὲν εἰδέναι ἄξιον λόγου περὶ ὥν μιμεῖται, ἀλλ' εἶναι παιδιάν τινα καὶ οὐ σπουδὴν τὴν μίμησιν, τούς τε τῆς τραγικῆς ποιήσεως ἀπτομένους ἐν λαμβείοις καὶ ἐν ἔπεσι πάντας εἶναι μιμητικοὺς ώς οἶον τε μάλιστα. Πάνυ μὲν οὖν.

С V. Πρὸς Διός, ἦν δὲ ἐγώ, τὸ δὲ δὴ μιμεῖσθαι τοῦτο οὐ περὶ τρίτον μέν τι ἐστιν ἀπὸ τῆς ἀληθείας; ἢ γάρ; Ναί. Πρὸς δὲ δὴ ποιῶν τι ἐστιν τῶν τοῦ ἀνθρώπου ἔχον τὴν δίναμιν, ἦν ἔχει; Τοῦ ποίου τινὸς πέρι λέγεις; Τοῦ τοιοῦδε. ταῦτόν που ἡμῖν μέγεθος ἐγγύθεν τε καὶ πόρρωθεν διὰ τῆς ὄψεως οὐκ ἵσον φαίνεται. Οὐ γάρ. Καὶ ταῦτα

καμπύλα τε καὶ εὐθέα ἐν ὕδατί τε θεωμένοις καὶ ἔξω, καὶ κοῦλά τε δὴ καὶ ἔξεχοντα διὰ τὴν περὶ τὰ χρώματα αὖ πλάνην τῆς ὅψεως, καὶ πᾶσά τις ταραχὴ δήλη ἡμῖν ἐνοῦσα Δ αὗτη ἐν τῇ ψυχῇ· φῦ δὴ ἡμῶν τῷ παθήματι τῆς φύσεως ἡ σκιαγραφία ἐπιθεμένη γοητείας οὐδὲν ἀπολείπει, καὶ ἡ θαυματοποιία καὶ αἱ ἄλλαι πολλαὶ τοιαῦται μηχαναί. Ἐληθῆ. Ἄρ' οὖν οὐ τὸ μετρεῖν καὶ ἀριθμεῖν καὶ ἴσταναι βοήθειαι χαριέσταται πρὸς αὐτὰ ἐφάνησαν, ὥστε μὴ ἄρχειν ἐν ἡμῖν τὸ φαινόμενον μεῖζον ἢ ἔλαττον ἢ πλέον ἢ βαρύτερον, ἄλλὰ τὸ λογισάμενον καὶ μετρήσαν ἢ καὶ στῆσαν; Πῶς γάρ οὖ; Ἀλλὰ μὴν τοῦτό γε τοῦ Ε λογιστικοῦ ἀν εἴη τοῦ ἐν ψυχῇ ἔργου. Τούτου γὰρ οὖν. Τούτῳ δὲ πολλάκις μετρήσαντι καὶ σημαίνοντι μείζω ἄπτα εἶναι ἢ ἔλαττω ἔτερα ἑτέρων ἢ ἵστα τάνατία φαίνεται ἄμα περὶ ταῦτα. Ναί. Οὐκοῦν ἔφαμεν τῷ αὐτῷ ἄμα περὶ ταῦτα ἐναντία δοξάζειν ἀδύνατον εἶναι; Καὶ ὁρθῶς γ' ἔφαμεν. | Τὸ παρὰ τὰ μέτρα ἄρα δοξάζον τῆς 603 ψυχῆς τῷ κατὰ τὰ μέτρα οὐκ ἀν εἴη ταῦτον. Οὐ γὰρ οὖν. Ἀλλὰ μὴν τὸ μέτρῳ γε καὶ λογισμῷ πιστεῦον βέλτιστον ἀν εἴη τῆς ψυχῆς. Τί μήν; Τὸ ἄρα τούτῳ ἐναντιόμενον τῶν φαύλων ἀν τι εἴη ἐν ἡμῖν. Ἀνάγκη. Τοῦτο τοίνυν διομολογήσασθαι βουλόμενος ἔλεγον, ὅτι ἡ γραφικὴ καὶ ὅλως ἡ μιμητικὴ πόρρω μὲν τῆς ἀληθείας ὃν τὸ αὐτῆς ἔργον ἀπεργάζεται, πόρρω δ' αὖ φρονήσεως δύντι τῷ ἐν ἡμῖν προσομιλεῖ τε καὶ ἑταίρα καὶ φίλη Β ἐστὶν ἐπ' οὐδενὶ ὑγιεῖ οὐδὲ ἀληθεῖ. Παντάπασιν, ἢ δ' ὅς. Φαύλη ἄρα φαύλῳ ξυγγιγνομένη φαῦλα γεννᾶ ἡ μιμητική. Ἔοικεν. Πότερον, ἢν δ' ἐγώ, ἡ κατὰ τὴν ὅψιν μόνον, ἢ καὶ ἡ¹ κατὰ τὴν ἀκοήν, ἢν δὴ ποίησιν ὀνομάζομεν; Εἰκός γ', ἔφη, καὶ ταύτην. Μὴ τοίνυν, ἢν δ' ἐγώ, τῷ εἰκότι μόνον πιστεύσωμεν ἐκ τῆς γραφικῆς, ἄλλὰ καὶ ἐπ' αὐτὸ τὸ αὖ ἔλθωμεν τῆς διαινοίας τοῦτο, φῦ προσομιλεῖ C

¹ καὶ ἡ *q*; om. Α¹; καὶ Α².

ἡ τῆς ποιήσεως μιμητική, καὶ ἕδωμεν, φαῦλον ἡ σπουδαῖόν
ἐστιν. Ἀλλὰ χρή. Ὡδε δὴ προθώμεθα· πράττοντας,
φαμέν, ἀνθρώπους μιμεῖται ἡ μιμητικὴ βιαίους ἡ ἔκουσίας
πράξεις καὶ ἐκ τοῦ πράττειν ἡ εὑρίσκεται τούτης τῆς πράξεως
πεπραγέναι καὶ ἐν τούτοις δὴ πᾶσιν ἡ¹ λυπουμένους ἡ
χαίροντας. μή τι ἄλλο ἥν² παρὰ ταῦτα; Οὐδέν. Ἄρ’
οὖν ἐν ἅπασι τούτοις ὁμονοητικῶς ἀνθρωπος διάκειται;
D ἡ ὥσπερ κατὰ τὴν ὄψιν ἐστασίαζεν καὶ ἐναντίας εἶχεν ἐν
ἐαυτῷ δόξας ἡμα περὶ τῶν αὐτῶν, οὕτω καὶ ἐν ταῖς
πράξεσι στασιάζει τε καὶ μάχεται αὐτὸς αὐτῷ; ἀνα-
μιμητήσκομαι δέ, ὅτι τοῦτό γε νῦν οὐδὲν δεῖ ἡμᾶς διομο-
λογεῖσθαι· ἐν γὰρ τοῦ ἀνω λόγοις ἰκανῶς πάντα ταῦτα
διωμολογησάμεθα, ὅτι μυρίων τοιούτων ἐναντιωμάτων ἡμα
γιγνομένων ἡ ψυχὴ γέμει ἡμῶν. Ὁρθῶς, ἔφη. Ὁρθῶς
E γάρ, ἥν δ’ ἐγώ· ἀλλ’ ὃ τότε ἀπελίπομεν, νῦν μοι δοκεῖ
ἀναγκαῖον εἶναι διεξελθεῖν. Τὸ ποῖον; ἔφη. Ἄνήρ, ἥν δ’
ἐγώ, ἐπιεικὴς τοιᾶσδε τύχης³ μετασχών, ὑδὲν ἀπολέσας ἢ
τι ἄλλο ὡν περὶ πλείστου ποιεῖται, ἐλέγομέν που καὶ τότε
ὅτι ῥᾶστα οἴσει τῶν ἄλλων. Πάνυ γε. Νῦν δέ γε τόδ’
ἐπισκεψώμεθα, πότερον οὐδὲν ἀχθείσεται, ἡ τοῦτο μὲν
ἀδύνατον, μετριάσει δέ πως πρὸς λύπην. Οὕτω μᾶλλον,
604 ἔφη, τό γε ἀληθές. | Τόδε⁴ νῦν μοι περὶ αὐτοῦ εἰπέ· πότερον
μᾶλλον αὐτὸν οἴει τῇ λύπῃ μαχεῖσθαι τε καὶ ἀντιτενεῖν⁵,
ὅταν ὄρᾶται ὑπὸ τῶν ὁμοίων, ἡ ὅταν ἐν ἐρημίᾳ μόνος
αὐτὸς καθ’ αὐτὸν γίγνηται; Πολύ που, ἔφη, διοίσει, ὅταν
ὄρᾶται. Μονωθεὶς δέ γε, οἷμαι, πολλὰ μὲν τολμήσει
φθέγξασθαι, ἀ εἴ τις αὐτοῦ ἀκούοι αἰσχύνοιτ⁷ ἄν, πολλὰ
δὲ ποιήσει, ἀ οὐκ ἀν δέξαιτό τινα ἵδεῖν δρῶντα. Οὕτως
ἔχει, ἔφη.

VI. Οὐκοῦν τὸ μὲν ἀντιτείνειν διακελευόμενον λόγος

¹ πᾶσιν (sive πᾶσι) ἡ Π: πᾶσιν A¹: πᾶσι A². ² ἥν Ast: ὧ A. Vide
sis 399 A—B. ³ τύχης ΙΙ: ψυχῆς A. ⁴ τόδε F v: τὸ δὲ Λ. ⁵ ἀντιτενεῖν
γ: ἀντιτείνειν A.

καὶ νόμος ἐστίν, τὸ δὲ ἔλκον ἐπὶ τὰς λύπας αὐτὸ τὸ πάθος; Β
 Ἀληθῆ. Ἐναντίας δὲ ἀγωγῆς γιγνομένης ἐν τῷ ἀνθρώπῳ
 περὶ τὸ αὐτὸ ἄμα δύο φαμὲν ἐν¹ αὐτῷ ἀναγκαῖον εἶναι.
 Πῶς δ’ οὕ; Οὐκοῦν τὸ μὲν ἔτερον τῷ νόμῳ ἔτοιμον
 πείθεσθαι, ἢ ὁ νόμος ἐξηγεῖται; Πῶς; Λέγει που ὁ νόμος,
 ὅτι κάλλιστον ὁ τι μάλιστα ἡσυχίαν ἀγειν ἐν ταῖς
 ξυμφοραῖς καὶ μὴ ἀγανακτεῖν, ως οὔτε δήλου ὅντος τοῦ
 ἀγαθοῦ τε καὶ κακοῦ τῷν τοιούτων, οὔτε εἰς τὸ πρόσθεν
 οὐδὲν προβαῖνον τῷ χαλεπῷ φέροντι, οὔτε τι τῷ
 ἀνθρωπίνων ἄξιον ὃν μεγάλης σπουδῆς, ὁ τε δεῖ ἐν αὐτοῖς Σ
 ὁ τι τάχιστα παραγίγνεσθαι ἡμῖν, τούτῳ ἐμποδὼν γιγνό-
 μενον τὸ λυπεῖσθαι. Τίνι, ἥ δ’ ὁς, λέγεις; Τῷ βουλεύεσθαι,
 ἥν δ’ ἐγώ, περὶ τὸ γεγονός καὶ ὕσπερ ἐν πτώσει κύβων
 πρὸς τὰ πεπτωκότα τίθεσθαι τὰ αὐτοῦ πράγματα, ὅπῃ ὁ
 λόγος αἱρεῖ² βέλτιστ’ ἀν ἔχειν, ἀλλὰ μὴ προσπταίσαντας
 καθάπερ παῖδας ἐχομένους τοῦ πληγέντος³ ἐν τῷ βοῶν
 διατρίβειν, ἀλλ’ ἀεὶ ἐθίζειν τὴν ψυχὴν ὁ τι τάχιστα
 γίγνεσθαι πρὸς τῷ⁴ ἴᾶσθαι τε καὶ ἐπανορθοῦν τὸ πεσόν τε Δ
 καὶ νοσῆσαν, ἰατρικῇ θρηνῷδίαν⁵ ἀφανίζοντα. Ὁρθότατα
 γοῦν ἀν τις, ἔφη, πρὸς τὰς τύχας οὔτω προσφέροιτο.
 Οὐκοῦν, φαμέν, τὸ μὲν βέλτιστον τούτῳ τῷ λογισμῷ
 ἐθέλει ἐπεσθαι. Δῆλον δή. Τὸ δὲ πρὸς τὰς ἀναμνήσεις
 τε τοῦ πάθους καὶ πρὸς τοὺς ὁδυρμοὺς ἄγον καὶ ἀπλήστως
 ἔχον αὐτῶν ἄρ’ οὐκ ἀλόγιστόν τε φήσομεν εἶναι καὶ ἀργὸν
 καὶ δειλίας φίλον; Φήσομεν μὲν οὖν. Οὐκοῦν τὸ μὲν
 πολλὴν μίμησιν καὶ ποικίλην ἔχει, τὸ ἀγανακτητικόν· τὸ δὲ Ε
 φρόνιμόν τε καὶ ἡσύχιον ἥθος, παραπλήσιον ὃν ἀεὶ αὐτὸ⁶
 αὐτῷ, οὔτε ῥάδιον μιμήσασθαι οὔτε μιμουμένου⁷ εὐπετὲς
 καταμαθεῖν, ἀλλως τε καὶ πανηγύρει καὶ παιτοδαποῖς

¹ ἐν *q*; om. A.² αἱρεῖ^Ξ*q*: ἐρεῖ A.³ πληγέντος Π: πλήττοντος

Λ.

⁴ τῷ (sive τῷ) *q*: τῷ A.⁵ *Iatrikή* θρηνῷδίαν Stobaeus: *Iatrikήν*θρηνῷδίαν Λ²: Α¹ fortasse *Iatrikήν* καὶ θρηνῷδίαν.⁶ αὐτὸ in marg. Α²:om. Α¹.⁷ μιμουμένου Π: μιμούμενον A.

ἀνθρώποις εἰς θέατρα ξυλλεγομένοις. ἀλλοτρίου γάρ
 605 που πάθους ἡ μίμησις αὐτοῖς γίγνεται. | Παντάπασι
 μὲν οὖν. Ὁ δὴ μιμητικὸς ποιητὴς δῆλον ὅτι οὐ πρὸς τὸ
 τοιοῦτον τῆς ψυχῆς πέφυκέ τε καὶ ἡ σοφία αὐτοῦ τούτῳ
 ἀρέσκειν πέπηγεν, εἰ μέλλει εὐδοκιμήσειν ἐν τοῖς πολλοῖς,
 ἀλλὰ πρὸς τὸ ἀγανακτητικόν τε καὶ ποικίλον ἥθος διὰ τὸ
 εὐμίμητον εἶναι. Δῆλον. Οὐκοῦν δικαίως ἀν αὐτοῦ ἥδη
 ἐπιλαμβανοίμεθα καὶ τιθεῖμεν ἀντίστροφον αὐτὸν τῷ
 ζωγράφῳ· καὶ γὰρ τῷ φαῦλα ποιεῖν πρὸς ἀλήθειαν ἔοικεν
 B αὐτῷ, καὶ τῷ πρὸς ἔτερον τοιοῦτον ὁμιλεῖν τῆς ψυχῆς,
 ἀλλὰ μὴ πρὸς τὸ βέλτιστον, καὶ ταύτῃ ώμοίωται. καὶ
 οὕτως ἥδη ἀν ἐν δίκῃ οὐ παραδεχοίμεθα εἰς μέλλουσαν
 εὔνομεῖσθαι πόλιν, ὅτι τοῦτο ἐγείρει τῆς ψυχῆς καὶ τρέφει
 καὶ ἰσχυρὸν ποιῶν ἀπόλλυσι τὸ λογιστικόν, ὥσπερ ἐν
 πόλει ὅταν τις μοχθηροὺς ἐγκρατεῖς ποιῶν παραδιδῷ
 τὴν πόλιν, τοὺς δὲ χαριεστέρους φθείρῃ· ταύτον καὶ τὸν
 μιμητικὸν ποιητὴν φήσομεν κακὴν πολιτείαν ἵδιᾳ ἑκάστου
 τῇ ψυχῇ ἐμποιεῖν, τῷ ἀνοήτῳ αὐτῆς χαριζόμενον καὶ οὕτε
 C τὰ μείζω οὕτε τὰ ἐλάττω διαγιγνώσκοντι, ἀλλὰ τὰ αὐτὰ
 τοτὲ μὲν μεγάλα ἡγουμένῳ, τοτὲ δὲ σμικρά, εἰδωλα
 εἰδωλοποιοῦντα¹, τοῦ δὲ ἀληθοῦς πόρρω πάνυ ἀφεστῶτα.
 Πάνυ μὲν οὖν.

VII. Οὐ μέντοι πω τό γε μέγιστον κατηγορήκαμεν
 αὐτῆς. τὸ γὰρ καὶ τοὺς ἐπιεικεῖς ἴκανὴν εἶναι λωβᾶσθαι,
 ἐκτὸς πάνυ τινῶν ὀλίγων, πάνδεινόν που. Τί δὲ οὐ
 μέλλει, εἴπερ γε δρᾶ αὐτό; Ἀκούων σκόπει. οἱ γάρ που
 βέλτιστοι ἡμῶν ἀκροώμενοι Ὁμήρου ἡ ἄλλου τινὸς τῶν
 D τραγῳδοποιῶν μιμουμένου τινὰ τῶν ἡρώων ἐν πένθει
 δύντα καὶ μακρὰν ρῆσιν ἀποτείνοντα ἐν τοῖς ὁδυρμοῖς ἡ
 καὶ ἄδοντάς τε καὶ κοπτομένους, οἵσθ' ὅτι χαίρομέν τε καὶ
 ἐιδόντες ἡμᾶς αὐτοὺς ἐπόμεθα συμπάσχοντες καὶ σπουδά-
 ζοντες ἐπαινοῦμεν ως ἀγαθὸν ποιητὴν, ὃς ἀν ἡμᾶς ὅ τι

¹ εἰδωλοποιοῦντα φ²: εἰδωλοποιοῦντι Λ.

μάλιστα οὕτω διαθῆ. Οἶδα· πῶς δ' οὕ; "Οταν δὲ οἰκεῖόν τινι ἡμῶν κῆδος γένηται, ἐννοεῖς αὖ ὅτι ἐπὶ τῷ ἐναντίῳ καλλωπιζόμεθα, ἀν δυνάμεθα ἡσυχίαν ἄγειν καὶ καρτερεῖν, ὡς τοῦτο μὲν ἀνδρὸς ὅν, ἐκεῖνο δὲ γυναικός, ὃ τότε Ε ἐπηνοῦμεν. Ἐννοῶ, ἔφη. Ἡ καλῶς οὖν, ἦν δ' ἐγώ, οὗτος ὁ ἐπαινος ἔχει, τὸ ὄρωντα τοιοῦτον ἄνδρα, οἷον ἑαυτόν τις μὴ ἀξιοῦ εἴναι ἀλλ' αἰσχύνοιτο ἄν, μὴ βδελύττεσθαι ἀλλὰ χάιρειν τε καὶ ἐπαινεῖν; Οὐ μὰ τὸν Δι', ἔφη, οὐκ εὐλόγῳ ἔοικεν. | Ναί, ἦν δ' ἐγώ, εἰ ἐκείνη γ' αὐτὸ σκοποίης. 606 Πῆ; Εἰ ἐνθυμοῦ, ὅτι τὸ βίᾳ κατεχόμενον τότε ἐν ταῖς οἰκείαις ξυμφορᾶς καὶ πεπεινηκὸς τοῦ δακρῦσαί τε καὶ ἀποδύρασθαι ἰκανῶς καὶ ἀποπλησθῆναι, φύσει ὃν τοιοῦτον οἶον τούτων ἐπιθυμεῖν, τότ' ἐστὶν τοῦτο¹ τὸ ὑπὸ τῶν ποιητῶν πιμπλάμενον καὶ χαῖρον· τὸ δὲ φύσει βέλτιστον ἡμῶν, ἄτε οὐχ ἰκανῶς πεπαιδευμένον λόγῳ οὐδὲ ἔθει, ἀνίστιν τὴν φυλακὴν τοῦ θρηνώδους τούτου, ἄτε ἀλλότρια πάθη Β θεωροῦν, καὶ ἑαυτῷ οὐδὲν αἰσχρὸν ὅν, εἰ ἄλλος ἀνὴρ ἀγαθὸς φάσκων εἴναι ἀκαίρως πενθεῖ, τοῦτον ἐπαινεῖν καὶ ἐλεεῖν· ἀλλ' ἐκεῖνο κερδαίνειν ἥγεῖται, τὴν ἡδονήν, καὶ οὐκ ἄν δέξαιτο αὐτῆς στερηθῆναι καταφρονήσας ὅλου τοῦ ποιήματος. λογίζεσθαι γάρ, οἶμαι, δλίγοις τισὶν μέτεστιν, ὅτι ἀπολαύειν ἀνάγκη ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων εἰς τὰ οἰκεῖα· θρέψαντα γὰρ ἐν ἐκείνοις ἴσχυρὸν τὸ ἐλεεινὸν οὐ ράδιον ἐν τοῖς αὐτοῦ πάθεσι κατέχειν. Ἀληθέστατα, ἔφη. Ἄρ' Σ οὐχ ὁ αὐτὸς λόγος καὶ περὶ τοῦ γελοίου, ὅτι, ἀν² αὐτὸς αἰσχύνοιο γελωτοποιῶν, ἐν μιμήσει δὲ κωμῳδικῇ ἦ καὶ ἴδιᾳ ἀκούων σφόδρα χαρῆς καὶ μὴ μισῆς ὡς πονηρά, ταῦτὸν ποιεῖς ὅπερ ἐν τοῖς ἐλέοις; ὁ γὰρ τῷ λόγῳ αὖ κατεῖχες ἐν σαυτῷ βουλόμενον γελωτοποιεῖν, φοβούμενος δόξαν βωμολοχίας, τότ' αὖ ἀνίης³ καὶ ἐκεῖ νεανικὸν ποιήσας ἔλαθες πολλάκις ἐν τοῖς οἰκείοις ἐξενεχθεὶς ἀστε

¹ τότ' ἐστὶν τοῦτο Α: τοῦτο ἐστι η.

² ἀν Schneider: ἀν codd.

³ ἀνίης Ξη: ἀν εῖης Λ.

D κωμῳδοποιὸς γενέσθαι. Καὶ μάλα, ἔφη. Καὶ περὶ ἀφροδισίων δὴ καὶ θυμοῦ καὶ περὶ πάντων τῶν ἐπιθυμητικῶν τε καὶ λυπηρῶν καὶ ἡδέων ἐν τῇ Ψυχῇ, ἢ δή φαμεν πάση πράξει ἡμῖν ἔπεσθαι, ὅτι τοιαῦτα ἡμᾶς ἡ ποιητικὴ μίμησις ἐργάζεται; τρέφει γὰρ ταῦτα ἄρδουσα, δέον αὐχμεῖν, καὶ ἄρχοντα ἡμῖν καθίστησιν, δέον ἄρχεσθαι αὐτά, ἵνα βελτίους τε καὶ εὐδαιμονέστεροι ἀντὶ χειρόνων καὶ ἀθλιωτέρων γιγνώμεθα. Οὐκ ἔχω ἄλλως φάναι, ἢ δὲ ὅς. Οὐκοῦν, εἰπον, ὁ Γλαύκων, ὅταν 'Ομήρου ἐπαινέταις ἐντύχης λέγοντος, ὡς τὴν 'Ελλάδα πεπαίδευκεν οὗτος ὁ ποιητὴς καὶ πρὸς διοίκησίν τε καὶ παιδείαν τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων ἄξιος ἀναλαβόντι μανθάνειν τε καὶ κατὰ τοῦτον τὸν ποιητὴν πάντα τὸν αὐτοῦ βίον κατα-
607 σκευασάμενον ζῆν, | φιλεῖν μὲν χρὴ καὶ ἀσπάζεσθαι ὡς ὅντας βελτίστους εἰς ὅσον δύνανται, καὶ συγχωρεῖν "Ομηρον ποιητικώτατον εἶναι καὶ πρῶτον τῶν τραγῳδοποιῶν, εἰδέναι δέ, ὅτι ὅσον μόνον ὕμνους θεοῖς καὶ ἐγκάμια τοῖς ἀγαθοῖς ποιήσεως παραδεκτέον εἰς πόλιν. εἰ δὲ τὴν ἡδυσμένην Μοῦσαν παραδέξει ἐν μέλεσιν ἢ ἔπεισιν, ἥδονή σοι καὶ λύπη ἐν τῇ πόλει βασιλεύσετον ἀντὶ νόμου τε καὶ τοῦ κοινῆ ἀεὶ δόξαντος εἶναι βελτίστου λόγου. 'Αληθέστατα, ἔφη.

B VIII. Ταῦτα δή, ἔφην, ἀπολελογήσθω¹ ἡμῖν ἀναμνησθεῖσιν περὶ ποιήσεως, ὅτι εἰκότως ἄρα τότε αὐτὴν ἐκ τῆς πόλεως ἀπεστέλλομεν τοιαύτην οὖσαν· ὁ γὰρ λόγος ἡμᾶς ἔρει. προσείπωμεν δὲ αὐτῇ, μὴ καὶ τινα σκληρότητα ἡμῶν καὶ ἀγροικίαν καταγνῶ, ὅτι παλαιὰ μέν τις διαφορὰ φιλοσοφίᾳ τε καὶ ποιητικῇ καὶ γὰρ ἡ λακέρυζα πρὸς δεσπόταν κύων ἐκείνη κραυγάζουσα, καὶ μέγας ἐν ἀφρόνων κενεαγορίαισι, καὶ ὁ τῶν λίαν² σοφῶν
C ὅχλος κράτων³, καὶ οἱ λεπτῶς μεριμνῶντες ὅτι ἄρα πένονται, καὶ ἄλλα μυρία σημεῖα παλαιᾶς ἐναντιώσεως

¹ ἀπολελογήσθω Ξ q: ἀπολελογίσθω A.

² λιαν Herwerden: δια A.

³ κράτων nos: κρατῶν codd.

τούτων· ὅμως δὲ εἰρήσθω, ὅτι ἡμεῖς γε, εἴ τινα ἔχοι λόγου εἰπεῖν ἡ πρὸς ἡδονὴν ποιητικὴ καὶ ἡ μίμησις, ὡς χρὴ αὐτὴν εἶναι ἐν πόλει εὐνομουμένη, ἀσμενοὶ ἀν καταδεχοίμεθα, ὡς ξύνισμέν γε ἡμῶν αὐτοῖς κηλουμένοις ὑπ' αὐτῆς· ἀλλὰ γὰρ τὸ δοκοῦν ἀληθὲς οὐχ ὅσιον προδιδόναι. ἡ γάρ, ὡς φίλε, οὐ κηλεῖ ὑπ' αὐτῆς καὶ σύ, καὶ μάλιστα ὅταν δι' **D** 'Ομήρου θεωρῆς αὐτὴν; Πολύ γε. Οὐκοῦν δικαία ἐστὶν οὕτω κατιέναι, ἀπολογησαμένη ἐν μέλει ἡ τινι ἀλλω μέτρῳ; Πάνυ μὲν οὖν. Δοῦμεν δέ γέ που ἀν καὶ τοῖς προστάταις αὐτῆς, ὅσοι μὴ ποιητικοί, φιλοποιηταὶ δέ, ἀνευ μέτρου λόγου ὑπὲρ αὐτῆς εἰπεῖν, ὡς οὐ μόνον ἡδεῖα, ἀλλὰ καὶ ὡφελίμη πρὸς τὰς πολιτείας καὶ τὸν βίον τὸν ἀνθρώπινόν ἐστιν· καὶ εὐμενῶς ἀκουσόμεθα. κερδανοῦμεν γάρ που, ἐὰν μὴ μόνον ἡδεῖα φανῆ ἀλλὰ καὶ ὡφελίμη. **E** Πῶς δ' οὐ μέλλομεν, ἔφη, κερδαίνειν; Εἰ δέ γε μή, ὡς φίλε ἔταιρε, ὥσπερ οἱ ποτέ του ἐρασθέντες, ἐὰν ἡγήσωνται μὴ ὡφέλιμον εἶναι τὸν ἔρωτα, βίᾳ μέν, ὅμως δὲ ἀπέχονται, καὶ ἡμεῖς οὕτως, διὰ τὸν ἐγγεγονότα μὲν ἔρωτα τῆς τοιαύτης ποιήσεως ὑπὸ τῆς τῶν καλῶν πολιτειῶν τροφῆς | εὗνοι 608 μὲν ἐσόμεθα φανῆναι αὐτὴν ὡς βελτίστην καὶ ἀληθεστάτην, ἔως δ' ἀν μὴ οὕτα τ' ἡ ἀπολογήσασθαι, ἀκροασόμεθ' αὐτῆς ἐπάδοντες ἡμῶν αὐτοῖς τοῦτον τὸν λόγον, ὃν λέγομεν, καὶ ταύτην τὴν ἐπωδήν, εὐλαβούμενοι πάλιν ἐμπεσεῖν εἰς τὸν παιδικόν τε καὶ τὸν τῶν πολλῶν ἔρωτα. ἀκροασόμεθα¹ δ' οὖν ὡς οὐ σπουδαστέον ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ ποιήσει ὡς ἀληθείας τε ἀπτομένη² καὶ σπουδαίᾳ, ἀλλ' εὐλαβητέον αὐτὴν ὃν τῷ ἀκροωμένῳ, περὶ τῆς ἐν αὐτῷ πολιτείας δεδιότι, καὶ **B** νομιστέα ἄπερ εἰρήκαμεν περὶ ποιήσεως. Παντάπασιν, ἡ δ' ὅς, ξύμφημι. Μέγας γάρ, ἔφην, οὐ ἀγών, ὡς φίλε Γλαύκων, μέγας, οὐχ ὅσος δοκεῖ, τὸ χρηστὸν ἡ κακὸν γενέσθαι, ὥστε οὕτε τιμῆ ἐπαρθέντα οὕτε χρήμασιν οὕτε

¹ ἀκροασόμεθα nos: αἰσθέμεθα codd.

² ἀπτομένη Π: ἀπτομένη Λ.

ἀρχῇ οὐδεμιᾶ οὐδέ γε ποιητικῇ ἄξιον ἀμελῆσαι δικαιοσύνης τε καὶ τῆς ἄλλης ἀρετῆς. Ξύμφημί σοι, ἔφη, ἐξ ὅν διεληλύθαμεν· οἷμαι δὲ καὶ ἄλλον ὄντινοῦν.

C IX. Καὶ μήν, ἦν δ' ἐγώ, τά γε μέγιστα ἐπίχειρα ἀρετῆς καὶ προκείμενα ἀθλα οὐ διεληλύθαμεν. Ἀμήχανόν τι, ἔφη, λέγεις μέγεθος, εἰ τῶν εἰρημένων μείζω ἐστὶν ἄλλα. Τί δ' ἄν, ἦν δ' ἐγώ, ἐν γε ὀλίγῳ χρόνῳ μέγα γένοιτο; πᾶς γὰρ οὗτός γε ὁ ἐκ παιδὸς μέχρι πρεσβύτου χρόνος πρὸς πάντα ὀλίγος πού τις ἄν εἴη. Οὐδὲν μὲν οὖν, ἔφη. Τί οὖν; οἷει ἀθανάτῳ πράγματι ὑπὲρ τοσούτου δεῖν χρόνου D ἐσπουδακέναι, ἀλλ' οὐχ¹ ὑπὲρ τοῦ παντός; Οἶμαι ἔγωγ', ἔφη. ἀλλὰ τί τοῦτο λέγεις; Οὐκ ἥσθησαι, ἦν δ' ἐγώ, ὅτι ἀθάνατος ἡμῶν ἡ ψυχὴ καὶ οὐδέποτε ἀπόλλυται; καὶ δις ἐμβλέψας μοι καὶ θαυμάσας εἶπε· Μὰ Δῖ, οὐκ ἔγωγε· σὺ δὲ τοῦτ' ἔχεις λέγειν; Εἰ μὴ ἀδικῶ γ', ἔφην. οἷμαι δὲ καὶ σύ· οὐδὲν γὰρ χαλεπόν. "Εμοιγ', ἔφη· σοῦ δ' ἄν ἡδέως ἀκούσαιμι τὸ οὐ χαλεπὸν τοῦτο. 'Ακούοις ἄν, ἦν δ' ἐγώ. Λέγε μόνον, ἔφη.

E 'Αγαθόν τι, εἶπον, καὶ κακὸν καλεῖς; "Εγωγε. Ἀρ' οὖν ὕσπερ ἐγὼ περὶ αὐτῶν διανοεῖ; Τὸ ποῖον; Τὸ μὲν ἀπολλύον καὶ διαφθεῖρον πᾶν τὸ κακὸν εἶναι, τὸ δὲ σῶζον καὶ ὠφελοῦν τὸ ἀγαθόν. "Εγωγ', ἔφη. Τί δέ; κακὸν ἐκάστῳ τι καὶ² ἀγαθὸν λέγεις; οἶον ὀφθαλμοῖς 609 | ὀφθαλμίαν καὶ ξύμπαντι τῷ σώματι νόσον σίτῳ τε ἐρυσίβην σηπεδόνα τε ξύλοις, χαλκῷ δὲ καὶ σιδήρῳ ἴον, καί, ὅπερ λέγω, σχεδὸν πᾶσι ξύμφυτον ἐκάστῳ κακόν τε καὶ νόσημα; "Εγωγ', ἔφη. Οὐκοῦν ὅταν τῷ τι τούτων προσγένηται, πονηρόν τε ποιεῖ φρεσεγένετο, καὶ τελευτῶν ὅλον διέλυσεν καὶ ἀπώλεσεν; Πῶς γὰρ οὕ; Τὸ ξύμφυτον ἄρα κακὸν ἐκάστου καὶ ἡ πονηρία ἐκαστον ἀπόλλυσιν, ἢ εἴ μὴ τοῦτο ἀπολεῖ, οὐκ ἄν ἄλλο γε αὐτὸ δέ τι Β διαφθείρειεν. οὐ γὰρ τό γε ἀγαθὸν μή ποτέ τι ἀπολέσῃ,

¹ οὐχ Π et in marg. A²: om. A¹.

² τι καὶ Π: τι A¹: τι δὲ καὶ A².

οὐδὲ αὖ τὸ μήτε κακὸν μήτε ἀγαθόν. Πῶς γάρ ἄν; ἔφη.
 Ἐὰν ἄρα τι εὑρίσκωμεν τῶν δύντων, φέρεται μὲν κακόν, δὲ
 ποιεῖ αὐτὸν μοχθηρόν, τοῦτο μέντοι οὐχ οἶόν τε αὐτὸν λύειν
 ἀπολλύον, οὐκ ἡδη εἰσόμεθα, ὅτι τοῦ πεφυκότος οὕτως
 ὀλεθρος οὐκ ἥν; Οὔτως, ἔφη, εἰκός. Τί οὖν; ἥν δὲ ἐγώ·
 Ψυχὴ ἀρ' οὐκ ἔστιν δὲ ποιεῖ αὐτὴν κακήν; Καὶ μάλα,
 ἔφη· ἀ νῦν¹ δὴ διῆμεν πάντα, ἀδικία τε καὶ ἀκολασία καὶ
 δειλία καὶ ἀμαθία. Ἡ² οὖν τι τούτων αὐτὴν διαλύει τε
 καὶ ἀπόλλυσι; καὶ ἐννόει μὴ ἐξαπατηθῶμεν οἱηθέντες τὸν
 ἀδικον ἄνθρωπον καὶ ἀνόητον, ὅταν ληφθῇ ἀδικῶν, τότε
 ἀπολωλέναι ὑπὸ τῆς ἀδικίας, πονηρίας οὕσης ψυχῆς. ἀλλ'
 ὁδε ποιεῖ· ὥσπερ σῶμα ἡ σώματος πονηρία νόσος οὗσα
 τήκει καὶ διόλλυσι καὶ ἄγει εἰς τὸ μηδὲ σῶμα εἶναι, καὶ ἀ
 νῦν δὴ ἐλέγομεν ἅπαντα ὑπὸ τῆς οἰκείας κακίας τῷ
 προσκαθῆσθαι καὶ ἐνεῖναι διαφθειρούσης εἰς τὸ μὴ εἶναι **D**
 ἀφικνεῖται—οὐχ οὕτω; Ναί. Ἡθι δή, καὶ ψυχὴν κατὰ
 τὸν αὐτὸν τρόπον σκόπει. ἄρα ἐνοῦσα ἐν αὐτῇ ἀδικία καὶ
 ἡ ἄλλη κακία τῷ ἐνεῖναι καὶ προσκαθῆσθαι φθείρει αὐτὴν
 καὶ μαραίνει, ἔως ἂν εἰς θάνατον ἀγαγοῦσα τοῦ σώματος
 χωρίσῃ; Οὐδαμῶς, ἔφη, τοῦτό γε. Ἀλλὰ μέντοι ἐκεῖνό
 γε ἄλογον, ἥν δὲ ἐγώ, τὴν μὲν ἄλλου πονηρίαν ἀπολλύναι
 τι, τὴν δὲ αὐτοῦ μή. Ἄλογον. Ἐννόει γάρ, ἥν δὲ ἐγώ, ω
 Γλαύκων, ὅτι οὐδὲ ὑπὸ τῆς τῶν σιτίων πονηρίας, ἡ ἄν ἡ **E**
 αὐτῶν ἐκείνων, εἴτε παλαιότης εἴτε σαπρότης εἴτε ἡτισοῦν
 οὖσα, οὐκ οἰόμεθα δεῖν σῶμα ἀπόλλυσθαι· ἀλλ' ἐὰν μὲν
 ἐμποιήῃ ἡ αὐτῶν πονηρία τῶν σιτίων τῷ σώματι σώματος
 μοχθηρίαν, φήσομεν αὐτὸν δι' ἐκεῖνα ὑπὸ τῆς αὐτοῦ κακίας
 νόσου οὕσης ἀπολωλέναι· ὑπὸ δὲ σιτίων πονηρίας ἄλλων
 δύντων ἄλλο | δὲν τὸ σῶμα, ὑπ' ἀλλοτρίου κακοῦ μὴ ἐμποιή- **610**
 σαντος τὸ ἐμφυτον κακόν, οὐδέποτε ἀξιώσομεν διαφθεί-
 ρεσθαι. Ὁρθότατα³, ἔφη, λέγεις.

¹ ψυχῆ - νῦν II et in marg. A²: om. A¹.

² ἡ II: ἡ Λ.

³ ὁρθότατα

Stephanus: ὁρθότατ' ἄν codd.

X. Κατὰ τὸν αὐτὸν τοίνυν λόγον, ἥν δ' ἐγώ, ἐὰν μὴ σώματος πονηρίᾳ Ψυχῇ Ψυχῆς πονηρίαν ἐμποιῆ, μή ποτε ἀξιωμεν ὑπὸ ἀλλοτρίου κακοῦ ἄνευ τῆς ἴδιας πονηρίας Ψυχὴν ἀπόλλυσθαι, τῷ ἐτέρου κακῷ ἔτερον. Ἐχει γάρ, ἔφη, λόγον. Ἡ τοίνυν ταῦτα ἐξελέγξωμεν ὅτι οὐ καλῶς
 Β λέγομεν, ἡ ἔως ἀν ἥ ἀνέλεγκτα, μή ποτε¹ φῶμεν ὑπὸ πυρετοῦ μηδ' αὖ ὑπ' ἄλλης νόσου μηδ' αὖ ὑπὸ σφαγῆς, μηδ' εἴ τις ὁ τι σμικρότατα δλον τὸ σῶμα κατατέμοι, ἔνεκα τούτων μηδὲν μᾶλλόν ποτε Ψυχὴν ἀπόλλυσθαι, πρὶν ἀν τις ἀποδείξῃ, ώς διὰ ταῦτα τὰ παθήματα τοῦ σώματος αὐτὴ ἐκείνη ἀδικωτέρα καὶ ἀνοσιωτέρα γίγνεται· ἀλλοτρίου δὲ κακοῦ ἐν ἄλλῳ γιγνομένου, τοῦ δὲ ἰδίου ἐκάστῳ μὴ
 C έγγιγνομένου, μήτε Ψυχὴν μήτε ἄλλο μηδὲν ἐῶμεν φάναι τινὰ ἀπόλλυσθαι. Ἀλλὰ μέντοι, ἔφη, τοῦτο γε οὐδεὶς ποτε δείξει, ώς τῶν ἀποθνήσκοντων ἀδικώτεραι αἱ Ψυχαὶ διὰ τὸν θάνατον γίγνονται. Ἐὰν δέ γέ τις, ἔφην ἐγώ, ὅμοσε τῷ λόγῳ τολμᾶ ἵέναι καὶ λέγειν, ώς πονηρότερος καὶ ἀδικώτερος γίγνεται ὁ ἀποθνήσκων, ὥνα δὴ μὴ ἀναγκάζηται ἀθανάτους τὰς Ψυχὰς ὁμολογεῖν, ἀξιώσομέν που, εἰ ἀληθῆ λέγει ὁ ταῦτα λέγων, τὴν ἀδικίαν εἶναι θανάσιμον τῷ
 D ἔχοντι ὥσπερ νόσου, καὶ ὑπ' αὐτοῦ τούτου² ἀποκτιννύντος τῇ ἑαυτοῦ φύσει ἀποθνήσκειν τοὺς λαμβάνοντας αὐτό, τοὺς μὲν μάλιστα θâττον, τοὺς δὲ ἥττον σχολαίτερον, ἀλλὰ μὴ ὥσπερ νῦν διὰ τοῦτο³ ὑπ' ἄλλων δίκην ἐπιτιθέντων ἀποθνήσκουσιν οἱ ἀδικοι. Μὰ Δι', ἡ δὲ ὅς, οὐκ ἄρα πάνδεινον φαινεῖται ἡ ἀδικία, εἰ θανάσιμον ἔσται τῷ λαμβάνοντι· ἀπαλλαγὴ γάρ ἀν εἴη κακῶν· ἀλλὰ μᾶλλον οἷμαι αὐτὴν φανήσεσθαι πᾶν τούναντίον τοὺς ἄλλους ἀπο-
 E κτιννύσαν, εἴπερ οἵον τε, τὸν δὲ ἔχοντα καὶ μάλα ζωτικὸν παρέχουσαν, καὶ πρός γ' ἔτι τῷ ζωτικῷ ἄγρυπνον· οὕτω πόρρω που, ώς ἔοικεν, ἐσκήνηται τοῦ θανάσιμος εἶναι. Καλῶς, ἥν δὲ ἐγώ, λέγεις. ὅπότε γάρ δὴ μὴ ίκανὴ ἡ γε

¹ μή ποτε II: μήτε Λ.² τοῦτο q: τοῦ Λ.³ τοῦτο q: τούτου Λ.

οἰκεία ποιηρία καὶ τὸ οἰκεῖον κακὸν ἀποκτεῖναι καὶ ἀπολέσαι ψυχήν, σχολῆ τό γε ἐπ' ἄλλου ὀλέθρῳ τεταγμένου κακὸν ψυχὴν ἵ τι ἄλλο ἀπολεῖ, πλὴν ἐφ' ὃ τέτακται. Σχολῆ γ', ἔφη, ὡς γε τὸ εἰκός. Οὐκοῦν ὅπότε μηδ' ὑφ' ἐνὸς ἀπόλλυται κακοῦ, μήτε οἰκείου μήτε ἀλλοτρίου, δῆλον 611 ὅτι ἀνάγκη αὐτὸς ἀεὶ ὃν εἶναι· εἰ δὲ ἀεὶ ὃν, ἀθάνατον. 'Ανάγκη, ἔφη.

ΧΙ. Τοῦτο μὲν τοίνυν, ἷν δὲ ἐγώ, οὕτως ἔχέτω· εἰ δὲ ἔχει, ἐννοεῖς, ὅτι ἀεὶ ἀν εἴεν αἱ αὔται. οὔτε γὰρ ἂν που ἐλάττους γένοιντο μηδεμιᾶς ἀπολλυμένης οὔτε αὖ πλείους. εἰ γὰρ ὅτιοῦν τῶν ἀθανάτων πλέον γίγνοιτο, οἷσθ' ὅτι ἐκ τοῦ θυητοῦ ἀν γίγνοιτο καὶ πάντα ἀν εἴη τελευτῶντα ἀθάνατα. 'Αληθῆ λέγεις. 'Αλλ', ἷν δὲ ἐγώ, μήτε τοῦτο οἰώμεθα· ὁ γὰρ λόγος οὐκ ἔάσει· μήτε γε αὖ τῇ ἀληθεστάτῃ φύσει τοιοῦτον εἶναι ψυχήν, ὥστε πολλῆς ποικιλίας καὶ ἀνομοιότητός τε καὶ διαφορᾶς γέμειν αὐτὸς πρὸς αὐτό. Πῶς λέγεις; ἔφη. Οὐ ράδιον, ἷν δὲ ἐγώ, ἀΐδιον εἶναι σύνθετόν τε ἐκ πολλῶν καὶ μὴ τῇ καλλίστῃ κεχρημένου συνθέσει, ως νῦν ἡμῖν ἐφάνη ἡ ψυχή. Οὐκοῦν εἰκός γε. 'Οτι μὲν τοίνυν ἀθάνατον ψυχή, καὶ ὁ ἄρτι λόγος καὶ οἱ ἄλλοι ἀναγκάσειαν ἀν· οἶον δὲ ἐστὶν τῇ ἀληθείᾳ, οὐ λελωβημένον δεῖ αὐτὸς θεάσασθαι ὑπό τε τῆς τοῦ σώματος κοινωνίας καὶ ἄλλων κακῶν, ὥσπερ νῦν ἡμεῖς θεώμεθα, ἀλλ' οἶον ἐστιν καθαρὸν γιγνόμενον, τοιοῦτον ἱκανῶς λογισμῷ διαθεατέον¹, καὶ πολὺ κάλλιον αὐτὸς εύρήσει καὶ ἐναργέστερον δικαιοσύνας τε καὶ ἀδικίας διόφεται καὶ πάντα ἀ νῦν διήλθομεν. νῦν δὲ εἴπομεν μὲν ἀληθῆ περὶ αὐτοῦ, οἶον ἐν τῷ παρόντι φαίνεται· τεθεάμεθα μέντοι διακείμενον αὐτό, ὥσπερ οἱ τὸν θαλάττιον Γλαῦκον ὄρωντες οὐκ ἀν ἔτι ραδίως αὐτοῦ ἴδοιεν τὴν ἀρχαίαν φύσιν, ὑπὸ τοῦ τά τε παλαιὰ τοῦ σώματος μέρη τὰ μὲν ἐκκεκλάσθαι², τὰ δὲ συντετρίφθαι καὶ πάντως λελωβῆσθαι ὑπὸ τῶν κυμάτων,

¹ διαθεατέον Ξ q: διαθετέον Α.

² ἐκκεκλάσθαι II: κεκλάσθαι Λ.

ἀλλα δὲ προσπεφυκέναι, ὅστρεά τε καὶ φυκία καὶ πέτρας, ὥστε παντὶ μᾶλλον θηρίῳ ἐοικέναι ἡ ὅλος ἡν φύσει, οὕτω καὶ τὴν ψυχὴν ἡμεῖς θεώμεθα διακειμένην ὑπὸ μυρίων κακῶν. ἀλλὰ δεῦ, ὡς Γλαύκων, ἐκεῖσε βλέπειν. Ποῦ; ἡ δ' Ε ὁσ. Εἰς τὴν φιλοσοφίαν αὐτῆς, καὶ ἐννοεῦν ὡν ἅπτεται καὶ οἵων ἐφίεται ὄμιλιῶν, ὡς ξυγγενῆς οὖσα τῷ τε θείῳ καὶ ἀθανάτῳ καὶ τῷ ἀεὶ ὄντι, καὶ οἷα ἀν γένοιτο τῷ τοιούτῳ πᾶσα ἐπισπομένη καὶ ὑπὸ ταύτης τῆς ὄρμῆς ἐκκομισθεῖσα ἐκ τοῦ πόντου, ἐν φυν ἐστίν, καὶ περικρουσθεῖσα πέτρας
612 τε καὶ ὅστρεα, ἀ νῦν αὐτῇ ἄτε γῆν ἐστιωμένη | γηηρὰ καὶ πετρώδη πολλὰ καὶ ἄγρια περιπέφυκεν ὑπὸ τῶν εὐδαιμόνων λεγομένων ἐστιάσεων. καὶ τότ' ἀν τις ἵδοι αὐτῆς τὴν ἀληθῆ φύσιν, εἴτε πολυειδῆς εἴτε μονοειδῆς, εἴτε ὅπῃ ἔχει καὶ ὅπως. νῦν δὲ τὰ ἐν τῷ ἀνθρωπίνῳ βίῳ πάθη τε καὶ εἴδη, ὡς ἐγῳμαὶ, ἐπιεικῶς αὐτῆς διεληλύθαμεν. Παντάπασι μὲν οὖν, ἔφη.

XII. Οὐκοῦν, ἡν δ' ἐγώ, τά τε ἀλλα ἀπελυσάμεθα¹ ἐν Β τῷ λόγῳ, καὶ οὺ τοὺς μισθοὺς οὐδὲ τὰς δόξας δικαιοσύνης ἐπηνέγκαμεν², ὅσπερ Ἡσίοδόν τε καὶ "Ομηρον ὡμεῖς ἔφατε, ἀλλ' αὐτὸ δικαιοσύνην αὐτῇ ψυχῇ ἀριστον ηὔρομεν καὶ ποιητέον εἶναι αὐτῇ τὰ δίκαια, ἐάν τ' ἔχῃ τὸν Γύγον δακτύλιον, ἐάν τε μή, καὶ πρὸς τοιούτῳ δακτυλίῳ τὴν "Αἰδος κυνῆν; 'Αληθέστατα, ἔφη, λέγεις. ³Αρ' οὖν, ἡν δ' ἐγώ, ὡς Γλαύκων, νῦν ἡδη ἀνεπίθονόν ἐστιν πρὸς ἐκείνοις καὶ τοὺς μισθοὺς τῇ δικαιοσύνῃ καὶ τῇ ἀλλῃ ἀρετῇ ἀπο-
C δοῦναι, ὅσους τε καὶ οἵους τῇ ψυχῇ παρέχει παρ' ἀνθρώπων τε καὶ θεῶν, ζῶντός τε ἔτι τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἐπειδὰν τελευτήσῃ; Παντάπασι μὲν οὖν, ἡ δ' ὁσ. ³Αρ' οὖν ἀποδώσετέ μοι ἀ ἐδανείσασθε ἐν τῷ λόγῳ; Τί μάλιστα; "Εδωκα ὑμῖν τὸν δίκαιον δοκεῖν ἀδικον εἶναι καὶ τὸν ἀδικον δίκαιον. ὑμεῖς γάρ ἡγεῖσθε³, καν εἰ μὴ δυνατὸν εἴη ταῦτα

¹ ἀπελυσάμεθα Α: ἀπεδυσάμεθα Ξ. ² ἐπηνέγκαμεν Π: ἐπηνεγκαμεν (sic) Α. Cf. 363 Α. ³ ἡγεῖσθε Π: ἡτεῖσθε Α.

λανθάνειν καὶ θεοὺς καὶ ἀνθρώπους, ὅμως δοτέον εἶναι τοῦ λόγου ἔνεκα, ἵνα αὐτὴ δικαιοσύνη πρὸς ἀδικίαν αὐτὴν κριθείη. ἡ οὐ μημονεύεις; Ἀδικοίην μέντ' ἄν, ἔφη, εἰ Δ μῆ. Ἐπειδὴ¹ τοίνυν κεκριμέναι εἰσίν, ἐγὼ πάλιν ἀπαιτῶ ὑπὲρ δικαιοσύνης, ὥσπερ ἔχει δόξης καὶ παρὰ θεῶν καὶ παρ' ἀνθρώπων, καὶ ἡμᾶς ὁμολογεῖν περὶ αὐτῆς δοκεῖσθαι οὕτω, ἵνα καὶ τὰ νικητήρια κομίσηται, ἀ² ἀπὸ τοῦ δοκεῖν κτωμένη δίδωσι τοῖς ἔχουσιν αὐτήν, ἐπειδὴ καὶ τὰ ἀπὸ τοῦ εἶναι ἀγαθὰ διδοῦσα ἐφάνη καὶ οὐκ ἔξαπατῶσα τοὺς τῷ ὅντι λαμβάνοντας αὐτήν. Δίκαια, ἔφη, αἴτει. Οὐκοῦν, ἦν Ε δὲ ἐγώ, πρῶτον μὲν τοῦτο ἀποδώσετε, ὅτι θεούς γε οὐ λανθάνει ἐκάτερος αὐτῶν οὗτος ἐστιν; Ἀποδώσομεν, ἔφη. Εἰ δὲ μὴ λανθάνετον, ὁ μὲν θεοφιλῆς ἀν εἴη, δὲ θεομισῆς, ὥσπερ καὶ κατ' ἀρχὰς ὁμολογοῦμεν. Ἔστι ταῦτα³. Τῷ δὲ θεοφιλεῖ οὐχ ὁμολογήσομεν, ὅσα γε⁴ ἀπὸ θεῶν | γίγνεται, 613 πάντα γίγνεσθαι ως οἷόν τε ἄριστα, εἰ μή τι ἀναγκαῖον αὐτῷ κακὸν ἐκ προτέρας ἀμαρτίας ὑπῆρχεν; Πάνυ μὲν οὖν. Οὕτως ἄρα ὑποληπτέον περὶ τοῦ δικαίου ἀνδρός, ἐάν τ' ἐν πενίᾳ γίγνηται ἐάν τ' ἐν νόσοις ἢ τινι ἀλλῳ τῷ δοκούντων κακῷ, ως τούτῳ ταῦτα εἰς ἀγαθόν τι τελευτήσει ζῶντι ἢ καὶ ἀποθανόντι. οὐ γὰρ δὴ ὑπό γε θεῶν ποτὲ ἀμελεῖται, ὃς ἀν προθυμεῖσθαι ἐθέλῃ δίκαιος γίγνεσθαι καὶ ἐπιτηδεύων ἀρετὴν εἰς ὅσον δυνατὸν ἀνθρώπῳ ὁμοιοῦσθαι Β θεῷ. Εἰκός γ', ἔφη, τὸν τοιοῦτον μὴ ἀμελεῖσθαι ὑπὸ τοῦ ὅμοίου. Οὐκοῦν περὶ τοῦ ἀδίκου τάνατία τούτων δεῖ διανοεῖσθαι; Σφόδρα γε. Τὰ μὲν δὴ παρὰ θεῶν τοιαῦτ' ἀν εἴη νικητήρια τῷ δικαίῳ. Κατὰ γοῦν ἐμὴν δόξαν, ἔφη. Τί δέ, ἦν δ' ἐγώ, παρ' ἀνθρώπων; ἀρ' οὐχ ὡδε ἔχει, εἰ δεῖ τὸ ὄν τιθέναι; οὐχ οἱ μὲν δεινοί τε καὶ ἀδικοι δρῶσιν ὅπερ

¹ ἐπειδὴ Flor. C: ἐπειδὴ ἦν Λ¹. Pro ἐπειδὴ—ἐγώ praebet in marg. A² ἐπειδὴ τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, κεκριμέναι εἰστι. ² ἀΞ q: om. A¹, sed ante δίδωσι reposuit A². ³ In verbis ἐστι ταῦτα desinit II. ⁴ γε Ξ q et corr. A²: τε Λ¹.

οἱ δρομῆς, ὅσοι ἀν θέωσιν εῦ ἀπὸ τῶν κάτω, ἀπὸ δὲ τῶν ἄνω μή; τὸ μὲν πρῶτον δξέως ἀποπηδῶσιν, τελευτῶντες
 C δὲ καταγέλαστοι γίγνονται, τὰ ὅτα ἐπὶ τῶν ψμων ἔχοντες
 καὶ ἀστεφάνωτοι ἀποτρέχοντες· οἱ δὲ τῇ ἀληθείᾳ δρομικοὶ
 εἰς τέλος ἐλθόντες τά τε ἀθλα λαμβάνουσιν καὶ στεφα-
 γοῦνται. οὐχ οὕτω καὶ περὶ τῶν δικαίων τὸ πολὺ¹
 συμβαίνει; πρὸς τέλος ἑκάστης πράξεως καὶ δμιλίας καὶ
 τοῦ βίου εὐδοκιμοῦντι τε καὶ τὰ ἀθλα παρὰ τῶν ἀνθρώπων
 φέρονται; Καὶ μάλα. Ἡνέξει ἄρα λέγοντος ἐμοῦ περὶ²
 τούτων ἅπερ αὐτὸς ἔλεγες περὶ τῶν ἀδίκων; ἐρῶ γὰρ δή,
 D ὅτι οἱ μὲν δίκαιοι, ἐπειδὴν πρεσβύτεροι γένωνται, ἐν τῇ
 αὐτῶν πόλει ἄρχουσί τε, ἀν βούλωνται, τὰς ἀρχάς, γαμοῦσί³
 τε ὅποθεν ἀν βούλωνται, ἐκδιδόσας τε εἰς οὓς ἀν ἐθέλωσι·
 καὶ πάντα, ἡ σὺ περὶ ἐκείνων, ἐγὼ νῦν λέγω περὶ τῶνδε·
 καὶ αὖ καὶ περὶ τῶν ἀδίκων, ὅτι οἱ πολλοὶ αὐτῶν, καὶ ἐὰν
 νέοι ὄντες λάθωσιν, ἐπὶ τέλους τοῦ δρόμου αἴρεθέντες
 καταγέλαστοί εἰσιν, καὶ γέροντες γιγνόμενοι ἀθλοὶ προ-
 πηλακίζονται ὑπὸ ξένων τε καὶ ἀστῶν, μαστιγούμενοι καὶ
 E ἡ ἄγροικα ἔφησθα σὺ εἶναι, ἀληθῆ λέγων⁴· πάντα ἐκεῖνα
 οἷον καὶ ἐμοῦ ἀκηκοέναι ως πάσχουσιν. ἀλλ' ὁ λέγω, ὅρα
 εὶ ἀνέξει. Καὶ πάνυ, ἔφη· δίκαια γὰρ λέγεις.

XIII. "Α μὲν τοίνυν, ήν δ' ἐγώ, ζῶντι τῷ δικαίῳ παρὰ
 614 θεῶν τε καὶ ἀνθρώπων | ἀθλά τε καὶ μισθοὶ καὶ δῶρα
 γίγνεται πρὸς ἐκείνοις τοῖς ἀγαθοῖς οἷς αὐτὴ παρείχετο ἡ
 δικαιοσύνη, τοιαῦτ' ἀν εἴη. Καὶ μάλ', ἔφη, καλά τε καὶ
 βέβαια. Ταῦτα τοίνυν, ήν δ' ἐγώ, οὐδέν ἐστι πλήθει οὐδὲ
 μεγέθει πρὸς ἐκεῖνα, ἡ τελευτήσαντα ἐκάτερον περιμένει.
 Χρὴ δ' αὐτὰ ἀκοῦσαι, ἵνα τελέως ἐκάτερος² αὐτῶν ἀπειλήφη
 τὰ ὑπὸ τοῦ λόγου ὀφειλόμενα ἀκοῦσαι³. Λέγοις ἄν, ἔφη,
 B ως οὐ πολλὰ ἄλλ⁴ ἥδιον ἀκούοντι. 'Αλλ' οὐ μέντοι σοι,

¹ λέγων Ast: λέγων εῖτα στρεβλώσονται (στρεβλήσονται q) καὶ ἐκκαυθή-
 σονται codd. ² ἐκάτερος Ξ²: ἐκάτερον A. ³ ἀκοῦσαι A: secludit
 Stephanus. ⁴ ἄλλ Ξ q¹: ἄλλ Α.

ἥν δ' ἐγώ, Ἀλκίνου γε ἀπόλογον ἔρω, ἀλλ' ἀλκίμου μὲν ἀιδρός, Ἡρὸς τοῦ Ἀρμενίου, τὸ γένος Παμφύλου· ὃς ποτε ἐν πολέμῳ τελευτήσας, ἀναιρεθέντων δεκαταίων τὰν νεκρῶν ἥδη διεφθαρμένων, ὑγιὴς μὲν ἀνηρέθη, κομισθεὶς δ' οἴκαδε μέλλων θάπτεσθαι δωδεκαταῖος ἐπὶ τῇ πυρῷ κείμενος ἀνεβίω, ἀναβιοὺς δ' ἔλεγεν ἀ ἐκεῖ ἵδοι. ἔφη δέ, ἐπειδὴ οὐ ἐκβῆναι τὴν ψυχήν, πορεύεσθαι μετὰ πολλῶν, καὶ ἀφικνεῖσθαι σφᾶς εἰς τόπον τινὰ δαιμόνιον, ἐν φῇ τῆς τε γῆς δύ' οὐναι χάσματα ἔχομένω ἀλλήλοιν καὶ τοῦ οὐρανοῦ αὖ ἐν τῷ ἄνω ἀλλα¹ καταντικρύ· δικαστὰς δὲ μεταξὺ τούτων καθῆσθαι, οὓς, ἐπειδὴ διαδικάσειαν, τοὺς μὲν δικαίους κελεύειν πορεύεσθαι τὴν εἰς δεξιάν τε καὶ ἄνω διὰ τοῦ οὐρανοῦ, σημεῖα περιάψαντας τῶν δεδικασμένων ἐν τῷ πρόσθεν, τοὺς δὲ ἀδίκους τὴν εἰς ἀριστεράν τε καὶ κάτω, ἔχοντας καὶ τούτους ἐν τῷ ὅπισθεν σημεῖα πάντων ὡν Δ ἐπραξαν. ἑαυτοῦ δὲ προσελθόντος εἰπεῖν, ὅτι δέοι αὐτὸν ἄγγελον ἀνθρώποις γενέσθαι τῶν ἐκεῖ καὶ διακελεύοιντο οἱ ἀκούειν τε καὶ θεᾶσθαι πάντα τὰ ἐν τῷ τόπῳ. ὁρᾶν δὴ ταύτη μὲν καθ' ἕκάτερον τὸ χάσμα τοῦ οὐρανοῦ τε καὶ τῆς γῆς ἀπιούσας τὰς ψυχάς, ἐπειδὴ αὐταῖς δικασθείη, κατὰ δὲ τῷ ἑτέρῳ ἐκ μὲν τοῦ ἀνιέναι ἐκ τῆς γῆς μεστὰς αὐχμοῦ τε καὶ κόνεως, ἐκ δὲ τοῦ ἑτέρου καταβαίνειν ἑτέρας ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καθαράς. καὶ τὰς αἱ τοῦ ἀφικνουμένας ὕσπερ Ε ἐκ πολλῆς πορείας φαίνεσθαι ἥκειν καὶ ἀσμένας εἰς τὸν λειμῶνα ἀπιούσας οἶον ἐν πανηγύρει κατασκηνᾶσθαι καὶ ἀσπάζεσθαι τε ἀλλήλας ὅσαι γνώριμαι, καὶ πυνθάνεσθαι τάς τε ἐκ τῆς γῆς ἥκούσας παρὰ τῶν ἑτέρων τὰ ἐκεῖ καὶ τὰς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τὰ παρ' ἐκείναις. διηγεῖσθαι δὲ ἀλλήλαις τὰς μὲν ὁδυρομένας τε καὶ κλαούσας, ἀναμιμησκομένας | ὅσα τε καὶ οἰα πάθοιεν καὶ ἴδοιεν ἐν τῇ ὑπὸ γῆς 615 πορείᾳ—εὗναι δὲ τὴν πορείαν χιλιέτη—τὰς δ' αὖ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ εὐπαθείας διηγεῖσθαι καὶ θέας ἀμηχάνους τὸ

¹ ἄλλα Ξ q: ἄλλα Λ.

κάλλος. τὰ μὲν οὖν πολλά, ὡς Γλαύκων, πολλοῦ χρόνου διηγήσασθαι· τὸ δ' οὖν κεφάλαιον ἔφη τόδε εἶναι, ὅσα πώποτέ τινα ἡδίκησαν καὶ ὅσους ἔκαστοι, ὑπὲρ ἀπάντων δίκην δεδωκέναι ἐν μέρει, ὑπὲρ ἔκαστου δεκάκις· τοῦτο δ'
 Β εἶναι κατὰ ἑκατονταετηρίδα ἔκαστην, ως βίου ὄντος τοσούτου τοῦ ἀνθρωπίνου, ἵνα δεκαπλάσιον τὸ ἔκτισμα τοῦ ἀδικήματος ἔκτινοιεν, καὶ οἷον εἴ τινες πολλῶν¹ θανάτων ἥσαν αἴτιοι, ἢ πόλεις προδόντες ἢ στρατόπεδα, καὶ εἰς δουλείας ἐμβεβληκότες ἢ τινος ἄλλης κακουχίας μεταίτιοι,
 πάντων τούτων δεκαπλασίας ἀλγηδόνας ὑπὲρ ἔκαστου κομίσαιντο, καὶ αὐτὸν εἴ τινας εὐεργεσίας εὐεργετηκότες καὶ δίκαιοι καὶ ὅσιοι γεγονότες εἴλειν, κατὰ ταύτα τὴν ἀξίαν
 Σ κομίζουντο. τῶν δὲ εὐθὺς γενομένων² καὶ ὀλίγον χρόνον βιούντων πέρι ἄλλα ἔλεγεν οὐκ ἀξια μνήμης. εἰς δὲ θεοὺς ἀσεβείας τε καὶ εὔσεβείας καὶ γονέας καὶ αὐτόχειρος³ φόνου μείζους ἔτι τοὺς μισθοὺς διηγεῖτο. ἔφη γάρ δὴ παραγενέσθαι ἐρωτωμένῳ ἐτέρῳ ὑπὸ ἐτέρου, ὃπου εἴη
 Ἀρδιαῖος ὁ μέγας. ὁ δὲ Ἀρδιαῖος οὗτος τῆς Παμφυλίας ἔν τινι πόλει τύραννος ἐγεγόνει, ἥδη χιλιοστὸν ἔτος εἰς ἔκεινον τὸν χρόνον, γέροντά τε πατέρα ἀποκτείνας καὶ Δ πρεσβύτερον ἀδελφὸν καὶ ἄλλα δὴ πολλά τε καὶ ἀνόσια εἰργασμένος, ως ἐλέγετο. ἔφη οὖν τὸν ἐρωτώμενον εἰπεῖν, οὐχ ἥκει, φάναι, οὐδὲ ἄν ἥξει δεῦρο.

XIV. Ἐθεασάμεθα γάρ οὖν δὴ καὶ τοῦτο τῶν δεινῶν θεαμάτων. ἐπειδὴ ἐγγὺς τοῦ στομίου ἥμεν μέλλοντες ἀνιέναι καὶ τἄλλα πάντα πεπονθότες, ἔκεινόν τε κατείδομεν ἔξαιφνης καὶ ἄλλους σχεδόν τι αὐτῶν τοὺς πλείστους τυράννους· ἥσαν δὲ καὶ ἴδιωταί τινες τῶν μεγάλα ἡμαρτηκότων· οὓς οἰομένους ἥδη ἀναβήσεσθαι οὐκ ἐδέχετο τὸ στόμιον, ἀλλ' ἐμυκάτο, ὅπότε τις τῶν οὕτως ἀνιάτως ἔχόντων εἰς πονηρίαν ἢ μὴ ἱκανῶς δεδωκὼς δίκην ἐπιχειροῖ

¹ πολλῶν Ξ: πολλοὶ A. ² γενομένων A: ἀπογενομένων Cobet.

³ αὐτόχειρος Ast: αὐτόχειρας codd.

ἀνιέναι. ἐνταῦθα δὴ ἄνδρες, ἔφη, ἄγριοι, διάπυροι ἵδεν, παρεστῶτες καὶ καταμανθάνοντες τὸ φθέγμα, τοὺς μὲν διαλαβόντες ἥγουν, τὸν δὲ Ἀρδιαῖον καὶ ἄλλους συμποδίσαντες χεῖράς τε καὶ πόδας | καὶ κεφαλήν, καταβαλόντες 616 καὶ ἐκδείραντες, ἐλκον παρὰ τὴν ὁδὸν ἐκτὸς ἐπ' ἀσπαλάθων κνάπτοντες¹ καὶ τοῖς ἀεὶ παριοῦσι σημαίνοντες, ὡν ἔνεκί τε καὶ ὅτι εἰς² τὸν Τάρταρον ἐμπεσούμενοι ἄγοιντο. ἔνθα δὴ φόβων ἔφη πολλῶν καὶ παντοδαπῶν σφίσι γεγονότων τοῦτον ὑπερβάλλειν, μὴ γένοιτο ἐκάστῳ τὸ φθέγμα, ὅτε ἀναβαίνοι, καὶ ἀσμενέστατα ἔκαστον σιγήσαντος ἀναβῆναι. καὶ τὰς μὲν δὴ δίκας τε καὶ τιμωρίας τοιαύτας τινὰς εἶναι B καὶ αὖτὰς εὐεργεσίας ταύταις ἀντιστρόφους. ἐπειδὴ δὲ τοῖς ἐν τῷ λειμῶνι ἐκάστοις ἐπτὰ ἡμέραι γένοιντο, ἀναστάντας ἐντεῦθεν δεῖν τῇ ὁγδόῃ πορεύεσθαι, καὶ ἀφικνεῖσθαι τεταρταίους ὅθεν καθορᾶν ἄνωθεν διὰ παντὸς τοῦ οὐρανοῦ καὶ γῆς τεταμένον φῶς εὐθύ, οἷον κίονα, μάλιστα τῇ ἵριδι προσφερές³, λαμπρότερον δὲ καὶ καθαρώτερον· εἰς δὲ ἀφικέσθαι προελθόντας⁴ ἡμερησίαν ὁδὸν καὶ ἵδεν αὐτόθι κατὰ μέσον τὸ φῶς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τὰ ἄκρα αὐτοῦ τῶν δεσμῶν C τεταμένα· εἶναι γὰρ τοῦτο τὸ φῶς ξύνδεσμον τοῦ οὐρανοῦ, οἷον τὰ ὑποζώματα τῶν τριήρων, οὕτω πάσαν συνέχον τὴν περιφοράν· ἐκ δὲ τῶν ἄκρων τεταμένον Ἀνάγκης ἄτρακτον, δι' οὗ πάσας ἐπιστρέφεσθαι τὰς περιφοράς· οὐ τὴν μὲν ἡλακάτην τε καὶ τὸ ἄγκιστρον εἶναι ἐξ ἀδάμαντος, τὸν δὲ σφόνδυλον μεικτὸν ἐκ τε τούτου καὶ ἄλλων γεινῶν· τὴν δὲ τοῦ σφονδύλου φύσιν εἶναι τοιάνδε· τὸ μὲν σχῆμα οἴαπερ D ἡ τοῦ ἐνθάδε· νοῆσαι δὲ δεῖ ἐξ ὧν ἔλεγεν, τοιόνδε αὐτὸν εἶναι, ὥσπερ ἀν εἰ ἐν ἐνὶ μεγάλῳ σφονδύλῳ κοίλῳ καὶ ἐξεγλυμμένῳ διάμπερες ἄλλος τοιούτος ἐλάττων ἐγκέοιτο ἀρμόττων, καθάπερ οἱ κάδοι οἱ εἰς ἄλληλονς ἀρμόττοντες· καὶ οὕτω δὴ τρίτον ἄλλον καὶ τέταρτον καὶ ἄλλους τέττα-

¹ κνάπτοντες Ξ²: κνάμπτοντες A.

² ὅτι εἰς Ξ³: εἰς δ, τι A.

³ προσφερὲς Ξ et corr. A²: προσφερῆ Λ¹.

⁴ προελθόντας ϕ: προελθόντες A.

ρας. ὅκτῳ γὰρ εἶναι τοὺς ξύμπαντας σφονδύλους, ἐν
Ε ἀλλήλοις ἐγκειμένους, κύκλους ἄνωθεν τὰ χείλη φαίνοντας,
 νῶτον συνεχὲς ἐνὸς σφονδύλου ἀπεργαζομένους περὶ τὴν
 ἥλακάτην· ἐκείνην δὲ διὰ μέσου τοῦ ὄγδοου διαμπερὲς
 ἐληλάσθαι. τὸν μὲν οὖν πρῶτόν τε καὶ ἐξωτάτω σφόνδυλον
 πλατύτατον τὸν τοῦ χείλους κύκλουν ἔχειν, τὸν δὲ τοῦ
 ἕκτου δεύτερον, τρίτον δὲ τὸν τοῦ τετάρτου, τέταρτον δὲ
 τὸν τοῦ ὄγδοου, πέμπτον δὲ τὸν τοῦ ἑβδόμου, ἕκτον δὲ τὸν
 τοῦ πέμπτου, ἑβδομόν δὲ τὸν τοῦ τρίτου, ὅγδοον δὲ τὸν τοῦ
 δευτέρου. καὶ τὸν μὲν τοῦ μεγίστου ποικίλον, τὸν δὲ τοῦ
 ἑβδόμου λαμπρότατον, τὸν δὲ τοῦ ὄγδοου τὸ χρῶμα ἀπὸ⁶¹⁷
 τοῦ ἑβδόμου ἔχειν | προσλάμποντος, τὸν δὲ τοῦ δευτέρου
 καὶ πέμπτου παραπλήσια ἀλλήλοις, ξανθότερα ἐκείνων,
 τρίτον δὲ λευκότατον χρῶμα ἔχειν, τέταρτον δὲ ὑπέρυθρον,
 δεύτερον δὲ λευκότητι τὸν ἕκτον. κυκλεῖσθαι δὲ δὴ
 στρεφόμενον τὸν ἄτρακτον ὅλον μὲν τὴν αὐτὴν φοράν, ἐν
 δὲ τῷ ὅλῳ περιφερομένῳ τοὺς μὲν ἐντὸς ἐπτὰ κύκλους τὴν
 ἐναντίαν τῷ ὅλῳ ἡρέματερ περιφέρεσθαι, αὐτῶν δὲ τούτων
Β τάχιστα μὲν ἵέναι τὸν ὅγδοον, δευτέρους δὲ καὶ ἄμα
 ἀλλήλοις τόν τε ἑβδομόν καὶ ἕκτον καὶ πέμπτον, τρίτον¹ δὲ
 φορᾶ ἵέναι, ὡς σφίσι φαίνεσθαι, ἐπανακυκλούμενον τὸν
 τέταρτον· τέταρτον δὲ τὸν τρίτον καὶ πέμπτον τὸν δεύτερον.
 στρέφεσθαι δὲ αὐτὸν ἐν τοῖς τῆς Ἀνάγκης γόνασιν. ἐπὶ²
 δὲ τῶν κύκλων αὐτοῦ ἄνωθεν ἐφ' ἐκάστου βεβηκέναι
 Σειρῆνα συμπεριφερομένην, φωνὴν μίαν ἱένσαν, ἔνα τόνον·
 ἐκ πασῶν δὲ ὅκτῳ οὐσῶν μίαν ἀρμονίαν ξυμφωνεῖν. ἄλλας
С δὲ καθημένας πέριξ δι' ἵσου τρεῖς, ἐν θρόνῳ ἐκάστην,
 θυγατέρας τῆς Ἀνάγκης, Μοίρας, λευχειμονούσας, στέμ-
 ματα ἐπὶ τῶν κεφαλῶν ἔχούσας, Λάχεσίν τε καὶ Κλωθὼ
 καὶ Ἀτροπον, ὑμνεῖν πρὸς τὴν τῶν Σειρῆνων ἀρμονίαν,
 Λάχεσιν μὲν τὰ γεγονότα, Κλωθὼ δὲ τὰ ὅντα, Ἀτροπον
 δὲ τὰ μέλλοντα. καὶ τὴν μὲν Κλωθὼ τῇ δεξιᾷ χειρὶ

¹ τρίτον γ: τὸν τρίτον A.

έφαπτομένην συνεπιστρέφειν τοῦ ἀτράκτου τὴν ἔξω περιφοράν, διαλείπουσαν χρόνον, τὴν δὲ "Ατροπον τῆ ἀριστερᾶ τὰς ἐντὸς αὐθικῶν ὁσαύτως· τὴν δὲ Λάχεσιν ἐν μέρει Δ ἑκατέρας ἑκατέρᾳ τῇ χειρὶ ἐφάπτεσθαι.

XV. Σφᾶς οὖν, ἐπειδὴ ἀφικέσθαι, εὐθὺς δεῦνται πρὸς τὴν Λάχεσιν. προφήτην οὖν τινὰ σφᾶς πρώτον μὲν ἐν τάξει διαστῆσαι, ἐπειτα λαβόντα ἐκ τῶν τῆς Λαχέσεως γονάτων κλήρους τε καὶ βίων παραδείγματα, ἀναβάντα ἐπὶ τι βῆμα ὑψηλὸν εἰπεῖν· Ἀνάγκης θυγατρὸς κόρης Λαχέσεως λόγος. Ψυχὰς ἐφήμεροι, ἀρχὴ ἄλλης περιόδου θυντοῦ γένους θανατηφόρου. οὐχ ὑμᾶς δαίμων λήξεται, E 11 ἀλλ’ ὑμεῖς δαίμονα αἱρήσεσθε. πρώτος δὲ λαχὼν πρώτος αἱρείσθω βίον, ὃ συνέσται ἐξ ἀνάγκης. ἀρετὴ δὲ ἀδέσποτον· ἵνα τιμῶν καὶ ἀτιμάζων πλέον καὶ ἔλαττον αὐτῆς ἔκαστος ἔξει. αἵτια ἐλομένου· θεὸς ἀναίτιος. 11· ταῦτα εἰπόντα ῥῆψαι ἐπὶ πάντας τοὺς κλήρους, τὸν δὲ παρ’ αὐτὸν πεσόντα ἔκαστον ἀναιρεῖσθαι, πλὴν οὗ. ἐ δὲ¹ οὐκ ἔân. τῷ δὲ ἀνελομένῳ δῆλον εἶναι, ὅπόστος εἰλήχει. | μετὰ δὲ τοῦτο αὖθις τὰ τῶν βίων παραδείγματα 618 εἰς τὸ πρόσθειν σφῶν θεῖναι ἐπὶ τὴν γῆν, πολὺ πλείω τῶν παρόντων· εἶναι δὲ παντοδαπά· ζῷων τε γὰρ πάντων βίους καὶ δὴ καὶ τοὺς ἀνθρωπίνους ἅπαντας. τυραννίδας τε γὰρ ἐν αὐτοῖς εἶναι, τὰς μὲν διατελεῖς, τὰς δὲ καὶ μεταξὺ διαφθειρομένας καὶ εἰς πενίας τε καὶ φυγὰς καὶ εἰς πτωχείας τελευτώσας· εἶναι δὲ καὶ δοκίμων ἀνδρῶν βίους, τοὺς μὲν ἐπὶ εἴδεσιν καὶ κατὰ κάλλη καὶ τὴν ἄλλην ισχύν τε καὶ ἀγωνίαν, τοὺς δὲ ἐπὶ γένεσιν καὶ προγόνων B ἀρεταῖς, καὶ ἀδοκίμων κατὰ ταῦτα· ὁσαύτως δὲ καὶ γυναικῶν. Ψυχῆς δὲ τάξιν οὐκ ἐνεῖναι, διὰ τὸ ἀναγκαῖος ἔχειν ἄλλον ἐλομένην βίον ἄλλοιαν γίγνεσθαι· τὰ δὲ ἄλλα ἄλλήλοις τε καὶ πλούτοις καὶ πενίαις, τὰ δὲ νόσοις, τὰ δὲ ὑγιείαις μεμῖχθαι, τὰ δὲ καὶ μεσοῦν τούτων. ἔνθα

¹ ε δὲ Ξ: εδε (sic) Λ¹: εδει Λ².

δή, ώς ἔοικεν, ὃ φίλε Γλαύκων, ὁ πᾶς κίνδυνος ἀνθρώπῳ,
 καὶ διὰ ταῦτα μάλιστα ἐπιμελητέον, ὅπως ἔκαστος ἡμῶν
 Σ τῷ ἄλλων μαθημάτων ἀμελήσας τούτου τοῦ μαθήματος
 καὶ ζητητὴς καὶ μαθητὴς ἔσται, ἐάν ποθεν οἶός τ' ἦ μαθεῖν
 καὶ ἔξευρεν, τίς αὐτὸν ποιήσει δυνατὸν καὶ ἐπιστήμονα,
 βίον καὶ χρηστὸν καὶ πονηρὸν διαγνωσκούτα, τὸν βελτίω
 ἐκ τῶν δυνατῶν ἀεὶ πανταχοῦ αἱρεῖσθαι, ἀναλογιζόμενον
 πάντα τὰ νῦν δὴ ρηθέντα, καὶ ξυντιθέμενα ἄλλήλοις καὶ
 Δ διαιρούμενα, πρὸς ἀρετὴν βίον πῶς ἔχει, καὶ εἰδέναι¹ τι
 κάλλος πενίᾳ ἢ πλούτῳ κραθὲν καὶ μετὰ ποίας τινὸς
 ψυχῆς ἔξεως κακὸν ἢ ἀγαθὸν ἐργάζεται, καὶ τί εὐγένειαι
 καὶ δυσγένειαι καὶ ἴδιωτεῖαι καὶ ἀρχαὶ καὶ ἰσχύες καὶ
 ἀσθένειαι καὶ εὐμαθίαι καὶ δυσμαθίαι καὶ πάντα τὰ
 τοιαῦτα τῶν φύσει περὶ ψυχὴν ὅντων καὶ τῶν ἐπικτήτων
 τί ξυγκεραννύμενα πρὸς ἄλληλα ἐργάζεται, ὥστε ἐξ
 Σ ἀπάντων αὐτῶν δυνατὸν εἶναι συλλογισάμενον αἱρεῖσθαι,
 πρὸς τὴν τῆς ψυχῆς φύσιν ἀποβλέποντα, τόν τε χείρω
 καὶ τὸν ἀμείνω βίον χείρω μὲν καλοῦντα ὃς αὐτὴν ἐκεῖσε
 ἄξει, εἰς τὸ ἀδικωτέραν γίγνεσθαι, ἀμείνω δὲ ὅστις εἰς τὸ
 δικαιοτέραν. τὰ δὲ ἄλλα πάντα χαίρειν ἐάσει· ἑωράκαμεν
 γάρ, ὅτι ζῶντί τε καὶ τελευτήσαντι αὕτη κρατίστη αἴρεσις.
 619 ἀδαμαντί|νως δὴ δεῖ ταύτην τὴν δόξαν ἔχοντα εἰς "Αἰδου
 ιέναι, ὅπως ἀν ἦ καὶ ἐκεῖ ἀνέκπληκτος ὑπὸ πλούτων τε
 καὶ τῶν τοιούτων κακῶν, καὶ μὴ ἐμπεσὼν εἰς τυραννίδας
 καὶ ἄλλας τοιαύτας πράξεις πολλὰ μὲν ἐργάσηται καὶ
 ἀνήκεστα κακά, ἔτι δὲ αὐτὸς μείζω πάθη, ἄλλὰ γνῶ τὸν
 μέσον ἀεὶ τῶν τοιούτων βίον αἱρεῖσθαι καὶ φεύγειν τὰ
 ὑπερβάλλοντα ἐκατέρωσε καὶ ἐν τῷδε τῷ βίῳ κατὰ τὸ
 δυνατὸν καὶ ἐν παντὶ τῷ ἔπειτα· οὗτοι γάρ εὐδαιμονέστατος
 Β γίγνεται ἀνθρωπος.

XVI. Καὶ δὴ οὖν καὶ τότε ὁ ἐκεῖθεν ἄγγελος ἥγγελλε
 τὸν μὲν προφήτην οὔτως εἰπεῖν· καὶ τελευταίῳ ἐπιόντι,

¹ καὶ εἰδέναι Ξ q: εἰδέναι Α.

ξὺν νῷ ἐλομένῳ, συντόνως ζῶντι κεῖται βίος ἀγαπητός, οὐ κακός. μήτε ὁ ἄρχων αἱρέσεως ἀμελείτω, μήτε ὁ τελευτῶν ἀθυμεύτω. εἰπόντος δὲ ταῦτα τὸν πρώτον λαχόντα ἔφη εὐθὺς ἐπιόντα τὴν μεγίστην τυραννίδα ἐλέσθαι καὶ ὑπὸ ἀφροσύνης τε καὶ λαιμαργίας οὐ πάντα ἰκανῶς ἀνασκεψάμενον ἐλέσθαι, ἀλλ' αὐτὸν λαθεῖν ἐνοῦσαν είμαρ- C μένην παίδων αὐτοῦ βρώσεις καὶ ἄλλα κακά· ἐπειδὴ δὲ κατὰ σχολὴν σκέψασθαι, κόπτεσθαι τε καὶ ὀδύρεσθαι τὴν αἴρεσιν, οὐκ ἐμμένοντα τοῖς προρρηθεῖσιν ὑπὸ τοῦ προφήτου· οὐ γὰρ ἑαυτὸν αἰτιᾶσθαι τῶν κακῶν, ἀλλὰ τύχην τε καὶ δαίμονας καὶ πάντα μᾶλλον ἀνθ' ἑαυτοῦ. εἶναι δὲ αὐτὸν τῶν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἡκόντων, ἐν τεταγμένῃ πολιτείᾳ ἐν τῷ προτέρῳ βίῳ βεβιωκότα, ἔθει ἀνευ φιλοσοφίας ἀρετῆς μετειληφότα. ὡς δὲ καὶ εἰπεῖν, οὐκ ἐλάττους εἶναι D ἐν τοῖς τοιούτοις ἀλισκομένους τοὺς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἡκούντας, ἅτε πόνων ἀγυμνάστους· τῶν δὲ ἐκ τῆς γῆς τοὺς πολλούς, ἅτε αὐτούς τε πεπονηκότας ἄλλους τε ἐωρακότας, οὐκ ἐξ ἐπιδρομῆς τὰς αἱρέσεις ποιεῖσθαι. διὸ δὴ καὶ μεταβολὴν τῶν κακῶν καὶ τῶν ἀγαθῶν ταῖς πολλαῖς τῶν ψυχῶν γίγνεσθαι καὶ διὰ τὴν τοῦ κλήρου τύχην. ἐπεὶ εἴ τις ἀεί, ὅπότε εἰς τὸν ἐνθάδε βίον ἀφικνοῦτο, ὑγιῶς φιλοσοφοῦ, καὶ ὁ κλῆρος αὐτῷ τῆς αἱρέσεως μὴ ἐν E τελευταίοις πίπτοι, κινδυνεύει ἐκ τῶν ἐκεῖθεν ἀπαγγελλομένων οὐ μόνον ἐνθάδε εὐδαιμονεῖν ἄν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐνθένδε ἐκεῖσε καὶ δεῦρο πάλιν πορείαν οὐκ ἄν χθονίαν καὶ τραχεῖαν πορεύεσθαι, ἀλλὰ λείαν τε καὶ οὐρανίαν. ταύτην¹ γὰρ δὴ ἔφη τὴν θέαν ἀξίαν εἶναι ἴδεῖν, ως ἔκασται αἱ ψυχαὶ ἥροῦντο τοὺς βίους. | ἐλεεινήν τε γὰρ ἴδεῖν εἶναι 620 καὶ γελοίαν καὶ θαυμασίαν. κατὰ συνήθειαν γὰρ τοῦ προτέρου βίου τὰ πολλὰ αἱρεῖσθαι. ἴδεῖν μὲν γὰρ ψυχὴν ἔφη τήν ποτε Ὁρφέως γενομένην κύκνου βίου αἱρουμένην, μίσει τοῦ γυναικείου ἡγένους διὰ τὸν ὑπ'

¹ ταύτην—μιγνύσθαι (620 D) δι. ἦ.

έκείνων θάνατον οὐκ ἐθέλουσαν ἐν γυναικὶ γεννηθεῖσαν γενέσθαι· ἵδεν δὲ τὴν Θαμύρου ἀγδόνος ἐλομένην· ἵδεν δὲ καὶ κύκνου μεταβάλλοντα εἰς ἀνθρώπινου βίου αἴρεσιν, **B** καὶ ἄλλα ζῷα μουσικὰ ὥσταύτως. εἰκοστήν¹ δὲ λαχοῦσαν ψυχὴν ἐλέσθαι λέοντος βίον· εἶναι δὲ τὴν Αἴαντος τοῦ Τελαμωνίου, φεύγουσαν ἀνθρώπου γενέσθαι, μεμνημένην τῆς τῶν ὅπλων κρίσεως. τὴν δ' ἐπὶ τούτῳ Ἀγαμέμνονος· ἔχθρα δὲ καὶ ταύτην τοῦ ἀνθρώπινου γένους διὰ τὰ πάθη ἀετοῦ διαλλάξαι βίον. ἐν μέσοις δὲ λαχοῦσαν τὴν Ἀταλάντης ψυχὴν, κατιδοῦσαν μεγάλας τιμᾶς ἀθλητοῦ ἀνδρός, οὐ δύνασθαι παρελθεῖν, ἀλλὰ λαβεῖν. μετὰ **C** δὲ ταύτην ἵδεν τὴν Ἐπειοῦ τοῦ Πανοπέως εἰς τεχνικῆς γυναικὸς ιοῦσαν φύσιν· πόρρω δ' ἐν ὑστάτοις ἵδεν τὴν τοῦ γελωτοποιοῦ Θερσίτου πίθηκον ἐνδυομένην. κατὰ τύχην δὲ τὴν Ὁδυσσέως, λαχοῦσαν πασῶν ὑστάτην, αἵρησομένην ἴέναι, μνήμῃ δὲ τῶν προτέρων πόνων φιλοτιμίας λελωφηκυῖαν ζητεῖν περιουσαν χρόνον πολὺν βίον ἀνδρὸς ἰδιώτου ἀπράγμανος καὶ μόγις εὑρεῖν κείμενόν που **D** καὶ παρημελημένον ὑπὸ τῶν ἄλλων καὶ εἰπεῖν ἰδοῦσαν, ὅτι τὰ αὐτὰ ἀν ἐπραξεῖν καὶ πρώτη λαχοῦσα, καὶ ἀσμένην ἐλέσθαι. καὶ ἐκ τῶν ἄλλων δὴ θηρίων ὥσταύτως εἰς ἀνθρώπους ἴέναι καὶ εἰς ἄλληλα, τὰ μὲν ἄδικα εἰς τὰ ἄγρια, τὰ δὲ δίκαια εἰς τὰ ἡμερα μεταβάλλοντα, καὶ πάσας μίξεις μίγνυσθαι. ἐπειδὴ δ' οὖν πάσας τὰς ψυχὰς τοὺς βίους ἥρησθαι, ὕσπερ ἔλαχον, ἐν τάξει προσιέναι πρὸς τὴν Λάχεσιν· ἐκείνην δ' ἐκάστῳ ὃν εἶλετο δαιμόνα, **E** τοῦτον φύλακα ξυμπέμπειν τοῦ βίου καὶ ἀποπληρωτὴν τῶν αἱρεθέντων. ὃν πρῶτον μὲν ἄγειν αὐτὴν πρὸς τὴν Κλωθώ, ὑπὸ τὴν ἐκείνης χειρά τε καὶ ἐπιστροφὴν τῆς τοῦ ἀτράκτου δίνης, κυροῦντα ἦν λαχὼν εἶλετο μοῖραν· ταύτης δ' ἐφαψάμενον αὐθις ἐπὶ τὴν τῆς Ἀτρόπου ἄγειν νῆσιν, ἀμετάστροφα τὰ ἐπικλωσθέντα ποιοῦντα· ἐντεῦθεν δὲ

¹ ὥσταίτως. εἰκοστήν F: ὥσταύτως εἰκες. τὴν Λ.

δὴ ἀμεταστρεπτὶ ὑπὸ τὸν τῆς | Ἀνάγκης ἴέναι θρόνον, 621
 καὶ δὶ’ ἐκείνου διεξελθόντα, ἐπειδὴ καὶ οἱ ἄλλοι διῆλθον,
 πορεύεσθαι ἅπαντας εἰς τὸ τῆς Λήθης πεδίον διὰ καύματός
 τε καὶ πνίγους δεινοῦ· καὶ γὰρ εἶναι αὐτὸς κενὸν δένδρων
 τε καὶ ὅσα γῆ φύει. σκηνᾶσθαι οὖν σφᾶς ἥδη ἐσπέρας
 γιγνομένης παρὰ τὸν Ἀμέλητα ποταμόν, οὗ τὸ ὕδωρ
 ἀγγεῖον οὐδὲν στέγειν. μέτρον μὲν οὖν τι τοῦ ὕδατος
 πᾶσιν ἀναγκαῖον εἶναι πιεῖν· τοὺς δὲ φρονήσει μὴ σωζο-
 μένους πλέον πίνειν τοῦ μέτρου· τὸν δὲ ἀεὶ πιόντα πάντων B
 ἐπιλανθάνεσθαι. ἐπειδὴ δὲ κοιμηθῆναι καὶ μέσας ιύκτας
 γενέσθαι, βροντήν τε καὶ σεισμὸν γενέσθαι, καὶ ἐντεῦθεν
 ἔξαπίνης ἄλλον ἄλλη φέρεσθαι ἄνω εἰς τὴν γένεσιν,
 ἄττοντας ὥσπερ ἀστέρας. αὐτὸς δὲ τοῦ μὲν ὕδατος
 κωλυθῆναι πιεῖν· ὅπῃ μέντοι καὶ ὅπως εἰς τὸ σῶμα
 ἀφίκοιτο, οὐκ εἰδέναι, ἀλλ’ ἔξαίφνης ἀναβλέψας ἰδεῖν
 ἔωθεν αὐτὸν κείμενον ἐπὶ τῇ πυρᾷ.

καὶ οὕτως, ὡς Γλαύκων, μῦθος ἐσώθη καὶ οὐκ ἀπώλετο,
 καὶ ήμᾶς ἀν σώσειεν, ἀν πειθώμεθα αὐτῷ, καὶ τὸν τῆς C
 Λήθης ποταμὸν εὑ διαβησόμεθα καὶ τὴν ψυχὴν οὐ
 μιανθησόμεθα. ἀλλ’ ἀν ἐμοὶ πειθώμεθα, νομίζοντες
 ἀθάνατον ψυχὴν καὶ δυνατὴν πάντα μὲν κακὰ ἀνέχεσθαι,
 πάντα δὲ ἀγαθά, τῆς ἄνω ὁδοῦ ἀεὶ ἔξόμεθα καὶ δικαιοσύνην
 μετὰ φρονήσεως παντὶ τρόπῳ ἐπιτηδεύσομεν, ἵνα καὶ ήμῶν
 αὐτοῖς φίλοι ὡμεν καὶ τοῦς θεοῖς, αὐτοῦ τε μένοντες ἐνθάδε,
 καὶ ἐπειδὰν τὰ ἀθλα αὐτῆς κομιζώμεθα, ὥσπερ οἱ νικηφόροι D
 περιαγειρόμενοι, καὶ ἐνθάδε καὶ ἐν τῇ χιλιέτει πορείᾳ, ἷν
 διεληλύθαμεν, εὑ πράττωμεν.

6419
H W

